

269

EDITURA UNIVERS

COLECTIA GLOBUS

SHIRLEY ANN GRAU

TRECE CONDORUL

Romanul urmărește istoria unei familii de-a lungul cîtorva generații, surprinsă într-un necruțător proces de disoluție și înstrăinare. Împinsă de vitalitatea cu totul neobișnuită a întemeietorului ei, o întreagă familie este angajată într-un epuizant joc al îmbogățirii și al puterii. Cînd însă bogăția și puterea devin scop în sine, iar oamenii nu le mai pot controla, ci se lasă dominați de ele, de mecanismul lor pe care tot ei l-au declanșat, se produce treptat un fenomen tipic de alienare. Legăturile de familie se destramă, indivizii se însingurează, acoperiți de bogăție, dar cu sufletul pustiit: cu penele pline de aur, condorul e mort.

Lei 12,50

19

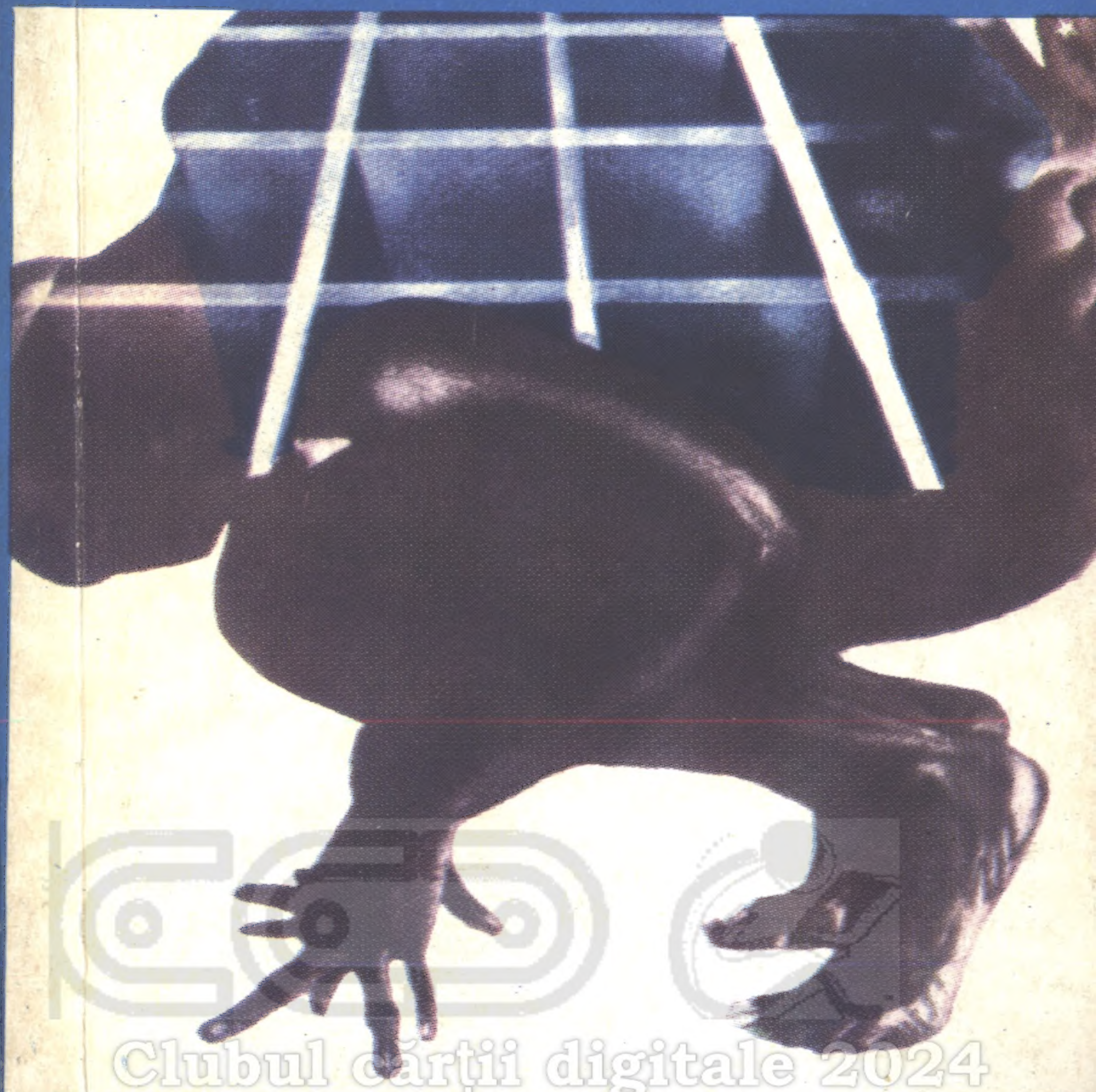
SHIRLEY ANN GRAU TRECE CONDORUL

1975

SHIRLEY ANN GRAU

Trece CONDORUL

Colecția GLOBUS / Editura Univers

SHIRLEY ANN GRAU
THE CONDOR PASSES
Alfred Knopf, Inc. New York

GLOBUS

SHIRLEY ANN GRAU

Trece CONDORUL

Traducere de
Florin Constantin
Pavlovici

EDITURA UNIVERS
București
1975

Ilustraţia: Wanda Mihuleac
Coperta colecţiei: Ion State

STANLEY

EU ? CE sînt eu ? Nimic. Picioarele pe care este adus la masă prînzul, braţele cu ajutorul cărora intră în salon cocteilurile, mîinile care conduc automobilele. Eu sînt ochii care nu văd nimic, urechile care nu aud.

Sînt şi invizibil. Oamenii se uită la mine dar nu mă văd. Cînd ei se mişcă, eu trebuie să ghicesc încotro se îndreaptă şi să mă dau la o parte. Dacă s-ar întîmpla să se ciocnească de mine — un metru optzeci şi trei de piele neagră şi oase albe, cu totul — niciodată n-ar mai putea să se prefacă, după aceea, că nu exist. Iar eu ar trebui să-mi caut altă slujbă.

Asta chiar că nu mi-ar conveni. Pentru că nu există altă slujbă la fel. În orice caz, nu în această parte a ţării. Chiar în momentul de faţă eu cîştig mai bine decît oricare alb din Gulf Springs. Este oraşul în care m-am născut şi în care am fost crescut, cum se zice, cu toate că nu prea ţin minte ca mama să fi făcut mare scofală pentru noi. De cele mai multe ori nici măcar nu părea să ne bage în seamă. M-am şi întrebat uneori cum ne-o fi alăptat cînd eram mici. Probabil că pe atunci instinctul ei matern era mai

puternic; trebuie să fi fost, altfel nu m-aş afla aici. Dar oricum, această slujbă. Şi banii. Mai ales banii. Patru mii de oameni în oraş, iar eu, cum spuneam, cîştig mai mult decît oricare dintre ei. În afară de doctor poate, dar el, ca să-şi încaseze notele de plată, e obligat să umble, iar asta nu-i întotdeauna cea mai uşoară treabă. Mie banii îmi vin exact la întîi al fiecărei luni. Trei sute de dolari pe săptămînă, plus bacşişurile. Ei, cum vi se pare ca salariu pentru un negru? Pentru asta rămîn eu invizibil şi mă feresc din calea lor.

Oricum, în momentul de faţă, nu-mi arde deloc să plec şi să mă apuc de muncă. De muncă adevărată. Cel mai greu lucru pe care-l fac aici este să conduc maşina pînă la New Orleans, două sute de mile. Şi, bineînţeles, trebuie să conduc în fiecare zi pînă la Port Bella, orăşelul cel mai apropiat, o oră de drum, sau pînă la Collinsville, unde se află aeroportul. Oamenii ăştia nu au astîmpăr, vin şi pleacă mereu, iar eu mereu îi duc şi-i aduc. De îndată însă ce se va termina pista de aterizare din capătul de nord al proprietăţii lor, avioanele vor veni acolo şi eu nu voi avea de condus nici pe jumătate din cît am acum. E soiul ăla de slujbă, dacă înţelegeţi ce vreau să spun.

De fapt, domnul Robert (el e cel care m-a angajat, stăteam în picioare la un colţ de stradă) m-a privit mai deunăzi, molfăind din gură aşa cum face el cînd rumegă la ceva: „Stanley, pariez că ai putea învăţa să pilotezi un avion; ai ochi ageri, orice nătărău pilotează astăzi un avion. Ce părere ai?"

Se pare că aveam o părere bună. Aşa că acum am două după-amiezi libere pe săptămînă pentru lecţii de pilotaj, pe care le iau pe terenul de la Collinsville cu un individ pe care l-a găsit domnul Robert. Cînd o să mă calific, domnul Robert o să-mi facă rost de un avion. „Un avion mic, cît un taxi." Iar eu îi dau înainte, aprobîndu-l din cap. Aşadar, mă pregătesc de zbor. Pot să învăţ, sînt bun la treburi din astea. Familia lor face colecţie de avioane. Domnul Robert are două, cu un comandant de zbor pe care şi l-a luat chiar săptămîna trecută, domnişoara Margaret îşi are propriul ei avion şi, de asemenea, un pilot, ei neplăcîndu-i să piloteze. Iar motivul pentru care pista aceea din spatele pădurii este atît de mare e ca să încapă turboreactorul Bătrînului, un Jetstar, cum i se zice, sau cam aşa ceva. Aş vrea eu să pun mîna pe el, dar n-o să fie chip, şi o şi ştiu. Au doi piloţi albi pentru asta.

În orice caz, se pare că sînt pe cale să reuşesc un lucru pe care armata mi l-a interzis pe vremea cînd am fost mutat de la şcoala de instructori; nici un fel de pilot negru în zilele acelea, băiete. Am de gînd să-mi scot pîrleala de-atunci, acum, la patruşpatru de ani.

Ăsta-i unul din lucrurile care mă leagă de slujbă. Printre altele. Aşa cum mă întreb dacă-aş putea să-l conving pe domnul Robert să mă lase să-i folosesc şi elicopterul. La început, cînd şi l-a cumpărat, cu trei ani în urmă, obişnuia să aterizeze chiar lîngă grădina de trandafiri, la marginea terenului de golf. Venea şi pleca în felul ăsta, de patru, cinci ori pe săptămînă. Pînă

a zis nevastă-sa că suflul distruge trandafirii și azaleele pentru cultivarea cărora sacrificase nu știu cîți ani. Am mers de cîteva ori cu el și mi-a plăcut, te simțeai exact ca-ntr-un ascensor. Cînd o să mă calific, pun rămășag că domnul Robert o să mă lase să-l folosesc. O să se plictisească de el pînă atunci; nu dă semne c-o să-l mai întrebuințeze mult. Și-l ține pe aeroportul din Collinsville, ca să-și distreze, cred eu, prietenele. Ca pe doamna Lorimer. Avea obiceiul să aterizeze pe plaja din fața casei ei. Habar n-am cum o scotea la capăt cu fluxul și refluxul. Trebuia el să le calculeze într-un fel.

Într-adevăr, ard de nerăbdare și mă-ntreb cît timp o să mai dureze pînă atunci. Eu, aviatorul negru.

Vedeți dar ce cred eu despre slujba aceasta. Grozavă, s-ar putea zice.

Că am nimerit aici, a fost o simplă întîmplare, dar ceea ce mă ține pe loc este o judecată sănătoasă. Norocul a făcut ca domnul Robert să vină la mine pe cînd stăteam la colțul străzii, în Collinsville, și mă holbam la taxiul lui Joe cum culege un pasager de la trenul din New Orleans. „Vrei o slujbă ?“ zice el. Și, în locul altor chestii pe care le aveam în cap atunci, norocul m-a făcut să spun: „Da, domnule.“ Puteam să spun: „Omule, abia m-am eliberat din armată cu destui bani ca s-o duc cîteva luni, mi-am luat o nevestică drăguță și n-am de gînd încă să muncesc.“ Am spus însă: „Da, Domnule“, exact ca la armată. Și uite că și azi sînt aici.

S-ar putea zice c-a meritat osteneala.

Acum aproape cinșpe ani au angajat-o pe Vera, nevastă-mea. Pe hîrtiile ei scrie menajeră auxiliară. Naiba știe ce e. În fiecare dimineață la nouă, vine și aranjează dulapurile cu lenjerie, și mișcă nițeluș punguțele înmiresmate ca să împrăștie parfum. Pe urmă se oprește și stă de vorbă cu infirmiera Bătrînului; în ultimii cinci ani, infirmieră e domnișoara Hollisher. După asta, Vera dă o raită prin casă uitîndu-se la pereți și la lemnăria lor, să vadă dacă le trebuie vreo reparație; dacă da, cheamă zugravul. Pe urmă dă înconjurul casei, pe-afară, și face același lucru, căutînd zugrăveala care-i coșcovită, scîndurile care au nevoie să fie înlocuite. Casa Bătrînului e întotdeauna pusă la punct, fără o pată de rugină, fără o crăpătură sau scrijelitură, fără urma vreunui toc de pantof pe pardoseala lustruită. Bătrînul moare frumos. Cel puțin așa zice Vera. După ce termină de controlat locuința, merge și ea acasă; pe la ora unu ajunge întotdeauna acasă. Pentru asta ei o plătesc cu nouăzeci de dolari pe săptămînă.

Mai înainte, Vera n-a lucrat niciodată. Ideea a fost a domnișoarei Margaret. Eu nu credeam că o să vrea, dar domnișoara Margaret a insistat: „Lasă-mă să-i vorbesc eu“, și s-a întors de la telefon cu fața numai zîmbet și foarte mulțumită de ea. Ce i-a zis, Vera nu mi-a spus niciodată, dar oamenii ăștia, cînd vor ei, te-ar putea convinge de orice. Și ți-ar da oricît. Au cumpărat pentru noi două case, una în New Orleans (pentru perioadele cînd se-ntîmplă ca familia să stea acolo) și una în Collinsville, unde și locuim de fapt. Daruri de Crăciun amîndouă. Vedeți

însă că ei aveau nevoie de noi, de Vera și de mine. Iar pentru ceea ce vor, plătesc.

Din păcate, nu am copil, l-ar fi putut angaja și pe el. Am fi format împreună un întreg grup de familie.

Știți, mă gîndesc cîteodată să plec. Douăzeci de ani într-o slujbă e destul de mult. Dar nu plec.

Mai pot să-mi aduc aminte cît de impresionat am fost la început; luni de zile, în timp ce lucram în cele două case ale lor, aia din New Orleans și asta de aici, din Port Bella, mă simțeam de-a dreptul uluit. Oare eu eram ăla, negrișorul de odinioară din Gulf Springs, Mississippi, care a ajuns să se-nvîrtă prin toată splendoarea asta ?

Și pe urmă, e Bătrînul, domnul Oliver. Are cam nouăzeci și cinci de ani, iar primul atac de inimă aud că l-a avut cu aproape treizeci de ani în urmă. Cînd am venit eu pentru prima oară, era într-o formă destul de bună, apoi a avut un șoc, și de-atunci încoace e mai mult sau mai puțin paralizat. Dar asta să nu vă păcălească, nimic rău nu s-a petrecut cu mintea lui. Și-a strîns toți banii ăștia singur, pornind de la nimic. Cîteodată mă gîndesc că pot să-i și văd, ca și cum casa ar fi construită din teancuri de bancnote de dolari, ori cărările așternute cu pietriș ar fi făcute din prundiș de aur. Cîteodată cred că și zăresc cîte o sclipire sau un licăr, ca și cînd vreo muchie tăioasă ar ieși în afară... Dar asta n-are importanță... Bătrînul a făcut totul și încă mai face. Chiar acum, cînd e atît de șubred și de obosit încît trebuie să-i țin eu telefonul, socotește

și croiește la planuri și atrage banii ca un magnet. Un om slab și uscat ca un țîr, stînd zi de zi așezat pe scaunul său special, în sera sa specială — respiră mai ușor în aerul umed și cald — privindu-și cu luare-aminte păsările speciale închise în uriașa lor colivie.

Deci, ăștia sîntem. Eu cred că ei sînt țicniți, iar ei nu cred nimic despre mine.

HOȚUL ASCUNS

ERA DE datoria lui Stanley să deschidă în fiecare dimineață sera. Să pășească țeapăn de-a lungul coridorului care ducea din partea de apus a holului de la intrare și să deschidă larg ușile duble ce dădeau în seră. Odată intrat acolo, stîrnind vîrtejuri de praf prin harababura de ghivece și arbori și ștergîndu-și în trecere gîtul de vîrfurile reci ale orhideelor agățătoare și de cele catifelate ale lianelor, trebuia să-și facă uitată demnitatea ceremonioasă. Să se ducă numaidecît spre colivia păsărilor. Să verifice păsările... să le îndepărteze repede pe cele moarte. Mai înainte ca Bătrînul să sosească. Să controleze apoi păsările vii, mai repede acum, cu Bătrînul apropiindu-se. Dacă vreuna dintre ele arăta beteagă sau fără vlagă, Stanley urma să o înhațe pe loc, să-i sucească între degete gîtul și să-i ascundă leșul. Niciodată, niciodată în cursul unei zile, Bătrînul nu trebuia să vadă o

pasăre murind, sau zbătîndu-se rănită ori bolnavă.

Uneori, Stanley se gîndea că lucrurile fuseseră rînduite în acest fel numai ca să i se îngreuieze lui slujba. Pentru ce, de exemplu, nu-l lăsau să deschidă uşile de la seră puţin mai devreme ? Atunci n-ar mai fi o chestiune de ultimă clipă să se descotorosească de păsările moarte...

Dar nu era deloc aşa. Totul în casă se petrecea după un tipic anumit, după o ordine prestabilită. De neclintit.

Stanley aruncă o privire furioasă înspre colivia păsărilor. Era o uriaşă hardughie din trestie şi paie, turtită ca un pepene, întinzîndu-se de sus din tavan pînă la pardoseala cu dale de piatră. Era o adaptare a unei primitive capcane de pescuit din Brazilia, spunea domnişoara Margaret.

O fi fost ea bună de prins peşte, gîndi Stanley, însă pentru păsări e un adevărat infern. De cînd fusese instalată, cu şase ani în urmă, muriseră cîte două-trei în fiecare zi. Asta înseamnă sute de păsări prin mîinile mele, socoti Stanley.

Numai că, în loc să demonteze colivia, domnişoara Margaret a continuat s-o aprovizioneze. Un nou stoc de păsări sosea cu regularitate în fiecare miercuri după-amiază. Dacă, potrivit zilei din săptămînă, Bătrînul remarca vreo modificare în numărul lor, el nu spunea niciodată nimic.

În cele din urmă chiar domnişoara Margaret s-a convins. A găsit un specialist de la universitatea de stat, priceput în treburi de astea. Un ins mic şi chel, cu ochelari groşi, care a golit colivia, a stropit-o cu un fel de praf şi a băgat

în ea alte păsări. Dintr-o specie mai rezistentă, spunea el.

Rezistentă la ce ? se miră Stanley. Poate doar la prezenţa Bătrînului...

Se uită pe fundul coliviei. Nici una moartă. Cercetă păsările ce băteau din aripi, cocoţate pe stinghiile lor. Chiar în acel moment cîteva cîntau — de multă vreme nu auzise ceva asemănător. Pînă şi cele care tăceau arătau bine. Zi mare, se gîndi Stanley. Se săturase să tot adune leşurile osoase şi ţepene. Cîteodată nici măcar nu avea timp să azvîrle micile mortăciuni pe uşa laterală ; trebuia să şi le strecoare în buzunar. Iar o dată, într-o zi proastă, cînd pieriseră patru sau cinci din ele, fusese obligat să îndese una în mînecă. Şi încă una umflată şi urît mirositoare. În căldura umedă a serei se stricau repede, mult mai repede ca afară.

În dimineaţa asta nu era nimic, absolut nimic de aruncat.

În timp ce Bătrînul intra, Stanley îşi îndreptă ţinuta şi rămase cuviincios în picioare, ducîndu-şi mîinile la spate. În această dimineaţă Bătrînul era îmbrăcat de stradă, — pantaloni de flanel alb şi bluză marinărească, iar lavaliera legată cu impecabilă precizie în jurul gîtului său slab. Îl împingea din spate, aşa cum făcea în fiecare dimineaţă, Elizabeth, slujnica de la etaj.

Stanley evită ochii fetei, ochii aceia galbeni aţintiţi întotdeauna asupra lui. N-avea de gînd să se încurce cu neruşinata asta. Nu cu ea. Nu mai era tînăr, şi cu o nevastă acasă... numai de aşa ceva nu-i ardea lui.

Elizabeth împinse căruciorul Bătrînului spre locul obişnuit, exact în mijlocul serei, în spaţiul acela gol, înconjurat din toate părţile de plante înalte pînă în tavan, complet izolat de orice zgomot, în afară de uşoara zbîrnîitură a ventilatorului şi, cîteodată, de ţîrîitul nervos al vreunei stropitori.

Bătrînul îşi ridică mîna şi, printr-o mişcare a capului care-i tremura pe gîtul fragil, încuviinţă :

— Mulţumesc, Elizabeth.

Plecînd, Elizabeth se legănă leneş şi cu intenţie prin faţa ochilor lui Stanley. Stanley îşi păstră neschimbată expresia feţei — căpătase multă îndemînare — stînd şi aşteptînd într-o variantă a ceea ce în armată s-ar fi numit poziţia de repaos pe timpul trecerii trupelor în revistă. Nu chiar aşa, dar pe aproape.

Bătrînul şedea în scaunul său rulant fără să se mişte, fără să spună nimic. Doar respirînd.

Ceea ce înseamnă un mare efort pentru el, gîndi Stanley. Un mare efort.

Şuiera şi horcăia, flegma îi hîrîia în fundul gîtlejului, tendoanele gîtului subţire, asemănătoare unor sfori încîlcite, zvîcneau uşor, încordîndu-se şi apoi destinzîndu-se. Ochii îi erau închişi, ochii aceia îmbătrîniţi dar limpezi, acoperiţi numai pe trei sferturi de pleoape, ca la păsări şi, tot ca ochii unei păsări de ageri, deschizîndu-se fulgerător pentru a te surprinde că-l pîndeşti.

Stanley nu se uita însă la Bătrîn. Ca să-şi treacă în vreun fel timpul, începu să-şi mişte, în pantofii săi negri, degetele de la picioare. Şi să se gîndească la Elizabeth. Avea un fund nostim, durduliu şi înalt...

Bătrînul îşi clătea plămînii, fornăind, cu aerul încărcat de vapori, aerul acela umed, dens ca o materie şi unsuros ca uleiul, cu toate miresmele de frunză şi floare în el.

În căldura apăsătoare şi jilavă, Stanley nu mai transpira atît de mult. Pe vremuri, cînd se construiseră serele, se simţea atît de năclăit de sudoare, încît începea să se învîrtă prin bucătărie cu vestonul scos şi fluturîndu-şi braţele ca un pui de găină cu aripile jumulite. Cîteodată i se întîmpla chiar să se proţăpească de-a dreptul în faţa instalaţiei de aer condiţionat, lăsînd ca aerul uscat şi rece să se reverse peste el pînă îl apuca tremuratul şi trebuia să se dea la o parte.

Căldura serei îl sîcîise pe vremuri, după cum şi mirosul dulceag şi greu al florilor, parfumurile şi miresmele ei insidioase. Îi aminteau de înmormîntări. Se obişnuise însă.

Acum, Bătrînul sforăia de zor, cu bărbia-i osoasă şi colţuroasă afundată în cravata înnodată cu grijă.

Cu paşi moi, cauciucaţi şi cu un discret foşnet de veşminte scrobite, domnişoara Hollisher, infirmiera de zi, îşi făcuse apariţia ; boneta albă şi rotundă i se înclină peste desişul scund de verdeaţă, într-un gest de salut. Stanley dădu şi el din cap, în semn de răspuns, zîmbind politicos. Infirmiera se retrase şi dispăru, părul ei galben-roşcat pierzîndu-se în galbenul roşcat al unor orhidee. Obişnuia să aştepte în vestibul, citind ziarul de dimineaţă.

Stanley se apucă din nou să-şi mişte degetele de la picioare. Degetul mare, al doilea deget, al treilea, al patrulea, al cincilea. Acum, numai de-

getul mare, cu celelalte întinse țeapăn. Iar acum, degetul mic, singur... Nu, nu merge. Asta nu-i reușea încă.

Brusc, Bătrînul se trezi. Își înălță capul slăbănog și-și trase bărbia din cravata care avea acum, pe suprafața netedă de mătase, o pată mică și umedă de salivă. Întinse mîna.

Stanley desfăcu cutia cu țigări de foi, alese o țigară, urmărit atent de Bătrîn. Îi reteză capătul încet, în așa fel ca Bătrînul să poată vedea, i-o îndesă între buzele vinete și subțiri și i-o aprinse.

La opt și un sfert, limuzina Bătrînului trase în fața ușii laterale. În liniștea desăvîrșită a serei, Stanley nu auzi nimic, dar știa că pe pietrișul de la poarta de intrare a mașinilor cauciucurile frînaresă într-o alunecare lină și fără zgomot. În casa aceasta totul mergea ca pe roate.

La opt și douăzeci, domnișoara Margaret deschise ușa, cutremurînd-o din balamale, și intră făcînd să duduie dalele pardoselii sub pași.

— Papà, vrei să mergi la Port Bella ? Nu te-ai răzgîndit ?

Bătrînul îi acceptă sărutarea fără să pară că a luat cunoștință de ea.

— Așteptam.

Ea rîse :

— Știu, am întîrziat cinci minute. M-am schimbat de haine, papà. M-am cam îngrășat și pantalonii arătau ca naiba.

Cu o scurtă mișcare a capului, îi porunci lui Stanley să împingă căruciorul înspre ușă, călcînd apăsat pe pardoseală.

— Va trebui categoric să țin regim.

Stanley îl vîrî pe Bătrîn în limuzină cu mare grijă, ca pe un sac mare cu ouă. Cînd se îndreptă din nou de mijloc, domnișoara Margaret se și afla lîngă el :

— E plăcut aici dis-de-dimineață !

Își aruncă privirea înapoi, prin ușa larg deschisă, către interiorul strălucind de curățenie, ca apoi să se uite dincolo de peluză la clădirile învecinate, pitite discret printre copaci.

— E plăcut mai înainte ca afurisitul ăla de personal să sosească și să-și înceapă tărăboiul.

Își trecu în mod automat degetele pe capota mașinii, pentru a vedea dacă e praf. Nu exista nici fir. Bătrînul ținea două schimburi de șoferi la dispoziția lui și, de cînd nu mai ieșea decît rareori, aceștia, printre partidele de zaruri, lustruiau și relustruiau mașinile.

Garajul era ascuns vederii — nimic care să strice proporțiile clădirii principale — în spatele unui crîng de magnolii în floare. Dacă aveai nevoie de o mașină, telefonai după ea.

Complicat, se gîndi Stanley. Ca să manevreze lucrurile după voie, au complicat atît de mult viața ! Dar trebuiau să o facă după chipul și asemănarea lor...

— Stanley, întrebă pe neașteptate domnișoara Margaret, tu știi ce se petrece la garaj ? Știi că Michael ține acolo un adevărat hotel pentru negri ?

De ce-o face ea asta ? se gîndi Stanley. Încearcă să vadă dacă mă poate supăra ? Nu poate.

— Nu, doamnă.

— Bine, bine, hai să-i dăm drumul.

Ocoliră pe lîngă mașină, Stanley mergînd cuviincios cu doi pași mai în urmă.

— Cum ți se pare tata ? întrebă domnișoara Margaret. Nu prea are o culoare sănătoasă.

— Cu respirația e-n ordine.

Trebuie să recunoști, se gîndi Stanley, că Bătrînul se agață de viață la fel de strîns ca un crab bătrîn de momeală. Nimeni n-ar fi crezut c-o să mai trăiască după ultima criză. Și uită-te la el !

Stanley închise ușa și, în timp ce limuzina neagră se îndepărta încet, rămase respectuos în picioare.

Urma să conducă cea de a doua mașină, cu bagajele și cu domnișoara Hollisher și cu pisica ei favorită, la aeroport. Domnișoara Hollisher aștepta în spate, într-o atitudine afectată, cu părul ei roșu lucind slab în razele oblice și lungi ale soarelui de dimineață.

Chiar și motorul era pornit. Tare priceput mai era afurisitul ăsta de Michael. Stanley chicoti scurt : avea *într-adevăr* acolo jos în garaj un hotel pentru negri. Toți prietenii și toate neamurile veneau să stea la el.

În timp ce se așeza pe scaunul de la volan, Stanley o văzu pe Elizabeth. În uniformă neagră și cu șorțuleț apretat, trupul ei mic, durduliu și nostim ar fi trebuit să sugereze o anumită discreție, însă nu o ajuta decît să pară și mai provocatoare. „Îmi place", spusese o dată Bătrînul, „frumoasă fată." Și oare nu-și pusese Bătrînul ochii pe ea, se gîndi Stanley, nu cumva...

Picotind printre pufăiturile țigării de foi, Bătrînul își continuă călătoria în tihnă, pînă ce roțile mașinii intrară în contact, lin, cu pista de decolare de la Collinsville.

Elicopterul domnului Robert era aici, în hangar, gata de zbor, însă Bătrînul nici nu voia să audă de el. Voia să meargă cu vaporașul. Așa s-a și întîmplat.

Domnișoarei Margaret nu-i plăcea nici un fel de ambarcațiune, astfel încît ea își continuă drumul cu mașina, lăsîndu-i pe Bătrîn, pe Stanley și pe domnișoara Hollisher la Yacht Club. Domnul Robert îi și aștepta ; îl îmbarcă el însuși pe Bătrîn, instalîndu-l într-un loc mai ferit, pe scaunul special. Demaroarele și intraseră în funcțiune. Bîzîitul lor constant și monoton acoperea zgomotele slabe ale apei, clipocitul valurilor în atingere cu trunchiul și carena navei. În toate părțile erau bărci ancorate în ordine de-a lungul unui chei de beton, lungi șiruri de carene paralele, asemenea unor cățeluși care sugeau. Nimic nu se clintea. Pescarii plecaseră în larg mai devreme, marinarii amatori nu veniseră încă. Portul era în același timp și aglomerat și singuratic.

Bătrînul privi de jur împrejur, percepînd pentru prima oară ziua. Își întoarse capul încet și cu grijă, ca și cum s-ar fi temut să nu i se desprindă, în felul în care se desprinde de tulpină o păstaie cu semințe. Se uită cu atenție peste portul tăcut, fără măcar să-și strîngă ochii bătrîni în contact cu lumina orbitoare. Își destinse gîtul, ținîndu-și-l mai drept între umeri. Nu spuse nimic, clătină numai din cap.

Demaroarele se opriră, se puseră în mișcare motoarele. Domnul Robert se urcă pe puntea de

comandă, scoţîndu-şi din buzunar, din mers, ochelarii de soare.

Stanley desfăcu odgoanele cu care erau ancoraţi ; carena întunecată, de peste cincisprezece metri lungime, lăsată liberă în port, se legănă într-o parte şi-ntr-alta şi se îndreptă spre pragul îngust dintre digurile de piatră şi golful deschis dincolo de el.

Prora alunecă lin prin apa liniştită, elicea bătînd încetişor apa, abia lăsînd în urmă o dîră. Lipite de chei, celelalte bărci nu făcură decît să se înalţe şi să se lase la trecerea lor. Soarele începea să răzbată prin brîul de aburi fierbinţi dinspre răsărit, ridicîndu-se pe cer, rotund şi colorat ca un gălbenuş de ou.

NU SE scurseră bine nici zece minute şi Bătrînul moţăia din nou.

Instalată în scaunul ei de pe covertă, domnişoara Hollisher şopti către Stanley :

— La vremea asta e prea obositor pentru el.

— Cu siguranţă însă că pentru noi e plăcut, îi răspunse tot în şoaptă Stanley.

Părăsiră porţiunea mlăştinoasă, rogozul şi trestia aligatorului ; simţiră sub carena vasului cum se umflă apa în largul golfului. Pămîntul se termina pe nesimţite, atît de uşor încît, îşi zise Stanley, nu puteai spune niciodată : asta e graniţa.

În gînd, Stanley îşi rîse de el însuşi : De ce trebuie să fiu eu tot timpul atît de sigur ? Ca şi cum m-aş uita pe o hartă şi aş spune : Mă aflu în cutare şi în cutare loc. Nu-i treaba mea să-mi fac probleme despre locul în care mă găsesc.

Bătrînul moţăia, cu mîinile de o parte şi de alta a scaunului, mîini îmbătrînite, gălbejite şi scheletice, ca ghearele unei păsări, bălăbănindu-se chircite, fără cel mai mic zgomot.

Păsări, se gîndi Stanley. Totul se învîrte în jurul păsărilor... Să luăm chiar numele vaporaşului — *Condorul*. Oriîncotro te-ai fi uitat, dădeai peste el. Cu litere de aur, de la un capăt la altul, pe toată lărgimea pupei, alcătuit din grele ornamente rotunde şi scînteietoare. Pe colacii de salvare de lîngă uşa cabinei. Pe porţelanuri, pe pahare, pe argintărie. Pînă şi cearşafurile şi prosoapele. Mari păsări negre, zburînd.

Stanley căscă. Şi se gîndi la Vera. Trebăluia probabil prin casă, aranjînd prosoapele pe suporturile din baie. Era deosebit de pretenţioasă în legătură cu prosoapele.

Domnişoara Hollisher spuse :

— Sper ca Percy să suporte bine călătoria.

— Suportă.

— Pisoiul ăsta a fost al mamei mele.

— Mi-aţi povestit, preciză răbdător Stanley.

— E un tovarăş atît de bun, Stanley. Nici nu-ţi poţi imagina.

— Ba da, pot, zise Stanley.

— Într-un anumit fel, a fost un tovarăş mai plăcut decît mama în ultimii ei ani. Ea semăna destul de mult cu...

Şi domnişoara Hollisher arătă cu capul spre Bătrîn.

Stanley auzise totul despre boala din urmă a mamei ei, despre felul în care o îngrijise pînă la sfîrşit. *Cînd a murit*, domnişoara Hollisher îşi termina întotdeauna povestirea spunînd asta, *pie-*

lea îi era absolut neschimbată, atîta grijă avusesem de ea. Iar Stanley se întreba ce legătură avea, în definitiv, asta cu starea în care se află pielea unei femei moarte. Pentru domnişoara Hollisher părea să aibă o semnificaţie aparte. Cel puţin flecărea mereu despre asta, aşa încît, presupunea Stanley, trebuie să fi avut... La fel ca blestemata de pisică.

— Dar poate că dumneata nu simţi lipsa unei companii, aşa cum o simt eu, continuă să vorbească domnişoara Hollisher.

— Nu-mi lipseşte compania, spuse Stanley.

SOŢIA SA Vera, ei da, ea era compania. Din clipa în care Stanley păşea pe uşă şi pînă dimineaţa cînd pleca, asupra lui se revărsa ca o ploaie torenţială un permanent şuvoi de vorbe. Se căsătoriseră cu douăzeci şi cinci de ani în urmă şi de multă vreme încetase s-o mai asculte. O cunoscuse de cînd se ştia, locuiseră uşă-n uşă în Gulf Springs. De fapt, mama ei încă mai locuia în acea casă împreună cu fratele ei şi cu nevasta acestuia şi cu cei şase copii ai lor. Sora lui Stanley, căreia îi murise bărbatul în Vietnam, trăia în cealaltă casă.

Nimic nu părea să se schimbe în Gulf Springs. Oamenii mureau iar copiii le luau locul şi cu adevărat nu era nici o deosebire.

Stanley se miră cum de nu se ducea mai des pe acolo. La urma urmelor din Collinsville, unde locuia el, nu era mai mult decît un drum de două ore cu maşina. Dar nu se ducea, iar Vera nu-l îndemna niciodată. Pur şi simplu nu se mai simţea deloc bine acolo. Nici măcar nu mai pomenea

de locul de unde plecase, de familia lui şi de copiii celor din familie.

Se poate să fi fost din faptul că nu avea copii. Poate că un om avea nevoie de copii. A fost probabil greşeala lui. Niciodată nu şi-a dat seama. Acum era prea bătrîn ca să crească un copil. Iar Vera era prea bătrînă ca să facă unul.

Poate acesta era motivul pentru care se simţea atît de singur uneori. Poate că din cauza asta era atît de bucuros să se întoarcă la Vera. Sporovăiala ei îl încălzea ca un foc. Şi chiar mai mult : ăsta era lucrul pe care i-l aducea ea lui. Într-un fel sau altul, ea îşi amintea totul şi putea să-l facă şi pe el să-şi amintească.

Cum ar fi reînvierea acelor clipe cînd, trăgînd chiulul de la şcoală, îşi omorau vremea departe pe vechiul drum cu scoici ce ducea înspre fortul spaniol şi unde, din cauza palmierilor pitici care creşteau peste tot, cu greu puteai să găseşti cărarea, iar aerul nemişcat şi tăcut mirosea a şerpi. Rătăciseră într-un fel drumul şi unul dintre ei — Charlie Edwards — nimerise în nisipurile mişcătoare. Pînă au găsit o scîndură să i-o întindă, se scufundase în ele pînă la brîu ; săltîndu-se afară, îşi pierduse pantalonii şi-şi sfîşiase cămaşa. Cînd maică-sa a aflat motivul pentru care venise acasă aproape despuiat, ca o salcie jupuită de coajă, s-a speriat prea rău ca să-i mai ardă bătaia pe care o merita.

Asta era genul de lucruri pe care şi le reaminteau. El împreună cu Vera. Şi era straşnic. Niciodată n-ar fi putut să fie singuri în felul în care era Bătrînul. Cu o grămadă de imagini în minte

şi nimeni care să ştie cu adevărat la ce se refereau...

Bătrînul. Atît de uşor încît îl putea lua vîntul. Oase subţiri ca frunzele, uscate ca scheletele şopîrlelor sau crustele crabilor.

Numai că vîntul nu-l lua. Iar cîteodată descopereai că se uită la tine cu ochii aceia care, sub pleoapele căzute, te fulgerau deodată strălucitori şi negri şi batjocoritori.

Stanley privi chiorîş înspre lumina orbitoare a soarelui. Şi se gîndi la Vera. Oare ea se gîndeşte acum la el ? Nu. O fi găsit ea ceva de făcut. Ar putea să spele geamurile sau să frece cu ceară podelele în orice moment. Puţine şanse să-i simtă lipsa.

Cel puţin nu în felul în care i-o simţea el. Noaptea trecută, de pildă, cînd ea s-a întors cu maşina la Collinsville, iar el a rămas în New Orleans. Fără ea, nu dormise deloc, moţăise numai, zvîrcolindu-se pe o parte şi pe alta.

Stanley era sigur că ei nu i se întîmplase una ca asta. Putea să o şi vadă aievea, culcîndu-se în pat, trăgînd binişor cuvertura numai pînă la claviculă, exact la fel în fiecare noapte, niciodată ceva mai sus, niciodată ceva mai jos. Şi adormind după cîteva minute. În legătură cu asta, glumise uneori cu ea, rîzînd de modul cum se întindea în pat şi adormea buştean. „Sînt obosită", spunea ea, „şi pe urmă e vremea de culcare."

Nu, Vera nu-i simţea lipsa. Avea ceva al ei, ceva care o făcea să fie atît de ocupată. Şi fericită. Trăia într-un univers al ei propriu. Îşi ţinea singură tovărăşie.

În ea există o întreagă lume, se gîndi Stanley. Niciodată nu s-a simţit singură. Nu ca el.

Căci Stanley avea năluciri. În clipa în care se deştepta din somn, ştia că vraja a şi început. Rămînea culcat, absolut nemişcat, cu ochii închişi, prefăcîndu-se că adoarme la loc : Încă un pui de somn, băiete. Încă puţin... Aproape imediat, ceva, ca o mînă străină, îi ridica pleoapele. Chiar dacă încerca să nu vadă nimic, să-şi încrunte sprîncenele, să se mai ascundă puţin în sine însuşi, pe dată se şi trezea că priveşte în jur. Iar camera se umplea de lumina aceea specială care nu venea de la fereastră. Chiar dacă afară strălucea un soare galben, odaia lui căpăta culoarea argintului, culoarea lunii. Culoarea peştelui. Exact culoarea de sub burta unui peşte atunci cînd îl scoţi din apă. Luminoasă şi argintie şi schimbătoare cu fiecare clipă în care îl priveşti, fremătînd şi pulsînd.

Uneori, Stanley se gîndea că el este peştele. Că fusese prins — nu văzuse cîrligul, dar în definitiv nici peştele nu-l vedea vreodată ; se pomenea doar spintecînd aerul, brusc — şi că era aruncat cu repeziciune în lumina straniu colorată.

Era în stare să şi simtă asta. Drept în mijlocul stomacului. O apăsare şi o durere, şi ajungea să se întrebe ce mîncase oare cu o seară înainte. Întotdeauna se chinuia să-şi amintească ce mîncase. Chiar dacă ştia că nu asta e cauza.

Zăcea acolo, cu lumina prelingîndu-i-se prin ochi şi alunecîndu-i prin cap ca argintul viu. Stomacul ca-ntr-o gheară. Constata că nu se poate ridica din pat, aşa că o chema pe Vera să vină să-l sprijine de braţe.

Constata că nici picioarele nu-l ascultă, bălăngănindu-i-se în tatonarea nesigură către podea. Le mişca Vera pentru el. Poc, încă un pas. În tot acest timp îl cicălea : Ce te-ai face dacă n-aş fi aici ? Să nu te poţi da singur jos din pat !

Stanley ştia într-adevăr un lucru. În dimineţile acelea, dacă ea n-ar fi fost acolo, nu s-ar mai fi sculat deloc. Ar fi rămas nemişcat în pat şi ar fi aşteptat pînă ce simţămîntul acela ar fi dispărut.

O stare de urît, zicea maică-sa. Stare de urît. Avusese şi ea stări din acestea, îşi amintea Stanley. Uneori, cînd se întorceau acasă de la şcoală, se întîmpla s-o găsească în pat, privind ţintă în tavan sau pe fereastră, iar ochii ei întunecaţi şi mari alunecau peste ei ca şi cînd nu i-ar fi văzut niciodată pînă atunci. Îşi luau cina ştiind că mama lor nici n-o să se clintească.

Nu era nimeni care s-o ridice. Ea nu avea pe cineva ca Vera.

Vera. O nevastă bună, se gîndi Stanley. Erau fericiţi. În afară poate de faptul că nu aveau copii. Din cînd în cînd, Stanley simţea lipsa copiilor. Mai ales atunci cînd zăcea în pat, în lumina aceea de culoarea peştelui, cînd putea s-o audă pe coana Moarte rîzîndu-i drept în spate şi spunînd cum nu se poate mai clar : Cînd o să te iau, o să iau totul ; n-ai cu ce să mă păcăleşti.

Da, e adevărat, se gîndi Stanley. Nu rămînea nimic după el care să se împotrivească timpului, să-i fure morţii un răgaz. Nici copii, nici nepoţi. Nimic de felul ăsta.

Cîteodată, Stanley se întreba dacă şi Vera simţea lipsa copiilor. N-o întreba, el n-o întreba pe Vera nimic.

În dimineţile acelea îngrozitoare, în timp ce-i trăgea şi-i împingea trupul lipsit de vlagă, insistînd, mereu insistînd, ea flecărea fără încetare. Pînă cînd se ridica în cele din urmă pe propriile lui picioare, sprijinindu-se pe sunetul din cuvintele ei, ca şi cum ele, cuvintele, ar fi fost o cîrjă.

Vera întreba : „Unde te doare ?"

„Nu ştiu", se vedea el obligat să spună. Pentru că nu era un loc anume. Era pielea, toată pielea, tot învelişul său negru. Erau oasele, frîngîndu-se unul cîte unul. Şi sîngele. Şi-l putea simţi cum curge vîscos şi greu ca mercurul pe lîngă oase, prin muşchi. Cîteodată i se părea că sîngele său era gata să ţipe în gura mare şi să se oprească. Ştia că atunci cînd se va întîmpla asta, va muri.

„Dacă nu eşti în stare să spui unde te doare, chiar ajung să cred că nu te doare nicăieri", stăruia Vera.

Într-un fel, presupunea Stanley, ea înţelegea. Putea să bombăne şi să se plîngă, dar niciodată nu-l părăsea. Îl silea să umble încolo şi-ncoace, mai întîi în dormitor şi pe urmă pe veranda din spate. În contact cu lumina zilei, tăioasă ca un vîrf de cuţit, el închidea ochii, bizuindu-se pe ea, pe Vera, spre a fi condus în sus şi-n jos, înainte şi înapoi, un om orb, un om mort. Cînd se simţea ceva mai bine, deschidea un ochi, doar un pic. După aceea ea îi îndrepta paşii înapoi în bucătărie şi-l punea să-şi bea cafeaua.

Lumina argintie pălea ca un foc ce se stinge. Stanley se îmbrăca şi pleca la lucru, doar cu o

mică întîrziere. Niciodată mai mare de două ore. Dar în noaptea următoare adormea numaidecît, fără să cineze. O ghicea pe Vera mişcîndu-se prin jur, netezind cuverturile, întinzînd cearşafurile. Se întreba dacă nu stă cumva trează toată noaptea pentru a-l veghea. Aproape sigur că dimineaţa ochii ei vor avea cearcăne şi se vor vedea mici cute de-a lungul obrajilor.

Într-o zi o va întreba. Îşi va lua inima-n dinţi şi o va întreba. Nu era ciudat ca după atîţia ani de căsătorie şi chiar de mai mulţi ani de cînd se cunoscuseră, să nu ştie încă în mod sigur adevărul ?

O va întreba... Stanley ştia însă că nu o va face.

ŞI ACUM din nou şalupa. Şi gîfîitul motoarelor. Şi Bătrînul uitîndu-se ţintă la el.

Stanley sări în picioare, poticnindu-se din cauza grabei. Bătrînul rîse. Chicotea.

— Opreşte motoarele, zise el. Prînzul.

— Da, domnule.

Stanley se căţără pe puntea de comandă :

— Domnule Robert, stăpînul cere prînzul !

Domnul Robert trase cu toată forţa de nişte manete cu măciulie roşie. Şalupa îşi încetini mersul şi se opri în loc, zvîcnind pe apă ca un dop plutitor.

— Prînz vrea, prînz va primi, spuse el.

În timp ce cobora legănat scara, mişcîndu-se cu o mare uşurinţă pentru un bărbat corpolent ca el, Stanley se dădu la o parte.

— Aud că ţi s-a făcut foame, papà.

Cu o fluturare batjocoritoare a mîinilor sale păroase, o expedie de acolo pe domnişoara Hollisher.

— Stanley, binevoieşte şi adu-ne două Martini. Papà, ai ales o zi grozavă pentru călătorie.

Cînd se întoarse cu băuturile, Stanley îl auzi pe Bătrîn cum se porneşte să vorbească, la început cu glas scîrţîit, asemenea unei uşi de multă vreme nefolosite, iar mai apoi, pe măsură ce somnul toropitor al bătrîneţii îl părăsea, cu glas curgător, tot mai curgător. Privirea îngheţată îi dispăruse şi ea. Bătrînul acesta cu şuviţele sale de păr alb, transparente în lumina soarelui, se trezise la viaţă. Pentru o clipă doar.

Stanley recunoştea că domnul Robert poate să facă asta. Domnul Robert era întotdeauna în stare să smulgă o scurtă scînteiere din ochii Bătrînului sau un zîmbet de pe buzele lui ce dezveleau o gură plină cu dinţi falşi.

STANLEY TURNĂ pentru domnul Robert un al doilea Martini şi intră apoi în cambuză, unde domnişoara Hollisher pregătea prînzul Bătrînului. Un şir de borcane cu alimente pentru copii mici. Grijulie, ea lua cîte două linguri din fiecare borcan.

— Aşa !

Pe farfuria albă de porţelan, grămăjoarele se rînduiau într-un cerc mic şi ordonat : două cafenii, una albă, una portocaliu deschis, una verde. Aveau toate un aspect lucios, ca şi cum ar fi fost date cu un strat de şerlac. În mijlocul farfuriei, condorul negru, în poziţie de zbor, le atingea cu aripile sale smălţuite.

— Cînd o să mă cheme, zise domnişoara Hollisher, o să-i duc biscuiţii.

Alimente pentru copii şi biscuiţi, observă Stanley. Cînd un om s-a dus, s-a dus de-a binelea.

Nu eu, se gîndi Stanley. Poate că eu voi putea să mor mult mai simplu.

Ori de cîte ori îi vorbea despre asta Verei, ea obişnuia să spună : „O groază de feluri de a scăpa de lumea asta, puişor, şi nici unul foarte plăcut. Eşti obligat să accepţi sau unul sau altul şi nu-ţi *rămîn* multe de ales."

Ciudat cum spunea ea de fiecare dată acelaşi lucru. Nu se potrivea cu Vera. În mod obişnuit, folosea tot soiul de expresii pentru a-ţi povesti ceva. Nu şi în acest caz, însă. Răspunsul ăsta îl turuia ca pe o bucată învăţată la şcoală.

Vaporaşul porni să cam salte într-un început de hulă. Lui Stanley i se făcu rău.

— Am plecat sus.

— Poate te simţi mai bine.

Domnişoara Hollisher arăta încîntată de sine. Niciodată nu avea rău de mare.

Gura lui Stanley se umplu de salivă şi el se răsuci pe călcîie şi o porni val-vîrtej spre cabina din faţă. Gura îi deveni mai sărată, pe măsură ce conturul carenei părea să se îngusteze în jurul lui. Coastele ca nişte ciolane urcînd din toate părţile şi încercuindu-i capul. Şi legănarea corăbiei...

Urcă poticnindu-se scara interioară, pînă pe punte, pantofii săi de pînză lipăind grăbit pe lemnul de tek. Numai cînd se lăsă peste balustrada platformei de la pupă, sprijinit de oţelul unei sănii de lansare şi avînd apa sub el, se simţi ceva mai bine. Scuipă lichidul scîrbos care-i umpluse

gura. Simţi cum briza îi usucă picăturile de sudoare de pe frunte. Închise ochii şi lăsă ca vîntul să-i usuce şi pleoapele.

Se întoarse cu spatele rezemat de barele balustradei, şi cu faţa la vapor. Marile ferestre pătrate ale cabinei de comandă şi platforma goală priveau dispreţuitor înspre el.

Şi atunci, mintea lui Stanley o luă razna în felul acela care-l neliniştea atît de mult. Se trezi cu gîndul la vîslit. Era singurul lucru la care se pricepea în legătură cu bărcile, vîslitul rapid şi degajat pe care-l deprinsese în armată. De fapt, nu chiar în armată. Avusese legături cu o fată care era nebună după plimbări pe lagună şi pentru ea trăsese el kilometri întregi la rame. Stanley nu-şi mai putea aminti chipul fetei absolut deloc. Îşi amintea alte lucruri, cum ar fi faptul că era tare naivă. Stanley încă mai avea carnetul, agenda lui cu persoanele cunoscute pe atunci. Nume şi numere de telefon şi cîteva semne mici după fiecare din ele, aprecieri care începeau de la o singură steluţă. Dacă nu-i mergea de la prima întîlnire, nu mai revenea. Numele acelea erau şterse pe loc. Rareori se mai întorcea la cele cu o singură steluţă. Le prefera pe cele cu patru şi cinci, avînd destule de felul acesta înscrise pe listă. Pe vremea aceea Stanley n-avea timp de pierdut. Nici un singur minut.

Acum era fericit să stea pe un vapor, chiar şi fără vreo femeie frumoasă în faţa ochilor. Doar apa albastră a golfului, unduită şi încreţită de valuri mărunte, întinzîndu-se departe pînă la linia extrem de subţire a orizontului. Linia aceea subţire şi verde de la apus care ar putea să fie

mlaştina : iarba aligatorului şi rogozul şi papura, cam un sfert de milă pînă încep pinii şi hicorii şi terenul nisipos şi solid.

O mlaştină de felul ăsta era o fiinţă vie : aci se strecura în afară, aci se retrăgea ; acele minuscule săgeţi indicatoare ale cartografilor marini nu făceau doi bani. Într-o zi un canal putea să fie aproape închis, complet înnămolit, de şase picioare pe hartă, dar fără pic de apă sub chilă. În ziua următoare, sau la primul vînt puternic de la răsărit, putea să fie limpede şi larg.

Cîteodată, în ciuda experienţei domnului Robert, *Condorul* se împotmolea şi era nevoie de întreaga forţă a maşinilor date înapoi pentru a-i scoate de acolo. În asemenea situaţii îl puteai auzi pe domnul Robert înjurînd mai tare decît zgomotul produs de motoare. Era un bărbat puternic, de peste nouăzeci de kilograme, cu o voce puternică, şi ştia să înjure şi-n englezeşte şi-n dialectul cajun. [1]

CURIOS LUCRU, se gîndi Stanley. S-ar cuveni ca pe un bărbat atît de mare şi atît de gălăgios să ţi-l poţi aminti cum arată. Ar fi trebuit să lase o asemenea urmă încît numai gîndindu-te la el să ţi-l şi imaginezi. Dar... oricît ar fi încercat, Stanley pur şi simplu nu era în stare să-şi reprezinte chipul domnului Robert. Trăsăturile generale, da. Unele gesturi : felul în care îşi bălăbănea braţele, felul în care umbla, atît de repede încît aproape că se împleticea pe podea.

[1] Dialect vorbit de populaţia de origine franceză din Louisiana.

Mersul acela ciudat era motivul pentru care se şi izbea de mai toate lucrurile. Mereu Stanley avea de lipit, cîte un vas de porţelan, cîte un obiect de ornament. Ca de exemplu vazele acelea din holul principal. Asta a fost în perioada galbenă a domnişoarei Margaret. Totul era aranjat în galben, tapetul din hol şi de la scară, sufrageria, covoarele de la parter. Şi bineînţeles florile. „Forsythia", spunea domnişoara Margaret, „acum vreau munţi de forsythia." Şi şi-a adus. Inclusiv uriaşa vază din holul de jos. Prima oară, domnul Robert sosi împiedicîndu-se de uşa de la intrare, răcnind un salut către Bătrîn, smulgîndu-şi trenciul de pe umeri, trîntindu-l cu o mişcare rapidă printre crengi. În timp ce dădea cu piciorul în băltoacele de apă şi-n cioburile risipite pe pardoseala de ardezie, zise aproape liniştit : *„Fi de poutain."*

Următorul aranjament floral, îşi amintea Stanley, era înalt şi îngust. Străluci pentru două sau trei zile într-o vază de porţelan chinezesc pe comoda joasă din celălalt colţ al holului pe unde nu se circula. Nimeni n-a aflat vreodată, cu adevărat, cum de s-a spart. Au auzit doar un trosnet şi apoi pe domnul Robert ţipînd : „La dracu cu florile astea nenorocite. M-am săturat ca blestemata asta de apă să-mi tot intre-n pantofi !"

Bătrînul izbucni în rîs, şi începu să tuşească pînă ce se încovoie în scaunul pe rotile, cu bărbia atingîndu-i genunchii. Chiar tusetele sunau ca un suflu de aer ţîşnind dintr-un cauciuc umflat, se gîndi Stanley. Deloc omeneşti, ca şi cum Bătrînul ar fi intrat într-un fel de viaţă mecanică, de roţi şi presiune a aerului şi şuruburi scîrţîitoare.

Bătrînul tuşi prea mult timp şi încetă să mai respire. Stanley îşi strecură un braţ sub pieptul lui şi-l ridică de pe scaun. Îngenunchează pe duşumea, Bătrînul bălăbănindu-se ca odăjdiile pe braţul unui ţîrcovnic în timpul slujbei bisericeşti. Domnul Robert veni în fugă din hol, lăsînd pe covor o dîră de urme umede şi murdare. Acum stăteau amîndoi în genunchi, cu feţele lipite deasupra corpului moale şi şuierător al Bătrînului.

Parcă mi-aş privi propriu-mi chip, cugetă Stanley. Văd aici propria-mi faţă. Simt cum mă mănîncă transpiraţia şi-mi amorţesc muşchii gîtului. Şi greaţa care-mi apăsă adînc stomacul, pariez că şi el simte asta.

Exact ca mine, se gîndi Stanley, ce ciudat, exact ca mine.

Domnul Robert îl lovi pe Bătrîn de două ori, tare, cu palma pe spinare. Imediat plămînii săi începură să tragă aerul, în loc să-l mai dea bolborosit afară.

Infirmiera îi aplică repede aparatul de oxigen, cu fîşîit ascuţit de supape şi şuierat de gaz. Îl întinseră pe Bătrîn pe pardoseală, lăsînd ca plămînii să i se umple şi să i se golească fără efort, iar pulsul să i se întărească. Adormi. Infirmiera îndepărtă masca.

„Lasă-l acolo", spuse domnul Robert. „N-o să fie prima oară cînd doarme pe jos. Şi s-ar putea să fie ultima."

Îl văzu pe Stanley uitîndu-se ţintă la el, se întoarse brusc şi plecă.

STANLEY ÎŞI schimbă locul de pe balustrada vaporului. Sus, pe cerul albastru, un nor mic şi

pufos se destrămă şi se sfîşie într-un soi de zîmbet.

Îţi rîzi de mine, nu ? cugetă Stanley.

Fu surprins cînd norul nu-i răspunse.

SE GĂSEAU aproape de ţărm acum, în spatele unui şir de insule nisipoase şi joase. Parfumul florilor de cliftonia era atît de greu încît jurai că-l poţi vedea, fîşii din el, ca fumul. Mai erau şi trecători înguste, tăiate de maree ; *Condorul* sălta şi bătea pe loc, iar domnul Robert băgă în viteză să treacă peste ele. Panglicile uriaşe şi netede ale silajului, asemănătoare valurilor stîrnite de un vas de coastă, se înălţau în urma pupei.

— Al naibii de şireată maree, întotdeauna şireată, spuse Bătrînul.

Mai adăugă ceva, glasul pierzîndu-i-se însă în uruitul maşinilor. Îşi ridică braţul sănătos şi arătă înspre ţărm. Stanley şi domnişoara Hollisher priviră într-acolo, dar tot ceea ce zăriră fu un pîlc de stejari păliţi de vînt pe un mic *grind*. Şi pescăruşi înălţîndu-se de pe nisip, rotindu-se şi ţipînd, mari pescăruşi albi cu puii lor cafenii.

Bărbia Bătrînului tremură o clipă, ochii i se închiseră, într-o scurtă zbatere spasmodică sub pleoapele zbîrcite.

Trecură de canale. Apa era adîncă şi liniştită, prora îşi recăpătă stabilitatea. Erau aproape de casă acum, de casa de la ţară a Bătrînului, mobilată cu banii săi şi după planurile fiicei sale, frumoasă şi izolată şi la adăpost de pericole — o lungă fîşie verde, întinzîndu-se spre nord cît puteai cuprinde cu ochii, peste douăzeci de mile. Un refugiu al păsărilor, o rezervaţie de vînătoare,

păzită cu străşnicie de orice armă de foc, în afară de cele ale domnului Robert şi ale prietenilor săi. Pogoane întregi de grădini fermecătoare, niciodată fotografiate, ocrotite de priviri străine, imposibil de admirat, chiar într-o pagină tipărită. O uriaşă clădire cenuşie prevăzută cu un sistem de stingere a incendiilor şi protejată de o armată de îngrijitori.

Totul pentru Bătrîn. Şi familia sa.

— E ceaţă, spuse domnişoara Hollisher. Încă nu se vede casa.

De atîtea ori veniseră pe drumul ăsta, se gîndi Stanley, şi ea încă nu aflase că, imediat ce trecea de insule, domnul Robert îşi fixa prora corăbiei de-a dreptul pe ruta ce duce la casă.

— E sub proră, zise Stanley.

— Într-adevăr, mi-ai explicat asta ultima oară, dădu din cap afirmativ domnişoara Hollisher. Cum de-ai învăţat atîtea despre corăbii, Stanley ?

— Casc ochii, atîta doar, spuse Stanley, şi prind şi eu cîte ceva.

Ca un uliu din ăia mari, aşa sînt eu. Înhăţînd rămăşiţe şi fărîme din lucruri. Şi parcă ce fur ? Fărîme din vieţile lor. Rămăşiţe din minţile lor... Eu, hoţul ascuns, şterpelind lucruri cărora oamenii nu le simt lipsa...

Stanley privi din nou, numai aşa, ca să se asigure. Casa propriu-zisă, cu turnuri bizantine înălţate pe fiecare colţ, nu era încă vizibilă. Tot ce putea vedea din unghiul în care se afla era chioşcul alb şi scînteietor de pe faleză, iar pe plaja de dincolo de el, de unde ceaţa dimineţii se mistuise, uriaşa stîncă cenuşie despicată de trăsnet. Asta s-a întîmplat cu cinci sau şase ani în urmă

în timpul unei furtuni de septembrie — o izbitură puternică şi rapidă care a aruncat mobila din verandă pe pajişte, strîmbînd şi smulgînd obloanele din ziduri. Stanley se afla afară în ploaie, încercînd să fixeze un oblon ce se clătina, cînd l-a ameţit explozia. Strivit de perete, s-a învîrtit împrejur, fără să înţeleagă nimic. Dar aerul era altul. Era limpede şi uşor şi extraordinar de curat şi absolut imaterial : ozon. Remarcă, de asemenea, tăcerea absolută. Trecură cîteva zile pînă să audă din nou.

Singurul lucru care a rămas apoi definitiv a fost masiva stîncă despicată pe mijloc, detunată exact în două.

Dintr-o dată, domnul Robert schimbă direcţia, roti complet cîrma, dădu drumul la aburi. *Condorul* săltă pe apă, dansînd nesigur o clipă, mai înainte de a-şi găsi drumul, cu prora în sus şi pupa lăsată.

Luat prin surprindere, Stanley căzu peste un scaun, zgîriindu-se la fluierul piciorului.

Domnişoara Hollisher întrebă :

— Eşti teafăr, Stanley ? Stanley, te-ai rănit ?

— Da, spuse Stanley. Nu, adăugă el.

Îşi privi picăturile mici de sînge ce i se prelingeau pe şosete :

— Ia te uită, sînt decorat cu „Inima Purpurie."

Acum executaseră cu siguranţă o rotire de nouăzeci de grade. Casa le apăru drept la babord. Mergeau cu viteza maximă, direct spre nord. Cu ochii pe jumătate închişi, Stanley privi înainte. Golful era albastru-cenuşiu şi gol, numai cu opt sau zece veliere pe el, roşii şi albe şi albastre şi

galbene. Băieţi de la Port Bella, din partea de sus a golfului, unde casele de vacanţă se ascundeau pîlcuri printre copaci, avînd doar cheiurile la vedere. Veneau cu bărcile deseori aici să-şi facă picnicul la Smuggler's Cove. Deşi era proprietatea sa, Bătrînul nu s-a opus niciodată, punînd chiar să fie întreţinut pentru ei izvorul cel mare ; metalică şi rece, apa se revărsa din abundenţă pe plajă. Doar paznicii dădeau tîrcoale printre copaci, vigilenţi, să se asigure că nimeni nu merge mai departe de plajă. Cu ani în urmă, pe cînd era mai viguros, Bătrînului îi plăcea să-şi petreacă după-amiezile de duminică acolo, cu ancora aruncată în dreptul golfului, fumîndu-şi ţigara de foi şi bînd whisky.

— Parcă ne-am duce la Smuggler's Cove, zise Stanley.

Îşi puse ochelarii şi se uită la bărci. Erau opt : trei de tipul Sailfish ; un micuţ şi străvechi slup prevăzut şi cu o cange de acostare ; o iolă cu o singură pînză şi catargul în faţă ; două Snipe-uri şi un mic catamaran. Catamaranul avea un singur băiat la bord. Un Sailfish, colorat în roşu şi alb, avea în el doi băieţi cam de cincisprezece ani. Cel albastru, două fete, şi Stanley le recunoscu : gemenele Foster. Pe slup se aflau un băiat mai mare, ca la vreo douăzeci de ani, şi o fată cu un costum de baie verde. Îi urmau alte două fete, cu părul ud şi desfăcut, într-un Snipe. Ultimul Sailfish avea la bord o singură fată. Se întorsese cu faţa la soare, cu părul fluturînd. Era complet îmbrăcată, într-o bluză albă şi şort albastru. Iar faţa — Stanley o cercetă atent încă o dată — era rotundă şi palidă şi părul negru i

se revărsa pe umeri ca nişte alge marine umflate de vînt. Un chip fermecător şi neobişnuit. Un chip pentru care merita să te abaţi din drum ca să-l vezi.

Exact lucrul pe care îl şi făceau.

De îndată ce se apropiară de bărci, domnul Robert încetini motoarele ; rămaseră pe loc, legănîndu-se extrem de uşor în bătaia vîntului şi a curentului. Micile ambarcaţiuni se desfăşurară pe lîngă ei într-un şir asimetric şi inegal, cu catamaranul în frunte. Aplecat peste roata cîrmei, singur pe pasarelă, domnul Robert îi petrecu pe fiecare cu un semn al mîinii. Bătrînul dormea, domnişoara Hollisher se porni să croşeteze. Stanley rămase să privească. Fata în Sailfish trecu aproape ultima pe lîngă ei, urmată doar de iola aceea cu catargul în faţă şi cu singura ei pînză întinsă direct în bătaia furioasă a vîntului. În mai puţin de zece minute catamaranul din fruntea şirului şi intrase în Smuggler's Cove, coborîndu-şi pînza, cu slupul chiar în spatele lui. Exact în momentul acela, una din obişnuitele rafale, atît de năprasnice, ale vîntului de vară veni, rostogolindu-se la vale de pe coastele împădurite cu pini, peste apă. Cei din bărci o văzură venind, o văzură măturînd suprafaţa apei cu nenumărate degete şi gonind în plină viteză spre ei. O văzură cu toţii, în afară de fata cu părul negru. Cînd rafala îi atinse barca, ea tocmai îşi lăsase mîna să-i atîrne în apă, amuzîndu-se cu stropii orbitori în lumină. Rămase la voia lor, şcotele se încîlciră şi, înainte ca ea să poată să le descurce, Sailfish-ul se răsturnă.

Elicea se învîrti, *Condorul* se puse în mişcare. Domnul Robert răcni de pe pasarelă :

— S-a răsturnat ! O luăm la bord !

Stanley se holbă la el, cugetînd : Un Sailfish ? Şi-l întoarce ea la loc într-o jumătate de minut.

Pînă ajunse *Condorul* la ea, fata aproape că-şi şi îndreptase barca. Se uită uimită în sus, clătinînd din cap.

Domnul Robert se repezi vitejeşte pe scară în jos :

— Stanley, ţine cîrma !

Stanley nu putu să audă exact ce spunea domnul Robert, însă după o clipă îl auzi rîzînd :

— Nici o supărare, deloc.

Se aplecă peste margine şi-o prinse pe fată de încheieturile mîinilor :

— Gata acum, şi cu o smucitură în sus şi o răsucire a braţelor o ridică pe vapor.

Fusese, aprecie Stanley răutăcios, doar o simplă paradă de forţă şi îndemînare. Dacă ar fi vrut, domnul Robert ar fi putut să facă treaba asta mai bine. Putea, de exemplu, să ridice de pe punte, cu o singură mînă, o barcă de vîslit şi s-o lase la apă. Era în stare, de asemenea, să ridice de spate o maşină. Stanley îl văzuse făcînd şi una şi alta pentru femei. Oricum, fata părea impresionată ; şedea cuminte, privind puţin dezorientată, cu trupul ei tînăr şi zvelt arcuit sub îmbrăcămintea udă, cu linia delicată a spatelui tăiată cruciş de centură şi sutien.

Trebuie să aibă, se gîndi Stanley, cam şaptesprezece ani. Înaltă. Faţa rotundă şi palidă îi era violent arsă de soare pe umerii obrajilor. Ochii adînci şi întunecaţi.

Domnul Robert spuse :

— Îl cunosc pe unchiul dumitale. Nu-l văd prea des, dar aşa se-ntîmplă.

Îl vezi în clipa asta, gîndi Stanley, şi zîmbi, cu ochii în jos la colacul de frînghii pe care-l ţinea în mînă.

— Mi-am dat seama că nu eşti învăţată cu apele astea, altfel ar fi trebuit să ştii cum merge vîntul.

— N-am mai fost niciodată pe-aici.

Avea o voce plăcută, veselă şi amabilă şi nu prea înaltă. Continuă :

— Dar nu era deloc nevoie să mă scoateţi din apă, aş fi îndreptat barca fără nici o dificultate.

— Ai fi răcit cu hainele astea ude. Data viitoare ar fi mai bine să porţi un costum de baie.

Să răcească în iunie, se gîndi Stanley, *asta-i bună.*

Avea o înfăţişare mai plăpîndă decît îi plăcea în mod obişnuit domnului Robert. Prin veşmintele ude, aşa cum stătea cu apa şiroind pe punte, cu picioarele bine sprijinite împotriva uşoarei legănări a vasului, puteai vedea limpede acest lucru. Şolduri înguste, sîni mici, împinşi lateral şi ridicaţi. Gîtul atît de delicat că i se vedeau tendoanele. Omoplaţii, ca nişte aripioare prinse de spate.

Trup de copil, hotărî Stanley. Dar nu faţă de copil. Absolut deloc. Ochii aveau o expresie foarte stranie. Era... ce era de fapt ?

Bătrînul se trezi pe neaşteptate, ochii i se deschiseră brusc :

— De unde a apărut fata ?

— Din mare, papà, spuse domnul Robert. Ca Venus sau cine-o mai fi fost, plutind într-o scoică de mare.

— Venus de Botticelli, spuse prețios fata.

Domnul Robert chicoti :

— Am uitat complet asta. Uiți o grămadă de lucruri. Toate se duc cu anii.

Căpătase un vag accent sudic. Mai mult decît sudic. Era, incontestabil, accent de negru. Stanley trăgea apreciativ cu urechea. Domnul Robert făcea asta numai atunci cînd era foarte prins de o femeie...

— Să-ți spun ceva, zise domnul Robert, scoica de mare pe care plutea Venus era mai stabilă decît Sailfish-ul dumitale.

Bătrînul moțăia iarăși.

— E bolnav ? întrebă fata.

Domnul Robert se uită la ea cu interes patern :

— Vîrsta. Asta-i tot.

— Oh, spuse fata, oh, îmi pare rău.

Domnul Robert o bătu cu gravitate pe umăr :

— Ești prea tînără să te gîndești la asemenea lucruri.

În micul spațiu al punții, privirea lui Stanley se încrucișă cu privirea domnului Robert.

El știe ce gîndesc eu. Iar eu știu ce gîndește el. Se gîndește cum să facă să ajungă la chiloții ei. Și e încîntat să mă aibă ca spectator la una din strălucitele lui reprezentații.

„Lasă-mă opt ore cu o femeie“, îi spusese odată lui Stanley domnul Robert, „și-o am. Iar ideea va fi a ei, nu a mea...“

— Vrei puțină cafea ? întrebă domnul Robert. Stanley, avem cafea fierbinte, nu ?

Nu-i oferea băutură, observă Stanley cu admirație. Prea direct. Ar putea s-o sperie și s-o îndepărteze.

— Mă simt perfect, spuse fata. De fapt, vreau să-i ajung din urmă pe ceilalți, arătă ea spre Smuggler's Cove.

— Te duc pînă acolo, dacă vrei. Sau poți să vii să iei masa la noi acasă.

Sublinie puțin pe ultimul cuvînt, doar un pic. Casa. Fabuloasa casă pe care nimeni nu o vede — vrei să vii ?

— Nu, imposibil, n-aș putea. Am auzit atîtea și mi-ar fi plăcut să vin. Dar...

Domnul Robert nu renunță să-și țină ochii, îngrijorat, pe rochia ei udă, strîns lipită de corp.

— Cum dorești, draga mea.

Fata șovăi, doar o clipă, nu pentru că nu ar fi fost hotărîtă, ci pentru că nu voia să pară nepoliticoasă.

Așa, se gîndi Stanley, așa, așa, pe asta a pierdut-o. Pleacă.

Bătrînul deschise ochii și-și îndreptă capul.

— Stai, zise el. Ar fi o plăcere să avem o fată tînără și drăguță pe corabia asta.

Fața sa bătrînă și subțiată se deschise în cel mai amabil zîmbet cu putință, dar atît de istovit că aproape că nu exista.

— Așază-te lîngă mine, draga mea.

Fata se așeză. Bătrînul întinse mîna, ținîndu-și-o suspendată, peste mîna mică și tînără a fetei. Extrem de atent, nu o atinse. Lăsă doar ca fragila povară a vîrstei să plutească deasupra, astfel încît ea să i-o simtă, oricît de ușor. Lăsă ca atingerea dintre cele două mîini (atît de deose-

bite, cît de deosebite !) să se scurgă prin aer, prin aerul purificator.

— Se poate să adorm, spuse Bătrînul, dar asta nu înseamnă că nu admir o fată drăguță.

— Mulțumesc, spuse ea și se așeză mai bine pe scaun. Vă mulțumesc foarte mult.

Bătrînul zîmbi iarăși. Părea foarte bătrîn, foarte îndepărtat.

— Aș vrea puțină cafea, zise fata.

În timp ce pregătea ceștile, Stanley reflectă : Cred că Bătrînul are un gînd. Înainte ca el să se trezească așa dintr-o dată, fata asta era gata să plece. Și-a făcut simțită prezenta exact atunci cînd domnul Robert avea nevoie de el. Îi dăduse domnului Robert cele opt ore, îi dăduse o șansă. Și, observă Stanley, cînd s-a trezit, Bătrînul știa întocmai despre ce vorbeau...

Stanley turnă cafeaua în ceșcuțele albe cu cîte o pasăre neagră pe margini.

Îmi închipuiam că eu sînt marele uliu negru care spionează viețile oamenilor. Acum, însă, se vede că, exact sub nasul meu, mai există și o prăpădită de vrabie, urmărind totul, urmărindu-mă pe mine. Cine pe cine prostește ? Bătrînul. Întotdeauna Bătrînul.

Stanley aduse cafeaua.

— Mulțumesc, spuse fata.

În momentul acesta, Stanley îi identifică expresia : privire de virgină. Care știe totul, dar care nu știe încă. Privirea aceea directă și sfioasă. Delicată, pe jumătate dornică, pe jumătate speriată. Pe jumătate vrînd, pe jumătate nu...

Iar asta, recunoscu Stanley, era atrăgător. O transforma pe jumătate în fiica pe care niciodată

n-o avusese. Pe jumătate, în femeia pe care niciodată n-o întîlnise, femeia desăvîrșită și enigmatică.

Domnul Robert își puse ochelarii de soare.

— Tata a adormit din nou, zise. Cînd termini cafeaua, dacă nu-ți este prea frig, vrei să vii cu mine sus pe pasarelă ? Poți vedea mai bine de acolo.

Fata își bău din cîteva înghițituri cafeaua și urcă scara de la pasarelă. Domnul Robert o urmă, privind fix și cu mare atenție la gleznele ei.

Bătrînul se uita și el cu luare-aminte. Ochii îi erau din nou larg deschiși, cu toate că nu se obosise să-și ridice capul căzut pe umăr. Îi urmărea pe cei doi cum urcă scara pe pasarelă, cu ochi negri, strălucitori.

Stanley păși dinadins în cîmpul vizual al Bătrînului. Ochii clipiră o singură dată, lent. O lumină pîlpîi în adîncul lor.

Arată, se gîndi Stanley, ca și cum ar fi rîs.

BĂTRÎNUL

BĂTRÎNUL STĂTEA lungit în pat cu cuvertura bine îndesată sub brațe, cu fața de pernă fără nici o cută sub cap. Nasturele de sus al pijamalei se ridica și se lăsa ușor, abia simțit, o dată cu respirația.

Auzi deschizîndu-se ușa, auzi scîrțîitul scaunului în clipa în care domnișoara Hollisher se așeză. Auzi foșnetul pînzei cînd își reluă cusutul. Peste puțin, va urma șușoteala infirmierei de noapte, furișîndu-se și ea tiptil în odaie.

Putea să audă toate aceste lucruri, măcar că nu era treaz.

Ca și cum te-ai fi aflat într-o încăpere cu storurile trase, ascultînd zgomotele străzii. Nu vedeai, dar îți puteai face o idee destul de bună despre ce se petrecea.

O dată încercase să vorbească, să strige, să spună ceva, indiferent ce, numai ca să se știe că mai era acolo. Nu fusese în stare nici măcar să-și miște degetul mic. Nici măcar atît.

Ajunsese să trăiască fragmentat, compus parcă din două elemente înstrăinate ; mintea și trupul, cîndva laolaltă, despărțindu-se din ce în ce mai des.

Cînd părțile reușeau să se împreune, oamenii spuneau că e conștient și lucid. Nu știau despre ruptură. Nu știau că luciditatea cea mai mare apărea în timpul acelor clipe oarbe pe care ei le numeau somn.

În momentul de față încerca, fără nici o grabă, să-și liniștească mintea în care-și făcuse culcuș în vremea din urmă un animal mic, un puigan, șoarece sau iepure, o ființă cu blană și tremurînd. Îl mîngîie pe spate, îl scărpină ușor între urechi. Pînă ce goana-i nebună în căutarea vreunei ieșiri, neastupate încă, prin trupul Bătrînului, gol ca o carapace, încetă. Ușor, cu răbdare, alintător. Încet, încet, pînă se încovrigă și se cuibări ghemotoc la locul lui. Așa, în sfîrșit, s-a făcut.

Cît despre povestea cu cele două părți desprinse una de alta, ei bine, observase că jumătățile se uneau din ce în ce mai rar. Iar cînd nu se vor mai întîlni deloc...

Atunci va fi mort. Știa ce înseamnă asta. Nesfîrșiți ani de odihnă veșnică într-un sicriu... Și ce altceva făcea el acum, dacă nu tot asta ? Ce făcea el dacă nu o repetiție a acelui timp ?...

Iar cînd trupul se va descompune — indiferent cînd va fi asta, și cît va mai dura pînă atunci — animalul din el va găsi nenumărate uși deschizîndu-se spre coridoare încărcate de ecou, spre pășuni legănate de vînt, spre marile depărtări. La început, va fi sfios ca orice vietate crescută în cușcă. Ocrotit atîta vreme de trupul Bătrînului, nu se va duce departe, nici nu va zăbovi mult. La început. Curînd, însă, se va aventura din ce în ce mai departe, și se va reîntoarce din ce în ce mai rar. Și pe urmă nu va mai veni deloc. N-o să se mai întoarcă la țărînă și oseminte ; va alerga prin lume, ducîndu-și traiul prin ierburi și mărăcinișuri, ghemuindu-se la rădăcina copacilor, înspăimîntat de păsări și șoimi și de alte vietăți, ascunzîndu-se și gonind, liber în lumină ca și în întuneric.

Așa o să fie, se gîndi Bătrînul.

SE NUMEA Thomas Henry Oliver, dar nimeni nu-i spunea așa. Maică-sa îi spunea Oliver, iar ceilalți Bătrînul. Îi spuneau astfel încă de pe la treizeci de ani. Pe vremea aceea rămăsese chel, aproape complet chel, doar cu cîteva smocuri de păr în jurul urechilor și, presupunea el, în asta stătea explicația poreclei.

Se născuse în 1870, în Edwardsville, statul Ohio, şi tot acolo încheiase pactul cu Dumnezeu. În căsuţa aceea prizărită în care trăia împreună cu mama sa (era singurul ei copil, tatăl murise în anul în care s-a născut Oliver), în nopţile acelea lungi, se întîmpla să i se facă frică. Întotdeauna, imediat ce stingea lampa, cu mirosul de gaz mai plutind încă în aerul nemişcat, mama adormea. Rămînea singur într-o lume neagră şi goală, doar cu foşcăitul şobolanilor pe sub podele şi cu vîjîitul vîntului şi ţipetele bufniţelor şi umbletul animalelor pe afară. Pe nopţi fără lună mişunau tot soiul de fiinţe: dihăniile cu picioare lungi, le numea maică-sa. „Despre ele nu se poate povesti," zicea ea. „Nu există cuvinte pentru ele, nici mijloc să le descrii chipul sau forma. Sînt aidoma lucrurilor pe care nu le vezi niciodată, ca interiorul mormintelor, sau centrul pămîntului, sau partea întunecată a lunii. Dacă le vezi, le recunoşti; iar dacă ai părul lins, ţi se încreţeşte, şi dacă e creţ, ţi se face lins ca de pisică; dacă ai pielea neagră, ţi se albeşte."

În fiecare noapte, el singur trăgea obloanele, verificîndu-le anume să vadă dacă zăvoarele-s asigurate, iar mama lăsa drugul să cadă de-a curmezişul uşii de la intrare. Transpira totuşi de groază, pînă şi iarna cînd apa din găleata de la bucătărie îngheţa bocnă, iar scrîşnetul şi trosnetul gheţurilor pe fluviul Ohio se puteau auzi toată noaptea. Pînă în ziua în care a găsit piatra.

Asta s-a întîmplat pe la mijlocul verii, într-o miercuri, cînd maică-sa îl strigă să-i ducă plăcintele în oraş. În fiecare miercuri, Oliver livra clienţilor ei plăcinte, iar sîmbăta pîinea. De data aceasta stătu ascuns în spatele magaziei pînă ce fu sigur că mama plecase. Pe urmă, fără a avea de mers într-un loc anumit, o luă peste cîmp, la întîmplare, zbenguindu-se doar, simţind prin cămaşă căldura soarelui, închipuindu-şi că-i un general călare pe un armăsar alb, sau un mecanic de locomotivă pufăind pe şine. Se căţără pe gardul de ostreţe şi trecu dincolo în plantaţia de copaci a domnului Winslow. Văzu o veveriţă şi-i păru rău că nu-şi adusese praştia — prea trăncănea la el. Se lăsă pe brînci în albia secată a unui pîrîiaş, în căutarea unor băltoace rămase de pe urma revărsărilor din primăvară.

Băltoacele erau de mult uscate, însă pe crusta de nămol din fundul albiei descoperi piatra. Netedă şi albă, turtită pe o parte, exact de mărimea piciorului său. Ca să fie sigur, o încercă în mai multe rînduri. O potrivire perfectă. O puse jos pe pămînt, se urcă pe ea, apoi sări într-o parte. Urma sa de piatră rămase acolo, neclintită în adîncitura pămîntului, ca o aducere-aminte a trecerii lui. Se lăsă pe vine lîngă ea şi o cercetă cu grijă. Deasupra capului, gaiţe albăstrii ţipau şi se ciorovăiau şi penele lor zburau printre frunze. Un iepure se oprise sus pe mal şi se uita ţintă la el, cu nările fremătînd. După un timp, Oliver îşi scoase briceagul şi-şi crestă buricul degetului mare. Stoarse tăietura ca sîngele să curgă mai tare, apoi, slujindu-se de deget ca de o pensulă, trasă pe piatra albă conturul exact al piciorului. Aşteptă pînă ce sîngele se închegă, căpătînd o culoare cafenie, iar după aceea, luînd piatra cu el, se căţără pe mal — iepurele o luă la sănătoasa la apropierea lui — şi-o îngropă acolo. Neavînd

cazma, săpă cu briceagul, cu o scurtătură de lemn, cu mîinile. Cînd groapa fu destul de adîncă, puse piatra cea albă înăuntru, călcă pentru mai multă siguranță încă o dată pe ea, pe urmă o acoperi. Cu degetul rănit făcu o cruce mică pe pămîntul afînat.

Cînd termină, se uită la plantația plină de umbră, la ogoarele netede și însorite de dincolo de ea, la casele țărănești împrăștiate și mărginite de garduri, și se simți ușurat.

În noaptea aceea, în timp ce șobolanii foiau pe sub podele, iar cîinii vagabonzi urlau în depărtare, Oliver dormi liniștit. Căzuse la o înțelegere.

De atunci nu i-a mai fost frică de nimic, nici chiar de duhurile celor înecați în fluviu. Descoperi lucrul acesta într-o zi pe cînd se întorcea pe jos acasă de la lucru. (Curăța nuiele de răchită pentru prăvălia bătrînului domn Anderson și cîștiga cîte o monedă de cinci cenți pe zi. Fata angajată de domnul Anderson, o irlandeză, împletea din ele coșuri și tot soiul de fleacuri și le vindea la Louisville.) Rîul Ohio, deși trecuse perioada de inundații, era încă destul de umflat. Se opri să privească atent la un buștean, cu speranța că-l va vedea azvîrlit în aer de vreun vîrtej ascuns. Dacă aveai răbdare, puteai să fii sigur că-l vezi, greoiul buștean mustind de apă zburînd ca o săgeată. În timp ce aștepta, observă o luntre plutind greoi, într-un loc unde apa era mai puțin adîncă, printre buturugi și gunoaie. Îi recunoscu pe cei doi din ea : Charlie Healey și Tim McVay. Healey împingea luntrea cu o prăjină ; McVay trăgea de o frînghie agățată într-un maldăr de lemne aduse de-a valma de rîu. Crengile de culoare cafenie se desprinseră și dintre ele apăru, răsucindu-se încet și leneș în soarele cald de primăvară, un cadavru cu unul din brațe bălăbănindu-se deasupra. Healey mormăi și înjură, trăgînd mai departe la prăjină. McVay, care era și predicator baptist, fluieră încîntat.

Picioarele lui Oliver plescăiră și se afundară în mîlul galben al rîului Ohio. Niciodată pînă acum nu îndrăznise să se apropie atît de mult ; sufletele înecaților umblă pe maluri și se furișează fără zgomot pe deasupra apei spre locul unde au fost scoși la mal. Oliver se opri și se holbă cu capul aplecat înainte de concentrare. Văzu cum prin cămașa despicată de-a lungul spatelui carnea neagră se revărsa umflată în lumina filtrată a soarelui.

Sprijinindu-se în prăjină, Healey întrebă :

— Nu ți-e frică de strigoi ?

Oliver se zgîi la fața lui slabă și arsă de soare. Healey, știa asta, trăia împreună cu nevastă-sa pe un vapor amenajat ca locuință la debarcaderul lui Crawley. Făcea tot soiul de munci ocazionale de-a lungul rîului.

— Haide, Charlie, spuse McVay aflat în partea din spate a luntrei. Să-l scoatem la mal.

— Știți cine e ? întrebă Oliver.

— Nu, zise Healey.

— Al patrulea în luna asta, spuse McVay, mai smucind o dată de frînghie. Ni s-a urît de tot cu înmormîntările.

— Anul trecut n-a fost așa de rău.

Charlie scuipă în apă o zeamă galbenă de tutun.

— Treabă creştinească să-i îngropi, spuse McVay către băiat. Pricepi ? De cele mai multe ori nici n-am auzit de ei. Vin de sus, din partea aialaltă.

— Tocmai din Pittsburgh ? întrebă Oliver.

— Poate. Din susul rîului, asta-i sigur, dincolo de locurile unde-i cunoaştem pe oameni.

Traseră luntrea la mal. Cadavrul alunecă prin apa prea puţin adîncă, răsturnîndu-se şi răsucindu-se şi plescăind de parcă ar fi fost absorbit sau supt de mocirla de pe fund.

McVay zise :

— Eşti curajos de-adevăratelea. Cei mai mulţi copii şi-ar fi luat de mult tălpăşiţa.

— Şterge-o, spuse Healey. Naiba să te ia de curios !

— Dar vreau să văd, replică Oliver. Şi pe urmă nu-i decît un negru.

— Nici un fel de negru, răspunse Charlie. Aşa arată orice piele de înecat. Acum întinde-o dracului de-aici !

Oliver nu se clinti pînă ce Charlie nu făcu cîţiva paşi spre el. Abia atunci o rupse la fugă spre sălcii. Charlie strigă după el :

— Mai dă tu mult tîrcoale, şi vin eu la tine ! O să vedem noi atunci cît de curajos îmi eşti !

Oliver se piti în umbra galben-verde şi cugetă la această întîmplare. Pe urmă făcu stînga-mprejur şi o porni la trap pe malul rîului, îndreptîndu-se spre casă.

Trebuia să care cărbuni, să spargă surcele şi să-i aducă maică-si vaca la muls.

— Mamă, spuse el, chiar acuma au scos un negru din rîu şi vor să-l îngroape.

— Nu un negru, clătină ea din cap. Hai, vezi-ţi de treaba ta.

Cu ani mai tîrziu, înţelese şi el că dacă ar fi fost un negru, McVay şi Healey ar fi tras pur şi simplu cadavrul la larg, spre mijlocul rîului, acolo unde curentul e mai puternic, şi l-ar fi lăsat să plutească mai departe la vale. Nu şi-ar fi pierdut ei vremea cu îngropatul negrilor.

PE CHARLIE, Oliver îl revăzu cîteva luni mai tîrziu, în noiembrie. Dusese plăcintele făcute de maică-sa la prăvălia lui Anderson, şi acum se încălzea lîngă sobă, ronţăind biscuiţi şi boabe de porumb pe care şi le prăjea pe capacul unei tigăi, cînd, mînjit de sîngele ce i se scurgea dintr-o tăietură de pe dosul palmei, intră împleticindu-se Healey. (Oliver dispăru pe dată în spatele butoiaşelor cu melasă.)

— Skillet mi-a făcut asta.

Healey rîdea, dar buzele îi erau vinete şi William Anderson se şi porni să-l înghesuie spre uşă.

— M-a lovit prin surprindere, căţeaua.

Healey îşi pipăi ceafa, îşi privi degetele murdărite de sînge, şi le mirosi cu grijă :

— Am azvîrlit-o în rîu, spuse, şi se lăsă împins afară din prăvălie, uitînd ce-l adusese acolo.

William Anderson rămase o clipă în prag, cu răsuflarea tăiată de aerul rece, scărpinîndu-se sub bărbie, acolo unde întotdeauna îl mînca barba.

— Beat criţă şi dezgustător, îi spuse el domol lui Oliver. În halul ăsta, te omoară cît ai clipi, băiatule.

Se duse în fundul prăvăliei şi discută ceva în şoaptă cu fiul său William, un băiat mare şi voinic în vîrstă de şaisprezece ani. Tînărul William îşi îmbrăcă haina, îşi puse şapca şi cizmele şi ieşi afară, călcînd în felul său greoi şi aşezat, ca şi tatăl său, cu umerii puţin aduşi din cauza frigului.

— Te duci să vezi dacă nu şi-a omorît cumva nevasta ?

Oliver o luă la trap după namila înfofolită, fără să aştepte cu adevărat un răspuns. Bocănea din picioare pe pămîntul îngheţat, începură să-l usture urechile de frig, iar nasul să-i picure.

Vaporul folosit drept locuinţă se afla la locul obişnuit, la debarcader. De pe coş ieşea un rotocol subţire de fum, asemenea unei pene firave şi jumulite, plutind spre cerul mohorît, pe deasupra desfrunzitelor sălcii de un gri cafeniu. Odată intraţi, Oliver şi William Anderson se opriră în loc, surprinşi de aerul cald şi îmbîcsit de ţi se strîngeau ochii. Mirosul de whisky stăruia nelămurit în încăpere, amestecat cu miasmele tulburi ale rîului. Doamna Healey şedea pe un scaun de bucătărie, aproape ascunsă după sobă.

William Anderson zise :

— Tata voia să ştie cum vă simţiţi.

Femeia era udă leoarcă. O aruncase într-adevăr în rîu. Apa se răspîndise prin toată cabina, formînd băltoace pe duşumeaua inegală.

— Trebuie să fie îngrozitor de rece rîul, spuse politicos William Anderson.

Noroiul de pe cizmele butucănoase i se scurgea în lăcăraia de lîngă uşă, acoperind cu pete galbene scîndurile.

Femeia dîrdîia din cap pînă-n picioare, ţinîndu-se de falcă.

— Ar trebui poate să vă puneţi nişte haine uscate, adăugă William Anderson.

Cum ea nu-i răspundea încă, întrebă :

— V-a rupt falca ?

Cînd, în sfîrşit, se întoarse şi se uită la ei — mătăhălosul Anderson şi băiatul mai mic, ghemuit la spatele lui — îşi ţinea amîndouă mîinile încleştate pe partea stîngă a feţei. Clipi de trei, patru ori, încercînd să se concentreze.

— Aţi venit să vedeţi ? întrebă ea cu un glas aspru şi răguşit. Trebuia să se care la oraş, nelegiuitul.

— Tata voia să ştie dacă sînteţi teafără.

Din colţul gurii i se prelingea un firicel de sînge.

— Trebuia să-l ucid de prima dată, cînd mi s-a ivit ocazia. Nici măcar peştii nu şi-ar fi spurcat gura cu el ! L-ar fi dus apa la vale pînă la New Orleans !

Băieţii ieşiră cu spatele înainte, ciocnindu-se unul de altul, închizînd cu grijă uşa după ei. Soarele dispăruse aproape, iar aerul era mai rece ca oricînd.

— Ştiu bine că nu mi-ar plăcea să intru în rîul ăsta, făcu Oliver.

William Anderson o porni cu pasul său egal şi aşezat.

— Cel puţin nu i-a rupt falca.

Băiatul fu atît de surprins să i se răspundă, încît se împiedică de propriile picioare, gata-gata să cadă.

— Eşti sigur ?

— Vorbeşte prea bine. N-ai auzit-o ?

Învăţ, se gîndi Oliver. Învăţ şi eu cum stau lucrurile.

LA TREISPREZECE ani hotărî că învăţase destul. Avea peste un metru optzeci înălţime, era lat în spate şi bine legat. Încă mai mergea la şcoală — maică-sa ţinea morţiş la asta — şi începea să se simtă neliniştit şi plictisit de ogoarele netede, de animalele de fermă şi interminabila perioadă a măruntelor treburi gospodăreşti, de flecăreala constantă în jurul rîului. Rîul creştea, rîul scădea, rîul era gata să se reverse. Pînă şi socoteala timpului o ţineau oamenii după rîu : bătrînul domn Anderson a murit la vremea scăderii apelor.

Oliver îşi dădu seama că trebuie să plece din Edwardsville, mai ales după afacerea aceea cu Jesse Harper. Fără să fi avut vreun motiv anume, într-o zi, după orele de şcoală, Oliver împreună cu alţi trei băieţi l-au aşteptat pe Jesse Harper, ascunşi după o ridicătură de pămînt din livada de meri a lui Mason. Strînseseră o grămăjoară de pietre. Cînd Jesse Harper trecu pe acolo, aşa cum ştiau că va face, îl aşteptară să ajungă cu spatele la ei şi abia atunci începură să arunce. Mai întîi încet, pentru precizie, apoi, pe măsură ce Jesse Harper ţipa de durere, tot mai repede. Băiatul o luă la goană, poticnindu-se şi rostogolindu-se şi tîrîndu-se ca să scape de ei. Nu s-au luat după el din cauza oamenilor care lucrau chiar pe ogoarele din cealaltă parte a livezii. Oricum, aproape că-şi terminaseră provizia.

În momentul în care Jesse Harper dispăru după cotitura drumului şi numai scîncetele lui mai pluteau în aerul de după-amiază tîrzie, cei patru bătură în sus şi-n jos locul, uitîndu-se după petele de sînge rămase în ţărînă. Oliver, cel mai norocos dintre toţi, găsi un dinte, acoperit de praf, dar uşor de recunoscut. Băieţii se oferiră să-i dea un briceag pe el, însă Oliver refuză :

— Am de gînd să mi-l atîrn pe lanţul de la ceas.

(Şi s-a ţinut de cuvînt. L-a păstrat în buzunar pînă într-o zi cînd, aflîndu-se la Manila, l-a dat să-i fie prins de lanţul unui ceas. L-a purtat ani în şir, pierzîndu-l pînă la urmă undeva în fosta colonie germană a insulelor Solomon. Era secund pe un vechi schooner, făcînd şi ceva schimb de mărfuri, dar mai ales negoţ cu mînă de lucru pentru marile plantaţii de copra. Şi avuseseră necazuri. Băştinaşii, la vînătoare de capete, reuşiră într-o noapte să se furişeze pe bord. După luptă — neguţătorul portughez a fost ucis — cînd se aflau din nou în siguranţă la larg, Oliver îşi dădu seama că ceasul îl mai avea încă în buzunar, dar că lanţul dispăruse. Şi ce să facă un locuitor din insulele Solomon cu un dinte de pe Ohio, montat în aur ? Să-l atîrne probabil afară pe frînghia lui cu cranii de om...)

Cînd Oliver se opri pe drumul prăfuit de la marginea rîului Ohio, ascultînd scîncetele ce se stingeau în depărtare, simţi cum îl trece un fior rece pe şira spinării, scuturîndu-l pînă în vîrful degetelor. Aproape că se scăpă în pantaloni. Nevoia era atît de urgentă, încît abia dacă mai

avu vreme să se strecoare în umbra livezii și să se ușureze acolo. Întreg stomacul îl ardea, iar mîinile îi tremurau.

LA MAI puțin de o săptămînă, plecă. Mama sa nu se împotrivi.

— Ai grijă de tine, îi spuse.

— Am să-ți trimit ceva bani, mamă.

O clipă se simți prost. Maică-sa își dorise atît de mult ca el să se apuce de gospodărie!

— Pe urmă o să poți să tocmești pe cineva să-ți lucreze pămîntul.

— N-o să ai tu atîția bani să-ți prisosească, fiule. Nu-i chiar așa de ușor.

— O să am, spuse el cu fermitate. Promit că o să am.

Își găsi slujbă pe un vapor folosit ca teatru ambulant, singurul care trecea pe acea porțiune a rîului, iar apoi în Louisville renunță la ea. Aici stătu un an, operînd mai întîi ca hoț de buzunare, pe urmă ca spărgător. Îi mergea din plin pentru că lucra de unul singur și pentru că avea și o față rumenă de băiat de la țară, cu ochi negri și strălucitori, și obraji bucălați. Pentru mai multă siguranță, se hotărî totuși să plece în altă parte. Își cumpără un bilet de tren pînă la Chicago, deoarece era curios să cunoască acest oraș. În trenul acela îi merse însă atît de bine — un conductor neatent, un bețiv adormit, o bătrînă nechibzuită cu un teanc de bancnote în pungă — încît, în clipa în care trenul, la o porțiune accidentată a liniei ferate, încetini, Oliver sări din el și nu mai ajunse niciodată la Chicago. Se întoarse la Edwardsville, uluind-o pe mama sa.

— Arăți slăbit, zise ea, și adăugă: Pentru cît timp o să pleci data viitoare?

— Pentru mai mult timp.

O privi drept în ochi, sfidînd-o să-l întrebe de unde avea banii. Nu-l întrebă.

— Ori de cîte ori am să pot, am să-ți mai trimit, mamă.

Avea pe atunci aproape cincisprezece ani. Își luă bani doar atît cît să-i ajungă pentru bilet, iar restul i-l lăsă ei. De data asta se duse la Pittsburgh. La mai puțin de o săptămînă trăia cu o prostituată; mutra lui deschisă și obraznică o atrăsese, aptitudinile lui la pat o rețineau, toanele schimbătoare o înspăimîntau. Deveni peștele ei. Își luă și o altă fată, mai pe gustul său, cu părul roșu și o înfățișare delicată. Mai pe urmă și altele. Se purta cu ele nepărtinitor, lovindu-le uneori cu pumnii, aproape învinețindu-le, tratîndu-le alteori ca pe niște școlărițe. Își calcula efectele cu sînge rece. Problema sexuală însemna prea puțin sau chiar nimic pentru el.

Numai cîteodată, cînd se întîmpla să le bată metodic, se simțea și el tulburat. Și atunci se oprea imediat, mai înainte de a-și pierde definitiv cumpătul.

Avea șaptesprezece ani cînd ajunse pe Coasta de Vest. Se hotărî să plece pe mare; îi plăceau întinderile vaste și goale. În următorii zece ani colindă în lung și-n lat Pacificul, la nord și la sud, cu toate tipurile de navă, cu schoonere demodate și care luau apă, sau cu cargouri moderne. La început și-a cîștigat existența ca matroz sau bucătar; mai tîrziu a călătorit ca pasager. Deveni chiar foarte pretențios, preferînd vapoa-

rele comerciale de peste două mii cinci sute de tone. Îi plăcea confortul. Nu era un tînăr în căutarea aventurii ; era un om de afaceri în căutarea ocaziilor bune. A făcut negustorie cu tot ce putea să însemne contrabandă : chinină, opiu, femei, arme. A deprins o spoială de chineză, destul pentru scopurile sale. A învățat să vorbească fluent spaniola și și-a lăsat mustață ca să pară mai bătrîn. Fața i se subție, dar culoarea ei vie rămase. Se îmbolnăvi de vreo patru sau cinci soiuri de friguri ; în Strîmtoarea Malaieză abia de supraviețui în urma unor friguri tropicale. Era din ce în ce mai norocos. Un sfert din cîștiguri îl trimitea mamei sale, restul manevrîndu-și-l singur, din San Francisco. Maică-si nu-i dădu nici un fel de sfaturi. Ea nu avea nevoie de așa ceva : cumpărase două ferme și era pe cale s-o cumpere pe-a treia. Scrisorile ei detaliate îl amuzau — își conducea afacerile cu grijă și cu mare profit. Oliver se întreba ce gîndește despre asta lumea din Edwardsville.

La douăzeci și șapte de ani, în San Francisco, o întîlni pe Sara Chapman. Livrase o încărcătură de arme deosebit de mare și fusese plătit direct în aur. Se purtase însă cam neatent în Mexic și era cît pe ce să fie omorît. Se reîntoarse la San Francisco cu o rană în coasta stîngă, o rană adîncă, dureroasă și care se vindeca încet, clocotind de o groaznică mînie împotriva propriei stupidități.

Într-o dimineață intrînd într-o farmacie — contractase o răceală — văzu o femeie tînără cu o bluză albă, scrobită, și cu părul negru strîns

într-un coc înalt. Pe un ton sec, făcu comanda. Femeia îi întoarse pur și simplu spatele și se apucă să facă ordine în șirurile de sticle.

— Nu se-aude ?

Nici acum nu-i răspunse ; nu părea măcar să fi auzit.

Rămase o clipă locului, mușcîndu-și buza de jos și uitîndu-se țintă la cîrlionțul rebel de pe gîtul ei.

— Vi se desface părul, spuse aproape în șoaptă.

Femeia și-l controlă cu mîna stîngă și-și aranjă bucla la loc. Fără să vorbească.

Atunci pufni în rîs, dar durerea de la rana din coastă îl sili să-și tragă brusc respirația. Ca un răspuns parcă la acest icnet, femeia se întoarse spre el.

Oliver își netezi mustața ; picăturile de sudoare ce se formaseră sub ea îl gîdilau.

— Iertați-mă, doamnă. Mi se pare că mi-am cam uitat bunele maniere.

— Sînteți bolnav ?

El se rezemă de lemnul neted al tejghelii.

— Rănit, spuse, nu bolnav.

În ziua aceea luară ceaiul împreună în micul salon din spatele farmaciei. O chinezoaică bătrînă aduse ceștile. Sara Chapman îi spuse încetișor ceva și bătrîna dispăru imediat în încăperea din față.

— Vorbești chinezește ?

— Părinții mei au fost misionari.

Soțul ei, spițer, murise cu doi ani în urmă. În locul lui ținea ea prăvălia.

— E foarte plăcut, zău, spuse ea. Singurul lucru cu care nu mă împac e să umblu cu lipitorile.

Oliver se întoarse a doua zi, apoi cealaltă zi şi, mereu aşa, lună după lună. Maică-sa îi scrise, cerîndu-i să vină pe la Edwardsville. „Sînt foarte ocupat cu munca", îi răspunse el cu scrisul său meticulos de şcolar. „Nădăjduiesc că eşti sănătoasă." Aproape că uitase cum arăta Edwardsville.

Rămase în continuare, urînd, după atîţia ani petrecuţi la tropice, iarna friguroasă şi învăluită în ceţuri de aici. Îşi găsi o locuinţă chiar lîngă prăvălia Sarei Chapman. I se făcură diverse oferte ; oamenii săi de legătură constatau însă că nu e deloc interesat. Camerele din spatele drogheriei erau deosebit de confortabile, puţinii şi întîmplătorii clienţi nereuşind decît foarte rar să le tulbure liniştea. Oliver şedea întotdeauna pe masivul scaun pluşat, cu pisica vărgată cu galben şi alb mereu pe pervazul ferestrei, cu focul de cărbuni arzînd necontenit în cămin. Învăţă să fumeze şi-şi petrecea ceasuri întregi nemişcat, mutîndu-şi doar privirea de la scrumul alb al ţigării de foi la cenuşa albă de pe cărbunii din vatră. Sticla sa de whisky — ea nu bea — stătea pe o mică tavă chinezească în colţ. Aducea, în mod obişnuit, bunătăţi pentru masă, iar cîteodată opiu pentru pipa bătrînei. De Crăciun îi făcu Sarei cadou un pian. Cîntă destul de bine, se gîndi el. Îi plăcea sunetul lui, amestecat, în odaia mică şi plăcută, cu ţiuitul uşor al căminului.

Erau prieteni. Asta era tot. O dată o sărutase ; buzele ei miroseau vag a scorţişoară. Îl împinse cu blîndeţe la o parte.

— Am greşit cu ceva ?

Faţa ei era extrem de serioasă :

— E foarte greu să fii respectabilă...

Modul în care a pronunţat ea cuvîntul, se gîndi Oliver, îl transforma în cel mai ales compliment.

— Văduvă tînără, numai doi ani am fost măritată, ştiai ? Iar oamenii scornesc fel de fel de minciuni.

— Puţin îmi pasă mie de asta.

— L-am iubit şi l-am respectat pe primul meu soţ, o să-l iubesc şi o să-l respect şi pe cel de al doilea. Dacă-mi va da Dumnezeu unul !

Furios şi ofensat, Oliver plecă în cîteva minute. A doua zi nu se mai întoarse şi nici în ziua următoare. Cînd, o săptămînă mai tîrziu, păşi pe uşa prăvăliei, făcîndu-şi loc printre imensele recipiente de sticlă, înşirate la stînga şi la dreapta şi pline cu lichide colorate, roşii şi verzi, ea îi zîmbi cald şi prietenos, ca şi cum nu ar fi fost plecat niciodată.

Rana i se vindecă. Se mişca fără dureri şi se simţea minunat. Auzi despre o afacere frumoasă în Singapore, dar nu era deloc grăbit să se întoarcă la treburi. Tot stînd şi zăbovind aşa, băgă ceva bani într-o balenieră, una dintre ultimele care mai pescuiau în Oceanul Îngheţat de Nord. E o prostie, îşi spunea. Nici măcar nu voi mai fi aici cînd se va întoarce. Dar dacă am să fiu ?

Într-o zi de aprilie, în timp ce urmărea leneş pescăruşii, fîlfîind din aripi şi descriind cercuri pe deasupra punţilor de la vapoare, îşi văzu gîndurile la fel de limpede ca şi cum ar fi fost tipărite cu cuvinte pe cer : *Vrei să te însori cu ea. Eşti gata să te însori cu ea.*

Se întoarse înapoi în stradă și o luă repede la picior.

În noaptea aceea nu dormi aproape deloc. Două propoziții îi stăruiau în minte : *Ar fi o nevastă bună. Ai nevoie de ea.*

A doua zi dis-de-dimineață își împachetă cei doi mari saci de voiaj și trecu golful cu bacul. Nu se opri să se intereseze de mersul trenurilor. Pur și simplu luă primul tren. Sarei nu-i lăsă nici un mesaj.

ULTIMII BANI pe care-i mai avea îi trimise mamei sale, scriindu-i să-i folosească la ferme. O porni iarăși pe mare, angajîndu-se ca bucătar pe un mic vas comercial german care brăzda dintr-o parte într-alta coasta de răsărit a Americii de Sud : Buenos Aires, Pernambuco, Bahia, Santos, Montevideo și nenumărate porturi mai mici. Trei ani în șir se ținu de contrabandă și prosperă, fără nici o bucurie însă. Se trezea că duce dorul coastei de vest — Chile și Peru — cu incredibilii ei munți și cu oamenii ei ghemuiți pe vine și imobili ca stîncile. Putea să-și imagineze pălăriile lor turtite și negre și hainele de lînă viu colorate, putea să simtă mirosul văzduhului limpede și luminos, orbitoarea lui strălucire, putea să audă vuietul specific al vîntului, putea să vadă uriașii condori negri planînd pe curenți de aer cald deasupra versanților înalți.

Dumnezeule, se gîndi el, ce se întîmplă cu mine ? Cum de-am început să visez ?

Era în Bahia atunci — străzi prăfuite, copii despuiați jucîndu-se prin rigole pline de gunoaie,

cîini scărpinîndu-și blana jegoasă și purulentă, larvele muștelor acoperind totul ca o crustă. Ani de-a rîndul văzuse lucrurile astea, într-un oraș sau altul. La un moment dat, murdăria și izurile de putreziciune ce se ridicau odată cu soarele dimineții chiar îl încîntaseră. Cu înfățișarea sa de bărbat înalt și blond, se simțea puternic și curat și nemaipomenit de sănătos printre oamenii aceștia scunzi și negricioși. Fiind altfel decît ei, se simțea mai viu.

Nu însă și de astă-dată. Oliver plesni cu palma un bondar mare cu spinarea verde ce i se așezase pe mînecă și, auzindu-l cum zbîrnîie, metalic, din aripi, își spuse : Îmi ajunge !

O săptămînă mai tîrziu, întîmplîndu-se ca vasul lor, în urma unei încercări de a acosta la vremea refluxului, să rămînă împotmolit în nisipurile de la gura unui rîu, Oliver cercetă cu atenție orășelul în fața căruia se opriseră (nu-i știa numele ; nici nu s-a sinchisit să i-l afle). Era atît de îngrijit, atît de curat ! Piața, biserica și clădirile, în diferite culori, înălțîndu-se atît de ordonat pe coastele dealurilor ! Se trezi uitîndu-se fix la cafeneaua de peste drum de biserică și-și dădu seama că i-ar fi plăcut să fie acolo, la o masă, flecărind despre prețul zahărului sau al cafelei...

Aceasta e ultima mea călătorie, își promise. Primul port din Statele Unite în care vom ajunge, oricare ar fi el, acela va fi locul în care am să trăiesc.

Se simțea atît de fericit datorită acestei hotărîri încît nici măcar nu-l deranjă să afle că vaporul său se va reîntoarce la Bahia. Îi plăcea

romul celor de acolo, făcut din trestia de zahăr locală. Mai era și o prostituată pe care o va întîlni pentru ultima dată.

Era o femeie zdravănă, zdravănă cît el — piele neagră, păr negru, ochi albaștri, coapse groase ca trunchiurile de copac, șolduri largi și mișcări atît de lente ca și cum ar fi înotat sub apă. Oliver îi observă eczema de pe brațe și de sub sîni.

— Ce-i asta ?

Ea își dădu la o parte sînii căzuți și se uită.

— Pișcături de purice. Nu te speria, marinarule.

Pentru că nu-și amintea de vreo boală care să înceapă în felul acesta, în orice caz nici una de care să se poată molipsi, și pentru că și casa era murdară, iar într-un colț al camerei un cîine se scărpina prin somn izbindu-și piciorul de podeaua goală, Oliver uită de eczemă. Era prea beat ca să mai fie și atent.

Se aflau de două săptămîni pe mare, îndreptîndu-se spre New Orleans, făcîndu-și cu greu drum prin largul Golfului Mexic, împroșcînd apa cu stropi de murdărie de la plăcile exterioare ale vasului mîncate de rugină, cînd unul din fochiști, un englez între două vîrste, leșină pe neașteptate. Secundul, care făcea și pe medicul de vapor, se uită la el și-i strigă musului să-l tîrască într-o cabină goală. El însuși încuie ușa și plecă repede să-i spună căpitanului, în vreme ce musul murmura înnebunit :

— Vărsat negru !

Pe englez îl lăsară în cabină să trăiască sau să moară în legea lui. Nimeni nu trecea pe acolo,

nimeni nu intra la el, cu excepția musului brazilian care avusese variolă în copilărie. Ca dovadă, toată fața îi era ciupită de vărsat. Chiar și el își înfășura două trei cîrpe în jurul capului, necrezînd în poveștile care zic că te îmbolnăvești numai o singură dată. Îi aducea mîncare și apă o dată pe zi, aruncîndu-și doar o clipă ochii prin ușă, mai înainte de a o trînti și de a o căptuși bine cu cîlți pe margini. Tot musul aducea și veștile :

— E plin de bube, și-a rupt hainele de pe el.

Sau :

— Strigă mereu după apă.

De cele mai multe ori, însă, clătina doar din cap, capul său ciupit de vărsat, spunînd :

— Duhoarea. Maică precistă, duhoarea !

Oliver își aduse aminte că în Bahia, la aceeași casă de prostituție și în aceeași noapte, fusese și fochistul. Și își aminti de femeie și de pișcăturile de purice de sub sînii ei negri. Înjură în toate limbile pe care le știa, împroșcînd cu blesteme golful ce scînteia sub arșița soarelui. Pe urmă, se duse pe puntea inferioară unde, descoperind un colț izolat, se dezbrăcă de haine și-și controlă cu grijă corpul de semne. Se folosi pînă și de mica oglindă de bărbierit pentru a-și cerceta spatele, centimetru cu centimetru. Fiind foarte păros, treaba aceasta îi luă ore în șir. Dar chiar de a doua zi se simți sîcîit de noi temeri, așa că trebui să-și găsească un alt loc, pentru ca iarăși să se controleze peste tot.

Cînd mai aveau ceva mai puțin de o săptămînă pînă la New Orleans se molipsi dulgherul. Își ascunsese boala zile întregi, în ciuda febrei și a

mîncărimii, dar, în cele din urmă, spuzeala i se întinse pe mîini și pe față. Iar fierbințelile îl împinseră să rătăcească pe partea cea mai de sus din prelungirea punții, larg expusă la vînt, descoperită și răcoroasă. Oliver și șeful de echipaj și marinarul însărcinat cu supravegherea pînzelor îl văzură și o luară la fugă, dînd alarma. Dulgherul, un mexican scund și bondoc, care avea cei mai migdalați ochi din Yukatan, strigă după ei cu o voce strangulată, înăbușită de bubele din gît. Primul ofițer, care se afla pe pasarelă, țipă la el în nemțește, însă mexicanul rămase acolo unde se afla, chiar lîngă tambuchiul din centrul cargoului, clătinîndu-se puțin pe picioare. Vedea lucruri inexistente, vorbea unor oameni care nu erau de față, iar din cînd în cînd se apleca să mîngîie un invizibil cîine de la picioarele sale.

Căpitanul urcă pe pasarelă, grăbit, cu cămașa fluturînd complet desfăcută la piept. Secundul dispăru. Musul, avînd capul înfofolit pe jumătate, traversă în goană puntea pentru a sta de vorbă cu mexicanul.

— Potolește-te ! strigă căpitanul.

Musul îl trase de umeri. Mexicanul îl îmbrînci la o parte, smucindu-și brațul înapoi. Ținîndu-și în continuare cîrpele pe față, musul veni de-a dura pe punte, răsuflînd ușurat că scapă astfel de toată povestea. Căpitanul strigă din nou :

— Ascultă-aici !

Mexicanul făcu un gest de mîngîiere a cîinelui, rotindu-și în același timp capul nesigur, căutînd parcă ceva. Ochii săi lucitori îl descoperiră pe căpitan rămas pe poziție, imobil. Împingînd la o parte cîinele cu genunchiul, se îndreptă de mijloc

și o porni înspre pasarelă, cu pas așezat, fără nici o grabă.

— Stai, urlă căpitanul. Oprește-te, idiotul dracului !

Mexicanul nu se opri. Nimeni nu se aștepta să se oprească.

— Stai ! mai strigă o dată căpitanul.

Pe urmă, ridicîndu-și brațul într-un gest rigid pînă deasupra capului, ordonă :

— Foc !

Împușcătura veni dintr-o lature, din apropierea cabinei hărților, dintr-un punct ascuns vederii echipajului. Mexicanul căzu lîngă balustradă, cu trupul abia mai zvîcnind în clipa în care alte două împușcături îl izbiră.

Musul se ridică de jos, greoi, cu capul mereu acoperit, împingînd și tîrînd și rostogolind în cele din urmă cadavrul peste bord.

După întîmplarea asta, nimeni nu s-a mai întors la posturi. Cu excepția mecanicului șef și a ajutorului său, care întrebuințară armele pentru a-i mîna pe oamenii lor în sala mașinilor, ceilalți ofițeri nu încercară să-i facă pe marinari să-și reia locurile. Vremea era frumoasă iar oamenii din echipaj dormeau pe covertă, trași către marginile vasului, abia mai atingîndu-se de mîncare, fiecare din ei scrutîndu-l din ochi pe celălalt în căutarea micilor pete roșii.

Ancorară pe Mississippi, chiar în interiorul brațului navigabil, cu steagul anunțător de epidemii fîlfîind. Cît timp ? se întreba Oliver. Pentru o ultimă călătorie era, fără îndoială, prea de tot. Își pironi ochii pe balta verde aflată la un sfert de milă depărtare, privind vegetația la care încă

multe săptămîni de acum încolo nu va ajunge. Şi hotărî că aşteptase îndeajuns. La naiba cu simbria sa de bucătar, lasă-i s-o păstreze ei. În călătoria aceasta din urmă făcuse şi puţintel comerţ: chinină de calitate superioară şi fără produse străine în ea (cei ce-l cunoşteau îi plăteau bucuroşi preţul cerut); corn de rinocer pentru bătrîni bogătaşi; relicve sfinte, direct de la papa de la Roma. Convertise cea mai mare parte a profiturilor în monezi de aur — prefera asta — iar monezile şi le pusese într-un brîu potrivit anume. Şi-l făcuse singur, dintr-o altă curea de piele, o vechitură ordinară. Mai avea şi cîţiva bănuţi cusuţi în haină, dar mai mult ca să-i poarte noroc decît pentru altceva.

În noaptea aceea se strecură pe sub coasta vaporului şi-şi încercă şansele în fluviul întunecat, cu ape repezi.

LA EDWARDSVILLE, Oliver cunoscuse rîul Ohio, în care înotase de mic. Dar acesta nu semăna deloc cu el. În primul rînd, Mississippi era mai cald. Oliver îşi spuse: E ca o baie. Cine ar fi crezut că va fi atît de uşor? Şi pe urmă începu să vadă că nu e chiar aşa de uşor. Că de acest înot depinde însăşi viaţa sa. O clipă se gîndi să strige după marinarul de cart. *Nu,* îşi spuse, *înoată, blestematule!*

Apa i se părea ciudată — grea şi unsuroasă. Şi mirosea ciudat — dulceag şi descompus.

Înota cu capul cît mai sus, pentru a nu-şi atinge faţa de ea. Asemenea unor peşti muşcînd din momeală, tot astfel şi fluviul trăgea de brîul

său, înfăşurat pe mijloc, de haine, de încălţările legate pe după gît, de cuţitul de la şold. Nu se zărea aproape nimic în întuneric, dar continuă să înoate în direcţia în care ştia că trebuie să fie uscatul. Din cînd în cînd, îşi aruncă privirea peste umăr, pentru a-şi verifica poziţia după luminile vasului.

Şi curenţii erau ciudaţi: unul la suprafaţă, iar un altul chiar dedesubt. Asta îl încurca foarte mult şi fără luminile vaporului ar fi pierdut orice direcţie. Făcu pluta un moment, lăsîndu-şi corpul să se ridice la suprafaţă. Dacă ar înota perfect întins, s-ar simţi tras în jos mai puţin, dar asta l-ar obliga să-şi cufunde faţa în apă şi nu prea avea chef de aşa ceva.

Fluviul întunecat îi aluneca peste braţe, peste umeri. Ca nişte degete. Se trezi că-şi ţine picioarele numai pe orizontală, fără a le lăsa să se relaxeze în jos. Se temea, în mod vag, să nu se atingă de ceva aflat dedesubtul său, deşi fluviul trebuia să fie foarte adînc acolo.

Văzu o creangă plutitoare şi o urmări cum trece pe lîngă el. Nu crezuse că e atît de repede curentul. Se orientă încă o dată după luminile vasului şi se porni să bată metodic apa cu braţele, lovitură după lovitură, mereu. Mirosul apei se schimbă pe neaşteptate. Probabil bulboane cu fel de fel de lucruri în ele, se gîndi Oliver, aduse de curent. Încă îşi mai bătea capul să înţeleagă dacă despre asta era vorba sau nu, cînd, tot înotînd, nimeri într-un vîrtej. Acţionă din instinct, înainte chiar de a şti ce este. Se aruncă violent înapoi, ţîşnind din apă şi arcuindu-şi spinarea pentru a se îndepărta cît mai mult, rotin-

du-şi brațele nebuneşte, într-o mişcare circulară de vîsle. Ceva îi prinse picioarele. Şi le trase cu mare repeziciune, strîngîndu-şi-le sub el ca-ntr-o poziție de fetus. Cu genunchii atingîndu-i stomacul, își afundă fața în apă şi înotă din toate puterile. Se simți liberat. Pentru siguranță, mai lovi de cîteva ori apa cu brațele. Pe urmă se opri să se odihnească. Din cauza greutății pantofilor şi a hainelor, îl durea gîtul. Brîul în care își ținea banii îl mai avea încă pe mijloc. Apa se schimbă iarăşi, deveni liniştită, aşa încît Oliver aluneca acum pe o suprafață netedă ca oglinda.

Îi trecu prin minte că aici era sfîrşitul călătoriei pentru toți negrii aceia neidentificați pe care barcagii din Edwardsville îi remorcau cu parîmele şi-i tîrau în mijlocul curentului. Acesta era locul unde ajungeau înecații...

CÎND ATINSE terenul acoperit de iarbă, descoperi că nu era deloc pămînt solid, ci un fel de mlaştină moale, o mocirlă ce se mişca necontenit şi-n care te scufundai. Trebuia să plece mai departe în susul fluviului. Îşi făcu drum cu mare greutate, pe jumătate înotînd, pe jumătate tîrîndu-se prin mîl, ținîndu-se aproape de țărm, în afara vîltorii. Auzea plescăitul unor animale mai mici, împroşcînd apa în jur, speriate de trecerea lui. Probabil guzgani de mosc, îşi spuse.

Înainte de a se face ziuă, era sigur că va ieşi din raza de vedere a vaporului. Dar pînă unde va trebui să se zbată şi să se bălăcească aşa prin mocirlă ? Şi cît timp va fi în stare să reziste ?

Îngrozitor de mult, își răspunse. Al dracului de mult.

Soarele răsări, cețos și palid, și Oliver putea să vadă acum toate lucrurile pe care în întuneric doar le ghicise. Cam la zece metri de el se umfla un şuvoi repede, o dungă de galben mişcător, pentru ca alături de țărm apa să fie perfect liniştită. Ridică ochii şi acolo, la orizont, văzu un pîlc de stejari, un grind. Asta însemna teren ridicat, stejarii nu puteau să crească în apă. Se hotărî să o ia de-a dreptul prin mlaştină. Îşi îmbrăcă haina, dar chiar şi aşa rogozul îi zgîria mîinile, pe care nu avea cum să şi le acopere, şi-l tăia. Ciudat, dar nu simțea tăieturile ; pielea i se zbîrcise şi i se făcuse scorțoasă de atîtea ore petrecute în apă. Îşi privi sîngele mustind şi scurgîndu-se încet în picături mici şi roşii. Şi-l linse, dar nu simți decît gustul de nămol al fluviului.

Se uită cu atenție la cer. Depărtarea pîcloasă şi cenuşie părea să se retragă, cerul părea să-i fugă din fața ochilor şi să se transforme într-un tunel strălucitor, lung şi îngust, un tunel fără de sfîrşit.

Începu să cerceteze balta. Descoperi un soi de iarbă care-i aducea aminte de lintița de pe Ohio, o amestecătură de rădăcini şi frunze de un galben-cafeniu, şi care, o clipă, putea să reziste la greutatea lui. Dacă se mişca repede de pe o astfel de crustă tremurătoare pe o altă crustă tremurătoare, nu se scufunda prea adînc.

Ca un joc de şotron. Hop, hop, hop, domnişoară, şi gata, s-a terminat. Odihneşte-te pe trestiile galbene şi încîlcite. Dacă nu eşti în stare să

le găseşti, ţine-o tot într-un sărit. Iar dacă ai obosit prea tare ca să mai ţopăi, şi dacă nu mai există nici trestii galbene care să-ţi ofere un loc de odihnă, atunci, ce se întîmplă atunci?

Nu te opri, îşi spuse. Puţin cîte puţin, continuă-ţi înaintarea înspre stejarii aceia. De fapt, de-acolo, din ierburile înalte, nu-i mai putea vedea; trebuia să-şi ghicească direcţia.

O sclipire albă, şi Oliver, bănuind un pericol îngrozitor, făcu un salt într-o parte. După două ţopăituri pline de spaimă, culoarea acelui lucru necunoscut şi-o aminti ca pe ceva familiar şi se întoarse. Era o movilă mică şi solidă, albă de scoicile decolorate de soare, ce se ridica din mlaştină. Călcă la pămînt puţina vegetaţie din jur, pentru a se asigura împotriva şerpilor, şi se aşeză. Chiar la ceasul acesta atît de devreme al dimineţii, scoicile erau calde. Îşi lăsă braţele să-i cadă în faţă, printre picioare, şi se încovoie de spate, odihnindu-se. Văzuse oameni ghemuiţi în felul acesta în Bahia, la colţuri de stradă, numai că ei purtau pălării. Ar fi dorit să aibă şi el o pălărie, căci începea să-l usture soarele pe gît. Cînd va ajunge la stejari, va fi umbră acolo.

Se balansă înainte şi înapoi, legănîndu-şi braţele printre genunchii îndoiţi, cu bărbia aproape atingîndu-i pieptul, şi capul căzut odihnitor în jos.

Ca un măr, ca un nenorocit de măr atîrnînd de o creangă.

Se ridică greoi în picioare. De pe uşoara ridicătură formată de mormanul de scoici, putea să vadă de cealaltă parte a ierburilor pîlcul de stejari de pe grind, licărind învăluit în ceaţa fierbinte, la o jumătate de milă distanţă. Acum era sigur de direcţie. Era timpul s-o pornească.

Grindul, cînd ajunse la el, îi apăru mult mai mare decît se aşteptase. Se urcă într-unul din stejarii arşi de vînt să privească. Terenul solid şerpuia printre mlaştini, ca o spinare de aligator, pe o întindere de un sfert de milă. Pe sub arbori erau puţine tufişuri, frunze căzute şi cîteva crengi uscate de vreme.

Nu era prea rău.

Găsi un copac de care să-şi rezeme spatele şi-şi înfăşură în jurul capului haina ca să se apere de ţînţari. Dacă sînt atît de răi, se gîndi el, în plină zi şi în bătaia vîntului, cum vor fi ei oare la căderea serii? Dar noaptea? Ar avea nevoie de un pui de foc. Nu-şi adusese chibrituri, nu se gîndise la asta. Ceea ce ar putea însemna, îşi spuse, că o să-i rămînă oasele să înălbească aici, printre scoici... Lucrul acesta nu-l credea însă cu adevărat. De-abia dacă avea treizeci de ani, îşi simţea puterea muşchilor în încordarea umerilor şi a spinării, îşi simţea forţa şi vigoarea picioarelor, aşa că va găsi el o soluţie.

Un ţînţar se strecură sub învelitoare şi i se aşeză pe vîrful nasului, sugînd transpiraţia sărată. Îşi apropie uşor degetele şi-l strivi.

NU ERA chip să se odihnească. Ţînţarii îl pişcau prin îmbrăcăminte, întreg corpul îi ardea şi-l mînca. Ar fi cazul să se ocupe odată de foc.

Mai întîi se îngriji de iască, fărîmiţînd în mînă frunzele scorojite pînă se transformară într-un praf mărunt. În ele erau şi căpuşe. Se uită atent la micile arătări roşcate. Cum ajunse-

seră acolo? Căzute de pe vreun guzgan, probabil.

Va încerca acum o șmecherie de care auzise cu ani în urmă pe Ohio. Trebuia să găsească o picătură de ploaie, o picătură de rouă. Își concentră atenția: frunzele expuse la vedere erau prăfuite și uscate; nici pomeneală de ploaie în ultimele zile.

Dădu din umeri. Trebuia să fie ea o picătură pe undeva.

O descoperi pe o trestie, foarte adînc într-o despicătură. O pată pe care soarele n-o atinsese. Poate că-i destul de limpede. Poate...

O luă cu băgare de seamă, ușurel. Să nu se spargă. Dacă se risipește, s-a zis cu lentila. Bătrînii spuneau că lor le reușea. Bătrînii aceia plini de povești indiene. Ținîndu-le minte din propria lor experiență sau amintindu-și-le de la bunicii lor. Întîmplări despre oameni părăsiți ca fiind morți și care se întorc să-i omoare pe ucigași și să-și coasă propriile scalpuri.

Bătrîni tremurînd din toate încheieturile. Așezați în fața băcăniei lui Anderson, la soare. Explicînd băiețașilor șiretlicurile folosite la jupuitul animalelor. *Jupoi o veveriță cît ai bate din palme. Ia uitați-vă la mine, nu-i mare scofală dacă știi cum să-ncepi. Cînd te pricepi, nici n-ai ce face ca să iei pielea de pe o căprioară și să-i pregătești carnea. Nu trebuie decît să ai grijă de părțile cele mai bune, în orice caz... Fac asta după metoda pieilor roșii. Am deprins-o pe cînd trăiam cu indianca aceea...* Povești de-ale lor sau de-ale bunicilor lor, povești venite de pretutindeni.

Oliver nădăjduia că-s adevărate.

În timp ce țînțarii îi țiuiau pe la urechi, și-l atingeau cu aripile pe obraz, puse deoparte picătura de rouă și începu să adune celelalte lucruri necesare. Crenguțe foarte mici, aranjate în linie dreaptă, pentru a se încălzi pe scoicile albe. Alături, stratul de iască. În sfîrșit, scama. Bătrînii spuneau că trebuie să ai scamă.

Scotoci prin buzunarele cămășii, scoțînd firele destrămate ce se strînseseră prin colțuri și, scărmănînd cu unghiile bucățelele bătucite, obținu un ghemotoc de scame cam de mărimea palmei.

Folosindu-se de briceag, își spintecă o cusătură a hainei și, cu mișcări stîngace, îi smulse firele de ață. Firele acestea rupte le adună într-o grămăjoară, le luă și, dimpreună cu ghemotocul de scamă, le așeză peste micul maldăr de frunze fărîmițate, pregătite să țină loc de iască.

Luă picătura de apă, desprinse frunzele din jurul ei și, complet degajată și limpede acum, o ridică pe tulpina verde a trestiei, singurul ei suport. Lentila sa. Ghemuit pe călcîie, cu o mînă sprijinind-o pe cealaltă, fără a se clinti din loc, într-o poziție rigidă, potrivi minuscula pată de lumină albă pe firele destrămate. Absolut nemișcat. Absolut tăcut.

Bătrînii spuneau că încercarea dă rezultate. Bătrînii spuneau că lor le reușise.

Uitase să-și acopere capul. Fața și gîtul îi erau pline de țînțari. Le simțea înțepăturile dar nu se putea mișca. Se purta ca și cum propria sa ceafă nu ar avea nici o legătură cu el. S-o ia naiba, își spuse. Eu sînt aici, jos, în mîinile mele, în degetele mele, nu acolo pe gît... Cîțiva țîn-

țari i se așezară și pe mîini. Îi vedea, cinci sau șase, ba nu, șapte, cu capetele aplecate, cu trompele sugînd... Nici măcar acolo nu sînt, se gîndi. Eu sînt în picătură, în lentilă, sînt în soarele care cade pe ea...

La început apăru ca o ușoară unduire printre firele scămoșate. Oliver clipi repede spre a se debarasa de țînțarii din ochi, dorind cu toată ființa o flacără, forțînd flacăra. Mai întîi nu fu decît o tresărire, ca pîntecele unei insecte într-o lentă pornire. Privi țintă, mereu, la punctul acela luminos, de un alb incandescent. O zvîcnire. O zvîcnire distinctă.

Minusculul, albul bob de soare palpita.

Ceva mai multă mișcare acum. Un soi de pîlpîit. Culoarea deschisă a scamelor începea să se întunece. Un firicel de fum și, prin gemotocul pufos, își făcu loc, roșu și abia vizibil, jarul, ieșind la iveală și ascunzîndu-se asemenea unor gîndaci care ar încerca să fugă. Ținînd în continuare lentila în aceeași poziție fixă, Oliver începu să sufle. Cu dinții pe jumătate încleștați, reținut și cu mare atenție, aproape lingușitor. Ca și cum ar fi suflat în urechea unei femei.

Parcă și vedea forma acelei urechi. Putea să-i și urmărească liniile mici, întortocheate și trandafirii. Le mîngîie cu răsuflarea mai ușoară ca orice atingere, dar și mai insistentă.

Puținul jar se transformă într-o flăcăruie. Frunzele se porniră să trosnească. Oliver se apucă să-și întrețină focul, să-i alimenteze vîlvătăile ca pe niște mici făpturi galbene. Copilași pe care trebuia să-i hrănească. *Îi alăptez. Neavînd cum să le dau țîță, am să le dau lemne.*

Puse din ce în ce mai mult pe foc, terminînd cu crengile uscate, îngrămădindu-le pe toate deasupra ca într-un fel de boltă. Aruncă și cîteva smocuri de mușchi, adunat de pe stejari, pentru a înăbuși para și a scoate astfel cît mai mult fum. Ochii îl usturau, îi curgeau lacrimile, dar țînțarii fugiră.

Își găsi un loc umbrit pe o pantă ușoară, să poată să-și țină capul ceva mai sus, fără efort. Curăță locul, răzuindu-l cu muchia cuțitului și se întinse cît era de lung, contemplînd cerul acoperit acum de trîmbe de fum.

Se trezi cu sentimentul că e pîndit de cineva. Cuțitul, gata pregătit, îl avea la îndemînă.

Era un bătrîn mic și slab, fără dinți și cu obrajii căzuți, și cu o pușcă de vînătoare ținută strîns cu amîndouă mîinile. În spatele lui, ghemuit în coca unei grosolane pirogi, de culoare cafenie, stătea un băiat. Părea să aibă cam zece ani ; prin cămașa fără nasturi i se vedea pîntecele gol ; buricul îi ieșea la iveală, bombat, ca un deget micuț împungînd aerul în afară.

Oliver spuse :

— Întotdeauna te apropii de oameni în felul ăsta ?

Bătrînul avea ochii de un albastru spălăcit și fața tăbăcită ca scoarța de stejar. Cu o mișcare scurtă din cap, îl chemă alături de el pe băiat. Acesta veni într-o clipă.

— Nu știi să vorbești ? întrebă Oliver.

— Nu știe englezește, zise băiatul.

Oliver ridică din umeri.

— Ce limbă vorbește ?

— Franţuzeşte, răspunse băiatul. Dar vorbesc eu englezeşte, ştiu eu.

Oliver căscă.

— Tata vrea să ştie ce cauţi aici, spuse băiatul.

— E taică-tău ?

Are mai multă viaţă în el decît arată, se gîndi Oliver.

— Vrea să ştie pentru cine semnalizezi cu focul ?

— Pentru ţînţari... Locuiţi pe-aproape ?

— *Là-bas,* fu răspunsul bătrînului, însoţit de o smucitură a capului înapoi.

— Acolo, traduse băiatul.

— Cu siguranţă că pricepe engleza, spuse Oliver.

— Pe dracu, mai spuse bătrînul.

Pe faţa lui scofîlcită nu se vedea nici cea mai uşoară tresărire.

— Ce cauţi în locul ăsta unde numai tata pune capcane ? întrebă băiatul.

— Dar e limpede că n-am venit să pun capcane.

Oliver începu să-şi frece urmele de ţînţari de pe dosul palmelor. Usturau mai rău decît celelalte.

— Păi, să vă spun.

Stătea la îndoială între a le spune adevărul sau o minciună. Se hotărî pentru adevăr :

— Am şters-o de pe vapor.

Bătrînul dădu din cap. Băiatul întrebă :

— Cînd ?

— Noaptea trecută.

— Unde e vaporul ?

— De unde naiba să ştiu ? Undeva pe fluviu.

Bătrînul vorbi din nou ceva, repede, bolborosind cuvintele în fundul gîtlejului.

Oliver reflectă : Chiar dacă aş şti limba, tot nu l-aş înţelege. Nu mai are nici un dinte în gură.

— Tata te mai întreabă două lucruri, zise băiatul.

— Care ?

— Ce te duci ?

— Vrei să spui unde. La New Orleans.

— Vin oameni după tine ?

Oliver îi privi faţa fragedă şi suptă şi care, cu excepţia ochilor, semăna întocmai cu faţa scofîlcită a bătrînului.

— Nu ştiu, răspunse. Nu cred, dar s-ar putea.

Bătrînul îşi luă o mînă de pe armă şi arătă înspre pirogă. Oliver se uită la băiat.

— Poţi să vii, zise băiatul.

În pirogă nu mai era decît un singur loc, la proră. Băiatul stătea în mijloc, iar bătrînul la pupă. Neobişnuit cu echilibrul fragil al ambarcaţiunii, Oliver se urcă în aşa fel încît carena se zgudui din toate încheieturile, cu apa stropind şi plescăind de pereţi.

— Uşor, spuse băiatul cu severitate. Stai liniştit.

Oliver rămase imobil. Cînd bătrînul puse mîna pe vîslă, valurile dacă erau cu doi-trei centimetri mai jos de marginile pirogii. La prima lovitură de lopată, piroga săltă lateral cu o mare violenţă. La a doua, îşi reveni şi începu să avanseze. În clipa în care vîsla izbea pentru

a patra oară apa, ei și înaintau cu viteză, atît de repede încît un val neașteptat se revărsă peste proră, scurgîndu-se și el în mica băltoacă stătută de la picioarele lor.

Se strecurau prin niște canale atît de înguste, că abia își găseau cîte un loc de trecere. Bătrînul o cotea cînd într-o parte, cînd într-alta.

Cum de știe ? se gîndi Oliver. Doar nu poate să vadă mai mult decît văd eu !

Ajunseră într-un canal limpede și larg, cam de vreo zece metri lățime, semănînd cu un rîu ceva mai mic. Lui Oliver i se păru că simte un ușor curent, apoi își dădu seama că greșește. Un șarpe de apă otrăvitor trecu înot pe lîngă ei ; capul său negru lăsă în urmă o dîră în formă de V. Bătrînul lopăta calm și egal.

Oliver zise :

— Spune-i lui taică-tău că nu am bani mulți, dar că sînt hotărît să i-i dau pe toți dacă mă scoate la un drum sau în vreun loc de unde să pot s-ajung în oraș.

În timp ce băiatul traducea — era o frază evident prea lungă pentru ca moșul s-o înțeleagă — Oliver se gîndi la brîul doldora de bani. Dacă ar ști ei cîți bani are (ideea îl făcu să rînjească, cu ochii la vîrfurile înflorite ale stufului), l-ar ucide. Probabil că arăta tare nenorocit și murdar dacă încă mai era viu.

Din spate, băiatul întrebă :

— Cîți ai ?

— Îi vreți acum ?

Amîna anume răspunsul ca să chibzuiască. La cît s-or fi așteptînd ? Cît de sărac părea el oare ?

Trebuia să-i țină departe de brîul în care-și băgase aurul. Oliver continuă :

— Poate că n-or să ajungă pentru voi.

— Cîți ? repetă băiatul.

Oliver se hotărî.

— În căptușeala hainei am o piesă de douăzeci de dolari de aur și alte patru de argint. Vă dau aurul.

— Acum, spuse bătrînul.

Oliver se întoarse cu o stîngăcie bine calculată. Piroga se clătină violent, băiatul se repezi să se agațe de margini și, o clipă, vîsla bătrînului încercă zadarnic să se împlînte în apa sticloasă.

— Numai să-ncep să-mi scot haina și ne și trezim cu toții în apă.

Bătrînului îi trebui cîtva timp ca să-și traducă vorbele. Pe urmă dădu afirmativ din cap. Lopata se înfipse din nou în apă, valul stîrnit de înaintarea prorei continuă să se onduleze de-a lungul malurilor nepăsătoare.

SE OPRIRĂ la marginea unui grind imens. În mijlocul crîngului de stejari răsuciți și arși de vîntul sărat al mării, construită ceva mai sus, pe niște piloni, se ridica o casă cu acoperișul de tablă. În timp ce-și freca genunchii amorțiți, iar băiatul se strîmba batjocoritor la el, Oliver își dădu seama că nu era o casă făcută să dureze, ci doar o locuință de tabără cu acoperișul cîrpit și cu mari surpături în jurul ferestrelor fără obloane. Curtea era însă bine măturată, iar pe sub stinghiile încovoiate de la verandă se aciuaseră vreo patru, cinci găini.

— Adu-mi puţină apă, îi ceru Oliver băiatului.

Se aşeză pe treapta cea mai de jos a scării, îşi lăsă cuţitul şi haina alături şi aşteptă. Băiatul aduse o găleată de tablă şi un polonic.

Abia de atinse apa şi Oliver îşi dădu seama cît de crăpate îi erau buzele. Cît de umflată limba. (*Cum de n-am observat mai înainte? Cum oare?*) Puse polonicul jos şi bău din găleată.

Cînd se opri, era complet transpirat, o sudoare rece şi abundentă, iar capul i se învîrtea de ameţeală.

Băiatul stătea ghemuit pe vine, alături de el, cu faţa scofîlcită şi negricioasă la nici un pas depărtare.

Oliver îi zise:

— Ştii, în Mexic există anumite zeităţi, nişte zei micuţi care arată exact ca tine.

Băiatul se uită chiorîş, fără să priceapă.

Oliver îşi frecă umerii şi gîtul. Era convins că din casă cineva îl urmărea cu atenţie, însă nu întoarse capul.

Băiatul spuse:

— Vine Tía.

— Da?

Continuă să privească fix, în zare, pe deasupra bălţilor, la licărirea îndepărtată a orizontului.

— Tía, repetă băiatul.

— Am auzit, spuse Oliver. Cine e Tía? Mama ta?

Băiatul scutură din cap.

— Mama e moartă. Ea e Tía.

Oliver întoarse capul, luîndu-se după degetul băiatului. Mai întîi îi văzu picioarele. Erau arse de soare, pline şi tinere. Acoperite de păr negru şi stropite cu noroi. Unghiile lungi şi tari ca nişte copite, iar pielea bătucită şi îngroşată de bătături de jur împrejurul tălpilor. O privi din cap pînă-n picioare. Era o femeie tînără îmbrăcată într-o rochie roz, înălbită de soare, dar care îşi mai păstra culoarea închisă pe la cusături. Avea părul scurt, negru şi buclat, ochii de un albastru deschis şi un copilaş în braţe. În timp ce Oliver se uita la ei, băieţelul, care în afară de o cămăşuţă scurtă nu mai avea nimic pe el, se apucă să facă pipi. Şuvoiul ţîşni la cîţiva paşi mai departe şi se scurse cu zgomot printre scîndurile verandei. Sub ele orătăniile scurmau în ţărînă şi cloncăneau.

— Am venit să văd cine făcea fumul.

Avea o voce tărăgănată şi înaltă ce-i aducea aminte de o chinezoaică din Singapore.

— Şi dumneata vorbeşti englezeşte!

Bătrînul îşi termină treaba cu piroga şi se îndreptă spre casă, cărînd în braţe o pereche de raţe sălbatice şi un uriaş peşte oceanic. I le întinse fetei fără o vorbă. Ea le apucă, atîrnîndu-le la şold.

Oliver se gîndi: Ochii peştelui seamănă întocmai cu ai copilului.

Se mai simţea încă neliniştit şi sîcîit de bănuiala că în spatele său mai era o persoană, de sentimentul existenţei unei alte fiinţe, exact de cealaltă parte a pereţilor subţiri ai casei. Nu i-ar folosi însă la nimic să le arate că a observat

ceva. Lasă-i să-l creadă nepriceput și dărîmat de oboseală.

Dar nu prea mult. Altfel și-ar putea imagina că le-ar veni destul de ușor să-l omoare.

Tía își luă pruncul la subsuoară. Bătrînul îi dădu cuțitul pe care-l purta la brîu. Fata se apropie de marginea apei și începu să jumulească rațele. Lucra foarte repede.

Oliver sfîșie cusătura de la haină. Patru dolari de argint și un ban mic și subțire de aur de douăzeci de dolari îi căzură în palmă.

— Unde e cel mai apropiat drum ?

— Pointe la Gauche, răspunse moșneagul.

— O pornesc într-acolo.

Oliver se ridică în picioare. În spatele său, ca un ecou, o mișcare pripită se făcu auzită din casă.

Bătrînul se uită cu atenție la baltă.

— Acum ?

— Uite ce, minți Oliver, am niște prieteni care mă caută și trebuie să-i găsesc. Focul acela l-am aprins ca să mă vadă ei.

Moșul chibzui o clipă, pe urmă dădu din cap în semn de aprobare.

În timp ce se depărtau de casă, Oliver își lăsă o mînă pe umărul băiatului.

— Am amețeli, explică el.

Tot drumul avu grijă să țină trupul băiatului între el și casă. *Oricine ar fi acolo și i-ar veni ideea să tragă, ar fi pus în situația de a risca să-l împuște pe băiat.* Și, ca să se facă o țintă și mai mică, Oliver se aplecă de șale, apucîndu-se de stomac și prefăcîndu-se că are crampe. Se uită cu atenție spre casă. Nu văzu nimic, dar

nici nu ar fi putut să vadă ceva prin ferestrele întunecate.

Cînd ajunseră din nou în baltă, departe de casă, cu bătrînul vîslind uniform, Oliver dădu drumul băiatului.

— Mă simt mai bine.

Copilul se tîrî pe brînci pînă la proră. Atît de bine se pricepea el să-și mențină echilibrul încît piroga aproape că nu se balansă deloc.

Oliver băgă mîna în buzunar și scoase monezile cu foarte multă precauție. Cei patru dolari de argint și-i puse în palma stîngă, iar banul de aur de douăzeci de dolari în dreapta. Strînse pumnii și-și lăsă brațele să se odihnească pe marginile pirogii, în așa fel încît monezile să stea doar cu puțin deasupra apei.

Ochii băiatului scînteiară și chipul lui căpătă o curioasă expresie care dovedea că a înțeles.

— Pricepi ? Cum mi se întîmplă ceva, cu moșneagul ăla din spatele meu, și, bîldîbîc, cei douăzeci de dolari se și duc peste bord. Cît de adîncă e apa aici ?

Băiatul scutură din cap în semn că nu știe.

— Nu contează. Crezi că ai fi în stare să găsești un bănuț rotund de aur în mîlul de pe fund ?

Băiatul clătină din nou capul, privind peste umărul lui Oliver înspre omul bătrîn de la pupă.

— Vreau să mă duceți în orașul acela, zise Oliver.

Le trebuiră aproape patru ceasuri. Oliver simți emanația orașului cu mult timp mai înainte de a-l vedea. În mod clar, ca pe niște efluvii plu-

tind pe deasupra izului sulfuros al mlaştinilor, el recunoscu gunoaiele şi mirosul oamenilor.

Pointe la Gauche avea cinci, şase case construite pe piloni, împotriva apelor dezlănţuite, fiecare cu cîte un chei pentru bărci. Mai erau şi un grup de stejari, cîţiva arbori chinezeşti şi unul sau doi oleandri, ale căror frunze de un verde închis străluceau nedesluşit în soarele ce scăpăta. În spatele clădirilor se afla un drum îngust şi acoperit de scoici.

— E drumul spre New Orleans ?

Băiatul încuviinţă din cap fără să-şi întoarcă faţa la el. Urmărea foarte atent o pisică ieşită la pescuit şi care îşi băgase laba neagră în apă, chiar la suprafaţă.

Bătrînul conduse piroga pînă la terasament. Pisica îşi trase laba din apă, scuturîndu-şi-o să şi-o usuce.

— De cîte ori venim pe-aici, spuse băiatul, pisica e în acelaşi loc. Şi niciodată n-am văzut-o să prindă vreun peşte.

— Crevete, spuse pe neaşteptate bătrînul. Umblă după creveţi.

Oliver se răsuci în loc şi se uită la el.

— Bănuiam eu că vorbeşti englezeşte, pramatie bătrînă.

— Ei, nu...

Întinse mîna, cu palma în sus.

Oliver îşi desfăcu pumnul încleştat, în aşa fel ca micul ban de aur să cadă în mănuşa de piele cu un singur deget a bătrînului. Acesta îl privi cum luceşte în soarele gata acum să apună. Îl ciocăni de cîteva ori, întorcîndu-l stîngaci pe o

parte şi pe alta. În mîinile lui mari, arăta foarte mic şi foarte subţire.

— Valorează douăzeci de dolari, îl asigură Oliver.

Bătrînul dădu din cap.

— *Sais ça.*

Moneda părea mult prea strălucitoare pentru cîtă vreme stătuse ea în cusătura hainei.

— Am cîştigat-o la Vera Cruz, zise Oliver. Am făcut un pariu cu un mexican mare şi gras. Cînd a pierdut, mai întîi a plîns, şi pe urmă a încercat să mă înjunghie cu cuţitul.

Băiatul aprobă arătînd cu degetul o cicatrice de pe faţa moşneagului.

— Tot de la un cuţit.

— O încăierare, nu ?

— E prea bătrîn ca să se mai bată, spuse băiatul. La fel şi frate-meu, care s-a-ntors acasă chiar ieri.

— Ai un frate ?

Asta explica mişcările din casă, din spatele lui. Băiatul confirmă cu un gest.

— Şi mexicanul acela, avea prieteni ?

— Nu ştiu, răspunse Oliver. Vaporul meu a plecat a doua zi.

Băiatul chicoti.

— În schimbul monezii lui, cu ce te-ai prins la pariu ?

— Eu ? Am pus la bătaie fata cu care eram.

Băiatul privi neîncrezător.

— Dacă ai fi văzut-o, n-ai spune c-am pus prea mult.

Bătrînul asculta, cu fruntea puţin încreţită în efortul de a înţelege.

Oliver continuă :

— M-am întrebat și eu uneori ce s-a întîmplat după aceea. Bănuiesc că mexicanul a oprit fata. Era proprietarul cafenelei și al hotelului. Își putea permite.

Întinse mîna după haină și cuțit și și le aruncă din pirogă pe mal.

— Pentru ce stătea ascuns fratele tău în casă ?

Copilul rămase năucit.

— Nu pricep.

Piroga se balansă puțin și săltă din loc. Oliver o urmări pînă dispăru printre trestii, fără să lase în urmă nici măcar o dîră pe apă. Începu să se întrebe dacă toate precauțiile pe care și le luase fuseseră necesare, dacă nu cumva se prostise. Nu se petrecuse nimic, nimic nu-l amenințase... În plus, era teafăr și nevătămat și avea de gînd să rămînă așa.

Își adună lucrurile și o porni către grupul de case.

O PARTE din drumul pînă la New Orleans îl făcu pe jos, înaintînd din greu, ceas după ceas, metodic, prin praful verii, lăsînd înapoia sa crînguri de portocali și pășuni, ferme și terenuri mlăștinoase. Cealaltă parte a drumului călători cu căruța sau șareta, iar o dată chiar într-o trăsurică de două locuri, neagră și cu arcuri săltărețe. Vizitiul era un grăsan între două vîrste, cu numele de Pérez, care flecărea tot timpul, întrerupîndu-se doar din cînd în cînd să-și maseze partea de jos a burții.

— Mațe prăpădite, explica el de fiecare dată, reluîndu-și imediat trăncăneala. Țînțarii ăștia-s groaznici, amice.

Oliver încuviință politicos din cap. Pérez plesni cu biciul după o libelulă în zbor. Insecta pieri în aer cu un vag fîșîit de aripi.

— Domnișoarele astea mănîncă țînțari toată ziua, dar parcă nu e de nici un folos. De fapt, după ceea ce umblă un țînțar, amice, e vaca. Cîteodată, săracele animale înnebunesc de durere și sar în fluviu și se omoară singure.

Se uită la Oliver cu coada ochiului — avea niște ochi căprui și apoși — pentru a vedea reacția acestuia.

Cocîrjat și cu brațele pe genunchi, Oliver spuse politicos :

— Asta-i destul de rău.

Nu-i ardea să dezbată chestiunea țînțarilor. Nu voia decît să stea liniștit și să se lase legănat de mișcarea trăsurii.

— Nu știi unde-aș putea să găsesc ceva de mîncare și un loc de dormit ? Pămîntul din noaptea trecută era cumplit de ud.

— Poți să plătești ?

— Pot să plătesc, răspunse Oliver.

Pérez plesni o muscă verde de pe spinarea calului.

— Ei, *alors*, cred că astă seară familia Landry ar putea să gătească o cină în plus. E o bucătăreasă bună, femeia.

— Nu-s deloc pretențios.

Oliver se pregăti să moțăie din nou. Adăugă :

— Am mîncat eu și *tortillas* și tocane mexicane cu ardei, și mi s-au părut strașnice.

CINĂ PE veranda din spate a casei Landry, cu orătăniile dînd tîrcoale prudente pe maidanul din fața lui, cu pisicile frecîndu-i-se de glezne. Mîncă repede, aproape fără să mestece. Mîncarea era grasă și fierbinte, o grămadă de orez cu bucăți de crevete, carne și pește. Ar fi vrut puțin gin sau whisky, dar, cum nu aveau așa ceva, se mulțumi să bea vin de mure. Era foarte dulce și dacă nu i s-ar fi spus că-i de mure, nu l-ar fi recunoscut nicicum. Avea însă alcool mult, iar paharul era mare. („Făcut chiar de noi", îi spuse mama Landry, „cel mai grozav vin pe care-l găsești pe toată coasta de jos.") Simțea în ochi căldura aceea cunoscută, obișnuita furnicătură din vîrful degetelor, cum îi pișcă băutura buzele.

Își propti picioarele de balustradă. Amurgul, pe sfîrșite acum, căpătă o strălucire galbenă, iar arborele chinezesc, în clipa în care se uită la el, se făcea parcă și mai înalt. Urechile îi țiuiau și-i vîjîiau ca și cum ar mai fi auzit, foarte slab, zgomotul valurilor izbindu-se de un recif. Putea să vadă chiar culoarea apei și mișcarea ei. La fel de limpede ca și cum ar fi avut-o chiar în fața ochilor.

Vuietul se stinse, iar apa se transformă într-o pisică mare, alb cu negru, cu o ureche sfîrtecată și numai cu un singur smoc de mustăți.

— La naiba cu tine, îi spuse Oliver pisicii, sînt obosit.

Se îndepărtă urmărit atent de pisicile urcate pe balustradă, împrăștiind cît colo găinile cuibărite la picioarele lui. În șopronul de lemn — o încăpere micuță, cu un spațiu doar atît cît să

poată dormi, lipită de marile cazane de la spălătorie — găsi o pătură. Ferestre nu existau. Se întinse acolo, cu umărul proptind ușa. Era în siguranță.

AJUNSE LA New Orleans a doua zi, călătorind într-un camion cu cai încărcat cu butoiașe goale, aparținînd unui berar. Se uită cu atenție la străzile prăfuite, la șanțurile adînci și pline de o apă verzuie, la căsuțele de lemn unite una de alta prin garduri și porți făcute tot din lemn. Văzu un indicator : Music Street. Strada Muzicii. Simpatic nume. Pe dată și sări din camion. Acum își dădu seama cît de sfîșiată și murdară de noroi îi era îmbrăcămintea, cît de încîlcit părul. Găsi un mic magazin și, în timp ce proprietarul îl urmărea nervos și bănuitor, își cumpără haine. Se duse, rugînd să i se arate drumul, la baia publică și apoi la cel mai apropiat bărbier.

În timp ce-l rădea, bărbierul îl puse la curent cu zvonurile : în New Orleans bîntuiau frigurile, mai tare ca oricînd, chiar dacă era vorba de un anotimp de vară.

Fiecare regiune își are frigurile ei specifice, se gîndi Oliver. În Ohio era malaria, în Panama întîlneai frigurile galbene, iar în Singapore... ei, da, le și uitase numele. Dacă i-ar fi fost dat să moară de friguri, de mult ar fi fost mort.

Oliver ședea drept în scaun, ștergîndu-se de săpunul ce-i intrase în nas și-n urechi. Bărbierul îi arătă cu mîna o casă din grupul alăturat de clădiri :

— Chiar săptămîna trecută a murit acolo un băiat, spuse el. Proprietăreasa obişnuia să ţină chiriaşi şi, ca şi cum nenorocirea n-ar fi fost şi aşa destul de mare, au plecat cu toţii.

Oliver se plimbă pe lîngă casă. Asemenea celorlalte din împrejurime, era din bîrne, zugrăvită într-o culoare cenuşie ; era o casă îngustă, însă foarte lungă şi avînd o alee laterală pavată cu cărămizi. În faţa uşii de la intrare, trei trepte strîmte de lemn. Oliver se uită în susul şi-n josul străzii, la camionul cu gheaţă aflat tocmai în trecere pe-acolo, la vîrfurile smochinilor încărcaţi de frunze, care treceau pe deasupra gardurilor de scînduri, la cerul acoperit cu nori cumulus întunecaţi şi grei. Pe trotuar, îmbrăcată într-o rochie neagră, văzu o bătrînă căutîndu-şi cu pas şovăitor drumul şi un bărbat cu o burtă enormă, umflată de bere, mergînd în direcţia opusă. Amîndoi purtau umbrele negre, mişcîndu-se, ca să se apere de soare, la umbra puţină şi rotundă lăsată de ele. Auzi în depărtare un şuierat de tren ; undeva pe aproape, glasuri de copii lărmuiau laolaltă.

Oliver urcă cele trei trepte de lemn şi ciocăni la uşă. Un apartament în această casă va fi mai ieftin decît în oricare altă parte a oraşului. Mult mai ieftin. Iar el nu avea de gînd să-şi cheltuiască banii.

A DOUA zi, Oliver se duse în Storeyville. Auzise cu mulţi ani în urmă despre acest cartier, despre cîrciumile şi bordelurile lui, dar fu dezamăgit. Nu părea nici pe jumătate atît de grozav

ca San Francisco şi nici pe departe ca Singapore. Destul de bun însă pentru el... Încercă local după local, pînă îşi găsi o slujbă. O patroană cu numele de Julia Chaffee îl angajă pentru că îi plăceau bărbaţii blonzi şi solizi, iar în New Orleans erau puţini blonzi. Îl ajuta pe barman, făcea comisioane, îi ducea acasă pe clienţii obişnuiţi ai localului, în bună stare, atunci cînd aceştia se îmbătau criţă. Tot la Julia Chaffee, şase luni mai tîrziu, îl întîlni pe Alonzo Manzini. Era un negustor de cereale şi fructe, puţin adus de spate şi gras la trup, dar cu o faţă subţire şi fină, uşor gălbejită. Într-una din zile veni să stea de vorbă cu Julia şi să bea o ceaşcă de cafea în salon. După aceea, se opriră amîndoi în faţa cămării în care Oliver tocmai terminase de aranjat provizia săptămînală de sticle de şampanie.

— Aud, spuse Manzini, că Julia te socoteşte o comoară.

Oliver zîmbi şi se apucă să-şi prindă gulerul înapoi la cămaşă. Şi-l scosese pentru a munci mai comod.

— O ştiu pe Julia de ani de zile, de pe vremea cînd mai lucra încă. Ce fund mai avea...

Julia îşi compuse cel mai frumos zîmbet profesional al ei.

— Am îmbătrînit amîndoi, prietene.

A doua zi Manzini reveni, aducîndu-l cu el pe căpitanul de poliţie. În loc de cafea, băură şampanie în salonul cel mare ; îi servi barmanul în persoană. După cîteva minute, Manzini coborî singur la parter.

— Vichy, îi comandă el lui Oliver care avea grijă de bar. Apă minerală de Vichy pentru ficatul meu.

Oliver întrebă :

— De ce n-a dus sus șampania una din fete ? De obicei așa se proceda.

— Nu-i plac fetele, spuse Manzini. Trebuie să-ți cunoști clienții, băiete. Tipul ăsta ar putea să-i facă o groază de necazuri Juliei, dar au să ajungă ei la o înțelegere. O s-o scoată la capăt prietena Julia în vreun fel.

— Nu știam, zise Oliver.

Ochii lui Manzini, mici, întunecați și inteligenți, clipiră spre el într-o scăpărare de apreciere.

— Am mai văzut eu băieți ca tine lucrînd pentru alții ; cum ți-ai pus ceva gologani deoparte, ai să te și apuci de afaceri pe cont propriu.

Oliver clătină din cap și începu să șteargă paharele. Julia voia ca toate paharele ei să lucească.

Manzini continuă :

— Cînd termini, vino să stăm de vorbă. Poate să-ți fiu de vreun ajutor.

— Poate, răspunse Oliver.

— Nevastă-mea și cu băiatul meu sînt în stare să se descurce și singuri cu negustoria de fructe. Eu pot să găsesc și altceva de făcut, ceva mai avantajos.

— Sînt probleme.

— Nu așa de multe. Iar domnul acela de sus e văru-meu.

ÎN CELE din urmă, Oliver îi scrise mamei sale, cerîndu-i să vîndă una din micile ferme. Șase luni mai tîrziu intră și el în afaceri, avîndu-l ca partener pe Manzini. Nu în Storeyville, unde concurența era dificilă iar taxele de protecție mari. Casa lor se afla pe Conti Street ; dosul orașului, cum o porecleau oamenii. Era un cartier liniștit, decent și foarte convenabil.

Oliver era și barman și om de ordine — bătăușul, zicea lumea. Manzini se ocupa de fete și de madamă, ca și de șperțurile poliției.

— Ești prea tînăr, îi spuse el lui Oliver, și arăți prea tînăr. O să am eu grijă de toate încurcăturile care se pot rezolva cu bani și cîteva vorbe, mai cu rîsul, mai cu o mîngîiere pe spate. Fetele sînt ca terierii, chelălăie tot timpul. Mă ocup eu de asta. Tu vezi de bar și de supravegherea de noapte, de toate lucrurile pe care le poate face un bărbat tînăr, treburi care cer mușchi, un cap hotărît și pumni. Și-o să devenim niște asociați grozavi.

Așa și deveniră. Oliver îl verifica în mod regulat, dar niciodată nu-l găsi incorect în nici o chestiune. Manzini îl urmărea și el la rîndul său, atent, plin de respect, pas cu pas. Nici unul nu-i putea găsi vreun defect celuilalt.

Cu primele sale profituri, Oliver cumpără două căsuțe în același cvartal de pe Conti Street și le închirie unor familii onorabile.

— Cum de ai atîția bani ? suspină Manzini. Nevastă-mea vrea să-și ducă bunica la Lourdes, cînd de fapt bătrîna nici măcar n-o să mai trăiască pînă la capătul călătoriei. Ele se așteaptă la o minune, iar eu trebuie să plătesc.

— Eu nu am nici un fel de cheltuieli, spuse Oliver.

Încă mai locuia în aceeași casă de pe Music Street, plătind în prima zi a fiecărei săptămîni, în mod regulat, aceeași chirie.

Proprietăreasa imobilului, care în afară de băiatul mort de friguri mai avea alți șase copii, spunea despre Oliver că-i mană cerească. Era foarte liniștit și deosebit de muncitor. Îl vedea în zori, cînd se întorcea acasă, și după-amiaza, cînd pleca. Întotdeauna era calm și plăcut la vorbă, cu limbajul său americănesc plin de vioiciune. Nu bea niciodată, niciodată nu aducea la el fete, nici măcar nu lăsa impresia că și-ar cunoaște vecinii. Mereu își propunea să-l întrebe unde lucrează dar, într-un fel sau altul, nu o făcuse încă. Destul de tînăr pentru a-l trata ca pe copilul ei, nu era totuși genul de om căruia să-i pui întrebări.

Probabil că o intimidez, se gîndea Oliver, probabil că o sperii în vreun fel. Bineînțeles, nu am eu înfățișarea care să te bage în sperieți, totuși se pare că arăt îndeajuns de temut.

În mica oglindă de bărbierit, își privi cu atenție chipul colțuros, cu bărbia proeminentă, mustața blondă și ochii apropiați. Nu văzu nimic acolo.

Cu toate acestea, își spuse Oliver, mutîndu-și privirea de la oglindă și castronașul de bărbierit la fîșia îngustă și plină de praf căreia i se zicea Strada muzicii, era plăcut să nu ți se pună întrebări fără rost. Indiferent de ceea ce făcea, lui îi plăcea rezultatul.

În anii aceia, la începutul șederii lui în New Orleans, cînd pentru prima oară în viață nu călătorea și nu vedea în fiecare zi tot alte locuri, avu și el vreme să se gîndească la Thomas Henry Oliver. În fiecare noapte, înainte de a adormi, își făcea planuri — planuri mai generale, dar și în detalii, pentru tot restul vieții. Hotărî ce trebuie să facă, an de an, atît în viața personală, cît și în afaceri. Avea un program precis și într-un domeniu și în celălalt și intenționa să se țină de el.

Între timp își vedea de treabă. În fiece săptămînă își încasa banii de la cele două case date cu chirie. Le inspecta cu atenție de fiecare dată, prezența sa mătăhăloasă făcîndu-i pe locatari să le întrețină curate. Se gîndea să cumpere un mic restaurant cu bar. Situat chiar după colț, era absolut legal, fără fete ; îl putea administra cu ușurință. Totuși, prețul era mare... o să se mai gîndească la asta.

Manzini venea în toate diminețile la ora șapte și stătea pînă la cinci, cînd se întorcea Oliver. Făceau contabilitatea zilei împreună, stăteau puțin de vorbă, apoi Manzini se ducea acasă.

Seara și pe timpul nopții rămînea Oliver. Încurcături adevărate nu aveau loc niciodată, doar cîte o ciorovăială întîmplătoare între fete sau vreun client beat care trebuia îndepărtat fără gălăgie. Nopțile erau pline de rîsetele bețivanilor și de clinchetul metalic din glasurile fetelor. Și de sunetele constante ale pianului care nu se oprea niciodată și la care cînta un negru bătrîn și mărunt cu numele de Joseph.

Oliver ura muzica aceea de jazz executată la pian. Nu deosebea niciodată o melodie de alta, toate i se păreau doar nişte zdrăngănituri de bas. O dată, la începutul unei seri ploioase, cînd stabilimentul era gol, îi ceru lui Joseph să-i cînte altceva. Şi aşa, Joseph interpretă o variantă melodioasă şi tandră din „The Rosewood Spinet", iar pe urmă „Juanita". În toţi anii cît a lucrat în localul de pe Conti Street, acestea au fost singurele melodii pe care le-a recunoscut Oliver vreodată.

Dimineţile, cele două mile pînă acasă le făcea pe jos. Vara era lumină, lumea pe afară, negustorii ambulanţi strigau din căruţele lor înalte. Iarna, cerul era complet negru deasupra capului, casele erau învăluite de noapte, străzile întunecate şi foarte reci. Întîlnea doar cîteva bătrîne, cocoşate sub hainele şi şalurile lor negre, trecînd pe lîngă el şi grăbind pasul să ajungă la prima liturghie. Oliver respira adînc aerul cu miros de turbă şi, mergînd cu paşii săi mari, îl şi simţea cum îi atinge obrajii, uşor, ca nişte pene. Petrecuse atîtea ceasuri prin camere, holuri şi separeuri, încît trebuia să-şi destindă în vreun fel muşchii şi să se elibereze de senzaţia de îmbîcseală adunată în ei.

ŞI-N TOT acest timp, nu a avut nici o femeie. Era proprietarul unui stabiliment, dar nu obişnuia să se culce cu prostituatele. Se săturase de ele ; ultima a fost femeia din Bahia. Din cînd în cînd fetele îl provocau, iar una dintre ele, pe care o chema Juliette, era deosebit de drăguţă. Oliver însă nu o băga în seamă.

În cele din urmă se hotărî şi el să aibă legături cu o femeie. Avea în vedere pe cineva anume, căci şi-o fixase în memorie cu mai multe săptămîni înainte. O văzuse măturînd treptele din faţa unei mici brutării din piaţa LePage. O să fie de acord, se gîndi el. Nu se poate să nu fie de acord. A doua zi dimineaţa se opri acolo : fiindcă pîinea nu era încă gata, putea el oare să mai aştepte ? Femeia spăla rafturile şi vitrinele atent, cu apă şi săpun, cu capul aplecat pe lucrul ei.

— Te văd în fiecare dimineaţă măturînd scările, zise el, ca şi cum asta i-ar fi dat anumite drepturi asupra ei.

Femeia îşi ridică privirea :

— Te văd şi eu trecînd în fiecare dimineaţă.

Nu e frumoasă, îşi spuse el. Avea faţa prea îngustă şi subţire, fiind, totuşi, în rochia ei cu dungi albastre şi albe şi cu şorţul acela mare şi alb, o fată drăguţă. Da, o să fie de acord.

O chema Edna şi locuia împreună cu părinţii în casa din spatele brutăriei. Ori de cîte ori Oliver îi cerea, se întîlnea cu el în părculeţul umbros din partea cealaltă a străzii.

N-o vedea prea des, şi nici ea nu lăsa impresia că se aşteaptă la mai mult. Şoldurile înguste şi trupul colţuros îi apăreau doar într-un mod vag feminine, iar puţinele momente de gîfîială, rezemaţi de stejarii întunecoşi din parc, nu-i stîrneau prea mari pasiuni erotice. Exact ceea ce şi voia. Trebuia să-şi satisfacă din cînd în cînd trupul, astfel încît în restul timpului să i se supună şi să asculte de voinţa lui.

TĂBĂCITĂ ALTĂDATĂ de mare, pielea lui Oliver își pierdu culoarea, gălbejindu-se la început, ajungînd apoi de un roz palid. Pentru că rareori dormea suficient, avea ochii înfundați în orbite și înconjurați de cearcăne. Lucrînd, bea în permanență bere, pahar după pahar, că doar i-o trece oboseala. Prinse să se îngrașe, burta începu să i se bombeze sub bretele, iar gulerele de la cămăși nu-i mai stăteau încheiate.

Manzini băgă de seamă asta.

— Ia-ți o zi liberă, spuse el. Du-te la lac sau la aer undeva. De obicei, oamenii se duc la Abita Springs ; nu vrei să mergi acolo ?

Oliver clătină din cap.

— N-am de gînd să-mi cheltuiesc banii pe aer.

— Ia-ți liber mîine, insistă Manzini. Ai să te îmbolnăvești de oftică și atunci ce se întîmplă cu localul ăsta ? Trebuie să-l închid.

Și astfel, Oliver își luă o vacanță de două zile. În prima zi, dormi douăzeci și patru de ore în șir, ridicînd doar de cîteva ori capacul de la oala de noapte. Ar fi dormit probabil și cea de a doua zi fără întrerupere, dacă nu i-ar fi bătut proprietăreasa cu pumnul în ușă.

— Mi-a fost teamă c-ai murit.

Ceasul îi stătuse. O întrebă, strigînd din camera lui, cît e ceasul.

— Zece și jumătate, răspunse ea.

Se bărbieri și se îmbrăcă, simțindu-se ciudat și fără rost. Plecă în oraș pe jos, trecînd prin uriașele piețe de mărfuri angro, făcîndu-și cu greu loc prin îmbulzeala de căruțe și catîri, coșuri și saci. Contemplă movilele de pește și creveți, socotind că trebuie să fie, în mod sigur, o zi de vineri. Se opri pentru a comanda o bere, iar engleza sa sună absolut curios în contrast cu sporovăiala italienească din jur. Un bărbat scund și negricios îi strînse mîna, oferindu-i un pahar. Saia (cum îl mai chema oare ?) îi vindea băuturi alcoolice pentru localul de pe Conti Street, cea mai mare parte din marfă aducîndu-i-o personal. Oliver mai bău o bere cu el, ascultînd conversațiile despre diverse piețe și strîngînd mai multe mîini.

După o oră plecă și o luă înspre docuri, oprindu-se din mers doar o singură dată, să citească un anunț mortuar, cu chenar negru, prins în cuie pe un stîlp : treizeci de ani. Nenorocitul, n-avusese prea mult de trăit, medită Oliver.

Văzu, pentru prima oară de cînd sărise de pe vapor, fluviul. Întinderea galbenă și imensă licărea sub soarele de amiază, încrețită în vîrtejuri nesigure de vîntul care bătea ușor. Pe celălalt mal, învăluiți în ceața albicioasă, copacii se proiectau vag, nedeslușit. Doi porumbei umblau țanțoș de-a lungul cheiurilor de lemn, din scînduri negeluite, ignorîndu-l atît de adînc, încît aproape că se împiedică de ei. Îi întoarseră spatele, ridicîndu-se scurt, cu bătăi prelungi de aripi. Oliver își continuă hoinăreala, iar lemnul răsuna sub călcîiele sale. Undeva, nu departe de acolo, cineva rîcîia vopseaua vreunei ambarcațiuni. Constant și uniform. Oliver recunoscu sunetul. Exact așa cum recunoștea mirosul care plutea în jurul scheletelor sfărîmate de corabie, sau lemnul îmbibat de umezeală al docurilor.

Se îndepărtă de fluviu, fără să se mai oprească, pînă ajunse în cartierul comercial de pe Canal Street. Se așeză pentru cîteva clipe pe treptele de piatră ale monumentului ridicat în cinstea lui Henry Clay, admirînd noile tramvaie electrice. În scurt timp, cînd senzația de amețeală de la bere îi trecu, își reluă colindatul în lungul străzii, fără grabă, pe partea umbrită, urmărind cu privirea acel du-te-vino lent al șaretelor și trăsurilor, uitîndu-se la cucoanele care intrau și ieșeau din magazine, cu umbrele de soare în mînă și cu fustele foșnind deasupra gleznelor. Își continuă plimbarea pînă la capătul zonei comerciale, acolo unde strada era străjuită de case mari și copaci înalți și grădini cu negrese, bone ce aveau grijă de copiii aflați la joacă. În fața bisericii presbiteriene zăbovi puțin, socotind că se plimbase de ajuns, și o luă înapoi pe drumul pe care venise. Negresele se zgîiră la el bănuitoare, chemîndu-și copiii mai aproape.

Îi plăcea mirosul neobișnuit al tramvaielor electrice, emanația confuză și pătrunzătoare ce se strecura din vagoane. O porni în sus, pe urma șinelor, pînă în St. Charles Avenue, oprindu-se să mai ia o bere și, în timp ce și-o bea, să privească prin ușa deschisă la continua revărsare de oameni de pe trotuar. În noaptea aceea visă clădiri și bănci și străzi pavate cu piatră și trotuare din cărămidă și doamne cu pălării și umbrele de soare și valeți eleganți și portari în uniformă deschizînd ușile magazinelor.

De atunci, în mod regulat, își lua liber cîte două zile pe lună. Manzini își arătă aprobarea, radiind de mulțumire.

— Ai nevoie.

De fiecare dată Oliver făcea exact același lucru. Se plimba prin cartierul comercial, ascultînd frînturi de conversație, mișcîndu-se în pas cu lumea aceea ocupată și grăbită. Își imagina birourile pe lîngă care trecea: pline cu sute de registre de socoteli, cartonate și grele, și cu contabili purtînd cozoroace pe frunte împotriva luminii prea tari și mînecare la mîneci. Și în timp ce se învîrtea prin străzile prăfuite, curățate doar întîmplător de vreo furtună de după-amiază, se gîndea pe îndelete, cu grijă și cu alean la bani. Se trezea uneori că-și ține pînă și răsuflarea.

Începu să se ducă să-și ia prînzul într-un mic restaurant ce se numea La Galatin. După cîteva vizite numai, proprietarul îl recunoștea. Într-o zi, își promise el ajuns în camera sa cu chirie de pe Music Street, într-o zi toți vor ști cine sînt; or să mă vadă plimbîndu-mă pe stradă și-or să spună: Uite-l pe domnul Oliver...

Avea o fotografie făcută pentru mama sa în Ohio. Se uită la bărbatul care-l privea fix din poza alb-negru și nu fu prea nemulțumit de ceea ce văzu.

În zilele sale libere nu căuta tovărășia altor bărbați, camaraderia de restaurant. Prefera prezența femeilor, sunetul vocilor lor. Găsea că poate gîndi cel mai bine și cel mai limpede înconjurat de sporovăiala lor. Acesta fu și motivul pentru care dură atît de mult prietenia lui cu surorile Robichaux. Se simțeau fericite să iasă din casă, flecărind necontenit între ele, și ignorîndu-l complet pe Oliver, ca și cum nu s-ar fi aflat deloc acolo. Nu avu relații intime cu nici una dintre

ele, pentru că nici Oliver, nici surorile nu voiseră așa ceva.

Mai observă un lucru. Niciodată femeile nu flirtau cu el. Nu-i adresau niciodată zîmbetul, ocheada aceea aruncată într-o parte pe care o văzuse adresată altor bărbați. Rămînea întotdeauna la latitudinea lui să facă primul pas. Pe urmă se arătau și ele dornice să se plimbe cu el, sau să bea împreună o bere într-una din zgomotoasele *Biergartens* nemțești, sau să-l însoțească în vreun tren plin de funingine într-o mică excursie pînă la lac unde seara se putea lua o gură de aer. Cu cele care-i plăceau în mod deosebit se și culca, îngăduindu-și aceste legături trupești exact de două ori pe lună, nu mai mult, nu mai puțin. Erau toate fete drăguțe, croitorese, vînzătoare, îngrijitoare, slujnice. Îi plăcea să le audă povestind despre viața lor, fiind foarte curios de tot ce se referea la alți oameni. Aproape un an întreg se simți legat în chip deosebit de Catherine Drury, o cameristă irlandeză durdulie și cu părul negru. O dată, călătorind cu tramvaiul într-una din zilele ei libere, ea îi arătă cu degetul casa de pe St. Charles Avenue în care lucra.

— Ei, ce părere ai despre asta, domnu' ?

Era o casă imensă, de piatră cenușie, cu intrări în arcadă și ferestre gotice, creneluri și turele, înălțîndu-se pe o colină artificială, cu gazon verde.

În timp ce tramvaiul trecea pe lîngă ea, Oliver spuse :

— Voi avea și eu o casă ca asta.

Catherine rîse, trecîndu-și ușurel brațul pe după al lui :

— Ce mai vorbe, iubitule... Să-ți explic eu cum stau lucrurile. E o locuință îngrozitor de mare, pe care trebuie s-o țin curată, iar dînsa țipă tot timpul la mine să-i perii părul : „Nu așa de tare, Catherine ; tu nu poți face nici un lucru cu delicatele, Catherine ?"... Ai idee ce-o să fie săptămîna viitoare ?

Oliver clătină din cap.

— Un turnir, ai auzit vreodată de așa ceva ?

Oliver își aminti că a citit cîndva un roman... da, știa ce este un turnir.

— Pe ea o cheamă Lady Matilda, și are o pălărie țuguiată cu panglici în vîrf. Și o rochie minunată, albastră cu argintiu. Află că la probă croitoreasa a trebuit s-o arunce pe prima pentru că nu i-a plăcut doamnei croiala. Iar domnu', el se pregătește să devină cavaler și să călărească un cal.

— Unde ? întrebă Oliver.

— Undeva la țară. Cui îi pasă să afle unde ?

Catherine oftă și se așeză la loc pe scaunul simplu de lemn.

— Știi, spuse ea, oamenii bogați sînt scrîntiți. Eu de mică lucrez cînd la unul, cînd la altul, iar ei chiar că nu-s la fel ca tine sau ca mine.

Ca mine, se gîndi Oliver. *Ca mine*.

TOATE FETELE acestea îi plăceau foarte mult. Le cumpăra tot soiul de cadouri la nivelul posibilităților sale : un șirag de mărgele de coral, un mic medalion, un ac de pălărie meșterit cu migală. Dacă rămîneau însărcinate și pretindeau că el era de vină, nu discuta niciodată în con-

tradictoriu, absolut niciodată, ci le dădea pe loc banii să scape de copil.

Nu se căsătorea însă. Calculase că pînă la patruzeci și cinci de ani nu-și putea permite să se însoare. Pînă atunci va trebui să ajungă proprietar, un om de afaceri prosper, în stare să ofere ceva unei soții. Iar aceasta, la rîndul ei, se cuvenea să fie fecioară și dintr-o familie bună, obișnuită cu confortul pe care el va fi capabil să i-l ofere.

Calculase exact și știa că are dreptate.

DUPĂ CÎȚIVA ani se duse la Manzini și-i spuse :

— Vreau să renunț la partea mea din afacere.

Luat pe neașteptate, Manzini se lovi uluit cu palma peste stomacul său ulcerat :

— Maică Precistă, ce-o să se-ntîmple acum ?

— Poți să cumperi partea mea, zise Oliver, sau pot să găsesc eu pe cineva s-o cumpere.

— De ce ? întrebă Manzini, cu amărăciune. E o afacere atît de avantajoasă !

— M-am săturat de tîrfe, răspunse Oliver. M-am săturat de felul cum arată și miroase locul ăsta.

— Ai tu altceva, zise bănuitor Manzini. Altceva.

— Da, răspunse Oliver.

Își găsise un alt partener, un scoțian pe nume McGhee, pe care îl cunoscuse în treacăt, în California, pe vremea cînd făcea contrabandă de arme. Aveau de gînd să deschidă împreună un cazinou cu jocuri de noroc, în afara orașului, la Franciscan Point. Ținînd seama chiar de salariile

și taxele pe care le vor plăti, se gîndea Oliver, și încă or să iasă foarte mulți bani.

În același an se hotărî să lucreze pentru el și Maurice Lamotta. Lamotta, băiatul care făcea comisioanele la magazinul de fructe și legume al lui Manzini. Era mic și plăpînd, cu fața suptă și cu oasele subțiri ale săracilor adevărați. Familie nu avea — Oliver se interesase cu grijă de asta — nimic, nici măcar vreun văr. Avea cincisprezece ani și pe vremea aceea dormea în fundul prăvăliei lui Manzini.

— Se pricepe grozav la cifre, spusese despre el, în treacăt, Manzini. Cîteodată îl pun să mă ajute la socoteli.

În clipa aceea, Manzini își și pierdu comisionarul. În taină, Oliver îi făcu lui Lamotta o propunere : să-și termine școala și pe urmă să vină să muncească la el. Între timp putea să locuiască în casa de pe Conti Street.

— O investiție pe doi ani, spuse Oliver. Ai să fii demn de ea ?

— Da, răspunse Lamotta, adăugînd, ca pe un gînd venit ceva mai tîrziu ; Domnule.

În ziua în care Lamotta absolvi școala secundară de băieți, Oliver îl aștepta. Speculațiile sale comerciale erau acum atît de variate, încît simțea nevoia unui birou central și a unui contabil. Cumpărase din beneficiile obținute o făbricuță de cămăși bărbătești și salopete. Cu ajutorul unui împrumut la bancă, achiziționă un magazin universal falimentar, o clădire veche de lemn, cu două etaje, pe Esplanade Avenue. Încăperile de sus, deocamdată ținute ca magazii, prăfuite și înghesuite și prea puțin folosite, urmau să devină

biroul lui. Oliver se uită la fața delicată a lui Lamotta, care în doi ani de mese ordonate nu se îngrășase decît foarte puțin, și se simți mulțumit de afacerea pe care o făcuse.

MAMA LUI Oliver vîndu ultima fermă din Edwardsville și se mută la New Orleans. Pentru ea, Oliver cumpărase o casă, o vilă mică pe Kerlerec Street, o construcție bună și solidă de cărămidă tencuită cu ipsos, cu uși, tavane și ferestre din lemn de chiparos pictat. Cele două ferestre înalte din față erau acoperite cu obloane și încuiate, dar în spatele clădirii se afla o grădină cu doi smochini uriași, crescuți lîngă gardul din șapte rînduri de scînduri, și cu tufe de glicină cățărate pînă sus pe tot zidul. Fluviul să găsea la doi pași — pînă și în nopțile cu zăpușeală se simțea briza adiind dintr-acolo — și întotdeauna se auzea zgomotul vapoarelor, un zgomot plăcut și prietenesc, cum îl socotea Oliver.

Mamă-sa, o femeie scundă, robustă și care arăta aproape la fel ca atunci cînd o văzuse ultima oară, cu douăzeci de ani în urmă, sosi în iunie. Se dădu jos din tren și, după ce Oliver îi sărută respectuos obrazul, spuse :

— Orașul ăsta miroase îngrozitor.

— E vară, răspunse Oliver. Și pe urmă nici nu miroase așa de rău ca-n alte locuri.

— Miroase mai rău decît toate locurile prin care am umblat.

— Lasă, adu-ți aminte de Ohio pe o zi de arșiță... nu miroase a violete.

Timp de două săptămîni, mama sa se plînse fără întrerupere de ciudatul nume al străzii, de apropierea celorlalte case, situate doar la o palmă de loc de ei, pe partea cealaltă a îngustei alei de cărămizi ; se plînse de umezeală și de petele de mucegai de pe pereți, de numărul preoților și călugărițelor de pe stradă, de clopotul, care suna tare, de trei ori pe zi, pentru Angelus, de sporovăiala italienească a vecinilor.

Totuși rămase.

Oliver o tachina :

— Mamă, ai face mai bine să strîngi smochinele alea de nu cumva vrei să ți le mănînce papagalii pe toate.

— Vreau niște găini, spuse ea. Cel puțin vom avea ouă ca lumea.

— Mamă, îi promise Oliver, o să ai o curte întreagă cu păsări.

— Oliver, în cartierul ăsta, printre toți vecinii ăștia, e vreunul care să vorbească englezește cum se cade ?

— Dacă vrei să știi ce spun alți oameni, o să trebuiască să înveți puțină italiană. E foarte ușor, mamă.

— N-am să învăț, răspunse ea, și sper că nici tu.

În vara aceea, ea făcu dulceață din toate smochinele ; un șir de borcane umplu rafturile de la cămară. Pe pervazul luminat de soare al ferestrei dinspre apus așeză mușcate roșii, iar pentru spătarele uriașelor scaune se apucă să croșeteze huse. Oliver știu atunci că va rămîne.

În fiecare seară îi pregătea cina, refuzînd cu fermitate propunerea lui de a-i lua o bucătăreasă :

— N-am nevoie de negri în bucătăria mea.

— Atunci, o bucătăreasă albă.
— N-am nevoie de irlandeze bețive în bucătăria mea.
O lăsă în pace. Era de neclintit.
Duminicile ieșeau la plimbare. Cu toate că Oliver își plătea cu regularitate contribuția la biserica baptistă, rareori se duceau acolo. Mamei lui nu-i plăcea nici pastorul și nu-i plăceau nici predicile.
— Nu-i nimic de capul ei, afirma ea cu hotărîre.
Așa că în fiece duminică porneau într-o lungă plimbare pe Esplanade Avenue, trecînd cu pași înceți pe lîngă magazinul său universal.
— Clădirea asta are nevoie să fie spoită.
— Cînd am să vînd boarfele dinăuntru, am să scot destul cîștig, mamă, și-i dau eu atunci o zugrăveală.
Hoinăreau mai departe pe lîngă uriașele case de modă veche, toate trebuind să fie reparate, de-a lungul trotuarelor umbrite, pe sub arbori de camfor cu miros pătrunzător și stejari cu iz de mucegai.
Într-o duminică strălucitoare de octombrie dar cu un început de răcoare strecurat în aer, mama sa îmbrăcă o rochie nouă, dintr-o mătase verde în tonuri stinse și calde.
În duminica aceea avu și el un dar pentru ea. O broșă, o piesă de aur curat cu șase diamante. Nu cea mai frumoasă din lume, știa asta, dar onorabilă. Va primi ea lucruri mai bune, cînd îi va sta lui în putință.
Diamantele scînteiau delicat pe țesătura verde, iar tandra culoare a acesteia o făcea să pară cu

ani mai tînără. Și ea se simțea bine, pășind cu capul sus și cu o anume exuberanță în mers.
— Am cea mai drăguță mamă din oraș, zise el aproape în șoaptă, așteptîndu-se la o tăioasă punere la punct.
I se răspunse cu un zîmbet recunoscător și tăcut.
Încă se mai minuna de zîmbetul acela, cînd, fără să-și încetinească pasul sau să se uite la el, îl întrebă :
— Oliver, cînd ai de gînd să te căsătorești ?
Avu grijă să nu-și arate surpriza. La urma urmei, era o întrebare la locul ei.
— Cînd o să am patruzeci și cinci de ani, mamă. Atunci o să-mi pot permite o nevastă.
— Dacă îți poți permite să ai o mamă, spuse ea cu bruschețe, îți poți permite și o nevastă.
Oliver izbucni în rîs.
— Ai descoperit vreo fată care-ți place ?
Maică-sa dădu din cap :
— Nu, dar nici tu.
— Nu pot, nu-mi dă mîna. Mai întîi trebuie să-ți găsesc ție o locuință mai bună.
— N-am nevoie de o locuință mai bună.
— Mă tot uit la o casă de pe Canal Street. Știi, prima oară cînd am venit aici, mi-am spus că într-o zi voi locui și eu pe strada aceea.
Mama sa grăbi puțin pasul.
— Prostii.
— O să-ți placă și ție casa, mamă.
— Ai nevoie de o nevastă.
Oliver făcu o nouă încercare :
— Tu vezi cum mă întorc eu acasă, mamă. Atît de obosit că nu-s în stare nici să țin ochii des-

chişi. Unei soţii proaspăt căsătorite o să-i trebuiască ceva mai mult decît asta.

Ajunseră într-un părculeţ triunghiular şi se aşezară pe banca vopsită în verde de la picioarele unui monument de cărămidă roşie. Nici unul din ei nu se sinchisi să-i citească inscripţia.

Maică-sa stătea foarte dreaptă, protejîndu-şi noua rochie verde.

— Trebuie să-ţi găseşti o soţie care să te înţeleagă.

— Mamă, eşti cea mai încăpăţînată femeie din cîte am întîlnit vreodată.

— Nu cunoşti oare nici o fată potrivită ?

— Nici una cu care să mă căsătoresc.

Acceptă situaţia aceasta mai uşor decît se aşteptase Oliver.

— Nu credeam că-i aşa.

— Am planurile mele, mamă. O să meargă totul ca pe roate.

CUMPĂRĂ CASA de pe Canal Street, o casă încăpătoare, cu o verandă întinsă în faţă şi cu largi trepte cu dale roşii.

— O casă prea mare pentru mine, se plînse ea. Dar Oliver îşi dădu seama cît de încîntată era.

— Vom avea nevoie de mobilă şi covoare, zise el. Vrei să te-ngrijeşti de ele ?

— De asta s-ar cuveni să se ocupe soţia ta.

— Îţi trebuie o slujnică, mamă. Să ţină curat. O să angajez una.

Spre mirarea lui, maică-sa nu se opuse.

— Poate, spuse ea încetişor. Poate. Simt că-mbătrînesc.

Se cam îngrăşase, constată Oliver, însă arăta bine. După ce se mutară în casa cea mare, plimbările de duminică încetară. Maică-sa nu mai părea interesată de ele. Acest lucru, presupunea el, se datora faptului că-şi găsea de lucru în grădină, stînd astfel şi la aer. Nu mai avea nevoie să se mişte doar aşa, pentru a-şi dezmorţi picioarele sau pentru a-şi clăti ochii. Îi plăcuse întotdeauna să cultive diverse plante şi să simtă pămîntul reavăn în degete. Oliver îşi mai aducea aminte încă — trecuseră atîţia ani de-atunci — de mulţimea de flori cu tulpiniţele ticsite de boboci şi frumos colorate, sădite de ea în faţa uşii de la bucătărie.

Acum, se gîndea, poate şi ea să-şi aibă florile ei. În clima asta fierbinte, or să-i răsară sub degete.

După un an de şedere acolo, Oliver se duse să-i vadă grădina. Nu exista nici o floare. Iarba era perfect tunsă, marginile răzoarelor bine delimitate — în fiecare săptămînă venea pentru asta un om — dar straturile cu flori fuseseră acoperite la loc cu iarbă ; prin verdele acesteia, li se zărea slab conturul.

— Mamă, întrebă el, ce s-a întîmplat cu florile ?

Îl privi ca şi cum şi-ar fi cerut iertare.

— Nu m-am apucat încă de ele, Oliver. Cu clima asta mi se pare chiar că nu mai are rost să cultivi ceva.

Nu o crezu cu adevărat, dar nici nu se îngrijoră. Părea întru totul fericită. Îşi găsise chiar şi un pastor care să-i placă şi era foarte ocupată cu orfelinatul baptist şi cu treburile de la Misi-

unea sudamericană. Iar la fiecare şase luni o dată, spunea :

— Oliver, am cunoscut o fată foarte drăguţă.

— Nu acum, mamă.

La întoarcerea acasă, în seara aceea de ianuarie — cu întunericul ce se lăsase devreme şi cu lumina din colţul străzii aruncînd un cerc galben pe trotuar — simţi că s-a petrecut ceva rău. În timp ce urca scările cu dale roşii de la veranda principală, tocurile pantofilor săi făcură parcă un zgomot mai tare ca de obicei. Toată casa, holul ce se deschidea în spatele uşii de sticlă de la faţadă, ca şi încăperile din dreptul ferestrelor, pe ambele laturi ale clădirii — casa întreagă era complet întunecată. Slujnica pleca la patru, însă întotdeauna mama lui Oliver aprindea lampa la fereastra de la stradă. Ar fi trebuit să mai fie şi alte lumini, în bucătărie unde-i pregătea ea cina, în sufragerie...

Cu pielea de pe grumaz parcă împunsă de ace, deschise uşa de la intrare. Aprinse luminile încet, una cîte una, şi casa îi apăru larg înaintea ochilor. Ultima încăpere în care se uită fu dormitorul ei, şi în clipa aceea îşi dădu seama ce avea să găsească.

Zăcea întinsă pe pat, probabil că fusese surprinsă pe cînd picotea, gata să adoarmă, şi murise doar de puţină vreme. Corpul abia i se răcea.

Îi luă încheietura mîinii să-i verifice pulsul, îi atinse gîtul ca să se convingă. Pe urmă ieşi din casă şi o porni spre doctorul care locuia cu patru clădiri mai departe.

— Bănuiesc că va trebui să veniţi pentru constatare, îi spuse el.

În timp ce doctorul se duse să-şi ia mica sa trusă neagră, iar copiii lui se uitau pe după colţul uşii, Oliver îi telefonă lui Maurice Lamotta. Acesta sosi în mai puţin de zece minute.

LUI OLIVER, moartea mamei îi schimbă planurile. Nu pentru că ar fi suferit. Nu suferea. Ştia că nici ea nu s-ar fi aşteptat la o durere prea mare din partea lui. Se înţeleseseră unul pe altul destul de bine : Oliver fusese un fiu bun, iar ea o mamă iubitoare. Ea îl crescuse şi, pe cînd era adolescent, îl hrănise chiar şi în cea mai neagră sărăcie. El îi oferise o bătrîneţe îmbelşugată. Făcuseră laolaltă o treabă bună, unul pentru celălalt, şi amîndoi au fost mulţumiţi. Nu suferi cînd lucrurile ajung la sfîrşitul lor firesc.

Numai că sfîrşitul acesta venise mai repede decît prevăzuse. Va trebui să-şi modifice planurile.

Se obişnuise să trăiască împreună cu cineva, se obişnuise să i se ţină companie. Avea nevoie acum de cineva care să-l aştepte serile la cină. Cineva care să stea în salon cu el, după cină, în timp ce moţăia sau citea jurnalele de seară. Chiar dacă nu avea poftă de conversaţie, avea nevoie de cineva care să se afle mereu sub ochii săi, dacă i-ar fi venit chef să şi-i ridice.

De aceea, îşi spuse, va trebui s-o ia înainte cu cîţiva ani în socotelile sale şi să se căsătorească.

În perioada cît mama sa stătuse cu el, relaţiile pe care le întreţinea cu femeile se schimbaseră. Nu se mai slujea de ele ca de un fundal pentru propriile-i gînduri. Nu le mai dorea tovărăşia, simţind însă în continuare nevoie de trupurile lor.

Avea o listă de şapte sau opt femei şi le vizita pe fiecare, la rînd, nerămînînd cu ele mai mult decît era absolut necesar.

Nici una dintre ele nu se potrivea ca nevastă. Poate că ar fi trebuit s-o lase pe maică-sa să-i fi făcut cunoştinţă cu fetele acelea drăguţe pe care le descoperise... Îl încercă o mică strîngere de inimă : ar fi fost atît de încîntată. Nu le ştia însă numele. Şi ca să le afle, n-avea de gînd să se ducă la doamnele de la Societatea misionarilor pentru America de Sud.

— Fă o listă cu toţi oamenii cu care întreţin afaceri, îi spuse el lui Lamotta. Şi notează-i pe cei care au fiice.

— Fiice ?

Oliver încuviinţă din cap şi pe urmă, amintindu-şi ceva, întrebă :

— Tu cum ţi-ai cunoscut nevasta ?

Faţa lui Lamotta se destinse într-un zîmbet vag :

— Era cu mine la orfelinat.

— Trebuie să mă căsătoresc şi eu, spuse Oliver cu nerăbdare în ton. Şi ăsta-i felul cum o s-o fac.

Îi descoperi pe oameni deosebit de dornici să-i fie de folos. Era o partidă bună, un bărbat care reuşise în viaţă. Se duse la dineuri duminicale, la reuniuni muzicale de sîmbăta, participă la excursiile din afara oraşului, organizate noaptea în căruţe cu fîn, la picnicuri, învăţă să danseze. Privea şi analiza cu atenţie. În aproximativ şase luni îşi şi făcuse alegerea : o fată înaltă şi blondă, care cînta la orgă la biserica episcopală St. Matthew.

— Mulţumesc, spuse ea, dar nu vreau să mă mărit. Cîtva timp încă, nu.

Întîi fu surprins, iar mai apoi ofensat :

— Cum aşa ?

— În toamnă voi pleca la St. Louis, la conservator. Sînt sigură că ţi-am spus.

— Nu te obligă nimeni să te duci la St. Louis, zise el, încercînd să priceapă. N-ai nevoie să te duci.

— Dar *vreau* eu să merg. Nu ştii cît de important e să ai profesori cu adevărat buni. Îmi doresc asta încă de pe cînd eram o fetiţă şi mă gîndesc de-atîta vreme...

Nu putea să creadă că şi alţi oameni aveau planuri proprii.

— Sînt prea bătrîn ca să aştept, spuse el.

— Nu vreau să aştepţi.

În seara aceea plecă acasă devreme, deconcertat şi rănit. Cîteva săptămîni aşteptă ca ea să se răzgîndească. Dar nu se răzgîndi.

Găsi o altă fată, micuţă, plăpîndă, cu părul şi ochii negri, al cărei nume era Stephanie Maria D'Alfonso. Fusese un semestru la Sophie Newcomb College, nu-i plăcuse, iar acum stătea acasă, brodînd cantităţi enorme de lenjerie şi punîndu-le la păstrare în lada de zestre. Avea şaptesprezece ani, era singura fiică la părinţi, liniştită şi binecrescută. Dansul sau recepţiile nu-i plăceau ; mai degrabă îşi petrecea timpul în leagănul de pe verandă, citind o carte. Tatăl ei era judecător municipal, mai avea un unchi care învîrtea afaceri bune cu jocurile de noroc, un văr ce se îndeletnicea cu negoţul de coloniale şi care o ducea bine şi un frate mai mare căruia îi mergea din plin cu fabrica de genţi şi poşete.

O familie bună, cugetă Oliver. Ar fi o treabă grozavă să se înrudească prin căsătorie cu ei.

La început, Stephanie D'Alfonso îl găsi destul de ciudat, șovăind plină de nesiguranță.

— Nu crezi că-s prea tînără pentru tine ? îl întrebă ea cu timiditate. Vreau să spun, oare aș putea să-ți dau tot ceea ce aștepți de la mine ?

Oliver se simți sincer încurcat :

— Ce-aș putea să aștept de la tine ? Te gîndești la casă ? O să-ți arate mama ta cum se conduce o casă.

— Nu, nu, spuse ea. În privința gospodăriei, cred c-aș putea să mă descurc fără nici o greutate.

— Atunci, despre ce-i vorba ? întrebă el. Ai să ai exact atîția servitori de cîți o să ai nevoie.

— Nu, răspunse ea, nu chiar despre asta...

Era ceva imposibil de exprimat, un gînd aproape neprecizat. Ca o umbră. Am șaptesprezece ani, probabil că se întîmplă ceva, în afara faptului că e vorba de un bărbat pe care cu două luni în urmă nici nu-l cunoșteam...

Mama ei zise, plîngînd :

— Ar trebui să cazi în genunchi în fața Sfintei Fecioare pentru un bărbat atît de destoinic.

Tatăl spuse și el, furios :

— O să-ți dea tot ce dorești, chiar mai mult decît ești în stare să-ți imaginezi tu acum.

Umbra aceea vagă, abia bănuită, se șterse și-i dispăru din minte. Stephanie D'Alfonso conchise că într-adevăr îl iubea pe omul acesta blond și înalt. Inelul de logodnă pe care-l primi avea un diamant rotund de mărimea unei monede de zece cenți de argint.

Se cununară într-o sîmbătă de august, la amiază, în biserica St. Rose. (Oliver se gîndi cu o strîngere de inimă că mama sa ar fi refuzat probabil să vină.) Preot le-a fost un frate al bunicului Stephaniei, avînd ca ajutoare la slujbă pe verii ei mai mici. Avură opt domnișoare de onoare, toate rude, ca și purtătoarea inelului, care în ultima clipă refuză să treacă în naos și trebui să fie dusă cu forța.

Plecară pentru două zile în călătorie de nuntă la Abita Springs. Oliver nu voia să lipsească prea mult de la treburile lui.

Primele luni trecură, și Oliver înțelese ce afacere extraordinară făcuse, cu ce femeie deosebită se însurase.

Era o gospodină desăvîrșită. El, care nu se bucurase niciodată de mîncare, se descoperi savurînd-o pe cea pregătită de ea. Îi plăceau și schimbările aduse de Stephanie în casa cumpărată de Oliver pentru maică-sa ; era mai luminoasă și mai confortabilă. Deveni din ce în ce mai mîndru de ea. Nu avea decît șaptesprezece ani, însă se dovedea la fel de serioasă ca una de treizeci. Serioasă, dar și prietenoasă. Casa era mereu plină de oameni ; niciodată nu luau masa singuri. Oliver nu avusese prieteni, dar acum intrase într-o întreagă lume statornicită. Aproape singurul moment cînd casa le era goală se întîmpla să fie duminica, în timpul liturghiei mari de la ora zece. El personal nu mergea niciodată la biserică și nici ea nu-i pretindea. Uneori, Oliver rămînea în casa liniștită, fumîndu-și țigările de foi de cea mai bună calitate. Alteori, își petrecea dimi-

neața la birou, cu picioarele sprijinite pe masa de scris jerpelită și plină de praf.

Era fericit. Seara tîrziu, cînd se dezbrăcau să se culce, i se părea că ar putea să-și și simtă mulțumirea, așa cum simți umezeala în aer, ca pe o ceață care șterge limitele dintre obiecte, topindu-le ușor unul într-altul.

Nu se împlini bine anul și Stephanie rămase însărcinată.

ACUM CÎND era foarte bătrîn și nu-i mai rămăseseră decît întorsăturile și răsucirile minții care să-i mai însuflețească zilele, își dădu seama că-și amintea foarte puțin de ea, de Stephanie Maria D'Alfonso, cea care-i fusese unsprezece ani soție și-i născuse cinci copii.

Iar pe atîția alți oameni, oameni pe care abia dacă-i văzuse, și-i amintea. Chipurile lor îi apăreau, plutindu-i pe dinaintea ochilor, cînd se aștepta cel mai puțin. Ca de pildă tipul acela — cum îl chema oare ? — da, Saia, Vincent Saia, din afacerile cu băuturi de acum șaizeci de ani, un individ cu fața slabă și negricioasă și cu capul pleșuv. Oliver se gîndi : pe omul ăsta nu se poate să-l fi văzut mai mult de trei sau patru ori și de fiecare dată nu mai mult de cîteva minute. Totuși mi-l amintesc.

La fel ca pe alții. Pe Manzini, primul său asociat, mort de cincizeci de ani. Și anonimii, o mulțime din ei, inși pe care-i văzuse doar o singură dată. Ca băiatul acela care intrase în cazinoul de la Franciscan Point. Un băiat înalt care juca zaruri. Tăcut și bine crescut, a apărut o singură dată și n-a mai revenit. Pentru ce-și amintește mutra lui ? Bătrîna care în fiecare duminică dimineață trecea pe lîngă casa din Kerlerec Street în drum spre liturghia de la ora șapte. Micul lustragiu de la frizerie, recrutat în primul război mondial. Chinezul care-i lucra cămășile în cel dintîi an al șederii în New Orleans.

Își aducea aminte de toată această lume, dar nu și de tînăra sa nevastă.

Fusese, tocmai în epoca aceea, atît de ocupat și atît de plin de succese ! La cîțiva ani după căsătorie, în Europa, pornind de la Sarajevo, izbucni războiul. Oliver chibzui, apoi se decise, și fabrica sa de cămăși fu gata să furnizeze uniforme. Contractele erau numeroase, profiturile enorme... Maurice Lamotta încuviința admirativ din cap... După război, odată cu prohibiția, Oliver riscă din nou. Deveni contrabandist de băuturi alcoolice.

Treaba porni de la șantierul naval. Îl cumpărase cu puțini ani mai înainte, un mic șantier, la cîteva mile mai la vale de oraș. *N-am scos niciodată bani din asta,* se gîndi el, *dar mulțumesc lui Dumnezeu că l-am păstrat.* Ani de-a rîndul, pe șantierul acesta, numit al lui Thibodeaux, se construiseră mici bărci pescărești și pirogi și, din cînd în cînd, chiar cîte un vas cu pînze ceva mai mărișor, pentru prinsul creveților. Bătrînul Thibodeaux mai lucra acolo, fiind încă un bun constructor. Proiectul îl concepură împreună.

Cînd vaporul fu în sfîrșit lansat la apă, Oliver spuse :

— Acum, dați-i bătaie cu următorul.

Pentru scopul pe care şi-l propusese, vasele acestea se potriveau de minune. Erau destul de încăpătoare, adecvate pentru navigatul în ape mai puţin adînci şi, în afară de o cabină mică pentru timonier, neacoperite. Erau bine construite şi foarte rapide.

Şantierul deveni dintr-o dată înfloritor. Anumiţi domni necunoscuţi dădură şi ei comenzi să li se construiască vapoare mici.

— De ce te chinui atîta să ascunzi faptul că posezi o flotă de vase de transport ? întrebă Thibodeaux.

Oliver nu făcu altceva decît să-l privească ţintă, şi Thibodeaux, simţind ameninţarea nerostită, tăcu.

Şase luni după declararea prohibiţiei, Oliver terminase pregătirile. Marile sale vase plecau din Cuba şi, la trei mile distanţă de limita apelor teritoriale, se opreau în aşteptare. În întîmpinarea lor apăreau vasele cele mici care, la căderea nopţii, o porneau cu toată iuţeala, încărcate cu alcool, înspre mlaştini. Cu viteza lor puteau să întreacă orice vas guvernamental. Cu pescajul lor redus, proiectate special pentru ape de mică adîncime, erau în stare să se strecoare cu uşurinţă, printre mlaştini, aproape ca o pirogă. Atîta vreme cît nu li se defecta elicea, sau nu li se întîmpla să se împotmolească, se aflau complet în afara oricărui pericol.

La început, Oliver manevră el însuşi transporturile unui vas. Treaba semăna foarte mult cu ceea ce făcea odinioară, traficul de alcool nu se deosebea de traficul de arme. Ba, în multe privinţe, se dovedea mai uşor. De la punctul de întîlnire, de fiecare dată altul, pe felurite căi, în vagoane, în camioane cu gheaţă, vîrîte clandestin prin ungherele şlepurilor de cărbuni, lăzile cu alcool ilegal pătrundeau în oraş. Atent şi fără să se pripească, Oliver îşi recrută oamenii, bărbaţi tineri, hotărîţi şi prudenţi, organizîndu-i într-un grup restrîns, bine instruit, perfect disciplinat.

— Lucrul ăsta o să trebuiască să-l facem mulţi ani de-acum încolo, le spuse el, şi-o să-l facem cum se cuvine.

După vreo doi ani, nu se mai deplasă el însuşi. Treaba i-o făceau în întregime tinerii angajaţi. De asemenea, mituise destui şerifi, primari şi reprezentanţi ai poliţiei ca, stînd în biroul său de pe Esplanade Avenue, să se simtă absolut în siguranţă.

Era cel mai prosper şi mai bine organizat contrabandist de alcool din New Orleans şi, în categoria aceasta a micilor speculanţi, unul dintre cei mai buni din ţară. Cel puţin aşa deducea el din spusele celor veniţi de pe coasta de răsărit şi din Midwest şi care se abăteau să-l viziteze. În ciuda ofertelor, rămase independent, cu afaceri la proporţii reduse. Îi plăcea să lucreze cu oameni pe care-i cunoştea şi-n care avea încredere.

— Fiind mai modeşti, o să ne meargă mai bine, îi spunea el din cînd în cînd lui Lamotta, din tihna biroului său. Şi o să rezistăm mai mult.

La adăpostul combinaţiilor contabile ale lui Lamotta, banii se scurgeau lin şi comod în afaceri legale.

Îşi amintea asta, tot ce ţinea de asta, fiece amănunt. Putea să-şi aducă aminte pînă şi de femei

pe care nu le cunoscuse niciodată. Ca de cea din gara de la Chicago. Stătea pe peron, foarte înaltă și elegantă, cu o rochie cafenie și pălărie cu pene, urmărind cu privirea trenul ce pătrundea în stație. Nădăjduind că poate o știe de undeva, îi făcu semn cu mîna. Nu-i răspunse. În mare grabă își părăsi compartimentul, dar găsi trecerea complet blocată. Hamalul înghesuise toate bagajele pe culoar și nici nu avea aerul c-o să-l degajeze repede. În plus, mai erau acolo și patru bătrîne cîrcotașe, luptîndu-se din greu să-și facă loc, cu taioarele și eșarfele lor pregătite împotriva frigului din Chicago... Oliver o porni în goană prin vagoane, împingînd lumea la o parte, pînă ce, descoperind o ușă deschisă, sări jos pe peron. Nu avea o idee prea clară despre ceea ce voia să facă ; dorea numai s-o găsească. Alergă pînă la capătul peronului, unde șinele goale se prelungeau și se pierdeau în labirintul triajului. Se repezi înapoi spre intrarea gării. Nu era nici acolo. Doar o revărsare continuă de călători, cramponați de saci de voiaj și colete, și hamali în uniformă împingînd cărucioarele de bagaj. În afară de figurile lor înfofolite nu văzu nimic. Se opri epuizat. Își lăsase pardesiul în compartiment și începea să-i fie foarte frig. Aruncă o ultimă privire rapidă în jur, apoi o luă înapoi spre vagonul său. Hamalul tocmai terminase de înmînat bagajele unuia cu căruciorul, iar bătrînele cu eșarfele lor înnodate și cu taioarele încheiate la toți nasturii coborau și ele.

Oliver și-o putea aminti pe femeia aceea cu o claritate perfectă. Dar pe Stephanie Maria D'Alfonso o uitase. Nu că n-ar fi fost un soț bun.

Cu cît se gîndea mai mult, cu atît era mai sigur că fusese un soț bun. Întotdeauna binevoitor și atent, întotdeauna cu teama de a nu-i face vreun rău. Și asta chiar de la început, din noaptea nunții. Stephanie nu scosese nici un sunet, nimic în afară de o crispare a trupului. Lui Oliver îi fu atît de silă de ceea ce făcuse, încît trecură zile pînă să se atingă din nou de ea. Și atunci numai pentru că ea l-a întrebat dacă nu cumva se întîmplase ceva. Niciodată însă nu și-a mai depășit cu adevărat frica. Stephanie i se părea prea delicată și prea vulnerabilă pentru el.

Biata fetiță, oftă bătrînul Oliver. *Biata fetiță.* Dusă de pe lume fără a lăsa vreo urmă. Dacă nu puneai la socoteală cele două fiice. Doi copii în viață, din cinci.

Ceva n-a fost în regulă cu copiii lor. Cel dintîi s-a născut frumos și sănătos. Al doilea, la care toți se așteptau să fie și mai voinic, a fost mult mai prăpădit și mai slab. Al treilea, un băiat, s-a născut mort. Al patrulea și al cincilea, tot băieți, apărură pe lume înainte de vreme, minuscule făpturi cu piepturile zvîcnind scurt, ca repede să se oprească.

PRIMUL COPIL, o fată oacheșă și zdravănă, botezată cu numele de Anna, după mama Fecioarei Maria, se născu exact la paisprezece luni de la căsătorie.

Oliver sosi acasă și-și găsi soția în chinurile facerii, întreaga locuință mișunînd de oameni în culmea emoției. Bucătăreasa lui, împreună cu bucătăreasa soacră-si, tocmai scoteau o friptură din cuptor, chicotind. Cele două verișoare ale

neveste-si cu bărbații lor jucau mah-jongg în camera de primire. O infirmieră îmbrăcată în alb, pe care n-o mai văzuse pînă atunci, îi făcu o reverență, trecînd grăbită pe lîngă el. Soacră-sa și doctorul nu erau de văzut, aflîndu-se amîndoi în dormitor. Socrul său îi turnă un pahar de whisky exact în clipa cînd unchiul, cel care era preot, intra pe ușă. Adusese cu el și un preot mai tînăr.

— Vărul Umberto, rosti în chip de explicație. (Oliver nu-și mai aducea aminte de el.) Harriet, mătușa soției lui, aranja pe masa din sufragerie serviciul de argint, un dar de nuntă al socrului. În timp ce ea potrivea cu grijă platourile cu prăjiturele și sandvișuri, din marile vase ornamentate aburii fierbinți de ciocolată și cafea se răspîndeau în toată încăperea.

— Pentru ce nu m-a anunțat nimeni ? întrebă el. Ea de ce nu m-a chemat ?

Nici unul nu-i răspunse.

Cam într-un ceas, sosiră pînă și rudele cele mai îndepărtate. Oliver nu le știa numele și nici nu se obosi să li-l afle. Copiii se jucau afară în curte, liniștiți și răbdători. Femeile stăteau pe verandă, urmărindu-i din ochi și bînd cafea și ciocolată. Bărbații se înghesuiră în salon, bînd whisky. Oliver se retrase și el, singur, în fundul verandei, în așteptare. Pe la ora zece, copilașii cei mai mici adormiră prin toate ungherele, femeile amuțiseră, iar bărbații se îmbătaseră destul de zdravăn.

Oliver se gîndi : Sînt cu toții de același neam cu ea. Nici unul din ei nu-i din sîngele meu. În afară de mica făptură ce se naște în dormitor.

Păcat că n-a trăit să vadă asta și maică-mea. Bătrîna ar fi fost atît de ocupată acum și atît de bucuroasă !

Fata se născu chiar înainte de miezul nopții. Femeile plîngeau, iar bărbații mai băură ceva. Oliver se duse să-și vadă nevasta. Dormea adînc.

— În anumite cazuri durerile la prima naștere sînt cumplite, spuse doctorul.

Oliver se cutremură. Din nou îi provocase un rău Stephaniei, atunci cînd s-ar fi cuvenit să o protejeze. Înainte ca infirmiera să-i expedieze afară din cameră, se nimeri să arunce o privire asupra cearșafurilor pătate cu sînge. Se gîndi iarăși la noaptea nunții și simți că i se face rău de rușine. Fata plăpîndă și cu ochi întunecați nu avusese de la el decît sînge și suferință.

LA URMĂTOAREA naștere aranjă ca lucrurile să se desfășoare ceva mai pe placul său. Se duse la un hotel și rămase acolo două zile.

Pentru că știa că niciodată n-o să se obișnuiască să asiste la o naștere. El care se mîndrise cu capacitatea sa de a se acomoda cu orice. El care omorîse și nu simțise nimic era înspăimîntat de fata cu ochi negri. Săptămînile de dinaintea nașterilor i se păreau un chin îngrozitor ; abia dacă era în stare să se uite la Stephanie. Găsea pretexte pentru a întîrzia la birou. Își descoperea treburi care reclamau plecarea lui la Chicago sau St. Louis sau Miami. De îndată ce afla că au început durerile facerii, îl apuca o greață violentă și chiar o stare și mai insuportabilă, ceva ce nici măcar nu putea fi descris. O stare care avea legătură cu boțul acela de carne, muncin-

du-se din greu să iasă din trupul ei, lăsînd o dîră de sînge. Ca şi cum el, Oliver însuşi, şi-ar fi ucis soţia.

Stephanie nu zicea nimic, dar părea să înţeleagă. Şi să-l compătimească plină de simpatie. Îşi păzea naşterile cît putea mai mult de el. Pentru că ultimii doi copii veniră prematur, nu fură născuţi acasă. Însă în nici una din aceste situaţii Oliver n-o însoţi la spital. O dată se afla la Chicago. Iar la ultima, ea nici măcar nu-l trezi. Se strecură afară din pat (dormea singură acum ; cu cîteva săptămîni mai înainte, Oliver inventase o scuză să se culce în altă cameră) şi-i telefonă mamei sale. Dimineaţa, Oliver găsi un bileţel de la ea.

Nemaipomenita ei solicitudine îl şocă ! Se simţi mic şi inferior ei, se simţi meschin. Trebuia să facă ceva. Se hotărî să-i cumpere ceva, un lucru frumos şi foarte costisitor. Femeilor le plac întotdeauna bijuteriile, aşa că asta îi va lua. Plecă de la birou în cursul dimineţii, o treabă pe care n-o făcea niciodată, să se uite prin magazinele de bijuterii de pe Canal Street. Nu descoperi nimic care să i se pară suficient de bun. În aceeaşi după-amiază luă trenul spre Chicago. Va găsi el acolo ceva, ceva îndeajuns de scump ca să fie demn de ea.

Aşa se şi întîmplă. Se întoarse acasă încîntat şi mulţumit, împăcat cu sine însuşi. Cadoul pentru soţia sa era foarte, foarte scump. Numai că în anii din urmă, în ultimele decade, nu-şi mai putea aduce deloc aminte ce reprezenta. Bănuia că fusese vorba despre un lung şirag de perle şi de nişte cercei cu diamante, de care atîrnau, ca nişte lacrimi, două perle uriaşe. Şi-o amintea pe maică-sa spunînd : „Perlele sînt lacrimi". Aşa că asta aducea el : perle drept răscumpărare pentru lacrimile Stephaniei.

Sau, cel puţin, aşa credea. Nu era cu adevărat sigur.

Cu toate chestiunile ce se refereau la ea, Oliver păţea la fel. Pur şi simplu nu-şi putea aminti.

TOTUŞI, ATUNCI cînd Stephanie a murit, se îmbolnăvi de mîhnire. Mîinile şi picioarele i se răciră, iar apoi îşi pierdură de tot sensibilitatea. Lăsă un chibrit să-l ardă la degete, îşi mirosi propria-i piele prăjindu-se, dar nu simţi nimic. Şi totuşi nu era trist într-un fel posibil de recunoscut de alţii. Dintr-o dată, el nu mai însemna pur şi simplu nimic. Absolut nimic. Stephanie fu îngropată cu mari funeralii bisericeşti, cor şi slujbă şi preoţi şi valuri ameţitoare de tămîie şi flori. Cei din familia ei plîngeau în gura mare, bărbaţi şi femei laolaltă ; unul ţipa, altul leşina, aerul se umplu cu dîre pătrunzătoare de săruri de amoniac şi lavandă. Fetiţele lui, amîndouă, stăteau tăcute în picioare, fără lacrimi, cu braţele nemişcate şi degetele crispate. Oliver vedea totul. Vedea sudoarea de pe feţele celor ce purtau sicriul, praful de pe pantofii lor, de la mersul prin pulberea albă de scoici, vedea zgîrieturile negre de pe marginile capacului, acoperit de orhidee albe, al coşciugului.

Fiinţa lui nu era prezentă, nici în gura care i se uscase, nici în durerea ce-i zvîcnea surd înăuntrul craniului. Gura nu era cu adevărat gura lui, durerea nu era cu adevărat în capul lui.

Degetele nu sesizau nici unul din obiectele pe care ochii le recunoşteau. Cînd păşea, în ciuda faptului că-şi vedea picioarele lovind cu putere pămîntul, avea senzaţia că pluteşte în aer. Pentru a verifica, izbi de mai multe ori în şir cu vîrful pantofului în zid. Auzi izbitura, o văzu, dar atingerea nu o simţi. Cînd se îmbrăca, ochii arătau degetelor cum să se mişte. Fetelor lui, amîndouă acolo, nu le acordă nici o atenţie. Rudelor soţiei, care se agitau în jur, le făcu un semn vag cu mîna.

Se simţea ca o păpuşă sau ca un manechin. Golit pe dinăuntru. Se dădu jos din pat, punîndu-şi picioarele pe o podea pe care nu era capabil s-o perceapă ca atare. La micul dejun, apucă ziarul şi-l încleştă tare cu degetele, parcă de lemn acum, pînă cînd măruntele încreţituri ce se formară pe el îi demonstrară că-l ţine strîns. Numai atunci îl ridică la ochi să-l citească. După gustarea de dimineaţă, ca să se radă fu adus un bărbier ; în propriile-i mîini nu mai avea încredere. Se duse la birou, străduindu-se să asculte ce-i spunea Lamotta.

— Hotărăşte tu !

Nici măcar acolo nu putea să stea, avînd sentimentul că se sufocă între pereţi. Ieşi să se plimbe, călcînd apăsat pe picioarele parcă inexistente, păşind repede. Fără nici o ţintă.

Observă că în permanenţă îl urmăreşte cineva. Îngrijorate, rudele soţiei (sau Lamotta ?) însărcinaseră anume pe careva să-l supravegheze şi să se asigure astfel că nu-şi va pricinui singur vreun rău. Oliver recunoscu mutra celui ce se ţinea după el. „Băiatul e în slujba mea", îşi spuse

cu voce tare, scărpinîndu-şi bărbia cu un deget lipsit complet de sensibilitate. Cum îl cheamă, cum îl cheamă ? A, da, Robert Caillet.

Rămase pe loc, cu braţele atîrnate lîngă corp, privindu-l cu insistenţă. Robert Caillet se opri şi el, fără a încerca să se ascundă. Oliver îi întoarse spatele şi-şi continuă plimbarea. Nu se mai uită înapoi. Umblă fără încetare pînă ajunse ca faţa să-i şiroiască de sudoare, iar muşchii coapselor să-i amorţească. Pe urmă se odihni. Rezemîndu-se de un stîlp de telefon. Stînd pe o bancă scorojită dintr-o staţie de tramvai şi citind reclama C C C ÎMPOTRIVA RĂCELILOR, ca şi cum niciodată pînă atunci n-ar mai fi văzut aceste cuvinte. Aşezîndu-se pe gărduleţul de beton al unei biserici şi urmărind cu privirea larvele unor gîndaci răscolind ţărîna la picioarele sale. În tot acest timp nu mîncă şi nici nu i se făcu foame. Cînd se lăsă întunericul, verifică indicatoarele de pe străzi pentru a-şi da seama unde se află şi cum poate să ajungă acasă.

Cu Robert Caillet necontenit după el.

Niciodată nu ştiu Oliver, cu adevărat, cît a durat această perioadă. Zilele nu i se mai păreau împărţite în ore, nici orele în minute sesizabile, totul prezentîndu-i-se doar ca un timp ce se scurge nediferenţiat. La ceas nu se mai uita ; începu să creadă că şi cifrele dispăruseră de pe cadran.

Veni o seară cînd nu se mai opri din mers. Luminile străzii se aprinseră, gălbui şi leşinate. Fusese o zi friguroasă (o schimbare de anotimp ? se miră el prosteşte şi fără curiozitate) şi încă nu obosise de tot. Avea un plan, vag, foarte vag.

Un plan pe care nu şi-l putea formula, nimic de genul acesta. Văzu că tocmai cobora pe Carondelet Street, dincolo de care începeau, pentru a se şi termina într-o clipă, locuinţele de închiriat şi cîrciumile ordinare, scandalurile fulgerătoare şi fără motiv, vacarmul. O coti pe Howard Avenue şi se îndreptă spre gară. Mergînd ceva mai încet acum. Era strada prostituatelor negrese care, înşirate pe marginea trotuarelor, îi făcură semne, chemîndu-l. Se opri la una din primul grup, lungă şi costelivă şi foarte neagră, cu părul numai noduri, încîlcit şi neglijent prins în nişte agrafe galbene. Purta o rochie de tafta verde destrămată pe la cusături şi tivuri ; în picioare, pantofi roşii, cu tocul înalt.

Murdară mai e, se gîndi el. Probabil că are şi păduchi, oploşiţi prin părul ăla creţ sau prin cutele pielii tuciurii. Părea spuzită la gură, dar poate că nu erau decît urme groase de ruj. Avea şoldurile înguste şi sînii căzuţi ; braţele îi atîrnau pe lîngă trup, cu palmele trandafirii întoarse în afară. Era urîtă şi jegoasă, şi Oliver se trezi întrebînd :

— Cît ?

— Şapte dolari.

— Prea mult.

Îşi lăsă privirea să-i cadă pe strada aceea largă, cu şirurile ei de prostituate stînd în pragul uşilor, sau aplecate la geamuri. Feţe întunecate şi rochii ţipătoare.

Se uită din nou la femeie. În lumina neclară nu-i mai distingea deloc trăsăturile, doar albul ochilor, indefinit, şi strălucirea dinţilor îmbrăcaţi în aur.

— Să mergem, zise el.

Cînd termină, tînărul îl aştepta la intrare. Mult mai aproape ca de obicei ; fusese îngrijorat.

De data asta, Oliver o porni înspre centrul comercial al oraşului. La hotelul St. Charles se gîndea să ia un taxi.

Îl mai urmărea încă, pînă şi în aerul răcoros al nopţii, izul acelei încăperi. Pielea năduşită, atmosfera stătută, patul încins ca un culcuş de şarpe şi cu duhoarea lui atît de asemănătoare unui grajd. Se culcase în el, plătind pentru a i se acorda acest privilegiu şapte dolari unei prostituate bătrîne.

Întinse mîinile şi şi le privi. Nu păreau deloc altfel. Încreţi din nas, adulmecînd mirosul prostituatei, savurîndu-l ca pe un parfum. Sărăcie şi murdărie.

Începu să păşească ceva mai vioi. Şi undeva, pe parcursul acestui drum, degetele şi picioarele lui Oliver îşi recăpătară sensibilitatea. Copleşindu-l cu un val de suferinţă reală. Cînd, în cele din urmă, ajuns la hotel, făcu semn unui taxi, abia dacă mai putea să meargă. Avea dinţii încleştaţi şi lacrimi în ochi.

— Aşteaptă, îi spuse şoferului.

Cu un gest al mîinii, îl chemă pe tînăr, care se ţinea în continuare după el, oprit la mai puţin de trei metri depărtare.

— Tot avem acelaşi drum, aşa că poţi veni cu mine.

Tînărul se urcă în maşină, fără să scoată o vorbă.

Oliver se rezemă în scaun, frecîndu-şi uşor degetele unul de altul, bucuros de durerea pe care o simţea zvîcnindu-i în ele.

ROBERT

ÎN ZIUA în care Bătrînul îl invita să se urce în taxiul din fața hotelului St. Charles, Robert Caillet, un cajun zvelt și înalt de pe Belle River, avea douăzeci și unu de ani. Nu-și cunoscuse tatăl, iar mama îi murise pe cînd avea doisprezece ani. Stătea cu verii săi, dormind pe priciuri prin cherhanale, trudind pe vase cu pînze pînă ce palmele i se făceau o rană iar brațele i se învinețeau de plesniturile năvoadelor mînjite cu păcura scursă de la corăbiile de război, muncind pe bărci de pescuit stridii pînă ajungea ca, în efortul de a manevra greoii clești de desprins scoicile, umerii și spatele să-i ia foc de durere. Într-o zi, trebăluind la o ambarcațiune a lui Théophile Beauchamp, ceva îl izbi peste picior, iar cînd se aplecă, văzu zbătîndu-se în apă unul din răpitorii oceanici, care-i străpunsese pulpa piciorului cu uriașa-i creastă de pe spinare. (Pentru a nu și-i uda, Robert își suflecase pantalonii.) Primul lucru de care-și dădu seama nu fu durerea, ci ridicolul situației: se văzu pe sine, stînd acolo cu gura căscată și cu peștele plescăind alături.

Niciodată nu se mai întoarse la bărci. Plecă pe jos, șontîc-șontîc, spre Baton Rouge. (Piciorul durîndu-l tot drumul, cu ulcerații care se închideau și se deschideau iarăși și care nu se vindecară decît cu multe luni mai tîrziu, lăsîndu-i pînă la urmă și o lungă cicatrice albă.) La început se angajă ca lustragiu, mai apoi ca vînzător. Pentru că acel drugstore în care lucra servea și ca centru de legătură în contrabanda de băuturi spirtoase, începu să se ocupe de distribuirea alcoolului. La biroul lui Oliver din New Orleans veni cu treburi absolut legale. Traficantul din Baton Rouge, aprovizionat de Oliver, îi trimisese acestuia niște raci de apă dulce deosebit de frumoși, astfel că Robert pătrunse în birou cărînd după el un sac de aproape cincisprezece kilograme de raci proaspeți, cu apa picurînd din ei. După ce-i propti într-un colț, schimbă cîteva cuvinte cu Lamotta, pe urmă, împreună de astădată, tîrîră sacul înapoi pe scări, urcîndu-l în mașină și transportîndu-l direct în bucătăria Bătrînului. Acesta, ca și Lamotta dealtfel, aveau oroare de raci, însă orice dar era primit de ei întotdeauna cu extremă amabilitate. Pe drum, încercînd să uite de sutele de raci zvîrcolindu-se, încleștîndu-se, devorîndu-se unii pe alții în interiorul sacului, Lamotta stătu de vorbă cu tînărul însoțitor. Politețea de la început se preschimbă într-un interes real: nu cumva dorea Robert Caillet o slujbă la New Orleans?

Pentru cine? întrebă Robert. Lamotta nu dădu un răspuns limpede: avea asta vreo importanță? Nu. Atîta vreme cît primea bani, nu avea nici o importanță.

DOI ANI la rînd, Robert Caillet transportă alcool de contrabandă pentru Bătrîn. În tot acest timp, nu-l văzu decît de la distanță, treburile sale depinzînd numai de Maurice Lamotta. Întîmplător, în dimineața în care Bătrînul își părăsea biroul, Robert Caillet se nimerise acolo în

așteptarea unei încărcături clandestine. Pentru că era singurul ins la îndemînă, Lamotta îl trimise pe el în urmărire.

— Supraveghează-l, îi spuse. Asta-i tot ce ai de făcut.

În ziua aceea, Robert telefonă de cîteva ori pentru a raporta unde se află. Lamotta fu atît de încîntat de eficiența și grija de care dădea dovadă, încît îl trimise și a doua zi. A treia, la fel. Zi după zi. Robert se mira cum de e în stare Bătrînul, la cei cincizeci de ani trecuți ai săi, să păstreze pasul acela întins. Umbla pe străzi ca și cum ar fi fost o păpușă automată, cu picioare țepene, neobosit. Robert înjura și se ținea după el. Nu mai pomenise niciodată așa ceva, dar nu era el omul care să se lase făcut praf de un bătrîn, indiferent ce soi de energie dementă ar fi avut într-însul...

Cînd Bătrînul îl chemă să se urce în taxi, Robert se simțea foarte obosit. Tot atît de obosit ca Bătrînul, se gîndi el.

— Noaptea asta dormi la mine, spuse Bătrînul. De mîine îți dau eu de lucru.

— Da, domnule.

Robert era atît de istovit, încît fu cît pe ce să-și uite raportul telefonic către Lamotta. A fost ultima oară cînd a mai trebuit să facă acest lucru.

ÎN URMĂTORII ani, Robert se îndeletnici cu tot felul de treburi pentru Bătrîn. Vîndu mărfuri cu bucata la tejgheaua de la parterul magazinului universal, asudînd în zăpușeala grea a verii. Stătu la casă în hotelul Bătrînului, purtîndu-se ca un veritabil slujbaș de noapte, corect și politicos,

pentru că era vorba de un local costisitor. Făcea rondul prin barurile clandestine și cluburile aprovizionate de Bătrîn, neavînd altă ocupație decît să privească, atent ca prezența să-i fie simțită, așa cum îl instruise Bătrînul. Dădea mici bacșișuri, cele mai multe dintre ele polițiștilor aflați în patrulă. De fiecare dată Bătrînul i le achita pe loc.

— Oricît le-ai da, spunea el, în căpitanii ăștia de poliție nu poți să ai nici o încredere c-or să mai împartă vreun ban și altora din subordinea lor.

Astfel stînd lucrurile, Robert plasa bancnotele de zece și douăzeci de dolari cu un zîmbet binevoitor.

Și, bineînțeles, transporta în continuare alcool. O dată sau de două ori pe săptămînă, într-un autoturism imens, construit anume să reziste, cu arcurile lui mult mai puternice, la căratul nenumăratelor containere cu alcool. Îi plăcea să conducă mașina, îi plăcea să riște, însă întotdeauna era puțin nervos. Alți șoferi făceau haz de cursele lor — bani buni primiți pentru o nimica toată, ziceau ei —, dar el nu participa niciodată la asemenea discuții. Își spunea că asta i-ar aduce ghinion.

Într-o noapte, toți șoferii Bătrînului avură necazuri, doi fiind chiar arestați. Și Robert fu oprit, însă mașina lui era goală. Ca să-și ascundă spaima, care-i dădea crampe de la stomac, își aprinse o țigară, ca imediat după aceea să înceapă să-și potrivească și pălăria, în încercarea de a părea nepăsător. Fusese la un pas de a fi prins — doar puțin lipsise să nu aibă transpor-

tul la el — şi numai instinctul îl făcuse să evite capcana.

Se duse direct la Bătrîn.

— Banii nu mai au nici o valoare, spuse acesta. Era vorba ca zona aia să fie pregătită. Trebuia să se fi aranjat cu oamenii !

— De vină a fost calea ferată, răspunse Robert.

Oliver urlă în telefonul pe care-l ţinea în mînă :

— Orice dobitoc e în stare să vadă o maşină încărcată care traversează o cale ferată... Ani de zile i-am plătit ca să închidă ochii. Toţi se lăcomesc în ziua de azi. Şi acum, lasă-mă să aranjez cu băieţii.

Robert cunoştea reputaţia Bătrînului. Nici unul dintre angajaţii săi nu stătuse vreodată în închisoare, nici unul nu fusese condamnat. Uneori informaţiile sale se dovedeau atît de precise (i se comunica orice ştire în legătură cu vreo arestare, serviciu care merita întotdeauna răsplată), încît în clipa cînd şoferul în cauză era dus la poliţie, avocatul îl şi aştepta acolo împreună cu depunătorul cauţiunii. Cîteodată, şoferul numai ce dădea mîna cu avocatul şi cu girantul, că şi pleca de-a dreptul să ridice o nouă provizie ilegală. Bătrînul aranja de fiecare dată lucrurile.

În dimineaţa aceea, cu receptorul în mînă, Bătrînul zise, pe jumătate ca o explicaţie pentru Robert, pe jumătate pentru sine însuşi :

— Aşa cum merg treburile, ne costă teribil de scump şi probabil că va trebui să ridic preţurile. Totuşi, încă mai am cele mai bune băuturi din oraş şi încă mai scot bani.

Robert ştia că e adevărat. Scotch-ul importat şi ginul şi romul se dovedeau a fi întocmai ceea ce scria pe etichete. Whisky-ul său, fără a purta vreo marcă, şi care era vîndut mai ales cluburilor, era alcool curat, obţinut de la micii fabricanţi de spirt ce împînzeau regiunea. (Robert se şi gîndea uneori că fiecare pîlc de copaci din baltă şi de pe dealuri trebuie să ascundă cîte un alambic.) Fiind vorba de distilerii permanente şi de speculanţi cunoscuţi de Bătrîn, nu exista nici un pericol ; nimeni nu murise, nimeni nu orbise de la produsele lor. Robert era adesea trimis să le verifice şi să se asigure că intermediarii trăgeau şi ei cîte o duşcă bună din marfa pe care o vindeau.

— Acum trebuie să-i scot pe băieţi din încurcătură.

Bătrînul făcu semn să fie lăsat singur, doar cu umbra cenuşie şi descărnată a lui Lamotta, în picioare alături, ca să poată telefona nestingherit.

Robert văzu gestul şi înţelese că trebuia să plece. Voia totuşi să mai tragă de timp, să mai zăbovească puţin în biroul acela cufundat în obscuritate, cu praful plutind compact în fascicule luminoase, sub ferestrele mînjite şi cu pereţii căptuşiţi cu rafturi ruginite şi teancuri de dosare. Spuse, aşadar, convins de fapt că Bătrînul şi aflase :

— Mai am o veste. Ştiu că nu-i angajatul dumneavoastră, însă am auzit că Burt Phillips a fost omorît ieri noapte în apropiere de Napoleonville.

— Ieri dimineaţă, îl corectă Bătrînul.

— Phillips avea o puşcă de vînătoare, pufni Lamotta parcă scîrbit de asemenea prostie.

Niciodată şoferii Bătrînului nu purtau arme. Ei se bizuiau pe discreţia aproape totală, pe o permanentă schimbare a rutelor, pe propria lor pricepere de a goni ca vîntul şi pe corupţia folosită din plin de Bătrîn. Dacă se întîmpla ceva neplăcut, dacă erau opriţi fie de poliţie, fie de bandiţi specializaţi în deturnare de mărfuri, niciodată nu opuneau rezistenţă. Zîmbeau şi repetau ceea ce toţi indivizii amestecaţi în genul acesta de afaceri ştiau: că Bătrînul era gata să răscumpere încărcătura de alcool.

Sistemul mergea bine. În toţi aceşti ani de activitate, Bătrînului nu-i fuseseră ucişi decît doi şoferi, ambii în aceeaşi noapte, pe acelaşi traseu, de trei tineri ambiţioşi dintr-un orăşel numit Braithwaite. Robert îşi amintea întîmplarea, care se petrecuse tocmai pe vremea cînd venise să lucreze pentru Bătrîn. Nici nu trecuse o săptămînă de la întîmplare, şi cei trei fură aruncaţi dintr-o maşină drept în faţa oficiului poştal din Braithwaite. Fuseseră ciopîrţiţi cu briciul, apoi strîns înveliţi cu o pătură ca să nu lase băltoace de sînge. Lamotta stăruise pe lîngă Bătrîn să trimită şi flori la înmormîntare:

— S-ar face o legătură. Ar părea nostim.

— Sentimental, replicase hotărît Bătrînul. Lumea oricum va şti.

Din nou Bătrînul îi făcu semn lui Robert să plece.

— Nu-i nevoie de violenţă. Cînd nu există nici un lucru pe care să nu-l poţi aranja cu bani... Acum, şterge-o, sînt ocupat...

Neavînd altceva de făcut, Robert Caillet se propti la intrarea magazinului universal, la adăpostul umbrarului mic şi jerpelit, cu şiruri de becuri arse ca nişte dinţi stricaţi pe o gingie. Se uită de-a lungul şi de-a latul străzii, la verdeaţa copacilor bine aliniaţi de pe Esplanade Avenue, ascultînd duduitul vapoarelor de pe fluviu şi adulmecînd briza uşoară şi umedă ce venea dintr-acolo. Se înclină în faţa unor clienţi, puţini la număr la o oră atît de matinală, respectuos, cum se şi cuvenea să facă. O tînără trecătoare îi surîse cordial. În dimineaţa aceasta se simţea prea răvăşit ca să mai ia seama la aşa ceva.

CEL CARE observă că Robert Caillet începuse să se îngraşe fu Bătrînul.

— Trebuie s-o mai termini cu mîncarea, băiete. Chiar şi un cajun ca tine o să se îngraşe dacă-l îndopi...

Robert îşi pierdu supleţea şi începu să se ruşineze de proporţiile luate. Încercă să se abţină de la mese, însă după cîteva zile se simţi rău, ca ameţit, trezindu-se că aşa, dintr-o dată şi fără un motiv real, se hlizeşte ca prostul. În disperare de cauză, se puse din nou pe mîncare. Nu-şi aducea aminte să-i mai fi fost vreodată atît de foame. De fapt, prin casele verilor săi nu s-ar fi găsit atîta hrană bună, într-o săptămînă întreagă, cît înfuleca el acum într-o zi.

Ciudat, cugetă Robert. În toţi anii copilăriei, existaseră mereu oameni care să se ospăteze în halul ăsta, fără ca el să fi avut habar. Şi pentru că nu ştiuse, nici măcar nu crezuse că e posibil...

Şi încă ceva. Îşi dădu seama că începuse să gîndească. Să-şi bată capul să priceapă anumite

lucruri. Așa ceva nu i se mai întîmplase, dar pînă atunci nu prea avusese la ce să se gîndească.

Era, își spunea el, ca și cum înainte de a fi început să lucreze pentru Bătrîn nici n-ar fi trăit măcar. Umblase pur și simplu bezmetic, ca un cîine sau, și mai bine, ca un pui de găină în căutarea hranei, scormonind și scurmînd pămîntul. La drept vorbind, în anii aceia nu fusese viu. Aproape că nu existase, nicăieri și nicicum.

Una din distracțiile Bătrînului era de a-l duce pe Robert întîi la masă și imediat după aceea la croitor să-i facă un costum.

— Mîneca aia are nevoie să fie lungită cu vreo doi, trei centimetri, nu crezi ?

Bătrînul rîdea, iar Robert în sinea lui se consola la gîndul că ar fi putut să mănînce, probabil, de două ori mai mult decît mîncase în realitate.

ROBERT NU lucra noaptea, astfel că serile și le petrecea la locuința prietenei lui. O chema Nella Beauchardrais și o cunoscuse cu șase luni în urmă, la magazin, unde venise împreună cu mama ei. Deși își pierdea cea mai mare parte a timpului liber acasă la ea, rareori o vedea singură și niciodată n-o scotea în oraș singură. Avea aproape douăzeci de ani, era o fată binecrescută, iar familia ei extrem de onorabilă. Uneori, însoțiți de sora și de mama ei și de unul sau doi prieteni, se duceau la un film ; alteori la picnicuri ; în cele mai multe cazuri, însă, stăteau pe verandă sau sub bolta de viță din curtea din spate și jucau cărți. Mama se vîntura ba intrînd ba ieșind, sau se uita la ei pe după perdeaua din

fund a verandei. Din cînd în cînd apărea și tatăl, un bărbat scund și chel, cu niște smocuri de păr negru pe după urechi și o haină albă, scrobită, care foșnea în timp ce pășea. Era dentist, iar cabinetul său, plasat într-o latură a casei, rămînea deschis în fiecare seară. Unora dintre oameni, zicea el, le place să vină după orele de muncă, și nici el nu avea altceva mai bun de făcut. Pufăia de cîteva ori dintr-o țigară de foi, apoi se ducea înapoi la lucru.

Robert se plictisea tot timpul. Nella, cu părul și ochii ei castanii și cu silueta fragilă, nu era din cale afară de drăguță. Lui Robert nu-i plăceau deloc filmele, iar jocurile de cărți le ura. Pe mama Nellei o găsea proastă, iar pe sora ei insipidă. Se și minuna ce căuta el mereu acolo.

Într-o seară, Nella îl întrebă :

— Îți place cum mi-am aranjat părul ?

— Da, răspunse el. E mai lung sau mai scurt ?

— Oh, mult mai scurt, spuse ea. Bănuiam eu că n-ai să observi.

— Știu că arată frumos.

Ea zîmbi și bătu cărțile, amestecîndu-le în palmă. (Robert își aminti de Bătrîn, bătînd și el cu telefonul în palma deschisă, agasat de stupiditatea lumii.)

— Robert, nu te gîndești niciodată la viitorul tău ?

— Nu, răspunse el. Cred că nu.

— N-ai putea să-ți găsești o slujbă mai bună ?

El se uită țintă la strugurii verzi de deasupra capului.

— Bătrînul, domnul Oliver, are nevoie de mine.

— Sînteți rudă ? întrebă ea.

Văzu după ochii ei că Bătrînul era acum cunoscut în tot orașul ca un om bogat.

— Nu, răspunse el fără înconjur. În nici un fel. Dar e binevoitor cu mine.

— Mai tîrziu, spuse Nella, ai putea doar să întinzi mîna și să culegi strugurii. Strugurii care atîrnă, așteptîndu-te pe tine. Dar asta la toamnă, cînd se coc.

— Ce drăguț, răspunse el politicos.

— Dar, Robert, serios, nu te-ai simți mai bine dacă ai avea o profesiune ?

— Eu ? întrebă. Mă simt minunat.

— Ca vărul meu Noël Delachaise. E oculist. Sau ca tata.

— Hai, lasă, făcu el. Lasă, ajunge.

În seara aceea plecă devreme. Simțea că moare de somn.

— Sîmbăta viitoare hai să mergem la Milnebourg.

Nella se bosumflă :

— Dar știi bine că mama nu m-ar lăsa într-un asemenea loc.

— Ce zici atunci de Spanish Fort ? Împrumut limuzina Bătrînului pentru sîmbătă.

Nici așa nu era mulțumită :

— Numai calfele de cizmar ies sîmbătă seara.

Robert izbucni în hohote de rîs :

— Păi, din categoria asta fac parte și eu.

Sîmbătă plecară, Nella fiind însoțită de sora și de mama ei. Tolăniți în marele și somptuosul Packard, ultimul tip, al Bătrînului, o luară pe înserate de-a lungul lui New Basin Canal. Chiar din clipa în care cele trei femei se urcară în mașină, Robert simți cum se așterne plictiseala în jur, ca o ceață la început, pentru ca apoi, odată cu flecăreala lor interminabilă și fără rost, să se îndesească și să-l învăluie ca-ntr-un giulgiu. Plin de resemnare, se așeză împreună cu ele sub copacii din părculețul de la marginea apei, ascultînd fanfara militară cîntînd de mama focului o melodie imposibil de identificat printre sunetele înfundate de trompetă și tobă. Se plimbă cu ele încet, înainte și înapoi, sub briza răcoroasă a lacului. Chicoti laolaltă cu ele ori de cîte ori se împiedicau de vreo cărămidă veche sau se zgîiau peste zidurile prăbușite ale fortului.

— Robert, zise Nella, hai să ne-ntoarcem acasă. Ți-am pregătit o tratație grozavă.

— Așa ?

Oare ce-ar putea să fie, se gîndi el prostește, toropit de aerul serii.

— Am făcut cea mai minunată înghețată. Știi că toată după-amiaza mi-am pierdut-o pe veranda din spate învîrtind la manivela aia, uite-așa, ore-n șir ?

— Parcă ce altceva aveai de făcut ?

— Prostii. Înghețata e nemaipomenită și-o să-ți placă teribil. E cu lămîie.

Supunîndu-se dorinței ei, se întoarseră acasă. În timp ce stăteau în balansoarul de pe veranda din față — chioșcul cu vița de vie fiind năpădit de țînțari, atît de frecvenți vara — lui Robert îi veni un gînd neașteptat. Ideea îl înspăimîntă, dar îi dădu drumul.

— Nella, spuse el, ce părere ai dacă ne-am căsători ?

După expresia feţei, amabilă şi destinsă, înţelese că ea aşteptase aceste cuvinte, iar acum, cînd fuseseră pronunţate, era satisfăcută.

— Ei bine, răspunse ea, nici un pas nu-i atît de important ca ăsta. Ştii, va trebui să meditez.

— Okay, zise el.

Nella se strîmbă puţin :

— Îngrozitor sună jargonul ăsta, nu ţi se pare ? Lasă-mi o săptămînă să mă mai gîndesc.

Încă o formulă învăţată pe dinafară. Într-adevăr, era pregătită.

— Tu ştii de cîte lucruri trebuie să ţii seamă cînd e să te hotărăşti să-ţi imparţi viaţa cu cineva.

Fraza ei oficială îl făcu să surîdă.

— Ca, de pildă ?

— Vezi, Robert, spuse ea, nu vreau să te jignesc, dar dacă o să avem copii şi ei or să vrea să afle cu ce te ocupi tu, cum am să pot să le spun că eşti contrabandist de băuturi alcoolice ?

— Ai să le spui că lucrez la un magazin universal. Ce părere ai ?

— Cum să le spun că nu eşti decît un biet funcţionar ?

— În cazul ăsta, spune-le că sînt contrabandist de alcool.

Nella oftă.

— Poate c-ai putea să obţii o avansare la magazin, zise ea.

— Okay, răspunse Robert zîmbind. Unde-i îngheţata aia formidabilă ?

Rămase cu ea pînă seara tîrziu, aşezaţi într-un ungher, după paravanul verandei, pe jumătate

ascunşi în spatele unei împletituri de răchită plină cu ferigi. Observă că, din clipa în care cererea în căsătorie fusese făcută, mama ei părea să fi dispărut. Asta oare pentru că fusese acceptat ? Sau pentru că simţeau că-l prinseseră în laţ şi devenise inofensiv... Şi într-un fel şi-ntr-altul, era nostim. Un gen de poveste care l-ar amuza şi pe Bătrîn ; o să i-o spună a doua zi dimineaţa.

Stătea şi se legăna leneş în balansoar, în seara blîndă de vară, mîncînd îngheţată de lămîie cu viitoarea lui mireasă şi imaginîndu-şi hazul pe care o să-l facă Bătrînul.

Izbucni în hohote de rîs.

Nella se strînse la pieptul lui.

— Ce-i aşa de caraghios ?

— O glumă care mă priveşte numai pe mine.

— Aş vrea să te gîndeşti şi la mine uneori.

— Niciodată n-ai să bănuieşti lucrurile pe care le gîndesc despre tine.

Ca, de pildă : Cum îşi dăduseră ea şi cu maică-sa de ştire ? Cum de aflase maică-sa ? Care a fost semnalul, cum a fost el lansat ? Nu cumva mama ei stătuse ascunsă undeva pe-alături şi ascultase ?

Ei, da, îşi zise el, Bătrînul va fi foarte, foarte amuzat de toată întîmplarea.

URMĂTOARELE DOUĂ nopţi, Robert a trebuit să facă nişte transporturi. Pe urmă, luă trenul înspre Houston, avînd valiza ticsită cu teancuri rînduite de bancnote de douăzeci de dolari. Bătrînul achita o datorie. Robert predă valiza omului al cărui nume îl purta în buzunar, împreună cu adresa, mîncă ceva şi prinse primul tren înapoi spre New Orleans. În timpul în-

tregii călătorii, nici măcar o singură dată nu se gîndise la Nella, însă acum, la vederea celor dintîi mlaştini şi barăci de la periferia oraşului, nu se mai putea gîndi la nimic altceva. Silueta ei subţire îi apărea pe după storul ferestrei, faţa ei se reflecta în geam.

Cînd ajunse la birou, era încă devreme şi, sub stejarii groşi, cu fiece crenguţă încărcată de ghinda coaptă acum, destul de răcoare. Deschise uşa de serviciu şi intră.

Bătrînul tocmai telefona. Îi făcu un semn cu mîna, continuîndu-şi conversaţia. Lamotta îl iscodi cu privirea şi spuse :

— Ai o scrisoare, Robert. A adus-o ieri un comisionar.

Din vraful de hîrtii şi dosare, scoase la iveală un plic alb, de formă pătrată.

— Probabil ceva important. Ai cîştigat vreun pariu mai de doamne-ajută ?

Robert desfăcu plicul. Două rînduri, fără nici o semnătură : „Nu vreau să te mai văd în viaţa mea."

Bătrînul îşi termină convorbirea.

— Toate bune la Houston ?

— Am predat-o aşa cum aţi spus.

— Nici un necaz ?

— Nu.

— Ia-ţi o zi liberă, zise Bătrînul. Meriţi să te odihneşti.

— Okay, răspunse Robert şi îndesă scrisoarea în buzunar.

Era aproape ora opt. Se duse de-a dreptul acasă la Nella şi apăsă pe soneria de la intrare. Aştepta,

scărpinîndu-se uşor pe bărbie. În tren nu se răsese, iar acum, din cauza căldurii, începea să-l mănînce pielea.

Slujnica, o negresă, deschise uşa, se zgîi la el şi imediat i-o trînti în nas. Sună din nou, dar nu-i mai răspunse nimeni ; numai perdelele se mişcară de cîteva ori.

Plecă acasă, se bărbieri şi se schimbă. Şi iar se întoarse. Mama ei se proţăpi în uşă şi, cu vocea tremurînd de iritare, îi spuse :

— Dacă nu pleci, îl chem pe bărbatul meu. Îţi face el vînt.

Robert tocmai medita la diferenţa de calibru dintre ei doi, mirîndu-se dacă ar fi posibil aşa ceva, cînd uşa fu din nou izbită, atît de tare de astă dată, încît auzi mînerul de la clanţă cum se rostogoleşte şi zăngăne pe pardoseala interioară.

— Aţi înnebunit cu toţii, zise adresîndu-se acum doar tăbliilor uşii. Ce dracu se-ntîmplă ?

Îşi aprinse o ţigară şi aşteptă. Se aşeză pe balansoarul din spatele tufelor de ferigi, legănîndu-se alene, imaginîndu-şi-o pe Nella stînd alături de el. În cele din urmă, mergînd pe aleea din faţă, o luă spre maşină. Aici îşi termină ţigara, mai sperînd că totuşi se va petrece ceva, dar nimic. Nici măcar perdelele nu se mai mişcară. Porni motorul, observă mecanic că benzina e pe terminate şi plecă să-şi umple rezervorul.

Era un Studebaker, ultimul tip. Nu trecuse încă săptămîna de cînd îl avea. Bătrînului îi plăcea să schimbe în permanenţă maşinile, identificarea lor devenind astfel mai dificilă. Unele erau înregistrate de el, altele pe diferite nume. Acum Studebaker-ul fusese trecut pe numele lui Robert. Numai că asta

nu schimbă nimic, se gîndi Robert, oricum nu-i al meu.

— Fă-i plinul, ceru el.

— Asta da, mașină, spuse băiatul. Nouă, nu ?

Robert aprobă din cap.

— Aranjează și parbrizul, puștiule.

— Are tot ce-i trebuie ?

— Da, zise Robert, tot ce-i trebuie.

— Scumpă rău.

— Da, spuse Robert, scumpă rău. Pentru unii oameni banii nu sînt o problemă.

Îi veni în minte imaginea Bătrînului și se înveseli. El, se gîndi Robert, el care se crampona de fiecare cent ce-i trecea prin mînă. El care aproape nu se mișca de la biroul sau de la telefoanele lui. El care cunoștea o groază de tertipuri pentru a-și aranja treburile...

Rămase așa, în drum, uitîndu-se fix prin parbrizul curat și lustruit acum, fără să vadă nimic, pînă ce băiatul îl atinse pe umăr.

— Nu vă simțiți bine, domnu' ?

— Ba da.

Începu să rîdă încetișor.

— Tocmai mi s-au dat papucii, băiete. Atîta doar că nu pricep de ce...

Fața băiatului, slăbuță și plină de coșuri, începea să arate îngrijorată. Robert îi puse în mînă cîțiva dolari ca bacșiș, apoi plecă. Ajunsese departe, iar băiatul încă mai stătea locului holbîndu-se încremenit la bancnote.

Pariez că se descotorosește rapid de ei, își spuse Robert. O să creadă că-s falși.

Mai trecu o dată pe lîngă locuința Nellei, dar fără să oprească. Mașina tatălui ei se afla trasă în

fața casei. Asta însemna că pînă la urmă tot l-au chemat. S-o fi postat oare înăuntru cu vreo pușcă în mînă sau o fi sprijinind-o pe Nella să-i plîngă pe umăr ?

Cel puțin, cugetă Robert, s-ar putea să plîngă. S-ar putea să fie destul de răscolită că l-a pierdut...

Își parcă mașina exact în fața magazinului, pe locul rezervat de regulă pentru clienți. N-avea chef să mai aștepte ascensorul hîrbuit, așa că o luă la fugă pe scări, urcînd cîte două trepte deodată. Șiroia tot de sudoare, iar cămașa udă i se lipea de piept.

Ajuns la capătul scărilor se opri puțin, atîta doar cît să-și scoată haina.

— Cine te gonește așa ? întrebă Evelyn Malonson.

Era secretara Bătrînului, o femeie înaltă, cu părul încărunțit și cu nasul ca un plisc.

— Unde-i Bătrînul ?

— Fii gentil, Robert, spuse ea, agitîndu-și și ducîndu-și fără nici un rost mîinile în dreptul pieptului plat și uscat.

Pariez că nu transpiră, se gîndi dintr-o dată Robert, și pariez că nici sfîrcuri nu are, absolut deloc...

— E aici ?

Ea surîse, strîmbîndu-și buzele vinete și subțiri și scoțînd la iveală niște dinți galbeni și lați.

Asta și-a mîncat tinerețea, își continuă Robert gîndul. Dacă o fi avut vreodată...

— Hai, Molly — folosea diminutivul de la numele ei numai ca s-o necăjească, — sînt grăbit.

Dinții galbeni rămaseră rînjiți în continuare.

— A spus că te așteaptă să te reîntorci.

Bătrînul stătea, ca de obicei, cu picioarele rezemate de pervazul ferestrei şi bea bere. Paharul rece, în contact cu căldura, se aburise. Arătă cu mîna spre bateria la gheaţă :

— Serveşte-te.

— Nu simt nevoia să beau.

— Stai jos, atunci.

— Molly spunea că aşteptaţi întoarcerea mea.

— Aşa-i, zise Bătrînul.

Robert scoase scrisoarea din buzunar.

— Aţi văzut asta ?

Bătrînul păru scandalizat :

— Nu mă amestec în chestiunile tale particulare.

— Pe dracu, nu vă amestecaţi, zise Robert, totuşi uitaţi-vă la ea.

Bătrînul o citi atent, plin de gravitate.

— Condoleanţele mele, spuse, şi i-o înapoie.

— Ce s-o fi întîmplat ? întrebă Robert.

— Niciodată căile dragostei nu-s uşoare.

— Vedeţi, spuse Robert, fata a rupt-o complet cu mine, iar scrisoarea nu dă nici o explicaţie.

— Ţi-a trimis şi cadourile înapoi, zise Bătrînul. Sînt dincolo.

— Nu i-am făcut niciodată cadouri.

— O trusă de toaletă, se porni să înşiruie Bătrînul, nu prea de soi, ca cele pe care le vînd eu jos în prăvălie. Trei sau patru eşarfe destul de frumoase, probabil că le-ai cumpărat de la Holmes. O casetă de ţinut bijuteriile.

— Fir-aş al naibii !

În răcitor erau cam jumătate de duzină de sticle cu bere. Robert luă una.

— Pe zăpuşeala asta de dimineaţă, nimic nu-i mai răcoritor decît o bere, aprecie Bătrînul.

Robert bău fără să se grăbească şi fără să-i răspundă. *El o să-mi vorbească iar eu o să tac,* îşi promise.

— E foarte supărată, nici o îndoială despre asta, continuă Bătrînul. Jignită şi foarte supărată.

Robert ridică sticla în lumină şi se uită concentrat la lichidul galben. *Să aştept, să aştept...*

— Pentru că are sentimentul că a fost trădată.

Era surprinzător cît de încet putea să vorbească Bătrînul atunci cînd voia. Încet şi deslușit. Robert se trezi într-o stare de tensiune şi încordare ca şi cum urma să se petreacă un lucru neaşteptat, să se prăbuşească zidurile sau să izbucnească o revoluţie.

— Trădată *şi* înşelată, spuse Bătrînul. Atunci cînd a descoperit că eşti căsătorit.

Robert nu-şi crezu urechilor. Cuvintele i se învălmăşeau în cap şi trebui să şi le repete singur de cîteva ori pînă să fie capabil să răspundă.

— Niciodată n-am fost căsătorit.

— Ţi-a văzut certificatul.

Robert lăsă berea jos, apoi se duse şi se aşeză pe colţul biroului la care stătea Bătrînul.

— Presupun c-o să-mi spuneţi cînd aveţi de gînd să terminaţi, zise Robert.

— Şi a văzut şi certificatele de naştere ale celor doi copii ai tăi.

Robert îşi cercetă cu grijă încheieturile de la mînă.

— Ce vîrstă au copiii mei ?

— Unul trei ani și celălalt patru, răspunse Bătrînul. Născuți, ca și tine, la Belle River.

Robert zise:

— Dumneavoastră încercați să mă faceți să-mi ies din fire.

Mișcîndu-și în sus și-n jos, în lumina prăfoasă a ferestrei, capul său mare și pleșuv, Bătrînul fu de acord.

— Eu însumi am fost dintotdeauna o fire aprinsă. Mi-au trebuit ani de zile să mi-o stăpînesc, așa cum faci și tu chiar în momentul de față.

— Nu mă mai fierbeți atîta.

Robert își ținea mîinile întinse și se uita fix la ele.

— Vrei să spui că certificatele de naștere și de căsătorie sînt false ?

— La naiba cu ele ! Știu bine că-s false.

— Da, zise Bătrînul, dar foarte, foarte bine executate.

Dintr-o dată, Robert se pomeni rîzînd. Totul era neașteptat de caraghios.

— Cît a costat povestea ?

— Destul de mult, răspunse Bătrînul.

— Acum spuneți-mi și motivul.

— Prietena ta a crezut prea repede, comentă Bătrînul, privind frunzele ce se vedeau de partea cealaltă a geamului. Dacă a fost în stare s-o rupă atît de ușor, înseamnă că te-a iubit la fel de puțin pe cît ai iubit-o și tu.

Robert își schimbă locul de pe birou.

— Bineînțeles că nu s-a deranjat să mă întrebe nimic.

— Contrabandiști de alcool.

Cu fața întoarsă spre lumina orbitoare de afară, Bătrînul zîmbea vag.

— Toată lumea știe că nu te poți încrede în ei, își continuă el ideea.

Robert se rezemă cu spatele de birou, cercetînd cu atenție ungherul tavanului. Văzu pînze de păianjen și păianjeni vii, negri.

— Mi-ați pus pe goană prietena, iar eu nici măcar nu mă înfurii. Cred că m-am smintit.

— Nu, spuse Bătrînul.

— Nu glumeam. Aveam într-adevăr de gînd să mă însor cu ea.

— Știu asta.

Așezat pe colțul biroului, legănîndu-se cînd înainte cînd înapoi, Robert se gîndi : Nella n-ar fi trebuit să renunțe așa de ușor.

Bătrînul nu mai privea acum pe fereastră. Se uita țintă la Robert, studiindu-l atent. Foarte atent. Centimetru cu centimetru.

— E ceva în neregulă cu mine ?

— Absolut nimic.

Bătrînul își cocîrjă puțin spinarea, aplecîndu-se înainte. Minuțioasa cercetare se extinse acum, cuprinzînd cămașa lui Robert, învăluindu-i ușor umerii.

— Știu că dumneavoastră nu faceți niciodată vreun lucru fără un motiv serios, zise Robert. De ce dracu ați ținut să-mi stricați căsătoria ?

— Da, răspunse Bătrînul, rămînînd în continuare încovoiat și cu privirea mereu concentrată.

— Okay, de ce ?

— Pentru că, spuse cu glas scăzut Bătrînul, am două fiice și te vreau de ginere.

Robert rămase perfect liniştit, privindu-l intens pe Bătrîn. În cele din urmă zise :

— Cred c-o să mă duc acasă.

Bătrînul dădu doar din cap a încuviinţare.

DOUĂ ZILE mai tîrziu, Robert pleca la Havana. Se ivise o problemă în legătură cu furnizorii de alcool. Transporturile de marfă nu se mai efectuau atît de lin ca de obicei, iar lăzile, atunci cînd ajungeau pe vapoarele Bătrînului adăpostite în Golful Mexic, se dovedeau mereu a fi fost vămuite.

— Vezi ce se-ntîmplă, spuse Bătrînul. Vezi ce poţi face şi tu.

Robert luă trenul pînă la Miami, iar de acolo călători cu vaporul.

În două zile, treaba se şi aranjase, nefiind vorba decît de o simplă chestiune de bani. Întotdeauna era la fel. Dacă prohibiţia se va ridica vreodată, se gîndi Robert, o mulţime de oameni vor rămîne fără o mulţime de slujbe uşoare. Zăbovi acolo, în mod deliberat, tot restul săptămînii, nevrînd să se întoarcă la New Orleans. Cea mai mare parte din timp şi-o petrecu în localul lui Sloppy Joe, bînd cocteiluri Daiquiri la adăpostul unor ventilatoare domoale. Într-o seară se duse şi la marile cazinouri. Fără să joace ; niciodată nu se băga în jocurile de noroc. Urmări cam vreun ceas şi mai bine ruletele, zarurile, cărţile, toate lucrurile acelea scînteietor-ameţitoare. Luă loc la barul gol şi tăcut, admirînd femeile într-un du-te-vino monoton şi egal, tot soiul de femei, toate foarte elegante. Căzu de acord cu el însuşi că le preferă pe cele din sud, pentru mişcările lor mult mai lente, în

comparaţie cu cele din nord, repezite şi călcînd apăsat ca bărbaţii. Recunoscu, de asemenea, că e mult mai plăcut să stai la barul acesta, în răcoarea şi mireasma nopţii tropicale, decît ziua în localul lui Sloppy Joe. Pînă la urmă, ajunse şi la concluzia că preferinţa lui mergea mai mult către Scotch-and-soda decît înspre Daiquiri. Aceste aprecieri odată făcute, rămase extrem de satisfăcut cînd scaunul de lîngă el fu ocupat de un bărbat deşirat şi negricios, îmbrăcat cu o bluză *guayabera* de culoare albă. Robert se răsuci puţin şi-şi ridică paharul cu scotch. Barmanul aduse un pahar cu apă şi cu bucăţele de gheaţă, plin ochi. Robert înălţă din sprîncene.

— Nu beau, explică omul.

— Bănuiesc că angajaţii casei nu beau niciodată.

Omul zîmbi vag şi politicos. Avea dinţi albi şi foarte regulaţi.

— Sper că nu vă plictisiţi.

Nu avea accent spaniol. Robert încercă să i-l identifice, dar nu reuşi.

— Mă simt excelent.

— Nu jucaţi.

Era mai mult o constatare decît o întrebare.

— Nu, spuse Robert, nu obişnuiesc. Am venit să văd cazinourile, pentru că pînă acum n-am mai fost niciodată la Havana. Dar nu joc.

Omul sorbi puţin din apa cu gheaţă.

Nu vreţi să acceptaţi nişte fise din partea casei ? Am fi onoraţi.

— Nu, mulţumesc, răspunse Robert. Nu doresc să joc cu fisele nimănui. Dar de ce m-aţi ales tocmai pe mine ?

— Sînteţi Señor Robert Caillet, nu ?

Robert ridică din umeri.

— Sînteţi aici cu afaceri pentru Señor Oliver, nu ?

Din nou Robert ridică din umeri.

— Sîntem fericiţi să acordăm toată consideraţia prietenului şi asociatului lui Señor Oliver.

Oare şi-a investit Bătrînul şi aici banii ? Un cazinou... în afara graniţelor Statelor Unite. Sigur şi la adăpost de orice primejdii. I s-ar potrivi...

— Mă simt foarte bine, răspunse Robert. Excelent. O să mai iau două sau poate trei scotch-uri, o să mă mai uit la fetele de pe-aici şi pe urmă am de gînd să mă duc devreme acasă, pentru că mîine va trebui să inspectez o plantaţie de trestie de zahăr pe care patronul intenţionează s-o cumpere.

Omul mai sorbi o înghiţitură de apă şi-i făcu o uşoară reverenţă.

— Dacă vă putem fi de vreun ajutor, zise el, vă rog să-mi spuneţi.

Robert salută cu paharul de scotch ridicat.

Cinci minute mai tîrziu veni fata. Era frumoasă, cu pielea măslinie şi părul negru cu reflexe albăstrii. Stăpînii localului observaseră că ochii lui Robert se fixaseră mai îndelung pe acest specimen decît pe oricare altul. Grozav. Va fi bucuros să bea şi s-o admire...

Îşi bău cele două scotch-uri. Apoi încă unul. După aceea, spuse noapte bună fetei şi plecă acasă. Oricît de experimentată era fata, nu fu deloc în stare să-şi ascundă surpriza ce i se întipărise pe obraz.

Robert nu dorea o femeie plasată de local. Putea să-şi găsească el singur una. Nu avea nevoie de ajutor.

— ŞTIŢI CEVA, îi spuse el Bătrînului, mai terminaţi cu glumele. Să-mi lăsaţi fetele în pace.

— Cînd vei avea fata potrivită, răspunse Bătrînul, o să te încurajez.

Bătrînul se afla într-o dispoziţie straşnică, iar asta îl făcea pe Robert circumspect.

— Aşa ? Ce nu era în regulă cu Nella ?

Bătrînul oftă.

— Nădăjduiam că se va găsi vreo fată în Cuba...

— Sînt o mulţime de fete în Cuba, toate tîrfe... Ce nu era în regulă cu Nella ?

— O fată de cajun mică şi prostuţă.

— Şi eu sînt cajun, replică Robert.

— Da, conveni Bătrînul. Dar să vorbim despre Nella. În trei luni va avea un bărbat, iar într-un an şi copil. Poate că de data asta va găsi un dentist care să-şi practice meseria în asociaţie cu tatăl ei.

— Dar, zise Robert, pentru ce să suport eu asta de la dumneavoastră ? Vreţi să-mi explicaţi pentru ce să înghit ?

— Pentru că, răspunse Bătrînul, deşi eşti tînăr, ai destulă minte ca să pricepi ceea ce-ţi spun. Mîine voi avea nevoie de tine să conduci maşina. Mă duc la curse.

La vremea amiezii, Robert aştepta în Packard-ul Bătrînului. Era acelaşi pe care-l condusese în seara cînd o ceruse pe Nella în căsătorie.

— E o maşină grozavă, zise el.

— Scumpă, răspunse Bătrînul, aşa că s-ar cuveni să fie şi bună... Trecem mai întîi pe la mine.

De multe ori procedau aşa. Bătrînul voia să-şi schimbe hainele sau să lase anumite documente

acasă. De data aceasta nu făcu nici o mişcare să se dea jos din maşină.

— Claxonează, îi ceru lui Robert.

Aproape imediat, o fată tînără coborî treptele de la intrare, o fată cu părul negru, cu ochii mari, întunecaţi, cu pielea netedă şi măslinie.

— Fiica mea Anna, o prezentă Bătrînul. Să mergem.

Robert parcă maşina şi se duse după ei în loja lor. Bătrînul asculta informaţiile confidenţiale pe care i le dădea un cunoscut de-al său, jucător, aprobînd din cap cu atîta seriozitate de parcă l-ar fi interesat. Anna se uita tăcută în jur. Cînd îi întîlni privirea, îi zîmbi. Avea dinţii uşor neregulaţi şi cu spaţii largi între ei, ceea ce o făcea să pară şi mai tînără.

— Robert, spuse Bătrînul, arată-i Annei pista. Eu sînt ocupat aici.

Astfel că Robert o conduse prin tribună, prin clădirea clubului, la padoc, lăsînd-o să privească şi să se amuze, păzind-o cu grijă de contactele neplăcute cu mulţimea, ca pe un copil.

În urma acestei întîmplări, Robert rămase plin de suspiciune. După aproape o săptămînă, cînd plecară din nou la curse, Anna nu-i mai însoţi. Nici Bătrînul nu mai pomeni de ea. Părea să fi fost preocupat de cu totul altceva.

ÎNTR-O DIMINEAŢĂ, cu aproape un an mai tîrziu, Robert îl găsi pe Bătrîn privind fix pe fereastra biroului.

— Pregăteşte maşina, comandă el sec.

Robert o întrebă pe domnişoara Malonson :

— Ce s-a întîmplat ?

— Magazia de mărfuri, răspunse ea şi se apucă să bată din nou la maşina de scris.

Pentru a fi în siguranţă, Bătrînul schimba foarte des depozitele, iar de acesta din urmă nu se folosise nici o săptămînă. Era o construcţie ordinară, de tablă ondulată, cu două etaje, plasată pe un maidan cu bălării, între un cimitir şi un parc public. Era de fapt depozitul unui mic magazin de mobilă veche, proprietate a Bătrînului, plin cu sofale de pluş roşu mucegăite, cu schelete de paturi de fier, lemnărie de balansoare, lămpi cu abajururi pictate. Şi într-un ungher mai ferit, lăzile cu băutură.

— Mergem acolo, spuse Bătrînul. Vreau să văd.

Văzură. Pereţii din plăci metalice nu arseseră, însă grinzile de lemn da, astfel încît zidurile se prăbuşiseră în afară, iar acoperişul căzuse înăuntru. Un camion al magazinului de mobilă staţiona alături şi doi oameni se învîrteau printre rămăşiţele fumegînde. În timp ce Robert şi Bătrînul se uitau cu luare-aminte, cei doi apucară o bucată răsucită de metal, trăgînd de ea, lăsînd-o apoi să cadă, dînd din mîini şi înjurînd. Glasurile lor răsunau foarte stins la ora aceasta timpurie a dimineţii.

— În regulă, zise Bătrînul. Am văzut destul.

La întoarcere, Robert întrebă oarecum şovăitor :

— Era multă marfă înăuntru ?

— Da, răspunse scurt Bătrînul. Şi nu cred că asta-i totul.

ZECE ZILE mai tîrziu, în Golful Chevalier, una din ambarcaţiunile Bătrînului explodă şi arse. Era complet încărcată. Bătrînul îl trimise pe Ro-

bert la Port Hébert, un drum de şapte ore cu maşina, unde era ţinută în mod obişnuit ambarcaţiunea.

— Ce-mi cereţi să fac ? întrebă Robert.

— Doar să te uiţi. Şi să-mi povesteşti.

— Nu credeţi că a fost un accident ?

Lamotta, în picioare, întinzîndu-i banii de călătorie, suspină prelung :

— La fel ca magazia ?

— Nătărăii, spuse Bătrînul. Va trebui să plătesc mercenari.

Lamotta oftă iarăşi.

— Nici mie nu-mi place cu nimic mai mult decît ţie, continuă cu asprime Bătrînul. Odată intraţi în horă, e foarte greu să te mai descotoroseşti de indivizii ăştia... Poate că nu vom avea nevoie de ajutorul lor.

— Mai devreme sau mai tîrziu, constată amărît Lamotta, veţi fi obligat să vă uniţi cu ceilalţi. Astea-s vremurile.

Bătrînul îşi scoase pipa şi se apucă să şi-o cureţe pe îndelete.

— Poate că ai dreptate, dar să vedem ce află Robert.

Goli cenuşa neagră în coşul de hîrtii.

— E vorba de Mason, Guidry şi Sylvester. Se poate ca în ultima clipă să mai fi luat şi pe altcineva cu ei. Interesează-te dacă au rămas văduve sau părinţi în urma lor. Explică-le unde să se ducă, deoarece vor avea nevoie de bani.

Două zile încercă Robert să descopere ce s-a întîmplat. Multă lume văzuse flăcările, dar vasul parcă se evaporase. Nu pricepea nimic. Vapoarele săreau în aer cîteodată, explodau rezervoarele de

combustibil sau cala, însă, de obicei, nu dispăreau în întregime ; oricît de adînci ar fi fost apele, întotdeauna se mai găsea cîte o bucată din carena arsă sau vreun cadavru, rechinii neputînd înghiţi chiar totul. Trebuia să rămînă ceva.

În prima seară, în timp ce preotul îşi rostea rugăciunea pentru sufletele celor morţi pe mare, binecuvîntînd valurile şi stropindu-le cu agheasmă, Robert asistă şi el, cucernic, acolo pe plajă. Copilandrii înfipseră lumînări pe nişte bucăţi de scîndură şi le împinseră spre larg, drumul pîlpîitor al acestora fiind menit să arate locul unde se află trupurile celor înecaţi. Dar cele mai multe dintre făclii se stinseră, iar cele care mai ardeau plutiră absolut la întîmplare, fără să indice vreo direcţie anume.

Un singur lucru îi rămînea de făcut lui Robert : să cutreiere el însuşi golful şi să vadă cu ochii lui. Nu că s-ar fi aşteptat să găsească ceva, dar treaba cerută de bătrîn trebuia dusă pînă la capăt. Iar pentru asta nu era de-ajuns să stea pe ţărm cu femeile care boceau şi cu copilaşii cu lumînările lor sfinţite. Trebuia să iasă în larg şi să cerceteze singur zona.

Închirie cel mai nou şi mai mare vas cu pînze, *Jolie*, plătind de trei ori preţul unei zile pline de pescuit. Robert nu mai fusese pe o ambarcaţiune de pe vremea cînd, cu ani în urmă, părăsise casa verişoarei sale, totuşi mişcarea punţii de lemn negeluit îi era încă familiară. Simţea cum i se strînge stomacul şi i se face rău şi trebui să-şi spună mereu că împrejurările erau cu totul altele, că de data asta avea buzunarul plin, iar corabia lucra pentru el.

Plecară dis-de-dimineață : Robert, Aristide Landry — proprietarul vasului, și fiul său Gus.

Cabina timonierului puțea tare a pește, a carne de momeală, a benzină și a smoală de la năvoade. Robert își luă o ladă din șipci și se instală drept în mijlocul punții.

Altădată, nici măcar n-aș fi observat asta, se gîndi el. Nu mi-ar fi mirosit deloc. Dar nu mai sînt nici eu cel de atunci. Acum mi-ar plăcea să stau mai curînd într-un cazinou din Havana și să mă uit la femeile care defilează pe-acolo, admirîndu-le forma șoldurilor și adulmecîndu-le parfumul. Am uitat zilele petrecute pe vapoare, cînd mă dureau umerii și spatele și-mi ardeau mîinile, iar ochii mă usturau tot timpul din cauza soarelui și a vîntului și a apei.

Își întinse mîinile, studiindu-și-le cu atenție.

Bătăturile n-au durat, își spuse. Și nici semne n-au lăsat. Avea palmele murdare — întotdeauna e murdărie pe vapoare — însă foarte moi, lipsite de orice asperitate. Unghii îngrijite și pilite, cu pielițele tăiate. Cîteodată le dau și cu lac.

Motoarele trepidau dedesubtul punții.

Odinioară n-aș fi observat asta, cugetă el. Și era mai bine așa. Din clipa în care începi să observi, ești mai slab. Ca mine, de exemplu. N-aș mai fi în stare să mă reîntorc la bărci. N-aș fi capabil să fac asta.

Robert își privea concentrat mîinile netede și murdare, ținîndu-și-le ridicate în așa fel încît soarele să cadă pe ele, cînd îi veni un gînd neașteptat. Cel care îl schimbase, cel care îl formase așa cum era acum — era Bătrînul. Bătrînul fusese cel care-i blocase trecutul, acolo, în urmă.

Un moment, imaginea Bătrînului pluti în lumina soarelui, deasupra golfului plin de alge marine. Bătrînul instalat lîngă telefonul său. Bătrînul spunînd : „Nu există nimic care să nu-și aibă prețul. Absolut nimic. Numai că trebuie să-l afli. Află-l." Bătrînul care putea să poruncească și să aranjeze lucrurile, să joace rolul lui Dumnezeu.

Robert prinse să-și izbească tare palma stîngă cu dreapta, strînsă pumn, încercînd să se gîndească la vreo posibilitate de a înlătura furia năprasnică ce-l cuprindea. Nu găsea nimic. Absolut nimic. În afară de apariția lui Gus dinspre cabina timonierului.

— Ce dracu vrei ?

Gus holbă ochii, speriat. Smucindu-și umărul îngust într-o mișcare scurtă, arătă spre cabină :

— Dorește să vă întrebe ceva.

— În cazul ăsta, să iasă afară. Înăuntru pute a rahat, spuse Robert.

Gus o șterse imediat din loc. Era mic și slab. *Probabil*, cugetă Robert, *nu i s-a dat să mănînce îndeajuns. Ca și mie. Pînă cînd nu s-a apucat Bătrînul să mă hrănească, nici eu nu începusem să cresc... Naiba să-l ia pe Bătrîn... Cînd sînt în halul ăsta de firavi, copiii arată jalnic. Ochi prea mari pentru fețele lor, mutre hăituite, încordați și bănuitori... Cîndva, pînă să se ocupe Bătrînul de mine, eram și eu la fel. Nu există nici un lucru pe care banul să nu-l poată face. Să împlinească un băiat, să schimbe un copil într-un bărbat. Niște mușchi dureroși, strîns lipiți de oasele subțiri, să fie transformați în mușchi netezi și supli peste oasele puternice acum. Să prefacă un băiețaș scheletic într-un om zdravăn. Să-ți simți mușchii sub*

cămaşă umflînd pînza. Femeilor le place să-ţi vadă muşchii mişcîndu-se în felul acesta. Oh, Robert... Şi totul prin bunăvoinţa Bătrînului. El te-a hrănit, el te-a crescut, fir-ar el al dracului...

Lăsîndu-l pe Gus la cîrmă, Aristide veni pe punte.

— Pute, zise el, dar ce pot să fac ? Unde vreţi să mergem, şefule ?

— Vreau să găsesc nişte rămăşiţe de la naufragiu. Sau vreo urmă, ceva.

— Fiecare, spuse Aristide, arată în altă parte. Unii zic aici, alţii zic acolo, iar între alea două locuri sînt cam douăjde mile. Încotro să căutăm, şefule ?

Robert se ridică în picioare.

— M-da, am remarcat şi eu cum toată lumea a văzut altceva. Ce părere ai despre vreun canal pe unde să se iasă de aici ? Vreo rută anumită pe care s-o poată lua o corabie ?

— N-avea nimic la remorcă. Chiar încărcată, n-avea ea nevoie de nici un canal, răspunse liniştit Aristide.

— Mda, spuse Robert. E adevărat. A ţinut drumul ăsta... Ei bine, să navigăm şi înainte şi-napoi, pînă ţi se termină benzina.

— Dumneavoastră, şefule, îmi arătaţi direcţia. Plătiţi cît durează.

O vreme, Robert supraveghe conştiincios apa. Văzu nesfîrşite şuviţe de alge marine, pline cu bobiţe de un portocaliu strălucitor, plutind aproape de suprafaţă. Două foi de ziar. Cîteva jumătăţi de portocală şi panglica lungă a unor ierburi de mare, smulse din adîncuri. Una din luminările pe care copiii le lansaseră de pe plajă. *Jolie* o răsturnă cu silajul său şi o scufundă. (Poate că ar avea mai multe şanse să descopere epava pe fundul apei se gîndi el. Nu prea avea ea motive să rămînă la suprafaţă.) Zări doi delfini arcuindu-se şi împroşcînd valurile ; parcă urmăreau vaporul. Şi asta fu totul.

Îi obosiseră ochii. Îşi mută lada la umbra slabă a cabinei de comandă şi se rezemă cu spatele de scînduri.

Cercetară întreaga dimineaţă, cînd într-un sens, cînd într-altul, căutînd metodic. În cele din urmă, Robert simţi că prora îşi schimbă direcţia şi se fixează pe ceea ce trebuia să fie drumul spre casă. Intră în cabina timonierului.

Aristide spuse :

— V-aţi dat seama, şefule, nu ?

— Am mai fost şi altădată pe vapoare.

— Aţi fost ? întrebă Gus. Aţi mai fost ?

— Cu mult timp în urmă.

Prin geamul murdar, Robert privea ţintă peste întinderea cenuşie. *Mi-am făcut treaba pentru care am venit. M-am străduit, dar n-am ajuns la nici un rezultat.*

— Destul de neplăcut, zise el. Nimeni nu cade de acord asupra locului unde s-a petrecut explozia. Asta ne-ar fi fost de ajutor.

— Cît despre mine, eu n-am văzut nimic, spuse Aristide.

Prea repede...

Vorbise prea repede. Robert nu lăsă să-i tresară nici un muşchi de pe faţă. Rămase în aşteptare, urmărind cu privirile zborul jos al unui pescăruş, tăind apa exact în faţa prorei.

— Chiar așa stînd lucrurile, credeai totuși că vom găsi ceva.

— Dumneavoastră ați închiriat vaporul, șefule, zise Aristide. Ați scotocit fiecare cotlon.

— Toți au spus... numai că începe să mă prindă mirarea.

— Eu n-am văzut nimic, zise Aristide.

— N-am spus că ai văzut ceva.

Robert se apleca înainte, frecînd cu degetele sticla murdară. Degetul îngrijit și cu manichiura făcută se plimba în sus și-n jos.

— Vaporul a dispărut, iar oamenii sînt pierduți. Femeile acelea plîngînd acolo pe țărm, ele există în carne și oase. Își plîng morții și știu că-s morți. Numai că eu nu cred nicicum ca noi să fi trecut pe lîngă ambarcațiune. Poate că nici n-a intrat în golf, poate că s-a întîmplat în afara lui, poate în altă parte. Și poate că n-a fost nici urmă de flacără. Mi se pare că prea multă lume a văzut-o, prea mulți inși stînd în toiul nopții pe plajă și uitîndu-se pe mare.

— Eu, eu n-am văzut nimic, repetă Aristide. Ce zic alții e treaba lor.

— Sigur, sigur, spuse Robert. Bineînțeles.

— N-ai cum să vii într-un loc, șefule, cu patru zile mai tîrziu, și să mai și găsești resturile rămase acolo, zise Aristide. Avem fluxuri și refluxuri, avem vînturi...

Brusc, băiatul întoarse capul într-o parte, dar nu scoase o vorbă.

E mai deștept decît taică-său, se gîndi Robert. *A sesizat greșeala.*

Degetele lui Robert continuau să frece geamul.

Cînd o să mă întorc în oraș, o să-mi cumpăr un inel. Cu diamant. O să arate frumos. Să-l port la mîna dreaptă, ori la stînga ?

Robert spuse :

— Cu *patru* nopți mai tîrziu, cînd toată lumea zicea că a fost acum trei nopți.

Aristide se răsuci, uitîndu-se la el :

— Vroiam să zic trei. Asta-i.

Robert scutură din cap.

— Nu, n-ai vrut, spuse el. Vaporul trebuia să treacă pe aici acum patru nopți. Cum toată lumea vorbea de trei, ne-am închipuit că pur și simplu a întîrziat cu o zi. Se-ntîmplă uneori. Dar de data asta, nu cred să fi întîrziat...

Atunci cînd ajunsese la urechile Bătrînului, știrea avea o vechime de douăzeci și patru de ore !

Robert șuieră încet printre dinți :

— Douăzeci și patru de ore. Posibilitatea de a curăța zona mai înainte ca cineva să sosească și să arunce vreo privire.

— V-ați ieșit din minți, spuse Aristide. Soarele, zicea mama, te aduce cîteodată în starea asta.

Robert continuă :

— Toți cei de acolo din Port Hébert, toți știu. Și nimeni nu scoate o vorbă, pentru că le e frică sau pentru că li s-a plătit să tacă, sau amîndouă la un loc. Oamenii n-ar fi mărturisit niciodată nimic și n-ar fi făcut decît să continue cu aprinsul luminărilor și cu rugăciunile. Ei știu doar un singur lucru : că cele trei familii sînt îndreptățite să primească niște bani de la Bătrîn.

Jolie alunecă spre docuri, hîrșîindu-se de șirul vechilor bare metalice ; motorul încetini, își re-

veni, păcăni şi se opri. Robert păşi grijuliu pe chei, chiar de pe platforma de la marginea bordajului. N-avea chef să-i plesnească pantalonii la cusături.

— Aşa, zise el. Poţi să le povesteşti tuturor că nu-s chiar atît de prost pe cît m-au crezut. Explică-le că şi eu sînt în stare să miros o minciună — cum spunea mama mea, care făcea trotuarul.

Ochii lui Aristide clipeau zăpăciţi. Robert adăugă rîzînd :

— *Enfant garce,* zise el. Ăsta sînt eu. Acum trebuie să le văd pe cele trei femei. Îşi vor primi banii, căci şi i-au cîştigat cinstit.

Robert traversă cheiul pînă la drumul pietruit unde îşi parcase maşina. Oamenii de pe celelalte ambarcaţiuni se zgîiau la el din spatele plaselor pe care tocmai le reparau, prin deschizăturile de la sala motoarelor unde lucrau. Nu le acordă nici o atenţie. Ghicise prea tîrziu şiretlicul ; fusese un dobitoc.

Mai urma să facă o vizită femeilor. Mai ales uneia, singura mai tînără. Soţie sau soră — avea nişte ochi galbeni-spălăciţi şi sprîncenele negre. Plînsese atît de mult, încît ochii îi ieşiseră în afară, sticloşi şi umflaţi şi atît de dilataţi încît păreau fără pleoape. Albul le era plin de vinişoare roşii, amestecate laolaltă într-un roz lăptos din care lacrimile, odată formate, se rostogoleau spre colţuri şi se revărsau tot timpul.

Ar fi vrut să plece din Port Hébert chiar atunci. Ar fi vrut s-o întindă cît mai departe, să simtă drumul dispărînd sub roţile maşinii. Dar trebuia să se ocupe de femei. Trebuia să intre în

locuinţele cu gardurile spoite cu alb şi să se aşeze la mesele de bucătărie aşternute cu muşama şi să le explice cum să-şi ia în primire banii. Bătrînul plătea bine ; de asta lucrau oamenii pentru el.

Îşi parcă maşina la prima casă şi o luă pe jos pe cărarea strîmtă presărată cu scoici albicioase, printre oleandrii înalţi, cu florile lor rotunde şi luminoase şi cu frunzele lungi şi lucioase. În copilărie auzise poveşti despre femei care îşi omorîseră bărbaţii cu scoarţa şi frunzele lor otrăvitoare amestecate în tocana pescărească, la care gustul ardeiului iute făcea să nu se observe nimic.

Cei trei bărbaţi au trăit într-un crîng cu otravă şi au pierit pe o barcă...

Iată casa. În spatele paravanului jegos al verandei zări mişcîndu-se mai multe forme neclare. În clipa cînd ajunse lîngă trepte, orice vorbă încetă. Nu se auzea decît plînsul cuiva, undeva în fundul casei. O, Doamne, se gîndi el, cum de mai poate plînge ?

Dinăuntru îl năpădiră fel de fel de mirosuri. Sudoare şi murdărie şi untură şi dinţi cariaţi, putreziţi în gingii, iz de fasole şi orez şi peşte şi creveţi şi sărăcie... Cîndva fusese obişnuit cu aşa ceva, dar astăzi nu mai suporta. Un moment, cu mîna pe deschizătura paravanului, cu chipul grav, aşa cum se cuvenea, şovăi. Doamne, Dumnezeule, îşi spuse, Doamne, Dumnezeule, cum mai duhnesc !

Şi în plus, putoarea de seu, de lumînări aprinse. Pe altarul acela micuţ. Îl văzuse ultima oară cînd fusese aici — o poliţă de vreo trei palme, fixată sus într-un ungher. În mijloc, o figurină

cu Steaua Mării. De jur împrejur, feştilele pîlpîiau în candelele roşii, cu mucurile tremurînd nesigur şi schimbător, dintr-o parte în alta, deasupra ochiurilor de untdelemn.

Va fi obligat, probabil, să dea ochii din nou cu blestematul de altar. Oamenii aceştia păreau să creadă că le ajută la ceva. La ce bun să foloseşti Steaua Mării cînd te îndeletniceşti cu contrabanda de alcool ?

Şi minţiseră cu toţii, fiecare în parte. Nu conta însă. Robert nu trebuia decît să-i spună Bătrînului că, după cît se părea, cineva îşi băgase codiţa. Cineva care nu s-ar lăsa mituit, iar în acest caz Bătrînul va fi nevoit să angajeze mercenari. Iar asta însemna o groază de încurcături...

Deschise paravanul şi păşi pe verandă. Isuse Hristoase, se gîndi, e ea. Şi se pomeni uitîndu-se ţintă în ochii ei galbeni, storşi de lacrimi.

ROBERT TERMINĂ cît putu de repede, transmiţînd grăbit condoleanţele de rigoare. Dădu fiecărei femei aceeaşi adresă, aceleaşi explicaţii.

— Înţelegeţi, le repetă el de nenumărate ori. Veniţi la New Orleans, la această adresă, şi vă veţi primi banii acolo. La mine nu port niciodată bani. Vă duceţi exact la adresa indicată pe hîrtie.

Era vorba de o măcelărie de pe Frenchmen Street. În clipa în care cei în cauză îşi făceau apariţia, măcelarul telefona domnişoarei Malonson : „Pulpa de viţel pe care aţi comandat-o e pregătită şi vă aşteaptă“. Malonson îi comunica lui Lamotta, iar Lamotta, printr-unul din băieţii aflaţi la birou, expedia banii în numerar. Toată

treaba dura mai puţin de o jumătate de oră şi întotdeauna comisionarul se întorcea înapoi cu o pulpă de viţel. Bătrînului îi plăcea pregătită cu usturoi şi cimbru.

De prăvălia aceea Bătrînul nu se apropia niciodată. El personal, se ţinea departe de tranzacţiile directe efectuate în cadrul propriilor sale afaceri.

Robert plecă din Port Hébert imediat după ora prînzului. Drumul îngust, presărat cu scoici, era bolovănos şi plin de praf. Începu să strănute cu icnete scurte. Îşi şterse nasul cu dosul palmei şi se uită atent la cer. Iar printre norii sfîşiaţi văzu un ochi enorm. *Ochiul acela al femeii, Isuse Hristoase, îl văd pretutindeni.* Era destul de mare ca să acopere întreaga zare dinspre miazănoapte, galben şi holbat. Blestemata de muiere, să bocească într-un asemenea hal ! Să stea lîngă altar şi să jelească atît ! Pentru că bărbatu-său a fost ucis în timp ce făcea contrabandă de alcool ! Pentru ce credea ea că era plătit ?... Mereu ochiul acela imens. Plîngînd înfiorător.

Un cîrd de orătănii în mijlocul drumului. Frînă şi apăsă pe claxon. Cîrdul se împrăştie, cotcodăcind. O femeie îşi scoase capul la geamul unei case. Robert rînji batjocoritor înspre mutra cîrlionţată, căruntă şi ştirbă.

— *Comment ça va ?* îi strigă el.

Spălase vasele şi arunca acum, peste pervazul ferestrei, apa din lighean în curte. Păsările se îmbulziră să ciugulească firimiturile de mîncare de pe pămîntul umed. Ultimul pui, numai piele şi os, bătu din aripi şi se strecură şi el în curte. Cu un gest de adio, Robert goni mai departe.

Seamănă cu vară-mea, babornița. Dacă ar ști că am o slujbă, ce repede aș mai auzi de ea. „Oh, *cher*, trebuie să ne dai și nouă niscai bani. Cînd a murit *maman* a ta, noi te-am luat și te-am adăpostit și te-am crescut ca pe unul d-ai noștri..."

De fapt, recunoscu Robert, privind concentrat drumul cu prundiș albicios, era perfect adevărat. Îl trataseră absolut la fel ca pe propriile lor odrasle. Numai că el le purtase ranchiună. Probabil din cauza omului aceluia necunoscut care-l procrease.

Prin geam năvăli în mașină mireasma pătrunzătoare și dulceagă a unui arbore chinezesc. Iată și copacul, cu trunchiul lui gros și coroana rotundă și sărăcăcioasă. Aproape fiece ogradă avea cîte unul la poartă. În fiecare an, oamenii îi curățau fără milă de crengi, pentru lemne de foc. Nu era cel mai bun combustibil, dar oricum era mai ieftin decît mangalul ars în mica vatră din locuința verișoarei sale în nopțile de iarnă, atunci cînd de pe pojghița sticloasă, netedă și fragilă a rîului se ridicau cețurile.

Se scutură și-și încovoie umerii sub cămașă. Asta se petrecea cu ani în urmă, de ce să-și mai bată capul acum ? Acceleră, interzicîndu-și să se mai gîndească la orice altceva, în afară de întinderea albicioasă din față și de colbul ce se stîrnea în trîmbe dinapoia roților. După aproximativ o oră, intră pe șoseaua națională. Era acum mai ușor să conducă.

Volanul se smuci violent spre stînga. O pană de cauciuc. Stopă și coborî din mașină. Prin talpa pantofilor, cimentul șoselei îl ardea. Fir-ar să fie, își spuse el încetișor, fir-ar să fie...

Își smulse cravata și o azvîrli pe banchetă. Își suflecă mînecile și scoase anvelopa din portbagaj. O lovi cu piciorul ; părea destul de tare, așa că luă și cricul și-l montă pe loc.

Lucra într-un ritm nebun. *Niciodată n-am schimbat o anvelopă atît de repede ; ce dracu m-a apucat ?*

De vreme ce tot m-am oprit, baremi să profit... Coborî panta abruptă din marginea șoselei și rămase în picioare, așteptînd. Nimic. *Cum de sînt așa de iritat de nu pot nici măcar să urinez ?*

Se întoarse înapoi la mașină. Pînă în clipa în care băgă în viteza a doua, nu văzu ceea ce în chip instinctiv simțise — motivul pentru care fusese atît de nervos. În spatele său, foarte departe în spatele său, o mașină se oprise odată cu el.

Băgă în viteza a patra, supraveghind oglinda retrovizoare. Porniseră odată cu el. Se apropiau foarte repede. Scrîșni din dinți, dorindu-și să fi avut o armă. Nu avea nimic în afară de forța motorului, de o construcție specială, a Fordului. Poți depăși pe oricine, susținea Bătrînul. Numai să demarezi încet. E un automobil ușor, trebuie să ții minte asta. Să nu te trezești c-o iei razna peste cîmp...

Robert șuieră abia perceptibl printre dinți.

Apăsă pe accelerator, atît cît se încumeta el de rapid, uitîndu-se mereu în urmă. Mașina urmăritoare se abătu într-o parte și se opri. Doi bărbați săriră din ea și alergară spre marginea drumului. Se zgîiră la apa de pe jos, iar unul din ei coborî panta pe urmele sale.

Dintr-o dată, Robert pricepu. Prin tîrg, Bătrînul avea reputația că s-ar fi ocupat cu drogurile.

Fir-aş al naibii, puşlama norocoasă ce sînt. Au crezut că am lăsat ceva acolo. Cînd m-am dus să mă uşurez, şi-au închipuit că am depus vreun pachet. Şi-au imaginat că-l pitisem în anvelopă...

Fordul zbura pe şosea. Prea iute. Încetini acceleratorul. Celălalt automobil nu se mai zărea, ascuns în perdeaua de praf şi zăpuşeală. Îl urmăreau cu multă prudenţă. Acceleră din nou, şi din nou maşina se zgudui. Un motor prea puternic. Bătrînul se înşela. Fără o încărcătură completă de alcool, acest Ford nu avea suficientă greutate pentru a se menţine stabil pe şosea.

Îi venea să urineze, supărător de tare, toată partea de jos a pîntecelui îl ardea. Îşi luă o mînă de pe volan şi-şi masă stomacul. Asta nu făcea decît şi mai neplăcută presiunea.

Se concentră asupra maşinii, încercînd să vadă cît de mult putea să împingă acul vitezometrului fără ca maşina să lase impresia că-i gata să părăsească şoseaua.

— Zboară, omule, rosti el cu voce tare.

Sunetul propriului său glas îl reconfortă.

— Zboară drept într-un copac.

Nu exista nici un copac acolo în care să intre. Numai rogoz şi papură şi pe alocuri cîte un tufiş sărăcăcios şi pipernicit, distrus de apa sălcie, cu crengile acoperite de lăstari uscaţi, înfipte drept ca nişte beţe. Spuse tare :

— Niciodată nu mai scoţi la iveală un mort, dacă-l cufunzi aici. Dar nu de data asta. Nu eu.

Se apropia de oraş. În faţă îi apărură două limuzine. Le depăşi cu zgomot strident de claxon. Cea de a treia maşină era un uriaş Studebaker cafeniu-roşiatic. Robert conducea nepăsător. Nu-şi dădu seama de apropierea ei decît în momentul în care aceasta trecu pe lîngă el, la doi-trei centimetri, ştergîndu-l aproape. Tot ce văzu atunci fu ţîşnirea unui bolid sclipitor, tot ce auzi — un pufăit şi un scrîşnet. Un pufăit, aducînd cu o trîmbă de fum care se destramă şi dispare.

— *Sainte Vierge*, şopti el desluşit. Maică a Domnului...

Înăuntru, în pantaloni, simţi cum şiroieşte şi se împrăştie ceva cald. Odată cu brusca uşurare, începu să tremure din tot corpul. Maşina derapă spre stînga, părăsind cu două din roţi caldarîmul. Se aplecă pe-o rînă şi săltă în loc, cu arcurile paradite, hîrşindu-se de ceva, într-un zăngănit metalic. Robert încetini şi-o redresă lin pe partea pavată a drumului. După cîteva minute realiză că sub picioarele sale se formase o baltă, iar pe scaunul de alături se întindea o pată udă.

Pe la ora nouă ajunse în New Orleans. Ca să-şi facă de lucru, începu să numere bisericile pe lîngă care trecea : una episcopală, două baptiste, una a Ştiinţei Creştine. *Asta înseamnă patru biserici la cele trei grupuri de clădiri de pe Claiborne Avenue. Nu-i aşa că-i interesant ? Probabil că pe strada asta sînt mai multe locaşuri de închinăciune decît pe oricare alta. Exceptînd poate porţiunea aceea din Canal Street unde stă Bătrînul.* O coti pe strada sa şi dădu cu ochii de garajul în care-şi ţinea maşina, cu uşile deschise în lături, exact cum le lăsase. Cîtă vreme trecuse oare ?

Locuia în jumătatea de la etaj a unui modest apartament dublu. În timp ce urca scările din spate, proprietăreasa, stînd pe mica verandă cu paravan, strigă înspre el :

— Nu vă simţiţi bine, domnule Caillet ?

Înainte de a răspunde, răsuflă adînc.

— Doar obosit. Am muncit şi pur şi simplu sînt ostenit.

— Doriţi ceva ?

Glasul îi era plin de solicitudine. Îi plăcea să dădăcească pe toată lumea, de la plantele pe care le sădea pînă la pisicile bolnave.

— Doriţi să vă aduc nişte gheaţă ?

Era punctul ei tare, de mare mîndrie. Avea un frigider electric, pe cînd apartamentul lui Robert numai un răcitor.

— Există şi aici sus gheaţă, răspunse el. Mulţumesc.

Intră în casă mai înainte ca ea să poată s-o ia la goană pe trepte după el.

Se descheie la pantaloni, lăsîndu-i să cadă pe duşumeaua bucătăriei. Îşi scoase cămaşa şi chiloţii.

Pe plită se afla un ibric de cafea alb şi smălţuit. Se folosise de el, dar cînd ? Săptămîna trecută. Îi dădu la o parte capacul : numai zaţ uscat, brun-roşcat. În chiuvetă erau două ceşti murdare, iar pe policioara de faianţă, o pată gălbuie. Ce putea să fie ? Nu-şi amintea de nimic galben. Deschise uşiţa răcitorului. Un iz tare de acrit, înţepător şi greţos. Un mucegai verde-negricios se ridica pe pereţii de porţelan alb.

Ar fi nevoie de puţină curăţenie aici.

În sufragerie, scîndurile neacoperite păreau pline de praf. În jurul mesei, trei scaune. Nu trebuiau să fie patru ?...

Întreaga locuinţă, îmbîcsită, era zăpuşitor de caldă. Se apucă să deschidă ferestrele. De ce sînt lăsate toate storurile ? Muierea aia de jos, probabil că ea a intrat pe ascuns şi le-a tras ca să-şi protejeze scumpa ei mobilă. În camera asta, de pildă, peste tot numai împletituri de răchită, cu marginile desprinse, gata să te înţepe dacă te-ai fi rezemat de vreun scaun. Placa de sticlă de pe noptieră plesnise la colţ, pe o linie şerpuită ca un cîrlionţ. Cînd s-o fi spart ? Şi vaza aia plină cu pene roşii-trandafirii...

O luă de acolo, penele vibrînd uşor, îi cercetă cu mare interes micile dîre de praf şi o depuse în cămăruţa de lîngă dormitor, care era complet goală, exceptînd pînzele de păianjen. Le studie şi pe acestea o clipă, numărînd grămăjoarele albicioase de ouă. În viaţa mea n-am văzut atîtea. Cînd or să iasă puii din ele, or să umple toată casa.

Va fi dus afară de păianjeni... Se şi vedea purtat pe spinările lor păroase, ca un antrenor de fotbal în triumf. Poate că aş putea să-i dresez...

Cu toate ferestrele deschise, se produse o rapidă împrospătare a atmosferei. Un curent de aer i se prelinse pe pielea goală. Îşi pipăi uşurel faţa. Soarele îl arsese de-a binelea. Nu mai era obişnuit să-şi expună atît faţa. Îşi privi braţul. Protejat de mîneca cămăşii, nu-i era pîrlit. Am o piele destul de albă, se gîndi, examinîndu-şi-o în treacăt prin încîlceala de păr negru ; la urma urmelor, taică-meu trebuie să fi fost alb.

(Avusese o ceartă grozavă cu maică-sa, şi el, încă un băieţel, îi strigase : „Pun rămăşag că tata a fost negru. Pun rămăşag pe orice." Maică-sa îi arsese o palmă peste bot de-i crăpase buza şi-l trimisese învîrtindu-se cît colo. Şi-l lăsase

așa, să zbiere la vederea propriului său sînge. De grozăvia pe care o spusese. Cuprins de frică în fața arătărilor acelora ce se holbau fioros la el din fiece ungher și de pretutindeni.)

Robert se privi în oglinda din baie. Cum să te razi cu fața atît de arsă ? Iată și extravagantul lighenaș de bărbierit dăruit de Bătrîn.

Deschise geamul de la baie și-l azvîrli în curte. La dracu cu Bătrînul !

Se uită la ceas. Era ora zece.

— Mă las de serviciu, explică el către secundarul ce se rotea cu zvîcniri scurte de jur împrejurul cadranului. Am de gînd să-mi găsesc o altă slujbă.

Băutura și-o ținea în dulapul de haine. Sticla de bourbon lipsea. Iarăși i-o șterpelise proprietăreasa.

Ce-a mai rămas totuși ? Mai nimic, dacă nu pui la socoteală o sticlă nedesfundată de Chivas Regal. O așeză cu grijă în pat, se întinse după telefon și formă numărul de acasă al Bătrînului. Răspunse o voce de fată. Aproape că și uitase de fiicele Bătrînului.

— La telefon Robert Caillet.

Vorbea rar ca să fie sigur că e înțeles.

— Vreau să-i transmiți ceva tatălui dumitale din partea mea.

— E chiar aici, răspunse ea. Îl chem...

— Nu, scumpo.

Îl luase gura pe dinainte. Nu era un cuvînt potrivit, iar el dorea să fie foarte corect.

— Spune-i că am venit. Atîta tot.

Agăță receptorul în furcă. Formă un alt număr.

— Cu Betty, vă rog.

Așteptă din nou, trăgînd cu ochiul la sticla de Chivas Regal.

— Hei, salutare...

Glasul era tăios, metalic.

— Păpușico, am o sticlă de Chivas Regal, exact lîngă mine.

— Oh, Robert, spuse ea, ce drăguț din partea ta să mă suni.

După ton, ghici că maică-sa se află alături.

— Ce-ai zice de noaptea asta ?

— Cred c-o să mă culc devreme, Robert, răspunse ea. Și mama și eu, amîndouă sîntem obosite.

— Cam într-o oră ?

— Da, presupun că da.

Se lungi pe spate în pat ; avea timp din belșug. Betty locuia la cinci minute depărtare, pe Claiborne Avenue. Era comod să ai o fată în apropiere. Cele două zile trecute se afundau în memorie ; pulsația sîngelui le făcea să se șteargă.

Ca întotdeauna, își parcă mașina în fața unui maidan liber de pe Jena Street. Ducînd sticla într-o pungă de hîrtie, o porni pe jos spre imensa clădire albă, construită pe colț. Poarta, în permanență deschisă, dădea într-o curte plină de nalbe mari și tufe de ghimber, cu flori roșii-sîngerii încovoiate pînă la pămînt. O ferigă umedă de rouă îl plesni peste obraz. Nenorocitele astea de plante, oricît ar fi vremea de secetoasă, tot picură apa din ele... Se opri lîngă un arbust de mirt, mîngîindu-i distrat tulpina netedă cu degetele, așteptînd în picioare să se deschidă ușa de la subsol.

PRIMA OARĂ venise aici cu un an în urmă, împreună cu Al Stevens, un tip pe care-l știa de la curse. Al, un tînăr scund și cu ochii negri, care lucra la primăria orașului și era văr de gradul al patrulea cu primarul, dădea tîrcoale grajdurilor.

— Dacă vrei o fată pe cinste, am eu una pentru tine. În viața ta n-ai avut așa ceva.

În felul acesta o cunoscuse pe Betty.

ROBERT SE mira cum de stă el atît de răbdător în beznă. Oricînd poți găsi o fată: prin vreun bar clandestin, la cinema, într-o stație de tramvai, chiar plimbîndu-te pe stradă. I se și întîmplase asta o dată, pe Girod Street; mai trecea pe acolo din an în paști, în drum spre o agenție de pariuri. Întrecu o femeie îmbrăcată cu o rochie verde și cu părul negru coafat scurt după moda nouă. Era ceva... Înconjură grupul de clădiri ca să se poată apropia de ea din față. Trecu pe lîngă ea ca din întîmplare. Era sigur. Se răsuci pe călcîie și se luă după ea. Femeia se opri să se uite la o vitrină. Se opri și el alături.

— E un restaurant grecesc, zise Robert. Vă plac localurile grecești?

Necunoscuta surîse discret. Era femeia care i-a mărturisit, își aminti el, că are patruzeci și cinci de ani și că e și bunică. N-a crezut-o. Părea mai degrabă de douăzeci și cinci. Unele femei au funduri tare nostime, iar aceasta era una dintre ele.

De ce însă, cînd existau atîtea femei pe lume, stătea el într-o grădină umedă, așteptînd să se deschidă o ușă? Ce avea ea atît de deosebit încît

să-i aducă și o sticlă foarte scumpă de Scotch autentic? Chivas Regal — unii ar da o avere pe așa ceva. Oricum, mai mult decît un subsol mucegăit și o canapea cu noduri, două pahare soioase și, poate, dar nu sigur, niște gheață, dacă reușea s-o șterpelească din bucătărie.

Era o poveste cu canapeaua aceea. Călăreau pe ea ca pe o ființă vie. Îl dureau șalele și-i zvîcneau într-un fel și chinuitor și provocator.

— Doare așa de plăcut, draga mea, șoptea el. Așa de plăcut!

Își vedea trupul vibrînd de înflăcărare, ca valurile noaptea, nerușinat și viu și radiind din toate fibrele. Vibrația se transforma în tremur și-n fior pînă ajungea să explodeze și să se reverse, asemenea unui talaz, și Robert se răsucea și se zguduia și se liniștea, cu respirația tăiată. Iar în tihna care urma, o clipă se simțea unicul bărbat din lume, desăvîrșit și singur.

Bastard încornorat, se apostrofă el, mutîndu-și greutatea de pe un picior pe altul. Își căută drumul pe bîjbîite pînă la peretele casei de lemn, rezemîndu-se cu spatele de bîrnele dispuse orizontal. Cînd, în sfîrșit, se deschise ușa, nu se clinti. Las-o să se mire. Betty ezită, apoi păși în întuneric. Stîngul, dreptul, pe vîrfuri ca să nu se murdărească de noroi, capotul apărînd de un albastru pal în lumină. Nesigură, pentru că niciodată mai înainte nu trebuise să aștepte. Sutele de clienți dădeau întotdeauna năvală, nerăbdători: Crapă doar ușa, și ne înghesuim noi... Las-o să aștepte, să stea acolo, cu degetele de la picioare cufundate adînc în tină. Nimeni nu greblase vreodată frunzele. Anotimp după anotimp

s-au adunat, moi și supuse, sub picioare. Un frunziș parcă viu plin de viermi.

Încă un pas, cu poalele capotului ridicate de astă-dată în sus. N-o mai văzuse aventurîndu-se atît de departe în grădină. Și-ar fi nenorocit papucii, și cum ar fi explicat ea asta ? Mi i-am murdărit cînd am alungat pisica, mamă... Avea oare pisică ? Cîine nu, căci nu se auzea nici un lătrat.

— Robert ? șopti ea.

Prea încet, prea slab. Să mai rabde un pic.

— Robert, ești aici, Robert ?

Privind înspre locul unde stătea el de fiecare dată, nu-i trecea prin minte să se întoarcă.

— Robert !

Așa da, acum vorbise mai tare. Bravo ei ! Acum să-i răspund și să mă uit la ea cum tresare :

— Bau, drăgălașo !

MAI TÎRZIU, în timp ce se urca în mașină, își aduse aminte că era așteptat de Bătrîn. Instalat în Fordul prăfuit, mai trăgea din cînd în cînd cu coada ochiului și la strada întunecoasă. În jurul becurilor de sus străluceau mici cercuri de lumină colorată, iar capul îi vîjîia de pe urma alcoolului al cărui efect se ștergea treptat, treptat. Se simțea ușor, parcă plutind, și foarte însetat. În jilăveala amortizantă a nopții, motorul tuși înfundat, amuți o clipă, pentru a continua apoi într-un pîrîit constant și asurzitor. Ambreiajul nu funcționa, mecanismul de cuplare scrîșnea, blocat. Apăsă tare cu piciorul, readucînd totul la normal. Ceafa îi zvîcnea. I se mișca o ureche ; sălta ca și cum ar fi vrut s-o ia razna

din loc. Poate că Bătrînul, se gîndi el, a renunțat să mă mai aștepte. Dacă lumina e stinsă, mă duc mai departe spre casă.

În casa Bătrînului ardea fiecare lampă. Robert își ridică privirile pe șirul de trepte din fața intrării principale cu geamlîcurile strălucind orbitor. Toate astea, chicoti el, pentru mine. Voi pleca într-o apoteoză de glorie.

Se porni să urce scările. *Niciodată n-am știut că-s așa de multe. Îmi pocnesc urechile de parcă aș înota sub apă...*

În momentul în care puse piciorul pe dalele verandei, ușa de la fațadă se deschise brusc.

— Te așteptam, zise Maurice Lamotta.

Robert se opri la mijlocul pasului, bălăbănindu-și brațele înainte.

— Nu-mi imaginam c-o să te găsesc aici.

— Te așteptăm de aproape patru ceasuri.

Robert se uită chiorîș la căpățîna îngustă și descărnată, la mutra inexpresivă, la trupul slăbănog în costumul de bumbac dungat.

— Am avut o zi grea, rosti el cu voce joasă. Pur și simplu nu-s obișnuit să fiu omorît.

Ceva sclipi în adîncul ochilor negri ai lui Lamotta. Batjocură. Surpriză. Poate numai interes.

— Asta schimbă lucrurile, lăsă el să-i scape printre buzele subțiri. De fapt, o asemenea treabă poate să fie destul de neplăcută.

— Du-te dracului, spuse Robert.

Bătrînul stătea pe marele fotoliu de culoare albastră, în dreptul căminului aparent, îndesat acum cu flori veștejite. Alături, pe masă, se afla un pahar înalt de whisky, aproape neatins, aburit în atmosfera fierbinte.

— Știu că am întîrziat, zise Robert. Dar îmi dau demisia.

Sprîncenele Bătrînului se înălțară abia perceptibil. Tăcut, îi arătă cu degetul un scaun.

Robert nu-l luă în seamă.

— Nu-mi place să fiu hăituit de oameni. Nu mă țin nervii. Și în afară de faptul că toată lumea minte, n-am descoperit nimic. Nici măcar n-am habar unde s-a scufundat blestemata aia de corabie. Așa că am de gînd să-mi găsesc o altă slujbă.

Se opri, uluit o clipă de accentul cajun din vorbirea sa. Credeam c-am scăpat de el... Îmi închipuiam că mai am și puțin curaj pe deasupra, dar nici pomeneală.

— Sînt viu și mă las păgubaș. Isuse, nici măcar un pistol. Pricepeți cum vine asta ?

— Un pistol n-ar ajuta la nimic, susținu Bătrînul. La asta sînt mult mai buni decît tine. Pistolul ți-ar da doar senzația că poți să te lupți.

— M-am trezit fără armă, zise Robert. Data viitoare, am nevoie de una.

Iarăși apărea afurisitul de accent cajun.

Bătrînul îi arătă din nou scaunul.

— Cum să ghicesc ce s-a petrecut ?

Era foarte obosit. Ce-ar fi totuși să stea jos un minut ?

— Poate că așa o să încetați să tot împungeți cu degetul ăla, îi spuse el Bătrînului.

Îl durea spinarea și-și simțea ochii ca și cînd i-ar fi fost gata să-i iasă din orbite. *Nenorocitele alea de femei. N-ar fi trebuit să calc pe-acolo.* Unghiile îi erau murdare. Cum de i s-au putut murdări mîinile în pat la Betty ?

— Să vă povestesc ce s-a întîmplat.

Cînd termină, Bătrînul nu spuse nimic. Își bău whisky-ul pe îndelete, ultimele picături căzîndu-i pe reverul hainei. Lamotta stătea și el neclintit.

— Așa că mă las păgubaș, repetă Robert.

Bătrînul părea că n-a auzit. Privea țintă în paharul gol, agitîndu-i din timp în timp gheața, ascultînd atent clinchetul subțirel și delicat. De la mînie, Robert alunecă, rînd pe rînd, în îngrijorare, apoi în plictiseală și, în cele din urmă, într-un somn neliniștit de bețiv.

După o vreme, deveni conștient, prin picoteala care-l cuprinsese, de conversația și cearta dintre Bătrîn și Lamotta. De afirmația lui Lamotta : „N-aveți dreptate“. De spusele Bătrînului : „Am să sun chiar acum ; cît o fi ceasul la New Jersey ? Louis n-o să se simtă deranjat că-l trezesc pentru o afacere ca asta.“

Îl auzi pe Bătrîn pășind greoi prin cameră pînă la telefon și începînd să bată nerăbdător cu receptorul în furcă. Își schimbă poziția și deschise un ochi. Maurice Lamotta se uita fix la el, cu fața schimonosită de furie.

— Îl coști o groază de bani pe Bătrîn, știi asta ? Se retrage din afacerea cu băuturile.

— Eu îl cost ? Eu mi-am dat demisia.

— N-o să te lase să pleci.

— Uite ce, zise Robert. N-o să mă-nvețe el ce să fac. Oricînd mă pot întoarce la pescuit.

— Iar eu te-am angajat !

Lamotta se duse la fereastră, privind în bezna de afară.

Robert căscă zgomotos. *Peşti, peşti, am să văd toţi peştii ăia simpatici.* Cînd se întoarse Bătrînul, Robert moţăia din nou.

— S-a făcut, spuse Bătrînul. Eram sigur că Louis va fi interesat.

— Aveţi idee cît o să vă coste asta ? întrebă Lamotta.

Bătrînul îşi pregăti un alt pahar cu băutură.

— Contrabanda de băuturi n-o să ţină o veşnicie, amice. Eu îi şi prevăd sfîrşitul, la fel ca şi tine, dealtfel.

Lamotta pufni dispreţuitor :

— Într-o zi am să calculez exact ce-aţi pierdut retrăgîndu-vă din cauza unei încăierări.

Bătrînul rîse înfundat. O chicoteală aspră şi lipsită de umor.

— Amice, tu ştii mai bine.

— Indivizii ăştia sînt nişte amatori.

Acum, Lamotta pleda.

— Aţi putea să vă feriţi de ei, continuă el.

— Mossy, spuse Bătrînul şi, o clipă, Robert nu-l recunoscu pe Lamotta în acest nume, Mossy, n-ar fi deloc uşor, şi pe urmă s-ar isca... (aici Bătrînul ezită, căutînd cuvîntul)... s-ar isca şi încurcături.

— Şi Louis, susţinu în continuare Lamotta, ce credeţi că va face Louis ?

— Probabil că o să-i ucidă pe toţi.

— Chiar în clipa aceasta, Louis se gîndeşte că aţi devenit un laş.

— De ce să-mi pese mie ce gîndeşte Louis ? Nu mă mai ocup de comerţul cu băuturi, aşadar n-am nevoie de reputaţie. Lasă-l pe Louis să tragă şi profiturile şi ponoasele. Lasă-l să se-nfrupte şi el în aceşti ultimi ani...

— Aţi vîndut prea ieftin.

Lamotta mai că se sufoca rostind aceste cuvinte.

— Mossy, prietene, uiţi că se pot cîştiga bani şi în afaceri legale. Acum sînt un om respectabil.

Lamotta suspină, gata să izbucnească în plîns.

Bătrînul zise :

— Nu l-aş mai lăsa pe băiat să rişte, înţelegi ? Nici pentru un sac de bani nu i-aş mai pune viaţa în pericol.

ROBERT SE deşteptă cu o mişcare bruscă de beţiv, sărind aproape din scaun. Bătrînul stătea în acelaşi loc, însă pe o tavă alături de el fusese adus micul dejun, iar încăperea mirosea a cafea. Pe fereastră începea să pătrundă lumina zilei, vaga strălucire verzuie a răsăritului de dincolo de coroana umflată în vînt a unui palmier.

— De ce nu m-aţi trezit ? M-aţi lăsat să dorm toată noaptea.

— E mai multă linişte cînd dormi tu.

Arată puţin cam trist, se gîndi Robert, sau e numai obosit ?

— Mă duc acasă.

— Stai jos, spuse Bătrînul.

— Mi-am dat demisia.

— Nu ţi-ai dat-o, zise Bătrînul. După-amiază te urci în tren şi pleci la Chicago, iar mîine la Denver.

— M-am săturat de călătorii.

— Dacă rămîi aici, spuse Bătrînul, vei fi omorît.

Robert îl privea uluit, faptele pătrunzînd lent în conştiinţa sa.

— Am plătit o avere pentru siguranţa ta, urmă Bătrînul, şi nu am de gînd să-mi irosesc banii de pomană.

Se ridică încet în picioare.

— Ne-ai auzit astă-noapte şi, în ciuda a ceea ce crede Lamotta, nu-mi place să pierd banii... Acum, bărbiereşte-te dacă vrei, dar nu părăsi casa. O să-mi scol fetele să-şi facă bagajele.

Robert clipi din ochi la el.

— Fetele ?

— Plecăm cu toţii într-o vacanţă, răspunse Bătrînul. Anul şcolar e pe terminate şi maicile de la mănăstire n-or să se supere dacă fiicele mele vor lipsi ultima lună.

— Sînt mahmur încă şi nu mă simt bine, spuse Robert. Încotro mergem ?

— Data viitoare să nu mai bei atît de mult doar pentru că te-ai speriat, zise Bătrînul. Mergem să vedem Vestul. Tot Vestul. Poate cumpăr vreo crescătorie de vite.

VIZITARĂ, AŞA cum promisese Bătrînul, întreg Vestul. Din Montana (unde îşi cumpără într-adevăr o crescătorie de vite : „Mi-ar plăcea să merg cîteodată la vînătoare") pînă în Arizona, unde contemplară conştiincioşi Rio Grande. Lună după lună, făcură înconjurul ţării, metodic, hurducaţi pe spinarea cailor peste terenuri presărate cu stînci, călare pe catîri pe poteci atît de strîmte încît, ca să nu-l ia ameţeala, Robert închidea ochii, pe linii ferate înguste spre puţuri de mină părăsite, pe şerpuitoare trenuri rapide care gonesc ore în şir peste întinderi goale unde nu există absolut nimic. Robert îşi amintea munţii nesfîrşiţi, toţi semănînd între ei, coastele lor acoperite cu florile acelea numite căldăruşe a căror urîţenie uscată exercita asupra lui o irezistibilă atracţie. (Sînt pe cale să mă ţicnesc, îşi spunea el, dacă florile încep să reprezinte ceva pentru mine.) Cîmpiile pustii, care în lumina lunii scînteiau ca zăpada. Îngrămădirile de pietre ce comemorau naşteri şi morţi şi bătălii. Şi vînturile, vînturile nemiloase şi secetoase. Bătrînului îi plăceau munţii ; şuierul vîntului îi trezea un surîs plin de blîndeţe ca şi cum i-ar fi adus aminte de ceva.

Pe Robert vînturile îl făceau nervos. La fel şi Pacificul. Se duseră la Seattle, pe urmă la Portland („Nu le-am văzut niciodată", zicea Bătrînul), iar pe undeva între cele două oraşe, întreprinseră o excursie anume ca să vadă Pacificul. Se cocoţară pe o stîncă dezgolită ce sta gata să se prăbuşească şi-şi fixară atenţia, pe deasupra plajei mohorîte, asupra oceanului. Suprafaţa apei se ridica şi se lăsa asemenea unei respiraţii. Din ziua aceea, Robert n-a mai privit Pacificul. Într-un fel, simţea că n-ar mai fi fost în siguranţă.

Călătoria dură aproape patru luni. În tot acest timp Bătrînul nu-i mai pomeni lui Robert despre afaceri. Maurice Lamotta apăru de cîteva ori, rămase peste noapte şi plecă. Altminteri, nimic. Nici măcar telefoane prea multe nu părea să dea

sau să primească Bătrînul. Era, așa cum spunea el, o vacanță completă.

Cînd se întoarseră la New Orleans, Robert era logodit cu Anna, fiica Bătrînului.

NICIODATĂ NU a știut exact cum s-a întîmplat. Își amintea doar că se gîndise : Are șaptesprezece ani, sînii i s-au împlinit, e coaptă pentru bărbat. Nu ținea minte ca el să fi adus vorba despre căsătorie, dar probabil s-o fi făcut. Era convins că nu de la ea venise propunerea. Prea era bine crescută și prea cuviincioasă. Pînă și vocea îi era blîndă și șoptită și parcă stăruind în aer chiar după ce tăcea.

Robert se minuna. Nu era ștearsă, nu era mută. Discuta frumos și inteligent. La fel ca tatăl ei, iubea și ea munții, și Robert își dăduse seama de emoția puternică ce-i cuprindea ființa la vederea lor. Era tînără și frumoasă, iar el avea sentimentul că în fiecare clipă Anna ar fi putut să se preschimbe în fum și să dispară.

Poate că ăsta-i motivul, își spuse Robert, îngrijorat pînă la urmă de neobișnuita introspecție la care se supunea singur, *poate că ăsta-i motivul pentru care trebuie să încerc...*

Se va însura cu fata aceasta frumoasă. S-a zis cu grădinile pline de noroi și cu statul în picioare în întuneric.

Se strădui să-și imagineze cum o să fie cu o nevastă care te așteaptă acasă. Cu un cămin al tău. Niciodată nu avusese așa ceva ; chiar pe vremea cînd trăia maică-sa, locuiseră laolaltă cu rudele. Un șir de case de-ale verilor lor, neprimitoare toate, toate cu mirosul altor oameni.

Acum căminul său o să aibă un singur miros : al său și numai al său.

Bătrînul nu arăta nici fericit, nici nefericit.

— E timpul ca Anna să se gîndească la măritiș, spuse el, și asta fu totul.

În afară de faptul că fața îi căpătase o culoare mai vie, cu bujori abia ghiciți în obrajii ei netezi și măslinii, Anna însăși nu părea deloc schimbată. Uneori, cînd ea îi punea mîna pe braț într-un gest drăguț și blînd, Robert simțea cum îl trece un fior prin tot corpul, ca să i se lase apoi în stomac. Iar după cîteva șocuri de genul acesta, conchise că e foarte îndrăgostit de ea.

Într-o seară, după reîntoarcerea la New Orleans, rămase în dormitorul său cu aer îmbîcsit și cu fluturi de noapte izbindu-se de lampă și reflectă cu grijă la întreaga poveste. Cînd gîndurile vagi și neformulate i se șterseră din minte și numai zbaterile de aripi ale fluturilor sau bîzîitul vreunui țînțar mai tulburau liniștea, hotărî că tot ceea ce-și dorise vreodată se află la îndemîna lui, așteptîndu-l. *Pentru prima oară, îmi este de-ajuns. Cred că-mi ajunge.*

ANNA

DE CÎND se știa, Anna își făurise mereu planuri în legătură cu ziua nunții. Pînă și păpușile ei erau mirese. Avusese sute de păpuși ; mătușile și unchii și verii ei îi aduceau cu regularitate.

Erau de toate tipurile și mărimile, mari și mici, blonde și brune, copilași delicați la trup și domnișoare cu fustele înfoiate. Cu toate, Anna făcea același lucru : le scotea îmbrăcămintea (aruncîndu-le-o în gunoiul de la bucătărie), iar păpușile goale le punea cu grijă pe rafturi și prin unghere. Cînd avea șase ani, i-a spus tatălui ei :

— Păpușile mele au nevoie de haine noi.

Chiar de a doua zi, domnișoara Evelyn Boissac, croitoreasa ei, sosi și se instală în uriașa încăpere folosită pentru cusut.

— Ce ți-ar plăcea, domnișoară mică ? Uite, am niște bucăți rămase de la rochiile mătăluță ; n-ai vrea ca și păpușile să poarte rochii la fel ?

— Vreau să fie mirese, spuse hotărîtă Anna.

— Toate ?

— Da.

Cum domnișoara Boissac ezita, Anna scoase un urlet de furie. Mătușa Cecilia (care ținea locul de stăpînă a casei, întrucît mama Annei era mereu însărcinată și preocupată numai de sănătatea pruncului, toată lumea convenind că are nevoie de liniște și odihnă pentru ca micuța ființă încă nenăscută să-și poată urma evoluția firească) apăru repede în ușă bombănind mînioasă :

— Domnișoară Boissac, știi ce-au spus doctorii...

Domnișoara Boissac dădu afirmativ din cap, iar buzele ei subțiri deveniră și mai subțiri parcă. În săptămîna care urmă, nu făcu nimic altceva decît să coasă rochii de nuntă pentru păpuși, pentru toate păpușile, chiar și pentru păpușile-bebeluș. Le confecționă din tot felul de materiale

albe, de la satinul moale și lucitor pînă la țeapănul organdi.

— Cred că sînt vreo sută de păpuși, se plînse domnișoara Boissac.

— Nu le-am numărat niciodată, răspunse Anna calm.

Una cîte una, în lungile lor rochii albe și cu voalurile aruncate pe spate ca să li se vadă fețele pictate, miresele se înșirară pe rafturi și ticsiră ungherele. Era în vacanța de vară și Anna nu părăsi nici o clipă încăperea. Zi de zi, în timp ce domnișoara Boissac bea pahar după pahar de ceai rece, rămase lipită lîngă ea, urmărind acul neobosit al mașinii de cusut sau scormonind prin mormanele de materiale și alegînd următoarea rochie. Era dimineața și ele tocmai coseau cînd, în ciuda liniștii și odihnei, pe mama Annei o apucară, prematur, durerile nașterii. Casa se umplu de țipete, de forfoteala neamurilor, de preoți în sutane negre, bulucindu-se să se roage în dormitorul ei gol. La un moment dat Anna se duse să se uite la ei, apoi se întoarse la domnișoara Boissac.

— N-o să meargă, zise ea categoric.

— Ce n-o să meargă ?

— Copilul n-o să trăiască, are sîngele stricat.

— E îngrozitor ce spui !

— Eu am fost cea mai sănătoasă pentru că am fost prima ; sora mea s-a născut mai mică, știi asta. Pînă au venit ceilalți sîngele era așa de stricat, că n-au mai putut trăi.

— Cine ți-a spus asta ? Cine a îndrăznit să împuie capul unui copil cu asemenea idei ? Cine ?

Bucătăreasa negresă fusese aceea, dar Anna, devenind dintr-o dată discretă, răspunse calm :

— Dumnezeu mi-a spus.

Anna păstră păpuşile vreo şapte sau opt ani, pe urmă le împachetă pe toate în mai multe cutii şi le expedie la orfelinatul St. Vincent. Nu o mai interesau. Pe atunci umplea caiete întregi de schiţe cu proiecte pentru nuntă.

Era o pictoriţă pricepută, o bună desenatoare. Studia reviste de modă, cărţi de artă menajeră ; culegea din toate detalii, combinîndu-le şi potrivindu-le pentru ea ; se duse pînă şi la biblioteca publică să copieze rochiile de cununie din Roma antică. Etajerele ei, golite de păpuşi, fură ocupate de caiete de schiţe, toate aranjate curat şi ţinute în ordine. Un caiet pentru flori, lucrat în acuarelă. Un caiet cu rochii pentru sora ei Margaret, selectate în aşa fel, încît să diminueze înfăţişarea ei bondoacă. Unul pentru domnişoarele de onoare. Un altul pentru cel ce va purta pînă în faţa altarului verighetele, un băieţaş zvelt, Anna fiind sigură că printre numeroşii ei verişori va putea să găsească vreunul care să corespundă ca înfăţişare cu schiţa făcută de ea. Un alt caiet destinat prăjiturilor, cu schiţe adaptate după *Larousse Gastronomique*, pentru interminabilele gustări. Un altul pentru petrecerea de nuntă propriu-zisă — recepţii, pavilioane, grădini, saloane de bal. Şi, în sfîrşit, caiet după caiet cu rochii de mireasă, în toate stilurile posibile.

Începu, cu infinită grijă şi precizie, să-şi strîngă cele de trebuinţă pentru gospodărie. La cincisprezece ani o întreagă mănăstire de călugăriţe Carmelite din Guatemala lucra pentru ea. Brodau, făceau monograme, tigheleau, croşetau. Munciră constant ani în şir la comanda şi după modelele ei. Cînd lucrurile soseau gata finisate, Anna le mîngîia bucăţică cu bucăţică şi le punea deoparte în cutii căptuşite cu hîrtie albastră... O mănăstire belgiană îşi încetă, în afară de rugăciuni, orice altă activitate numai ca să-i confecţioneze ei dantela necesară pentru feţele de masă. Încet, dar sigur, dulapurile şi scrinurile începură să i se umple.

Adunînd lucrurile acestea, Anna trăia un teribil sentiment de fericire şi plenitudine. Se simţea făcînd parte din nesfîrşitul şir de femei ce-şi împăturesc zestrea în lăzi şi cutii, la adăpost de apariţia necunoscutului mire.

La vîrsta de şaisprezece ani comandă, după propriile ei schiţe, serviciile de porţelan executate de Minton. Dură doi ani pînă fură gata şi abia de sosiră la vreme pentru nuntă.

Tot la şaisprezece ani îşi cumpără casa. O descoperi într-o după-amiază în timpul unei preacucernice excursii cu clasa ei de la călugăriţe. Vizitau locul unei minuni mai mititele săvîrşite de St. Jude — ceva lumini strălucitoare şi o icoană lăcrimînd — într-o căsuţă întunecoasă şi mirosind a urină, a mucegai şi a varză. Femeia în jurul căreia se petrecuseră aceste lucruri remarcabile, o infirmă cu un şold anchilozat şi cu o mînă fără degete, zăcea la pat, smiorcăindu-şi nasul din cauza unei răceli. Fetele, în uniforma lor de la mănăstire, se zgîiră la ea din uşa dormitorului, însă femeia nici nu deschise ochii. La întoarcerea spre şcoală, uitîndu-se aşa, într-o doară, pe geam, Anna văzu casa, pe jumătate

ascunsă în spatele grădinii înconjurate cu un gard de fier. Ceea ce zări îi fu de-ajuns. A doua zi tatăl ei cumpără casa, plătindu-i de trei ori mai mult valoarea. Cu obişnuita sa conştiinciozitate, Anna făcu planurile de reconstrucţie în mai multe schiţe, mai multe caiete. Doi ani mai tîrziu, cînd se logodi cu Robert, proiectele erau terminate, dar nici un fel de lucrare reală nu fusese întreprinsă încă. Trebuia să se grăbească. Angajă două echipe de meseriaşi care, cu toate protestele vecinilor, trudeau pînă noaptea tîrziu. În fiecare zi, după şcoală, Anna îşi azvîrlea cărţile şi pleca să controleze munca. Oamenii mormăiau nemulţumiţi de pretenţiile ei ; unii dădură bir cu fugiţii, dar alţii rămaseră şi casa luă înfăţişarea pe care şi-o dorea.

ANNA NU putea să-şi amintească nici o perioadă din viaţa ei în care să nu-şi fi făcut planuri în legătură cu nunta, după cum nu ţinea minte să fi existat vreo epocă în care să nu se fi dus la mănăstirea Ursulinelor. Cunoştea pe fiecare călugăriţă în parte, de la veteranele aflate pe moarte în infirmerie pînă la novicele cu chipuri tinere şi rotunde. Ştia fiece colţişor din clădirea mohorîtă ; uriaşele mansarde pline de ecouri şi îngustele scări tăiate în ziduri ; tăcerea capelelor şi a culoarelor în care timpul părea suspendat, ca şi ceremonialul rece al vorbitoarelor. Doisprezece ani fusese mulţumită şi fericită, o elevă studioasă, liniştită, cu purtări bune. (Sora ei Margaret lansa pocnitori în bibliotecă, aprindea pe nepusă masă toate luminile în capela destinată slujbelor de noapte, turna cerneală în sufertaşele de mîncare, trăgea chiulul de la ore, arunca în clasă cocoloaşe de hîrtie mestecată în gură şi transformată în proiectile.) Acum, în ultimul an, Anna devenise agitată şi-şi pierduse răbdarea. În timpul orei de latină se hotăra asupra modelelor de rochie, înghesuite unele peste altele în caietele ei de schiţe, în ora de retorică renunţa la aceste hotărîri, în cea de franceză aproape că plîngea de neputinţă.

Rochia pe care o alese în cele din urmă era de un alb de fildeş, fără trenă, cu guler înalt, mîneci lungi şi brodată toată cu perle mici. Modelul şi l-a adaptat ea singură după o ilustraţie din *Ivanhoe*. În afară de cercei — o lungă cascadă de perle executată la Tiffany după un model al ei — nu va purta nici o altă bijuterie.

În clipa în care luă hotărîrea se simţi mult mai bine, totuşi pentru studiu nu mai avea nici o dispoziţie.

La jumătatea anului şcolar fu chemată în cabinetul maicii superioare. Boneta aspră-foşnitoare lucind de scrobeală, faldurile prăfuite ale poalelor uniformei de lînă neagră o făcură pe Anna să se gîndească : *La început, cînd am venit aici, eram înspăimîntată de ele. Fîşîitul bonetei făcea să mi se zbîrlească pielea pe mine şi ţăcănitul mătăniilor de lemn mă punea pe fugă, grăbindu-mă să dau colţul ca să nu le mai întîlnesc. Le socoteam ceva între Dumnezeu şi o stafie neagră şi mi se întîmpla să am coşmaruri cu ele... Totul în mănăstire e negru ; holurile nu au nici un fel de ferestre, iar duşumelele sînt aşternute cu linoleum negru. Capela e de lemn*

negru, doar cu o candelă sau două (punctele alea de lumină pîlpîitoare o fac să pară și mai întunecoasă) și cu o făclie roșie spînzurînd în sanctuar și balansîndu-se din cauza curentului. Întuneric complet pentru a face mai pregnantă prezența lui Dumnezeu. În afară de două dăți pe an : miezul nopții de Crăciun — roșu și verde, și Paștele — alb și galben auriu... Predica ce i se ținea ca să-și îmbunătățească notele îi intra pe-o ureche și-i ieșea pe cealaltă. Apoi spuse calm :

— Presupun că nu prea contează dacă absolv sau nu. În iunie voi fi căsătorită, iar lui Robert și tatei nu le pasă.

Observă pe fața călugăriței mai întîi uimire, apoi o rece preocupare. Continuă cu un aer de mironosiță :

— Educația am primit-o și, la drept vorbind, nu are nici o însemnătate dacă voi sta pe estradă cu flori în mînă.

Zîmbea mereu vag și respectuos. Și-și urmă gîndul :

— Trebuie să-mi termin casa, explică ea. Robert și cu mine avem nevoie de un cămin. E foarte important să fie agreabil, nu credeți ?

În februarie, timp de două săptămîni, rămase în fiecare zi după orele de clasă să ia meditații la matematică și latină. Pe urmă încetă.

— Vă sînt foarte recunoscătoare, spuse ea politicos, dar am atîtea de făcut, zilnic, după orele de școală !

Preparatoarea, o călugăriță cu fața roșie și rotundă, clătină din cap fără o vorbă.

— Stau și mă-ntreb de ce nu abandonez definitiv școala ; și pentru dumneavoastră ar fi mai ușor, nu ?

Cu mutra ei calmă și roșie, călugărița zise :

— Socotesc că ar fi un mare păcat, draga mea, să nu duci pînă la capăt un lucru pe care l-ai început.

Pe fața Annei apăru noul ei zîmbet larg și binevoitor.

— Dar eu nu renunț. Doar că am început altceva.

Învăluit în panglicile scrobite, chipul cel rumen surîse abia ghicit.

— Cred că meditațiile ți-au ajutat la ceva. Îmi închipui c-ai să reușești să treci.

— Sper și eu, răspunse Anna.

În clipa aceea și-o dorea cu tot dinadinsul.

Pe urmă uită cu desăvîrșire. Era prea preocupată de casă și de Robert. În acel ultim semestru de liceu nu a avut alt gînd : printre covorașe și perdele, canapele și scaune, plutea chipul lui Robert. Citea din Shakespeare fără să vadă, scanda din Vergiliu în ritmuri întîmplătoare, imaginîndu-și în tot acest timp formatul urechilor lui Robert, mîinile lui : unghii scurte și drepte, mici smocuri de păr pe degete... Cîteodată, Robert venea s-o întîlnească după orele de școală. În clipa cînd îl zărea așteptînd-o, o și trecea un fior și auzea parcă un zumzet. Singurul lucru pe care-l mai putea face era să se abțină de a arunca la pămînt cărțile și de a-i alerga înainte. Bineînțeles că nu se preta la așa ceva ; se purta cu decență și demnitate.

— Cred că logodnicul meu vine să mă ia în după-amiaza aceasta, le zicea ea călugărițelor. Da, îl și văd așteptîndu-mă.

În timp ce, pășind fără grabă, ieșea să-l întîmpine, călugărițele se îmbulzeau în spatele ei la ferestre. Anna le ghicea privirile, urmărind-o, alunecînd peste ea ca niște degete imperceptibile.

A doua zi ele comentau :

— Un tînăr foarte prezentabil. Sînteți o pereche încîntătoare.

Răspundea din cap, surîzînd sfios, fără să se sinchisească de faptul că fiecărei fete i se spunea la fel. Pentru că era plăcut să simți admirația lor dezinteresată, ocheadele lor, de departe, de partea cealaltă a ferestrelor.

ABSOLVI ȘCOALA în luna mai odată cu celelalte colege, toate în rochii albe și cu buchete de trandafiri roșii. Printre spectatori se afla și tatăl ei, cu Robert alături. Cît de norocoasă sînt, se gîndi ea. Tata arată atît de distins ! Nimeni dintre cei aflați în sală nu e așa de înalt ca el. Și Robert, cu părul lui negru lucios și cu ochii negri și strălucitori, e atît de prezentabil... Amîndoi poartă costume de lustrin bej. Cravate deosebite. A tatei e mai întunecată... De pe acum au aerul că fac parte din aceeași familie ..

Anna se uită la verișoarele și la verii ei, la mătușile și la unchii înșirați unii lîngă alții în jurul tatălui ei și conchise că, în familia mamei, nu era nici măcar o singură persoană care să-i placă de-adevăratelea. După ce mă mărit, își promise ea, o să fiu cinstită și o să încetez să

mă mai văd cu ei. Rînd pe rînd, însă fără să mă abat o clipă de la această hotărîre.

Există momente cînd anumite lucruri trebuie să rămînă în urmă. Ca, de pildă, renunțarea la păpușile păstrate o viață. Sau ca deschiderea ușilor unor camere încuiate... În urma dispariției mamei, — ai casei afirmau că se stinsese de inimă rea după ultimul copil născut mort — ușa de la dormitorul ei a fost ținută încuiată. Anna și Margaret treceau întotdeauna pe acolo în vîrful degetelor, grăbite, exact așa cum făcuseră și pe cînd trăia ea. Ușa aceea a stat sub cheie ani de zile. O dată, bunica a luat-o și pe Anna înăuntru. (Margaret, mezina, nu a fost invitată.) Hainele mamei, demodate acum pentru ochiul ager al fetei, mai atîrnau încă în dulapuri, cu buchețele de ierburi aromate în ele, ca măsură de protecție împotriva unor molii inexistente. Pe pat, sub învelitoare, perna, ușor boțită, pe care murise. Pe masă, cartea ei, rămasă pentru totdeauna cu fața în jos. Șalul, împăturit și așteptînd pe scaun...

— Vezi, îi spuse bunica, e întocmai cum a lăsat-o mama ta.

Și o lacrimă, una singură, i se rostogoli pe obraji. Cu seninătatea unui copil, Anna privi dîra sclipicioasă a lacrimii pe obrazul lățit, minunîndu-se cît de mult poți plînge, cît de îndelungată e suferința. Ea personal nu simțea nimic. Abia dacă-și cunoscuse mama ; cum ar putea să-i fie dor de ea acum cînd era moartă ? Nu avea nici o amintire despre femeia al cărei duh sălășluia în această încăpere, ale cărei veșminte stăteau agățate în dulap, ai cărei pantofi stăteau

înşiraţi pe podeaua de lemn lustruit. Asemenea golurilor dintr-o coală de hîrtie din care decupezi păpuşi, tot astfel îi apăreau şi urmele lăsate de mama ei pe pămînt. Pe masa de toaletă se aflau periile de argint.

— E ultimul dar al tatălui tău. Aproape că nu le-a folosit deloc, dar uite aici, printre ţepi, firul acela de păr lung, îl vezi, e al ei. Uită-te cît de lung îi era părul şi cît de negru. Nu, nu-l atinge. Nu-i atingem niciodată lucrurile ; ştergem praful şi punem totul la loc. Asta-i tot.

Anna privi cu atenţie de jur împrejurul camerei cu storurile veşnic trase. Mirosul aromat al ierburilor indiene stăruind în aerul nemişcat îi tăia respiraţia. În dulapuri, rochiile atîrnau moi, unele cu tivurile descusute. Pantofii, rezemaţi unul de altul, aveau tocurile puţin tocite.

— Mama e fericită în cer, spuse Anna.

Cine o învăţase asta ?

— Toată lumea e fericită în cer, adăugă ea.

Iar atunci cînd o altă lacrimă alunecă la vale pe dîra lăsată de prima, Anna rămase cu ochii ţintă la ea, fără să înţeleagă.

ÎNTR-O ZI, moaştele acelea neobişnuite dispărură. Simplu şi definitiv. Într-o zi, venind de la şcoală, găsi uşa deschisă, cu cerul cenuşiu de toamnă strălucind de partea cealaltă a ferestrelor, acum fără perdele. Plină de curiozitate, intră. Pe pat se afla o nouă cuvertură. Îşi aruncă ochii sub ea : numai aşternuturi curate. Măsuţa de toaletă era eliberată de sticlele de parfum, de perii şi de vaze. Deschise dulapul : gol. Tatăl ei nu spuse nimic. Pentru o foarte îndelungată

vreme, bunica nu le mai călcă prin casă. Anna nu puse întrebări în legătură cu schimbarea.

Trase învăţătura că a te debarasa de anumite lucruri face parte din viaţă. Fusese lecţia pe care i-o dăduse tatăl ei.

PENTRU BUNICA ei, Anna simţea o afecţiune vagă, amestecată cu milă : bătrîna aceea sărmană care-şi ştergea lacrimile numai şi numai pentru a le lăsa să o podidească din nou.

Muri în aprilie dintr-un icter. În camera de spital cu flori şi lumînări sfinţite a îndurat totul, răbdătoare şi tăcută pînă la capăt. Trecerea spre lumea de apoi i-a fost uşurată de psalmodierile reunite a şase preoţi, cu toţii rubedenii de-ale ei. Trupul galben, gata să-şi dea duhul, a fost înconjurat de întreaga familie, ultimii veniţi rămînînd în hol, nemaiavînd loc să se înghesuie în mica încăpere. Aduseră scaune şi bănci de prin toată clădirea şi se urcară pe ele, zgîindu-se prin uşă. Cînd sosi arhiepiscopul, pînă şi el fu obligat să se caţăre pe un scaun şi să-i trimită binecuvîntarea pe deasupra spinărilor îngrămădite ale neamurilor. Probabil că dacă ar fi fost îmbrăcat în odăjdii şi ar fi purtat mitra, i s-ar fi făcut loc. Dar poate că nu, deoarece moartea era privită aici ca o chestiune de familie, iar ei îşi aveau propriii lor preoţi.

Anna, blocată în interiorul camerei, simţea cum i se încreţeşte pielea pe ea şi se cutremura de repulsie la vederea femeii inconştiente. Sora ei Margaret spuse :

— Îmi vine să vomit.

Şi, lăsîndu-se pe brînci, se tîrî afară din încăpere, croindu-şi drum prin pădurea de picioare. Anna îşi contemplă inelul de logodnă (un safir tăiat în unghiuri drepte : „Diamantele sînt atît de comune, Robert !") şi-n adîncimile lui albastre îl văzu pe Robert şi-şi văzu viitorul. Aproape că nici nu auzi ţipetele şi plînsetele cînd bătrîna horcăi pentru ultima oară şi respiraţia i se opri.

Înmormîntarea avu loc doar cu două luni înainte de cununie. Cei din clanul D'Alfonso cereau să se amîne nunta : convenienţele nu îngăduiau o dată atît de apropiată. Anna plînse cu lacrimi amare la pieptul tatălui ei.

— De ce plîngi, Anna ? Era o femeie bătrînă !

Anna răspunse furioasă.

— Nu pentru ea, nu pentru ea. Mi-am dorit nunta în iunie.

Urmă o pauză, atît cît tatăl ei să priceapă.

— Anna, dacă vrei nunta în iunie şi dacă ţi-ai ales omul, nu văd nici un motiv pe lumea asta ca să nu se întîmple aşa.

— Ei spun...

— Ei spun tot felul de lucruri.

— Ei spun că nu vor veni.

— Vor veni, zise Bătrînul. Nu există nimic care să le placă mai mult decît o nuntă în stil mare. Mai mult chiar decît o înmormîntare în stil mare. Fă cum vrei tu, Anna, şi la naiba cu celelalte.

CLANUL D'ALFONSO cîrti puţin, dar curînd se potoli. Bătrînul avea dreptate în legătură cu neamurile nevestei : le plăcea o nuntă în stil mare. Şi, pe măsură ce aflară, etapă cu etapă,

despre preparative, înţeleseră că nunta Annei, care avea să-l coste o avere pe Bătrîn, urma să devină cel mai important eveniment din istoria familiei. Mai grozav chiar decît poveştile bătrînei despre opulenţa, de mult dispărută, din Sicilia.

A fost o săptămînă de festivităţi, printre care şi unele despre care nu s-a suflat o vorbă. Cum ar fi chiolhanul de două zile de la ferma Bătrînului, la Abita Springs, numai pentru bărbaţi, cu femei uşoare aduse special din Chicago. În timp ce soţii erau plecaţi, doamnele porniră într-o croazieră liniştită printre lacuri, pentru un picnic pregătit cu tot dichisul pe coasta Golfului Mexic. S-au organizat jocuri de noroc la cazinoul Bătrînului, rezervat pentru ei. S-au aranjat serate dansante, şi concerte, şi scurte treceri pe la biserică pentru a reaminti fiecăruia că o căsătorie este un lucru sfînt. Bătrînul fu rareori văzut, dar nimeni nu-i simţi lipsa. Robert participă la o reuniune de dans, se îmbătă şi o părăsi devreme. Anna lăsa impresia că nici nu observă mulţimea. Pe cei mai mulţi dintre oaspeţii prezenţi îi evită fără să se mai scuze. Îşi urmărea propriul ei plan, propria ei schemă.

CU O zi înainte de cununie, Anna scoase la iveală pozele mamei ei, ale fantomei aceleia din încăperea goală, în rochie de mireasă. Fotograful îşi fixase în aşa fel reflectoarele încît să prindă strălucirea gătelilor, sclipirea atlazului, scînteierea măruntelor mărgele de sticlă din jurul gîtului. Prea puternic expus la lumină, chipul miresei apărea şters ca şi cum ar fi fost voalat. Anna

cercetă cu răbdare trăsăturile lucioase şi neclare, bogăţia de păr negru, încercînd să găsească vreo legătură între ea şi mama ei. O asemănare — colo, lîngă ochi, în unghiul făcut de pometii obrajilor. Mică, foarte mică. Aproape o oră Anna se uită la fotografii, încercînd să vadă dacă răposata îi spune ceva. Nimic. Ar fi putut să fie şi o străină. În definitiv, se gîndi ea cu indiferenţă, a fost o străină. Mama era moartă şi, exceptînd probabil ceva sînge din sîngele ei, n-a lăsat nimic în urmă. Anna închise încet albumul. Asta era totul. Maică-sa s-a dus şi, sprijinită de veşnica pomenire a familiei, plutea în ceruri...

Anna puse deoparte pozele. O cuprinse o senzaţie de vagă neplăcere, ca şi cum cineva nu şi-ar fi ţinut o promisiune făcută faţă de ea. Ai ajuns ca un copil, îşi spuse cu severitate; eşti nervoasă, prostuţă şi copilăroasă. Te porţi exact ca orice mireasă. Cît eşti de ridicolă!

După ce se dojeni singură, se simţi mai bine. Întotdeauna se întîmpla aşa. Pentru că ştia că nu era ca celelalte. Absolut deloc ca celelalte.

CA SĂ scape de sentimentul de dezamăgire pe care i-l lăsaseră fotografiile, Anna se hotărî să facă o plimbare cu maşina pînă acasă, propria ei casă, cea pe care o restaurase întocmai după dorinţă.

De ce mă înfurii mereu pe mama? reflectă ea. Pentru că nu mi-a lăsat nici o amintire, pentru că era atît de absentă, atît de liniştită şi atît de ocupată să procreeze, încît din clipa în care i se năşteau copiii aproape că nu şi-i mai observa... În legătură cu obsesia aceasta de a turna la progenituri, o să-şi întrebe tatăl; îşi dorise el într-adevăr atît de mult un fiu? Are acum unul în Robert, se gîndi ea, plină de sine.

Ziua de iunie, cu umbrele-i luxuriante şi verzi, scălda pretutindeni casa, îndulcindu-i liniile dure şi albe, estompînd zugrăveala strălucitoare. Pînă şi mirosul tare de terebentină dispărea în parfumul greu al măslinului-dulce şi al boschetelor cu arbuşti de Kaşmir. Toate clădirile din jur erau învăluite în alte miresme. Un cartier minunat, îşi zise ea. Părea suspendat în afara vremii; casele aveau o vechime de aproape un secol, iar strada era pavată cu pietre rotunde de rîu. Un ciclu de timp, cugetă ea, un ciclu încheiat.

Rudele mamei dezaprobau cumpărarea casei. Săptămîni la rînd pietrele pavajului răsunară sub paşii lor, ai celor veniţi să-şi manifeste, bombănind, nemulţumirea. Bernadette, o verişoară de-a doua care-şi ridica o locuinţă nouă în Metairie, o suburbie a oraşului, spuse:

— Anna, există un lot admirabil de partea cealaltă a străzii. Ar fi un loc încîntător de construit.

Soţul ei, Andrew, senator şi acţionar în comerţul de mărfuri vîndute prin automate, îşi compuse zîmbetul său profesional.

— Am fi mîndri să te avem ca vecină. Aud că şi Mike e pe urmele noastre. Toate familiile tinere au de gînd să se mute acolo.

Anna îi întoarse zîmbetul întocmai, conştientă dintr-o dată de propria ei voinţă, de propria-i capacitate de a decide. Pot să spun nu, medită ea, acum sînt în stare să dirijez eu ceea ce o să

se întîmple cu mine. Nu mai sînt copil. Mă conduc singură...

— Ce drăguț din partea ta, Andrew!

— Spune-i tatălui tău să-ți clădească o casă grozavă. Își poate permite...

Anna continuă să zîmbească, zîmbetul acela molatic și vag care masca un refuz precis și fără drept de apel.

— Mi-am găsit o casă care-mi place foarte mult.

— Dar o casă nouă...

Derutat de zîmbetul ei, vocea i se stinse.

În ajunul nunții, Anna își privi locuința și se gîndi: E așa cum mi-am dorit-o și e a mea. Voi trăi aici împreună cu bărbatul meu și vom fi fericiți. E a mea, mi se potrivește și țin la ea.

Oare de cîte ori o să fac asta, de cîte ori o să deschid această poartă, această poartă de fier de modă veche? Să pășesc de-a lungul aleii alunecoase și acoperite cu mușchi, căci întotdeauna cărămizile vechi sînt acoperite cu mușchi. Să urc treptele de lemn sfredelite cu găuri pentru scurgerea apei, asemenea unor ochi mohorîți urmărindu-te țintă de jos. Să descui ușa cu cheia grea și rece în mînă. Frumoasă ușă, cu geamuri ovale plumbuite și turnate în mici fațete poligonale pentru a capta lumina. Din tot ce există în casă, cel mai mult îmi place ușa.

Se opri în picioare în holul de la intrare, atît de curat, atît de proaspăt și gata de primire. *Asta sînt eu; fac ca lucrurile să-mi aparțină.*

Nu ca mama. Dacă aș muri, lumea ar putea să regăsească imaginea mea în obiectele acestea. Mama n-a lăsat nici un fel de imagine. Nimic în

afară de niște haine atîrnate în dulap. Și pe mine. Și pe Margaret.

Traversă holul, trecîndu-și degetul peste suprafața lustruită a măsuței de mahon. Își aruncă privirea în camera de zi, cu pereții ei de un verde pal, cu perdele verzi și mobilă grea, de culoare închisă. Toate în așteptare. Chiar și cutiile cu țigări erau pline. Deschise una ca să se asigure. Da. O să învețe să fumeze? Probabil. Se și imagină așezată în fața căminului, uitîndu-se pe fereastră la șirul stufoșilor măslini-dulci, cu un țigaret de aur între degete, cu cutia de aur deschisă dinaintea ei pe masă...

Își puse o țigară între buze, de probă. Gustul acrișor de tutun îi umplu gura. Îi savură tăria, senzația aceea înțepătoare, cu grijă. Era gustul lumii adulte.

Cu țigara neaprinsă în colțul gurii, se preumblă prin casă. Nici un fir de praf pe parchetul lustruit, nici o pată pe geamurile strălucitoare. În bucătărie, aruncă țigara neaprinsă în lada de gunoi nou-nouță. Bucătăria mirosea a ceară, a vopsea proaspătă și a linoleum necălcat încă de picior. Mașina de gătit era neatinsă, frigiderul nu conținea decît gheață. Nici un pic de funingine sau fum de la mîncare nu atinsese pereții. Nici un iz de transpirație. Era desăvîrșită și nefolosită. În curînd cuptorul va fi stropit cu grăsime, oalele își vor pierde strălucirea imaculată, în rafturile frigiderului vor sta alimente, urmele de pași vor începe să șteargă luciul de pe dușumea. Vor persista diverse arome culinare și ecouri ale zarvei chiar noaptea pînă tîrziu, cînd

toţi vor pleca. Băcătăriile sînt locurile în care se concentrează toate zgomotele casei...

Îşi aruncă ochii în curticica din spate. Lîngă gardul de lemn, crinii tropicali îşi lăsau în jos florile lor ceroase şi trandafirii. Dacă aş deschide uşa, le-aş simţi parfumul, îşi zise ea. Însă nu o deschise. Putea să intre praf.

Casa era perfectă, cu excepţia celui de al doilea dormitor pe care şi-l mobilase ca pe un fel de birou. Pusese într-însul uriaşul aparat de radio marca Scott şi două dulapuri cu vitrină pentru cărţi. Aranjase încăperea în pripă, fără un plan anume. Pînă la urmă, aici va fi camera copiilor. În acest caz, va pune perdele de organdi cu o mulţime de falduri şi ciucuri, iar în colţ un leagăn de modă veche, din lemn de cireş. Îşi şi imagina pruncul adormit acolo, lîngă fereastră, unde pătuţul să poată primi soarele, iar perdelele să se legene uşor în adierea vîntului. Îşi imagina sforţarea acelor ochi de un albastru intens în efortul de a se concentra... Avusese de gînd să lase încăperea complet goală şi încuiată, dar asta-i amintea prea mult de camera răposatei ei mame. Îi trecuse prin minte şi ideea de a o aranja de la început ca dormitor al copiilor. Asta ar fi fost cel mai practic, îşi spuse, deoarece atunci cînd va fi într-adevăr însărcinată îşi va putea dărui întreaga atenţie pîntecelui tot mai mare... Totuşi, nu mobilezi odaia copiilor mai înainte de a te fi măritat...

Şovăi o clipă în uşa dormitorului. Perdelele, pereţii, carpetele, totul era de culoarea coralului, într-o nuanţă pală. Camera îşi radia strălucirea către ea, mîngîindu-i obrajii, măgulind-o.

Chiar şi abajururile erau pictate în acelaşi ton. *Pentru noaptea nunţii, aşa e mai bine, mai potrivit decît un hotel, un loc străin pe care să nu-l mai văd niciodată după aceea.*

Îşi planificase şi asta. După recepţia oferită cu ocazia căsătoriei, vor veni aici, iar de a doua zi îşi vor începe luna de miere.

— Pare lipsit de sens ? îl întrebă ea pe Robert.

— Cum vrei tu, scumpo.

Anna îşi muşcă buzele nervoasă.

— Robert, ţii minte că în *Casa cu patru fete*, atunci cînd Meg se mărită cu John Brook, o iau pe jos peste terenul comunal şi se duc spre căsuţa lor şi că aşa îşi încep viaţa în doi ? Simplu şi, cred eu, demn.

Sora ei Margaret se pronunţă acru :

— Asta numai pentru că nu-şi puteau permite altceva.

— N-am citit niciodată *Casa cu patru fete*, răspunse Robert.

— N-aş vrea ceva prea banal, nu înţelegi, Robert ?

Vocea ei tremura un pic.

— Scumpo, orice fel de nuntă şi orice fel de lună de miere or să mi se pară formidabile.

— Sînt nervoasă, Robert, zîmbi ea încurcată. Sînt doar puţin cam nervoasă.

Era însă vorba de altceva. Încercase să vorbească despre un lucru foarte important pentru ea. Încercase să-şi transpună gîndurile în cuvinte. Şi ori de cîte ori încerca să se exprime pe sine, se simţea încurcată.

Nişte braţe invizibile ieşeau din ea însăşi şi se întindeau să-i culeagă vorbele şi să i le bage înăuntru. Trecea un timp destul de lung pînă să se convingă că le-a găsit pe toate, că le-a adunat de pe stratul de aer pe care se împrăştiau ca nişte mărgele rupte şi că le-a pus înapoi, la locul lor de drept. Şi se scurgea o bună bucată de vreme mai înainte de-a se simţi din nou în siguranţă.

Acum îşi dorea mai mult ca orice să fie lăsată în pace, fără sfaturi sau ajutor. Dacă nu putea să-şi închipuie cum decurge exact actul căsătoriei — Anna răsuci pe toate părţile această expresie în minte: actul căsătoriei — era doar treaba ei şi a nimănui altcuiva. Mărunta şi repezita flecăreală a mătuşii Cecilia o scotea din sărite.

— E un lucru prin care trec toate femeile, draga mea. Să pui sub cearşaf un tampon de protecţie în plus, nu uita.

Mătuşa Cecilia, ce gospodină bună! Casa ei strălucea şi sclipea de curăţenie, băieţii ei îşi lăsau pantofii în holul de la intrare şi-şi puneau papucii...

Anna agită pentru ultima oară infuzia de petale şi mirodenii din micile vaze de porţelan împrăştiate prin tot dormitorul. O preparase singură, un amestec de lămîi şi trandafiri. Aproape în vîrful degetelor părăsi încăperea.

Cînd ajunse acasă, cel puţin o duzină de rude o aşteptau. În timp ce ea îşi parca maşina pe alee, unchiul Joseph îi strigă:

— Noroc, tînără mireasă!

Iar ea se gîndi încă o dată: După ce mă mărit, trebuie să fac ceva în legătură cu neamurile. Trebuie să mă descotorosesc de ele, ca să rămînem numai Robert şi cu mine. Şi papà, adăugă ea. Se simţi tristă pentru că îl uitase, fie chiar şi numai o clipă.

Făcu un gest vag cu mîna înspre unchiul şi cumnata lui care se legănau într-un balansoar pe verandă. Le zîmbi forţat celor doi verişori ghemuiţi pe trepte. Grăbi pasul pe lîngă ceilalţi şi intră.

— Unde ai fost?

Fruntea mătuşii Cecilia, de obicei netedă ca hîrtia, era încruntată.

Anna surîse şi intenţionat nu-i dădu nici o explicaţie.

— Nu ştiam c-o să mă căutaţi.

— Cînd nici măcar taică-tu nu ştie unde eşti...

Bătrînul stătea în scaunul lui, scaunul preferat de lîngă fereastră. Faţa îi era absolut serioasă; numai o uşoară schimbare în culoarea ochilor îi trăda amuzamentul.

— I-am mărturisit mătuşii tale că nu aveam nici cea mai mică idee unde te afli.

— Vai de mine, exclamă Anna.

— Noi am şi sunat la noua ta casă, spuse mătuşa Cecilia, şi cum nu erai acolo, te şi vedeam zăcînd undeva într-un spital.

Telefonul nu sunase. Anna era sigură de asta.

— Credeţi că aparatul e deranjat?

Totul trebuia să fie perfect.

— Ei, zise tatăl cu indiferenţă, nu mi-aş face deloc griji pentru asta. Pur şi simplu, e posibil să fi format un număr greşit...

— Oh, își reveni Anna, oh !
Îl sărută iute pe obraz.
— Aș vrea să fiu la fel de răbdătoare ca tine, papà, spuse ea cu tandrețe.
O mîngîie cu degetul pe obraz.
— Vine și asta cu timpul, fetițo.
Fără voie, Annei i se adunară lacrimile la colțurile ochilor. Se încăpățînă însă să nu le lase să cadă.

ȘI LA ce te-ai fi așteptat de la o nuntă ? La cerul cel mai albastru. La cea mai transparentă lumină a soarelui. Un curcubeu care să se întindă dintr-o parte pînă-n cealaltă a orizontului, în toată claritatea spectrului. Mulțimi care să se alinieze pe străzi, zîmbind și făcînd reverențe : „Adorabilă pereche, ce frumoși sînt !" Castele și turle și cavaleri călare. Voioșie discretă, mers lipsit de efort, procesiuni, regi și papi și împărați, strălucire și slavă. Și chiar mai mult. Un semn. Un semn al bunăvoinței cerului... duhul, faima. Doamne Dumnezeule, ajută-mă să țin minte. Ziua cea mai minunată, ziua cea mai scumpă, să-mi aduc aminte totul. Sfîntă Fecioară, să faci să mi-o amintesc din clipa în care o să mă trezesc. Am fost și m-am spovedit și sînt iertată de păcate. Mă aflu într-o stare de grație. Oare o să-mi fie de vreun folos ? Să-mi reamintesc totul, asta e ceea ce vreau. Vreau să păstrez în suflet ziua aceasta întreagă, pînă cînd am să mor...
Ce găsești la o nuntă ? Un imens vacarm și o puzderie de mutre amestecate. Respirații duhnind a alcool, a cafea și a prăjituri dulcege. Aroma

putredă a vinului de Xeres și mirosul farmaceutic, ca de picături pentru durerile de burtă, al lichiorului de anason. O rochie surprinzător de grea sub povara atlazului și a perlelor. (Și un oarecine șoptind : „Perle înseamnă lacrimi, ce groaznic pentru ea, ce ghinion !") Spinarea care o durea și umerii pe care trebuia să și-i încordeze ca să nu se gheboșeze, picioarele de care trebuia să aibă grijă să nu-i tremure și să se împleticească. Și mai presus de astea, o pîclă, o pînză înaintea ochilor din cauza extenuării. Din cînd în cînd, pleoapele îi cădeau și totul devenea cețos, ca un colb de aur.
În momentele acelea se gîndea : Cît de minunat e totul !

ZIUA ÎNCEPU devreme. Exact la ora cinci, cu un ciocănit discret la ușă și tușind ca să atragă atenția, sosiră modista și coafeza. În spatele lor, fluierînd, trăgînd perdelele, făcînd geamurile să zăngăne, veni și sora ei Margaret.
Anna deschise ochii :
— O, Doamne !
În dreptunghiul cu slabe licăriri ale ferestrei vinețíi, se ivi chipul lui Margaret — cap smolit și rotund, ochi prea apropiați unul de altul, gură prea mare, prea arcuită la colțuri, o față de comedian, o față de cățel.
— Sus, iubito, spuse Margaret. Se crapă de ziuă, cîntă păsărelele, vine mirele.
— O, Doamne, repetă Anna.
Margaret îi trase cuverturile de pe ea.
— Haide. După tine, trebuie să-mi aranjeze și mie părul. Părul meu, închipuiește-ți !

Se trase de unul din cîrlionţii ei scurţi, negri şi sîrmoşi, în derîdere.

— Pălăria îţi vine foarte bine.

— Pariez pe orice că încîlcitura asta a mea o s-o împingă drept pe vîrful capului.

O şterse de-acolo. Cînd Anna o revăzu, stătea nemişcată în cap. Picioarele ei robuste şi negricioase, umbrite de păr întunecat la culoare, cu degetele subţiri, se ridicau lumînare spre tavan ; pijamaua roz se strînsese în jurul şoldurilor. Zîmbetul ei larg şi luminos apărea răsturnat. Silueta aceea mică, butucănoasă, cu capul în jos, o obsedă întreaga dimineaţă pe Anna. O urmări în biserică rînjind suspendată pe valurile muzicii de orgă. Se bălăbănea deasupra altarului, strălucitoare şi aurie ; plutea prin tămîia cu miros de mucegai ca şi prin odăjdiile scorţoase. (Toată viaţa, ori de cîte ori se gîndea la soră-sa, Annei îi venea mai întîi în minte rînjetul ei : felia aceea mare de pepene verde, dinţii regulaţi şi puternici.)

Cînd, în sfîrşit, sinistra nălucire dispăru, Anna răsuflă uşurată. Dorea ca nimic să nu-i umbrească ziua nunţii. Avea nevoie doar de ritual, de sfînta liturghie şi de bărbatul ei. Pentru totdeauna împreună, un singur trup, doar moartea să ne despartă. Moartea — alte slujbe, de data asta sumbre, altă muzică, alt tărăboi. Sufletul merge să se înfăţişeze la judecată, cu bătăi de tobe, foc şi tunete şi trăsnete. Doamne Dumnezeule, nu aşa curînd, nu pentru Robert şi pentru mine... Ce imagini stupide ! Mai întîi Margaret stînd în cap. Pe urmă, moartea. De ce mă gîndesc c-o să mor ?

Pentru că sînt istovită. Mă dor oasele ca pe o femeie bătrînă. Sîcîitor. Mă simt dărîmată, la pămînt... Nu astăzi. Să mă gîndesc la Robert.

Vreau să-l ating, vreau să-l sărut, vreau să-i mîngîi părul care la ceafă îi ajunge pînă la guler. Pentru azi se va tunde şi-l va peria să-i stea lins. Va trebui să aştept cîteva zile ca să i se zbîrlească din nou... Şi felul în care miroase loţiunea pe care o foloseşte ca să-l întindă ; cajunii au toţi părul cîrlionţat... Era adevărat că mama lui n-a ştiut niciodată cine a fost tatăl lui Robert ? Îngrozitor. Nu, nu-i îngrozitor, zicea el ; mama a fost bună cu mine, ea singură n-avea mai mult decît mi-a dat... Robert micuţ, Robert sărac şi flămînd.

Acum era gata. Îmbăiată şi pieptănată, împodobită cu lucruri luxoase şi scumpe. Corul intona cîntece pentru ea, orga îşi revărsa armoniile. În timp ce urca atentă treptele la biserică, cu mîna petrecută uşor peste braţul tatălui ei, se simţi împăcată şi radiind de bucurie.

RESPECTÎND TRADIŢIA de la mănăstire, imediat după slujba de cununie Anna se duse să facă o scurtă vizită de curtoazie călugăriţelor. Prin vorbitoarele întunecoase, cu luciul jilăvit al mobilelor şi aerul stătut, rochia ei scăpăra scînteietor. Robert aştepta răbdător alături de ea, călugăriţele înveşmîntate în negru se îmbulzeau s-o admire. Anna se gîndi cu o uşoară înfiorare de spaimă : Sînt singurul lucru alb de aici. Toate figurile astea sînt îmbrăcate în negru, chiar şi Robert e în negru. Pînă şi el.

Maica superioară o sărută pe obraz, boneta apretată și rigidă pîrîind scorțos în atingere cu umerii Annei.

— Prima din fetele de anul ăsta.

Două lacrimi neprefăcute alunecară pe obrajii călugăriței.

— Prima dintre fetele noastre care se mărită anul ăsta.

Prima din anul acesta. Anna se crispă. Nu prea îi plăcea asta, cu toate că era adevărat. După cum nu-i plăcea nici izul acru ce se ridica din faldurile rochiei maicii superioare.

Robert întrebă :

— Ești gata ?

— Oh, da. Da.

Vălurile negre din jur fluturară iarăși, de data aceasta pentru a-i deschide uriașele uși de stejar.

Anna înmînă maicii superioare buchetul greu cu care venise.

— Vă rog să le luați. Pentru mine.

Călugărița încuviință din cap, iar Anna, într-o învolburare de alb, se îndreptă spre ușă și coborî scările, clipind puțin din cauza soarelui și a cerului albastru și strălucitor.

Robert întrebă :

— De ce i-ai dat florile ?

— Le pun pe altar în capela în care se roagă doar ele.

Robert rînji :

— Cu asta ești de-a binelea mireasa lui Hristos.

— E doar un obicei, răspunse Anna. Toate fetele procedează așa.

Se întoarse și făcu un semn cu mîna spre ușa mănăstirii. Ca răspuns, una din formele negre înălță buchetul alb, ținîndu-l sus, cu un gest triumfător.

Degetul mic de la mîna dreaptă prinse s-o doară cumplit. I se întîmpla asta numai cînd se necăjea.

— Ascultă, i se adresă Robert. Am spus ceva nepotrivit ?

Se îndepărtă fără grabă de grupul călugărițelor. Robert era soțul ei și ea era liberă acum să se ducă la petrecerea de nuntă. Se uită în ochii lui și simți cum i se risipește iritarea. Trăia același simțămînt care o încerca uneori în timpul serviciului divin cînd slujba era deosebit de bine făcută. O senzație de mare ușurare, ca o apă lin curgătoare pe șira spinării, peste fiece vertebră în parte, pînă sus în creier, și revărsîndu-se acolo în valuri mărunte și pure.

— Ești adorabilă, zise el, apucînd-o de mîna plină de inelele cele noi.

Ea continuă să-i privească atent culoarea ochilor. Visul de-o viață, își mărturisi ea, s-a împlinit. Era fericită.

PE LA jumătatea după-amiezii plutea de fericire. La reuniunea de la club (ornamentația era perfectă, observă ea, exact cum se cuvine), bău două cupe de șampanie, stătu ore în șir să-și primească oaspeții, dansă cu Robert, pe urmă cu tatăl ei.

Ziua, potrivit planului ei, se desfășură în ordine, ca o mașină bine unsă. În sunetele dulci ale orchestrei de viori, Anna dansă cu unchii și verii ei, cu octogenarii șubrezi pe picioare, ca și

cu băieţii de doisprezece ani, atît de scunzi încît li se uita în creştet, privindu-le ţintă părul pomădat. Mai bău puţină şampanie. Capul începu să-i vîjîie uşor. O pată roză de pudră îi apăru pe atlazul alb de pe umăr. Şi-o scutură cu mişcări scurte.

— Ştiu cine-a făcut-o, îi spuse ea lui Robert. Verişoara Loretta. Nimeni altcineva nu foloseşte nuanţa asta de pudră. E doamna aia bătrînă şi zaharisită, cu flori purpurii la pălărie. Acolo. Uită-te cum culoarea de la pudră îi face pielea să pară lividă.

Robert întrebă :

— Toţi oamenii ăştia sînt rude cu tine ?

— Nu, unii au legături de afaceri cu tata...

— Îi cunosc pe ăia, o întrerupse Robert, cu un gest de cuprindere a întregii încăperi aglomerate, cu nesfîrşitele ei grupuri de invitaţi. Dar ceilalţi ?

— Rude, presupun. Într-un fel sau altul.

Se simţi năpădită dintr-o dată de un val de compasiune pentru el. Nu avea pe nimeni din familie la nuntă ; nu vrusese să vină nici unul. N-am nevoie, spunea el. Cei pe care-i am nu-mi trebuie... Aşa că a rămas singur.

Acum va avea şi familie şi cămin. O să aibă ea grijă de el.

Trăia un sentiment aparte — ce-o fi însemnînd oare ? — şi intensitatea emoţiei o răscolea. Aproape ca şi cînd ar fi existat un lucru pe care trebuia neapărat să i-l explice şi lui, nişte cuvinte, nişte vorbe mari, în ea însăşi, nerostite.

— Robert, spuse ea cu seriozitate. Te iubesc.

El îi făcu cu ochiul în semn de răspuns.

O JUMĂTATE de oră mai tîrziu, micul Peter Gondolfo se împiedică şi căzu în piscină. Capul i se izbi de margirea acoperită cu plăci de faianţă, pielea îi crăpă ca un pepene, cu sîngele şiroindu-i pe faţă. Ceilalţi copii se opriră într-o tăcere totală, cu gurile căscate, urmărindu-l cu luare-aminte. Băiatul se căţără de-a buşilea afară din bazin, prea uluit ca să mai plîngă şi, lăsînd picuri de sînge pe ringul de dans lustruit, se duse în pavilionul cel mare. Mama sa scoase ţipete ascuţite, altcineva începu de asemenea să strige, orchestra se opri.

— Ce-i asta ? sări Robert.

— Unul dintre copii, răspunse Anna calm. Am fost sigură că unul din ei o să păţească ceva. S-a prevăzut însă totul.

Ţipetele se auziră mai slabe, pentru ca apoi să înceteze complet. Orchestra începu să cînte din nou.

— Maşina tatei aşteaptă pe aleea laterală. Pentru orice eventualitate. Am aranjat ca mătuşa Cecilia să-i însoţească la doctor. Să aibă ea grijă de tot ce trebuie, dacă mama copilului e prea tulburată.

— La toate te-ai gîndit, zise Robert. Într-adevăr, la toate.

— Şi încă n-ai văzut circul pe care l-am montat pentru copii.

Terenul de golf, situat imediat în spatele clubului, era plin de corturi vărgate, şi în căldura arzătoare de iunie duhoarea animalelor se făcea violent simţită.

— Unde ai găsit aşa ceva ? întrebă Robert.

— Ţi-am spus. Un circ.

Şi adăugă :
— Numai animale inofensive, Robert.
Doi elefanţi păşeau marţial, călcînd legănat peste întinderea de dincolo de corturi. Erau pictaţi cu auriu şi alb, iar harnaşamentul lor încărcat cu poleieli scînteia de imitaţiile de pietre preţioase ; cornacii îmbrăcaţi cu mătăsuri de culoarea aurului călăreau pe grumazurile lor şi copiii, în baldachinele de pe spinarea pachidermelor, rîdeau şi gesticulau dezlănţuiţi.
— Elefanţi ?
— Deocamdată pentru copii. Mai tîrziu, cînd o să se-ntunece, m-am gîndit c-or să ni se pară amuzanţi pentru o plimbare romantică. I-am putea călări noi primii.
— Dacă o să mai fim aici... Dar acolo ce mai e ?
— Clovnii obişnuiţi şi numerele la trapez. Şi un jongler, ca să le arate cum se jonglează.
— Există şi un înghiţitor de săbii ?
— Mă tachinezi.
— Da, doamnă... E o nuntă pe cinste.
— Am vrut ca toată lumea să şi-o amintească, Robert. Cu cei mari e uşor — grămezi de caviar şi flori şi muzică. Dar mi-am dorit ca şi copiii s-o ţină minte.
Robert îşi repezi mîinile în lături, cu gestul acela pe care-l detesta dar pe care nu se putea împiedica să-l facă :
— Or s-o ţină minte.
Spre sfîrşitul acelei după-amiezi calme, musafirii se îmbătară şi petrecerea deveni zgomotoasă. Margaret cu cîţiva dintre prietenii ei („Cine sînt oare ?" se întrebă Anna) tîrîră un pian afară

pe terasă şi un băiat cu părul negru începu să zdrăngăne tare la el. Acordurile ascuţite de jaz, executate cu violenţă, nu se potriveau deloc cu sunetele dulci ale instrumentelor de coarde din sala de dans a pavilionului. Margaret dansa singură, cu faţa îmbujorată, cu rochia trandafirie şifonată din cauza zăpuşelii.
— Robert, zise Anna, uită-te la fetiţa asta. La ora cinci dimineaţa era în camera mea.
— Fetiţă ? Nu e nici cu doi ani mai mică decît tine.
Lui n-avea cum să-i vină în minte imaginea chipului aceluia răsturnat şi rînjind, iar Anna nu putea să-i explice.
— Oricum, spuse ea, eu sînt o femeie măritată.
— Nu chiar, zise el, nu chiar.
Socoti că-i mai cuviincios să nu-l audă.

DE CUM începu să se lase întunericul, părăsiră banchetul. Maşina lor era un Studebaker nou. Îl alesese Anna, negăsind că un Packard sau un Buick ar fi potrivit pentru ei.
Margaret îi prinse la uşă :
— Cea mai grozavă nuntă din cîte există, le spuse ea cu un zîmbet puţintel strîmb. Ştiţi că episcopul s-a îmbătat ?
— Ei, nu ! făcu Anna.
— Nu face pe binevoitoarea cu mine.
Margaret schiţă un pas săltat de charleston.
— Sînt o bună catolică... Voalul aveţi de gînd să-l lăsaţi să plutească pe fereastră în timp ce goniţi cu maşina în apusul soarelui ?

— Mai bea ceva, cumnățico, zise Robert. Ești într-o formă destul de bună.

— Doar șampanie.

Cu un zîmbet larg, șăgalnic, continuă :

— Și e o băutură catolică, sfințită, care prezintă toate garanțiile. Uitați-vă numai la toți preoții ăștia. Barul de-acolo din spate parcă-i de la liturghia mare.

Robert o ajută pe Anna să se urce în mașină, strîngîndu-i voalul și trena lungă a rochiei.

— Hei, strigă Margaret.

Se învîrtea făcînd piruetă după piruetă, cu brațele întinse din umeri.

— Sînt un crucifix rotitor. Ia uitați-vă la mine.

Într-un fel, seamănă într-adevăr cu un crucifix, își spuse Anna.

ANNA SOSI acasă, în prima ei casă, ca mireasă îmbrăcată în atlaz alb, exact așa cum plănuise. Și durerea, și plăcerea, și sîngele care să-i dovedească soțului nevinovăția, toate se petrecură la vremea lor după cum se așteptase. Adormi mulțumită. Robert nu-și găsea astîmpăr. Se răsuci și se zvîrcoli toată noaptea, împungînd-o cu coatele și azvîrlind din brațe. Nu-i obișnuit să doarmă cu cineva în același pat, se gîndi ea înțelegătoare, dar se va învăța el.

Nu avea dreptate, nu-a avut în foarte multe lucruri dreptate, va recunoaște ea cu ani mai tîrziu. Ca răsplată pentru marea ei cucernicie, Dumnezeu nu-i îndreptă însă neștiința.

MARGARET

MARGARET SE opri din învîrtit ca să se uite după mașina care se îndepărta. Nici un fel de voal nu flutura pe fereastră ; doar o trîmbă subțire de praf, obișnuit în acest anotimp de vară, stărui o clipă, ca imediat să dispară. Își scoase batista și-și șterse apăsat fața de transpirație. Era zăpușeală și rochia strîns lipită de corp o jena. S-a strîmtat pe mine, se gîndi ea, o simt de parcă s-ar strîmta pe mine. O *fată tînără și nevinovată găsită moartă prin sufocare. Sărmana victimă a fost înăbușită printr-o apăsare asupra întregului corp. Poliția nu e în stare să explice...*

Poate c-ar fi cazul să-mi smulg pur și simplu hainele de pe mine. O *domnișoară de onoare goală pușcă e apucată de amoc.* Tata ar rîde, iar Anna nu mi-ar mai vorbi niciodată... Cred c-ar trebui să mă căsătoresc cît mai repede. Dacă ar exista cineva cu care să vreau să mă mărit ! Eu îl aștept pe Făt Frumos să vină călare într-un amurg. Aș putea să fac și eu ceea ce a făcut Anna : munți de lenjerie, depozite de mobile. Bietul băiat în cinstea căruia se fac toate astea ! S-ar cuveni să moară de groază sau sufocat... N-am să procedez astfel. Nu sînt eu omul. Voi fi doar eu însămi. Drăguța și scumpa de mine. Făt Frumos va trebui să mă merite...

Margaret își întinse și-și netezi poalele rochiei mototolite din cauza căldurii. De ce-i venea să plîngă ? Ea nu plîngea niciodată. Călugărițele le

învățaseră pe fete cum să procedeze. Clipești repede, spuneau ele, și te gîndești la bunătatea lui Isus.

Călugărițele... Urmez școala lor de unsprezece ani și ce-am învățat? Alfabetul grecesc. Războaiele lui Cezar în latinește. Să croșetez șaluri dantelate pentru surorile din ordinele dedicate ajutorării săracilor. Să psalmodiez slujba religioasă de fiecare zi. Să citesc romane de Dickens și Scott, însă niciodată de Hardy. Asta-i ce-am învățat. Să adun o coloană de cifre. Să compun o scrisoare în englezește... Unsprezece ani de școală... Asta, plus deprinderea de a înjura pe spaniolește...

Învățase acest lucru în timpul meditațiilor religioase de primăvară, stînd în capelă cu micul ei exemplar negru din *Imitația lui Hristos*. Margaret reuși să citească titlurile de capitol: „Despre împotrivirea la ispite", „Despre dreapta judecată și cumpătare în acțiunile noastre", „Despre iubirea de singurătate și de tăcere"... Se lăsă păgubașă. Thérèse García care ședea alături de ea se oferi s-o învețe spaniolește. Stăteau cu ochii ațintiți înainte, în atitudinea proprie mănăstirii, cu o expresie pierdută pe față și vorbind aproape fără să-și miște buzele, aproape neauzit. Primele cuvinte pe care le-a învățat Margaret au fost *„Tu puta madre"*.

Cuvintele acestea, se gîndi Margaret, păreau să fie mai de doamne-ajută decît toate rugăciunile pe care le memorase. O dată, clasa ei a făcut, în cor, patru novene deosebite: pentru St. Jude, St. Joseph, Trupul Mîntuitorului și Maica Domnului Izbăvitoarea de năpastă... Un singur necaz

ai cu rugăciunile și cu cărțile de rugăciuni, își spuse ea. Niciodată nu-ți oferă soluții sigure. Niciodată nu poți afirma: Acum *merge* asta. Trebuia să le încerci pe toate și să nădăjduiești. Ca la loterie: tragi un număr, pierzi, încerci din nou. Prea mare ghinionul, încă o tentativă... Și, ca orice loterie, nu e cinstit.

Nimic nu-i cinstit, cugetă ea. Cum s-a întîmplat la școală cu fata aceea din clasa a treia. O chema — trecuse multă vreme de-atunci — o chema Rosalie. Da, Rosalie. Era infirmă. O paralizie infantilă îi atacase coloana vertebrală și-i lăsase o cocoașă în dreptul unui umăr. Celelalte fete se duceau mereu după ea la baie și o sîcîiau, împungînd cu degetele lor mici în excrescența osoasă, rîzînd. Zilnic o făceau să izbucnească în lacrimi, fără ca ea să se plîngă totuși vreodată călugărițelor. Numai că se abținu complet să mai meargă la baie. Într-o zi, sub pupitrul ei apăru o băltoacă de urină, pentru ca începînd de a doua zi fata să nu mai vină la școală. Niciodată.

Probabil că am fi omorît-o, se gîndi Margaret. Dacă am fi avut destul timp. Așa cum eram cît pe ce să facem cu Matthew.

Matthew avea exact vîrsta Margaretei, fiindu-i văr de al patrulea sau al cincelea grad. Era mereu prezent la reuniunile și picnicurile copiilor, un băiat gras, efeminat și cu sîni ca de femeie. Margaret împreună cu alți șase sau opt copii s-au apucat să-l bage la fund în bazinul din grădina de trandafiri a mătușii Cecilia. Băiatul aproape că încetase să se mai zbată cînd, printr-o întîmplare, se ivi acolo mătușa Cecilia... Margaret își amintea încă și acum țipătul ei pătrunzător...

Toţi copiii sînt dezgustători, se gîndi Margaret. Ca fata aceea de la şcoală, mare şi nebună, care într-o bună zi, în timp ce stătea la toaletă, şi-a smuls atît de tare părul încît a rămas chilugă la ceafă. După asta, Margaret a adus un cuţit cu arc, a cărui lamă de vreo zece centimetri ţîşnea la o simplă apăsare.

— O să te tund ca pe oi, a ameninţat-o ea, în aşa fel încît nici chiar maică-ta să nu te mai recunoască.

Iar călugăriţele îşi vedeau de ale lor, fără să aibă habar de ceea ce făceau fetele. Nici asta nu era cinstit.

Şi Anna atrăgînd toate privirile familiei... Asta chiar că era nedrept... Eu sînt scundă şi bondoacă şi cu părul creţ şi cu ochii de un căprui stupid, în timp ce Anna e zveltă, cu părul negru şi drept ca de indiancă şi cu ochii umezi şi blînzi de cocker spaniol.

O dată i se plînsese tatălui ei. El i-a răspuns cu seriozitate :

— Margaret, în felul tău, şi tu eşti atrăgătoare. Nu semeni cu Anna, eşti în stare să gîndeşti...

— Uf, mulţumesc ! bombăni ea. Eu mor să fiu Jean Harlow, iar tu îmi spui că pot gîndi. Îţi foarte mulţumesc.

MAŞINA CU Robert şi Anna dispăruse. Margaret rămase cu privirea aţintită la strada pustie. Soră-mea s-a căsătorit şi a plecat ; şi cu asta s-a terminat. Păcat. Păcat.

Apăru şi tatăl alături, petrecîndu-şi braţul pe după umerii ei uzi de sudoare.

— Au reuşit s-o şteargă, scumpo ?

Ea dădu afirmativ din cap, gîndindu-se că tatăl ei avea pentru fiecare din fete cîte un cuvînt anume. Ei i se adresa cu „scumpo", ceea ce nu se întîmpla niciodată cînd vorbea cu Anna. Annei îi spunea întotdeauna „drăgălaşo" sau „fetiţo".

— Tăticule, pantofii ăştia mă nenorocesc.

Vaga melancolie de pe chipul lui se preschimbă într-un surîs.

— Stai în picioare de ore întregi.

— Atlazul nu-i niciodată comod, însă Anna a ţinut la el.

— Anna a ştiut întocmai ce vrea.

Margaret îşi zvîrli pantofii de atlaz roz drept într-un ghiveci cu tufe de gardenia.

— Minunat !

Culese o floare albă, una singură, o mirosi cu un gest teatral, apoi îi făcu vînt cît colo :

— De necrezut !

Din spatele lor se auzi zgomot de pahare sparte, urmat de hohote de rîs. Tatăl îşi ridică o sprînceană :

— Se pare că a început adevărata petrecere.

— Mai ţii minte ziua de naştere a unchiului Harry, cînd A. J. şi Joseph au început să se bată şi toată lumea azvîrlea cu ce se nimerea ?

— Te aştepţi la încă o poveste ca aia ? Presupun c-o să ai parte de ea. Băutura, scumpo, are un efect foarte neplăcut asupra celor din familia mamei tale.

Păşiră alene înăuntru. În salonul de bal, orchestra discretă de pînă atunci dispăruse. În locul ei, o formaţie de muzică de dans transpira

de zor sub luminile albastre. Cu un aer plictisit, tatăl îi spuse :

— Eu o să beau un whisky. Vrei şi tu unul ?

Ochii ei căprui şi prea apropiaţi de rădăcina nasului se deschiseră brusc a mirare :

— E prima dată cînd mă întrebi. Eu am băut şampanie.

— Eşti mare acum. Poţi să treci de la vin la whisky.

— Ce se întîmplă dacă mă îmbăt, dacă mămbăt de-a binelea ?

— Printre cei din familia mamei tale ?

— Cam aşa ceva.

— O să zăceţi cu toţii pe jos.

Arătă cu degetul spre un bărbat îmbrăcat cu haine negre, lungit pe o canapea de un verde pal.

— Uite-l pe Ambrose. Leul şi mielul se tolănesc împreună.

— De unde vine expresia ?

— Să fiu al naibii dacă ştiu, zise el. Am citit-o pe undeva cu ani în urmă.

Niciodată pînă în momentul acesta nu mai pronunţase cuvîntul „naiba" de faţă cu ea.

Îi întinse un pahar de whisky cu sifon şi gheaţă :

— În sănătatea domnişoarei de onoare !

Margaret sorbi cu băgare de seamă :

— Mi-e al *naibii* de sete pe căldura asta.

Ezită puţin asupra cuvîntului, nesigură de reacţia lui, însă el părea să nu fi auzit nimic. Înălţă paharul către ea într-un toast ironic. Pe urmă, cu o plecăciune adîncă, toastă ceremonios pentru mătuşa Harriet care-şi făcuse apariţia chiar lîngă el.

În timpul serii îşi mai văzu tatăl o singură dată. Stătea singur în colţul unuia dintre pavilioanele mai mici. (Toate aveau cîte un nume, după felul cum fuseseră decorate : „Kismet", „Ivanhoe", „Cortul sultanului", „Palatul de gheaţă". Margaret nu-şi amintea în care anume). Era aproape complet ascuns în spatele unui pîlc de palmieri, cu flori albe de bujor legate cu sîrmă de ramuri. Pe măsuţa de alături se afla un pahar mare cu whisky, iar el fuma o ţigară de foi şi se uita ţintă în tavan.

— Ai exact aerul de-acasă.

Margaret se lăsă să cadă în celălalt scaun. Îşi petrecu un picior peste altul. Poalele rochiei trandafirii, cu tivul plin de praf, se ridicară puţin, lăsînd să se vadă o pereche de pantofi de tenis de culoare albă, murdari. Tatăl privea fix. Îi urmări direcţia privirii.

— Ah, ăştia... Am fost pînă acasă după ei, papà. Mi-am zdrelit degetul cît am umblat descălţată.

El mai pufăi o dată din ţigară şi se apucă din nou să contemple tavanul.

— Eşti obosit, papà ?

Tatăl se rezemă de speteaza scaunului, întinzîndu-se.

— Cei din familia mamei tale m-au obosit întotdeauna, iar astăzi nu mai mult ca de obicei.

— Ai aflat că proaspătul socru al lui Tootsie s-a internat la spital ? Spunea că-l supără inima.

— Socrul lui Tootsie...

Făcu o pauză încercînd să-şi amintească. Tootsie era un văr de al treilea care tocmai se căsătorise cu o fată din Houston.

— Care-i ăsta ? Cel cu confecțiile, sau cel cu localurile de noapte ?

— Nu țin minte. Știi, serviciul de ambulanță al Annei n-a fost deloc prost.

Tatăl zîmbi.

— Anna nu e niciodată proastă.

— Pot să fumez o țigară ?

El scutură din cap :

— Astă-seară bei și asta-i destul.

Ea chicoti :

— Nu simt nimic.

El clătină din cap :

— Ba simți.

— De unde știi ?

— Arăți mai mare.

Se aplecă spre el, privind voit cruciș peste nasul lucios.

— Vreau să cresc mare și să semăn cu Greta Garbo, iar bărbații să se-nnebunească după mine.

Afară, chiar lîngă pereții de mătase ai pavilionului, izbucni o ceartă — trei, patru glasuri, țipîndu-și vorbe ininteligibile.

— Vezi, spuse tatăl, cu o singură petrecere mi-am căsătorit și fata și m-am și achitat de obligațiile sociale pentru ultimii zece ani.

Margaret întrebă :

— Papă, nu simți nevoia să fi avut și tu aici pe cineva din familia ta ?

El clătină din cap în semn că nu.

— Nu vorbești niciodată despre părinții tăi.

— Nu-i nimic de vorbit despre ei. Pe tata nu l-am văzut niciodată, iar mama, atunci cînd a venit să stea cu mine, era la fel ca oricare altă femeie bătrînă.

— Nu asta am vrut să știu.

Margaret mișcă gheața din pahar, încercînd s-o topească. Tatăl ridică din umeri și se întoarse la băutura și la țigara lui de foi. Ea se depărtă lăsîndu-și whisky-ul neterminat. Nu-i plăcea deloc gustul, chiar dacă era un Scotch veritabil și foarte scump și complet ilegal.

GRĂDINILE ÎȘI etalau florile și culorile într-o lumină blîndă. O lună palidă atîrna deasupra terenului de golf, lipită de cer ca o bucată de hîrtie. Margaret se uita cu mare atenție la piscină, căutînd să zărească vreun pește plesnind apa cu coada prin desișul de crini de baltă, dar singurul lucru pe care-l vedea era doar luna, tremurînd și legănîndu-se încolo și-ncoace prin cercurile verzi.

— La ce te uiți ?

Margaret făcu un salt atît de neașteptat în lături, încît fu cît pe ce să cadă în apă.

— Termină cu asta !

— Să termin cu ce ?

Era Andrew Stefano, soțul unei verișoare de-a doilea, Bernadette.

— M-ai speriat.

E foarte frumos, se gîndi ea, cu pielea lui închisă la culoare și netedă ca o blană de focă. Seamănă cu Robert.

— Margaret, ai băut !

În tonul lui Andrew apăruse o bruscă schimbare.

— Am șaptesprezece ani, spuse ea, sau peaproape. Și pot să beau dacă vreau.

Fluieră a batjocură, strîmbîndu-şi dispreţuitor buzele.

— Am de gînd să te hrănesc, domnişoară. Cred că ai nevoie de aşa ceva.

Petrecîndu-şi cu fermitate braţul pe după talia ei, o împinse hotărît către o masă cu gustări. Sub o boltă de mătase albastră, înconjurată de o mulţime de amoraşi auriţi, o uriaşă lebădă de îngheţată se topea încet chiar în mijlocul nenumăratelor feluri de mîncare.

— Hei, ascultă ! zise Margaret.

Se auzea un clipocit metalic şi uniform. Lebăda se scurgea uşurel într-o găleată de metal ascunsă sub faţa de masă împodobită cu dantelă.

— Lebăda sîngerează de moarte.

— Oricum, spuse Andrew, mîncarea arată grozav.

Cu un semn al mîinii, Margaret îl concedie pe chelner.

— Andrew, hai să ieşim afară.

Andrew umplu două farfurii, îşi îndesă buzunarul cu tacîmuri şi şerveţele, apoi o porniră în căutarea unei mese libere în grădină. Nu găsiră nici una.

— Am putea foarte bine să mergem înăuntru, propuse Andrew.

— Ţine-o drept înainte, vere Andrew, trebuie să existe pe undeva.

Rătăciră de colo pînă colo prin grădină, cercetînd cu privirea grupurile de invitaţi înghesuiţi pe la mesele străjuite de lumînări aprinse. În cele din urmă se opriră la marginea terenului de golf.

— Ce facem acum ? întrebă Andrew.

Noaptea era perfect liniştită, ca mai toate nopţile de vară, cu aerul mustind a umezeală. Dincolo de arborii încărcaţi şi stufoşi, la capătul gazonului, nori grei comulus se îngrămădeau la marginea cerului. Din cînd în cînd, născute din diferenţele de nivel ale terenului de golf, din căldura solului expus şi ars de soare, şi din răcoarea copacilor, răbufneau vag slabe adieri de vînt. Ca uşoara atingere a unui fluture de noapte în zbor.

Margaret îşi umezi un deget cu limba şi-l ţinu ridicat în aer.

— Simţi ? Se spune că nu-i chiar vînt adevărat. E răsuflarea pămîntului.

Andrew încă mai căuta o masă în întuneric.

— Vezi vreuna ?

Margaret se răsuci pe călcîie, cu pantofii de tenis scîrţîind pe aleea de cărămizi.

— O să stăm pe iarbă.

Se lăsă jos, cu spatele rezemat de un copac.

— Mor de foame.

Se aşeză şi el cu grijă alături.

— Sper să-ţi placă, nu mi-ai spus ce vrei.

— Sînt aşa de flămîndă, c-aş putea să mănînc şi mere pădureţe.

Înfulecă cu înghiţituri lacome şi repezi, împingînd apoi farfuria într-un tufiş de azalee.

— Să vedem dac-or fi în stare s-o găsească mîine dimineaţă... Vere Andrew, unde e vinul ?

— Ai băut destul, domnişoară.

— Nu folosi tonul ăsta cu mine.

Cu o mişcare bruscă, Margaret sări drept în picioare :

— Mă duc să fur o sticlă de la cineva de pe masă.

Se îndepărtă bîjbîind. Se întoarse repede, pășind fără zgomot în pantofii de tenis.

— E roșu sau alb ? întrebă ea chicotind. Erau mult prea ocupați cu îmbrățișările... N-am putut face rost de pahare, însă am adus asta.

El adulmecă, și aroma pătrunzătoare a zahărului pudră îl făcu să strănute.

— Prăjituri ?

— Ce nu-ți place la ele ?

— Dă-mi vinul, zise el.

— Ai nevoie de ele, Andrew. Orice-ar fi, prăjiturile astea sînt grozave.

— Tu nu guști ?

— Nu.

— Te-ai îmbătat, domnișoară.

— Aud o muzică, tu nu ?

— Nu, răspunse el.

— Hai, ascultă...

Toate zgomotele petrecerii erau acolo : orchestra cîntînd „Valencia" ; rîsete și conversații în gura mare ; iar mai aproape, în întuneric, pretutindeni în jurul lor, șoapte moi.

— Eu nu aud nici un fel de muzică.

— Poate c-o să înceapă din nou, zise Margaret. Am de gînd s-o aștept.

Se trînti pe spate, întinsă pe pămînt.

— Mă simt atît de *bine.*

Își încrucișă picioarele, unul peste altul, mai să-l lovească pe Andrew peste față. El o apucă de laba piciorului, imobilizîndu-i-o și pipăindu-i talpa de cauciuc, fețele de pînză ale încălțămintei, șireturile.

— Margaret, ai purtat la nuntă pantofi de tenis ?

— Bineînțeles că nu, sughiță Margaret. Am fost cu fantofii de atlaz comandați de Anna și m-am și comportat foarte bine.

— Da, cînd te-ai așezat pe bancă în naos, tocmai rînjeai.

— Mă bucur că m-ai observat.

— Ești nebună.

De pe cărare, un chelner întrebă politicos :

— Serviți ceva, domnule ?

Andrew tresări. Nu se zărea decît o haină albă și o tavă scînteietoare de argint.

— Parc-ai fi o stafie.

— Scotch-and-soda, comandă Margaret.

— Domnișoară Margaret, tatăl dumneavoastră dorește să afle dacă sînteți gata de plecare.

— Spunei tatei că vărul Andrew mă va conduce acasă cu mașina.

Tava se înălță, pluti în depărtare, lăsînd în urmă un miros de whisky și o vagă dîră de scrobeală proaspătă.

— Uite, de asta li se spune „umbre", chicoti Margaret. Nu-i vezi deloc. „Să trăiți" și „La mulți ani" și tot soiul de lucruri de-astea.

— Ia-o ușurel, zise Andrew.

— Știi, spuse Margaret, pînă azi nu m-am atins de băuturi decît așa, pe furiș. Numai cînd nu era nimeni acasă sau cînd nu eram văzută.

— Nu mă deranjează să te duc acasă, însă nu vreau să ajung să te și car în spinare pe scări !

— Ai idee ce mi-ar plăcea să fiu ? O cucoană bătrînă, cu păr alb, care să spună glume porcoase băieților tineri.

Andrew mai sorbi o ultimă înghițitură din pahar.

— Mergi acasă chiar acum.

Cum ea nici nu se clintea din loc, o ridică în picioare și o susținu să stea drept. O clipă, se rezemă de el, pe urmă își azvîrli paharul departe în întuneric.

— În ordine, vere.

Pe mijloc încă îi mai simțea degetele.

Mașina lui Andrew era un Packard aproape nou.

— Frumoasă mașină, zise Margaret. Probabil că afacerile merg mai bine decît am crezut.

El dădu mașina înapoi cu grijă, croindu-și pas cu pas drum liber prin mulțimea automobilelor parcate.

— Mai e o grămadă de lume aici, comentă el. Pare o petrecere care o să țină toată noaptea.

Margaret își lăsă capul pe spate.

— Ți-e rău? întrebă el imediat. N-am chef să mi se murdărească mașina.

— Mă gîndesc, răspunse ea.

Apoi adăugă:

— Nu mergi niciodată cu viteză mai mare?

— Nu sînt cel mai treaz ins din lume și nu vreau să am vreun accident.

Luminile străzii planau în zbor ușor pe deasupra, licărind sfios către ea. Le făcu și ea cu ochiul în semn de răspuns.

— Hai să-i tragem o raită prin parc, spuse.

— Mergi direct acasă.

— Vreau să merg în parc, prin Magazine Street, la bazinul cu femei goale.

— Nu zău, la ora asta...

— Ești mult prea frumos ca să nu fii și prea tont.

— Doar un minut.

Aproape înainte ca el să fi oprit mașina, Margaret deschise portiera, trecu fulgerător prin raza farurilor și dispăru.

— Încotro ai luat-o? strigă el.

Ea gonea prin beznă, sigură pe picioare în pantofii de tenis.

Se opri lîngă piscină, îmbrățișînd trupul gol al uneia din cele trei nimfe de bronz din urcioarele cărora apa se revărsa neîntrerupt în bazinul de marmură. Metalul rece, în atingere cu palmele ei, i se păru neted, Margaret știind de fapt că așa și era. Ca fetiță, venise adesea aici, împreună cu bona, în după-amiezile însorite. Se aflau în permanență acolo o grămadă de copii albi, zbenguindu-se în bazin, și șiruri de îngrijitoare negre, stînd pe băncile dimprejur. O dată, un băiețel și-a dat jos pantalonii și-a făcut pipi în poala apretată a rochiei ei.

Andrew o descoperi.

— Așadar, ăsta ți-e bazinul.

— Ai ghicit, vere Andrew.

Ridicînd poalele rochiei de domnișoară de onoare, intră cu picioarele în apa adîncă pînă la genunchi. În timp ce se bălăcea împroșcînd cu apă întunericul din jur, faldurile trandafirii ale mătăsii se ondulau pe deasupra brațelor, ca niște valuri. Andrew se așeză în poala uneia din statuile de bronz, așteptînd.

Margaret se plictisi cu jocul. Cu pantofii de tenis lipăind la fiece pas, se îndreptă către Andrew. Acesta, așa cum stătea jos, avea exact

înălţimea ei. Trăsăturile îi erau atît de estompate încît abia de-l recunoştea. Ar putea fi oricine, se gîndi ea. În definitiv, ar putea să fie absolut oricare bărbat.

— Apa-i grozavă, zise.

Nu-i văzu mîinile întinse ca s-o prindă de umeri, dar simţi cum lumea se-nvîrteşte cu ea, vîrfurile copacilor deplasîndu-se de la stînga la dreapta şi iarăşi înapoi.

— Sînt beată.

— Eşti.

O ţinu strîns de umeri.

— Şi habar n-ai ce faci.

— Ba am, chicoti ea.

Din nou copacii se clătinară. Adăugă :

— Cum spunea Anna : „Ştiu eu ce fac."

Şi-şi oferi gura să fie sărutată.

Ciudat, cugetă ea, primul meu sărut cu un băiat, cu ani în urmă, mi s-a părut umed şi lipicios şi rece, şi nu mi-a plăcut. Nici acum nu-mi place. Aş fi vrut să mă sărute mai degrabă pe sîni decît pe gură.

Îşi încordă şi-şi apropie umerii unul de altul ca sînii să-i fie mai proeminenţi. Poate că aşa o să meargă. Andrew urmări mişcarea şi buzele lui coborîră în jos de-a lungul gîtului.

Asta-i tot ce ţi se dă. Asta şi altceva, o arsură şi un spasm. Vîrfurile copacilor se învălmăşiră, şi Margaret le făcu cu ochiul.

— ISUSE HRISTOASE, exclamă el, de ce nu mi-ai spus ?

— Ce ?

Arborii se opriseră din legănat. Păcat.

— Bancheta, fir-ar să fie, bancheta.

Ea aruncă o privire rapidă, apoi o şterse cu poala rochiei.

— S-a cam mînjit. Nu ştiam c-o să curgă atîta sînge, Andrew. De fiecare dată am auzit că-i vorba doar de o picătură simbolică şi că agăţi cearşaful deasupra balconului şi toată lumea de pe stradă ovaţionează. Asta în Sicilia.

— Cum dracu o să-i explic eu Bernadettei chestia cu bancheta ?

— Ai putea s-o scoţi şi să spui că ai pierdut-o.

— Foarte nostim, zise el.

Îl vedea clar acum pe Andrew — se obişnuise probabil cu întunericul. Arăta îngrozitor ; sub ochii pe jumătate închişi avea cearcăne şi pungi negre.

— Uite ce, zise ea. Mai există şi situaţia mea. Trebuie să intru în casă fără să mă vadă nimeni. Iar asta-i destul de greu la mine.

— Spune-le că te-a lovit un cal cu copita. În Sicilia.

Ea întinse mîna şi-l plesni uşor peste vîrful nasului. El se smuci înapoi, ca şi cum ar fi fost pălmuit, izbindu-se cu braţul de portieră şi încovrigîndu-se de durere.

— Nici măcar cîinilor nu le place să li se dea cu bobîrnacul peste nas.

Margaret se strecură din spate pe bancheta din faţă.

— Ai grijă, o avertiză el, ţinîndu-se încă de braţ. Pentru numele lui Dumnezeu, fii cu băgare de seamă !

— *Sînt*. Hai să mergem.

Conducea fără să scoată o vorbă şi cu mare viteză. În clipa în care se opriră în dreptul locuinţei ei, Margaret zise :

— Am o idee grozavă. Chiar acum mi-a venit.

— Scuteşte-mă.

— Toarnă nişte benzină pe banchetă şi dă-i foc. Nu mai rămîne nici o dovadă.

— Şi nici maşină.

Se aplecă peste ea ca să-i deschidă portiera.

Ţinîndu-şi cu mare grijă rochia şi cu pantofii uzi scîrţîind, coborî din maşină. El plecă imediat.

— Distracţie plăcută, se adresă ea celor două puncte roşii ale farurilor din spate, care dispărură pe dată.

Uşa din spate era încuiată. Se gîndi să apese pe sonerie, însă renunţă. O să se descurce singură.

Pe stîlpul de la verandă se afla un cîrlig uriaş care pe vremuri susţinea o apărătoare de soare. Sprijinindu-se cu călcîiul pe cîrligul acela, ar putea să se apuce de acoperiş şi să se aburce peste burlan. De pe acoperişul înclinat nu i-ar mai rămîne decît să facă cîţiva paşi de-a lungul gratiilor care fixează bolta de verdeaţă, să împingă uşurel paravanul şi să se rostogolească în camera ei. Liberă şi independentă.

Rochia o împiedica. Şi-o îndesă sub corsaj, umflîndu-şi-l atît de tare încît îi îngreuia respiraţia. *Nu te mai gîndi la asta, fetiţo,* îşi porunci ea scurt.

Nu întîmpină nici o dificultate ca să ajungă pe acoperiş. Acum, curticica din spate se găsea sub ea : straturi îngrijite de flori, pete de culoare — trandafiri sau ceva de genul ăsta — iar lîngă gardul din fund, umbrele tufişurilor. Dincolo de ele, ferestrele stinse ale casei de-alături, cu perdelele trase, dormind întocmai cum se cuvenea.

Margaret se ridică încet în picioare. *Încă puţin, bătrînico.* Îşi potrivi călcîiul între gratii, hlizîndu-se prosteşte de plescăitura abia ghicită a pantofului ud. Îşi deplasă greutatea corpului în faţă, mai făcu un pas, se sprijini de perete, împinse paravanul. În acest moment, pantoful îi alunecă. Îl auzi cum alunecă, mai înainte chiar de a-şi fi dat seama că-şi pierde echilibrul. Îşi aruncă nebuneşte braţul stîng, se agăţă de pervaz, gata-gata să-i scape din mînă datorită violentei dureri provocate de izbitură. Împinse cu disperare din picior, zvîcnind din toată fiinţa înainte. *Dacă mă opresc, am să fiu prea extenuată ca s-o iau de la capăt... Opinteşte-te !* Partea superioară a trupului încălecă peste pervaz. Acum, doar rochia înfăşurată pe talie îi mai stătea în cale. *Mă simt de parcă m-aş căţăra pe un munte. Anna cu rochiile ei în falduri !*

Se răsuci uşor pe o latură, hîrşîindu-şi coastele de lemn, transferîndu-şi greutatea. Şi, brusc, se rostogoli înăuntru.

Respiraţia îi şuiera, grăbită şi uscată. Se aşeză turceşte pe covor, gîfîind. *Sînt ca un căţeluş din ăia prostuţi, cu coada lungă şi roşie şi cu botul negru şi lucios.*

În ochi îi mai stăruia încă o imagine stranie. Ca nişte sîrme încrucişate... Se încovoie de mijloc, rezemîndu-şi capul pe genunchi. Sfîrşită. Asemenea unei păpuşi cu sforile încîlcite.

Își scoase rochia — degetele și le simțea umflate și țepene — își puse pe ea un halat și, traversînd cu pași ușori holul, o luă spre bucătărie. Toate luminile erau aprinse, însă casa părea pustie. Descoperi o coca-cola și o bău stînd în picioare lîngă frigiderul deschis. Era unicul colțișor răcoros pe o noapte de vară. Jos, părea să fie o reuniune. Deoarece tatălui ei îi plăcea biliardul, întreg parterul, format dintr-o singură încăpere largă, era prevăzut cu trei mese de joc și nenumărate suporturi de tacuri și bile. Cu scaunele lui de piele și mirosind abia perceptibil a lemn de la pereții cu lambriuri, e locul cel mai plăcut din casă, se gîndi ea. Cine o fi oare acolo, dedesubt, la ora asta ? O fi făcînd parte tot din banchetul de nuntă ? Picioarele ei desculțe sesizară un ritm regulat : muzică. Destupă încă o sticlă de coca-cola. *Nici că se putea să-mi pese mai puțin.*

La parter se auzi un țipăt înăbușit, apoi zgomot de pahare sparte urmat de alte țipete. O încăierare. Trebuie să recunosc, își spuse ea, că atunci cînd tata aranjează o petrecere, o aranjează strașnic.

Pe masa din hol, într-o vază înaltă de alamă, erau o grămadă de flori albe. Margaret se gîndi : O să mă mărit fără flori, iar la mine acasă n-am să țin niciodată nici măcar o singură floare tăiată. Nu-s decît niște fleacuri puse în vase să se ofilească fără aer și să moară pe-ncetul.

Avu impresia că pînă și trupul ei răspîndea un iz de mucegai. Bineînțeles. Se bălăcise în piscină... *Apa trebuie să fie plină de alge și de omizi și de mai știu eu ce.*

Întinse brațul, cercetîndu-și-l cu atenție. Firele negricioase de păr păreau că se zbîrlesc.

Asaltate de microbii colcăind de jur împrejur, în scurtă vreme vor deveni și ele verzi. Un verde spălăcit ca cel al femeilor de bronz de lîngă bazin. Și cum ar fi oare să stai anotimp după anotimp și să urmărești generațiile de copii defilîndu-ți prin fața ochilor ? Să-i mîncăm pe micii monștri, să-i servim la micul dejun, să-l înhățăm pe unul acum, după miezul nopții, cînd sigur nu ne mai scapă, să mîncăm un copil și să dezlegăm blestemul bronzului și vom fi libere, libere, libere, libere.

Margaret își prinse după ureche o floare de bujor, una singură, și se duse să facă un duș, cîntînd fără încetare același lucru : „La revedere, algelor, la revedere, gîndacilor, la revedere, la revedere..." Încercă să cînte asta pe melodia „Noapte bună, Irene", însă mereu pierdea tonul.

Se urcă în pat. Și începu să se gîndească.

La Anna, cu rochia ei albă și voal plutitor, măritată cum se cuvine și instalată în căsuța ei impecabilă. La nimfele de bronz pozînd cu sînii goi și cu picioarele discret împreunate. La luna care luneca jucăușă pe cer, la copacii care se aplecau și se legănau.

Și parfumul acela, atît de asemănător cu paciuli, folosit de mătușile ei, cine oare îl folosise ? Vărul Andrew. Da, într-adevăr.

Pe măsură ce se relaxa, degetele de la mîini prinseră să-i zvîcnească, iar un mușchi de pe partea exterioară a coapsei să i se zbată convulsiv.

Se încruntă și se posomorî. Sperase atît de mult și nu găsise nimic. Poate că asta era prețul păcatului, poate că Anna procedase mai bine cu primul bărbat din viața ei...

Dezamăgirea, asemenea unui vierme mic și scîrbos, se tîra pe ea, lăsînd dîre putrede și vîscoase...

Vărsă cîteva lacrimi fierbinți care i se rostogoliră frigîndu-i obrajii.

ABIA ÎN după-amiaza zilei următoare se simți Margaret din nou ea însăși.

— Vrei să afli veștile ? întrebă tatăl ei. Se pare că a fost o petrecere pe cinste. La întoarcerea acasă, Philip Wilson a nimerit cu vreo zece metri alături de pod, conducîndu-și mașina drept în brajul St. John al fluviului. Sally Mitchell s-a bătut cu bărbatu-său, pe care l-a și părăsit în aceeași noapte, iar bărbatu-său a chemat-o la telefon pe Tess Christina care, o jumătate de oră mai tîrziu, s-a și mutat la el. Automobilul lui Andrew Stephano a luat foc. Băiatul lui Robert Lemoine a pornit-o spre stabilimentul Normei și, în loc să se ducă de-a dreptul la fete, s-a trezit într-o încăierare la bar, așa că o ureche i-a fost aproape smulsă. Socrul lui Tootsie spunea că are un atac de inimă și chiar l-a și avut. Altceva — nu-mi pot aminti acum.

Margaret auzi doar un singur lucru :

— Ce i s-a întîmplat vărului Andrew ?

— A scăpat o țigară sau cam așa ceva. Pînă să observe incendiul lăptarul, toată bancheta din spate era în flăcări.

Pe Margaret o umflă rîsul. Își trase genunchii la gură, își puse capul pe ei și începu să chicotească. Cît de hazliu, hazliu, hazliu.

— Ce găsești amuzant ?

— E un măgar atît de încrezut, și era nebun după mașina aia.

— Într-adevăr ?

Se opri din chicoteală. S-ar putea să bănuiască, însă niciodată n-o să întrebe.

— A fost o nuntă grozavă, papà. I-ai auzit noaptea trecută pe cei de jos de la parter ?

— Nu eram acasă, răspunse tatăl ei. Margaret, să nu te mai prind cu vreo altă legătură amoroasă. Pe viitor, o ștergi cu iubit cu tot, traversezi fluviul pînă în Gretna, unde n-ai nevoie de consimțămîntul meu, și te înființezi în fața judecătorului de pace de-acolo.

— Papà, dacă azi-noapte nu erai acasă, unde-ai fost ?

El nu-și ridică ochii din ziarul pe care-l citea nervos și pe sărite.

— Asta, domnișoară, nu-i treaba ta.

OLIVER

SE NUMEA Helen Augustine Ware și era văduvă. Soțul ei fusese contabil la Societatea căilor ferate de sud, un om harnic care, cu șase luni înainte de a muri, ajunsese să fie avansat la rangul de vicepreședinte.

Helen Ware era scundă, plăpîndă și foarte decentă. Era îngrozită că fiul ei, căsătorit, o să-i descopere legătura amoroasă cu Oliver.

— Ce poate să aibă împotrivă ? întrebă Oliver de bună credință. Tu ești văduvă, eu sînt văduv, de ce să nu te pot invita la masă ? Sau să-ți fac o vizită ?

— Nu așa de des, nu înțelegi ? Oamenii sînt bănuitori și n-aș suporta bîrfelile în legătură cu noi.

— Cine ia seama ? întrebă Oliver. Cui îi pasă ?

Helen Ware clătină dezaprobator din cap :

— Dragul meu, ești atît de naiv. Lumea pîndește. Așa că se cuvine să avem grijă.

Era un fel de joc de-a v-ați-ascunselea. Pentru a o vizita, trebuia să aștepte mai întîi ca ea să-i telefoneze, apoi să ia un taxi și să coboare cu două clădiri mai departe de casa ei.

— Niciodată să nu iei același șofer, zicea ea, și de fiecare dată să cobori în alt loc.

— Bineînțeles, mințea el.

Ca pe urmă să ia invariabil aceeași mașină și să-i ceară să-l aștepte imediat după colț. Îi plăcea să aibă același șofer. Îi plăcea ca, odată obișnuit cu mutrele oamenilor, să le vadă mereu și mereu, necontenit.

Poate că o parte din farmecul Helenei Ware, își spunea el, constă în jocurile la care se preta ca s-o întîlnească.

Cînd venea ea la el, aranjamentele se dovedeau și mai complicate. De fiece dată își conducea mașina spre alt punct, preferînd străzile aglomerate din apropierea spitalelor.

— Dacă cineva îmi recunoaște automobilul, oricînd pot să spun că fac o vizită.

— Cum o să ți-l deosebească dintr-atîtea altele ?

— Ei, ar putea.

Cît despre Oliver, el conducea singur ; Helen n-ar fi admis să fie văzută de șoferul lui personal. Urma să o găsească, să oprească alături, iar ea căuta momentul potrivit ca să țîșnească în mașina lui și să se ghemuiască pe banchetă.

Observațiile lui batjocoritoare rămîneau fără efect. Ea continua să procedeze la fel. Pînă la urmă, în ziua nunții Annei, își pierdu și el răbdarea. Se afla în picioare lîngă una din mesele cu gustări, aranjată cu mare pricepere de chelneri. Se uită cu o neașteptată repulsie la preparatele reci, din carne, și la felurile acoperite, greu de ghicit ce reprezintă. Mîncase ; își puse grăbit farfuria jos. Băuse ; acum mirosul de alcool îi făcea greață. Se trezi pe treptele de la intrare, cu mulțimea automobilelor parcate drept în fața lui și cu șirurile de băieți de serviciu negri, îmbrăcați cu vestoane albe, așteptînd să tragă mașinile la scară. Locul de parcare era ticsit. Oamenii ăștia nu mai pleacă acasă, se gîndi el. Or să bea și-or să mănînce și-or să mișune prin boschetele întunecoase pînă în zori.

Coborî scările pînă la pietrișul albicios al terenului de parcare. Oaspeții n-or să-i simtă, în mod sigur, absența. Iar el cui să-i ducă lipsa ? Cine era acolo pe care să vrea să-l mai vadă vreodată dacă ar fi numai după el ? Familia răposatei lui neveste și neamurile lor prin alianță,

cu sutele ? Avu sentimentul că toată viața fusese înconjurat de rudele ei. Sufocat de ele, strivit de îmbulzeala lor.

Presiunea lor era ca o greutate în ceafă.

— Unde mi-e mașina ?

Uriașa limuzină Packard, simbol ostentativ al succesului, se opri în fața lui. Îi făcu semn șoferului să plece.

— O conduc singur.

Încotro ? Unde voia să se ducă ? Ezită, cu mîna pe portieră. Apoi își dădu seama.

— Așteaptă, zise.

Și se repezi în casă. S-o sune pe Helen Ware. Venise la cununie și la recepție, însă nu stătuse mult. Era întotdeauna atît de corectă ! Lăsă telefonul să zbîrnîie, fredonînd bine dispus. Pînă ce ea îi răspunse.

— Vin la tine, îi spuse. Pune o lampă la fereastră pentru mine.

— Acum ?

— Nu, în aproximativ cinci minute.

O pauză.

— Ai băut, asta e.

— Piaptănă-ți părul, ori ce Dumnezeu mai ai de făcut.

— Doar nu poți să vii în plimbare la ora asta de noapte. Știi cît e ceasul ?

— Nu, mărturisi el, dar nici nu mă interesează. Să-mi descui ușa.

— N-am să descui, răspunse ea. De-atîtea ori ți-am explicat cît de atentă trebuie să fiu.

— Mi-ai explicat, zise el, dar m-am săturat să mă tot furișez pe după colțuri. Am să parchez o limuzină mare și neagră, un Packard, drept în

fața casei tale și, dacă o să fie nevoie, am să intru izbind cu piciorul în ușă.

— N-am să permit una ca asta.

— Helen, încheie el plictisit de discuție, vei deschide ușa.

Străzile erau goale ; se întrebă așa, într-o doară, cam ce oră ar putea să fie. Parcă se zărea o lumină acolo sus — oare e aproape dimineață ? Sau nu cumva ochii erau de vină ?

Cu toate că în cei doi ani de cînd o cunoștea fusese adesea acasă la Helen Ware, de data aceasta nu izbutea s-o găsească. Străzile din zona aceea a orașului, tăcute și cu bolțile lor grele și unsuroase din arbori de camfor, arătau toate la fel. Scrută atent cu privirea indicatoarele străzilor : Hampson, Perrier, Coliseum. Cum se numea strada ei ? Dădu colțul și se uită concentrat. Nu, nu-i asta. S-o iau în partea cealaltă. Unde dracu era casa aia albă, cu un copac de magnolia exact în față, casa aia albă și joasă cu ornamente de lemn, lucrate parcă din turtă dulce, deasupra verandei cu paravan de la intrare ? Unde se băgase ? Uite c-a dispărut. Cercetă în continuare altă stradă, pe urmă alta. Probabil că am greșit cartierul.

De fapt, depășise casa fără să observe. Iat-o. Dădu repede înapoi. Evident. Asta era. Oare am trecut pe lîngă ea, învîrtindu-mă și dîndu-i tîrcoale pe dinainte ?

Ușa se deschise imediat. Helen trebuie să fi stat chiar în spatele ei, așteptînd.

— Bună dimineața, spuse el vesel. M-ai văzut cum am trecut de cîteva ori pe aici ?

— N-am stat să pîndesc.

Era într-o dispoziție îngrozitoare, asta era clar. El zîmbi, știind că pe fața sa brăzdată și tăbăcită de vreme zîmbetul mai păstra ceva din aerul de băiețandru.

— Am avut dificultăți ca să-ți descopăr locuința.

— Cît de mult a trebuit să bei ?

— N-am idee. Nu vrei să oferi ceva unui vizitator binecrescut ?

— Nici nu mă gîndesc.

— Băutura o ții în dulăpiorul din sufragerie, nu ?

— Nu poți veni aici la orice oră din noapte și să te aștepți ca eu...

Își turnă singur un pahar de scotch fără apă :

— În sănătatea ta !

Tot mai arăta îmbufnată. Buza de jos îi atîrna vizibil bosumflată. El hotărî să nu ia în seamă.

— Ți-a plăcut cununia ?

— A fost frumos.

— Cum ți s-a părut recepția ?

— Toată lumea lăsa impresia că se distrează de minune.

— Încă se mai distrează, zise el cu ochii la scotch-ul gălbui.

— Nu prea îți pasă.

— Băutura o să dureze mai mult decît rezistă ei.

— Ești foarte răbdător.

— Nu sînt acolo.

Împinse cu piciorul un scaun mai departe de masă și se așeză. În mod intenționat, pentru că știa că o deranjează, își puse paharul direct pe suprafața de mahon lustruit.

Fără o vorbă, ea strecură o farfurioară dedesubt.

— Ce zici de-un whisky, Helen ?

— Nu, mulțumesc.

— Ia unul, spuse Oliver. O să te facă să ți se pară mai simpatic un hodorog beat ca mine.

— Încetează să te mai gîndești la tine ca la un om terminat.

El clătină din cap, zîmbind. Helen refuza să-l creadă bătrîn. Nici pe ea însăși nu se considera bătrînă.

— Bea un pahar cu Bătrînul, zise el. De mai bine de treizeci de ani toți îmi spun așa. Și, pe Dumnezeul meu, au, în sfîrșit, dreptate.

— Amîndoi sîntem la jumătatea vieții, spuse ea. La jumătatea vieții.

N-o să se schimbe niciodată. Cît despre el, mai degrabă îi plăcea ideea că îmbătrînește ; dacă o să se țină cum trebuie, o să arate venerabil, ca papa, iar lumea o să-l socotească foarte înțelept...

Helen Ware pronunța „la jumătatea vieții" ca pe o vrajă capabilă să tragă timpul îndărăt. Cît de ridicole, cît de proaste-s femeile ! La jumătatea vieții ! Nu mai e. Și nu mai e de multă vreme. Îi puteai vedea vîrsta pe trup, fiecare an, însemnat limpede pe piele, i se putea vedea. În adînciturile de pe partea interioară a coapselor, în ridurile cărnii fleșcăite. Asta nu-i jumătatea vieții, se gîndi el cu un rîs neexteriorizat. Asta-i bătrînețe. Ca pungile care-i atîrnă la fălci și pe care și le netezește, masîndu-și-le și ungîndu-și-le cu creme în fiece zi. Și felul în care pielea îi e subțiată și uscată și aspră și scorțoasă la pipăit... Cîteodată avea senzația că timpul e

ca focul, pîrjolind totul pe unde trece. Căldura puternică a sîngelui usca şi veştejea carnea pe care o alimenta.

Acum, culcat în patul ei, îşi întinse un braţ drept în sus, ţinîndu-şi-l ridicat în aer şi privindu-şi-l. Uneori i se părea că nu mai are, într-adevăr, nici o legătură cu el, cu propria sa fiinţă. Amintirea celui ce fusese el, Oliver, odinioară, nu i se părea posibilă. Iată acest braţ. Îi venea foarte greu să creadă că, tînăr fiind, i-a aparţinut. Braţul care-l însoţise cu patruzeci de ani în urmă prin fundăturile din Singapore şi pe străzile din Manila era bronzat de soare şi acoperit cu păr des şi blond. Braţul de acum — cel pe care şi-l ţinea înălţat deasupra capului — avea pielea albă şi părul întunecat la culoare. Ca o copie fotografică negativă... Şi cu sentimentele s-a petrecut la fel. Lucrurilor importante pentru băiatul de-atunci, bărbatul matur nu le-a mai acordat niciodată atenţie.

Îşi răsuci braţul, privindu-şi intens vinele, ca nişte frînghii, de pe partea interioară, chinuindu-se să vadă cum circulă sîngele prin ele. Cînd cineva se taie, sîngele năvăleşte afară în jeturi, aidoma unei pompe care goleşte o barcă. Observase asta cînd era mic, pe vremea cînd trăia în valea fluviului Ohio; un ferăstrău îl crestase, din nebăgare de seamă, la coapsă şi sîngele ţîşnise roşu pe zăpadă, aburind. Oliver îşi amintea că se gîndise atunci că e la fel cu sîngele porcilor cînd sînt duşi la tăiere.

Ei bine, iată-ţi din nou braţul, proptit în aer. Fluieră printre dinţi, cu ochii la el. Braţ de bătrîn, trup de bătrîn.

— Ce faci ? întrebă Helen.

— Meditez.

— La ce ?

— La vremea cînd eram tînăr.

— Pentru numele lui Dumnezeu !

Ea considera că toate amintirile sînt neplăcute. Se ghemui mai aproape de el, cu degetele atingîndu-i abia perceptibil coastele : chemarea insistentă şi plină de aşteptări adresată corpului lui. Doi ani fremătase alături de ea. De data aceasta, nici un răspuns.

— Îmi pare rău, Helen, se scuză el.

Ciudat, se gîndi, nu mă deranjează. S-ar cuveni să mă neliniştească, dar nu se întîmplă aşa.

— Ai băut prea mult.

E iritată, îşi spuse el calm, foarte iritată.

Şi oare ce s-a petrecut cu dorinţa lui ? În ce ungher necunoscut i se retrăsese ?

Dorinţa aceasta carnală, aşa sporadic cum îl bîntuia şi-l mistuia, îi dăduse multă bătaie de cap. Perioade în care pînă şi rotunjimile norilor şi ale munţilor îi aminteau de trupul unei femei. Perioade în care întreaga atmosferă vibra încărcată cu miros de mosc. Cînd orice femeie era frumoasă pentru că era necesară. Cînd nu putea să stea locului, nu avea astîmpăr. Căuta prostituate de douăzeci şi cinci de cenţi, fără să le remarce cicatricele şi murdăria. Plătea femei costisitoare, fără să observe amănuntele trupurilor lor superbe. Chiar şi atunci cînd schimba prostituatele pentru femei respectabile, nimic nu se modifica. Rămînea mereu acelaşi impuls orb.

Era tîrît spre carnea lor, împins, de parcă nu el ar fi acţionat. De parcă nu ar fi fost cu adevă-

rat prezent. Ca şi cum ar fi fost vorba doar de o pornire de mascul lipsit de bucurie şi de o femelă fără nume care să i-o potolească. Cînd pornirea aceasta era domolită, se întorcea şi el să-şi regăsească, din nou, propriul său trup. În vidul satisfacţiei, îşi găsea odihna.

Cu femeia aceasta de lîngă el, Helen Ware, se simţea bine. Casa ei îi era familiară, recunoştea pînă şi cele mai mici obiecte. Exact aşa cum cunoştea odăile din jur, cunoştea şi trupul de alături. Cunoştea senzaţia lăsată de atingerea pielii ei subţiate, cutele mărunte şi perpendiculare de pe gît, coapsele secătuite... Întîlnise cîndva, cu ani în urmă, o femeie cu pielea netedă şi uleioasă, piele lunecoasă, păr lunecos. Mustoasă, zicea ea, însă lui îi amintea de patinaj pe gheaţă...

Era plăcut să stea lungit în patul lui Helen Ware în semiîntuneric şi să-şi studieze înfăţişarea şi forma braţului şi să simtă cum alcoolul de la nunta fiicei lui îi cîntă în creier. Şi să fie convins de un adevăr : sfîrşitul dorinţei sexuale. Se aşteptase să fie speriat şi îngrozit. Nici pomeneală. Era numai vag surprins. Asta era totul. Prima moarte. Atît de liniştită ! Ca marea, căreia nu-i sesizezi creşterea decît după ce s-a retras.

Ea îl zgudui uşor şi-l întrebă :

— Eşti bolnav ?

— Doar bătrîneţea.

Cea dintîi moarte. Da, era adevărat. Pe cînd următoarea ?

— Nu ştiu ce se-ntîmplă cu tine în noaptea asta.

Îşi lăsă în jos braţul şi se uită la ea.

— E neplăcut pentru tine, îi zise el. Îmi pare rău.

Ea avea o groază de lucruri de spus, însă el nu era atent. Încă se mai analiza pe sine, cu surpriză. Aşadar, în felul ăsta venea, fără violenţă. Nici măcar nu-i trecuse vreodată prin minte posibilitatea aceasta. Socotea definitiv hotărît de la natură ca dorinţa şi capacitatea de a ţi-o împlini să meargă mînă în mînă. Simplu ca bună ziua. Acum se simţea mai uşurat. O povară, o cerinţă apăsătoare dispăruse.

Helen plîngea. Se întoarse spre ea ; îl respinse, mînioasă.

— Ştiu că nu mai am corpul unei fetişcane.

Se încruntă. Despre ce era vorba ? Ce-şi imagina ea că se întîmplase ?

— Ştiu foarte bine că nici o femeie la cincizeci şi cinci de ani nu poate fi frumoasă. Nu-i ca o fată tînără.

— Ce ? întrebă el. Cum ?

Ea nu asculta.

— Nu trebuie să te porţi astfel...

— Despre ce vorbeşti ? întrebă el. Cum mă port ?

— Cum de poţi să fii atît de grosolan, atît de crud...

Bun. Aşa deci. Credea că e vina ei. Ceea ce, evident, reprezenta modul cum obişnuieşte să gîndească o femeie. Păcat. Dacă ar fi priceput cît de cît, ar fi putut să stea amîndoi lungiţi în pat şi să bea un pahar împreună. Ar fi putut chiar să simtă şi ea ceva din dulcea uşurare pe care o încerca el. Marea eliberare. Draga mea,

ce ocazie ai ratat! Probabil însă că asta nu se întîmplă niciodată la femei. Ce păcat și ce rușine, draga mea.

Își închipui că știe ce trebuie să spună și o și spuse cu ochii la tavan:

— Ai vrea să ne căsătorim?

În tăcerea care urmă, Oliver așteptă răbdător.

— Vorbești serios? întrebă ea.

Și atunci, în vastele încăperi goale ale ființei sale, umplîndu-le ca un fum, năvăli un imens dezgust.

— Nu, răspunse el. Nu.

Se întoarse acasă, conducîndu-și mașina prin lumina roșietică a soarelui de început de iunie. Nu e prea rău, se gîndi; nu e rău deloc. Cel puțin se simțea liber.

ROBERT

ROBERT STĂTEA în picioare într-un colț al noului său dormitor, simțind cum i se mișcă creierul din cap. Ca o gelatină. Sau ca-ntr-un cutremur de pămînt. Una sau alta. Nu se putea hotărî care din ele.

Întreaga încăpere era plină de trandafiri roz. Strînse între degete cel mai apropiat boboc, pînă ce acesta plesni.

— Robert, strigă Anna din budoar. De ce nu destupi șampania?

Iat-o acolo. O singură sticlă într-o frapieră de argint. Alături, două cupe de cristal.

Se așteptase ca Anna să fie sfioasă. Sau speriată. Însă cel nervos a fost el. L-a luat de mînă, a deschis poarta de fier și l-a condus pe cărare pînă în fața casei lor, cu trena lungă a rochiei de atlaz fîșîind ușor pe cărămizi. Ușa, a avut grijă s-o descuie el, dar ea a fost cea care a tras zăvorul după ei.

Dopul de la sticla de șampanie sări cu un pocnet puternic. O turnă încet, cu atenție, în cele două pahare. Avea o culoare roz. Sau nu erau decît răsfrîngerile camerei? Se pomeni uitîndu-se fix la perdelele de mătase trandafirii. Exista oare, cu adevărat, o fereastră în dosul poveștii ăleia?...

Camera păstra un aer cețos, obscur. De vină era lumina estompată — aplicele cu luminile lor minuscule și pîlpîitoare, lămpile cu abajur trandafiriu.

Era însurat acum. Avea o viață organizată și planificată. Un șir constant de izbînzi. Munca primindu-și răsplata. Stimă și dragoste. Fericire tot mai mare. Să te încălzești, oglindindu-te în aprobarea ochilor negri ai nevestei... Eu, proprietarul, omul de afaceri încununat de succes, încărunțind distins și tolănindu-mă pe perne doldora de bancnote... Și atunci, ce dracu îl sîcîia?

Dintru început, casa nu arătase prietenoasă... Fusese aici de sute de ori. Îi știa și stîlpii de susținere, și șipcile, și mortarul; cărămizile de fundație și temelia. Îi cunoștea bîrnele zidurilor exterioare; își aruncase ochii în gălețile cu zugră-

veală. Iar acum că se mutase aici, nimic din casă nu i se părea familiar.

— Ai turnat şampania ?

Anna purta o rochie de casă lungă şi albă care se unduia pe ea, înfoiată şi răspîndind în jur valuri de parfum.

— Niciodată n-am observat că părul tău e lins, remarcă el.

— Întotdeauna l-am avut lins, răspunse ea.

— Nu ştiu de ce n-am observat pînă acum.

Luă un pahar, cu mîna tremurînd. Lichidul spumos se scurse pe luciul impecabil al mesei. Repede, căută o batistă.

Anna îi puse mîna pe braţ :

— Robert, fiecare obiect din casă e făcut pentru a fi folosit, nu te necăji pentru atîta.

Avea dreptate. Toate erau ale lui, pentru a se folosi de ele. Îi oferi paharul :

— Pentru o nuntă fericită, doamnă Caillet.

Se aşteptase ca ea să roşească sau să rîdă stingherită. Văzu doar un zîmbet liniştit.

— Sînt foarte fericită, Robert.

El zise :

— Îmi place asta, îţi vine de minune.

Şi întinse mîna, atingînd cu degetele panglicile fîlfîitoare, dar o senzaţie de scorţos şi uscat îl făcu să se cutremure. Parc-ai atinge frunze moarte, se gîndi el.

— Aş mai vrea puţină şampanie, te rog, zise Anna.

Îi umplu paharul, de data aceasta fără să-l mai verse.

— I-am prins rostul.

Să mă deprind cu tot soiul de lucruri. Să învăţ să mă obişnuiesc cu faptul că sînt un bărbat însurat. Cu o nevastă înveşmîntată din cap pînă-n picioare în alb vaporos. Cu rochia aia care zgîrie ca scrobeala. De ce o fi purtînd aşa ceva ? Eu, cu un cămin al meu propriu. Cu duşumele atît de lustruite că şi covoarele alunecă pe ele. E o cale lungă de la bărcile cu stridii. Cu Ti Chou urlînd : „Iute, iute, munceşti ca să-ţi umpli gura flămîndă. Dacă stai şi mănînci la masa mea, trebuie să munceşti."

Anna îşi ridică din nou paharul.

— Probabil că-s nervoasă.

O sărută uşor. Buzele îi erau foarte moi, cu un gust uşor dulceag. Nori de parfum pluteau împrejurul feţei.

— Te aştept, zise ea.

Mă aşteaptă. Da. Sînt soţul ei. Să iau ce-i al meu. Nu pot lăsa lucrurile neatinse — motiv de divorţ. Dacă nu scot o vorbă la provocarea ei, devin suspect.

— Mă-ntorc într-o clipă.

Găsi pijamaua şi halatul după uşă. Totul aranjat. Trecu sub duş, lăsînd apa să i se reverse din abundenţă peste faţă şi păr. Ce dracu nu era în regulă ? De obicei, cu o femeie alături, nu era în stare să se stăpînească. Cum i se întîmpla, de pildă, cu Betty. Cîteodată nici nu mai aveau vreme să ajungă la canapeaua scîrţîitoare din subsolul prăfuit şi se şi trezea că simte podeaua sub trupul ei. Şi subsolul ăla. Niciodată nu-l văzuse cu adevărat. Dar îi ştia mirosul : iz de mosc, îmbîcsit de duhoarea aceea vag dulceagă, plutind în aer, de şobolani. Numai gîndindu-se

la el acum, și începură să i se încordeze mușchii. Al naibii nătărău, nu ești în stare s-o faci decît într-un subsol mizerabil...

Dormitorul era și mai întunecos, numai cu o singură lampă arzînd. O pată de lumină trandafirie pe dușumea. Mînecile rochiei, ca niște aripi albe, atîrnau nemișcate pe un scaun. Asemenea unor nori încremeniți deasupra munților.

Se urcă în pat, fără grabă. O cuprinse, îngăduind mîinilor s-o mîngîie, s-o dezmierde, în timp ce panica lua proporții în el. Ce dracu nu merge ?... Avea o piele netedă, răcoroasă pînă și acum în iunie. Marmură, ăsta ar fi cuvîntul potrivit. Betty avea pielea aspră, plină de coșuri, și mai era și ciuruită de varicelă. De asemenea, era întotdeauna caldă, chiar în nopțile de iarnă. Sudoarea îi țîșnea afară din pori în broboane ce se transformau repede în șiroaie.

Anna suspină satisfăcută.

— Îți place să săruți ? întrebă ea foarte moale.

— Așteaptă numai și-o să vezi, răspunse el.

Niciodată nu avusese încă de-a face cu o fecioară.

Se gîndi : Toate femeile sînt la fel cînd fac dragoste. Toate. Aceeași frămîntare, aceeași zvîcnire. Aceeași plăcere — fie că e vorba de o fecioară sau de o tîrfă. Anna și Betty.

Pe Betty nu o văzuse niciodată cu adevărat ; era întotdeauna un trup în întuneric, vorbind în șoaptă. Însă și-o amintea, Dumnezeule, și-o amintea de parcă ar fi simțit-o și acum. Mișcările ca de șarpe. Dorința, nu atît pentru el cît pentru bărbat în general. Dar în acele clipe în

care el, Robert, se afla acolo, el *era* pentru ea toți bărbații din lume. În momentul acela unic, vigoarea și energia viitorului treceau prin măruntaiele lui. Putea să sfărîme și să distrugă și să refacă totul după chipul și asemănarea lui.

O apucă strîns, orbește, pe Anna. Dar femeia al cărei trup receptiv îl aștepta pe el, fu Betty. Pe Betty și trupul ei își împlini el căsătoria.

— Isuse Hristoase, exclamă el cu voce tare, Isuse Hristoase !

CÎND IMAGINEA acelei Betty se șterse, se dădu la o parte și, în mod automat, întinse mîna după o țigară. (Erau cîteva chiar lîngă pat. Cum de știa Anna despre obiceiul ăsta al lui ?) Rămase lungit pe spate, urmărind cum se înalță fumul și se destramă apoi în umbrele trandafirii ale încăperii. Își bătea capul să găsească ceva de spus, ceva care să nu sune ridicol. Ceva tandru. Ceva profund.

În clipa cînd își termină țigara și-i strivi mucul în scrumiera roză în formă de frunză, descoperi că Anna se întorsese ușor pe o coastă, îndepărtîndu-se puțin de el, și adormise.

DIMINEAȚA, CHIAR mai înainte de a deschide ochii, își dădu seama că ea era trează. Ghici cum privirea ei concentrată începe să-l cerceteze plină de curiozitate.

— Bună, salută el vag.

Fu surprins de oboseala ce răzbătea din propria-i voce. O singură dată, și aceea ca vai de ea, și se simțea ca și cum ar fi muncit toată noaptea din greu.

Ochii ei negri erau în dimineața aceasta aproape rotunzi. Avea cearcăne sub ei, cearcăne vinete, dar străluceau mistuiți parcă de un foc lăuntric.

— Robert, zise ea, o să fim cea mai fericită pereche din cîte au existat pe pămînt.

El încreți fruntea, clipi, dar strălucirea întunecată o găsi tot acolo. Numai pisica privește în felul ăsta, privirea aceea scăpărătoare cînd își fixează prada pe care e gata s-o mănînce.

— Robert, continuă ea, te iubesc foarte, foarte mult, și-o să te iubesc toată viața.

— Știi că și eu te iubesc, răspunse el.

Îl durea o ureche. De cînd era copil nu-l mai duruse în halul ăsta.

Anna nici măcar nu părea să asculte.

— Îmi place să mă gîndesc la noi doi îmbătrînind împreună înconjurați de nepoți.

— Așa ?

— Două ființe hărăzite de Dumnezeu să se iubească și să viețuiască laolaltă. Fără de tine n-aș mai vrea să trăiesc.

În fața înflăcăratei ei certitudini, Robert simțea că se scufundă pămîntul sub el și moare.

ANNA SE strecură afară din pat. Robert observă că lunga și alba ei cămașă de noapte era pătată de sînge. Oare o s-o împăturească, se întrebă el, și-o s-o pună deoparte ca s-o păstreze ca pe un certificat, ca pe-o scrisoare de recomandare ?

Un moment se gîndi că o să se întoarcă înapoi în pat. Îl cuprinse o vagă dorință, o ațîțare și o furnicătură, o fierbințeală familiară. Însă

ea ieși fără zgomot pe ușă și, după cîteva minute, aroma cafelei ajunse pînă la el.

Plecară din New Orleans la amiază. La zece seara străbăteau strada principală din Collinsville ; la unsprezece, lăsau în urmă singura clădire, băcănie și în același timp oficiu poștal, din Port Bella. Din cauza drumului nemarcat, o luară greșit, pe o altă cotitură, și nu-și găsiră hotelul decît după miezul nopții.

Fără să fie lună, vedeau totuși limpede la lumina stelelor. Golful, la vreo două sute de metri distanță, alb și dantelat pe margini de linia nisipului, reflecta nedeslușit umbrele nopții asemenea unei tăblii de metal neșlefuit. O pajiște netedă și fără un copac pe ea pornea dinspre plajă către hotelul cu frontoane și turele și acoperișuri înalte ca niște piscuri, — un castel de lemn străjuind apele pline de crabi.

În fața ușii de la intrare Anna zise :

— Trebuie să existe vreo sonerie pe aici.

Robert aprinse un chibrit.

— Nici sonerie, nici mîner, nici ciocan.

Deasupra capului lor, deranjate de mica lumină gălbuie, două păsări fîlfîiră din aripi. În depărtare, o bufniță scoase un țipăt jalnic. Anna zise :

— N-ar fi stupid ca, după ce-am făcut atîta cale, să nu reușim să pătrundem înăuntru ?

Robert bătu cu pumnul în lemn. Rezultatul fu un fel de bufnitură înăbușită, un zgomot stins și înfundat.

— E cel mai anemic sunet pe care l-am auzit vreodată.

— Uşa e de stejar, zise Robert, şi trebuie să aibă cam vreo treizeci de centimetri grosime.
— Am putea să ne instalăm pe pajişte. Sau mai la vale, pe plajă. Ar fi nostim.
— Da, dar nu pentru mine.
Se rezemă de uşă, supărat, împingînd cu şoldul, involuntar, broasca de alamă. Zăvorul ţăcăni ; balamalele alunecară lin şi tăcut, bine unse. Uşa se deschise.
— Nu era încuiată, chicoti Anna. Asta nici nu ne-a trecut prin minte.
Holul cu pereţii căptuşiţi în lemn era atît de întunecos, încît tavanul înalt nu se zărea. La piciorul unei scări largi se afla o statuie de mărimea unui om, reprezentînd un negru cu turban, ţinînd în mînă o torţă ce împrăştia o lumină chioară.
Sub arcul scării spînzura un minuscul şi discret indicator. Robert arătă cu degetul într-acolo :
— Să vedem dacă asta-i recepţia.
În interiorul nişei descoperiră un mic birou plasat de-a curmezişul, iar în spatele lui contururile vagi ale unei camere. Nicăieri nici o lumină.
— Ei, pentru numele lui Dumnezeu ! strigă Robert. Nu-i nimeni aici ? Nimeni ?
Sunetele nu găsiră ecou : se stinseră şi amuţiră sub bolta de la scară.
— Vin, se auzi un glas liniştit. V-am aşteptat pînă acum. Vin.
De undeva, dinapoia biroului, îşi făcu apariţia recepţionerul. Se freca la ochi cu o mînă ca să-şi alunge somnul. Cu cealaltă împinse spre Robert formularul de înregistrare.

Individul e în pielea goală, îşi spuse Robert ca pe urmă să adauge tot pentru sine : Am halucinaţii.
Funcţionarul aprinse o veioză cu tija subţire şi flexibilă încovoiată pînă la refuz. Robert completă formularul aproape fără să-şi dea seama ce scrie, privind fix, ca hipnotizat, buricul păros al omului.
— Mulţumesc, zise acesta, strecurînd registrul în sertar. Am să chem băiatul să vă ia bagajele. Pe negrii ăştia nu-i găseşti niciodată cînd ai nevoie de ei.
Le întoarse spatele şi părăsi bătăios încăperea, cu lumina lămpii căzîndu-i pe fesele slabe. Tălpile goale lipăiră scurt pe podea, apoi o uşă interioară se trînti cu zgomot.
Anna se prinse de masă, scuturată de un rîs abia reţinut.
— E o noapte zăpuşitoare şi presupun că dorea să se simtă comod.
— Aş vrea să văd cum arată casa asta dimineaţa, spuse Robert.

LA LUMINA zilei nu le apăru decît un imens şi mohorît hotel de modă veche. În el stăteau patru perechi mai în vîrstă — femeile în rochii de voal imprimat, iar bărbaţii în costume albe de olandă. O văduvă grasă care-şi purta canarul cu ea. Două surori, domnişoare bătrîne, care stăteau în balansoarele de pe terasă şi dezlegau cît e ziulica de mare cuvinte încrucişate, fără să-şi adreseze vreun cuvînt, fără să se uite la cer sau la apă şi numai din cînd în cînd consultînd un voluminos dicţionar aflat între ele pe o masă.

De asemenea, un bărbat cu părul roșu care în fiece dimineață, la ora patru, pleca la pescuit, pentru ca pe seară să fie adus înapoi, beat mort, de căpitanul de pe șalupa închiriată.

Cu toate că nimeni nu părea să le folosească, mai exista totuși un gazon amenajat pentru crochet, pe latura de est a hotelului, și în partea de vest o instalație specială de aruncat discurile la țintă. Exista și un teren de tenis cu petice de iarbă, de un aspect murdar. În sfîrșit, un dig lung, intrat adînc în golf, cu o platformă pătrată la capăt, cu un umbrar de frunze de palmier.

În prima lor după-amiază, Anna și Robert se opriră puțin la umbra acelor frunze uscate.

— N-avem ce căuta aici, spuse Robert. Ne ducem înapoi și ne culcăm.

Anna schiță zîmbetul ei satisfăcut și adormit.

— Ce-o să creadă lumea ?

— O să creadă că sîntem îndrăgostiți pînă peste urechi.

Ferestrele de la camera lor dădeau spre golf, spre întinderea monotonă și fără val pe ea, cu orizontul parcă incendiat de căldură. Perdelele albe și scorțoase atîrnau țepene, nemișcate în aer. O strălucire orbitoare se strecura prin ele, fierbinte ca însăși lumina soarelui.

Ceva mai tîrziu, Robert zise :

— Al dracului de cald !

Deasupra sprîncenelor Annei, ca și pe buza de sus, scînteiau dîre de sudoare. Lui Robert, părul de pe piept, încîlcit și îmbîcsit ca o pîslă, i se lipea de piele.

— Să vezi patul, spuse ea. Parcă-i o sobă.

— O să trag jaluzelele.

Rămase o clipă la fereastră, uitîndu-se în jos la povîrnișul de sub ei, cu iarba neagră scorojită. Doi copii în pantalonași albaștri absolut la fel și cu pălării de pai cu boruri largi coborîră pe plajă. Să fi sosit în ultimul moment ? Sau mai erau și alte locuințe în apropierea promontoriului ? Aveau cu ei o bărcuță, o jucărie albă sclipitoare, și acum se lăsară pe vine încercînd s-o lanseze pe apa puțin adîncă.

Robert urmări din ochi flecuștețul de lemn alb ce se legăna prins în sfori. Probabil că hotelul o fi avînd și el vreun schif și la noapte, cînd se răcorește, ar putea s-o ia pe Anna și să vîslească. Nu departe. Doar atît cît să simtă creșterea apei. Odată desprinși de țărm, lăsîndu-se tîrîți de curent, ar putea să privească înapoi la locul de unde au plecat și unde se vor reîntoarce.

Întotdeauna se dăduse în vînt după așa ceva. Chiar pe vremea cînd era foarte mic, îi plăcea să se urce în cîte o pirogă sau o luntre veche și să lopăteze spre larg pe brațul fluviului, numai de dragul de a pluti. Tocmai săvîrșea o asemenea ispravă, cînd *Bozo*, uriașul lugher de pescuit crevete, aparținînd celor cinci frați Cheramie, își făcu și el apariția spintecînd cu putere valurile în susul brațului. Robert visa cu ochii deschiși și, deși motorul se auzea de la o jumătate de milă — îi lipsea un piston, astfel că toată lumea îl recunoștea — nu-l observase la timp. Nu mai avea cum să se îndepărteze. Atît își dădu seama — că trebuie să așeze piroga cu prova îndreptată pe dîra lăsată de elicea vaporului și să o mențină în această poziție. Era prea ne-

copt, iar piroga prea greoaie. Ea se răsuci pe o parte, se răsturnă și Robert se pomeni, pentru prima oară în viață, înotînd. Simți apa ca pe ceva apăsător și compact; de înfricoșat ce era, i se părea că vede și stele verzi. Prinse să bată nebunește din picioare, degetele i se încleștară pe vîslă și, printre buzele strînse, îl podidi un plîns înfundat. Lovi ceva cu piciorul și, încet-încet, înțelese despre ce-i vorba: piroga nu se scufundase de tot. Se mișca la întîmplare foarte aproape de suprafață. Se instală pe ea ca pe o mică insulă. *Bozo* își continuase drumul; valurile se potoleau acum și lui Robert nu-i fu deloc greu să-și mențină echilibrul, apa netrecîndu-i de umeri. Țipă pînă cînd cineva îl scoase afară. În clipa în care îl traseră la mal fu bătut măr cu o curea de ascuțit briciul, dar verii săi nu se deranjară să se ducă și după vechea pirogă. Era sîmbătă seara, mîncaseră creveți fierți, băuseră bere și erau obosiți. Pe balta lipsită de curenți, piroga avea să-i aștepte. A doua zi dimineața, tot gîndindu-se ce aveau de făcut, mai băură cîteva sticle de bere. În acest timp *Bozo*, navigînd la vale și pescuind și duminică, pentru că era vreme bună, se ciocni de piroga ascunsă în apa mîloasă și o făcu zob. Urmă o ploaie de urlete și înjurături, însă în afară de cîteva ceasuri de pescuit pierdute, nu se produsese nici o altă pagubă. După întîmplarea asta, cînd vînătăile de pe urma loviturilor i se vindecară, Robert se hotărî să învețe să înoate. Din pricina apei murdare îi venise de cîteva ori greață, dar reuși să învețe.

— Anna, întrebă el, știi să înoți?

Nu-l auzi. Zăcea culcată cu fața în jos, goală, cu spatele ei lung și neted lucind de transpirație.

Ciudat, se gîndi el, atîtea lucruri de care habar n-am în legătură cu ea!

Îi atinse umărul:

— Știi să înoți?

Anna deschise un ochi.

— Vine potopul?

— Culcă-te la loc, zise el.

O simțea, prin palmă, cum i se destind mușchii, cum i se moleșește trupul și se lasă greu.

Puse mîna pe pat. Parcă toată arșița acelei lungi după-amiezi se concentrase acolo. Cînd se va scula Anna, va rămîne pe cearșaf o pată de sudoare, o urmă deslușită și întunecată la culoare. Conturul perfect. Umbra singură fără corp.

Își aruncă o pernă la marginea covorului, exact sub fereastră, și se culcă de-a dreptul pe podea.

Scîndurile erau netede, răcoroase, plăcute. Își vîrî mîinile sub cap și se întinse alene. Toată copilăria și-o petrecuse dormind pe jos. Vara, dacă țînțarii nu-l înțepau prea rău, pe verandă, pe podeaua decolorată de soare, cu nodurile ieșite în afară și tari, ca la scîndura de spălat rufe. Cînd se pornea invazia de țînțari, cînd aerul devenea dens de năvala lor și oamenii își ungeau de cîte două ori pe zi vacile de muls cu un strat gros de nămol ca să le apere, atunci trebuia să doarmă în casă, tot pe dușumele, însă la adăpostul unei rețele de protecție. Robert ura nopțile

petrecute claie peste grămadă, înconjurat de plasa îmbîcsită de praf, ascultînd bîzîitul insectelor din exterior, scîrţîitul paturilor, respiraţia adîncă şi grea a celorlalţi copii. Răsuflarea lor îi zbîrlea părul şi-l înăbuşea, aşa încît, trăgînd în sus un colţişor de la plasă, îşi strecura nasul afară... Dar cel mai cumplit era iarna, cînd ploaia cenuşie şi rece cădea neîntrerupt şi toţi copiii dormeau înfofoliţi, cu trupurile strivite unul de altul, înghesuiţi în jurul sobei ce abia mai răspîndea puţină căldură, strîngînd tare din ochii închişi în încercarea de a ţine la distanţă frigul ce te învăluia pe neştiute.

Nu putea să sufere ca cineva să doarmă lipit de el. Nu suporta să fie atins prin somn şi întotdeauna se trezea cu o senzaţie de spaimă în stomac. Acesta era şi cel mai chinuitor lucru din căsătoria lui : patul dublu. După fiece deşteptare bruscă, înghiontit fără voie, trebuiau să treacă ore întregi pînă să adoarmă din nou. Dar cum să-i explice asta Annei ? Nici măcar nu-l întrebase în legătură cu patul. Îl consultase în toate celelalte chestiuni : culoarea covorului din camera de zi, sau a obloanelor exterioare ; i-ar plăcea să aibă o grădiniţă sau şi-ar dori ca mica lor curte să fie pavată cu cărămizi, ca un patio ? Crede că mobila stil Regina Anne ar arăta prost cu un bufet Sheraton ?... Nu însă în privinţa patului.

Nu era nimic de făcut. Dacă se zbuciuma noapte de noapte, făcîndu-se mic-mititel şi ferindu-se de orice atingere în timp ce dormea, ei bine, va trebui s-o înghită şi pe-asta. Se părea

că chiar în momentul de faţă era pe cale să-şi piardă o porţie bună de somn.

Pipăi cu vîrful degetelor scîndurile goale şi se strîmbă într-un zîmbet triumfător spre tavan. Straşnic. Nimic foarte aproape de el. Nici măcar un zid. Cînd era mic nu şi-ar fi aranjat niciodată salteaua de paie aşa cum s-ar fi cuvenit, la perete. Dormea în mijlocul odăii, astfel încît cei ce se sculau ca să iasă pînă afară, speriind găinile cuibărite acolo, toţi se împiedicau de el şi se împleticeau prin încăpere, blestemînd. Pînă să se aprindă lampa, avea întotdeauna grijă să ajungă la locul lui de drept, prefecîndu-se că doarme. Oamenii mari nu vedeau decît un şir de copii, el însuşi neieşind prin nimic din comun pe lîngă ceilalţi. De îndată ce oamenii mari se băgau înapoi în pat, se furişa din nou în centrul camerei. Era singurul mod în care putea dormi.

Robert căscă... Chiar dacă l-ar întreba Anna despre pat, se gîndi, mintea lui refuzînd să abandoneze problema, niciodată nu i-ar spune. Nu te numeşti bărbat dacă nu dormi în acelaşi pat cu nevasta. Eşti altceva. Armăsar de prăsilă sau amant. Însă nu soţ, soţ adevărat. Anna îşi dorea un soţ. Iar el era gata să se conformeze.

Se deşteptă cu Anna îngenunchiată lîngă el. Lumina arăta schimbată, mai galbenă. Se însera.

— Nu puteam să-mi închipui unde ai plecat.

— E mai răcoare aici, zău aşa.

Se scuza. Ca şi cum ar fi fost prins făcînd ceva rău.

— Nu te doare spatele ?

— Am mai dormit eu pe duşumele.

O văzu cum se împietrește la chip.
— Bei ceva ?
Schimba subiectul. Devenea amabilă ; nu voia să-i reamintească nimic neplăcut.
Dintr-o dată se înfurie. Pe ea. Anna n-a înțeles. El, Robert, fusese un biet băiețaș nenorocit care nu-și cunoștea nici măcar după nume tatăl. Cei din familia lui aveau prea mulți copii, dar toți munceau și aproape întotdeauna le ajungea cît să mănînce. Iar maică-sa se purtase minunat cu el. Și-o amintea îmbrățișîndu-l și sărutîndu-l și ținîndu-i fața în mîini. Mai tîrziu, Robert și-a pus întrebarea dacă nu cumva în felul acesta ea încerca să ghicească identitatea tatălui. Pe atunci, însă, nu se gîndise la așa ceva. Pe atunci ea era pur și simplu mama, drăgăstoasă ca toate mamele. La drept vorbind, nu s-a gîndit la ea decît cînd a murit. După asta, săptămîni în șir tremurase cuprins de spaimă și silă, pînă ce, exact așa cum nu se gîndise la maică-sa pe vremea cînd trăia, a învățat să nu se gîndească nici acum cînd era moartă... Ducea o viață de cîine, trudea din greu și în permanență era obosit. Dar nimic din toate acestea nu-l deranja la epoca aceea.
Anna greșea. El nu dorea să privească înapoi la toate casele acelea atît de deosebite între ele, de pe atîtea brațe ale fluviului, la ogrăzile pline de orătănii pipernicite, numai piele și os, la mirosul de grajd, de crevete și de momeală răspîndit pretutindeni. Nu dorea să-și readucă în memorie toate astea și nici nu se gîndea la ele așa, fără motiv. Dar nici nu se rușina de trecut.

— Pînă să ajung în Baton Rouge, niciodată n-am dormit într-un pat adevărat. Și mi-a trebuit al dracului de mult timp ca să mă obișnuiesc cu el.
O umbră trecu peste fața ei.
— Mi-ai povestit.
El insistă :
— Într-o casă micuță se înghesuiau tot soiul de oameni. Niciodată n-am priceput cum de nu m-am îmbolnăvit și eu de oftică de la mama.
— Robert, mi-ai povestit toate astea. Vrei să-mi mai povestești o dată ?
Cu ce ton putea să vorbească ! Se cutremură de furie. *Vrei să-mi mărturisești păcatele ?* Ce dracu știa ea ?
— Ce știi tu ? întrebă el.
— Exact ceea ce mi-ai spus, Robert.
În liniile liniștite și blînde ale chipului ei se ghicea ceva neschimbat. Neschimbat și neschimbător. În fața acestei iubiri pline de solicitudine, mînia i se potoli. Domolită, bătînd în retragere. Ca să se spulbere definitiv. Stătea acum și se minuna ce motiv de supărare avusese. Nu era vina ei. Anna nu era obligată să înțeleagă. Iar lui nu trebuia să-i pese de ceea ce-i în capul ei.
Se ridică în picioare, cu spinarea țeapănă și cu dureri în șale. În fond, se desobișnuise să mai doarmă pe podea. Asta îi dădu un vag sentiment de tristețe. Ca și cum ar fi pierdut un lucru de o mare valoare.
În primele două zile rămase liniștit. În cea de a treia deveni cumplit de agitat. Din cauză că nu dormea bine noaptea, moțăia întreaga după-

amiază, trezindu-se ameţit şi fără să ştie pe ce lume e. Era extenuat şi plictisit de interminabila scurgere a zilelor însorite, lipsite de orice eveniment.

ÎN DUPĂ-AMIAZA aceea cînd Anna răspunse la telefon, Robert era adormit. Ea nu-l trezi ; se deşteptă singur, lac de năduşeală, şi o găsi stînd la fereastră.

Doar îşi aruncă ochii pe faţa ei şi i se tăie respiraţia, iar mahmureala somnului şi apatia îi dispărură.

— Ce s-a întîmplat, Anna ?

— Tata a fost rănit.

Pe cît de tulburată era, pe atît de puţin se exterioriza. Robert se întrebă dacă nu cumva şi senzaţiile şi le poate controla atît de bine. Oare ar putea să-şi oprească stomacul să nu mai digere sau viscerele să nu se mai contracte ? Frica şi-ar putea-o risipi cu ajutorul voinţei ? La mănăstire au învăţat-o cum să ajungă la stăpînirea de sine, dar oare e vorba şi de un control al proceselor mai obscure ?

— Un telefon ?

I se adresa cu multă prudenţă ; exista posibilitatea ca porţelanul acela, căci aşa arăta chipul ei imobil, să se facă ţăndări.

— A sunat mătuşa Cecilia acum vreo oră.

Nici un fel de subliniere, nici un fel de nuanţă ; numai sunete inexpresive.

— Cum a fost rănit ?

Mîinile ţinute în poală nu se mişcară. Rămaseră neclintite, cu palmele în jos.

— Nu prea te poţi baza pe ceea ce spune mătuşa Cecilia.

Se uita ţintă pe fereastră la cerul de vară de un albastru deschis.

— Zice că a avut loc un atac banditesc la magazin, adăugă ea.

— Povestea-i complet lipsită de sens.

— Nu ştiu, Robert.

O clipă, mîinile se ridicară într-un gest de scuză.

— Tata n-ar permite nimănui să ne dea de ştire. Mătuşa a trebuit să telefoneze pe ascuns.

— Anna, nu vrei să ne întoarcem ?

Continua să privească pe fereastră. Din nou Robert se gîndi cît de puternică era amprenta lăsată de mănăstire. Capul, gingaş modelat şi armonios pe gîtul fragil, arăta de parcă i-ar fi fost acoperit cu o bonetă de călugăriţă. Iar dacă el, Robert, ar închide uşor ochii, s-ar putea să-i şi vadă printre pleoape boneta scrobită şi vălul negru de la maici. Se potrivea cu felul ei de a se purta. Liniştit şi calm — iremediabil arogant.

Gîndurile acestea îi lăsară un gust amar. Asemenea unui parfum stăruitor ce pătrunde în perdele, se fixează de carpetă, persistînd în lucruri.

— Plecăm acasă, Anna.

— Nu pentru mine.

— Nu, însă plecăm.

Într-o jumătate de oră Anna făcuse bagajele, fără să uite nimic, nici măcar colecţia ei de scoici de mare.

Aerul după-amiezii era dens, îmbîcsit de praf şi fierbinte. Deasupra golfului, crestele norilor păreau şi mai ameninţătoare ca de obicei ; din

spinările lor negre se zăreau țîșnind scînteierile în zigzag ale fulgerelor. O să fie o călătorie turbată, se gîndi Robert.

Trecuse de miezul nopții cînd ajunseră acasă. Pe stradă, două dintre felinare se stinseseră și, printre clădirile întunecate, vila mică și albă, încărcată de o vegetație luxuriantă, era aproape invizibilă. Cîțiva gîndaci se strecurară grăbiți pe sub scîndurile verandei, iar în clipa în care descuiară ușa, o zăpușeală grea, cu iz de vopsea, se revărsă în afară.

— Dumnezeule ! exclamă Anna.

Robert se apucă să deschidă ferestrele, una după alta. Aerul din exterior îi apăru proaspăt și catifelat, cu răcoare de frunză... O auzi pe Anna bătînd nervos cu receptorul în furcă, chemînd centrala. Nu mîncase de la prînz, dar nu-i era foame. În schimb îi era sete. Paharele de pe rafturi arătau ușor prăfuite. Clăti unul și-l umplu. Apa avea gust coclit. Deschise barul și scoase prima sticlă : whisky irlandez. Își turnă puțin, agită paharul și-l dădu dintr-o dată pe gît. În felul acesta nici nu se mai simțea lipsa gheții.

Anna îi strigă :

— Tata e acasă, Robert. Zice că n-avem ce căuta acolo.

Ca să le arate că pentru el nimic nu conta. Că făcea ceea ce voia ; împrejurările sau ghinionul nu aveau nici o influență asupra lui...

Anna tocmai spunea :

— Vreau numai să mă conving că ești sănătos, papà. Știi că pînă nu aflu nu am somn.

Și închise telefonul.

Robert fluieră încetișor.

Ea rămase să se joace în continuare cu aparatul, plimbîndu-și întruna degetul peste receptor.

— Nu fi supărat pe mine, Robert.

— Cine-i supărat ?

— Îmi pare rău, dar eram tare îngrijorată de soarta tatei.

— Uite ce, Anna, spuse el. Dacă dorești să-l vezi, mergem acolo. E tot ce ne rămîne de făcut.

PE TIPUL care le deschise ușa, scund și lat în spate, Robert îl recunoscu. Se numea Jasper Lucas. Ani de zile muncise, într-un loc sau altul, pentru Bătrîn. Începuse ca supraveghetor de bar în primul cazinou al Bătrînului, cel din afara orașului, de la Franciscan Point. Cînd Bătrînul deschise un club ceva mai mare la Southport, Lucas lucră acolo ca organizator de jocuri de noroc. Cînd Bătrînul cumpără hotelul St. John, deveni detectiv. O vreme fu distribuitorul pentru partea de est a Texasului în contrabanda cu băuturi spirtoase organizată de Bătrîn. Cînd acesta se retrase din afacerile cu alcool, Lucas ajunse detectivul magazinului universal.

Trecură pe lîngă el și Robert îl salută din cap... Cu Lucas aici, Bătrînul nu mai risca nimic.

Stătea în pat, așteptîndu-i. Purta o pijama albastră, iar brațul stîng îi era complet înfășurat în bandaje pînă la umăr.

— Oh, papà ! exclamă Anna.

— Ei, acum că ați văzut, întrebă sarcastic Bătrînul, putem merge cu toții la culcare ?

— Mătușa Cecilia era îngrozită, spuse Anna.

— E o tîmpită. Sînt cîteva ceasuri bune de cînd am expediat-o acasă.

Robert zise :

— Dacă Jasper ne pregătește cîte un whisky, am putea să bem ceva în sănătatea dumitale.

Din ușă, Jasper încuviință printr-o mișcare a capului.

— Eu am băut din cel irlandez, adăugă Robert. Ce zici ?

—E bine, spuse Bătrînul.

Pielea de pe frunte și de pe obraji, perfect întinsă, i se aduna spre tîmple crețuri-crețuri, ca o țesătură prost netezită.

Jasper aduse băuturile. Robert își goli paharul pe jumătate, apoi și-l plimbă peste fața arsă de soare, atent la hîrșîitul favoriților în contact cu suprafața rece ca gheața.

— Cel puțin, constată Bătrînul, nu sînteți curioși.

— O să aflăm mîine ce s-a petrecut, zise Robert. Au vrut să te curețe, probabil. De asta e Jasper aici, nu ?

— Nu, răspunse Bătrînul. A fost un accident.

Strîmbîndu-se de durere, se întinse după pahar. I-l luă Robert și i-l puse în mînă.

— M-am dus unde nu trebuia. Cu el aici, mă simt pur și simplu mai bine.

Mutra pătrată a lui Jasper se destinse într-un zîmbet scurt, pentru ca imediat să-și recapete obișnuita-i mască posomorîtă.

Robert întrebă :

— Cum de l-ai convins pe doctor să-ți dea drumul din spital ?

— Dacă ar fi procedat altfel, n-ar fi fost doctorul meu prea multă vreme.

Cu un foșnet de pînză scrobită, o infirmieră apăru în cadrul ușii.

— Domnule Oliver, nu doriți să faceți injecția ? Doctorul a spus că ar trebui.

— La dracu cu doctorul !

Bătrînul se lăsă să alunece la loc între perne.

— Okay, zise Robert. Anna și cu mine rămînem aici în noaptea asta.

În hol îl întrebă pe Jasper :

— Ce s-a întîmplat ?

Jasper ezită o clipă :

— Treaba a fost în garaj.

Robert avea impresia că individul îi vorbește cu mai multă băgare de seamă, ca și cum i-ar fi tradus dintr-o altă limbă.

— În garaj ?

Printre furgonete și vagonete și tejghelele alea vechi de etalare a mărfurilor și firme scoase din uz, se gîndi el.

— Știu că chestia-i cam fără noimă. În afară de cazul că și-au închipuit că e dosit p-acolo vreun transport serios. Mai c-au dărîmat clădirea, fir-ar să fie !

Robert își frecă obrajii nebărbieriți :

— Mda, am pățit și eu ceva asemănător anul trecut. Ciudat, Bătrînul nu s-a îndeletnicit niciodată cu narcoticele, dar pare-se că lumea-l bănuiește că se ocupă și de ele.

Din nou Jasper își căută vorbele :

— Cînd te-apuci de contrabanda de alcool, te pomenești destul de des că te bagi și-n alte povești, cum ar fi carnea. Grămezi de carne *e* la tot pasul. Chiar Bătrînul, cu ani în urmă, cînd

am venit la început să lucrez pentru el, și el s-a ocupat de carne. Așa că oamenii socotesc cam în felul ăsta: carne a avut, contrabandă de spirtoase a făcut, manevrează el și altceva. Pricepi?

Carne? reflectă Robert. Ce naiba o fi însemnînd carne? A, da, cu siguranță că prostituate. Cu asta debutase Bătrînul...

— Mda, înțeleg. Ce s-a întîmplat mai departe?

După atîtea explicații Jasper își cam pierduse respirația. Se așeză jos, în mijlocul camerei de zi, mutîndu-și tocul revolverului de la umăr ceva mai într-o parte, în așa fel încît să se poată lăsa nestingherit pe spate.

— La ora aia de dimineață nu mai era decît un băiețaș în garaj și doi negri. Cînd intră ăia patru, n-a mai scos nimeni o vorbă; băiatul a făcut în pantaloni, numai să fi văzut asta...

Jasper se opri puțin, rîzînd pe înfundate.

— Trebuia să-l fi văzut cînd s-a terminat toată tărășenia. Nici nu mișca. Pe obraji, șiroaie de lacrimi.

Aș fi putut să fiu eu ăla, se gîndi Robert. Țin minte...

— Au stat un ceas acolo și-au întors frumușel tot locul pe dos și n-au găsit nimic și erau grozav de nervoși. Cînd pică Bătrînul cu mașina. Acuma, știi că el nu se duce niciodată pe-acolo, numai că de data asta îi zice lui Macaluso s-o bage în garaj, și cînd zăresc ei limuzina aia mare și neagră, încep să tragă.

— Cine-s ei?

— Scursori din Biloxi, răspunse scurt Jasper. Îl cunoști pe Rizzo, ăla cu rămășagurile la curse? Vărul lui era unul.

Sub bancheta din spate a mașinii era ascunsă o armă calibrul 38. Robert aproape că-l și vedea pe Bătrîn întinzînd mîna după ea.

— Bătrînul se rostogolește afară printr-o latură și se aruncă pe burtă. Eu, eu tocmai atunci vin la lucru, așa că iute mă și reped într-acolo.

Umerii i se scuturară din nou; Robert se întrebă dacă Jasper rîde vreodată cu zgomot.

— Iar Macaluso numai că nu dă peste mine, luînd-o la sănătoasa în marșarier cu peste șaizeci pe oră.

— Mai era un pistol și în față, observă Robert.

— Nu-i ardea de el.

Jasper se aplecă înainte ca să-și dezlege șireturile și să-și maseze gleznele umflate. Pielea, îngroșată și inflamată, i se bombase peste marginea pantofilor.

— Ștergînd-o cu mașina, l-a lăsat pe Bătrîn complet descoperit.

— Bineînțeles, spuse Robert, bineînțeles.

— Și imediat după Macaluso, lepădăturile alea trei ies afară urlînd. Fug mîncînd pămîntul, mai-mai să le ia foc cauciucurile, iar capacul de la portbagaj li se bălăngăne în sus și-n jos. Și-o șterg.

Iarăși își slăbi șireturile de la pantofi, frecționîndu-și apăsat laba piciorului.

— Mi-a crescut tensiunea arterială, zise el, și nu mai pot să stau în picioare.

— Hei, ascultă, remarcă deodată Robert. Credeam că au fost patru, nu trei.

Jasper își ridică ochii de la picioarele suferinde.
— Au fost. Ți-am explicat. Vărul lui Rizzo. L-a omorît Bătrînul.
Își scoase pantofii.
— Isuse Hristoase...
Își scoase și șosetele.
— Am să umblu puțintel desculț. În afară de infirmieră nu-i nimeni aici care să mă vadă.

DUCÎNDU-SE LA culcare, Robert se gîndi : Eu, eu sînt un laș. Știu că sînt laș. Sînt din aceeași tagmă cu băiețașul din fundul garajului, cu pantalonii lui cu tot. Numai norocul a făcut să nu fiu acolo.
În dormitorul Annei erau două paturi de cîte o persoană.
— Îmi pare așa de rău, Robert, se scuză ea. Îmi pare așa de rău !
— Nu-i nimic, scumpo.
Păstrează-ți o expresie serioasă, amice. Nu rînji. În noaptea asta ai să reușești și tu să dormi.
— Și-mi pare rău că nu ne-am terminat luna de miere.
— Am avut o lună de miere grozavă, o consolă Robert.
Încă vreo cîteva zile de inactivitate și plictiseală, își completă el gîndul, și ți-ai fi luat lumea-n cap, peste dealuri, haihui.

CÎND SE deșteptară, Bătrînul era deja sculat. I se auzea obișnuita tuse de dimineață, scurtă și deasă. Sunetul acela enervant și semănînd cu orăcăitul unei broaște se auzea în toată casa.

Chiar și la adăpostul patului de o singură persoană, pe Robert îl apucă foiala, negăsindu-și liniștea în odaia Annei. Se îmbrăcă iute și ieși.
Departe de ea, începu să se plimbe în sus și-n jos prin hol, din fața ușii de la intrare pînă la sufragerie. Înainte și înapoi. Își simțea călcîiele izbind cu putere, ca și cum s-ar fi căznit să îndese covorul, să-l facă să treacă prin podea. Își imagină că pășește pe propriile sale urme, că fiece pas șterge o dîră clară ducînd pînă în partea cealaltă.
Se opri la intrarea principală, bătînd ritmic cu degetele în paravan. Dincolo de veranda cu scaunele vopsite în alb, cu jardinierele ei de ciment pline cu ferigi, trecură cîteva mașini și un bărbat pe jos. Robert îi zări pantalonii gri și uriașa umbrelă neagră desfăcută pentru a-l proteja de soare.
Probabil că nu plouase de zile întregi ; strada arăta foarte prăfuită și pînă și palmierii foșneau uscat. Li se auzeau frunzele seci frecîndu-se și pocnind unele de altele. Brotăcei nevăzuți cîntau chemînd ploaia. Robert își pusese mereu în gînd să prindă măcar unul din ei viu. Pînă acum nu reușise, deși o dată un brotăcel căzuse pe el și-i simțise picioarușele cum se lipesc ca niște ventuze și-l gîdilă ușor.

NU PUTEA să stea toată ziua în ușa din față și să se zgîiască la stradă. Trebuia să-și găsească o activitate, trebuia să se ocupe de ceva. În orice caz, dorea o ceașcă de cafea.
În sufragerie, Anna îi spuse :
— Robert, mi-a venit cea mai minunată idee.

— Splendid.
Cafeaua era foarte fierbinte şi tare. Îi mai adăugă puţin lapte.
— Nu crezi că hotelul din Port Bella ar fi o casă admirabilă pentru noi ?
— Hotelul ?
— Cu condiţia să demolăm cîteva din aripile anexate clădirii principale şi bucătăria aceea îngrozitoare.
— Nu m-am gîndit niciodată la asta.
— Ştiu că sună prosteşte şi sentimental, însă mi-ar plăcea ca locuinţa în care mi-am petrecut luna de miere să-mi aparţină.
— Perfect, acceptă el. (*Nu. N-am să trăiesc acolo. Nu-mi place. Prea tăcut şi izolat. Nu-mi plac pădurile de pini cu veşnicul lor foşnet chiar atunci cînd nu adie nici măcar briza.*) Sînt de acord.
— Am putea să-l folosim ca reşedinţă de vară. Promontoriul acela e absolut încîntător. Chiar acum merg să-l întreb pe papà.
— Crezi că mai are el chef să discute despre afaceri ?
— Nu-i tata omul care să se lase impresionat de un accident. Adineauri a intrat la el şi Lamotta.
— În regulă, zise Robert.
Ce altceva putea să spună ? Şi îşi mai turnă o ceaşcă de cafea.
— Bună ziua, cumnate ! Cum o mai duci ?
Margaret. O uitase pe Margaret. Apăru făcînd cîteva piruete prin cameră, pentru ca apoi să se instaleze şi ea la masă.
— Arăţi prost, Robert.

Purta un costum cu pantaloni largi, de un verde pal, care o făcea să semene cu un copil îmbrăcat în hainele maică-si. I s-ar potrivi de minune lui Carol Lombard, se gîndi Robert, însă unei italience grăsane în mod sigur îi venea caraghios. Anna n-ar fi săvîrşit niciodată o asemenea greşeală şi, în plus, Anna ar fi putut să poarte pantaloni marinăreşti şi să arate totuşi frumoasă.
— Uite ce, zise el, ieri încă mai eram în luna de miere neavînd altă preocupare decît să ne hotărîm dacă vrem să jucăm crochet sau tenis.
Ea rînji :
— Şi nu te bucuri, aşa, puţintel ?
— Bineînţeles că nu.
— Pariez că te-ai plictisit de moarte.
Îşi prinse o şuviţă din părul cîrlionţat, şi-o întinse pînă la refuz şi şi-o lăsă brusc să revină la loc.
Îi răspunse pe un ton băţos :
— Ne-a plăcut atît de mult, încît încercăm să cumpărăm hotelul.
Ea chicoti cu rîsul acela al ei înfundat.
— Eşti o forţă, cumnate. Aşadar, de asta a dat buzna Anna peste papà.
— A fost şi Lamotta mai devreme.
Margaret înălţă din sprîncene. Le avea dese şi stufoase şi aproape că se îmbinau la rădăcina nasului.
— S-ar fi cuvenit s-o ştiu. Ai crede că-s doi vrăjitori.
Robert se uită dezaprobator.
— Te supără ? întrebă ea.
— Nu, la naiba. Zi orice vrei.

— Lamotta e devotat, zise ea și își țuguie buzele. Categoric. Credinciosul lord mareșal, înțelegi ? Am umblat la școală și m-am obișnuit să folosesc o groază de citate în conversație.

— Străduiește-te să nu vorbești.

— Robert, propuse ea, hai să mergem și să stăm pe veranda din față.

— De ce ?

— Pentru că amîndoi sîntem atît de idioți încît să nu găsim altceva mai bun de făcut.

Se așezară pe verandă iar el ajunse la concluzia că Margaret semăna teribil de mult cu Betty. Niciodată mai înainte nu remarcase asta, totuși asemănarea exista în configurația feței lor.

În dimineața aceea fierbinte de iunie, legănîndu-se printre ferigi, Robert se pomeni cu surprindere că se gîndește la Betty. Ce *făcea* ea oare în timpul zilei ? Niciodată nu știuse. N-o văzuse decît noaptea.

NU-ȘI MAI reluară luna de miere. După săptămîni de negocieri, Bătrînul izbuti să cumpere hotelul de la Port Bella și Anna fu satisfăcută. Se apucă imediat să întocmească planurile de reconstrucție, metodic, cu caiete de note și schițe.

Robert se întoarse la lucru. Acum își lua zilnic prînzul cu Bătrînul la restaurantul Galatin. Deasupra capului, ventilatoarele montate în tavan mișcau agale aerul îmbîcsit.

— Și azi tot cu bame îi tragi ?

— Da, răspunse Robert.

— Niciodată n-am ajuns să-mi placă mîncarea cajunilor.

— Mi se pare că eu sînt cajun, preciză Robert.

— În mod sigur arăți ca un cajun, fu de acord Bătrînul. Adevărul e că nu mă-mpac cu mîncarea de oameni săraci. Nu-mi plac bamele, nu-mi place nici bobul și nu-mi place nici jambalaya, tocana aia de legume a voastră cu roșii și ceapă și orez și ardei și carne de pește.

De ce oare cuvîntul „cajun" aducea cu sine mirosul de baltă stătută și unsuroasă și de cruste putrede de creveți ? Robert zise :

— Are gust bun cînd ți-e foame.

— Pe vremuri și mie mi se păreau deosebit de gustoși somnii. Plini de mîlul din Ohio, iar eu eram al dracului de încîntat să-i mănînc.

— Cînd ți-e foame, îți place, insistă Robert. Și după aceea continuă să-ți placă toată viața.

— *Ție* continuă să-ți placă, accentuă Bătrînul. Asta-i gustul tău... Cît e ora ?

Bătrînul purta la el un ceas de buzunar, iar acasă, în sertarul de la măsuța de toaletă, mai avea vreo duzină, aruncate unele peste altele la întîmplare. Cel de acum era nou ; pe capac scînteia un soare, splendid montat în rubine și diamante.

— Te dai în vînt după ceasuri, spuse Robert. Nu-i așa ?

— Asta e gustul *meu*, răspunse Bătrînul. Hai să ne întoarcem la muncă.

PENTRU ROBERT, fiecare zi se scurgea într-o ordine perfectă. În fiece dimineață la ora șapte venea și-l lua limuzina Bătrînului, la șapte și un sfert îl luau pe Bătrîn, ca la șapte și jumătate să intre împreună la birou. Zi de zi. Cu

excepția duminicilor, cînd se ducea cu Anna la liturghie. Zile de vară pline de praf și nădușeală, în zăpușeala cumplită a unui agitat oraș fluvial. Prin toate ungherele huruiau ventilatoare electrice. Pudelul alb al Annei fu prins în uriașul ventilator instalat pe podea și astfel albastrul covor chinezesc fu stropit peste tot cu pete de sînge de un roșu aprins. Bătrînul purcese și el la o reorganizare a afacerilor, creînd Esplanade Enterprises, Inc., numai pentru a-i da și lui Robert să facă ceva.

ROBERT ERA tot timpul obosit și într-o stare febrilă. Îl durea capul, într-un fel suportabil dar permanent. Se simțea, în chip straniu, rupt parcă în două, ca și cum el, Robert, ar fi trăit cu adevărat alături de sine însuși, ca o umbră invizibilă. Diminețile cînd se ducea spre mașină existau doi Robert, călcînd unul în pas cu celălalt pe aleea de cărămizi. Cînd deschidea ușa, pe mîner apăsau două mîini. Se pomenea chiar dîndu-se puțin la o parte ca să-i facă loc umbrei sale.

În fiecare dimineață se trezea foarte devreme, de parcă ar fi stat pe ghimpi în căldura insuportabilă a patului dublu. Se muta în camera de zi ca să adoarmă din nou pe canapea. În iulie se spuzi tot de niște buboaie imense și roșii. Imediat, Anna instală alte două ventilatoare, întreaga casă zgîlțîindu-se acum de huruitul lor. Robert afirmă, așa cum se cuvenea din partea lui, că se simte mult mai bine. Bubele prinseră o crustă albă și scorțoasă, care începu să se jupoaie apoi într-un soi de solzi mici. Dar nu se vindecară.

Într-o dimineață de august, în timp ce zăbovea în fața magazinului Bătrînului, mai amînînd puțin începerea lucrului, o zări dintr-o dată pe Betty. Trecea într-o mașină și Robert fu sigur că o recunoaște. În diminețile următoare o aștepta în același loc să vadă dacă va veni din nou. Nu veni. Cînd și cînd i se întîmpla să mai viseze la ea, mereu în același fel: în picioare, în ușa subsolului, la umbra unui tufiș cu frunzele mari ca niște umbrele.

Poate că nu era vorba chiar de un vis, ci de o amintire. Îi venea din ce în ce mai greu să facă deosebirea.

De multe ori i se părea că în căsuța aceea a lui atît de bine aranjată trăia altcineva. Altcineva se ducea la muncă dimineață de dimineață și se întorcea acasă noapte de noapte. Altcineva mîngîia trupul nevestei sale, simțindu-i spasmul răscolitor al dragostei.

Însă cel care o sună la telefon pe Betty și-i spuse: „Voi fi la tine astă seară la ora zece“ fu Robert. El fu cel care stătu în beznă urmărind cu atenție uriașele frunze pe fondul senin al cerului întunecat, așteptînd să se deschidă ușa.

Mai tîrziu, conducînd mașina spre casă, se gîndi: sînt trei luni de cînd m-am însurat.

— Pari supărat, constată Anna.

— Doar obosit, răspunse el. O să fac o baie și-mi trece.

Așa că se băgă în apa fierbinte, cu trupul stors și pustiit de îmbrățișările lacome ale lui Betty, cugetînd: Trei luni de însurătoare. Cine și-ar fi închipuit! Cu o casă dichisită și pusă la punct

şi o nevastă ca o păpuşă. Uită-te la rochia ei albă, mereu înzorzonată cu cîte o podoabă.

Se ridică în picioare şi se scutură din toate încheieturile, asemenea unui dulău ud. Cu băgare de seamă, fără să se aplece, îşi şterse tălpile pe preş. Se mai scutură o dată şi ieşi din baie.

— Chiar că te-ai înviorat, zise Anna.

— Mă duc la bucătărie, cred c-am flămînzit.

Picăturile de apă se uscau pe el, răcorindu-i pielea şi făcîndu-l să se înfioare uşor. Grozav ! În răcitor descoperi o bucată de salam şi şi-o tăie felii. Mirosul de usturoi umplu imediat încăperea. Anna apăru şi ea în bucătărie. Brusc, Robert lepădă salamul şi cuţitul şi se întinse după rochia ei albă şi plisată. Îl umflă rîsul : poate că într-adevăr usturoiul e de vină, aşa cum pretindeau babele. Simţea cum muşchii şalelor şi ai coapselor i se încordează. Aşa, băiete, aşa mai vii de-acasă.

ŞI CROITORUL şi lenjereasa la care se îmbrăca acum erau ai Bătrînului.

— Cămăşi de mătase, comandă Bătrînul.

— Mi se furnică pielea pe mine, se opuse Robert.

— Cămăşi de mătase, repetă sec Bătrînul.

Aşadar, aici a ajuns. Să i se ia măsura pentru nişte cămăşi care nu-i erau pe plac. Halal de mine, îşi spuse pe cînd ieşea. Halal de mine !

Începuse să plouă, obişnuita furtună de septembrie, dezlănţuită din senin, cu rafale scurte şi izbucniri de fulger. Un taxi trecea cu viteză încetinită ; Robert apucă repede de mînerul portierei şi sări în el din mers, fără să se ude, doar

cu cîţiva stropi căzuţi pe umerii costumului de olandă albă.

— Vreau să ajung pe Esplanade... nu, aşteaptă !

Deschise iute portiera. O femeie staţiona acolo, cu braţul încă ridicat pe jumătate, cu buzele rotunjite într-un fel de O al dezamăgirii.

Robert îi strigă :

— Îmi pare rău că v-am luat-o înainte. Unde mergeţi ?

— Înspre Canal şi Burgundy.

Glasul ei avea un uşor accent străin.

— Vă las acolo, dacă doriţi.

Ea ezită un moment, căutînd cu ochii în susul şi-n josul străzii.

— Uite ce, zise el, n-am chef să mă ude leoarcă numai ca să rămîn un gentleman.

Ea îşi strînse mai tare pachetele şi veni în fugă spre portiera deschisă.

— Mulţumesc foarte mult.

Îşi aranjă pălăria şi-şi şterse cu batista stropii de pe obraji. Taxiul se umplu de un vag parfum de mosc.

E foarte bine îmbrăcată, aprecie el, dar într-un stil moderat, conservator. Prea puţin fardată, iar bijuterii aproape deloc. Doar nişte cercei mici de aur şi un ceas ceva mai mare, tot de aur. Un gust ales şi discret. Şi totuşi, avea ceva...

Pe străzile lustruite de ploaie, circulaţia devenise înghesuită şi greoaie. Taxiul înainta lent. Robert rămase perfect liniştit, fără măcar să-şi mişte picioarele. Perfect liniştit şi perfect tăcut. Aşteptînd.

— Sper că nu vă abateţi din drum pentru mine.

— Nu, răspunse el. Şi nici nu m-ar deranja să întîrzii la slujbă.

— Am şi ajuns. Următoarea pe colţ.

Se întoarse spre el şi-l privi drept în faţă, cu ochii ei mari străjuiţi de sprîncene negre şi dese.

— Presupun că tata şi-a terminat treaba şi e gata de plecare. Numai dacă toate bătrînele alea cu reumatisme or fi sfîrşit-o cu văicărelile lor.

Deschise portiera şi o zbughi spre intrare. Pe firma de deasupra scria cu litere mari : „Casa de asigurări a marinei".

Lui Robert, după-amiaza aceea ploioasă i se păru lungă şi apăsătoare. Mai întîi, contabilitatea cu Lamotta. Pe urmă, o întîlnire la hotelul Roosevelt cu Bătrînul, care-şi pusese în gînd să cumpere nişte proprietăţi în Long Island.

Pînă la ora asta o fi ajuns şi ea acasă. Cum s-o fi numind oare parfumul ăla ? Îşi amintea cuvînt cu cuvînt tot ce-i spusese ea în maşină. Se apucă chiar să numere vorbele : patruzeci şi una.

Bătrînul îşi muşca insesizabil buza de jos. Probabil că e puţin nervos, se gîndi Robert. Nu, nu nervos, preocupat. Indiferent de explicaţie, era clar că ţinea foarte mult să rezolve chestiunea. Ei, da, îşi spuse Robert, întotdeauna a obţinut ceea ce a vrut...

De data aceasta trebuia să-l aştepte pe Bătrîn în hol. Asta-i tot ce avea de făcut. Doar să aştepte.

La ceasul acela tîrziu al după-amiezii, încăperea lungă şi boltită era pustie. Prin uşile de sticlă de la ambele extremităţi ale holului se vedea ploaia căzînd în continuare. O prostituată

mărunţică şi discretă, care dădea tîrcoale pe acolo, îl fixă. O refuză printr-o clătinare a capului. Dumnezeule, nu. Nu mai dorea decît să meargă la baia turcească, însă Bătrînul nu precizase cît timp va dura... Robert trecu agale pe lîngă masa florăresei. Uite ce culori, îşi spuse el, uită-te la ele. Şi asta numai pentru că femeilor le plac florile şi pentru că întotdeauna se găseşte cîte un tip gata să le cumpere...

Scoase din portofel o bancnotă de douăzeci de dolari şi făcu semn unui băiat de serviciu să se apropie.

— Îi cîştigi pentru un drum pînă la două blocuri mai încolo, îi zise Robert. Află-mi un nume. Cred că e doctor. Ştiu că are un cabinet medical la Casa de asigurări a marinei. Azi după-amiază n-are consultaţii şi are o fată frumoasă care vorbeşte cu accent spaniol.

Băiatul încuviinţă din cap.

— Şi încă douăzeci, dacă te grăbeşti.

Era aţîţat şi, ca de obicei în asemenea cazuri, îşi simţea pieptul ca într-o gheară. Începi să devii specialist, îşi spuse singur. Se instală în apropierea unui palmier de interior, de unde putea să supravegheze întreg holul, şi-şi aprinse o ţigară. Se scurseseră două ceasuri şi Bătrînul tot nu apărea. Informaţia pe care o ceruse îi sosi într-un sfert de oră. Îşi aruncă ochii pe peticul de hîrtie şi-i întinse aducătorului şi cea de a doua bancnotă de douăzeci de dolari. Fără un cuvînt. Treaba fusese făcută şi băiatul se făcu nevăzut. Nu mai rămînea decît foşnetul uşor al hîrtiei din buzunar.

Trecu din nou pe la florărie :

— Vreau ca timp de patru săptămîni să expediaţi zilnic cîte un trandafir la adresa aceasta. Fără carte de vizită.

În seara aceea ploioasă de septembrie, în drum spre casă cu Bătrînul, Robert se simţi mîndru de ideea cu florile. Era un început straşnic.

Noaptea, cu Anna adormită lîngă el respirînd profund, ritmic şi mulţumită, ultimul lui gînd fu : Poate că mîine am s-o sun iarăşi pe Betty.

O LUNĂ mai tîrziu îi telefonă acasă fetei cu părul negru.

— Ţi-au plăcut florile ?

O foarte mică pauză.

— Întotdeauna eşti atît de extravagant ?

— Numai cînd o cere împrejurarea.

— Şi ce altceva mai cere împrejurarea ?

— Asta o las să apreciezi singură.

Ea rîse şi Robert sesiză de data aceasta nervozitatea din glasul ei. Simţi şi el binecunoscutul nod în gît şi micul, plăcutul fior la stomac. Fata va accepta. Instinctul său de vînător nu-l înşelase.

SE NUMEA Aline Gonzales şi în anul care urmă se întîlni cu ea aproape în fiecare săptămînă. Avea un trup desăvîrşit, cu pielea măslinie şi sînii mari, ridicaţi şi mult depărtaţi unul de celălalt. Parc-ar privi fiecare într-o direcţie opusă, îşi spunea Robert.

A fost un an frumos petrecut cu Aline Gonzales. Un an minunat... Pentru ea Robert construi

o cabană de pescuit, formată din două camere, pe braţul Courville al fluviului. Avea nevoie de un loc în care să se întîlnească, un loc sigur, pentru că Aline era o femeie respectabilă şi n-ar fi mers în nici una dintre obişnuitele pensiuni. Cabana se afla cam la o oră de mers cu maşina de oraş, cînd drumurile erau uscate. Chiar şi ea se simţea în siguranţă acolo.

Lui Robert îi plăcea regiunea aceea cu pămînturi nisipoase şi păduri de esenţă tare. Văzuse urme de urs şi cerbi, dar niciodată nu încercase să împuşte ceva. Văzuse şi peşti la cotul apei, dar nu avea unditţă. Se încredinţă că patul e nou şi foarte confortabil şi asta era totul.

Acolo se şi găseau, într-o după-amiază cu soare anemic pe cer, cînd Aline zise :

— Mă căsătoresc.

— Asta-i grozav.

Era uşurat. Dumnezeule, ce piatră i se luase de pe inimă !

— Sînt foarte fericit pentru tine, adăugă.

— Ai fi putut să fii şi tu cît de cît trist la auzul veştii.

— Scumpo, eu ştiu că fiecare femeie doreşte să se mărite. E un tip simpatic ?

— Sper.

Nota de ezitare din glasul ei încă mai persista. Trebuie să i-o înlătur, se gîndi el.

— Un cămin şi copii, o să fie admirabil pentru tine. Îmi pare rău că n-am cum să-l cunosc şi eu pe norocos.

— O să-ţi trimit o invitaţie.

Ezitarea trecuse. Bun. Vocea fermă, fără nici un fel de reţineri. Îşi revenise.

— Știi că nu pot să vin.

Se strîmbă fără să-i mai răspundă.

Așadar, reflectă el, asta a fost totul. Să dea peste ea într-un taxi și s-o abandoneze la o cabană de pescuit. Să înceapă în ploaie și să se termine la altar... O să-și aducă aminte de sînii aceia cu forma lor atît de nostimă, dar n-o să aibă nici un regret. Era timpul să termine. Ieșise destul de bine din povestea asta, se gîndi. Ca să scapi de o femeie ai nevoie de tot atîta îndemînare cît îți trebuie ca să pui mîna pe ea. Învăța cum să le facă pe amîndouă.

DINTRE ATÎTEA femei cu care avusese de-a face, cugetă Robert, nu-și amintea bine decît de două : Aline Gonzales și Betty. De Aline nu a mai auzit nimic după căsătorie. Iar cîțiva ani mai tîrziu pierduse și urmele lui Betty. Probabil că devenise prea ocupat ca s-o mai cheme la telefon, astfel că întîlnirile lor se răriră din ce în ce mai mult, pentru ca într-o bună zi s-o șteargă complet de pe listă. Cu toate acestea, era de-ajuns să închidă ochii ca s-o vadă aievea. La fel cu Aline. Lucrul nu i se întîmpla însă cu celelalte. Doar din cînd în cînd, absolut întîmplător, își reamintea unele amănunte stupide în legătură cu ele. Ca de pildă cele două ghivece cu mușcate, de un roz-aprins, aduse la cabană de una dintre fete. Cîteva luni le mersese din plin și Robert ajunsese să se uite la rîu printre florile lor țepene. Pînă la urmă, mușcatele se uscaseră și ghivecele de lut se umplură cu niște ierburi încolțite din senin, cu floricele sălbatice. Acestea

creșteau și mureau pentru a încolți iarăși, la vremea potrivită, din propriile lor semințe.

Robert își alegea acum fetele, păstrîndu-le pe cele care erau libere să-și petreacă week-end-ul cu el, și renunțînd la cele care nu puteau. Reținînd numai cîteva dintre cele excepțional de frumoase, pentru escapadele de după-amiaza prin dormitoarele caselor de închiriat.

Și cu nici una dintre ele nu avu încurcături. Am ajuns la o adevărată tehnică, își spuse el. Le alegi cu grijă și ele se vor comporta cum se cuvine...

Și chiar dacă nu s-ar fi întîmplat așa, își continuă el gîndul, Anna tot n-ar fi observat. Era prea ocupată cu reconstrucția vechiului hotel de la Port Bella. Conducea întreaga lucrare singură, fără arhitecți.

— Trebuie să fie desăvîrșit, îi explică ea cu înflăcărare. M-am pregătit o groază de timp și pot să-l fac bine.

— O să dureze ani de zile, comentă el.

— Știu. Însă toată viața noastră urmează să ne-o trăim acolo, așa că nu contează.

Aruncîndu-se nebunește dintr-o aventură în alta, scufundîndu-se în plăcerile cărnii, contemplînd cerul și visînd la sînii de o desăvîrșită frumusețe care i se păreau că atîrnă din nori, sau culegînd scoici marine și jucîndu-se cu ele, Robert își spunea din cînd în cînd : Sînt viu, sînt aici, mi se văd urmele pe cearșafuri. Îmi storc eu oare vlaga în femeile cu care mă culc ? Mă zdrelesc oare atunci cînd cad ?

PE URMĂ Margaret. La două zile după absolvirea liceului, o șterse de-acasă cu Harold Edwards și se înfățișară înaintea unui judecător de pace din Gretna. Bătrînul comandă pentru ei un apartament de nuntă la hotelul Roosvelt.

— Flori, comentă Margaret după aceea, întreaga locuință era plină de crini. Mă trezeam din somn întrebîndu-mă cine a murit.

Harold Edwards avea fața rotundă, blîndă și niște ochi albaștri, la fel de blînzi și rotunzi. Cei din familia lui fură șocați de grăbita însurătoare a băiatului și intrigați de zvonurile ce circulau în legătură cu averea fetei. La mesele lor oferite simandicos o dată pe săptămînă, Margaret îi îngrozea deliberat cu povești despre răzbunarea siciliană și despre Mîna Neagră. De fapt, nici măcar nu-i plăcea Harold Edwards. Se măritase cu el numai pentru că o iubea. Era minunat, descoperi ea, ca cineva să fie îndrăgostit de tine... Mariajul lor dură opt luni. Într-o dimineață friguroasă de februarie, Margaret se întoarse înapoi la tatăl ei. Harold Edwards rămase două zile în micul lor apartament nupțial (așteptînd vreo veste de la ea, răspunzînd la toate telefoanele de la primul apel, pentru orice eventualitate), apoi înghiți un pumn de somnifere și, cinci minute mai tîrziu, o sună pe cumnată-sa Anna. Cînd aceasta, împreună cu Robert, îl transportară, mai mult tîrîndu-l, la spital, era complet inconștient.

— Ei poftim, se indignă Anna, pufnind și trăgînd în nări aerul rece și saturat de umezeală al dimineții de iarnă.

Era ora șapte și mașinile tot mai mergeau cu farurile aprinse.

— Poftim, continuă ea, nu s-a terminat bine nunta și cît pe ce să trecem la înmormîntare.

Lui Robert, Harold Edwards nu-i plăcuse niciodată, așa că nici măcar nu-și făcu griji pentru el. Căscă plictisit :

— Am sunat-o pe Margaret să-i spun că bărbatu-său e în afară de pericol și știi ce mi-a răspuns ?

— N-am cum să-mi închipui.

— Că e mai comod să rămîi văduvă decît să divorțezi.

Cu ochii țintă la strada mărginită de stejari, adăugă :

— Asta da, sînge rece.

— Margaret spune fel de fel de lucruri, Robert.

Îl trase după ea spre mașină :

— Hai să mergem acasă.

— O fi avînd de gînd oare să se mai întoarcă la el ? După tot spectacolul ăsta amoros ?

— Întreab-o pe ea, zise Anna. Eu mi-am făcut datoria. Imediat ce-i ard un pui de somn, am și plecat la Port Bella. Ieri era programat ca lucrătorii care repară acoperișul să se apuce de treabă.

— *Lucrătorii care repară acoperișul ?* Încă nu ai depășit faza asta ?

— A trebuit să așteptăm să ne sosească plăcile de ardezie, replică Anna. Există un gen de olane englezești care-s fără cusur...

— Și nimic altceva nu se potrivește, o întrerupse Robert. Eu nu cred că o să se mai termine vreodată casa asta.

— Ia timp, spuse Anna. Oh, apropo, eu încă tot n-am rămas gravidă.

— Ei, răspunse împăciuitor Robert, nu sîntem căsătoriţi chiar de-o veşnicie...

Anna îşi dorea teribil de mult un copil. Probabil că vina era a lui. Probabil că-şi irosea cu prea mare dărnicie sămînţa în alte părţi, ca să mai fie în stare să-şi lase nevasta grea. O să mai aştepte un an, îşi promise el, şi pe urmă, pînă nu rămîne şi ea însărcinată, n-o să se mai culce cu nici o altă femeie... (Uneori visa şi el la un copilaş, o mînă de om, care să arate exact ca el, înfăşurat în scutece şi totuşi cu mustaţă.)

Robert plecă de la slujbă devreme. Era prea somnoros ca să mai facă ceva.

— Du-te acasă, îi zise Bătrînul. Ne vedem la cină.

Aşadar, avea la dispoziţie o după-amiază întreagă şi nici o ocupaţie. Găsi o fructieră plină cu mandarine, îşi luă una cu el în camera de zi şi se apucă să şi-o curețe, aşa într-o doară, fără grabă, umplîndu-şi nările cu aroma tare şi plăcută răspîndită în aer. Desprinse coaja şi o aruncă în scrumieră, îşi puse picioarele pe măsuţa de cafea şi se apucă să mănînce feliile, una cîte una. Cînd, deodată, intră Margaret.

— Cum de eşti aici ? întrebă ea. Unde-i Anna ?

— Anna-i la Port Bella. Am venit devreme acasă că mi-era îngrozitor de somn.

— Cui nu-i este ?

Se lăsă să cadă într-un scaun, fără măcar să-şi mai bată capul să-şi scoată haina din păr de cămilă.

— Îmi cer scuze că fostul meu bărbat te-a ţinut treaz toată noaptea.

— Bine, mormăi Robert, bine.

— A avut poftă să fie salvat.

— Cît pe ce să nu fie.

— Oh, Anna întotdeauna face lucrurile cum trebuie. Asta-i şi motivul pentru care a chemat-o pe ea şi nu pe cei din propria lui familie.

Îşi văzu din nou, mai departe, de feliile de mandarină.

— Norocul lui !

— Ascultă, Robert, eşti bun să vii cu mine pînă la apartament ? Vreau să-mi împachetez cîteva rochii, cît timp ăia îi mai administrează încă ceva spălături lui Harold.

— Nu cred că-i mai fac aşa ceva la ora asta.

— Oricum. Vino să mă ajuţi cîteva ceasuri şi după aceea putem să mergem împreună să luăm masa la papă acasă.

Se ridică greoi în picioare, schiţă o mişcare ca pentru a aduna cojile mandarinei, apoi se hotărî să le lase acolo unde erau.

SOARELE NU reuşea să răzbată prin nori. Cînd şi cînd, lumina devenea mai puternică, uneori chiar destul de strălucitoare ca să dea obiectelor de metal o răsfrîngere palidă. Alteori, atîrnînd de cer ca o lună galbenă, conturul soarelui se profila şi el pentru cîteva clipe, ca să dispară aproape pe loc. În schimb ceaţa plutea pretutindeni, învăluind strîns clădirile, ca şi cum s-ar fi născut din ele, agăţîndu-se de crengile copacilor ca un muşchi. Aerul umed mirosea tare a turbă

arsă, un miros pătrunzător și parcă de cînd lumea.

— Pariez că mirosul ăsta datează de la facerea lumii.

Margaret își încreți nasul și strănută.

— În februarie e întotdeauna așa, îi răspunse cuminte Robert.

— O vreme splendidă ca să te sinucizi. Încep să-l înțeleg pe Harold.

— Mai termină odată cu glumele. În orice caz, *nu* ești defel spirituală.

Margaret se lăsă să cadă pe bancheta mașinii.

— Robert, spuse ea atît de încet încît aproape că el nu o auzi. Nici eu nu mai știu cum să mă port în situația asta.

Simți nevoia să oprească și să o îmbrățișeze, dar continuă să stea nemișcat și să privească drept înainte.

— E în regulă, drăgălașo.

Fu singur surprins cît de blîndă îi era vocea.

— E greu pentru tine, continuă el, și toată lumea pricepe.

— Știi ce a spus tata? Atunci cînd m-am întors la el?

— Nu-mi pot închipui.

— A rîs. Închipuiește-ți! Nici un fel de morală. Fără: „Datoria ta e să fii alături de bărbatul tău", sau altceva de genul ăsta. Nici măcar: „Sînt dezamăgit de tine!"

— A înțeles probabil că nu mai are ce comenta.

— Cînd a încetat să mai chicotească — în timp ce eu care venisem cu un aer dramatic și eroic mă simțeam din ce în ce mai stupidă — știi ce-a spus? „Nu ții la el, așa că n-am de gînd să-ți cer să trăiți împreună."

— Și ce e rău în asta?

Opriră în fața blocului cu locuințe de închiriat, mic și împodobit cu stucaturi galbene.

— Nu afirm c-ar fi ceva rău, răspunse Margaret.

O luară grăbiți prin pîcla fumurie, urcară treptele pardosite cu faianță albastră, acum umede și alunecoase sub picioare, și intrară în apartament.

Înăuntru era tot atît de frig ca și afară. Harold lăsase trei sau patru ferestre larg deschise.

— Crezi că a avut intenția să se arunce pe geam?

Margaret dădu drumul la instalația de căldură, apoi aprinse și cuptorul de la bucătărie, lăsînd ușa întredeschisă.

— O să se încălzească imediat, zise Robert. Camerele sînt mici.

Îi scoase geamantanele și i le așeză pe podea, iar ea se apucă să-și împăturească lucrurile în ele. După o jumătate de oră umpluse trei geamantane, iar în apartament era destul de cald. Amîndoi se dezbrăcară de paltoane.

— Continuăm?

— Trimit eu mîine pe cineva aici.

Începu să se plimbe dintr-o parte în alta a apartamentului, trecîndu-și ușor degetele peste suprafețele prăfuite ale mobilelor.

— Zilele trecute, reluă ea, cînd mi-a venit ideea să plec, am marcat fiecare obiect.

Puse mîna pe o lampă de argint și i-o arătă. Pe suport era un semn clar făcut cu lac roșu de unghii.

— Vezi ?

— Nu înţeleg.

— Am sortat totul, de dimineaţă pînă seara. Cadourile din partea familiei lui le-am pus în sufragerie. Pe cele primite de la ai mei le-am băgat în camera de zi şi în dormitor. Cînd un lucru nu puteam să-l mut, îl însemnam cu lac de unghii sau cretă.

Brusc, întoarse un scaun cu fundul în sus : un M scris mare cu creta.

— Şi ştii ceva, Robert ? Nu dau doi bani pe nici unul dintre fleacurile astea. Atîta doar că-mi găsisem o ocupaţie.

— Eşti la fel de ordonată ca Anna. Şi tot atît de nesăbuită.

Rîseră amîndoi cu poftă, mult mai mult decît ar fi fost necesar. Cuptorul de la bucătărie le arunca în faţă dogoarea, iar ferestrele, din cauza diferenţei de temperatură, se aburiseră. Apoi, se treziră în pat — un pat mare, dublu, care nu fusese strîns, cu pernele păstrînd încă pe ele urma capului lui Harold, şi cu cuverturile mai zăcînd pe jos, acolo unde le lăsase el.

Dumnezeule, se gîndi Robert, trag în nări mirosul pielii lui Harold. Cu o smucitură a braţului, aruncă toate pernele pe podea.

Tăceau amîndoi, respirînd din greu. Lumini şi culori familiare prinseră să-i joace în ochi. Le cunoştea pe toate şi le cunoştea foarte bine. Se gîndi : Am surzit, nu e posibil aşa ceva ; trebuie să aud bătaia inimii, sau aerul circulînd prin propria mea trahee.

SE DUSERĂ să cineze la locuinţa Bătrînului. Margaret nu arăta deloc schimbată şi Robert spera ca nici înfăţişarea lui să nu pară mai răvăşită decît cea a unui om care tocmai şi-a salvat cumnatul de la sinucidere.

După masă jucară pocher — Bătrînului nu-i plăcea bridge — şi timpul se scurse destul de plăcut. Anna telefonă de la Port Bella să le spună că, din cauza vremii, lucrările la acoperiş fuseseră considerabil încetinite. Robert plecă acasă foarte devreme. Pîcla devenise acum şi mai deasă ; becurile de pe stradă erau strîns învăluite în lungile şi galbenele fîşii ale ceţii, iar lumina farurilor lăsa impresia că se frînge.

Oftă şi-şi căută o poziţie mai comodă, rezemîndu-se de spătarul banchetei. Isuse, îşi zise, mă simt frînt.

ANUL 1933 trecu, veni şi 1934, şi criza economică se intensifica. Pe străzi, pretutindeni în jur, Robert descoperea mizeria ; întorcea spatele cerşetorilor, ţinîndu-şi strîns portofelul.

Ce vreţi ? Nu vă uitaţi la mine !

În permanenţă îngrozit. Ascunzînd asta cu grijă. De Anna. De Bătrîn. *Omenirea o ia razna, comuniştii pun mîna pe arme. Împărţiţi Averile... Luaţi de la bogaţi, daţi la săraci. O mulţime de nevoiaşi ; cozi la cantină, iar la oficiile de plasare oamenii zgîindu-se la cer.*

Să nu puneţi laba pe ce-i al meu ; nu puteţi să-mi luaţi ceea ce-mi aparţine ! Dac-o faceţi, vă ucid !

Zi de zi se ţinea de Bătrîn urmîndu-l peste tot, încercînd să-şi însuşească siguranţa şi abilitatea lui.

— Cu cît merg lucrurile mai prost, cu atît e mai bine pentru mine, spunea Bătrînul.

Robert era uluit de complexitatea combinaţiilor Bătrînului şi absolut zăpăcit de interminabilele rapoarte întocmite de Lamotta. Fel de fel de afaceri, fel de fel de societăţi. La un moment dat, fiind vorba despre descoperirea unor mari zăcăminte de petrol — terenuri proprii şi concesiuni — Bătrînul comentă :

— Mă credeţi dacă vă spun că o parte din pămîntul ăsta l-am cumpărat pentru mama, ca să-şi facă o fermă de creşterea vacilor de lapte ?

Maurice Lamotta zîmbi rezervat :

— Nici măcar nu i-a păsat de el.

Robert mai observă şi faptul că Bătrînul profită de criză ca să-şi scoată din joc asociaţii, cumpărînd şi acţiunile lor. Curînd, orice legături de afaceri cu neamurile nevestei încetară. De asemenea, şi relaţiile mondene cu ei se împuţinară. Cu Anna acţionînd pe de o parte şi cu Bătrînul pe de alta, cei din familia D'Alfonso dispăreau cu repeziciune.

— Am devenit şi eu cinstit la bătrîneţe, Robert.

Lamotta izbucni în rîs.

— Uite, de pildă, familia D'Alfonso. Prohibiţia i-a dat gata, i-a ruinat complet. În afara procedeelor ilegale, ei nu cunosc altă cale de a cîştiga bani. După cîte aud, vărul Andrew are încurcături cu fiscul. Dacă poate fi dovedit cu o

zecime numai din ce ştiu eu, e ca şi vîrît la închisoarea din Atlanta.

— O să aibă şi-un unchi să-i ţină tovărăşie, zise Lamotta.

— Nu prea merita osteneala, răspunse Bătrînul.

MARGARET DIVORŢĂ şi plecă la Paris să studieze la Sorbona. Nu trimitea niciodată scrisori, în schimb, în fiecare duminică, le expedia cu conştiinciozitate cîte o carte poştală ilustrată.

Într-o dimineaţă pe cînd se aflau la birou, Bătrînul exclamă :

— Alta la rînd !

Robert se uită şi el :

— Iarăşi aceeaşi vedere. De-un an ne-o tot trimite.

Imaginea reprezenta o himeră de pe Notre-Dame. Bătrînul îi făcu vînt la coşul de hîrtii.

— O fi crezînd că-i foarte nostim.

— Oh, răspunse Robert, la asta nu m-am gîndit.

Bătrînul se răsuci în scaun şi-şi puse picioarele pe masa de lucru. Aceeaşi masă uzată, din lemn de stejar, aceeaşi încăpere sărăcăcioasă şi cenuşie. Aceleaşi geamuri murdare, dînd spre arborii prăfuiţi de pe Esplanade Avenue. Aceleaşi zgomote venind dinspre fluviu prin ferestrele deschise.

— Tot te mai duci la cabană ? întrebă Bătrînul cu ochii la fereastra mînjită. Tot îţi mai place ?

Robert simţi cum i se usucă gîtul şi cum îl ţine ceva ca o gheară în piept. Conştient. Alarmat.

— Bineînţeles. Am fost acolo chiar acum cîteva zile.

— Se pescuieşte bine ?

— Nu ştiu. Am stat pe terasă şi am admirat priveliştea.

Bătrînul îşi mută picioarele pe capătul celălalt al mesei.

— Îţi manevrezi foarte bine femeile.

— Ce ?

Nevenindu-i să creadă ceea ce auzea, înţelegînd că fusese prins.

— Chiar aşa, zise Bătrînul. Anna ştie...

— Anna nu ştie.

— Anna ghiceşte, îl întrerupse Bătrînul. Ea îşi doreşte un copil şi suferă că nu-l are.

— N-a scos nici un cuvînt despre asta. Niciodată.

Bătrînul zîmbi uşor.

— Ea ştie că eşti ca un fiu pentru mine. Îşi iubeşte foarte mult tatăl şi nu putea să-mi izgonească fiul de lîngă mine.

— E stupid.

Robert izbi violent cu palma în masă.

— Pentru că alţii cunosc ceea ce tu socoteai că e o taină (Bătrînul continua să zîmbească) nu te înfuria. Anna nu e stupidă. Procedează aşa cum mă aşteptam să procedeze.

Robert se aşeză pe un scaun şi-şi întinse picioarele pe colţul opus al biroului. Imediat Bătrînul şi le dădu jos pe ale sale.

— Şi dacă am din cînd în cînd cîte o femeie, admise el, ce e rău în asta ?

— Am spus eu că e rău ?

— Ai spus...

Robert se opri, amintindu-şi întocmai vorbele Bătrînului şi negăsind nimic acuzator în ele.

— Crezi că este singura modalitate ca să trăieşti cu Anna ? întrebă Bătrînul.

Robert scutură din cap a negaţie.

În următoarele şase luni, înfricoşat, nu mai întreţinu nici un fel de relaţii cu alte femei. Pînă ce fu absolut sigur că soţia sa e foarte avansată cu sarcina. Atunci plecă şi el într-o expediţie de vînătoare care dură trei zile, împreună cu o dansatoare de la un club de noapte, Willie Mae, o stenografă, Corinne, şi o infirmieră, Tanya. Şi două lăzi de whisky.

CINCI LUNI mai tîrziu, Anna născu un băiat, căruia îi dădură numele de Anthony, un prunc dolofan şi cu părul negru şi care semăna leit cu maică-sa.

DIN PARIS, Margaret le trimise o telegramă : „Vin imediat acasă să văd copilul." De fapt nu sosi decît după aproape un an.

MARGARET

TRENUL PĂRĂSI oraşul Mobile, îndreptîndu-se spre New Orleans. Avea să se mai tîrască încă două ore, ultimele. Margaret şedea la fereastra compartimentului, cu privirea aţintită la şirul

neîntrerupt de mlaştini verzi. Pură monotonie, se gîndi ea.

Încercă să se plimbe de la un capăt la altul al trenului, însă după două tururi, nesfîrşitele uşi ale vagoanelor o plictisiră. Astfel încît îşi deschise complicata trusă din piele de crocodil şi se apucă să-şi refacă machiajul. Se fardă încet, cu migală, terminîndu-şi treaba cînd nu mai rămăseseră decît zece minute pînă la intrarea trenului în gara Canal Street.

Îşi controlă ţinuta în oglinda mare cît un stat de om de pe spatele uşii. Arăta mult mai slabă. Ochii, întunecaţi şi piezişi de felul lor, erau şi mai accentuaţi acum de fardul deschis. Părul creţ, tuns foarte scurt, aducea cu o beretă aruncată pe cap, sau cu creştetul pictat al unei păpuşi de porţelan.

Nu era frumoasă, totuşi privirile bărbaţilor o urmăreau adesea.

— Numai bărbaţii care au gust se uită după tine, comentase Georges Légier.

Se cunoscuseră la Rotonde, într-o după-amiază, într-un grup de studenţi care rîdeau şi beau înghesuiţi la trei-patru mese. Se presupunea că va fi acolo şi James Joyce, dar acesta nu veni. Şi despre Hemingway se credea că s-ar afla în oraş, însă nu apăru nici el. Margaret fu dezamăgită şi nerăbdătoare pînă în clipa cînd Georges Légier îi vorbi. Era foarte înalt, foarte slab, cu ochi negri adînciţi în orbite şi nas coroiat. Se pregătea să devină specialist în arta culinară pentru ca pînă la urmă, zicea el, să se întoarcă la restaurantul din Lyon al tatălui său. Timp de două săptămîni, pînă să descopere Margaret că

Georges era din New York, vorbiră franţuzeşte. Chiar şi atunci a fost pură întîmplare. Într-o noapte petrecută împreună în locuinţa lui, Georges, năduşit şi ameţit după atîta dragoste, întinse mîna şi, vrînd să stingă lumina, nimeri peste firele electrice desprinse.

— Isuse Hristoase, exclamă el în englezeşte. Isuse Hristoase !

Margaret se holbă la el — aşa cum stătea încruntat şi cu degetul curentat băgat în gură — şi izbucni în rîs.

— Ce ticălos îmi eşti !

El susţinu că dacă n-ar fi comis această singură greşeală, ea n-ar fi aflat niciodată.

— La urma urmei, tata s-a născut la Lyon. Aş fi putut să fiu francez. Şi într-adevăr are un restaurant.

— Asta nu face din tine un francez, zise Margaret, ci doar un mincinos.

Margaret îşi reamintea pieptul lui gol, aproape complet lipsit de păr, căutătura posomorîtă şi concentrată, braţele subţiri şi umerii înguşti, cu muşchii vizibili pe sub pielea străvezie, ca o frînghie cu nodurile încîlcite. Îşi reamintea fiecare părticică din trupul lui.

— Eşti numai piele şi os, îi spunea ea batjocoritor.

— Pare să-ţi placă.

— Nu fi aşa încrezut. Nu-s decît îngăduitoare cu tine.

— Fii şi mai îngăduitoare. Începe să-mi placă.

Apoi, cu totul pe neaşteptate, Georges Légier trebui să plece. În după-amiaza aceea de iarnă, cu străzile alunecoase şi învăluite în ceaţă, Mar-

garet urcă scările igrasioase și urît mirositoare care duceau la camera lui și deschise ușa. Așezat la masa pusă în dreptul ferestrei, unica fereastră a încăperii, Georges o aștepta. În spatele lui cerul întunecat și apăsător apărea înțesat cu olanele strîmbe ale coșurilor.

— Trebuie să mă întorc acasă, zise el. Mi-am și luat biletul.

I se puse un gol în stomac.

— Cum așa ?

— Nu mai am bani. Mă și mir c-am rezistat atîta.

— Te duci la New York ?

— Bineînțeles. Merg să lucrez pentru tata. Ca picolo. Sau, dacă reușesc să-l conving, ca bucătar.

Margaret strîmbă din nas.

— Aș putea să-ți împrumut eu bani și să rămîi aici.

— Nu, mulțumesc.

O sărută pe gît.

— Oricum, adăugă el, treaba pe care o ai de făcut într-un restaurant în vremuri de criză nu-i chiar așa de grozavă și poate că, dacă ajut și eu, o s-o scoatem la capăt.

— De ce nu ne căsătorim ?

— Nu, răspunse Georges, nu-i genul meu.

— Plec și eu cu tine. Îmi place New York-ul.

— Nu.

Cînd vaporul ridică ancora, era și ea îmbarcată.

— Ce dracu cauți aici ?

Cu zîmbetul ei larg și luminos de copil, Margaret scoase la iveală telegrama trimisă de Anna.

— Sora mea are un copil, și mă duc s-o vizitez. Nu-i așa că-i o coincidență ?

Georges Légier ținea telegrama între degete, ca și cum ar fi fost o mașină infernală gata să explodeze.

— Adevărat ? Nu-s gogoși ?

— S-ar zice că ești bucuros că mă vezi.

— Știi, răspunse el, sînt într-adevăr bucuros. Mi-e teamă că sînt într-adevăr bucuros.

TIMP DE opt luni trăi cu el în New York. Își găsi un mic apartament pe Twelfth Street, la doi pași de restaurant. Deoarece părinții lui locuiau foarte departe la marginea orașului, Georges își luă obiceiul ca cele mai multe nopți să și le petreacă la ea.

— E practic, spuse Margaret. Muncești atît de mult !

Chiar din primele ore de după sosire, îi și telefonase tatălui ei, în secret.

— Vreau să pun pe picioare un restaurant, papà. Nu cunoști ceva oameni la New Yrok ? Trebuie să meargă.

— Să vedem, răspunse tatăl ei.

Imediat restaurantul începu să prospere. Margaret îi trimise pentru prima oară o scrisoare : „Multe mulțumiri, papà. Cei mai selecți bandiți din oraș mănîncă acum la noi."

Din nou Margaret întrebă :

— Georges, de ce nu ne căsătorim ?

— Nu, spuse el.

— Atunci mă întorc acasă.

— De ce ?

— Pentru că nu-mi place treaba asta.

— Eşti nebună !

— Nu, zise ea. Ai şi tu o cheie. Iar chiria pe luna asta e plătită.

În noaptea aceea, cînd Georges se înapoie de la lucru, Margaret plecase. În apartament domnea întunericul, iar pe masa din sufragerie se afla numărul de telefon al tatălui ei.

E-N ORDINE, îşi spuse Margaret cu ochii la grămezile de gunoaie şi la curţile dosnice pline de murdărie din New Orleans. Totul e-n ordine. Ce mă fac însă dacă încercarea nu-mi reuşeşte ?...

Îi şi ducea lipsa. Nu trecuseră decît ceva mai mult de douăzeci şi patru de ore de cînd se urcase în tren, şi iată că şi suferea de singurătate.

Pentru ce ?

Georges Légier nu era nici frumos şi nici bogat. Nici hazliu, nici serios. Nici prea vorbăreţ. Muncea pînă la epuizare şi-i plăcea să se ducă la meciurile de baseball.

Evident, nimic din toate acestea nu dădea o explicaţie. Dacă îl judeca astfel, i se părea anost. Cînd se afla însă cu el, Margaret se simţea tulburată şi plină de viaţă.

E pur şi simplu o chestiune de potrivire, se gîndi ea. Ori de cîte ori i se întîmpla să o atingă, fie numai şi cu mîna pe cot, la traversarea vreunei străzi, degetele îi lăsau invizibile urme, urme care făceau să-i ardă carnea pe ea. Tot corpul i se învolbura de dorinţă, fremătînd după el. Sîngele izbucnea năvalnic, se oprea definitiv, pentru ca din nou să pulseze nestăvilit. Şi totuşi, Georges nu era nemaipomenit în dragoste. Deşi el îşi închipuia că e... Margaret zîmbi. Nici prea prea, nici foarte foarte. Exista însă o anume calitate în el, o intensitate...

Iubirea, îşi zise, afurisita asta de iubire. Cum de m-am lăsat oare tîrîtă de ea ?...

TATĂL EI o aştepta. Doar ce-l zări, şi vechile, binecunoscutele sentimente se declanşară. Un elan, o tresărire, o strîngere de inimă. Bucurie, dar nu pe deplin. Afecţiune, dar nu totală. Dependenţă. Frică, intimitate, identificare. Mă uit la el cum se preumblă şi ştiu că-s sînge din sîngele lui. Copacul din care m-am desprins. Din spasmul lui am apărut. O convulsie a trupului său, şi iată-mă-s...

ÎN SEARA aceea — o seară de iarnă mirosind familiar a turbă — înainte de a adormi, se gîndi : Ceea ce urmează să fac n-o să-i fie pe plac tatei. Dar aşa trebuie să fac.

Toate lunile acelea la New York, luni de adaptare la modul de existenţă al lui Georges Légier, o sîcîise un fapt : Am trecut de douăzeci de ani şi încă mai sînt întreţinută de tatăl meu... Vreau banii mei proprii...

Stătea cu ochii ţintă la vinişoarele din tavanul dormitorului. Trebuie să fie şaptesprezece, îşi spuse. Pe vremea cînd m-am îmbolnăvit de pojar şi zăceam aici în întuneric, număram vinişoarele din tavan şi-mi imaginam că-s drumuri de fier şi şosele şi rîuri... Le numără şi acum. Tot şaptesprezece. Lucrurile nu s-au schimbat deloc.

Amînase să discute cu tatăl ei. Am timp, îşi zicea, o mulţime de timp, mai mult decît îmi e necesar mie aici, în New Orleans.

Dimineața, cel dintîi lucru pe care-l făcu fu să-i expedieze o telegramă lui Georges Légier : „Vrei să mă întorc ?" Pe urmă plecă din oraș să-și petreacă week-end-ul cu Anna la Port Bella. Își irosi vremea inspectînd camerele nefinisate, hoinărind de colo pînă colo prin parc, mergînd pe linia încîlcită a parilor ce marcau viitoarele alei.

— Ei bine, zise ea în cele în urmă, nu m-ai întrebat, dar dacă vrei să știi exact cu ce seamănă locuința asta, am să-ți spun : cu castelul lui Ivanhoe, însă mult mai costisitor.

Anna, care stătea la umbră pe terasa pe jumătate terminată, cu pruncul în poală și jucîndu-se cu piciorușele lui plăpînde și trandafirii, zîmbi cu blîndete :

— Bănuiesc că ai dreptate.

— Și-ți place ?

— Da, răspunse ea gîdilînd ușor fața micuțului.

— Ai făcut la fel și cu căsuța de păpuși, la oraș.

Margaret nu-și găsea locul, tot sucindu-se și învîrtindu-se, cu ochii la grămezile de cherestea și lemn de construcție neprelucrat, la dulgherii care urcau și coborau fără grabă pe scări.

— A durat ani de zile, continuă ea.

— Nu te răcori pe mine, spuse Anna. Tu pe Georges ești furioasă.

— Habar n-am ce se-ntîmplă, recunoscu Margaret. Chiar și familia lui e topită după mine. Toată lumea, în afară de el.

— Ei bine, așteaptă și tu puțin, o liniști Anna.

— Sînt drăguță, sînt bogată, sînt îndrăgostită de el — ce vrea ticălosul ? Știi, o dată, cînd

credeau că nu-i pot auzi, l-am surprins și pe tatăl lui întrebîndu-l exact același lucru.

— Cred că o să vrea. N-o să aibă încotro.

S-O IA dracu de dragoste, își zise Margaret. O simt ca pe o durere în stomac, ca pe o senzație îngrozitoare în cap, ca pe o spaimă de a fi făcut ceva rău, spaima care-ți furnică pielea. Iar eu am uitat formula cu care se dezleagă vraja. Broscoiul n-o să se mai preschimbe într-un Făt Frumos, ușa tainică n-o să se mai deschidă. Și în fiece clipă lumea e gata să se prăbușească.

CÎND AJUNSE din nou la New Orleans, acasă la tatăl ei, în salon, sus pe polița de deasupra căminului, sprijinită de figurinele de porțelan nesmălțuit, se afla o telegramă.

— Papà, de ce nu mi-ai spus ? !

Bătrînul își întinse picioarele pentru a și le dezmorți.

— Erai plecată.

— Uită-te !

Cu ochii strălucindu-i atît de puternic încît culoarea lor avea acum două nuanțe, îi dădu tatălui ei telegrama.

— „Nu. Terminat. Georges", citi Bătrînul. Ce motiv de fericire găsești în asta ?

— A răspuns, zise Margaret. Nu înțelegi ? *A răspuns.*

Imediat trimise o altă telegramă : „Îți lipsesc ?" Confirmarea nu mai veni.

Refuză să se încreadă în tăcerea aceasta. De două ori pe săptămînă, lunea și vinerea, îi telegrafia lui Georges Légier : „Aștept." O parte din

telegrame i le expedia pe adresa restaurantului, iar altele acasă la părinţi. Dorea ca ei să ştie.
Stărui să meargă la cabana de pescuit a lui Robert.
— Am văzut marea construcţie a Annei, acum vreau s-o văd şi pe a ta.
Plecară într-o după-amiază noroasă. Tot drumul Margaret fredonă şi cîntă „Valencia".
— Georges e înnebunit după melodia asta.
— Nu şi dacă o cînţi în halul ăsta.
— Vorbeşti şi tu întocmai ca tata.
Îşi scoase nasul pe fereastră, cîntînd cît o ţinea gura: „În visurile mele, mereu mi se pare..."
Robert încetini viteza.
— Am ajuns, doamnă.
Margaret îşi scutură părul pe spate, se opri din cîntat şi se uită cu atenţie.
— Nu-i nimic de capul ei.
— Nici n-am afirmat c-ar fi ceva.
Robert coborî din maşină.
— Tu ai vrut să vii, preciză el.
— S-o vedem şi pe dinăuntru.
O luă la fugă prin iarba înaltă şi pălită de ger, urcînd dintr-o suflare scările abrupte.
O urmă, fără să se grăbească, scuturîndu-şi pantalonii de scaieţi.
— Miroase înfiorător aici, zise Margaret. A mucegai şi a farduri proaspete.
— N-am auzit pe nimeni să se plîngă.
— Cred şi eu.
Se învîrti prin cele două camere, privind curioasă.
— Ce pat mare ai! Ce-a fost în ghivecele de flori?

Se referea la cele de pe terasa din faţă.
— Nişte flori roz.
— Tu le cumperi?
— Uite ce, răspunse el cu o notă de iritare în glas, încetează şi nu te mai chinui să provoci o ceartă.
— Ferească sfîntul!
Robert închise cu zgomot fereastra pe care tocmai o deschisese.
— Okay, doamnă. Ne întoarcem sau încercăm patul?
— Ne întoarcem.
Îşi azvîrlise geanta pe masă, lîngă lampa cu petrol. Şi-o luă din nou în mînă.
— Ţi-am explicat exact, însă nu m-ai crezut. Voiam să văd.
Călătoreau în tăcere. Un timp Margaret se amuză să numere copacii şi automobilele pe lîngă care treceau, pe urmă îşi lăsă capul pe spate şi închise ochii. Mă întreb, reflectă ea, dacă astăzi voi primi vreun răspuns.
Vocea sfioasă şi temătoare care o urmărea necontenit interveni: Are pe altcineva. Se va căsători cu alta şi o să-ţi trimită şi o invitaţie la nuntă...
Pentru a face să amuţească vocea, se scutură şi întrebă:
— Eşti furios pe mine, Robert?
— De ce-aş fi furios pe tine?
— Vezi, m-aş fi culcat cu tine — de ce nu? Georges nici măcar nu va catadicsi să-mi răspundă, aşa că ce m-ar putea reţine? Însă nu trebuia să fii prea sigur.

Robert nu-i mai acorda nici un fel de atenție. Ea își aținti privirea obraznică pe profilul lui întunecat și aspru :

— Măcar dacă n-ai fi fost atît de *sigur* pe tine.

— Un mod de a judeca tipic femeiesc.

— Vreau și eu să aleg...

Să am ceea ce au bărbații. Să fac eu primul pas, să aleg. Nu să aștept, întotdeauna să aștept. Să aștept masculul ipocrit și umflat în pene. Pentru că am nevoie de el. Nu vreau să am nevoie de el.

Tatăl ei, de exemplu. Uită-te la el. Două fiice, și nici că s-ar putea să-i pese mai puțin. Pentru că nu-s băieți, nu le acordă nici un credit. Într-un fel sau altul, a trebuit să-și facă rost de un fiu. Chiar măritîndu-și fiica, numai ca să aibă ceea ce și-a dorit... Cum procedau mandarinii ? Nu-și abandonau ei fetele ca să moară ? Toate sufletele alea de fetițe, tînguindu-se și perpelindu-se fără răgaz la poalele muntelui ! Oare un copilaș după ce moare rămîne și-n continuare copilaș, sau toate stafiile sînt la fel ? Poate că fetele acelea, chiar preschimbate în băieți, își găseau după moarte ceea ce le-a lipsit în viață... Și propria ei mamă, care a tot făcut la copii numai ca să zămislească un mascul... în timp ce o boală a sîngelui îi zădărnicea fiece naștere, nereușindu-i pînă la urmă decît două fete vrednice de milă...

— S-a omorît făcînd copii, zise Margaret.

— Ce ? se întoarse Robert spre ea.

— Mama s-a omorît făcînd copii.

— Știu.

— În toată casa nu auzeai decît : „Sst, mama se odihnește ! Mama așteaptă un alt copil." Mergeam în vîrful picioarelor, tiptil, ca scoasă din minți de frică, uitînd că nici măcar nu știam cum naiba arată mama.

Margaret își puse un picior peste celălalt și-și aprinse o țigară. De fapt, nu-i plăcea să fumeze, însă o ajuta să scape de mînia aceea sîcîitoare care se lăsa cu furnicături în buricele degetelor.

(Mătușa Cecilia la înmormîntare : „Trist, trist, bietul om rămas doar cu fete, două fete !" Micuța Margaret — într-o rochie neagră, confecționată în grabă pentru ocazie — se minuna ce-o fi atît de rău cu fetele și de ce o fi oare atît de bine să fii băiat...)

Trase fumul în piept și tuși.

— Robert, în acest ultim an petrecut la New York mi-am pus tot timpul o întrebare. Crezi că tata o să mă lase să intru cu el în afaceri ?

— Nu.

— Pur și simplu nu mai sînt în stare să stau deoparte și să rîd de propriile mele glume.

— Tu m-ai întrebat, iar eu îți răspund : nu cred c-o să vrea.

— Te-ar deranja ?

— De ce mă întrebi pe mine ? Nu eu conduc treburile aici.

— NU, ÎI zise tatăl ei.

— De ce nu, papă ? Nu faci decît să scuturi din cap și să refuzi fără ca să explici vreodată și motivele.

— Nu știi nimic despre afacerile mele.

— L-ai învăţat pe Robert, ai putea să mă înveţi şi pe mine.
— Nu-i o ocupaţie potrivită pentru o femeie.
— Papă, eu nu mă simt ca o femeie.
Bătrînul pufni zgomotos pe nări.
— Nu mă consider ca oricare alta. În ultimul an am fost mereu atentă la ce se întîmplă, am ascultat în stînga şi-n dreapta şi am şi eu ideile mele.
— Cum ar fi cumpărarea unui restaurant pentru prietenul tău ?
Simţi cum o cuprinde furia, cum fierbe sîngele în ea şi i se întoarce stomacul pe dos.
— Nu, răspunse ea. Nu pentru prietenul meu. Pînă nu ne căsătorim n-am de gînd să-l mai văd.
Valul de furie aproape că o sufoca.
— Să nu-mi pomeneşti mie de cumpărare, papă !
Bătrînul schiţă un gest a lehamite ; ea ridică vocea :
— Atîta vreme cît mai e Robert pe-aici, să nu-mi vorbeşti de aşa ceva. Neisprăvitul ăsta e atît de înnebunit după bani, c-ar face orice pentru ei. Chiar s-o ia pe Anna. Dacă nu-l plăteai, nici că s-ar fi uitat la ea.
— Ajunge, spuse Bătrînul.
— În definitiv, dacă n-aş fi fost înfiorător de proastă în legătură cu banii, probabil că Georges s-ar fi căsătorit de mult cu mine.
Stupidă, cît de stupidă poţi fi ! Încă mai văd expresia de pe faţa lui slabă şi colţuroasă. „E un apartament friguros, Georges, iar urcatul pînă aici, pe scări, e absolut îngrozitor. Chiar după colţ, la doi paşi de mine, există o locuinţă, de ce

n-aş închiria-o pentru tine ?"... Mi-am dat seama că stricasem totul. Patul, singurul loc cald în camera aceea îngheţată, devenise la fel de friguros ca aerul din afara păturilor. Am simţit cum i se răceşte pielea şi cum tot trupul parcă îi îngheaţă...
— Dacă nu-ţi plac banii, pentru ce-i iei ?
Bătrînul se apucă să-şi răsfoiască ziarul.
— De ce-aş renunţa la un lucru care-mi aparţine ?
Cum de se-nfuriase în asemenea hal ? O să aibă un atac, tot sîngele clocotind într-însa o s-o podidească pe gură şi o să moară...
— Papă, vrei să mă asculţi ?
Nu-i răspunse.
Nici Georges nu-i răspundea la telegrame, se gîndi Margaret. Lui Georges nu-i convenea ce sentiment încerca pentru ea. Iar ei nu-i convenea ce sentiment încerca pentru tatăl ei.
Îşi privi cu atenţie nodurile de la încheieturi, cu degetele împreunate cuviincios, ţinute discret în poală. Un gest ca la mănăstire.
Numaidecît îşi descleştă palmele, îşi puse coatele pe braţele fotoliului, cu pumnii strînşi pe genunchi.
— Papă, lasă un minut cititul.
— N-avem ce vorbi.
— Ba da, avem. Am eu să-ţi spun ceva.
Dar Bătrînul continuă să citească.
Margaret simţi că-i tremură maxilarul. Sînt speriată oare de el, se gîndi, sau mi-am ieşit de-a binelea din fire ?
— Vreau ceea ce este al meu, papă, rosti ea încet şi distinct. N-am de gînd să tot stau de-

geaba și să-ți fiu recunoscătoare pentru că mă întreții.

— N-ai cerut niciodată vreun lucru pe care să nu-l capeți.

— Vreau ceea ce este al meu.

Bătrînul își înălță sprîncenele.

— Ce anume ?

— Ceea ce mi se cuvine de la mama.

— Ești nebună de legat.

— Papà, ascultă-mă și-o să-ți explic. E vorba de bunuri în indiviziune. Cînd a murit mama, jumătate din ce aveați era al ei. Proprietatea ei o moștenesc eu și cu Anna. Vreau partea mea și sînt gata să merg și la tribunal ca s-o obțin.

Chipul Bătrînului se înroșise de tot.

— Ce dracu bîigui acolo ?

— Am încercat să-ți cer într-un mod politicos și ai zis nu. Tu ții la ce-i al tău, papà, iar eu vreau ce-i al meu.

Bătrînul rîdea acum pe înfundate, abia auzit.

— Ia-ți partea ta, și-ți urez succes, spuse el.

MARGARET SE afla în New Orleans de șase săptămîni. Zilele de iarnă, friguroase și mirosind pătrunzător a turbă, se scurseră și se preschimbară într-o primăvară caldă și ploioasă. Atunci telefonă Georges : „Vreau să te întorci la New York. Vii ?"

În aceeași seară, numai cu un singur geamantan, Margaret mai apucă să prindă un loc în trenul special al companiei de transporturi Crescent Limited. Cînd intră în apartamentul de pe Twelfth Street, Georges tocmai se sculase. Se bărbierise, dar nu-și scosese încă pijamaua.

— Trebuie să mă duc la lucru devreme, îi explică el. Azi fac contabilitatea.

— Oh !

Margaret lăsă jos geamantanul. Încăperea arăta exact cum o lăsase, foarte curată și în perfectă ordine. Nici un gest de salut, nici o îmbrățișare. Ca și cum tocmai în clipa aceea ea s-ar fi întors după ce scosese gunoiul. Lenjeria lui de corp, curată, era întinsă ca de obicei pe pat. Începu să se îmbrace, cu mișcări repezi ale trupului slab și colțuros.

— Trenul cu care-ai venit ar fi trebuit să sosească de aproape un ceas.

— A avut întîrziere, zise ea.

— Uite ce, întrebă el, tot mai vrei să ne căsătorim ?

Butonul din spate care fixa gulerul cămășii sări de la locul lui. Cu un gest mașinal, Margaret ridică bucățica rotundă de fildeș și i-o întinse.

— Vrei ?

— Da, răspunse ea.

— O să ne nenorocim amîndoi.

— Vreau, întări ea.

El termină de legat cravata și o privi drept în față :

— Am avut o altă legătură, știai ? La două zile după ce ai plecat, am adus pe altcineva aici.

— De asta arată așa de curat. Se cunoaște mîna de femeie.

Cu pași măsurați, fără nici o grabă, intră în bucătărie.

— Am fost aproape sigură c-ai să găsești pe cineva care să-ți placă mai mult.

— Am găsit, dar nu trebuie să te simţi măgulită pentru asta.

— De ce nu te-ai însurat cu ea ?

— Habar n-am.

Îşi luă haina şi şi-o aruncă pe umeri.

— M-am tot gîndit şi mereu am amînat. Şi n-am mai făcut-o.

Îşi încheie haina cu grijă, aşezîndu-şi-o mai bine printr-o scuturare a umerilor.

— Nu doresc să mă căsătoresc cu tine, niciodată n-am dorit aşa ceva, însă o voi face. Asta-i deosebirea, înţelegi ?

Probabil că mai erau ele şi altele, nu se putea să se rezume la atît. Margaret spuse :

— În ce mă priveşte, e-n regulă.

— Perfect. Miercuri îmi iau zi liberă.

TIMP DE cinci ani Margaret se simţi fericită. Avea bărbatul pe care şi-l dorise. (El, în ceea ce-l privea, se dovedea surprinzător de mulţumit, surprinzător de ataşat de viaţa de familie.) Cum averea moştenită de la maică-sa îi fusese dată să şi-o administreze singură, avea acum banii ei. (Mult mai mult decît se aştepta se : tatăl ei se arătase generos.) Cumpără un imobil, o construcţie de piatră, pe Fiftieth Street, în zona de est a oraşului : mutat acolo, restaurantul prosperă. La primul etaj îşi instală biroul, iar la ultimele două, locuinţa. Nici ea, nici Georges nu aveau nevoie să părăsească în vreun fel clădirea — Margaret simţindu-se protejată şi la adăpostul oricăror griji. În fiece dimineaţă deschidea ochii cu un sentiment de nerăbdare şi curiozitate ; în fiece seară îi închidea încîntată de sine însăşi

şi de realizările de peste zi. Începu să colecţioneze celebrităţi, metodic, pe categorii (ideea îi venise într-o dimineaţă) — mai întîi grupul Algonquin. Pe pereţii biroului ei apărură tablouri reprezentînd sindrofii literare cu numeroase personaje în stare de vizibilă beţie. Cînd se sătură de mistificările acestea, trecu la politică, apoi la Hollywood, colecţionînd orice nume care îi suna cunoscut. Remobilă apartamentul de trei ori, nemaipăstrînd nici măcar o singură piesă, stabilindu-se în cele din urmă la un interior de un baroc opulent şi greoi, cu pereţi de un roşu închis.

— O să laşi casa în pace acum ? întrebă Georges.

— De data aceasta îmi place. Va trebui să găsesc altceva de făcut.

— Copii, îi zise Georges sec. Nu te-ai gîndit niciodată la asta ?

Clătină în cap :

— Nu încă.

În perioada aceea îl cunoscu pe Edward Matthews. Era jucător de baseball, iar pe atunci ea tocmai colecţiona atleţi celebri. Ca s-o întîlnească, el îşi luă abonament la acceleratul cu locuri rezervate Twentieth Century şi timp de trei luni, săptămînal, făcu naveta de la Chicago. Apoi, tot aşa de brusc cum începuse, legătura lor încetă. Prea multă pierdere de vreme pe tren, îşi spuse Margaret cu un zîmbet tăcut. De fapt, avea un alt amant, un reporter mic şi gras de la „New York Times", pe care îl părăsi pentru un irlandez înalt, un importator de cafea care locuia în acelaşi cvartal de clădiri de pe Fiftieth Street.

Georges Légier primi o scrisoare, dactilografiată și nesemnată, într-un plic cu antetul ziarului „New York Times". Verifică și se convinse că informațiile erau foarte corecte. Nu-și întrerupse programul de lucru. La miezul nopții termină cu restaurantul, îi ură noapte bună tatălui său, sărutîndu-l, și-l conduse pînă la mașina pregătită de plecare. Apoi descuie ușa apartamentului, străbătu salonul decorat în alb-negru și pătrunse în camera de zi.

Margaret îl aștepta. Nu remarcă nimic deosebit la el — cînd era obosit, Georges arăta adeseori palid, după cum adeseori intra în cameră pe tăcute. Se ridică în picioare, arătîndu-i noua pijama de lamé pe care și-o cumpărase.

— Cum ți se pare ?

Și se răsuci încet pe călcîie. În clipa în care își sfîrși pirueta, el o plesni cu dreapta, pe urmă cu stînga, izbind-o cu violență și aruncînd-o cu capul de peretele acoperit cu damasc roșu. Ea lunecă și căzu jos și rămase amețită acolo, cu picioarele țepene, asemenea unei păpuși. *Ce-i asta,* se întrebă ea, *ce-i asta ?* Simți că i se prelinge ceva pe gît ; se pipăi și-și dădu seama că degetele i se mînjiseră cu roșu. S-a dus dracului, se gîndi Margaret, o pijama care a constat-o două sute de dolari, și s-a dus dracului. Din locul ei de pe parchet îl urmări cu atenție cum trîntește scaunele de pereți, cum sfărîmă mesele în bucăți, cum aruncă lămpile pe fereastră. O luase metodic, dintr-un capăt în celălalt al odăii, distrugînd centimetru cu centimetru tot ce-i ieșea în cale. Masivele canapele și fotolii erau prea grele. Le izbi cu picioarele pînă le răsturnă. Apoi, scoțînd

un pistol de la brîu, începu să tragă în ele, foc după foc, cînd nimerindu-le, cînd trimițînd gloanțele la întîmplare, în zid. De Margaret, cel puțin pentru moment, părea să fi uitat. Arma se goli, butoiașul pentru cartușe se rotea în gol, nemaiauzindu-se acum decît un țăcănit scurt. Apucă revolverul și azvîrli cu el în candelabru ; nu-l nimeri. Margaret își duse amîndouă mîinile la ceafă, rămînînd nemișcată în poziția aceasta. Georges apucă un scaun mai mic și-i făcu vînt într-o uriașă oglindă cu rama aurită. Aceasta crăpă, cu luciul acoperit de nenumărate plesnituri, dar cu cristalul încă la locul lui. Izbi din nou, de astă dată ținînd scaunul de picior. Speteaza se prinse de marginea oglinzii, se prinse și rămase agățată. Smuci cu putere ; oglinda se înclină, scăpă din cîrlige și se prăbuși. Georges era atît de orbit de furie — mai tîrziu Margaret își puse întrebarea dacă nu cumva în tot acest timp el acționase cu ochii închiși — încît, pînă în clipa cînd se prăvăli peste el, nici măcar nu o văzu.

Margaret se gîndi : Simt cum mi se prelinge pe gît. Cît sînge poate să piardă omul pînă să fie ceva grav ? Georges e pe jumătate îngropat sub oglindă. După toată osteneala pe care mi-am dat-o ca s-o aduc intactă aici, uite-o acum cu ornamentele făcute zob. N-avea nici o zgîrietură pe ea, o piesă Empire grozavă, în perfectă stare, nici o scrijelitură, iar el a sfărîmat-o. Trebuie să adun bucățelele, poate le încleiez la loc. O să pun să se sufle un strat mai gros de aur ca să acopere crăpăturile. Era o oglindă splendidă... De ce nu se mișcă ? Să anunț poliția sau să chem

un doctor ? Chem doctorul. Ce număr are ? L-am uitat. Pur şi simplu mi s-a şters din minte. Doamne, ce durere de cap !

Cînd poliţia sparse uşa de la intrare şi pătrunse în casă, Margaret mai stătea încă lîngă telefon, în picioare, cu receptorul în mînă, chinuindu-se să-şi reamintească numărul. Nu auzise nici bătăile în uşă, nici strigătele lor.

CU PIELEA capului bine cusută şi cu o pălărie nouă care să-i ascundă porţiunea rasă din jurul rănii — în timp ce Georges se afla tot la spital cu o fractură craniană şi cu un braţ rupt — Margaret se duse la Reno. Georges nu-i trimise nici o veste. Socrul ei se opuse plecării :

— Tu îl iubeşti, iar eu îmi cunosc băiatul, e îndrăgostit de tine...

— Uite ce, îi răspunse ea, n-am deloc poftă să mă las omorîtă de fiul dumitale.

— Şi-a ieşit din fire ; un bărbat îşi iese uneori din fire.

Margaret se uită curioasă la faţa roşcată, mică şi rotundă a omului care, în neliniştea lui, ţopăia încoace şi-ncolo ca o minge. Parcă-i un oberchelner, îşi spuse, un oberchelner foarte nervos şi agitat... Apoi se gîndi cu dezgust : Ştiu eu motivul pentru care e atît de îngrijorat...

— Ascultă, nu are de ce să-ţi fie teamă. Puteţi să vă păstraţi restaurantul. Nu ţin neapărat să-mi retrag banii.

Brusc, socrul ei se opri din fîţîială.

Era tot numai ochi şi urechi. Atent, cugetă ea, la ceea ce i-ar place să audă...

— Cu timpul puteţi să cumpăraţi şi partea mea. Sau altceva de genul ăsta. Orice vreţi. Mie mi-e perfect egal. Însă nu trebuie să te frămînţi pentru atîta lucru.

Şase săptămîni mai tîrziu, formalităţile de divorţ fiind încheiate, Margaret expedie ultima ei telegramă pe adresa lui Georges : „Oglindă spartă şapte ani de ghinion. Ai grijă." Pe urmă o luă înapoi spre hotel. Gîndindu-se : Acum, ce să fac ? Încotro s-o apuc ? Pot să mă duc oriunde, dar am nevoie totuşi de o localitate.

Ajunsă la hotel, chiar acolo în holul larg şi cu palmieri pe margini, îi zări : bărbatul înalt şi masiv ; femeia suplă şi înaltă. „Pentru Dumnezeu !" Îşi continuă drumul, cu pas neclintit, străduindu-se să-şi compună un zîmbet politicos.

Trebuia să găsească ceva de spus. Ceva scurt şi direct. Ceva care să pună definitiv lucrurile la punct.

— Formidabilă întîlnire, papă ! zise ea. Care din voi divorţează ?

N-a fost prea grozav, reflectă ea. Ar fi putut s-o ticluiască şi mai bine, dacă ar fi avut un răgaz mai mare. Totuşi, nici aşa n-a fost rău. Merita să vezi aerul caraghios de pe mutrele lor. Şi i-a făcut să priceapă că nu veniseră acolo ca s-o salveze.

MARGARET SE întoarse la New Orleans. Cred, într-adevăr, că ăsta e locul meu, se gîndi ea. Ori de cîte ori nu-mi place undeva, aici vin.

Acasă la tatăl ei îşi spuse : M-am născut şi am crescut aici şi niciodată n-am observat cît de

dărăpănată-i clădirea. Cît de crăpate-s scările de cărămidă roșie și cum plesnește stucul pe ea din cauză că se lasă zidurile. Cît de tare huruie și zăngăne tramvaiele și cum se zguduie temelia la trecerea lor. Cît de nenorocite-s odăile ; de douăzeci de ani nimănui nu i-a mai păsat de ele. Ca salonul ăsta, de pildă : tapiserii false pe pereți, porțelanuri cu îngeri rotofei pe policioara căminului și un șemineu atît de mic încît pare o gaură. O gaură neagră. Nici nu-i de mirare că nu arde bine focul... Aruncă o privire înspre grătar. Doar cîțiva cărbuni mai scoteau minuscule scîntei roșii.

— Papà, zise ea, locuința asta e îngrozitoare. Trebuie să te muți.

— Dacă nu-ți convine, găsește alta.

Margaret se uită cu mare atenție la bărbatul acesta înalt și bătrîn, cu fața roșcovană și plină de zbîrcituri, cu capul pleșuv și lucios. *Cîteva zvîrcoliri ale lui și ale mamei, și iată-mă pe mine. Legată de el pentru totdeauna. Cum să te lepezi de propriul tău tată? Șerpii își leapădă pieile, năpîrlesc și și le lasă pe pămînt. Cum să te descotorosești de începuturile tale, de genele tale?*

— O să-ți găsesc o casă potrivită, papà, și o să am grijă de ea. O să locuiesc împreună cu tine ca o adevărată fiică ascultătoare.

— În ordine, răspunse Bătrînul.

— Însă de afacerile mele mă ocup singură.

Răscoli cu vătraiul focul ce ardea mocnit ; jeraticul acoperit de un strat de cenușă ieși la iveală, izbucni o clipă în flăcări, ca imediat să se stingă la loc.

— Am avut o casă bună și la New York, dar aici o să am una și mai bună.

— Și viitorul tău soț ?

— Mă îndoiesc.

Suflă în cărbuni, așteptînd să vadă dacă a reușit să-i ațîțe. Fără rezultat.

— Îl mai iubesc încă pe Georges.

Bătrînul își împreună palmele într-un gest calm :

— Atunci, pentru ce ceilalți ?

— Nu știu, papà. Niciodată n-am priceput.

Pendula din salon bătu jumătatea orei. Margaret își ridică ochii la ea :

— E primul lucru de care trebuie să scăpăm, nenorocita asta de pendulă !

— De acord, zise Bătrînul.

— Acum, la odihnă.

Puse mîna pe o sticlă de scotch, o agită să verifice dacă-i plină, apoi luă o alta nedesfăcută.

— Mă duc să mă culc. Ne vedem mîine seară sau poate poimîine.

— De acord, repetă Bătrînul.

MARGARET BĂU de-a dreptul din sticlă, puțin cîte puțin și cîntînd după fiece înghițitură : „Peste rîu și prin păduri, la bunica ne duceam." Și ce dacă ? Trage-i o dușcă, milady. Salutare și drum bun, Georges. Mergi și te ia de mînă cu Harold. Să crească lista foștilor soți. Încă vreo cîțiva și-o să avem un club. Așa. Uite că apare și prima împleticeală. Pornesc călușeii. Mai întîi, alunecă roțile. Atenție la scîrțîit, la scrîșnetul metalic. Mai ia o înghițitură. Și așteaptă. În scurt timp camera va începe să se învîrtească. Mereu și mereu. Ca o morișcă. Acum, mișcarea perfect rotundă se turtește și cercul devine o

elipsă. Dintr-o rotire orizontală și la suprafață, se transformă într-un vîrtej spre adîncuri. Și la fund de tot, întuneric beznă. Într-acolo mă-n-drept. Ura pentru mine !

Se întinse pe spate, cîntînd *Veni, Creator Spiritus.*

Oare călugărițele n-ar fi mîndre de mine ? Toate psalmodierile acelea gregoriene monotone ! Șirurile de note, mărunte și negre, rînduite ca la paradă de-a lungul foilor. Vocile plăpînde, subțiri ale fetelor. Răsunînd, sub bolțile capelei, nedeslușit și impersonal. Înveșmîntată în uniforma ei, bluză albă și fustă albastră, Margaret stătea în obscuritatea aceea cu reflexe de lemn lustruit. Veșnica obscuritate din dosul vitraliilor. O pălăriuță rotundă, o față mică și ovală, uită-te la mine, Dumnezeule, uită-te la mine, eu, Margaret Mary Oliver. A patra pălărie de la capătul șirului de bănci ; numără-ne și-ai să mă descoperi printre celelalte. Aliniate ca albinele în stup, sorbind din mierea sunetului, vechiul și firavul sunet. Nici măcar o orgă cu tuburile vibrînd. Fă o minune, Doamne, fă ceva. Dacă-ți pasă de credința mea. Dă-mi o sută de puncte la examenul pe care-l susțin mîine la matematică. Tradu-l pe Vergiliu în locul meu. Fă-mă frumoasă în așa fel încît bărbații să rămînă cu ochii la mine pe stradă. Numai fă ceva... Dumnezeul ascuns în lacra aceea încuiată de pe masa altarului. De ce se încăpățîna Dumnezeu să trăiască acolo în întuneric, cînd ar putea să se reverse în jur, să zboare laolaltă cu vînturile, să călătorească pe razele de soare ? Pentru ce să aștepte să-l scoată de acolo un preot și să-l lase liber într-o capelă jilavă și plină de

femei care se gîndesc la cu totul altceva ? Cu excepția poate a călugărițelor. Dar oare călugărițele gîndesc ? Chipurile lor sînt goale de orice expresie. Arată de parcă nici n-ar respira. Poate că nădăjduiesc și ele să se înalțe precum cutare sfîntă, să colinde prin spațiu, întinse și țepene ca o scîndură de călcat, să plutească asemenea unui planor de hîrtie, cu rochiile negre fîlfîind, cu vălurile scrobite foșnind și fîșîind... Cîndva s-a rugat și ea pentru asta, s-a rugat cu ardoare, a aprins zilnic lumînări și candele roșii, ba chiar a făcut și o novenă. Eu nu-mi doresc să zbor, Doamne, și nu vreau să fiu însoțită nici de tunete, nici de fulgere. Dar mișcă-mă numai un pic. Înalță-mă barem cu o palmă deasupra scaunului. Ridică-mi picioarele de la podea. Sau zgîlțîie-mă dintr-o parte în alta, o singură clătinare, și gata. Doar o singură dată.

Margaret zîmbi cu ochii pironiți în tavan. Unica mișcare de acest fel ce mi-a fost dat s-o simt vreodată provine de la sticla de scotch.

Cercul se lărgi în volute mai mari. Minunat, minunat ! Pe aici ne e drumul. Încă o tură, Margaret, și muntele va fi înconjurat, și muntele va fi înconjurat...

Oare cînta cu voce tare ? Nu era sigură ; prea mult zgomot ca să-și dea seama. Într-adevăr, angrenajul uzat scîrțîia, scrîșnea. Avea nevoie să fie uns. Ascultați tărăboiul. Formidabil. Muzica sferelor. Acum ocolim dudul...

Punctul acela din adînc, complet scufundat în beznă, nu era ușor de atins. Trebuia să mergi încetișor ; o greșeală, și ai scăpat cîrma și ai

căzut în lături și vii de-a berbeleacul înapoi de unde ai plecat.

Se uită la ceasul brățară, dar parcă nu mai vedea acele. Cam cețos aici. Cum poate ceața să pătrundă în cameră ? În perete era o crăpătură. Din crăpătura care se clătina de mama focului se ivi o mînă, o mînă micuță, colorată în alb și negru, fluturînd și făcîndu-i semne. Politicoasă, Margaret îi întoarse salutul. Întotdeauna trebuie să te porți politicos cu crăpăturile. Se întinse din nou după sticlă. Ușurel, fetițo, ușurel... De data asta am reușit. Iată că cercul și-a atins limita, iată și fundul. Am reușit.

O ploaie de crini galbeni, de o formă desăvîrșită, răpăi în întuneric.

— EI, EXCLAMĂ Bătrînul, credeam că te-am pierdut dintre noi !

— Ce zi e azi ?

— Joi !

— Și cît e ora ?

— Două și douăzeci și două.

Bătrînul își întinse mîna și o lăsă să se uite la ceas.

Margaret și-l potrivi pe al ei cu exactitate.

— Înapoi la viața planificată... Papà, ce cauți acasă în toiul zilei ?

— Mă întrebam dacă să chem un doctor sau un cioclu.

— Stăteai acasă pentru că erai îngrijorat ?

— Ți se pare stupid ?

— E adorabil, papà. Pur și simplu nu mai sînt obișnuită ca oamenii să se poarte drăguț cu mine.

— Ești mai obișnuită să-i pocnești cu oglinzi în cap.

— Atîția ani petrecuți cu Georges, atîtea clipe frumoase în care totul a mers bine, iar eu nu-mi amintesc decît de ziua aceea din urmă.

— Se-ntîmplă, zise Bătrînul.

— Am de gînd să beau trei cești de cafea și apoi să mă duc la coafor.

Își trecu degetele prin părul sîrmos.

— Și pe urmă o să-mi găsești și mie o casă nouă ?

Acum o tachina.

— Sigur, răspunse ea. Și tot eu am să-ți conduc și gospodăria. Exact ca mama.

Rămase un moment cu privirea ațintită la biblioteca din lemn de stejar, de pe peretele opus. În spatele geamurilor nu existau decît patru cărți, cu coperțile decolorate de vreme și scrisul necitеț. Ce-ar putea să fie oare — tatăl ei nu citea — și de unde proveneau ? Patru cărți și șase, nu, șapte figurine de porțelan. Cîțiva elefanți înșirați. O cucoană trandafirie cu o umbreluță de soare. Dumnezeule mare ! Un pudel cu o minge pe nas. Oare toate acestea datau de pe timpul mamei sale ?

— Papà, cum era mama ?

Bătrînul păru surprins.

— Cum *arăta* ea ?

— Nu știu, răspunse el.

SE SIMȚEA foarte somnoroasă și foarte obosită. M-am îmbolnăvit de hepatită, se gîndi ea. Sau m-a mușcat vreun țînțar infectat și am căpătat o encefalită. Ori am o tumoare pe creier și

după operaţie o să umblu cu bandaje în jurul capului şi o să arăt ca un zeppelin.

Anna o întrebă :

— Margaret, eşti cumva însărcinată ?

— Ce te face să crezi asta ?

— Ceva în trăsăturile feţei tale, expresia.

Margaret încruntă sprîncenele, încercînd să-şi amintească.

— Mi se pare că am avut grijă de fiecare dată.

— Acum vei fi obligată să te măriţi, constată Anna. Există vreunul care-ţi place ? Vreau să spun, cineva cu care ai putea să te căsătoreşti ?

Margaret clătină din cap a nepăsare.

Adînc în măruntaiele ei, simţea parcă un zvîcnet. O zbatere ca de peşte. Fătul minuscul agitîndu-se încovrigat sub învelişul lui. Balaurul în ou. Spintecînd aerul cu coada, şuierînd, stîrnind apele primordiale.

Îşi ridică ochii şi se uită la chipul surorii ei, atît de blînd şi atît de senin. Ca o ceaşcă de porţelan, cugetă ea. Ai putea s-o sfărîmi în bucăţi, dar tot de nepătruns rămîne. Nu atît pojghiţa strălucitoare, cît încrederea în propria-i voinţă.

— Anna, îi răspunse ea, n-am de gînd să mă mărit.

Gura Annei, frumos şi discret rujată, se strînse cu severitate.

— Şi copilul ce nume va purta ?

— Mda, medită ea.

Numai ce şi-a mişcat puţin codiţa, o zvîrcolire neaşteptată, un boţ de carne acolo, şi să provoace atîta nelinişte !

— Aş putea să-i dau numele tatei. O să se bucure.

— Crezi ?

Margaret izbucni în hohote de rîs.

— Anna, cînd o să încetezi şi tu o dată să nu mai fii la nesfîrşit gospodina perfectă şi mama desăvîrşită şi Sfînta Fecioară şi toate celelalte ?

Probabil că şi-a jucat prea mult rolurile astea, îşi spuse Margaret, ca să nu fi intrat cu adevărat în pielea lor.

— N-ai observat încă ? Pentru papà eu nu-s decît o jucărie, un simplu amuzament.

PE MARGARET sarcina o aruncă într-o activitate febrilă. Se lua la întrecere cu pruncul, lupta din toate puterile împotriva neîntreruptei îngroşări a pîntecelui. Neclintită în hotărîrea ei, bătea drumurile cercetînd case, terenuri, consultînd antreprenori şi arhitecţi. Şi nu găsea nimic. Pînă cînd, într-o dimineaţă, îi căzură ochii pe prima pagină a ziarului :

— Papà, s-a sinucis John Maroney !

Bătrînul dădu din cap.

— Pare-se că în baie şi că s-a slujit de o puşcă de vînătoare, preciză el.

Margaret făcu o mutră mirată.

— Presupun că s-a gîndit că baia o să fie mai uşor de curăţat, o lămuri tatăl.

Sinuciderea îl amuză, constată Margaret. Era un lucru ciudat, neobişnuit, ceva nostim.

— Drept care, va trebui să desfiinţăm camera aceea, zise ea.

— Ai de gînd să cumperi locuinţa ?

— E o casă bună. Cine urmează să se ocupe de proprietate ?

— Dar bine, omul nici măcar nu-i îmbălsămat încă.
— Fă o ofertă.
— Înainte de înmormîntare ?
— Or să vrea să scape cît mai repede de ea. În bună măsură, tocmai datorită tăticului care a împroşcat de sus pînă jos pereţii.
— Margaret Mary, zise Bătrînul, ai un simţ al umorului înfiorător.
— Exact ca al tău.
— Vrei într-adevăr casa ?
— Credeam că-i o treabă stabilită.
Şi azvîrli cît colo ziarul.
— Nu cred că-i cazul să ne luăm încă o dată la harţă pentru bani, adăugă ea.
Bătrînul rămase uluit.
— Cum poţi să vorbeşti aşa cu bătrînul tău tată ?
Margaret îl privi drăgăstos.
— Ştii, papă, exclamă ea, dacă te-ai sinucide tu m-aş simţi îngrozitor.
— Faptul acesta o să mă facă să-mi iau degetul de pe trăgaci.
— Oh, pentru Dumnezeu !
Se ridică în picioare, plină de neastîmpăr.
— Hai, cumpără-mi casa.

I-O CUMPĂRĂ chiar în cursul acelei luni. Cu pîntecele din ce în ce mai bombat, Margaret se ţinea scai de arhitect şi de antreprenori.
— O vreau gata înainte de a se naşte copilul, le ceru ea.
— Exclus, observă Anna, asta chiar că nu se poate.

Plecaseră împreună să vadă casa pe jumătate terminată.
— Să mai angajăm ceva oameni.
Surîsul blînd al Annei reapăru :
— În momentul de faţă sînt mai mulţi oameni aici decît pot lucra. Vezi ? Se împiedică unii pe alţii.
Margaret îşi ascunse necazul într-un zîmbet forţat :
— Într-adevăr, arată de parc-ar fi o antrepriză a Oficiului de plasare a şomerilor. Sărăcuţul de el, va trebui să se nască fără acoperiş deasupra capului !
— Ai spus „el" ?
— Bineînţeles, răspunse Margaret, e băiat şi-l cheamă Joshua. N-aş accepta o fată, nu-i de mine. N-aş face eu o asemenea greşeală.

ERA BĂIAT. Veni pe lume în dormitorul Margaretei, pe jos, într-o băltoacă de lichid mirosind a amoniac şi cu firicele verzui în el. Zăcea pe covor, cu spirala vîscoasă a cordonului ombilical încolăcită alături. Anna îi curăţă la repezeală gura şi nasul.
— Pe unde umblă nenorocitul ăla de doctor ?
Margaret, chircită încă între piciorul patului şi scaun, spuse :
— Pînă acum nu te-am auzit niciodată ocărînd.
— Margaret, ştii cumva dacă buricul se taie pe loc sau aşteptăm pînă iese placenta ?
Margaret închise ochii apucată de un nou spasm, ceva mai puţin violent.
— Arată îngrozitor !
Cu un zgomot de uşi trîntite, apăru doctorul.

— Doamne sfinte ! se sperie el. Doamne sfinte !
Margaret își șterse fruntea de sudoare :

— Ai cam întîrziat la petrecere.

— Scumpă doamnă, uneori durerile facerii durează puțin.

— N-a durat puțin. Povestea a început de vreo șase ore.

— Oh, Margaret, o căină Anna. Oh, Margaret, de ce n-ai spus nimic ?

— Voiam să văd dacă-s lașă.

— Scumpa mea doamnă !

Doctorul îi luă grăbit pulsul. Pe urmă se ocupă de copil.

Margaret se ridică în picioare. Dumnezeule, îmi ies mațele ; parcă aș fi un ciorap întors pe dos.

Lăsînd o dîră lipicioasă în urma ei, reuși să se urce în pat. Era foarte obosită și somnoroasă. Auzea lumea agitîndu-se în jur, ca și gunguritul ca de porumbel al copilașului. Se întoarse cu fața în jos, ostenită de moarte, apăsîndu-și de pat burta dilatată și fleșcăită.

Era în septembrie, 1941.

CU ANI mai tîrziu, Margaret se gîndi că toate nenorocirile se petrecuseră între 1941 și 1945. Toate războaiele, cel public și cele personale. Toate dezastrele, vizibile și invizibile...

Robert Caillet, cu o comisie navală nou înființată, plecă în Anglia. Bătrînul avu primul necaz cu inima, primul infarct și prima paralizie. Și tot atunci se petrecu și povestea cu Anthony, fiul Annei.

Da, se gîndi Margaret cu o cumplită amărăciune, au fost ani îngrozitori.

ANTHONY

CÎND ERA foarte mic, credea că mama lui e Fecioara Maria. Era exact ca în poze : același păr negru strîns la spate, același zîmbet, aceeași rochie albastră. Era chiar foarte sigur că, o dată sau de două ori, îi și văzuse nimbul strălucitor din jurul frunții.

Cînd însă povesti acest lucru, tatăl său rîse cu un accent aspru și mînios în glas :

— I-ai început prea devreme educația religioasă, Anna. Suprimă-i regimul sever de cărți bisericești, mai înainte ca băiatului să-i intre în cap că-i Isus Hristos.

— Ești dur cu băiatul, răspunse calmă ca întotdeauna mama. Îl derutezi complet.

Dar nu era așa, se gîndi Anthony. Cel puțin de atunci încoace. Tatăl său clarificase perfect lucrurile.

Lui Anthony i se părea că există două lumi : una cînd tatăl său era acasă, și alta cînd nu era. Cînd nu era acasă, totul părea învăluit în tăcere, asemenea unei umbre care s-ar furișa pretutindeni. Toată lumea zîmbea încontinuu, se mișca încet, se purta amabil și prevenitor și serios. Și, bineînțeles, toți îl iubeau. Mama, bonele, toți îl iubeau foarte mult. Totuși, era atît de șters totul, atît de fără viață ! Pînă și mătușa Margaret, atunci cînd venea, vorbea în șoaptă, iar băiețelul ei avea aerul că plînge mai potolit ca de obicei.

Cînd tatăl lui se afla acasă, se vorbea cu voce tare, izbucneau discuţii în contradictoriu. Servitorii se învîrteau de zor, casa se umplea de freamăt şi glasuri omeneşti. Anthony însuşi se simţea vibrînd de o aţîţare contagioasă.

— Hei, Anthony, îi striga tatăl său în fiecare duminică dimineaţa, vii cu mine la o plimbare cu barca ?

Plecau pe lac, numai ei doi, iar atunci cînd tatăl său considera că ajunseseră destul de departe, cobora pînzele şi rămîneau acolo, plutind nemişcaţi tot restul zilei.

Făceau acest lucru în fiecare duminică, pe orice vreme. Uneori, în ciuda hainelor groase, Anthony dîrdîia de frig. Alteori, cînd trăsnetele se prăbuşeau cu zgomot în apa din jur şi barca se zgîlţîia din toate încheieturile sub bubuitul tunetului, tremura de frică. Iar alteori, din cauza soarelui prea puternic, se trezea cu arsuri.

După una din aceste duminici fierbinţi şi orbitoare, în timp ce stătea cuviincios la cină, simţi cum i se învîrteşte capul şi-l apucă greaţa ; îşi lăsă mîncarea neatinsă pe farfurie.

Mama observă :

— Sper că n-ai stat prea mult în soare, Anthony !

— N-are nimic, zise tatăl.

— I s-a cam roşit pielea, Robert.

— Bine, bine, după masă o să-l ungi cu puţină alifie de faţă.

Şi-i făcu băiatului cu ochiul printre cele două lumînări pîlpîind egal.

— După asta, adăugă tatăl, tu o să te linişteşti, iar el o să miroasă mai frumos.

Fără nici o grabă, accentuînd anume gestul, conştient că maică-sa îl priveşte, Anthony făcu şi el cu ochiul, în semn de răspuns. Văzu cum faţa tatălui dispare şi apare la loc. Îi văzu zîmbetul complice şi se simţi mai bine.

Cînd însă se duse la culcare, începu să se frămînte şi să se răsucească pe toate părţile, cu pielea dogorindu-i şi cu dureri de cap. Deşi nu-i ceruse, mama sa îi aduse o aspirină. Probabil că stătuse la uşă şi auzise cum scîrţîie arcurile patului.

— Arzi ca focul !

Îşi aruncă ochii prin cameră. Anthony cunoştea foarte bine căutătura asta a mamei : îl urmărea dimineaţa, înainte de a pleca la şcoală, pentru a-l controla dacă-i corect îmbrăcat. Aluneca peste fiecare încăpere, ca să se convingă că s-a deretícat. Se fixa zilnic asupra tatălui, cînd acesta revenea de la treabă. Era o privire calmă, senină, impersonală.

— Mamă, o chemă el.

Aproape chiar înainte de a-şi fi dat seama ce doreşte să spună, vorbele şi fuseseră rostite :

— Cînd pleci, vrei să stingi candela ?

Se întoarse întrebătoare spre el.

— Te rog !

Şi întinse mîna înspre altarul mexican, sumbru şi rudimentar cioplit, pe care licărea o candelă roşietică.

— Nu-l mai vreau.

— Dar e un lucru vechi şi frumos !

— Dacă-ţi place, pune-ţi-l la tine în odaie.

Niciodată tatăl său n-ar fi suportat un asemenea obiect.

— Hai, culcă-te, îi zise ea și plecă.

Anthony apucă un scaun, îl tîrî pe podea și stinse singur candela.

O săptămînă mai tîrziu, aflîndu-se la masă, o rugă din nou :

— Mamă, nu vrei să-mi scoți altarul de pe perete ?

— Să-l dau jos ?

— Exact ! Asta ți-a cerut băiatul, rîse batjocoritor tatăl. Bănuiesc că s-a săturat să se tot uite la lucruri urîte.

Chipul mamei nu exprima decît o stăpînită curiozitate și o binevoitoare atenție, ceea ce-l făcu pe Anthony să înțeleagă că e foarte afectată și furioasă.

— Vorbești serios, Anthony ?

— Da, mamă, îi răspunse el politicos.

— Anna, zise tatăl, băiatul are și el părerile lui.

— Nu găsesc deloc amuzant ce spui, Robert.

Anthony se rezemă de speteaza scaunului, plin de speranță. Aveți de gînd să vă încăierați ? Niciodată nu v-am văzut certîndu-vă cu adevărat. O să binevoiți, în sfîrșit, să vă ocărîți ? Să urlați unul la celălalt ?

— Ei, Anna, trebuia să vină o vreme cînd se va sătura și băiatul să-l tot dădăcești ce să gîndească și ce să facă.

Aproape șoptind, mama replică :

— Am încercat și eu să-mi învăț copilul cum să se poarte.

Acum, își zise Anthony ; acum...

Însă tonul tatălui era amabil și conciliator :

— Și ai reușit de minune. Uită-te la el numai : cel mai strălucit elev din clasa lui și un gentleman desăvîrșit.

Așadar, reflectă Anthony, astăzi tatăl său n-avea chef de scandal. Poate că totuși...

— Nu-mi place școala la care merg, protestă el cu vehemență, bosumflîndu-se puțin, ca pentru a sublinia că nu glumește. Nu sînt decît călugărițe. Nu s-ar putea ca la anul să merg în altă parte, tată ?

Poate că asta îi va pune pe roate. E o provocare directă, să vedem ce se întîmplă. Cu coada ochiului — avu grijă să nu privească de-a dreptul — o zări pe maică-sa cum se foiește pe scaun. Uite că începe, își spuse el chicotind în sinea lui. De data aceasta a izbutit.

— Nu, răspunse mama. E o școală bună.

— Să vedem, zise tatăl. E posibil să găsim una care să-ți convină mai mult.

Mama se ridică în picioare.

— Termină-ți, te rog, masa, Anthony.

Și ieși din cameră.

Nici un fel de invective, nici un fel de țipete... Destul de neplăcut.

Tatăl sună și ceru să i se mai aducă vin.

— Și un pahar pentru băiat !

Anthony urmări cu mare seriozitate cum tatăl îi umple paharul pe jumătate cu apă, ca după aceea să-i toarne și vin. Dintr-un roșu intens, lichidul se subție și se preschimbă într-un roz pal.

Tatăl zise :

— Niciodată să nu te lași scos din sărite de o femeie. Maică-ta s-a înfuriat, dar pînă mîine

îi trece. Şi nu există nici un motiv să ne stricăm seara din cauza proastei ei dispoziţii.

Anthony îşi ridică paharul, atent, încercînd să-l imite pe Ronald Colman. Încercă să-i imite şi zîmbetul discret, din colţul buzelor, însă nu-l nimeri. Va trebui să mai exerseze.

— Uite ce, i se adresă tatăl. Eu mă duc la bunicul tău. De ce să nu vii şi tu cu mine ?

— Am de făcut lecţiile.

— Mai dă-le-ncolo de lecţii ! Dacă te las aici, maică-ta te va mînca de viu.

— Nu mi-e frică de ea, declară Anthony.

— Nici măcar n-o să-i spunem că plecăm. În felul ăsta scăpăm de o mulţime de necazuri.

TATĂL SĂU zise :

— Ne-a gonit Anna de-acasă, aşa că ne-am refugiat aici.

Nu-i prea spirituală explicaţia, se gîndi Anthony, şi mai ales nu-i adevărat. Totuşi, în ochii bunicului se citea amuzamentul.

— Îl înveţi pe băiat cum să se poarte cu femeile, spuse Bătrînul.

Nu arată deloc bine, constată Anthony. Avea o culoare ciudată, o paloare de piele bronzată cîndva şi ştearsă, ofilită de vreme.

Anthony descoperi un volum nou din colecţia *Redbook :* era un roman cu Nero Wolfe, pe care-şi dorea să-l citească, ceva în legătură cu sustragerea şi substituirea unor bijuterii şi cu războiul civil din Spania.

Aproape că terminase cartea, cînd tatăl său îl întrebă :

— Ce-ai zice să ne petrecem noaptea la cabană ?

— Bineînţeles, acceptă Anthony. Grozav !

Bunicul îi conduse pînă la uşă. Probabil că e foarte obosit, se gîndi Anthony. Picioarele nu păreau să se sprijine prea bine pe p. înt, iar cînd păşea, şi le lăsa în jos cu mare dit. ultate, ca şi cum n-ar fi fost foarte sigur de locul pe care calcă. Iar braţele nu i se mai legănau echilibrat pe lîngă trup, ci îi spînzurau într-un soi de bălăbăneală rigidă. De parcă i-ar fi fost înţepenite din umeri.

Aşa e cînd eşti bătrîn. Anthony încercă să se închipuie pe sine însuşi la vîrsta bătrînului, să-şi imagineze mîinile atîrnîndu-i în felul acesta, călcîiele lovind atît de greoi solul.

Ce simţi cînd îmbătrîneşti ? O fi oare ca o oboseală continuă ? Sau e vreo senzaţie aparte, aşa cum înotul e o senzaţie aparte şi cum ţinutul respiraţiei e o senzaţie aparte ? Cînd eşti bătrîn eşti altfel ? Ca de pildă... dar oare un prunc se simte cît de cît deosebit, pentru că e prunc ? S-ar cuveni să ştie, însă nu-şi putea aminti. Atîtea lucruri de genul ăsta, răspunsuri pe care ar fi trebuit să le cunoască, dar pe care le uitase, totuşi.

Bunicul spuse :

— Pic de somn !

— Şi eu la fel, mărturisi Anthony.

Tatăl pufni dezaprobator :

— Cum crezi c-ai să fii în stare să umbli după fete dacă oboseşti atît de iute ?

Peste cîteva clipe, Anthony se instala pe bancheta din spate a maşinii. Mai înainte însă de a

adormi buștean, se surprinse întrebîndu-se cam ce trebuia să cunoască el în legătură cu fetele. La școală nu erau decît băieți, iar despre ei știa totul.

TATĂL SĂU îl deșteptă zgîlțîindu-l. De jur împrejur, întuneric beznă. Doar cîteva crîmpeie de stea înfipte pe cer.

— Gata, am ajuns.

Intră în cabană ținîndu-se după lanterna tatălui său și, în timp ce acesta aprindea lămpile și deschidea ferestrele, se tîrî cu chiu cu vai, ca să se cuibărească în cel dintîi pat întîlnit în cale. Dis-de-dimineață simți miros de cafea și se sculă clătinîndu-se încă pe picioare, cu ochii pe jumătate închiși.

Tatăl stătea pe terasă. Era la revărsatul zorilor și de pe brațul rîului, chiar la suprafața apei, se ridicau aburi ușori, iar chiparoșii de pe malul celălalt apăreau învăluiți într-o pîclă cenușie. Nimic nu se clintea ; doar o păsărică ciripea monoton în ceața depărtării.

— Dormit bine ?

— Strașnic. O să întîrzii la școală.

— Iar eu o să întîrzii la lucru.

Tatăl purta costumul negru și cămașa albă de ieri, cu cravata îndesată în buzunarul de la jachetă. Pe fundalul rîului și al bălții, se gîndi Anthony, hainele acelea arătau caraghios.

— Vrei puțină cafea ?

— Nu, zise Anthony. Da.

Tatăl rîse :

— Frumos răspuns.

Cafeaua mirosea a casa bunicului. Marele hol de la intrare, scara în spirală, căminul străjuit de scaune îmbrăcate în pluș verde, toate acestea îi pluteau pe dinaintea ochilor neclar, șterse de prezența arborilor de chiparos, a ferestrelor murdare și a mobilelor de campanie din lemn de arțar. E dorul de casă, își spuse. Atîta numai că nu era pentru propria-i casă.

— Cafeaua miroase exact ca locuința lui.

Tatăl înțelese :

— Locurile își au mirosurile lor. Și eu îmi amintesc de cîteva.

Dădu din umeri, apoi adăugă :

— Imediat ce-ți piepteni părul, ne urcăm în mașină și plecăm înapoi.

Anthony se spălă pe față în apa din bazin, care avea un iz ciudat, și se șterse de poala cămășii. Căută un pieptene, dar pe măsuța din dormitor nu găsi decît o perie cu fire lungi, mătăsoase și cu mîner de abanos. O luă și se opri cu ea, ridicată în lumina transparentă de primăvară, șovăind. Încîlcit acolo, în perie, văzu un lung fir blond. Se uită încă o dată. Mai văzu, amestecate și încurcate între ele, și altele mai scurte. Le răsuci între degete, examinîndu-le... Se simți nemaipomenit de ușurat. Știuse tot timpul. Bineînțeles că da. Aici, împreună cu tatăl său, veneau femei... Iar acum, el, Anthony, se afla tot aici. Tatăl său îl adusese în acest loc special, în acest loc secret... Rămase nemișcat, cu ochii la perie, zîmbind și întrebîndu-se cum o fi arătînd oare ființa aceea... Tatăl îi strigă :

— Gata, Anthony ?

Continuă să zîmbească, uitîndu-se la perie ; pe

urmă, cu gesturi foarte încete, foarte supravegheate, şi-o trecu prin cap amestecîndu-şi propriul său păr cu părul blond. Se simţi satisfăcut şi mîndru de ispravă.

VARA ACEEA şi-o petrecu la Port Bella cu mama sa. Tatăl nu apăru deloc. Nici măcar o singură dată. Din cînd în cînd mai venea mătuşa Margaret, iar Joshua, fiul ei, rămase şi el cîteva săptămîni, însoţit de bone. Şi, bineînţeles, bunicul venea în mod regulat în fiecare week-end.

PE LA sfîrşitul lunii august, cu nesfîrşitele ei zile secetoase şi insuportabil de înăbuşitoare, într-o după-amiază Anthony stătea cu mama sa, jucînd cărţi, în pavilionul de vară orientat cu faţa spre golf.

— Anul ăsta tata nu mai dă deloc pe la noi, zise el.

Mama amesteca netulburată cărţile.

— Cînd va avea timp, va veni.

— Bunicul vine.

Se apucă să le împartă :

— Hai, joacă !

Anthony îşi luă cărţile.

— Mamă, ţi-ai pus vreodată întrebarea de ce s-a căsătorit tata cu tine ?

Îi răspunse cu tonul cel mai sobru, fără nici o ezitare :

— Nu.

— Te-a iubit ?

— Eu l-am iubit, Anthony, şi asta-i aproape acelaşi lucru, îi explică ea la fel de grav.

Dădu din cap a încuviinţare. I se părea că înţelege. Nu atît cuvintele, cît ceea ce se ascundea în spatele lor.

— Crezi că s-a însurat cu tine din cauza banilor ?

— Cu mine sau fără mine, tatăl tău oricum ar fi făcut rost de bani.

Dintr-o dată i se tăie pofta să mai discute. Îi era ciudă pe ea că nu schimbă subiectul. Pentru ce era întotdeauna atît de serioasă cu el, pentru ce-l trata întotdeauna ca pe un om mare ? Pentru ce să fie întotdeauna atît de cinstită ? Insuportabil de cinstită... Expresia îi plăcu şi şi-o repetă : insuportabil de cinstită.

— Îţi tremură mîinile, Anthony.

Cărţile pe care le ţinea în mîna stîngă vibrau vizibil. Le lăsă imediat jos. Mereu îl trăda trupul. Le împinse cu un gest violent pînă în mijlocul mesei.

— Pur şi simplu m-am săturat de casa asta de la ţară. Aş vrea să înceapă şcoala.

O porni cu mers ţanţoş pe pajiştea decolorată de soare, îndreptîndu-se spre apă. Simţea cum ochii ei negri îl urmăresc cu înţelegere şi simpatie. Ajuns pe ţărm, luă o pietricică şi o azvîrli cu toată puterea într-un bolovan mai mare. Împroşcînd aerul din jur, piatra se sparse bucăţi-bucăţele.

Brusc, îşi aduse aminte că nu se bătuse niciodată, nu lovise şi nici nu fusese lovit, că niciodată nu se încăierase cu adevărat. Supravegherea de acasă şi de la şcoală nu îngăduia decît îmbrînceli şi ghionturi. Niciodată nu cunoscuse senzaţia de a pocni pe cineva în plin, de a strivi cu

pumnul, de a lovi cu poftă... O încercă acum, izbind cu sete în propria-i palmă. Era grozav. Izbi din nou, cu şi mai multă forţă, repetînd loviturile pînă se trezi că-l dor mîinile. I-ar fi plăcut să întîlnească acolo, pe plajă, un adversar. Indiferent de risc, indiferent de înfrîngere sau izbîndă, Anthony s-ar fi luptat. Şi-ar fi simţit şi el muşchii încordaţi, dezlănţuiţi împotriva a ceva. Ceva real.

Plaja era, ca de obicei, pustie. Doar apă verde şi o fîşie îngustă de nisip galben. Nici măcar o scoică, nici măcar rămăşiţe de la algele marine aruncate la mal ; zilnic, după ora fluxului, terenul era curăţat de doi îngrijitori. Se lăsă pe vine şi, luînd un pumn de nisip, se apucă să sufle firele din palma întinsă căuş în direcţia golfului. Strîngînd tare din pleoape, se căzni să vadă dacă ajung pînă acolo. Nici unul nu-şi atinse ţinta. În definitiv, nu se putea aştepta cu adevărat să distingă un fir de nisip în momentul cînd cădea în apă.

Nu prea avea cum, recunoscu el, să mai sară şi stropi.

ÎN 1942 tatăl său fu înrolat în armată. Înainte de a fi primit ordinul să se îmbarce pentru Anglia, vorbea cu Anthony de două ori pe săptămînă la telefon. După aceea, cînd şi cînd dacă mai trimitea cîte o scrisoare ; niciodată nu se omorîse cu scrisul.

În anul acela, Anthony crescu aproape opt centimetri. Hainele îi rămîneau mereu mici ; gleznele îi ieşeau la vedere, încheieturile de la mîini apăreau mereu de sub manşetele cămăşilor.

— Anthony, se plînse maică-sa, parc-ai fi o sperietoare de ciori.

— N-am ce să fac ca să nu mai cresc.

— Ei, lasă, zise ea, o să ne descurcăm noi şi cu asta. Dar eşti cam palid.

— Sînt obosit, spuse băiatul.

De luni de zile se simţea obosit şi-l dureau toate mădularele. Nu o durere anume, ci aşa, un fel de sfîrşeală ce i se strecura în corp şi se plimba dintr-un loc într-altul, tulburîndu-l şi zbuciumîndu-l. De vină sînt visurile, se gîndi el — nimic altceva decît război şi sînge şi explozii. Tatăl său nu apărea niciodată în ele — numai el, Anthony, şi alţi oameni, chipuri necunoscute, vacarm şi confuzie şi prăbuşire. Noapte de noapte. Doar după-amiezile mai reuşea să doarmă. Ca şi cum imaginile care-l obsedau ar fi aşteptat întunericul... Văzuse cîndva nişte fotografii ale creierului, cu şănţuleţele şi adînciturile lui. Fel de fel de ascunzişuri... După cîteva luni ajunse să dorească acele visuri. Să le caute chiar. O dată, fiind răcit, luase un sirop de tuse cu codeină şi nu visase absolut nimic. Se trezi iritat şi dezamăgit ; într-adevăr îi lipseau.

În 1943 mama sa zăvorî locuinţa din New Orleans şi se mută definitiv în uriaşa casă din Port Bella. Anthony îşi petrecea cu ea doar week-end-urile ; în timpul săptămînii stătea la bunicul său. În după-amiaza aceea de aprilie, tocmai se întorsese de la un antrenament de baschet şi era aşa de transpirat, că pînă şi pantalonii i se lipeau de piele, împiedicîndu-l la mers. Trecu pe aleea pentru maşini, intră ca întotdeauna pe uşa laterală şi, traversînd holul, vru să urce scările.

Ajuns în dreptul camerei de zi, aruncă o privire înăuntru. Se opri și se mai uită o dată, clipind din cauza întunericului, căci perdelele erau trase. În mijlocul încăperii, pe brînci, tîrîndu-se din greu spre ușă, se afla bunicul. Reușise, cu mare încetineală, să-și urnească unul din brațe, iar acum să și-l împingă pe covor cu încă vreo cîțiva centimetri. Exact în același fel prinse să miște și celălalt braț. Capul îi atîrna în jos, legănîndu-se dintr-o parte într-alta, ca al unui copoi care adulmecă urma. Creștetul chel i se rotea asemenea unui proiector măturînd pămîntul.

De unde vine strălucirea asta? se pomeni Anthony că se întreabă. Ce lumină o fi căzînd pe pielea aia pleșuvă?...

Bunicul mai avansă vreo doi centimetri. Spinarea i se îndoi și burta atinse podeaua. Umerii îi stăteau însă drepți; cu toate că brațele tremurau vizibil din cauza încordării, rămaseră neclintite pe poziție. După cîteva minute își înălță din nou spatele și-și reluă cu îndîrjire înaintarea.

Atîta efort, se gîndi Anthony, și nu se deplasase nici o jumătate de metru... Intră în cameră, strigînd:

— Bunicule! Bunicule!

Se opri chiar lîngă el, atît de aproape că vîrfurile ghetelor de culoare închisă ale băiatului îi atingeau mîna stîngă. Bunicul răsufla din greu. Atît de lent îi ieșea aerul din gît și atît de zgomotoasă era bolboroseala pe care o făcea, încît lui Anthony îi trecu prin minte că nu se va sfîrși niciodată. Cînd totuși se termină, o altă sforțare, un soi de gîlgîit strangulat, de astă dată pentru a inspira, începu.

— Ce s-a întîmplat? țipă Anthony. Spune-mi ce să fac!

Stînga bunicului se opinti iarăși înainte, ștergînd în trecere ghetele negre și se sprijini de covor, țeapănă și suportînd greutatea trupului, care mai cîștigă astfel cîțiva centimetri în mersul tîrîș spre ușă.

Anthony părăsi odaia, ieșind cu spatele. Voia să strige după ajutor, dar, fără să se mai poată controla, strigătul se transformă într-un fel de urlet. Iar odată declanșat, părea să nu mai poată fi stăvilit.

ÎN TIMP ce oamenii se precipitau pe lîngă el iar aleea de jos forfotea de mașini care împroșcau pietrișul ca pe o apă, Anthony stătea pe veranda cu coloane, în picioare, la un pas de masiva ușă principală din lemn de mahon. Mătușa Margaret îl împinse furioasă la o parte.

— Pentru numele lui Dumnezeu! Nici măcar să te ferești din drum nu ești în stare?

Anthony rămase să se zgîiască prin ușa deschisă. Mai întîi la fîșia dreaptă și lustruită de parchet. Urmări concentrat bucățelele geometrice, una după alta, luînd-o mereu de la capăt, pentru ca în cele din urmă să ajungă să-și ridice ochii și la scările largi, cu balustrada lor încolăcită și întunecată la culoare. Întinse brațul și atinse cu mîna tocul de lemn al ușii. Își trase degetele de parcă ar fi nimerit în foc.

E ceva în neregulă cu mine. Știu că se petrece ceva rău cu mine.

Cu cîteva clădiri mai încolo, un automobil claxonă strident. O gaiță mare și albăstrie cîrîia

în stejar, iar o pasăre-mim o îngîna de zor. Subțiratic și străveziu, asemenea unui văl, un nor gonea dintr-o parte într-alta a cerului. O pisică galbenă, fugărită de niște păsări-mim care-i scărmănau smocuri întregi din blana de pe spinare, țîșni pe pajiște. La un moment dat, se ghemui la pămînt, sări cu labele în sus, dar își greși lovitura.

În casa pustie, se porni să sune telefonul.

Ar trebui să răspund. Alo, aici Anthony! Toată lumea e plecată la spital. Sînt singur acasă...

Telefonul încetă să mai sune. Anthony gîfîia. Își ținuse respirația fără măcar să-și fi dat seama.

Pisica se freca de picioarele lui, mieunînd jalnic.

— Tacă-ți gura!

Îi arse un șut. Animalul se smuci în lături, miorlăind. Apoi, cu coada în sus, cu părul zbîrlit și fără să se grăbească, traversă veranda și intră pe ușa din față.

Pisica putea să răspundă la telefon.

Dar telefonul se oprise... Anthony ascultă cu atenție. După-amiaza nu era tulburată nici de cel mai mic zgomot, în afară de un murmur îndepărtat.

Îmi aud propria-mi țeastă cum vuiește ca ecoul mării dintr-o scoică. Sunetul din capul meu, plin de albul și roșul acela spongios.

Pereții casei se deplasară exact cu o șchioapă, cu o șchioapă mai aproape de el. O mișcare prudentă ca și cum l-ar fi pîndit. Era pisica dinăuntru.

Ce prostie, își spuse. Însă se dădu înapoi, retrăgîndu-se cu spatele. În clipa în care simți prundișul sub tălpi, se întoarse în loc și o rupse la fugă. După un timp se opri din alergat, pășind

totuși foarte repede. Abia după aceea își reluă mersul normal.

Văzu un tramvai ce venea lățindu-se pe șinele înguste. Își scotoci buzunarul, găsi o monedă de un sfert de dolar și încă două de cîte un penny, și o luă la trap spre stație. Nu-i trebuiau decît șapte cenți... După o călătorie de o jumătate de oră, legănatul ușor și monoton al vagonului îl făcu să se simtă mult mai bine.

CASA PĂRINȚILOR săi era închisă și zăvorîtă. Escaladă gardul, sparse un geam din spate și pătrunse în casă. Își aduse aminte că e vremea mesei, descoperi o conservă cu supă de legume și o mîncă neîncălzită. Se duse în cameră la el și se întinse în pat cu o carte în mîini. *Tom Sawyer*; o citise de nenumărate ori, pînă ce maică-sa îi reproșase: „N-ai de gînd să citești și altceva?"

Maică-sa... Probabil că acum e la Port Bella și-și aranjează iarba din grădină. O fi anunțat-o careva? Telefonul nu funcționa întotdeauna...

Urmări familiarele cuvinte din *Tom Sawyer* pînă adormi.

ÎL TREZI, zgîlțîindu-l din somn, mătușa Margaret.

— Scoală-te!

Ca s-o poată vedea, se frecă îndelung la ochi.

— Da, doamnă.

— Mi-am închipuit eu că mai înainte de a chema poliția trebuie să te căutăm aici.

Era nepieptănată. Părul creț îi stătea vîlvoi, încadrîndu-i fața în mici smocuri țepoase și în bucle dezordonate. Și-l netezea mereu, dar ime-

diat ce-şi lua degetele agile de pe el, cîrlionţii sîrmoşi reveneau la forma iniţială.

— Presupun că eşti sănătos.

— Da, doamnă.

Îşi frecă piciorul în locul unde avea o vînătaie de la un meci de baschet de săptămîna trecută. Se strîmbă de durere.

— Ce s-a întîmplat ?

— O julitură.

— Eşti plin de julituri. S-ar cuveni să fii mai atent.

— Da, doamnă.

Îl mîngîie, bătîndu-l uşor cu palma peste şosetele cu care rămăsese încălţat.

— N-ar fi trebuit să ţip la tine, Anthony. Am uitat că mai eşti încă un copil. Dar te purtai îngrozitor de prosteşte... Nu vrei să afli ce-i cu bunicul ?

Îi răspunse absolut deschis :

— Credeam c-a murit.

— Sinceritatea asta o moşteneşti de la maică-ta. E totuşi viu.

— Şi o să trăiască ?

Margaret se ridică în picioare.

— Nu ştiu, Anthony. O întreagă porţiune din inimă îi este paralizată, sau cam aşa ceva. Dar nu e mort şi, într-un fel sau altul, nici nu cred că i-a sosit ceasul.

DOUĂ LUNI mai tîrziu — o nouă vacanţă de vară — Anthony se afla cu bunicul la Port Bella. Mătuşa Margaret însoţi şi ea lentul convoi format dintr-o ambulanţă şi patru automobile, rămase pentru week-end şi se grăbi să se reîn-

toarcă la New Orleans. („Cu Robert în Anglia şi cu papă întins la orizontală, nu mai e nimeni în afară de mine care să facă treabă.")

Peste dîrele lăsate de cauciucurile maşinii ei se aşternu colbul drumului, dar povara acelei veri lungi rămase. Ca a tuturor verilor, gîndi Anthony. Cu puţine schimbări datorate războiului. Cei mai mulţi dintre grădinari fuseseră chemaţi sub arme. Numai corcitura de Philip şi cu băieţii lui mai mici lucrau în continuare grădinile, pitindu-şi provizia zilnică de whisky sub vrejul încărcat de glicină. Însă serile, hotărî Anthony, serile erau mai nenorocite decît orice. În spatele perdelelor grele, mereu trase (odată cu primele zvonuri despre submarine germane apărute lîngă ţărm toate clădirile de pe coastă fuseseră camuflate), casa devenea înăbuşitoare şi lipsită de aer. Zăpuşitoarele odăi camuflate nu păreau să-i deranjeze pe mama şi pe bunicul, însă Anthony le găsea de nesuportat. După cină, în timp ce ceilalţi ascultau la radio şi marcau pe uriaşa hartă de perete din camera de zi evoluţia ambelor fronturi, Anthony se strecura afară să stea pe verandă şi să-şi lase privirile să rătăcească în noapte. În jur ţînţarii roiau puzderie ; îi putea vedea pe braţul dezgolit, deşi ca firele de păr. Îşi imagina trompele lor îngropate în piele, sugîndu-i sîngele. Şi totuşi era mai bine decît înăuntru.

DUPĂ PLOAIE, într-o după-amiază cu aerul mai răcoros şi mai proaspăt şi mirosind tare a ozon datorită descărcărilor electrice, Anthony şedea împreună cu bunicul pe pernele jilave ale înzorzonatului pavilion de vară.

— Ce scrii ? întrebă Anthony.
Bunicul își strînse carnetul de note.
— Lucruri pe care le am de făcut săptămîna viitoare cînd mă înapoiez în oraș.
— A !
Anthony își întoarse privirile către golful cu apele tulburate de ploaie. Bunicul rîse :
— Știu ce-o să zică maică-ta. Mi-am irosit însă peste două luni cu atacul de inimă, și-mi ajunge.
O șopîrlă mică și verde lunecă peste pervazul ferestrei, pîndindu-i speriată, în timp ce gușa roșiatică i se zbătea nebunește.
— Odinioară, oamenii socoteau că făpturile astea-s veninoase, spuse bunicul.
— De cînd stai cu noi, mi s-a părut tare frumos aici.
— Mulțumesc, Anthony, răspunse cu politețe bunicul.
Cu un bobîrnac, Anthony goni șopîrla.
— Cînd ai avut primul atac de cord, întrebă el, ți-a fost frică ?
Bunicul se uită mohorît la pereții din șipci, acoperiți cu viță de vie.
— Vezi, Anthony, țin minte numai că stăteam pe scaun, fără să mă simt prea bine, și pe urmă primul lucru de care mi-am dat seama e că mă aflam pe podea, simțindu-mă de parcă fusesem ciuruit tot de gloanțe.
Băiatul își studie îndelung mîinile pîrlite de soare, cu unghiile negre de murdărie.
— Și te-ai speriat ?
— Că mor ?
Surîse disprețuitor.

— Ei da, continuă el, cu atîția inși care se holbează la tine, devii și tu nițel conștient de situație și atunci începe să te preocupe și pe tine ceea ce-i preocupă pe ei.
— Dar speriat nu erai ?
— Nu.
Anthony rupse o floare de zorele și o zvîrli cît colo.
— Și cum îți explici asta ?
— Cred, răspunse bunicul, că atunci cînd ești atît de aproape de moarte, trebuie să iei lucrurile așa cum sînt ; și nu e prea rău.

BUNICUL PLECĂ la New Orleans. Deoarece călătoria era obositoare, nu mai venea acum la fiecare week-end. Nici mătușa Margaret nu-i mai vizita. Se măritase fără veste, pentru ca după trei săptămîni să și introducă acțiunea de divorț. Soțul ei a așteptat-o lîngă gardul viu de azalee, a tras un foc de revolver, n-a nimerit-o, a îndreptat arma asupră-și, a greșit din nou ținta, nereușind decît să-și sfîrtece o bucățică din lobul urechii. Cînd a apărut poliția, plîngea în hohote.
Toate acestea Anthony le afla de la o mare depărtare. În casa de la Port Bella nu se întîmpla nimic. Lîncezea într-un ungher al verandei, urmărind-o pe maică-sa cum trebăluiește prin grădină ; cînd strălucirea apei nu era excesiv de puternică, își lăsa ochii să rătăcească pe întinderea goală, de un albastru posomorît, a golfului. Uneori avea impresia că efortul de a respira îi stoarce toată energia. Am jucat baschet, își spunea el, am făcut parte și din echipa de baseball, iar acum e de-ajuns să mă împiedic de vreun

scaun ca să rămîn cu un semn de toată frumusețea. Mă lovesc la coapsă, și gata vînătaia...

Ședea astfel, zi de zi, pe veranda umbroasă.

— Nu poți să lenevești așa cît e ziulica de mare, îi spuse maică-sa. Trebuie să faci și tu puțină mișcare.

— Nu stau degeaba, mamă, răspunse el. Citesc.

Ca să-i dovedească asta, își aducea zilnic cîte o carte și-i frunzărea paginile. Nu era prea rău.

Ceea ce era rău era durerea năprasnică de la încheieturile mîinilor. Dacă nu apărea într-o dimineață, apărea în următoarea. Încheieturile îl înjunghiau atît de tare, încît în curînd nu mai fu în stare să-și mai ia cartea cu el pe verandă; nici măcar nu izbutea s-o ridice de jos. În fiece dimineață, îmbrăcatul devenea un chin; suferea cumplit și lacrimile-i curgeau pe obraji. Cămașa mai mergea să și-o lase descheiată, explicînd că vrea să-i fie răcoare, dar pantalonii trebuia să și-i încătărămeze. Iar asta aproape că depășea puterile lui. Nici măcar să se sprijine cu mîinile de o masă nu era în stare. Numai atunci cînd brațele îi atîrnau moi din umeri, fără să le miște, durerea mai era cît de cît suportabilă.

Două zile îi trebuiră maică-si ca să observe. Anthony fu surprins; crezuse că-l supraveghea mult mai îndeaproape.

— Va trebui să vedem ce ai, Anthony.

Se duseră mai întîi la doctorul din Collinsville, un bătrîn cu părul roșu, care profesa aici de patruzeci și cinci de ani, de la absolvirea facultății în Georgia. Era exagerat de politicos și vorbirea lui tărăgănată și curtenitoare se lungea atît de mult, încît Anthony abia de-l înțelegea.

— Sînt stupefiat, doamnă. Am salvat femei cu sutele, am cusut răni cu miile, am reparat oase, am constatat decese. Dar asta nu. Aș putea să-mi consult cărțile, dar n-am cum să fiu sigur.

Mama lui Anthony spuse neliniștită:

— Probabil c-o să ne ducem la New Orleans.

— Există în Pensacola un tînăr — fiind diabetic, nu l-au luat în armată — e și mai aproape — și la fel de competent.

— Bine, acceptă maică-sa. Telefonați-i, iar noi o să plecăm imediat.

Anthony surprinse o privire aruncată pe furiș de ochii aceia de un albastru spălăcit. Rapidă, pătrunzătoare, după cum observă el urmărind fața rotundă și stropită de pistrui a medicului. De ce oare, se miră el, de ce?

În Pensacola traseră, pentru două zile, la un han turistic așezat într-un crîng de duzi. Noaptea, Anthony asculta cum cad dudele coapte pe acoperișul de tablă. Scîndurile balconului se mînjiseră de zeama lor roșie. Fructele putrezite erau năpădite de musculițe de un verde-albăstrui sclipitor, vînate la rîndul lor de coțofene cu penele înfoiate. În zori, Anthony le pîndea de la fereastră pînă suna ceasul și se deștepta maică-sa.

În afară de faptul că și doctorul acesta avea părul roșu, altceva nu-și prea amintea. În cea de a doua după-amiază adormi pe masa de consultație. Se trezi cu o stare mult mai bună, se ridică, dar se prăbuși la loc, scîncind, cu o durere violentă la încheietura mîinii.

— Mergem, spuse maică-sa. Mergem acasă.

Se urcară imediat în mașină. Tot drumul la înapoiere, cîteva ore, zăcu pe bancheta din spate

și plînse înăbușit, ascunzîndu-și suferința la adăpostul întunericului.

În următoarele zile stătu în pat. Mama lui nu încercă nici să-l mîngîie, nici nu-l sili să-și părăsească odaia. Cînd se simți ceva mai bine, se sculă singur. La micul dejun, Anna îl sărută fără să manifeste cel mai mic semn de surpriză, ca și cum l-ar fi văzut acolo în fiece dimineață. Anthony se duse în același ungher umbrit de pe verandă ; mama, înapoi la grădinăritul ei. Ea nu mai pomeni de doctor ; el nu întrebă. De parcă nu s-ar fi întîmplat nimic, niciodată.

Anthony părea să doarmă cu ochii deschiși, ca pentru a se apăra de aerul încărcat de umezeală. Totul era tihnit și vag și îndepărtat.

O dată, ticlui o scrisoare pentru tatăl său, o scrisoare scurtă din cauză că-l înjunghia mîna. „Sînt bolnav", îl înștiința el ; „poți să obții o permisie ? Dacă ai veni acasă, m-aș simți mai bine."

Încetul cu încetul, durerea de la încheieturi se mai potoli, zilele de septembrie deveniră de un albastru intens, iar Anthony se trezi din moțăială, luînd aminte la ce se petrecea în jur. Remarcă anumite schimbări.

Maică-sa devenise și mai religioasă. Mult mai religioasă. Se ducea la liturghie în fiecare dimineață — un drum de patruzeci de mile — și casa era plină de sfinți, de lumînări pîlpîitoare și de miros de tămîie. Într-o zi, pe cînd își citea ziarul, rochia i se ridicase puțin și Anthony văzu că avea genunchii plini de bătături și julituri. Tocmai atunci, dintr-o zdreliturăă, sîngele se porni să curgă, o dîră subțire de un roșu aprins șerpuind

printre firișoarele de păr negru. Anna simți ceva, crezu că e un țînțar și se plesni cu palma. Lichidul vîscos țîșni în lături. Ea sări în picioare și se îndepărtă în grabă. Iar Anthony își reaminti de un zgomot pe care îl auzea ori de cîte ori se deștepta noaptea : țăcănitul șiragului de mătănii... Cîteodată se furișa pînă la ușa ei, dar ușa ei era întotdeauna încuiată și cu cheia în broască. Nimic decît sunetul sec al rozariului moștenit de la călugărițele ursuline.

Observă acum că mama sa părea adesea să aibă febră : ochii îi străluceau, iar pielea de pe obraji îi era zbîrcită și uscată ca hîrtia. Se îmbrăca, de asemenea, numai în rochii largi care-i atîrnau drepte din umeri și umbla ca și cînd ar fi fost suferindă.

— ÎNCEPE ȘCOALA, spuse Anthony, trebuie să plec înapoi.

— M-am gîndit să rămîi aici, răspunse ea. N-o să-ți strice dacă pierzi un trimestru. În definitiv, tot ai un an avans față de cei de vîrsta ta.

Era adevărat.

— Aș fi dorit să mă fi anunțat mai dinainte, mamă.

— Nu părea să te intereseze, Anthony.

Și asta era adevărat. În ultima lună, abia de schimbase o vorbă cu ea.

— Bunicul nu mai vine deloc.

— L-am rugat să mai aștepte pînă te înzdrăvenești și tu puțin. N-aveai aerul că-ți pasă.

— Poate că dacă-ar fi venit, mi-ar fi păsat.

Era furios pe devotamentul ei total, pe grija ei lipsită de orice egoism.

— Anthony, dacă vrei să știu și eu lucrurile astea, trebuie să mi le spui.

— Ei bine, am nevoie de el.

— Uiți ceva, Anthony, îi explică ea pe un ton calm și egal. Bunicul a avut un atac de cord, iar acum mătușa ta e prinsă într-un divorț oribil. Amîndoi sînt ocupați.

Și asta era la fel de adevărat. Mama sa dispunea de o groază de adevăruri particulare, însă în clipa în care le puneai laolaltă, toate încetau să mai fie adevărate.

— I-am trimis o scrisoare tatei rugîndu-l să vină acasă. De ce nu mi-a răspuns ?

— Ori de cîte ori are timp, tata scrie, Anthony.

— Totuși, n-a scris nimic despre venire. Nici măcar că nu poate să obțină o permisie. Dacă ar fi primit scrisoarea, ar fi trebuit să amintească.

— Scrisoarea aceea a ta am aruncat-o, răspunse cu glas potolit maică-sa. Era nechibzuită și l-ar fi neliniștit foarte tare.

— N-ai pus-o la poștă !

În fața unei declarații de o asemenea candoare, mînia i se stinse. Se întoarse pe verandă, la răcoare, să contemple întinderea albastră, înviorată de ploaie, a golfului, pe care niciodată nu aluneca vreo corabie, niciodată nu săgeta vreo barcă. Doar cîte un pescăruș, în răstimpuri.

Mai tîrziu, cînd Anna se așeză alături de el, scoțîndu-și mănușile cu care lucra în grădină și ștergîndu-și mîinile, o întrebă :

— De ce te rogi tot timpul ?

Rămase și ea cu ochii ațintiți asupra golfului.

— Pentru că Dumnezeu e stăpîn pe viața noastră și pentru că la el mi-e nădejdea mîntuirii.

După aceea, Anthony se abținu să-i mai pună întrebări.

ÎN ULTIMA vreme, ieșind dimineață de dimineață din casa învăluită în camuflaj ca-ntr-un lințoliu și nimerind în plină zi luminoasă de septembrie, Anthony realiză cît de îngrozitor de pustiu era golful, cît de gol și de imobil. Nu se mai uită la el și se mută în cealaltă latură a clădirii. Acolo erau livezile cu pomi și dincolo de ele izlazurile și pășunile unde vitele se înfruptau din iarba deasă și mătăsoasă, iar păsările sălbatice veneau să se îndoape din lanurile de hrișcă anume semănate. Dincolo de cîmpuri se aflau pădurile, pădurile de pini de un galben-verde catifelat, cu pămîntul lor moale și nisipos acoperit de ace uscate și, cu excepția vreunui întîmplător pîlc de palmieri pitici, lipsite de orice tufărișuri. Nicicînd n-ajunsese să cutreiere pe acolo ; maică-sa se temea de șerpi. Anthony văzuse uriașii șerpi cu clopoței uciși de oamenii care-i aduceau pînă în fața ușii de la bucătărie, iar servitoarele și bucătăresele se adunau în jurul lor zgîindu-se și chicotind. Pe cei mai mari îi jupuiau, iar pielea le-o prindeau în cuie să se zvînte la soare. Un șarpe cu clopoței viu nu văzuse niciodată. Atîtea lucruri pe care nu le făcuse !...

— Ți-ai schimbat locul, observă mama.

— Îmi plac copacii, răspunse el.

Așa cum își unduiau crengile în aerul pur, nu i se mai păreau deloc despuiați.

Cîteva zile mai tîrziu, pe cînd maică-sa se afla în grădină, îi telefonă bunicului.

— Vii la sfîrşitul săptămînii ?

Bunicul răspunse :

— În momentul de faţă numai de musafiri nu-i arde maică-ti.

— Am nevoie de tine.

Bunicul şovăi, dar numai o clipă :

— Dacă mama ta doreşte să nu fie deranjată, eu nu pot să fac nimic, Anthony.

— În acest caz, vreau să vin eu la New Orleans.

— Mama zice că ai o infecţie şi trebuie să te vindeci.

— Doctorul a spus asta ?

— Aşa mi-a explicat ea.

În glasul bunicului se ghicea o uşoară iritare.

— Cred că-s bolnav, mărturisi încetişor Anthony. Cred că-s foarte bolnav şi vreau să plec de aici.

— O să vorbesc cu maică-ta.

Anthony închise telefonul.

Anna spuse :

— M-a sunat bunicul tău.

— Pot să plec ?

— După ce te mai înzdrăveneşti puţin, Anthony.

— Dar ce am ? întrebă el.

— Creşti prea repede şi din cauza asta eşti surmenat.

— N-ai să mă laşi să plec. N-ai să-mi dai drumul !

— Nu fi prost, Anthony !

— Nici măcar pe tata nu vrei să-l înştiinţezi.

În noaptea aceea îi scrise tatălui său şi dimineaţa, înainte de revărsatul zorilor, o porni pe jos spre oficiul poştal din Port Bella. Îşi făcu socoteala că va ajunge să expedieze scrisoarea mai înainte ca maică-sa să se ia pe urmele lui. Fu chiar pe punctul de a reuşi. Nişte copii de negri care ieşiseră să prindă raci în rîul de la periferia oraşului îl descoperiră la marginea şoselei, afundat pînă la brîu într-un şanţ plin cu nămol şi apă. Căzuse acolo cînd leşinase.

DUPĂ ACEEA, cînd îşi dădu seama unde se află — înapoi în camera lui, cu maică-sa lîngă pat — cînd se convinse în sfîrşit, în afara oricărei îndoieli, că-şi pierduse cunoştinţa, furia şi sentimentul că fusese înşelat dispărură.

— Mamă, întrebă el, ce spunea doctorul că am ?

— Absolut nimic.

— Mamă, mă minţi.

— Zău, Anthony, îi mîngîie ea fruntea. Ai temperatură şi eşti sleit de puteri.

— A spus că o să mor.

O urmări atent cum de sub pielea bronzată de soare îi piere culoarea. Îngălbeneşte, constată el, nu se albeşte la faţă, ci îngălbeneşte. Caraghios, nu ?

Continuă să se uite ţintă la ea, la trăsăturile ei îngheţate, la petele apărute brusc în obraji, fără să-i fie teamă, fără să-l afecteze cîtuşi de puţin. Era mai degrabă încîntat că ghicise. Şi foarte bucuros că o făcuse să sufere.

— Nu trebuie să vorbeşti astfel, Anthony.

Îl umflă rîsul. Adînc, în el însuşi. Îl apucă aşa, ca o uşoară gîdilitură pe şira spinării, pentru ca apoi să se împrăştie din creştet pînă-n tălpi şi sa-l scuture din toate încheieturile. Nimic însa nu răzbi la suprafaţă, nici un singur sunet care sa tulbure atmosfera liniştită. Atîta numai că, fără să-l audă nimeni, Anthony rîdea ca-n neştire.

SE SIMŢEA mai uşurat şi mai mulţumit. Neexteriorizată, sămînţa aceea de rîs exista în permanenţă în el.

— Azi-noapte te-ai rugat mult, îi spuse el zîmbind. S-ar cuveni poate să te rogi mai tare.

Stătea în picioare, interpunîndu-se între el şi lumina de-afară — o biată formă subţire şi înaltă, pe fundalul orbitor al zilei — aşa încît Anthony nu-i putu vedea faţa. Apoi se răsuci şi se îndepărtă fără să-i răspundă.

Dar el n-o lăsă în pace.

— Unde-s preoţii, mamă ?

— Ai să te faci bine, Anthony.

— Nu, n-am să mă fac, îi răspunse.

ÎNCEPU SĂ nu mai mănînce ; în schimb, bea cană după cană de ceai de la gheaţă.

— Trebuie să te hrăneşti, Anthony, îi zise maică-sa.

— Vreau să mă întorc la New Orleans. Vreau să afle tata.

— N-avem ce căuta în oraş, Anthony. Ştii asta.

Dădu din cap a încuviinţare, abia schiţînd un zîmbet discret.

— Tu cunoşti numele bolii, dar nu vrei să mi-l spui. Iar eu, care o simt pe propria-mi piele, habar n-am cum se cheamă.

— Dumnezeu este izvorul multor minuni, rosti pe neaşteptate mama. El face ce vrea.

— Cum să nu, aprobă Anthony.

Şi rîsul acela interior răbufni de data asta la suprafaţă.

PE URMĂ nopţile deveniră pentru el o povară. În cîteva ore se sătura de somn. Aprindea lampa, se ridica în capul oaselor şi încerca să prindă la radio vreun post cu transmisie continuă. Cînd maică-sa — nici ea nu părea să aibă mai mult somn — intra să vadă de ce e treaz, Anthony dinadins nu-i vorbea, culcîndu-se la loc şi întorcîndu-i spatele pînă pleca.

(Te-ai fi aşteptat ca ea să plîngă ; Anthony se minuna cum de nu varsă o lacrimă. Ochii ei, chiar şi în toiul nopţii, erau larg deschişi şi uscaţi. Numai că acum căpătaseră o anumită strălucire. Nu înţelegea cum, nu înţelegea de ce, dar aveau cu totul altă scînteiere. Erau cei mai strălucitori ochi din cîţi întîlnise vreodată. Ca nişte faruri de automobil. Raze artificiale luminînd drumul. Putea să vadă şi pe întuneric cu ei... Cu asemenea ochi ar fi în stare să facă şi un miracol...)

Se învăţă să coboare tîrîş pe scările din dos — aflate departe de camera mamei — şi să iasă afară pe uşa de la bucătărie. Uneori rămînea pe terasă, ascultînd zgomotele pe care le făceau dihorii printre lăzile de gunoi. Alteori umbla prin grădină cercetînd curios formele şi desenul frun-

zelor. Iar cîteodată se plimba pe plajă, pînă la capătul lungului debarcader de lemn ; în sinea lui își zicea că pescuiește crabi la lumina lunii și că ei, crabii pe care-i prindea, erau de aur, bătuți în rubine și cu perle în loc de ochi.

Îi venea din ce în ce mai greu să meargă atît de departe, chiar dacă se oprea de două-trei ori să se odihnească. Foarte curînd, se gîndi el, n-am să mai pot ieși afară și mama o să mă țină închis pentru totdeauna în casă.

Stătea rezemat de balustrada de lemn a debarcaderului, grosolan șlefuită, și medita la această eventualitate. Luna atîrna jos de tot la orizont, proiectînd o lumină sticloasă peste oglinda neclintită a apei. Se uita fascinat în zare la golful presărat cu stele, îngrozitor de gol, de o încremenire pe care n-o tulbura nici măcar o rafală de vînt. Coborî privirea și zări piroga : trasă la chei, legată acolo și abandonată pe suprafața lucioasă, licărind slab sub razele lunii. Băieții grădinarului uitaseră să o mai bage la loc, în hangar.

Se aplecă puțin, mișcîndu-și încetișor capul, de la dreapta la stînga, cu un ochi la lună, cu celălalt la pirogă. *Cînd secera lunii e-ntoarsă, găleata de apă se varsă...* Totuși, pe cerul nopții nu exista nici un semn de ploaie. Lemnul cioturos și nefinisat (era o pirogă de pe timpuri, cioplită dintr-un singur trunchi de copac) părea, în contrast cu fața lustruită de lună a apei, neted și catifelat.

Și moale, se gîndi el, moale și plăcut ca un scaun capitonat. Atît de confortabil.

Știa că nu-i așa. Fusese în prea multe pirogi și toate nu erau decît niște ambarcațiuni șubrede, primitive, strîmte și incomode, jucînd ca o coajă pe valuri.

Atîția bani cîștigați de bunicul — Anthony trase cu coada ochiului în sus, la lună, ca și cum ar fi așteptat un răspuns — și nu ne-a mai rămas decît o pirogă, asemenea oricărui nenorocit de cajun ! Războiul a luat celelalte vase, rechiziționate pentru paza de coastă. Să fi avut și noi cel puțin o pirogă nouă sau un schif. Cu atîta amar de bani...

În fond, ce sînt banii ? Cînd era mic, și-i imagina ca niște grămezi de dolari, teancuri peste teancuri de bancnote încuiate undeva în vreun dulăpior ascuns în perete. Tata s-a căsătorit cu mama pentru a pune mîna pe cheia dulăpiorului, iar bunicul ține mai mult la tata decît la mama... Mă întreb, oare ce însemn eu pentru el ? Nu mare scofală. Nu destul ca să vină și să mă vadă.

Cîțiva pești săgetară apa chiar la picioarele lui, împroșcînd stropi de argint meniți să gonească un urmăritor invizibil ; dispărură și ei, lăsînd în urmă o abia ghicită dîră clipocitoare.

Numără stelele : patru, cinci, și alte trei, acolo, deasupra Carului Mare, coborît atît de jos la linia orizontului. Trebuie să fie tîrziu. În această perioadă a anului se luminează mai greu. E trecut de mijlocul lui octombrie. Urmează Sărbătoarea Recunoștinței, apoi Crăciunul, cu zile și mai scurte încă. Niciodată n-am stat să văd ivirea zorilor. Nici în vara aceasta. În dimineața asta o să aștept răsăritul...

Se uită înapoi spre casă. Mare și înaltă și cenușie pe fundalul unei nopți cu cer senin. Lampa din odaia mamei era aprinsă. Ca și cea din hol. Îi și observase lipsa.

Coborî pe scara mobilă drept în pirogă. Aceasta se zgudui, săltă brusc, dar Anthony reuși să-i restabilească echilibrul. Se așeză cu băgare de seamă pe locul cuvenit și dezlegă funia cu care era fixată la mal.

Maică-sa îl va căuta mai întîi în grădină, iar mai apoi pe drumul care ducea spre oraș. Țărmul n-o să-i treacă prin minte decît în ultima clipă. Lui Anthony îi rămînea o groază de timp.

Băgă vîsla în apă, nesigur de el. După cîteva încercări își aminti cum s-o folosească, își aminti tot ce fusese învățat.

Vîsli direct spre largul calm și fără pic de vînt al golfului. Se odihnea des, durerea din încheieturile mîinilor se pornise iarăși, dar o ținu așa mereu înainte. Avea un plan. Cînd va ajunge destul de departe de coastă ca să fie în siguranță, cînd nu va mai putea fi lesne zărit de pe țărm, va cîrmi spre apus. Curentul, își reaminti el, curgea în direcția asta, astfel că o să se lase tîrît la vale pînă în orășelul acela — cum s-o fi chemînd oare? Longport sau așa ceva — iar odată sosit acolo, o să vadă el ce-i de făcut.

Însă încheieturile îl chinuiau rău de tot. Trebuia să se oprească. Vîsla îi căzu în băltoaca ce se adunase la fundul pirogii. Sprijinindu-și mîinile bolnave de laturile copastiei, se lăsă el însuși pe fundul ambarcațiunii. Apa care-l udă de-a lungul

spinării i se păru caldă și liniștitoare. Rămase perfect întins, simțindu-se, în jgheabul acela cu apa prea puțin adîncă, la adăpost de orice pericol. Cînd cu mare greutate își înălță capul și-și aruncă ochii peste marginea bărcii, pe cer nu se zărea încă nici o geană de lumină. Luna se ascunsese după nori și întunericul, presărat ici-colo cu cîte un crîmpei de stea, domnea în înalturi. De jur împrejur, golful împrăștia luciri posomorîte, reflectînd sclipătul stelelor într-o și mai stinsă nuanță. Se culcă la loc pe spate, purtînd cu el imaginea a ceea ce văzuse. Priveliștea unei bolți neîntinate, pure și mătăsoase precum atlazul, catifelată și imaculată și primitoare. Ca un pat, ca un pat imens. Încercă să-și ridice din nou capul să mai privească o dată, dar își dădu seama că nu mai are putere. Fără nici un gînd, se întoarse pe-o parte și, întinzîndu-și brațele sfîșiate de suferință, se rostogoli ușor și senin în spațiul nesfîrșit.

LA CEREMONIA mortuară de la cimitirul Metairie slujiră trei preoți și episcopul și o mulțime de ajutoare bisericești. Fumul de tămîie plutea des ca ceața, învăluind cu pale alburii îndurerații îngeri aplecați peste cele patru colțuri ale monumentului funerar de marmură roșie. Doar numai numele lui Anthony se afla acolo, dăltuit în litere de-o șchioapă. Căci, în ciuda cercetărilor, în ciuda recompenselor oferite de bunicul său, Anthony îi păcălise pe toți. Zăcea în patul pe care și-l alesese singur.

ANNA

ANTHONY NU mai era, Anthony plecase. Se furișase afară din cameră, se tîrîse pe scări și o luase tiptil prin grădini înspre oceanul despărțitor. Marea lui călătorie.

Chiar și piroga o ținuse ascunsă de ei, de sutele de inși puși să-l caute, să răscolească, înarmați cu căngi și prăjini, ierburile mlaștinii, sau să scotocească golful cu avioane zburînd la firul apei și cu lotci pescărești. Pentru ce păstrase Anthony barca ? Încotro se gîndea să plece, încît să aibă nevoie de o pirogă veche ? Unde se ducea ?

Alergase prin toată casa, în susul și-n josul colinelor, prin grădinile și pajiștile din jur, strigînd după el. Își trimisese servitorii să controleze cu mașinile de-a lungul și de-a latul drumurilor. Iar în acest timp ea rămăsese sub portic, în picioare, retrasă în întuneric, cu fața strînsă în palme, de parcă ar fi fost gata să-i plesnească în țăndări, așteptînd să răsară soarele...

Nici o clipă nu-i trecuse prin minte să se uite pe plajă... Îl cunoscuse atît de puțin ! Îngrozitoare greșeală !

Vremea și evenimentele își inversară ordinea. Anthony se făcu din ce în ce mai mic, chircit pînă la starea embrionară, lunecînd înapoi în pîntecele ei. Retras în matca inițială, în ovul și sămînță. Și mai departe, în vidul de dinaintea împreunării. Ultima sa ascunzătoare.

Dispăruse.

Suportă lovitura cu stoicismul mut al celui istovit la culme. Nu se rugă pentru redobîndirea trupului neînsuflețit. De acest lucru se ocupară tatăl și sora : ei puseră mănăstiri întregi de călugărițe să se închine pentru reîntoarcerea lui Anthony.

Anna nu avea decît viziunea unei placarde bătute la intrarea în rai : „Viu sau Mort, îl Vrem."

Rugăciuni nesfîrșite, rugăciuni desfășurate dinaintea-i, asemenea unui covor pe care să fie primit Anthony la ceruri.

Iar el unde era ? El o ștersese.

Rugăciunile îl vor găsi, rugăciunile îl vor aduce înapoi. Ca pilitura atrasă de un magnet. Va fi scos din locul său neștiut și dus în sînul familiei, de-a dreapta lui Dumnezeu...

Numai că Anthony se dovedea mai abil, mai șiret, mai viclean în ascunzătoarea lui.

DATORITĂ EPUIZĂRII, febra i se ridică vertiginos, dîndu-i adevărate stări de năuceală. Se tratã singură, punîndu-și prișnițe preparate din șapte feluri de buruieni, după rețeta negrilor.

Anthony, vino înapoi.

Acum, chiar și după o săptămînă, părăsește golful și vino călcînd pe apă, cu părul negru lucios bătînd în albastru, vino să-ți încadrez ochii cu fața mea, cu pielea mea să-ți acopăr oasele...

Anthony, ieși afară de după trestii, de-acolo pe unde stai pitit, printre albele tulpini subacvatice, printre bășici de aer și aluviuni și priviri sticloase de pești, printre toate lucrurile moi și

vulnerabile ca şi tine. De-a v-aţi ascunselea, prinde-mă dacă poţi. Dar jocul s-a terminat. E timpul să vii acum ; e timpul să te întorci acasă.

VEDEA STIVE de luminări, mormane de lumînări înălţîndu-se ca nişte movile în atmosfera rarefiată, acolo unde ştia că nu există nici urmă de lumînări. Conuri de lumină plutind. Scutura din cap să alunge vedenia, să o sfărîme în bucăţi, să o gonească. Supunîndu-se unei ordini proprii, la adăpostul ei şi fără nici o grabă, lumînările se stingeau una cîte una, neabătut, lăsînd suporturile de sticlă brun-roşcată în care fuseseră sprijinite, goale.

Auzea un clopot absolut inexistent. De patru, de cinci ori pe zi, fie lumină, fie întuneric ; îl şi zărea pe fereastră bătînd într-o dungă, nesusţinut de nimic, bălăngănindu-se slobod în văzduh. Nu clinchetul vesel de nuntă. Nu sunetul cu cele trei bătăi rituale al slujbelor de angelus. Nu dangătul grav de îngropăciune. Un ritm cu totul aparte, întrerupt, şovăitor, uneori cîte o singură bătaie, ca şi cum limba s-ar fi izbit numai de o latură a clopotului...

Descoperi că e în stare să vadă prin oameni, să străbată cu privirea pînă la schelet. Desenul oaselor lor era pentru ea tot atît de clar ca la o radiografie. Le număra coastele, le urmărea stomacurile cum mistuie hrana, intestinele încîlcite contractîndu-se şi pulsînd ca viermii pe sub pămînt ; le studia curgerea sîngelui prin vine şi artere atît de asemănătoare unor mici canale. Feţele îşi pierdeau trăsăturile, ca şi orbitele ochii ; simple cranii care se uitau la ea. Îşi ridica braţul, şi pe

dată îi şi apărea scheletul mîinii, curăţată de piele şi muşchi, numai osul durabil.

Mai erau şi semne. De la Fecioara Maria, Imaculata Concepţie, îmbrăcată în rochie albastră şi călcînd desculţă şarpele încolăcit. Piciorul gol retrăgîndu-se înapoi după fiece pas. Zîmbetul sfios, ivit o clipă pe chipul de un alb trandafiriu. Diadema de stele a căror bruscă scînteiere se şi stingea pe dată. Şarpele care clipea cu un aer adormit şi solemn.

Alte semne. Fantomele. Uneori i se părea că-s oameni pe care-i recunoştea, pe care-i cunoscuse cu mult timp în urmă, însă cărora nu le prea putea distinge trăsăturile ascunse de întuneric... Alteori, nălucile reprezentau animale — nu, aproape animale. Dar nu de-adevăratelea. Fără a fi ceva anume, erau totuşi acolo...

Scrisoarea de la Robert : „Tu l-ai ucis. Tu l-ai lăsat să moară." O rupse bucăţi, bucăţele ; o aruncă în cămin, îi dădu foc şi-i împrăştie cenuşa.

Toţi sîntem vinovaţi, se gîndi ea. Toţi cei care umblăm pe două picioare şi ne perindăm, plini de importanţă, pe faţa pămîntului. Niciodată nu ştim ce facem, niciodată nu ne dăm seama de răul pe care-l săvîrşim. Noi toţi. Chiar şi Anthony. Dragul băiat pierdut. Toate creaturile astea bipede, golaşe şi neputincioase. Ce sîntem noi ? O ţeastă rotundă şi albă acoperită de piele şi păr ca de o mască. O cunună de oase albe, o tidvă. Şi înăuntrul ei, grozăvii de nedescris. Pe care nici un fel de rugăciuni sau tămîie nu le înlătură. Gînduri aidoma viermilor din groapă.

Anna murise, Anna era pe moarte, Anna era vie. Nălucirile se şterseră, clopotele încetară să mai bată, pîlpîitoarele lumînări invizibile dispărură în văzduh.

RĂZBOIUL SE termină şi Robert îi telegrafie din New York. „Vrei să mă întorc acasă ?" Îi răspunse imediat, cu un singur cuvînt: „Da." Întrucît acum nu-l mai iubea, se va bucura să-l vadă. Clar ca bună ziua. (Păcat că nu pot să-i transmit asta printr-o telegramă, reflectă ea. Ar lămuri atîtea !) De vreme ce n-o să mai aibă alţi copii, Robert n-o mai interesa nici ca bărbat. Rămînea un simplu tovarăş de afaceri al tatălui ei, un vechi prieten. Va veni — amiciţie străină ideii de sex, nici o emoţie nu-i mai tulbura trupul — şi ea va fi foarte mulţumită să-l ştie acasă. În linişte şi pace. Ca două animale gonind obosite şi nepăsătoare în aceeaşi direcţie.

Da, se gîndi ea, da, întocmai aşa...

Îl iubise pe Dumnezeu şi-şi iubise copilul. Şi asta îi ajungea. Dragostea era o povară de care era fericită să scape.

ROBERT, 1942—1955

DESPRE MOARTEA lui Anthony nu Anna l-a înştiinţat. Scrisoarea i-o trimise Bătrînul. În biroul său din Londra, Robert rămase cu ochii ţintă la hîrtie, uluit. Ce-i asta ? se strădui el să

priceapă, repetîndu-şi la nesfîrşit întrebarea : Ce-i asta ? Chiar atunci cînd îşi dădu seama că ar fi trebuit să depăşească momentul, cînd deveni conştient că ar fi fost cazul să înţeleagă, chiar şi atunci se pomeni gîndindu-se şi întrebînd : Ce-i asta ?

Scrisoarea Bătrînului era absolut limpede şi fără ocol. Aproape oficială. Aproape ca o corespondenţă de afaceri. Ca şi cum Bătrînul ar fi avut o îndelungată practică în a-i comunica unui om că acestuia îi murise fiul.

Dar cum e posibil ? Robert se trezi uitîndu-se în neştire pe fereastra fără perdele la molozul răscolit de bombe. Clădirea în care se afla, transformată în birouri pentru statul major american, abia dacă avea vreo urmă de stricăciune. Peste drum însă, de partea cealaltă a unui mic scuar (fără nici un copac acum), blocuri după blocuri fuseseră complet distruse — grămezi de cărămizi şi lemn înnegrit şi ziduri stinghere, măcinate de îngheţurile şi dezgheţurile iernii. Unul dintre oamenii de la birourile poliţiei militare, situate la etaj, un tip mărunţel şi obraznic, cu o mutră roşcată, spusese : „Ar fi fost de preferat să nu fi avut parte de o iarnă călduroasă. Ia uită-te colo ce cimitir scîrbos !"

Ca şi Germania. Petrecuse aproape şase săptămîni în Germania, fără să aibă habar ce căuta acolo, el, un căpitan de rangul trei de la aprovizionarea marinei, în mijlocul războiului purtat de armatele de uscat. A stat într-o mulţime de oraşe şi sate necunoscute, toate reduse la o unică dimensiune : ziduri izolate rămase în picioare, nici măcar o singură clădire cu patru pereţi,

grinzi arse încremenite spre cerul liber, duhnind din cauza morţilor. Şi pretutindeni, cotind cînd într-un sens, cînd într-altul, kilometri întregi de panglică albă. Inginerii se foloseau de ea pentru a marca zonele nedeminate încă. Mergeai ţinîndu-te după panglica albă, ca într-un joc de copii...

Urmărea cum îşi fac loc de sub ruinele acelea, împingînd la o parte pietrele, civilii, Cristoşi ieşind din mormînt. Ochi holbaţi, priviri stranii. Ploconindu-se slugarnic. Salutîndu-l pe proaspătul cuceritor ; aveţi ceva de mîncare ?

La ce să te aştepţi de la un cadavru, se gîndi el. Abia s-au ridicat din groapă. Învierea din morţi, dar fără aureolă. Doar duhoarea, duhoarea constantă şi pătrunzătoare.

STĂTEA LA masa de lucru şi citea, pentru a nu ştiu cîta oară, scrisoarea de la Bătrîn. Anthony. Băiatul înalt şi subţire. Fiul său.

Cineva întrebă :

— Aceasta poate fi expediată, sir ?

— Da, răspunse el.

Cum de a fost posibil să se-nece băiatul ? Imposibil. Îl văzuse vară de vară, la început doar cu puţin mai răsărit de-o şchioapă, bălăcindu-se în apa caldă şi mică a golfului. Bebeluşul se transformă într-un băiat uscăţiv şi muşchiulos ; bălăceala se preschimbă şi ea într-o mişcare ritmică şi deliberată, continuă şi relaxată... Robert îl contempla cîte o oră întreagă, ca şi cum niciodată pînă atunci n-ar mai fi văzut un copil. Îl urmărea cum se zbenguie în apă, îl urmărea la joaca lui din grădină, cu interminabile tîrcoale date fîşiei din jurul brazdelor de flori. Te ţii după panglică şi cîştigi premiul... Exact aceeaşi fîşie trecea şi printre ruine. Dacă o respecţi, mai trăieşti pînă mîine... Anthony jucîndu-se. Anthony zburdînd prin iarba crudă din grădina de trandafiri, printre rozele de un roşu aprins. Anthony rîzînd şi gonind de-a lungul întregii panglici albe, pentru ca iarăşi s-o ia de la capăt.

Cascheta lui Robert era pe marginea biroului. Puse mîna pe ea şi, învîrtind-o ca pe o secure, sparse şi prefăcu în ţăndări fiecare ochi de geam, pe rînd, continuînd apoi, metodic, cu ramele de lemn ale ferestrei. Cînd osteni, singurul lucru pe care-l realizase cu adevărat nu era decît obţinerea unei perspective mai bune asupra dărîmăturilor de sub el. Azvîrli cu cascheta într-acolo.

RĂNILE DE la tăieturile din geam se vindecară. Doctorii îi prescriseră seconal şi dexedrină. Descoperi că dacă le ia pe amîndouă, însoţite de o duşcă sănătoasă de whisky, putea să supravieţuiască. Îi trimise Annei o scrisoare, dar pe urmă nu-i mai scrise decît Bătrînului.

Zi după zi, stătea şi privea neclintit la ruinele de-afară, la schimbările suferite de ele odată cu anotimpurile, cînd lucind în ploaie, cînd scînteind potolit sub zăpadă.

Războiul era atît de evident pe terminate, încît englezii începură să curețe molozul. Uneori Robert se uita la echipele de muncitori aflate la lucru, observînd fără pic de emoţie că trupurile scoase de sub dărîmături nu mai aveau cap. Reflectă cu seriozitate asupra chestiunii. Capul era atît de plăpînd legat de corp ! Remarcase în Germania că în cazuri de explozie, el zbura primul

în aer și numai după aceea amestecătura dezordonată de brațe și picioare. Și acum, de sub clădirile prăbușite ieșeau tot numai trunchiuri strivite și decapitate. Probabil că fuseseră smulse de la locul lor și zvîrlite ca portocalele, se gîndi el. Stoarse de conținut și pulverizate în văzduh. O treabă nostimă, își spuse el, foarte nostimă.

Englezii transportară cadavrele, ca să le îngroape cum se cuvine. Pe Robert, faptul că pînă la urmă trebuiseră să fie luate din grămada de pietriș și var îl deranjă. Păreau să-și fi găsit un adăpost atît de tihnit acolo ! Ca Anthony, legănat pe vecie de valuri. Cei vii îi scoteau pe morți așa cum scoți cartofii pentru a-i replanta undeva într-un teren rezervat legumelor. Vor crește oare și ei sub pămînt și se vor înmulți, precum cartofii ? Își și imagina o costișă, un cîmp verde învăluit în aburi, iar dedesubt șiruri după șiruri de schelete rînduite ca trupele la paradă : cele mari, cele mici, unele chiar foarte mici, care trebuie să fi fost ale unor copilași, toate în coloane bine stabilite, toate scurtate de cap...

Noaptea, ori de cîte ori reușea să-și facă timp, Robert mergea pe jos pînă la apartamentul prietenei sale, ferindu-se de automobilele care țîșneau din beznă, strecurîndu-se cu pas șovăitor printre ele. Mai întotdeauna se putea auzi cîte un glas strigînd cu accent americănesc : „Taxi !“ Prietena sa spunea că asemenea voci puteau fi auzite chiar în timpul raidurilor aeriene, dominînd urletul sirenelor, ba chiar și în momentele de acalmie dintre exploziile bombelor...

O chema Norah. Lucra la Societatea de transporturi, în imediată apropiere de clădirea lui și

locuia într-un apartament micuț, proprietate a maică-si. („Bătrîna doamnă și-a luat tălpășița de la prima explozie.“) O cunoscuse la nici două săptămîni de la sosirea în Londra și în aceeași noapte se dusese la ea. Îi devenise amantă permanentă și el îi era credincios.

Deoarece se născuse în India, îi gătea, din alimentele pe care Robert le obținea de la popota militară și cu mirodeniile păstrate de maică-sa, curry. După o vreme, lui Robert începu să i se pară că întreaga Anglie miroase a curry. Aroma îi intră în uniformă, în păr, în nas. Îl învăluia și îl însoțea pretutindeni, ca un scut invizibil.

Era foarte fericit cu ea. Uneori își zicea chiar că o iubește, totuși despre moartea lui Anthony nu-i pomeni niciodată nimic. Nici un cuvînt, nici o aluzie. Nimic, în afară de faptul că mai multe nopți la rînd nu se mai putu stăpîni și se retrase în baie unde vomită pînă îl podidi sîngele.

— Ești bolnav, observă ea.

— Nu.

— Din cauza mea ?

— Nu fi proastă !

— Eu sînt de vină, zise ea. Știu că eu sînt de vină.

S-ar fi cuvenit să-i vorbească de Anthony. Însă nu putea. După cum nu putea să-i vorbească nici despre panglicile acelea de protecție pe care, ori de cîte ori închidea ochii, le vedea șerpuind împrejurul ruinelor bombardate.

— Nu s-a întîmplat nimic, o liniști el.

Știa că nu-l crede ; pe fața ei simplă își făcu loc o umbră ce nu existase mai înainte.

În aprilie îi spuse că-i însărcinată :

— Presupun că va fi în noiembrie.

Robert suflă în ceașca cu ceai, urmărind cu atenție cum se formează micile încrețituri pe suprafața lichidului. Semănau cu valurile pe care le stîrneau ei cînd traversau bancurile de nisip ale golfului. Nisipurile ascunse sub apa prea puțin adîncă, unde se tîrîse și se zvîrcolise Anthony.

— Sînt bucuroasă. Îmi doresc un copil.

— Nu mă pot căsători cu tine.

Schiță zîmbetul acela al ei, șters, din colțul gurii :

— Nici nu m-am așteptat să poți, căpitane.

— Nu pricep ce naiba te amuză în povestea asta.

— Oricum, spuse ea liniștită, în toți anii cît am trăit în India, părinții mei obișnuiau să vorbească de viața de-acasă. Nu-i ciudat ? Eu însămi m-am obișnuit să consider Londra ca pe un cămin al meu. Și încă o mai consider așa. Voi rămîne aici.

Rîcîi cu unghia o știrbitură de pe marginea paharului :

— De ani de zile vreau un copil, Robert. Dar cu nenorocitul ăsta de război n-am putut. Mi-era prea teamă c-o să fiu omorîtă.

— Poți fi omorît oriunde, zise el. Ții minte atunci cînd ne-am dus la țară ?

S-A ÎNTÎMPLAT cu un an în urmă, sau chiar ceva mai demult, cînd el și cu Norah își aranjaseră cîteva zile de concediu împreună. Plecarea la țară a fost ideea ei ; aerul îți face bine, insistase ea. Era o toamnă tîrzie, cu un cer apăsător și întinderi posomorîte. Dormiră în paturi jilave și reci, cu cearșafuri mirosind ciudat. Pedalară kilometri întregi cu bicicletele de-a lungul drumurilor înguste, mohorîte și pustii, pe urme adînc săpate de roți și pline de amestecul tulbure, cenușiu, greu de definit al apei de după îngheț. Pe Norah o încînta. Cu mîinile și picioarele înțepenite, cu nasul curgîndu-i, Robert era totuși conștient că niciodată nu mai văzuse o asemenea însuflețire pe chipul ei, o asemenea frumusețe. Obrajii i se îmbujoraseră, iar ochii căpătaseră o strălucire de un albastru extraordinar. Și totul din cauza unor cîmpuri arse de ger și a unor garduri de mărăcini dezolante și mustind de umezeală...

Nimeni nu se aștepta la atac. Toată lumea afirma că niciodată avioanele nemțești n-or să-și mai facă apariția pe cer.

— Oh, nu, exclamă Norah cînd izbucni sirena. Oh, nu !

Robert se întoarse pe partea cealaltă :

— Dă-o încolo ! Probabil că-i o alarmă falsă.

Rămaseră așa, moțăind, fără să mai adoarmă, pînă la încetarea alarmei. Pe urmă, Robert declară :

— Mie mi-e foame. Hai să mîncăm.

— S-a auzit una, spuse ea, o explozie.

— Las-o-n pace, zise el. Mi-e foame.

Ceva mai tîrziu mergeau cu bicicleta, amîndoi puțin cam amețiți de la cele trei sticle de bere băute la micul dejun.

— Uite ! îi arătă Norah.

Pe locul acela fusese o casă de fermieri, mare, impunătoare, cu largi acareturi risipite în jur. Robert fluieră încetișor :

— Au nimerit în plin.

— Robert, întrebă Norah, de ce-au trebuit să bombardeze casa asta ?

Robert scoase din buzunar un flacon și i-l întinse și ei ; pe frigul ăsta era greu ca plăcuta senzație de căldură pe care ți-o dă alcoolul să țină mult. Se uită strîmb la cerul acoperit de nori.

— Bănuiesc ce s-a-ntîmplat. E clar ca bună ziua că n-au decolat cu gîndul să lovească o fermă. Au fost siliți să dea bir cu fugiții din altă parte și s-au trezit că trebuie să se descotorosească de bombe înainte de a se întoarce la bază. Regulamentul precizează că ești obligat să descoperi un obiectiv secundar, și în clipa în care au zărit o clădire mare și arătoasă, complet izolată, au tăbărît pe ea. Știi, pariez c-a fost singura dată cînd și-au nimerit ținta...

— LA ASTA mă refer, zise Robert, la nenorociții ăia care-și închipuiau că se află în siguranță în locuința lor retrasă, de la țară... Nu contează unde te găsești.

Am avut cîndva un fiu, ucis în propria lui curte, cu maică-sa în casă. S-a tras în mine și sînt viu. El se afla în afara oricărei primejdii și iată că-i mort...

Însă ei, în ziua aceea de aprilie petrecută împreună la Londra, nu-i pomeni nimic despre asta.

— Peste cîteva luni vei pleca acasă, zise Norah, și pînă acum nici prin minte nu ți-a trecut să-mi propui să vin cu tine, nu-i așa ?

— Nu, conveni el.

— Ei, vezi ?

Îl durea capul. Se întrebă dacă nu cumva mai are vreo aspirină în veston. Poate chiar și ceva codeină. Se sculă să cotrobăiască prin buzunare.

— Doar un singur lucru, i se adresă el. Ești atît de sigură că n-o să-mi pese nici cît o ceapă degerată de copil ?

Găsi o cutioară cu codeină și, cu bere, înghiți una dintre micile pilule albe. Realizînd că nu i se răspunsese, întrebă din nou :

— Norah, cum îți imaginezi c-aș fi eu în stare să-mi abandonez copilul ?

— Nu e copilul tău.

O clipă, nu-și crezu urechilor ; nu reușea să priceapă că auzise așa ceva.

— Atunci...

Sunetul rămase suspendat în aer, atît de gol și de neajutorat, că nu mai adăugă nici un cuvînt.

Se uită la perete în neștire, gîndindu-se că ar avea nevoie să fie zugrăvit. În același timp, recepta și prezența unui zgomot abia perceptibil : berea din paharul pe care-l mai ținea în mînă scotea un susur ușor. Și-l apropie de ureche. Da, asta era. Bășicuțe efervescente sfîrîind la suprafață și dispărînd în aer. Bău din pahar, lăsînd spuma să i se adune pe buza de sus. Se opri și ascultă din nou ; i se părea că înregistrează pînă și plesnetul insesizabil al stropilor ce se topeau în contact cu pielea.

Termină berea și se șterse la gură cu palma. Își îmbrăcă mantaua, încheindu-se cu mare grijă la fiecare nasture. O părăsi pe Norah fără o vorbă.

Se duse la clubul ofițeresc și se instală tăcut într-un colț al barului, ridicînd ochii numai atunci cînd îl bătea cîte cineva pe umăr. „Hei, Rob, bătrîne", îl invitau ei, „vino să-i tragi o dușcă și cu noi !" Scutura din cap. Cu picioarele încolăcite în jurul scaunului, cu coatele fixate atît de plăcut pe tejghea, locul era prea confortabil ca să-l mai schimbe.

În noaptea aceea, îl cărară la cazarmă, ei, prietenii lui, dar nu-și mai amintea nimic despre asta. Dimineața, tot ei îl treziră și-l conduseră să fie la vreme la slujbă. Îi administrară oxigen din rezervorul păstrat special pentru mahmureala de după beție ; îl îndopară cu dexedrină și cafea pînă fu capabil să stea la masa de lucru, cu capul drept între umeri. Chiar și treaba i-o făcură. Lui Robert i se părea că tîrăște după el, din greu, un corp uriaș, asemenea acelei specii de crab cu carapacea mult prea largă pentru măsura lui. Cu fiecare oră scursă, carapacea se strîngea, pentru ca în cele din urmă, noaptea, să ajungă la învelișul normal. Iar cînd își simți din nou pielea bine întinsă pe oase, îl cuprinse îndoiala : Oare Norah spunea adevărul ?

Am un fiu mort, cugetă el. O să-l pierd și pe acesta ?

O lună mai tîrziu, Norah se mărită cu un individ pe nume Edward Harris, care veni să stea cu ea, în apartamentul maică-si. O dată sau de două ori, Robert își făcu drum pe acolo, gata-gata

să le bată la ușă. Cu un copil care urma să se nască în noiembrie, sarcina ei trebuia să fie vizibilă acum. Oare umflătura pîntecului nu l-ar ajuta să identifice copilul ?

Se întreba dacă ea l-o fi zărit trecînd, dacă se uită vreodată prin perdele. Dacă nu cumva stă mereu la fereastră, cu burta ei care se umflă din ce în ce mai mult, cătînd cu ochii la strada de dedesubt.

Știa că pruncul e al lui. Era sigur.

În august primi ordinul de plecare la New York. În octombrie se afla la New Orleans, iarăși civil. Aș vrea să văd copilul, își spuse. Însă în Anglia nu mai călcă niciodată și nici despre Norah nu mai avu vreo veste.

PÎNĂ LA Pensacola luă un avion al marinei militare, iar acolo, prin societatea de transporturi, obținu un jeep ; se ducea acasă, la Port Bella. Era o călătorie lungă, se simțea obosit și, după căderea întunericului, începu să piardă din ce în ce mai des direcția. Opri motorul și, păturindu-și mantaua, grea și nefolositoare acum, ca o pernă, se întinse pe iarbă. Odată cu cea dintîi geană de lumină, încă tulbure și cețoasă, se deșteptă, cu fața și părul brobonite de rouă și cu un cîine vagabond alături, adulmecîndu-l la picioare.

Grozav început, își zise : tolănit în murdărie și cu o javră lățoasă sticlindu-și ochii la mine.

Se ridică de jos anchilozat, poticnindu-se din cauza cîrceilor, și-și azvîrli haina pe bancheta din spate, observînd cu satisfacție petele de noroi de pe dichisita stofă marinărească.

Porțile domeniului erau încuiate. Nu avea cheie. Telefonul care făcea legătura cu locuința paznicului se afla acolo, la vedere, dar Robert nu se sinchisi de el. Se năpusti pur și simplu cu jeepul direct în poartă, de trei, patru ori, pînă ce lemnul se sfărîmă și ieși din țîțîni, iar mașina țîșni înăuntru. Drumul șerpuit și presărat cu nisip era năpădit de tufărișuri, coroanele revărsate ale palmierilor pitici măturau în treacăt aripile automobilului, pini prăbușiți zăceau la întîmplare printre ceilalți copaci. În luminișurile însorite rugii de mure se lățeau nestingheriți într-o imensă încîlceală de ghimpi. Lanul de hrișcă era înecat pînă la brîu de iarbă și de o mulțime de cenușari pipernicițí crescuți în el.

Pînă și pajiștea era în paragină. Gazonul, destul de curățel tuns, nu fusese deloc potrivit pe de margini. Cea mai mare parte a straturilor de flori dispăruseră. Numai grădina de trandafiri mai etala încă o adevărată risipă de culori. Te poți bizui pe Anna, comentă el ; întotdeauna va avea o grădină de trandafiri...

Viră jeepul în direcția plajei. Dincolo de fîșia îngustă de nisip, golful pustiu era la fel de albastru, un albastru șters, de un calm desăvîrșit, specific anotimpului de iarnă, ca și cerul.

Pe aici trecuse Anthony. Călcase încet pe această iarbă, pe acest nisip moale, pînă la debarcaderul decolorat de soare.

Scîndurile se cutremurară sub greutatea lui Robert. Pescărușii își luară zborul de pe stinghiile pe care se odihneau.

Anthony pășise pe aceste scînduri.

Robert se uită țintă în apa adîncă pînă la genunchi. Un crab mare și vinețiu o luă din loc, apoi niște peștișori răscoliră buruienile crescute lîngă îngrăditura de pari.

Cîndva, Anthony a stat aici. Și a văzut și el toate astea. De aici a coborît Anthony în barcă.

Robert se așeză pe marginea debarcaderului, bălăbănind din picioare, cu pantofii gata-gata să atingă apa, cu privirea pierdută departe, la linia scînteietoare și ușor aburită a orizontului.

Într-acolo s-a dus Anthony. Ultimul loc pe care stătuse era debarcaderul. Robert întinse mîinile și mîngîie cu palmele scîndurile grosolane. Aici.

Acum soarele se înălțase și începea să ardă. Robert simțea cum îi șiroiește sudoarea pe ceafă și cum i se umezește vestonul de lînă. O clipă, se văzu pe sine limpede ca-ntr-o oglindă : un bărbat mătăhălos, cu părul cărunt, cu obrajii invadați de o barbă murdară, într-o uniformă împodobită cu galoane și împopoțonată cu panglici... Venise în ținuta ofițerilor de marină. Pentru întoarcerea acasă.

În portofel avea o fotografie de-a lui Anthony. Niciodată nu o arătase, niciodată nu se uitase la ea. Acum o scoase afară, o studie cu atenție, fără grabă, apoi, lungindu-și brațul deasupra apei, o lăsă să cadă. Va pluti acolo pînă ce valurile o vor lua și-o vor duce departe, cu ocolișuri și curbe și meandre, atît de asemănătoare marilor drumuri de uscat, purtînd-o pe toate căile acelea invizibile, dar bine definite, ale curenților. Așa cum l-au purtat și pe Anthony.

Se ridică greoi în picioare.

— Anthony! strigă el.

Auzi ceva ca un răspuns — trupul i se încordă și înlemni în așteptare, — dar nu era decît plescăitul apei izbindu-se de îngrăditură și cîrîitul îndepărtat al unei gaițe moțate.

Ceva tot *era*. Da. Anthony stătea acolo, risipit în lucruri, difuz, precum ceața deasupra apei.

O clipă, Robert avu imaginea copilului său din Anglia, nenăscut încă, plutind în matca lui fără lumină. Apoi, pe cea a lui Anthony, cu fața lui oacheșă și slăbuță, de asemenea plutind.

Nu-l mai găsiseră. Scăpase de toți și de toate. Mormîntul nu pusese stăpînire pe el, iar el rătăcea liber la voia lui și a apelor...

Tăcut, Robert își ridică mîna dreaptă schițînd un salut indian.

REÎNTOARCEREA LA viața de dinaintea războiului se produse în modul cel mai firesc.

Cînd, în dimineața aceea de octombrie, pătrunse în casă, Anna tocmai aranja o vază joasă și pîntecoasă cu flori de piciorul-cocoșului și anemone, un adevărat morman de văpăi purpurii. Nici măcar nu se arătă surprinsă la vederea lui.

— Nu știam că sosești, Robert.

Și îl sărută ușor pe obraz.

Robert era acasă.

LA ÎNCEPUT i se păru că nimic nu se schimbase. Numai Maurice Lamotta lipsea — mort de o criză de inimă în timpul unei liturghii de duminică. Iar Bătrînul, încă nevindecat pe deplin de la ultimul său atac de inimă, umbla însoțit de două infirmiere.

După primele săptămîni, Robert începu să priceapă că totul era altfel. Relația lui privilegiată și exclusivă cu Bătrînul dispăruse; Margaret se afla mereu între ei. Bătrînul avea acum doi feciori...

Robert se aruncă într-o activitate turbată. Am uitat atîtea în anii ăștia! se gîndi el. Aproape patru ani. Va trebui să-i ajung din urmă.

Concentrarea sa era mai ales fizică și-l lăsa complet epuizat. La ora zece, în fiece seară, se culca și adormea pe loc. Dimineața, pleoapele i se deschideau brusc, ca și cînd i-ar fi fost mînuite cu sfori, ca la marionete, și sărea imediat din pat, cu ochii larg căscați în plină lumină. Capul i se învîrtea de cifre. Își spunea că toată ființa lui a ajuns să-i huruie și să-i trepideze ca un computer.

— Ai de gînd să te sinucizi? îl întrebă Margaret. Ia-o mai ușurel.

— Mă simt excelent.

Și într-adevăr, așa era. Corpul îi funcționa lin și ascultător, asemenea unei mașini bine gresate. Aproape că-și putea auzi zgomotul surd al articulațiilor în mișcare.

Pînă în ziua în care văzu un pom de Crăciun, nici nu-și dăduse seama că e în decembrie.

Decembrie. Pruncul trebuie să se fi născut pînă acum. Își urmări atent traiectoria gîndurilor și descoperi că nu-i prea afectat. Se trezi că i-ar fi plăcut să creadă că nu a avut niciodată copii. Pe acesta i-l luase Norah. Pe celălalt, Dumnezeu.

După ce trecu și luna decembrie, lucrurile merseră mult mai ușor... Știa că el, copilul, există

acum, e viu și respiră și nu mai plutește, ca Anthony, în apele întunecate din pîntecul mamei.

ZILELE ȘI lunile se succedară unele după altele în curgerea lor neclintită. Viața lui Robert se desfășura tot atît de ordonat și de precis ca și felul în care își aranja penițele pe birou în șiruri perfect paralele. Asta-l preocupa : să-și țină penițele aliniate. Verificarea lor era prima ocupație a lui de dimineață — s-ar fi putut ca femeia de serviciu să le clintească din loc cu cîrpa de șters praful — prima lui grijă de după prînz și ultima îndeletnicire de seară.

Cu toate că de cele mai multe ori cina cu Bătrînul, stătea totuși în casa proprie, casa pregătită de nevastă-sa pentru luna de miere, atît de mică, atît de pusă la punct. (Anna stătea la Port Bella.) Nimic nu se modificase : aceeași mobilă, aceeași decorație. Nu-și amintea ca pereții să fi fost zugrăviți vreodată ; probabil că da, se gîndi el, dar aveau exact aceeași culoare. Ca și cînd cincisprezece ani și un copil n-au lăsat nici un semn. Totul arăta încă proaspăt și nelocuit, ca-ntr-o revistă tipărită pe hîrtie velină. Singurătatea ei îl reconforta. Modul în care era întreținută, tăcut și eficient, îl fascina. Nu zărea pe nimeni, însă vesela rămasă de la micul dejun apărea spălată, iar patul făcut. Cîteodată, ca să se amuze, își pitea rufele murdare — o cămașă vîrîtă în dosul patului, ciorapi îndesați ghemotoc, adînc, înspre vîrful pantofilor, costume atîrnate greșit în alt dulap. Întotdeauna invizibilele persoane le descopereau. Restabilind desăvîrșita rînduială a locuinței.

Întreg anul acela, primul de după război, existența i se desfășură la fel de fără cusur ca treburile casei. Alimentate de energia ascunsă în mașinațiile Bătrînului, afacerile lor prosperară, proprietățile crescură. Chiar și Anna își avea acum pasiunea ei : Fundația „Pine Tree". Mai toate cîștigurile din timpul războiului ale tatălui ei (Robert se cutremura de mărimea sumei) fuseseră investite în asta. Anna dădea o nouă față orașului Collinsville. Tocmai construia un spital și în curînd urma să inaugureze creșa. Plănuia o renaștere economică. Și Dumnezeu mai știe ce, se gîndi Robert, dar o să coste teribil de mult...

Uneori i se părea că banii sînt un fel de mașinărie cu roți invizibile, care-l ajută să alunece și să se strecoare și el printre propriile lui zile. Că Bătrînul e un vrăjitor care, cu un simplu bobîrnac, scoate din mînecă tot soiul de obiecte, făcîndu-le să apară și să dispară. Mereu Bătrînul. Puterea, și capacitatea de acțiune, și agerimea minții — de la el veneau. Robert știa asta, dar nu-i mai păsa. Bănuia chiar că succesele pe care și le atribuia tot de Bătrîn îi fuseseră sugerate, cu dibăcie, abil, insesizabil, astfel încît nici el să nu-și dea seama.

(O dată, o întrebase pe Margaret :

— Crezi s-o să fim în stare să ne descurcăm fără el ?

Ușor, abia atingîndu-l cu un deget, îl mîngîie pe obraz.

— Ei da, Robert, eu am să fiu. Dar tu ?)

Începu să se ducă la petrecerile organizate de Margaret, găsindu-le destul de plăcute, deși după

o săptămînă nu-și mai reamintea cine fusese acolo.

Totul a pornit de la un telefon. Margaret îi spuse :

— Phil s-a îmbolnăvit, Robert, și am nevoie de un bărbat pentru deseară.

— Cine-i Phil ? întrebă Robert. Și de ce ?

— Pentru numele lui Dumnezeu, vom fi fără soț la masă, iar la ora asta n-am cum să găsesc pe altul. Despre *seara aceasta* îți vorbesc.

— Asta înțeleg eu bine.

— Poți să rămîi treaz în timpul cinei ?

Simți o undă de iritare :

— Numai dacă există ceva pentru care merită să stai treaz.

I se păru ciudat să vadă în sufrageria Bătrînului (acesta se retrăsese în apartamentul de la etaj ; îi displăcea compania) o adunătură de oameni necunoscuți, să audă rîsetele lor și clinchetul porțelanurilor, să vadă chipul măsliniu al Margaretei de partea cealaltă a mesei, scindat în trei de pîlpîirea luminărilor. La ora zece era foarte adormit. Aproape numaidecît Margaret îl scutură ușurel de braț :

— Deșteptarea !

Robert se hlizi prostește.

— Uite ce, zise ea, du-te să cînți și tu cu ei.

Arătă spre un bărbat cu părul cărunt care zdrăngănea la pian.

— Habar n-am ce cîntă !

— Clyde nu știe decît un singur cîntec. Hei, bătrîne, nu-i așa că am dreptate ?

Clyde își sticli ochelarii la ea și încuviință din cap.

— Un cîntec vechi și frumos din colegiu. Singurul pe care l-am învățat.

Se aplecă peste claviatură, se concentră o clipă, apoi aruncîndu-și capul pe spate începu : „Buldog, buldog, hau-hau-hau..."

O femeie înaltă și deșirată, îmbrăcată într-o rochie galbenă, își petrecu brațul pe după cel al lui Robert :

— Ești simpatic, hai să cîntăm.

Îl trase lîngă pian și se rezemă de el. Cîndva, reflectă Robert, contactul strîns cu trupul unei femei l-ar fi făcut să vibreze pînă-n străfunduri, să-și simtă dureros măruntaiele, cuprins de un nestăvilit impuls de a izbi, de a sfîșia, de a exploda. Acum însă, nici pomeneală de așa ceva. Rochia galbenă era foarte frumoasă, femeia deosebit de atrăgătoare, parfumul provocator, intens, cu miresme de pădure în el. Și totuși, pentru el nu mai însemnau nimic.

Se duse la culcare epuizat și scîrbit. A doua zi se simți îngrozitor. N-am să mai merg niciodată, își promise el, niciodată... Peste cîteva zile, Margaret zise :

— Astă-seară n-am nici un program, Robert, iar la Salonul Albastru cîntă Frankie Laine. Hai să cinăm acolo ; n-am chef să stau singură acasă.

Ceea ce l-a determinat să accepte, se gîndi el mai tîrziu, a fost batjocura ascunsă din tonul ei.

După aceea lucrurile decurseră mai ușor. Margaret îl căra cu ea pe la tot felul de sindrofii — un vălmășag de chipuri — una mai lungă decît alta. Pe drumul de întoarcere, în zori, cînd

nu se zărea decît o dungă de lumină la răsărit, adormea întotdeauna buştean, lăsînd-o să flecărească vrute şi nevrute cu şoferul Bătrînului.

PENTRU ROBERT, viaţa mondenă se sfîrşi tot atît de brusc precum începuse. Noua sa ambarcaţiune, o şalupă de coastă, lungă de douăzeci de metri, pe care o comandase de vreun an, sosi. Pînă atunci nu avusese decît bărci cu pînze, toate pe vremea lui Anthony, băiatul cu părul negru, imagine neîmplinită încă a propriului său chip — şi cu nici un preţ nu şi-ar mai fi luat un alt velier. Fantoma lui Anthony ar fi fost mereu prezentă.

Noul vas arăta minunat. Cu punţile lui de lemn de tek (primele din acest material de cînd izbucnise războiul), cu carena lui netedă şi lucioasă, cu confortabila lui cabină de comandă — era superb. În fiecare după-amiază Robert se ducea cu maşina la Yacht Club şi, zorind printre întortocheatele docuri de beton, se grăbea să ajungă la vas. Sub lumina blîndă şi întîrziată a amurgului de vară stătea singur la pupa, în cocpit, cu un pahar de whisky în mînă şi se uita la portul înghiţit treptat de umbre. Cînd se întuneca de tot, o pornea spre casă, oprindu-se să cineze la Hanul cu Magnolii, un restaurant cu coloane albe, specializat în grătar. Localul era în permanenţă plin de studenţi. Cu capetele aproape lipite unul de altul, rezemau tejghelele şi chicoteau între ei. În ciuda zgomotoasei instalaţii de aer condiţionat, încăperea mirosea cumplit a ceapă, a untură prăjită, a parfum greu. Robert mînca doi cîrnaţi, comanda o îngheţată de ciocolată şi, contemplînd

uriaşele tablouri cu magnolii albe, se scufunda cu toată fiinţa în freamătul vieţilor tinere din jur. Avea un scaun al lui preferat, ultimul de lîngă perete. De acolo putea să urmărească tejghelele pe toată lungimea lor ; putea să vadă uşa şi aparatul de calculat de la casă. Putea să simtă neastîmpărul fetelor cu părul fluturînd şi feţele bronzate de soarele verii. Putea să prindă în nări mirosul metalic al transpiraţiei băieţilor.

În timp ce păşea spre maşină, învăluit de noaptea compactă de vară încărcată cu dulci arome de măslin şi efluvii de mirt chinezesc, se gîndi cît de sănătoşi erau, cît de tineri... El, Robert, nicicînd nu arătase astfel. Niciodată nu fusese tînăr... Fusese doar mic. Odinioară, cu multă vreme în urmă.

Ca-ntr-o străfulgerare, se zări pe sine, prichindelul matur încă din copilărie...

Acum era bătrîn. Trecuse printr-un război. Văzuse mormîntul propriului său fiu. Şi propria sa bărbăţie stinsă. În absenţa dorinţei trupeşti, n-au mai rămas decît un gol imens, o neserioasă voioşie, un soi de năuceală.

Înţeleg, gîndesc, dar nu simt cu adevărat. Am o situaţie şi o ocupaţie şi o nevastă bună care să-mi poarte de grijă. Oamenii se ridică în picioare să-mi strîngă mîna. Sînt respectat. Mă străduiesc să-mi sporesc averea, o avere care, sub supravegherea mea, creşte văzînd cu ochii. Pînă şi Bătrînul mă apreciază din cînd în cînd printr-o aprobare din cap. Sînt fiul lui, cel pe care şi l-a căutat şi l-a găsit.

Cînd era mic, lumea se împiedica de el şi-l îmbrîncea fără milă : *„Tais toi !“* Tacă-ţi gura !

Astăzi nu se mai întîmpla așa ceva. Astăzi i se făcea loc. Își dorise să ajungă aici pe cînd era tînăr ; reușise acum, la bătrînețe... Căci, într-adevăr, era bătrîn. Își dădea seama de asta dintr-o mie de lucruri. Corpul încă îi mai era în bună stare, încheieturile i se mai mișcau încă fără dureri, însă pielea își pierduse elasticitatea și netezimea. Oricît de puternic ar mai fi fost, oricît de vînjoase brațele și de zdraveni umerii, era vorba totuși de mușchii butucănoși și neîndemînatici ai bărbatului trecut de jumătatea vieții și nu de suplețea, de mlădierea tinereții. Trupul îi devenise mătăhălos și greoi ca un balot. Orice urmă de catifelare dispăruse... Se pomeni rîvnind să mai atingă o dată pielea tînără și plăcută la pipăit, s-o prindă între degetul mare și arătător și să-i încerce finețea. Orice fel de piele, fie de bărbat, fie de femeie...

BĂTRÎNUL ÎȘI avea propriul său avion, cu pilot cu tot, așa că și el și Robert se puteau deplasa cu regularitate la locuința Annei de la Port Bella. Bătrînul pleca joia după-amiază și se întorcea în oraș luni seara. Își lua aceste lungi week-end-uri încă de pe vremea cînd, în urma unui atac nu prea grav, rămăsese cu gura puțin strîmbată și cu o mînă ușor înțepenită. Iar de timpul petrecut la Port Bella se bucura într-adevăr din plin. Pe de altă parte, Robert venea doar sîmbăta și duminica, și asta numai pentru că i-o cerea Bătrînul. De fiecare dată însă se plictisea și, în așteptarea dimineții de luni, nu-și mai găsea astîmpărul.

— De ce nu-ți aduci și șalupa aici ? îl întrebă Anna. N-ar fi mai amuzant aici decît pe lac ?

— Am s-o aduc, răspunse el. Imediat ce-o să fiu gata.

— Pariez că nici măcar nu i-a pornit motorul, i se adresă Margaret tatălui, zîmbind batjocoritor. Nu face decît să i-l gîdile.

— E o corabie foarte arătoasă, zise Bătrînul.

— Tu întotdeauna îi ții partea, papà.

Continuînd să zîmbească, Margaret îl bătu ușurel pe obraz și i se uită drept în ochi.

— Dacă are de gînd, adăugă ea, să-și irosească tot timpul cu barca — și sînt situații în care e absolută nevoie să fiu însoțită — o să mă facă să mă mărit din nou.

Bătrînul replică pe un ton sec :

— O perspectivă care nu te poate speria prea tare.

— Oh, încetează cu insultele la adresa fetiței tale !

Anna zise :

— Robert, încă nu i-ai dat nici un nume vaporașului.

— Găsește-i dumneata unul, i se adresă Robert Bătrînului.

Acesta se gîndi o clipă :

— Condorul.

— Pentru Dumnezeu ! exclamă Margaret.

Anna întrebă :

— Ce este un condor ?

— O pasăre mare, răspunse Bătrînul. Odinioară oamenii obișnuiau să transporte praf aurifer în penele ei.

— O pasăre de aur, spuse Anna încet. Ce frumos !

Bătrînul clătină din cap :

— O pasăre neagră. Îi umpleau penele cu aur după ce condorul era mort.

SĂPTĂMÎNA URMĂTOARE numele îi şi fusese pictat la pupă. Într-o după-amiază, Margaret se deplasă şi ea acolo, cu maşina, să-l vadă.

— Arată frumuşel, Robert.

— Tu ce zici ? De ce-o fi vrut să se cheme aşa ?

— Naiba ştie, Robert, răspunse Margaret. Tata are întotdeauna o groază de motive, care de care mai complicate, chiar pentru a boteza o nenorocită de barcă...

Îşi împinse ochelarii de soare deasupra frunţii :

— Urează-mi o vacanţă plăcută.

— Nu ştiam că pleci.

— Nu ţi-am spus ? Vara New Orleans-ul mă calcă pe nervi, Robert. Iar traiul cu Anna, în reşedinţa ei gotică, e şi el destul de dezagreabil. Îmi iau trei săptămîni libere şi dau o raită prin Mexic. Pînă acum nu l-am vizitat încă.

— Grozav, zise Robert, grozav !

ÎI DUCEA lipsa. Dimineaţa la birou se pomenea că se interesează dacă au sosit veşti de la ea. Ridica telefonul grăbit, dornic s-o audă cerîndu-i s-o scoată la prînz ; spunîndu-i că are nevoie de o persoană în plus la cină. Îi lipsea rîsul ei strident de pe coridoare. Chiar şi dupăamiezile petrecute pe şalupă nu mai erau la fel.

Portul tăcut, scîrţîitul parîmelor, învîrtejirea apei în jurul pilonilor de parcă ar fi fost suptă, uşoara mişcare a punţii sub picioare — toate acestea nu făceau decît să-i provoace o vagă nelinişte. Într-o seară, stînd cu un pahar de whisky în mînă, adormi de-a binelea. Puţin după miezul nopţii se trezi zgîlţîit de paznicul de noapte al barului, urcă în maşină şi conduse direct spre casă, uitînd să mai mănînce, gonind tot drumul cu un sentiment confuz de îngrijorare, ca şi cînd cine ştie ce lucru ar fi fost în neregulă.

SE APUCĂ să-şi scoată *Condorul* din port şi să navigheze cu el pe lacul Pontchartrain. Pleca de unul singur, patrulînd metodic în susul şi-n josul coastei.

Acum, seara tîrziu, cînd se oprea pentru cîte un sandviş, era conştient de faptul că, aşa bronzat şi cu faţa tăbăcită de vînt, arăta sănătos, plin de viaţă şi, oricum, mai puţin deplasat printre studenţi. Mîinile sprijinite pe tejghea sau întinse să-şi ia cele necesare pentru prepararea vreunui cocteil apăreau şi ele arse de soare şi însemnate pe alocuri cu rosături de frînghie, consecinţă a îndeletnicirilor sale. Putea chiar să şi simtă o undă de aer sărat impregnat în haine, o prospeţime ce se degaja din propria-i făptură. Ştia că totul nu e decît poleială, că bronzul care acoperea pielea îmbătrînită şi mirosul pătrunzător de sare provin din apa sălcie. Şi totuşi, trăia cu senzaţia că se află la adăpost. Că arată mai bine.

ÎNTR-UNA DIN seri — era joi — rămase ceva mai multișor pe șalupă. Tîrzia lumină a zilei de vară dispăruse de tot. Trebăluia prin cambuză, aranjînd la loc tava cu cuburile de gheață, ștergînd stropii de apă. Nu aprinsese decît o mică lampă.

— Hei, sus pînzele, matrozi! Înainte, spre larg! țipă Margaret.

Îi auzi țăcănitul tocurilor pe punte.

— Scoate-ți pantofii, îi strigă el în mod automat.

— Ce sistem de a-mi ura bun venit mai e și ăsta?

Apăru brusc din întuneric, cu părul ei creț mai zburlit ca de obicei, cu fața mai slabă și ochii mai mari parcă, pășind repede în cercul de lumină din jurul lui Robert.

— Ai slăbit, observă el imediat.

— Răzbunarea aztecilor.

— Ce?

— Ai putea cel puțin să faci o mutră ceva mai fericită că mă vezi. Am venit direct de la aeroport. Taxiul așteaptă afară cu valizele.

— Mă bucur că te-ai întors, zise el. Mi-ai lipsit.

— Adevărat?

Stătea în picioare foarte aproape de el. Îi simțea căldura trupului pătrunzîndu-i prin pînza cămășii.

— E prea multă liniște fără tine, îi spuse.

— Tata și Anna socotesc că ăsta-i un lucru foarte bun!

— Bei ceva?

Rămase tăcută, perfect imobilă, drept în fața lui. Fără să clipească și cu ochii mai înfundați în orbite ca oricînd... O luă de brațe cu intenția ca, politicos, s-o dea la o parte ca să poată ajunge la paharele de whisky. Brațele ei erau atît de subțiri, încît i le cuprinse complet în palme, cu degetele împreunate. Alături de ea, propriul său corp apărea prea mare, exagerat de gros, umflat ca un balon; Margaret se găsea departe, la limita lui, unde sfîrșea ființa lui Robert, la kilometri distanță. Părul ei negru, lucios și cîrlionțat era umed. Probabil că la noapte va fi ceață. Își aminti că odată, cu mult timp în urmă, o condusese acasă cu mașina. Tocmai îl părăsise pe primul ei bărbat. În noaptea aceea îi păruse la fel de mică și de fragilă.

Margareta se trase un pas înapoi, smulgîndu-se de lîngă el. Se întoarse, intră în cabina dinspre provă și se așeză pe marginea cușetei. O văzu că începe să se dezbrace alene, aruncîndu-și veșmintele la întîmplare, pe bancheta de vizavi.

Nu-s în stare să mai fac nimic cu o femeie, se gîndi el și continuă să stea pe loc și s-o privească.

Margaret aștepta pe marginea cușetei. Se așeză și el de partea cealaltă.

— Uite ce, îi spuse el, să-ncerc să-ți explic. Nu mai e cum a fost.

— Nu?

— Nu.

Ea aștepta fără un zîmbet, fără să se înfurie. Doar răbdătoare. Deodată se întinse de-a curmezișul cabinei, ridicîndu-se pe jumătate, îl luă de mînă și-l trase spre ea.

— ŞTII, ZISE ea, am un taxi care mă aşteaptă afară.

— Mă duc să-i plătesc şi să-l las să plece. Rostea anevoie cuvintele.

— O să punem valizele în maşina mea, adăugă. Margaret se îmbrăcă la repezeală.

— Vin şi eu cu tine.

Tot lungul drum peste digul de beton, o ţinu de mînă. Şi mai strîns încă la întoarcerea cu maşina spre casă.

A fost o vreme cînd se gîndea întruna la femei. Doamne, ce-i mai plăcuseră femeile, forma şoldurilor subliniată de fuste, arcuirea pulpelor lor ! Cel mai frumos lucru pe care-l întîlnise vreodată !

Continua să se joace cu degetele Margaretei, resfirîndu-le într-o parte şi-n alta.

— Mă doare, spuse ea.

— Poate că vreau să te doară.

— Dar poate că eu nu vreau.

Încercă să-şi retragă mîna, însă nu reuşi.

— Ascultă, zise el, de ce nu rămîi peste noapte la mine acasă ?

— Nu, scutură ea din cap, şi-i zîmbi prietenos.

La lumina fosforescentă a aparatelor de bord îi observă clar micile zbîrcituri de la coada ochilor.

— Mi-ar place să rămîi.

— Gîndeşte-te numai la trăncăneala vecinilor.

— Dă-i dracului de vecini !

Izbuti să-şi elibereze mîna.

— Pun pariu că, în atîţia ani de alergat după fuste, n-ai adus niciodată o femeie acasă. E adevărat ?

— Credeam c-ai să te simţi măgulită, murmură el.

— Într-adevăr, răspunse ea. Totuşi, deoarece sînt o divorţată onorabilă, mă întorc la casa părintească.

Călătoreau în tăcere pe marginea lui New Basin Canal, cu apele lui stătute şi murdare. În cele din urmă Robert spuse :

— O să-mi petrec noaptea cu tine. Cine o să bage de seamă în hambarul ăla imens ? Bătrînul oricum e plecat la Port Bella. N-ai uitat că e joi, nu ?

Margaret îşi încreţi nasul spre el ; un gest pe care i-l recunoştea şi pe întuneric.

— Ce-i toată povestea asta cu petrecutul nopţii ? Nu fi caraghios !

Am procedat greşit, reflectă el. De o femeie te apropii cu grijă. Doar o stîrneşti, şi apoi te îndepărtezi repede. Sari în lături.

Dimineaţa, bănuită numai după frîntura de lumină din spatele perdelelor lăsate, cînd nu se trezise încă pe de-a-ntregul, o şi sună la telefon.

— Ce s-a întîmplat ?

Se auzea clinchetul unor farfurii de porţelan : Margaret îşi lua micul dejun.

Altă greşeală. Ce se petrecea cu el ?

— Voiam să aflu dacă te simţi bine.

— Bineînţeles că mă simt bine.

— Acum m-ai convins.

Margaret înghiţi cu zgomot.

— Tot timpul cît am fost în Mexic n-am băut şi eu o cafea ca lumea. Ascultă, Robert, întotdeauna mi-am închipuit că femeia e aceea care tele-

fonează a doua zi dimineața cu fleacuri de-astea : „N-a fost minunat ?" Sau : „Cînd te mai văd ?"

De furie, și simțindu-se ofensat, i se urcă tot sîngele în obraz.

— De obicei așa e, zise el. Însă eu știu unde am să te mai văd.

— Ba nu, bobocelule, rîse ea, astăzi n-ai să mă vezi la birou. Plec la Port Bella.

— Ce-i acolo ?

— Sora mea, răspunse Margaret și-i închise telefonul.

Toate-i ieșeau anapoda în dimineața asta. Nici să se scoale din pat nu-i venea. Numai gîndul că peste puțin vor trebui să sosească invizibilele menajere ale Annei îl făcu să se îmbrace.

Deși întîrziase, nu se duse direct la slujbă. Își conduse mașina înspre Yacht Club, strecurîndu-se nerăbdător prin circulația aglomerată a străzii. În lumina strălucitoare a soarelui ce se și înălțase de-o suliță pe cer, pâși zorit de-a lungul cheiurilor de beton. (Aceleași pe care ieri noapte, o noapte fără pic de lună, trecuse cu Margaret, și aproape că-i și simțea căldura mîinii, moliciunea pielei, oasele plăpînde — prizoniere neputincioase între degetele sale.) Descuie ușa și intră în cabina șalupei. Aerul greu și stătut era încărcat de un parfum de mosc ; Robert avea în nări mirosul Margaretei. Paharul ei se afla pe masă. Îl luă, observă pe el o urmă de ruj, și-l lipi de obraz și apoi de buze. Cu mare băgare de seamă îl vîrî înapoi în dulăpior, fără să-l spele. Merse să se uite la cușeta care mai păstra deasupra cuverturii de pînză, nelămurit, forma mototolită a trupului ei. O contemplă o bună bucată de vreme, fără să

o atingă. Pe urmă își pregăti un whisky, se așeză pe bancheta de vizavi și-și sorbi pe îndelete băutura. Își mai turnă o dată, ca imediat să revină la aceeași poziție. Cînd termină, spălă paharul și-l puse la loc.

Porni spre oraș prăbușit aproape peste portiera mașinii, urmărind plictisit familiarul peisaj al străzilor. Își pipăi fața și descoperi o întreagă porțiune de pe maxilar nerasă. Se bărbierise prea repede. Bineînțeles că nu se putea duce în halul ăsta la slujbă. Continuă să-și treacă degetele prin favoriți. În clipa în care se instală pe scaunul de la frizerie, ar fi fost gata să jure că-i crescuseră de-o șchioapă.

Cînd ajunse la birou era aproape amiază. Secretara își ridică ochii la el, vru să spună ceva, dar nu scoase o vorbă.

— Am dormit ceva mai mult, zise el.

— Da, domnule.

Încă mai duhnea a colonie de la bărbierit. Îi displăcea profund mirosul ăsta. Parc-aș fi un antreprenor de pompe funebre, se gîndi el. Dezgustător parfum ! Brusc, izbucni într-un hohot de rîs.

De data asta secretara nici măcar nu catadicsi să-l privească. Cu o studiată minuțiozitate îi aranjă hîrtiile pe masa de lucru.

În mod automat, Robert începu să semneze scrisorile, minunîndu-se ca de obicei de vastitatea imperiului stăpînit de Bătrîn.

„Esplanade Enterprises" era o societate anonimă pe acțiuni de o formidabilă complexitate. Cele mai bizare treburi, oftă Robert. Cum ar fi șirul de drugstores din Chicago, sau fabrica de

jucării din Atlanta. Livezile de meri din New Jersey și Virginia, cîteva mii de pogoane cu culturi de bumbac pe Mississippi, trei bănci mai mititele plasate discret pe undeva prin provincie, jumătate dintr-un magazin imens de bijuterii din St. Louis. Și, prin intermediul altor numeroase corporații, o mică gazetă, terenuri petrolifere proprii sau luate în arendă, concesiunea asupra unei rețele de televiziune de cea mai modernă construcție, blocuri de apartamente în Long Island... Bătrînul le supraveghea pe toate, diriguindu-le ireproșabil și plasîndu-le într-o permanentă competiție una împotriva alteia, iar întregul împotriva lumii din afară.

Simt că mă înăbuș, se gîndi Robert.

Secretara îl privea țintă.

— Oboseala bătăliei, zise el.

Era probabil unica femeie total neatractivă din cîte întîlnise în viață. Cu fața ciupită și puțintică la trup, semăna cu prizonierele acelea pe care le văzuse în lagărele de concentrare din Germania. Oare și-o fi dînd osteneala să și mănînce ? se întrebă el. Era perfectă, era formidabilă, era nemaipomenită. Domnișoara Jones. De gen feminin, conform indicației din titlu. Specie umană, după cum o dovedește numele de familie. Un nume comun, vechi și cinstit, care i se potrivește de minune. Grozav nume pentru o umbră. O umbră inteligentă și eficientă care umblă, conversează, dactilografiază, răspunde la telefon și triază tone de hîrtii. Admirabila domnișoară Jones. Imaginea stîngace și inexpresivă a unei femei dintr-un desen infantil.

— Domnișoară Jones, îi spuse el, dumneata ești o secretară extraordinară.

— Mulțumesc, domnule.

Nici măcar nu părea încîntată.

Cum de reușea Bătrînul să se descurce în atîtea operații de sine stătătoare ? Cum o să izbutească el, Robert, să le dea vreodată de capăt ?

Avea momente, ca cel de acum, cînd se speria de-a binelea de munca sa. Cum ar putea să-l continue pe Bătrîn ? El care abia de-și mai amintea, fragmentar și pe sărite, cîte ceva din întreg ? Dar Margaret va fi acolo. Margaret îl va ajuta.

Privea țintă prin fereastra murdară, mușcîndu-și pielea de pe dosul mîinii, reflectînd. Cu un gînd brusc : Anthony, fiul meu. Fiul pe care l-am pierdut.

Un grup de școlărițe de la un pension de maici așteptau în stația de autobuz. Probabil ziua cine știe cărui sfînt, o după-amiază liberă, și acum se întorceau acasă la prînz, cu fustele în pliuri de culoare bleumarin învîrtejindu-li-se în toate părțile a nerăbdare... Acum Anthony ar fi fost licean și și-ar fi dat întîlniri cu fete. Gură-n gură cu ele, rîvnind să le simtă pielea lipită pînă la contopire de a lui, strălucitoarea și superba lor piele, prospețimea ascunsă ochiului, dezmierdările virginale...

Din spate, domnișoara Jones întrebă :

— Nu cumva ați uitat de conferința cu Snyder ?

— Nu.

— Dosarul e pe biroul dumneavoastră.

— În ordine, scumpă domnișoară Jones.

Înşfăcă prea repede paginile ; acestea alunecară sub masă.

Domnişoara Jones le ridică imediat, fără zgomot.

— Aveţi aici şi documentaţia referitoare la asociaţia Eastdown. Şi fiindcă veni vorba, după cîte se pare actul de proprietate asupra vechilor terenuri Morgenthau e în regulă.

— Mulţumesc, spuse el.

Ce-o mai fi oare şi cu terenurile astea Morgenthau ? Nu-şi amintea nimic. Ştiuse cîndva, însă uitase.

Se întoarse din nou la fereastră şi se uită în jos la strada acoperită de praf şi străjuită pe margini de şiruri de copaci. Fetele, făpturile acelea drăgălaşe şi atît de pline de viaţă, dispăruseră.

Îşi aruncă ochii peste umăr. Domnişoara Jones era tot acolo, tot aşteptînd.

— Domnişoară Jones, i se adresă el, eşti bună să telefonezi celor interesaţi şi să le spui că nu pot să particip la întîlnirea de astăzi ? Dacă vor să o reprogrameze, dacă într-adevăr vor asta, aş fi de părere să-şi aleagă o zi în care fie domnişoara Margaret, fie domnul Oliver vor fi în oraş. Nu eu.

Astfel renunţă Robert, atunci şi acolo, la lumea în care atît de greu intrase cu ani în urmă.

— Domnişoară Jones, zise el, am plecat.

În sfîrşit, se gîndi el triumfător, am izbutit să zmulg şi eu o expresie de pe mutra ei : surpriză şi oroare.

Străbătu cu paşi grăbiţi şi cu sudoarea începînd să şiroiască pe el întreaga Esplanade, merse pînă aproape de fluviu şi apoi o luă în sus spre Royal.

Străzile acestea, cu vîntul adiind ceva mai tărişor prin strîmtele lor coridoare, erau un pic mai răcoroase. Tramvaiele goneau zdrăngănind pe lîngă el, ticsite de elevii înghesuiţi pe lîngă geamurile deschise. Trebuie să fie vreo sărbătoare mare, îşi spuse. Prea multe şcoli şi-au terminat devreme orele. Trei fete, cu cărţile fluturîndu-le neglijent în mînă, traversară şi ele strada drept în faţa lui, rîzînd. Părul ondulat le strălucea în lumină, şoldurile li se mişcau la unison ; parc-ar fi schiţat un anume dans. Se pomeni dezbrăcîndu-le cu ochii. Privirea îi alunecă pe linia şoldurilor, pe rotunjimea pielii întinse, netede la pipăit... Ar fi fost puţin cam trecute pentru Anthony ; aveau în jur de optsprezece ani. Nu i-ar fi plăcut ca Anthony să iasă cu o fată mai mare ca el...

Robert îşi continuă plimbarea. Fetele se îndepărtară, aruncînd ocheade peste umăr şi chicotind. Cîteva blocuri mai departe trecu pe lîngă un magazin. În vitrină zări telefonul. Da, se gîndi, exact ceea ce vreau. Trebuie s-o sun pe Connie...

Prostituată cu ani în urmă, Connie devenise după un timp patroana unui stabiliment, pentru ca apoi, sub presiunea puritanismului postbelic, să se retragă şi să deschidă un restaurant deosebit de prosper. De aici conducea o casă de rendez-vous, discretă şi la preţuri foarte piperate. Fondurile pentru primul stabiliment i le procurase Bătrînul şi tot el finanţase restaurantul, păstrînd doar un neînsemnat procent pentru sine. O veche tovărăşie, agreabilă şi avantajoasă pentru amîndoi. Iar acum, socoti Robert, o nouă afacere.

— Oh, domnul Robert, răspunse ea, ce plăcere să mai aud omul de dumneavoastră! Nu treceți pe la mine să bem ceva și să punem țara la cale mai pe-ndelete ?

Îl pufni rîsul. Era atît de grijulie la telefon! Afară, dincolo de fereastra magazinului, apăru un alt grup de fetișcane. Erau mai tinere, de vreo cincisprezece ani, exact vîrsta potrivită...

— Nu pot veni, Connie. Voiam numai să-ți spun o vorbă în legătură cu caii tăi de curse.

Într-adevăr, ținea și un grajd cu cîteva dobitoace. Pînă acolo ajunsese cu prudența!

MARGARET, 1955—1965

NUMAI NECAZURI, se gîndi Margaret; cine și-ar fi închipuit că Robert o să-mi aducă atîtea necazuri ?

Se purta de parcă întreprinderea nu l-ar mai fi interesat deloc. Obligațiile și le îndeplinea absolut la întîmplare, neglijent și prostește. De cînd cu refuzul acela brutal de a se întîlni cu Snyder, socoti Margaret, nu mai făcuse nici un lucru cum trebue. O ispravă al naibii de stupidă, dar cu nimic mai prejos decît cea care a urmat.

Chiar a doua zi dimineața, într-o sîmbătă, apăru, ca de obicei, la Port Bella, dar într-un asemenea hal de mahmureală încît pînă și pielea îi mirosea a alcool, și ținu morțiș să facă o partidă

de tenis cu fiul ei Joshua. Margaret nu se duse pe teren, dar se uită pe fereastră exact la timp ca să-l vadă pe majordom cum urcă panta clătinîndu-se pe picioare, cu Robert atîrnîndu-i moale în circă, pentru ca apoi să-l întindă cît era de lung pe pardoseala verandei.

Am fost o proastă că m-am încurcat cu el, se gîndi ea. De ce sînt oare întotdeauna așa de proastă cînd e vorba de bărbați ?

Anna spuse :

— A jucat o partidă turbată cu Joshua și pe urmă a leșinat.

— Am eu un leac formidabil ca să-l readuc în simțiri. Fii atentă !

Desfășură furtunul de stropit grădina și-l proiectă cu toată presiunea asupra lui Robert, peste hainele lui pline de sudoare.

— Încetează, zise Anna, și încercă să-i apuce furtunul. Încetează !

Margaret se smuci într-o parte, o împroșcă drept în obraz și, lăsînd apa să țîșnească în continuare, puse din nou furtunul pe Robert.

Acesta primi șuvoiul în gură, înghiți din greu înăbușindu-se, se răsuci cu fața-n jos și se gheboșă de umeri.

Margaret sări ușurel peste corpul lui Robert, aplecînd furtunul și lipindu-i-l chiar de gît.

— Margaret, ți-ai pierdut mințile, observă calm Anna.

Robert se mișcă din nou, trăgîndu-și picioarele sub el și chircindu-și trupul pînă ce arătă ca o broască țestoasă. Margaret îi roti furtunul deasupra spinării, făcînd apa să curgă domol în formă de opturi.

— Fii atentă, chicoti ea, cum îi intră apa în ureche. Uită-te la el cum tresare !

Pe urmă, în timp ce rîdea, în ființa ei zvîcni ceva, ceva cu totul neașteptat. O tulburare, un zbucium. O senzație neplăcută și, din păcate, familiară : milă și, chiar în spatele ei, dragoste.

O greșeală, își repeta Margaret mereu și mereu, odată cu scurgerea anilor. O gravă greșeală... Pentru ce ideea de a se opri pe șalupă i se păruse atît de amuzantă ? Și, mai cu seamă, pentru ce începuse toată povestea ? Pentru ea Robert nu putea să fie decît o problemă. Era un nerod, un caraghios, un individ absolut imposibil. Singurul domeniu în care Robert se descurca de minune erau relațiile cu Joshua. La drept vorbind, conveni Margaret, aveau atîtea trăsături comune încît ar fi fost imposibil să nu se înțeleagă bine.

Joshua spuse :

— Bani, mereu bani. Toată lumea de aici nu trăncănește decît despre bani.

Margaret se uită la fiul ei înalt și slăbuț :

— Tu nu numai că semeni cu tatăl tău la figură, dar uneori chiar și vorbești ca el. Așa spunea și taică-tău : „Bani, bani, mereu vorbești despre bani."

Robert interveni liniștit :

— Presupun că-i o treabă tare plicticoasă, de vreme ce nu te interesează, Joshua.

— Într-adevăr, nu mă interesează.

Robert continuă pe același ton calm :

— Te-am auzit de multe ori plîngîndu-te. De fapt, ce-ai vrea să faci ?

Băiatul șovăi. Margaret ricană :

— Habar n-are.

— Așteaptă o clipă, zise Robert. Lasă-l să se gîndească.

Băiatul îi aruncă o căutătură scurtă și plină de recunoștință. Ca taică-său, reflectă Margaret. Exact felul în care obișnuia și taică-său să privească după momentele de dragoste : ochi calzi, catifelați. Mare nătărău și Georges Légier ! Ca și mine, dealtfel. Ce mi-o fi trebuit mie o asemenea căsătorie ! Niciodată n-ar fi trebuit... N-are nici un rost însă să-ți irosești timpul cu regrete. Povestea s-a sfîrșit. Dacă mai avea totuși cîte o strîngere de inimă, ei bine, în afară de ea însăși nimeni nu putea fi învinovățit.

Joshua nu-i acordă nici o atenție mamei sale și i se adresă direct lui Robert :

— Știu precis ce vreau să fac.

— Dă-i drumul !

— Mai întîi, să stau cu mătușa Anna.

Sprîncenele Margaretei se ridicară brusc a mirare, însă Robert nici nu clipi.

— Îmi pot termina școala acolo.

Robert aprobă din cap.

— Sînt sigur că s-ar bucura să stai cu ea, Josh.

— Da, domnule, spuse Joshua simplu. O admir pentru faptele ei. Și pentru spiritul care i le insuflă.

— Te referi la pasiunea ei pentru opera doctorului Schweitzer ?

— Da, domnule, răspunse respectuos Joshua. Mi-a dat și mie cîteva dintre cărțile lui.

Să-l convertească ! se gîndi Margaret. Pe fiul meu !

Adresîndu-se pe jumătate lui Joshua, pe jumătate lui Margaret, Robert spuse :

— Nu văd de ce n-ar încerca. Ce zici ?
— Dinspre partea mea, n-are decît, răspunse Margaret.
Joshua îi aruncă o privire rapidă și recunoscătoare. Dumnezeule, cugetă ea, lucrul care îl face cel mai fericit e să scape de mine.
— Mamă, declară el pe neașteptate, n-aș vrea să crezi că dezaprob modul tău de viață...
— Oh, pentru numele lui Dumnezeu ! Dar n-am nevoie cîtuși de puțin de aprobarea ta !
Toată mînia acumulată împotriva lui și a lui Robert i se arătă în voce.
— Nu pricepi, zise Joshua, și-și întoarse ochii către Robert. Pur și simplu, nu pricepi.
Ba da, își mărturisi Margaret. Înțeleg cît se poate de bine că fiul meu n-o să-mi fie niciodată de vreun ajutor. Ca și Robert, va fi întotdeauna o povară. Un amănunt biografic sîcîitor și veșnic prezent.

ROBERT. FIIND atît de ocupată, abia dacă-i mai rămînea timp să se gîndească la el. Îi observase goana, din ce în ce mai fățișă, după femei. (Anna părea să nu remarce nimic.) Dar, cum și Margaret își avea propriile-i amoruri, nu se mai sinchisea de ale lui.
Rămase cu adevărat surprinsă cînd, într-o dimineață foarte devreme, Robert o sună la telefon.
— Bună, îi răspunse ea pe un ton reținut. Unde te afli ?
Un rîs stingherit și pițigăiat.
— La un telefon public de pe Rampart Street.
— Nici că se putea un cartier mai nenorocit.

— Vreau să te văd diseară.
— Ești în criză de fete ?
— E rîndul tău.
Îndepărtă puțin receptorul și se uită țintă la el. Belele. Numai și numai belele.
— Sînt ocupată, Robert.
— Renunță la întîlnire.
— N-am nici cea mai mică intenție să fac una ca asta.
— Am spus să renunți !
Maragret închise aparatul.
După un minut o sună din nou.
— Nu, zise ea.
Și-i întrerupse convorbirea pentru a doua oară.
Peste cîteva clipe o sună iarăși. De data aceasta își trase perna peste cap și nu mai răspunse.
Pe tava pe care-i fu adus micul dejun găsi un bilețel : „A telefonat dl. Robert să vă spună că astă seară va veni să vă ia în oraș așa cum a stabilit."
Mototoli hîrtia și o zvîrli cît colo.
În după-amiaza aceea, ca întotdeauna marțea, jucă golf și se întoarse acasă tîrziu. Făcu o baie și se schimbă, îmbrăcîndu-se încet și cu grijă. Își controlă ceasul. Ciudat ! În mod obișnuit, cînd Edward Briscoe spunea ora șapte, apoi ora șapte era. Probabil că-i lăsase vorbă prin Ellen. Sună, însă Ellen nu răspundea. Unde se dusese oare ? Știa că în seara asta era de serviciu.
Prin ușa deschisă, lumina din dormitor se revărsa peste covorul din hol, totuși holul părea întunecos. Margaret coborî repede scările. Doar lămpile de noapte mai ardeau — casa arătînd întocmai ca la ora trei dimineața. Își verifică din

nou ceasul, așa pentru siguranță. Era șapte și un sfert. Cercetă bucătăria și oficiul. Goale. În seara aceasta toți servitorii erau liberi. În afară de cameristă.

— Ellen !

Dumnezeu știa unde dispăruse. Las' că-și încasează ea porția cînd se întoarce ! Obligația ei e să stea la dispoziția stăpînei pînă-n ultima clipă... Aprinse luminile din oficiu și întinse mîna după telefon. Dar iată că nu-și amintea numărul lui Briscoe. Pe listă nu era trecut ; îl avea notat în repertoarul pe care și-l ținea lîngă telefonul din bibliotecă.

Reveni grăbită în hol, strigînd :

— Unde dracu sînteți ?

Se îndreptă spre bibliotecă, aprinzînd furioasă bec după bec. Cum de se căraseră cu toții la vremea asta a serii ? A fost ideea lui Ellen ? Apăsă de două ori pe butonul soneriei, prelung și strident — poate că va auzi și Ellen — găsi numărul de telefon al lui Briscoe și începu să-l formeze.

— Pune-l la loc, zise Robert.

Stătea în picioare, drept în spatele ei, aproape atingînd-o.

Margaret rămase cu receptorul în mînă, doar cu primele două cifre formate.

— Pentru numele lui Dumnezeu, de unde-ai mai apărut ?

— Din scaunul de colo. Ai trecut chiar pe lîngă mine.

— Uite ce, Robert, am treabă.

El ridică nepăsător din umeri.

— Pune jos telefonul.

— Ba află că sun imediat.

Formă și cea de a treia cifră ; cu un scurt bobîrnac, el îi întrerupse legătura.

— Robert, încetează !

Își încleștă degetele pe mînerul de plastic, dar Robert îl răsuci pînă i-l smulse.

— Ți-am spus să-l pui la loc !

— Am o întîlnire.

— Ți-am contramandat-o.

— Nici nu știi cu cine o am.

Robert arătă în direcția biroului :

— Agenda ta. Iar numărul de telefon l-am luat din repertoarul de adrese.

De furie i se făcu negru înaintea ochilor. Se căzni să-și stăpînească vocea să nu tremure, dar nu reuși decît pe jumătate.

— Ce i-ai spus ?

— Am avut o discuție agreabilă. I-am explicat că-i o chestiune de familie și că e nevoie de prezența ta.

Cu palmele sprijinite pe birou și adusă de spate, lăsîndu-se cu toată greutatea cînd într-o mînă, cînd în cealaltă, Margaret se uita pierdută la aranjamentul ornamentelor de cristal — niște obeliscuri — aliniate cu grijă pe tăblia mesei învelite în piele lustruită. Cristal ! Ce tîmpenie ! Pentru ce le-or fi înșirat aici ?

— De cît timp stai așa în întuneric ?

— Cam de multișor.

Îi puse mîna pe umărul stîng, dar Margaret își încordă mușchii într-un gest de respingere, astfel că și-o retrase.

— Am venit imediat după ce-ai început să te îmbraci. Cel puțin așa zicea Ellen.

— Ellen !

Luă un obelisc, jucîndu-se cu el și privindu-și cu interes urmele degetelor pe cristalul curat.

— Ce s-a întîmplat cu Ellen ?

— I-am dat liber. I-am spus că avem o treabă neprevăzută.

Încă mai ținea bibeloul. Ar fi vrut să spargă ceva, ar fi vrut să izbească cu pumnul, ar fi vrut să țipe. Și, mai ales, ar fi vrut să-și potolească năvala gîndurilor, atît de ordonate de obicei, atît de dezordonate acum.

— Ellen a fost încîntată. Zicea că are o întîlnire.

Cu o mișcare scurtă și rapidă, mătură pe covor întreaga garnitură de cristal. Nu o făcuse anume. Nici gîndurile, nici mîinile nu mai funcționau normal. Cum de și-a pierdut firea ?

— Dă-te la o parte !

Îl împinse cu brutalitate și se aplecă să adune de pe jos obeliscurile. Găsi trei, și trebuiau să fie patru. Se tîrî pe brînci pînă sub birou, dar simți cum îi plesnește ciorapul. Se ridică în picioare, se suci să verifice și văzu ochiurile fugite pe o lățime de aproape două degete. Asta mai lipsea !

Aranjă obeliscurile în poziția inițială. Nici măcar nu se ciobiseră. Acum se simțea ceva mai calmă. La o distanță de jumătate de metru de ea, Robert stătea drept, cu brațele încrucișate pe piept, urmărind-o cu atenție.

— Deșteptule, zise ea. Pentru că ești mascul, crezi că poți porunci la toți.

— Încetează cu zbierătele, îi comandă Robert.

— Te găsești aici pentru că tata a hotărît să cumpere un soț pentru Anna. Niciodată n-am înțeles de ce te-a ales pe tine, dar te-ai dovedit o afacere jalnică. Să-ți sfîrîie călcîiele după fiece fustă care-ți iese în cale ! Pariez că Anna ar fi preferat să nici nu te fi cunoscut măcar.

— Tacă-ți gura.

Nu-și închipuia ca un bărbat mătăhălos și greoi să fie în stare să se miște atît de repede. O înșfăcă în brațe, o împinse de-a-ndăratelea și într-o clipă o rostogoli pe canapea.

— Dă-mi drumul !

— După cum îi explicam și lui Briscoe, zise Robert, chestiunile de familie nu pot aștepta.

Chipul lui era mult mai întunecat ca de obicei. Pielea din jurul buzelor i se învinețise la culoare. Un val de frică aproape o paraliză.

— Nu pot să respir, zise ea.

Robert îi dădu drumul. Sînii o dureau bucățică cu bucățică, sfîrcurile zvîcneau, carnea o înjunghia. Respirația, eliberată acum de greutatea lui, era un efort și-o arsură.

Robert rîdea, un rîs înfundat, sigur de sine.

DIMINEAȚA CÎND se trezi, găsi așternutul gol. Plecase fără să-l audă. O durea fiece oscior, dar mai ales șoldul. Probabil că se împiedicase și călcase greșit la urcatul scărilor. Ori, nu cumva o trîntise el peste rama metalică a canapelei ? Își pipăi vînătaia lățită pe piele. Pentru asemenea contuziuni, pe vremuri oamenii se doftoriceau cu lipitori.

Se dădu jos din pat și, clătinîndu-se pe picioare, intră în cada pe care și-o pregăti fierbinte pînă la refuz. Goli în apă două tuburi cu săruri de baie diferite și constată că parfumurile lor grele

se anulează unul pe altul, ca să rămînă numai un nelămurit miros de clor. Își atinse ușor buza ; era pufoasă și umflată. Trebuie să mă consider norocoasă, se gîndi ea, că încă mai am dinții la locul lor. Grozavă performanță pentru vîrsta mea. Dar și el probabil că are o colecție întreagă de mușcături pe umăr... Zîmbi, însă contracția bruscă a țesutului tumefiat o făcu să tresară ca arsă.

Cînd apa se răci, se întoarse în dormitor. Întinse bine cuverturile pe pat, pe urmă înghiți două dexedrine și se uită la ceas. Aproape nouă, ora de plecare la slujbă. Se îmbrăcă repede într-un costum de olandă bej, extrem de simplu și se fardă cu multă grijă. Din cauza băii fierbinți părul i se încrețise și mai tare. Și-l perie, și-l stropi cu pulverizatorul și iar și-l perie.

Trecu pe la biroul lui Robert, salutînd-o din cap pe secretară.

— E înăuntru ?

— Nu, doamnă.

Era o femeiușcă tînără și frumoasă. Margaret se pomeni întrebîndu-se dacă nu cumva și aceasta e una dintre amantele lui Robert.

— Tocmai a telefonat că astăzi rămîne toată ziua acasă.

— Mulțumesc, drăguță.

Îi făcu un semn prietenos cu mîna.

— Să-i spui că l-am căutat.

La ora cinci, la întoarcerea spre casă, se opri la o florărie. Cumpără toate violetele pe care le aveau — o jumătate de duzină de buchețele albastre legate cu șnur alb — și i le trimise lui

Robert. Pe cartea de vizită scrise cu literele ei ascuțite : *Pentru un suflet delicat. Ți-am dus dorul la birou.*

ASTA VINE cu bătrînețea, odată cu scurgerea continuă a anilor, își zise Margaret. O diminuare lentă a sentimentelor, a energiilor... În vreme ce înseși cerințele mele sînt mai puține. (După o viață atît de zgomotoasă, se gîndi ea, liniștea aceasta chiar că nu prevestește nimic bun.)

Chiar ea, ea însăși — învelișul de piele și alcătuirea de oase care-i susțineau ființa — prezenta semnele vîrstei și ale uzurii. Îngroșarea tot mai accentuată a coapselor. Carnea atîrnîndu-i fleșcăită pe brațe. Încărunțirea continuă a părului.

Începu să-și vopsească părul. Și să frecventeze sălile de gimnastică unde vibratoarele manuale o ajutau să mai dea jos din surplusul de grăsime acumulat. Unde masajele îi alinau durerile din spate. Se simțea împăcată cu viața, cuibărită în ea ca-ntr-un așternut. Starea de ațîțare, poftele nemăsurate dispăruseră. Se spulberaseră atît de lent și pe neștiute, încît nu le mai ducea dorul. În locul lor apăru competența lucidă : pentru că nimic nu mi se mai poate întîmpla, sînt eternă. Oriunde m-aș afla, totul mi se pare familiar...

Își trimise fiul la colegiu și, pătrunsă de simțul datoriei, în ploaie, asistă la ceremonialul de absolvire. Își luă rămas bun de la el cînd intră la teologie, sărutîndu-l fără un cuvînt.

Își văzu tatăl trecînd prin alte două crize de inimă și o serie de paralizii parțiale. Făcu, de asemenea, observația că Bătrînul respiră mai bine într-o atmosferă umedă și caldă. Și ea fu aceea

care născoci uriaşa seră — un mijloc de a-i uşura existenţa, fără ca totuşi să-l poată vindeca. O proiectă ea însăşi, stăruind ca sera să se întindă pe toată lungimea casei din New Orleans. (Angajă doi oameni să spele zilnic geamurile, pe dinăuntru şi pe dinafară.) Apoi, pentru că tăcerea atîtor plante — de la agăţătoarea bougainvillaea, căţărată pe tavan, pînă la ficuşii şi orhideele de la nivelul ochiului — apărea deprimantă, îi adăugă colivia cu păsări. Era construită din bambus după modelul unei primitive capcane de prins peşte pe care o văzuse cîndva în Brazilia şi avea forma aproape perfectă a unei lacrime uriaşe; vîrful ei ajungea pînă la tavanul de sticlă înalt cît două etaje. În interior, pe ramurile unui aranjament schimbător de arbori şi arbuşti — portocali, lămîi, gardenia — plasaţi în ghivece imense, se zbenguia şi cînta o întreagă armată de păsări.

— Ce dracu-i asta? o întrebă tatăl ei.

Însă îl interesă şi-l amuză. Putea fi găsit acolo aproape la orice oră din zi, odihnindu-se în voie în atmosfera densă şi grea şi înmiresmată.

(Imediat după asta, Anna construi şi ea, la Port Bella, o seră aproape identică; unica diferenţă o constituia pardoseala din plăci de ardezie lustruită, în locul celei de marmură albă.)

De atîtea ori modificase Margaret casa tatălui ei încît, pînă la urmă, începu să i se facă lehamite şi de decoratori şi de probele pentru culori şi de asortarea mobilei. Ca un ultim gest ultramonden, aduse un decorator de la New York să-i pună încă o dată la punct una din camerele de baie — scoici marine din onix şi lebede de aur, coloane canelate din marmură şi alabastru şi

grămezi de blănuri albe pentru picioare. Cînd totul fu terminat şi-şi privi cu atenţie opera, nervurile marmurei, cu albastrul lor spălăcit, o izbiră ca ceva de-a dreptul obscen. *De-acum gata, am încheiat povestea. Definitiv.*

— Papă, ştii cît de caraghios arată toată casa asta?

— Ce ai de gînd să faci acum? întrebă el. Ne mutăm într-alta şi-o luăm de la capăt?

— Ferească sfîntul! E cea mai bună casă din New Orleans. Ani de zile mi-au trebuit ca s-o aduc în halul ăsta...

Se opri şi chicoti amuzată.

— Nu există un singur lucru în ea care să nu întreacă măsura.

El insistă:

— Şi atunci, pe ce-o să-ţi mai cheltui banii?

— E nevoie de aşa ceva?

— Îţi place să cheltuieşti.

— Ştiu că-mi place.

Rămase o clipă gînditoare.

— Şi mai ştiu că ţie nu-ţi place, papă. Pentru tine e de-ajuns să ştii că-i ai. N-ai să crezi, însă uneori visez că banii sînt ca pîinea pe care am învăţat s-o facem la mănăstire. Ca aluatul dospit care creşte şi tot creşte şi se tot umflă pînă ce dă afară din covată. Ca nişte fiinţe vii, capabile să se dezvolte, să se tîrască, să umble peste tot. Şi să pună stăpînire pe tot pămîntul.

Bătrînul rîse.

— Şi chiar aşa şi este.

— Perfect. Numai că banii cîştigaţi, eu îi cheltuiesc ca să-mi satisfac gusturile. Operele de binefacere poate să le facă Anna.

— Cumpără-ţi şi tu nişte bijuterii frumoase. Nu ai deloc.

— Cu mutra mea ?

Margaret se aplecă şi-l sărută pe obrazul uscat, pergamentos.

— Nici că s-ar putea ceva mai nepotrivit pentru faţa mea, papà, decît să-mi pun bijuterii. Aş arăta ca o maimuţă cu cercei.

Se aşeză la loc pe scaun, cu un aer de prefăcută resemnare.

— Nu, papà, trebuie să-mi găsesc altceva.

— Bun, conveni Bătrînul. Ce-ai zice de obiecte de artă ?

Margaret scutură din cap, însă cuvintele îi rămaseră în minte. O săptămînă mai tîrziu, după o sindrofie neobişnuit de lungă, îşi puse şoşonii şi blana de nurcă şi, înainte de-a se lumina de-a binelea, mai reuşi să prindă primul avion spre New York. Pînă la prînz colindase prin vreo douăzeci de blocuri de pe Madison Avenue, intrînd şi ieşind dintr-o galerie într-alta şi dăduse 97.000 de dolari pe un Utrillo. Pe la ora trei cumpărase şi patru bronzuri de Manzù. Luă avionul de ora şase şi se întoarse acasă. Aproape că rebegise de frig în rochia ei vaporoasă.

Acum că se hotărîse să devină colecţionară, se apucă să mai ridice o aripă de clădire pentru tablouri.

— Oho, zise Bătrînul, casa asta o să ajungă chiar ca un monument.

Margaret ridică nepăsătoare din umeri.

— Începe într-adevăr să semene cu mausoleul lui Grant, papà, dar îmi place să construiesc.

— Da, cîtă vreme te amuză.

Se porni să colecţioneze cu înflăcărare, ocupîndu-se singură de selectarea operelor. Îşi aduse din Mexic, prin contrabandă, un geamantan plin cu obiecte de artă precolumbiene. La Viena cumpără o jumătate de duzină de suluri chinezeşti ; în Hong Kong o mulţime de altare tibetane. Şi le duse la avion cu acte de achiziţie false. Plecă la Londra să plătească trei sferturi de milion de dolari pentru o micuţă colecţie de vase greceşti şi şoimi egipteni.

— Papà, zise ea, fii atent numai cum te privesc. Parc-ar spune : E nebună, dar are bani ; ia te uită ce pungă fără fund !

— Şi acum, ce o să faci cu vechiturile astea ?

— Ştiu şi eu ?

Se scărpină în cap şi-şi compuse cea mai comică mutră.

— Cred c-o să stau şi-o să mă uit la ele, papà.

Însă rareori făcea acest lucru. Era prea ocupată cu procurarea altora.

ERA, CUGETA Margaret, absolut fericită. Dacă Josh o să mă întrebe vreodată — mult mai tîrziu, cînd va avea şi el fire argintii — mamă, care au fost anii cei mai fericiţi din viaţa ta ? am să-i răspund că ăştia au fost. Bineînţeles însă că Joshua n-o s-o întrebe niciodată...

DACĂ N-AR fi preocupat-o Robert. Numai şi numai dacă n-ar fi preocupat-o Robert ! Avea momente cînd îi era îngrozitor de dor de el.

ROBERT ERA, se gîndi Margaret, total lipsit de simţul măsurii. Asta-i nenorocirea ! Ca,

de exemplu, în relaţiile lui cu femeile. Şi le expunea orgolios, se mîndrea public cu ele. Phyllis Lorimer, de pildă. Cobora cu elicopterul pe plaja din faţa casei ei. Sub ochii vecinilor care se duceau să se plîngă la poliţie şi ai copilaşilor sosiţi împreună cu bonele să se zgîiască la ciudata maşină. (Cînd Robert îşi cumpărase elicopterul, Margaret îşi spusese înverşunată : Poate c-o să se omoare cu mîna lui. Acelaşi lucru şi-l spusese şi cu ani în urmă, pe vremea cînd abia învăţa să zboare, însă chiar beat fiind, Robert îşi păstra îndemînarea. Nici o şansă din acest punct de vedere.) Şi fetişcanele lui ! Cine ar fi crezut vreodată c-o să aibă atîta succes la elevele de liceu ? Bine măcar că în Louisiana majoratul se acordă la o vîrstă destul de mică şi că legea nu-i prea aspră, se consolă Margaret. Îi sînt recunoscătoare Celui-de-Sus şi pentru aceste mărunte favoruri...

Era nebun. Felul în care-i telefona la orele cele mai nepotrivite... Modul în care intra peste ea în casă ! De trei sau patru ori se trezise din somn, ca să-l găsească stînd lîngă patul ei. O dată, Margaret mai era cu cineva...

Asta le-a pus capac la toate. Acesta a fost sfîrşitul. Supărarea i s-a preschimbat în furie. Prea o luase razna. Se săturase de toată povestea asta.

Trecuse pe la biroul ei să-i şoptească la ureche planurile pentru după-amiază.

— Sînt ocupată aici, Robert. Sub nici o formă nu pot pleca după-amiază.

— N-au decît să mai aştepte treburile astea.

— Nu, zise ea. Altceva o să aştepte.

O roşeaţă vie năvăli în obrajii lui Robert :

— Am să scot untul din tine la noapte.

Margaret se rezemă de spătarul scaunului.

— Eşti o adevărată pacoste, Robert. Mi-ajunge !

— Eşti înnebunită după mine.

— Desearǎ să nu-mi calci în casă, Robert.

— O să-ţi placă, zise el. Întotdeauna îţi place.

Aşa că îl aşteptă în camera de zi, zîmbitoare şi tăcută. În clipa în care el făcu doi paşi spre uşă, Mike Bertucci îi arse frumuşel o bîtă peste urechea dreaptă, avînd grijă să-l prindă în braţe înainte de a se prăbuşi.

NU LE aducea, se gîndi iarăşi şi iarăşi Margaret, decît necazuri. Tuturor. La mai puţin de-o săptămînă după ce Mike Bertucci îl cărase acasă, îl culcase în pat şi rămăsese lîngă el tot restul nopţii, ca să se asigure că nu l-a lovit prea tare, Bătrînul îi spuse lui Margaret :

— Să nu mai ai de-a face cu Robert !

Cuvintele îi răsunară sec în urechi, ca un zgomot de porţelan spart, prelungindu-se apoi într-un fel de foşnet de iarbă uscată. Ca scrîşnetul unor coji de ouă strivite. Întrebă încetişor :

— Eşti necăjit, papà ?

Bătrînul îşi încrucişă mîinile pe genunchi. Încheieturile artritice păreau să împungă aerul, asemenea unor degete acuzatoare.

— Anna e îngrijorată, zise el.

Vocea lui Margaret veni de undeva de departe, ca şi cum ar fi vorbit altcineva, din celălalt capăt al încăperii. Totuşi, observă ea cu mulţumire, tonul îi era calm şi egal. Neutru. Un ton din care nu se putea ghici nimic :

— Povestea începe să semene cu un joc de întrebări și răspunsuri, papà. De ce e îngrijorată Anna ?

— Pentru că, răspunse Bătrînul — și palmele lui încleștate nu schițară nici o mișcare — pentru că Robert s-a ales cu un cucui de toată frumusețea și cu o îngrozitoare durere de cap și i-a povestit totul despre tine.

— Ticălosul !

— Anna habar n-avea de nimic.

Bătrînul putea să stea absolut imobil. Nici o schimbare în poziția corpului, nici o tresărire pe față.

— Cred c-aș fi în stare să-l omor pentru treaba asta !

— Oh, nu, zise Bătrînul.

Margaret smuci perdelele, desfăcîndu-le larg, și-și pironi ochii pe aranjamentul impecabil al grădiniței japoneze : suprafețe perfect rotunde presărate cu prundiș și doar ici-colo întrerupte de ansambluri de roci negre poroase.

— De ce dracu mi-o fi trebuit mie o grădină japoneză la o asemenea casă ?

Rămase liniștită pînă ce năvala sîngelui i se mai potoli. Pulsul reveni și el la normal, respirația își recăpătă ritmul firesc.

— N-are nici un sens, hotărî ea cu ochii la prundiș.

O pasăre se lăsă la pămînt și începu să se spele în nisip, scuturînd din aripi, răscolind și stricînd desenul straturilor nivelate cu grijă.

— Papà, tu te cam joci cu mine, dar jocul ăsta n-are nici un sens.

— Ai devenit o femeie foarte șireată, zise Bătrînul.

— N-o văd pe Anna plîngîndu-se de mine. Iar dacă a făcut-o, înseamnă că urmărește altceva.

Bătrînul se frecă la nas cu stînga lui oloagă.

— Anna m-a întrebat cîteva lucruri. Voia să știe cît preț pun eu pe bărbatul ei.

— Pentru ce ?

— Se gîndea să divorțeze.

— Dumnezeule !

Bătrînul își balansă într-o parte și-ntr-alta căruciorul. Pneurile de cauciuc scîrțîiră puțin.

— Trebuie uns. I-am spus că un divorț e imposibil.

Pasărea încă se mai zbenguia în nisip zburătăcindu-și penele.

— Și asta a calmat-o ?

— Da.

— Nu cred, papà. N-ar renunța ea așa de ușor.

Bătrînul se sprijini de speteaza scaunului și-și masă mîna paralizată.

— Tot mă mai înjunghie... Anna nu o să divorțeze.

— Cît te-a costat ?

Bătrînul oftă :

— Ce păcat că nu te-ai născut băiat ! Ești foarte ageră la minte.

— Hai, spune-mi cum ai mituit-o pe Anna. Cît ?

Bătrînul își privi cu atenție mîinile, de parcă nu și le-ar mai fi văzut niciodată pînă atunci.

— De la mine personal nimic. Doar o modificare în testament.

— Şi ce modificare a vrut neapărat Anna să obţină ? întrebă Margaret.

— Acum, partea lui Robert intră sub o tutelă pe care o s-o dirijezi tu şi cu Anna.

Margaret se răsuci în loc, abandonînd grădina peste care se lăsa întunericul.

— Dar asta-i aproape totul, papà. Robert are foarte puţin pe numele lui.

Bătrînul încuviinţă din cap.

— Capitalul urmează să fie folosit absolut la discreţia voastră.

— Anna a încheiat o tranzacţie drăcească, iar tu bineînţeles că l-ai escrocat pe Robert.

— Da, recunoscu Bătrînul.

— Şi încă îl mai ţii aici...

Margaret se uită ţintă la faţa palidă a tatălui ei şi din nou se miră cum de puteau fi ei din acelaşi sînge.

— Robert ştie ceva de asta ?

— Nu, răspunse Bătrînul. Dar cînd o să afle, eu voi fi mort.

— Aşa că n-o să-ţi mai pese... Ai idee ce-o să facă Anna în momentul în care o să aibă controlul asupra banilor ?

— O să fii şi tu acolo. Poţi să ai grijă de el.

— Nici pomeneală.

— Ba da. Vei avea grijă.

Bătrînul schiţă un zîmbet strîmb.

— Amîndoi îl iubim, adăugă el.

— Pe dracu, zise Margaret.

MARGARET ÎŞI chemă la telefon pilotul.

— Plecăm chiar acum la Collinsville.

— Doamnă ?

Glasul răsunător şi cu accent texan turui în receptor :

— Luminile de balisaj nu-s corespunzătoare pentru aterizările de noapte. Dacă nimerim într-o perdea de ceaţă, ar putea fi foarte periculos.

Margaret fluieră a pagubă.

— Există vreun loc unde am putea totuşi ajunge ?

— Da, doamnă, la Pensacola...

— Okay, îl întrerupse ea, îi dăm drumul.

Pentru restul călătoriei, de la Pensacola mai departe, închirie o maşină.

Circulaţia era aglomerată. Margaret făcu viraje peste viraje pentru a ocoli camioanele cisternă şi uriaşele remorci, claxonînd asurzitor. Trecu în goană pe lîngă alte automobile, ştergîndu-le aproape aripile, ba, cîteodată, atingîndu-le chiar, clipind orbită de şirul neîntrerupt al farurilor. În cele din urmă, traficul se împuţină. În ultimele două ore şoselele se goliră complet. Numai umbrele subţiri ale pinilor zvîcneau scurt în noapte în stînga şi-n dreapta ei.

De cum descuie porţile de la intrarea pe proprietate, auzi haita în depărtare. La o jumătate de milă distanţă pe drumul şerpuit şi îngust, îi văzu : o droaie de cîini cafenii cu alb tăindu-i calea. Copoii lui Robert scăpaseră iarăşi, gonind ca nebunii. Pînă dimineaţa vor distruge probabil răzoarele cele noi ale Annei. Se dădeau în vînt după pămîntul afînat.

Plictisită, se abătu de la aleea principală şi o coti pe un drumeag mai micuţ, o scurtătură prin

terenul nisipos, doar cu puţin mai larg decît un şanţ. O să-i spună lui Osgood Watkins că haita iar e slobodă. Palmierii pitici se frecau de laturile maşinii. Dunga de nisip de pe mijloc, înaltă, se izbea de şasiu. O căprioară îi ţîşni direct în faţa farurilor. Apăsă pe frîne, roţile derapară în plină pantă, săltară în aer, se învîrtiră în gol şi ateriză la loc pe drumeag.

Următoarea căprioară, îşi spuse ea, o lovesc. N-am chef să rămîn împotmolită în nisipul de aici, singură cu trosnetul pinilor.

Nu mai întîlni nici o căprioară, iar păduricea de pini învăluită în beznă se termină şi ea în luminişul unde-şi avea locuinţa Watkins. Smulsă parcă din pustietatea nopţii de strălucirea farurilor, casa zugrăvită în alb îşi făcu apariţia din spatele unei îngrădituri, cu luminile stinse, cufundată în somn. Margaret claxonă şi se aplecă pe fereastra maşinii, ascultînd. Liniştea de la început fu imediat spartă de lătratul gîtuit de furie al zăvozilor lui Watkins care, rostogolindu-se de-a valma de pe terasă, se repeziră spre gard. Se îmbulziră cu toţii la poartă, chelălăind şi muşcînd aerul în gol.

Osgood Watkins ieşi împleticindu-se afară, desculţ şi cu puşca de vînătoare în mînă. Cîinii nici nu se sinchisiră de poruncile lui. Dădu cu piciorul în ei, dar dezmeticindu-se şi dîndu-şi seama că nu-şi trăsese cizmele, lăsă arma jos, prinse un cîine, îl înşfăcă bine şi azvîrli cu el în haită. Mai înhăţă unul şi-l aruncă în acelaşi fel. Dulăii se retraseră, mîrîind, sub terasă. Margaret îi putea

vedea cum sar în lături şi încearcă să se apuce cu colţii.

Watkins se apleca să-şi ridice puşca. Margaret se apropie de gard, cu pămîntul nisipos pătrunzîndu-i în pantofi.

— Watkins, spuse ea, iar a scăpat haita.

Omul încuviinţă din cap. În contrast cu albul cămăşii desfăcute la gît, pielea îi apărea extraordinar de neagră.

— Greu să-i ţii în frîu cîteodată.

— Fii cu ochii-n patru la straturile de flori ! Ai înţeles ?

— Luna-i de vină, zise Watkins. Am să-i închid la loc.

— Repede numai, ca să salvăm preţioasele grădini ale surorii mele.

CORPUL PRINCIPAL al clădirii se ivi cenuşiu, lăbărţat şi tăcut. În interiorul construcţiei diforme nu ardeau decît cîteva lămpi, însă răzoarele din jur erau luminate ca ziua. Bătrînului îi plăcea să vadă noaptea în toate direcţiile şi, chiar şi atunci cînd se afla la New Orleans, aici i se respectau dorinţele.

Margaret înconjură casa, urmînd cărarea pavată cu lespezi de piatră. Cheia pe care o avea era de la uşa din faţă. În timp ce urca scările, ceva îi atrase atenţia. Nu o mişcare. Nu un sunet. O anume senzaţie că mai e cineva acolo. Senzaţia unei prezenţe străine.

— Cine-i acolo ?

O pauză. Tocmai era gata să repete întrebarea, cînd Joshua spuse :

— Ei, mamă, ai stricat totul.

Clipi din ochi, uitîndu-se chiorîș la revărsarea de lumini care părea că nu are alt rost decît să dea naștere unor adînci, insondabile pete de întuneric.

— Văd tare prost noaptea, Joshua. Va trebui să ieși la lumină.

Chiar în clipa în care rostea aceste cuvinte, îl zări așezat sub uriașa tufă de azalee.

— Ce Dumnezeu faci tu în plină noapte pe sub tufișuri ?

— Meditez.

Îi surprinse o mică ezitare în voce, o mică stînjeneală. Știe el mai bine, se gîndi.

— În poziția lotus, adăugă el apropiindu-se de scări. Tocmai mi-o puneam la punct.

— Am văzut reproducerile, spuse ea, și parcă-mi amintesc și eu că Buddha stătea sub un fel de copac, dar sînt sigură că nu era azalee.

— Bineînțeles că nu, mamă, însă spiritul sălășluiește și aici.

— Oh, desigur, zise Margaret, spiritul e totul.

— Mamă, aș vrea să te întreb ceva.

— Cum ar fi, de ce am venit aici la miezul nopții ?

— Poftim ?... Nu.

Fața lui subțiratică arăta descumpănită. Nu găsea absolut nimic ciudat în asta.

— Foarte serios, mamă, vreau să-ți vorbesc.

— Despre planurile tale.

— Da, răspunse el. Da.

— Ai un plan de mare anvergură.

— Mă gîndesc la principiile doctorului Schweitzer, mamă. Dacă, evident, am înlătura unele exagerări din ea, cred că teoria lui ar putea fi aplicată la problemele practice ale unei societăți în descompunere.

— Joshua — și se uită țintă la tînărul înalt, cugetînd : I-am dat prea multe vitamine — Joshua, habar n-am despre ce naiba vorbești.

— Ah, mamă, în gura ta orice își pierde valoarea și sună îngrozitor.

Joshua dispăru în noapte. Cînd Margaret fu absolut convinsă că nu se mai întoarce, descuie și ea masiva ușă de stejar. Urcă direct la etaj, gîndindu-se : Toată casa miroase a fel de fel de arome. Nu există locșor în care Anna să nu-și fi strecurat amestecul caraghios de petale uscate... Miroase totuși destul de proaspăt pentru niște buruieni veștede...

Bătu la ușa Annei, așteptă să vadă o lumină prin crăpătură, apoi intră.

— Bună dimineața, zise ea.

— Pentru numele lui Dumnezeu !

Anna stătea dreaptă în pat, cu capul înălțat, cu fața ei ovală încă adormită, cu părul negru și lung atîrnîndu-i cu îngrijire pe spate, neciufulit nici măcar de somn. Un păr negru perfect lins și cu o șuviță căruntă, una singură, la tîmpla stîngă.

— Căruntețeala aia e adevărată sau ți-ai pus-o tu acolo ?

— Ce ?

— E autentică ?

— Bineînţeles că da.
— Nu ştiam... Arăţi de parcă ai fi coborît chiar acum dintr-un film.
Cearşafurile albe şi fără o cută, pătura de un albastru stins, cămaşa de noapte albă, cu tăietură dreaptă la gît şi mîneci lungi... Margaret se gîndi : Pariez că dacă m-aş uita mai de-aproape, aş vedea şi cine ştie ce horbotă scumpă sau broderie. Eleganţă conservatoare, asta-i Anna. Conservatoare şi teatrală. Iar a mea cum e ? Jigărită ca vai de ea. Părul, de pildă. Şi mutra rotundă de macaronar. Semăn cu mingile de pe un arbore de cauciuc. Rotunde şi cu ghimpi pe ele...
— Şi ai făcut tu atîta amar de drum numai ca să-mi spui asta ?
— Nu, răspunse Margaret.
— Iartă-mă dacă pricep greu.
Cu gesturi automate, Anna netezea cearşaful neşifonat.
— Totuşi, cînd ai sosit ? Nu ştiam că vii.
— Chiar acum am picat. M-am oprit să-i spun lui Watkins că nenorociţii ăia de copoi sînt iarăşi liberi. Şi l-am găsit şi pe Joshua cu picioarele încrucişate sub el făcînd pe Buddha.
Degetele Annei ajunseră cu netezitul chiar la marginea cearşafului.
— Presupun că Watkins o să aibă destulă minte ca să păzească şi singur răzoarele... Joshua are nişte planuri de viitor foarte amănunţite. A reflectat mult la ele şi vrea să discute cu tine. Te supără ?
— Să mă supere ?
Margaret se uită cu atenţie la ungherele pline de umbre ale încăperii. Casa asta, îşi spuse, e

întotdeauna întunecată. Există sute de lămpi, însă nimeni nu se sinchiseşte să le aprindă vreodată, aşa încît prin colţuri şi cotloane e în permanenţă noapte... Era plăcerea Annei.
— Nu, nu mă supără. Cum s-ar putea una ca asta ?
— Băiatul e foarte serios.
Degetele Annei sfîrşiră cu cearşaful şi se mutară pe marginea dantelată. Pe aceasta o încreţeau mărunt, încet şi egal, înaintînd centimetru cu centimetru pe dunga patului.
— N-am venit tot drumul ăsta ca să vorbim despre Joshua.
M-aş simţi mai bine, îşi zise Margaret, dacă întreaga poveste n-ar arăta atît de ireal. Aproape că şi aud muzica de fundal. Anna învîrtindu-se prin scena acestei clădiri, montînd decorurile, ca apoi să trăiască în ele...
— Papà mi-a spus că Robert s-a hotărît să-ţi povestească totul.
Degetele Annei încetară să se mai frămînte. Rămaseră nemişcate pe ondulaţiile dantelei, subţiri şi mătăsoase şi colorate într-o delicată nuanţă măslinie.
— Papà n-ar fi trebuit să facă asta.
— Şi mi-a vorbit şi despre tîrgul încheiat de tine.
Palmele se împreunară, cu vîrfurile degetelor lipite perfect între ele. Pentru a se linişti ? Pentru a prinde puteri ?
— În definitiv, declară Anna, după ce am judecat mai bine, nu mi s-a mai părut ceva neaşteptat.

Margaret tăcu. Gîndindu-se : O să plec înapoi tot în noaptea asta. Abia aştept să mă urc în maşină.

— Vezi tu, Robert a avut atîtea femei încît cu adevărat nu mă mai miră dacă are una în plus.

— De fapt, una în minus.

Ar trebui să-i vorbesc despre Bertucci ascuns după uşă. Ar trebui să-i explic. Dar uite că nu pot.

— Am făcut tot drumul acesta numai ca să-mi cer scuze.

— Nu e nevoie.

Vocea Annei era limpede şi degajată. Complet lipsită de emoţie.

— Îl cunosc pe Robert, continuă ea. Oricît ar avea, tot nu-i ajunge. Niciodată nu-i ajunge.

— Ei bine, mie una mi-ajunge. S-a terminat.

— S-ar fi terminat şi dacă nu ţi-ar fi spus papà ?

Margaret ezită, descumpănită. Sub înfăţişarea aceea calmă nu exista cumva şi o notă de răutate ?

— La întrebarea asta îţi răspunzi tu singură, replică ea.

— Papà e foarte ataşat de el.

— Ştiu, ca de un fiu... Uite ce, îmi cer scuze, îmi pare rău, şi acum am plecat acasă.

Margaret ajunse la uşă cînd Anna spuse :

— Nu-ţi face griji pentru atîta lucru. Totul e în familie.

Pe drumul de întoarcere, Margaret mînă nebuneşte, încercînd astfel să evite prin goană valul de furie care o îneca.

STANLEY, 1965

SÎNT EU, Stanley, binevoitorul dumneavoastră sfetnic, umilul servitor, devotatul coborîtor din sclavi. Numai că, la capitolul ăsta, se pare că există şi anumite discuţii. Un nepot dinspre partea lui cumnatu-meu — şaptesprezece ani şi cu o tunsoare africană — îmi zice : „Eşti un negru alb." Eu mă aştept să-şi dea şi mai tare în petic, însă era maică-sa acolo. „Un negru alb !" M-am uitat aşa la el — eu, cu pielea mea tuciurie de tot — şi singurul lucru pe care-l mai avea de negru în el e tunsoarea aia ; la piele nu-i cu nimic mai oacheş decît un italian... Mi-a venit să rîd : printre albi sînt negru, printre negri sînt alb. E într-adevăr ceva... Se prea poate ca băiatul să nu mă fi privit cu ochi buni, însă cauţiunea pe care i-am trimis-o prin poştă cînd cu angaraua aia cu furtul maşinii, a primit-o cu dragă inimă. Pe asta a binevoit s-o accepte... Ai lui au dat cu toţii fuga la mine pentru că băiatul era recidivist, iar judecătorul stabilise o cauţiune destul de piperată. M-au sculat din pat, cu bronşită şi treizeci şi nouă de grade, ca să le salvez băieţelul... Sînt singurul care are ceva bani, eu şi cu Vera. (Nici ei nu-i place puştiul, dar socoteşte că-i de datoria ei să-i placă.) Şi ştiţi, în timp ce mă îndreptam cu maşina spre postul de poliţie, mă tot gîndeam că aşa trebuie să se simtă şi Bătrînul — căutat de oameni ca să-i scoată din încurcătură, cerîndu-i-se fel de fel de chestii pe motiv de rudenie.

Nu c-aş fi şi eu ca Bătrînul. Să nu mă înţelegeţi greşit. Nu vreau să spun asta. Numai că pur şi simplu am fost surprins să descopăr o asemănare. Dacă pricepeţi ce vreau să zic.

ORICUM AI judeca lucrurile, în ultimul an am dus-o greu cu Bătrînul. De şase sau şapte ori — întrebîndu-ne de fiecare dată dacă nu i s-a împlinit sorocul — l-am transportat în cea mai mare viteză la spitalul din Collinsville. În urletul sirenelor şi cu luminile de alarmă învîrtindu-se orbitor. Şi tot de şase sau şapte ori s-a întors acasă. Uşurel, fără grabă, fără sirene. Linişte şi pace.

În toate cazurile alea, pe moarte.

Şi întotdeauna, cam după o săptămînă de stat în spital, pleca la Port Bella, în casa cea mare de pe ţărm. Nu era o călătorie care să-i facă rău ; o oră şi ceva de mers mai potolit cu maşina. Avea ambulanţa lui — i-o cumpărase domnişoara Margaret cu cîţiva ani mai înainte — care-l urma peste tot, ascunsă vederii dar gata să intervină.

Asta era modul în care-şi rezolvau ei treburile. Şi, într-un fel, trebuia să recunoşti că era practic. Pentru că Bătrînul circula mult.

După ultimul atac de cord, cînd a trecut de momentul critic, l-au urcat în avion şi l-au dus la spitalul universităţii din New Orleans. S-au spus atunci o groază de lucruri despre calcifierea valvelor inimii. (Vera şi cu mine ne-am chiorît şi noi într-o noapte la diagramele acelea caraghioase, în formă de Y, mari şi strîmbe de parcă le-ar fi mîzgălit un copil, Vera le-a cercetat cam un ceas şi

mai bine, însă eu, eu m-am lăsat păgubaş. Pur şi simplu n-aveam nici un chef să mă gîndesc cum arată inima Bătrînului, cu toate găurile şi protuberanţele şi metehnele ei. Vera a fost întotdeauna mai tare. Ea, de exemplu, poate să taie o găină, eu nu ; n-am fost în stare de aşa ceva nici măcar pe vremea cînd eram un flăcăiandru.) S-a vorbit şi despre operaţie, dar în afară de faptul că Bătrînul a fost transportat încet şi cu grijă, în propria sa ambulanţă, pînă la locuinţa din New Orleans, nu s-a întîmplat nimic.

De data asta lucrurile s-au petrecut altfel. De data asta, pe drumul de întoarcere spre casă a cerut să ne oprim de mai multe ori. Conduceam maşina — oriunde s-ar fi dus, îi plăcea să conduc eu — şi pot să vă spun că ştia întocmai unde voia să meargă. Nu era nici ramolit şi nici nu vorbea aiurea. Cunoştea adresele — străzi, numere — şi le cunoştea fără greş. După felul în care mi le spunea, îţi dădeai seama că se gîndise bine la ele şi că şi le aranjase într-o ordine anumită. Am umblat prin tot oraşul, mai întîi în partea dinspre Music Street, pe urmă a vrut să înconjurăm Gayarre Square, ca să ieşim pe Canal Street — cred c-am făcut vreo zece, douăsprezece popasuri. Nu că ar fi avut treabă printr-unul din locurile astea, sau că ar fi avut vreo cunoştinţă prin jur. Nu voia decît să treacă pe-acolo, răsucindu-se pe targa lui, cînd într-o parte, cînd într-alta, ca să se uite la ele.

Sforţarea călătoriei ăsteia l-a dat gata. În momentul în care am cotit-o pe aleea de parcare, era adormit buştean. Sleit de puteri. Cînd l-au

cărat în patul lui de la etaj, nici n-a clintit măcar.

O lună mai tîrziu a hotărît să se-ntoarcă la Port Bella.

Acum, eu habar n-am de ce i s-a năzărit asta. În definitiv, ce altceva face el, și într-o casă și în cealaltă, decît să stea în aerul umed și cald al unei sere, să vorbească la telefon și să-și privească păsările cum cîntă și se zbenguie prin uriașa lor colivie? Iar ceea ce se vede în serele alea două nu seamănă deloc cu ce-i afară. Nici pomeneală. Numai frunze verzi și aranjamente florale, care cresc și se agață și țîșnesc în toate direcțiile. Frunze încovoiate la pămînt și mustind de umezeală, abia mișcate de curentul aerului. Nimic de privit, nimic de văzut. Nimic care să merite să te trambalezi dintr-un loc într-altul.

Atît că Bătrînul nu gîndea așa.

O să vă spun un lucru despre oamenii ăștia. Ei nu văd lucrurile în felul în care le vedem noi. Eu, Stanley, cînd stau pe terasa din față de la Port Bella, văd un povîrniș acoperit cu iarbă, pe urmă o mică faleză care coboară pînă la plajă. Mai văd o fîșie de nisip și apa. Altceva nimic. Oh, sigur, văd cum golful își schimbă culoarea după nori și după vînt, și cum verdele ierbii e mereu altul, după cum și anotimpul e altul. Dar asta-i *totul*... Iar ei? Habar n-am ce văd ei... Uită-te la domnișoara Anna... nici măcar nu catadicsește să-și arunce ochii într-acolo. Niciodată nu vine pe terasa asta. Niciodată nu calcă pe pajiștea de-aici. Stă printre răzoarele din partea cealaltă, cît mai departe de stropii sărați. E ceva aici pe care nu vrea să-l vadă... Sau domnul

Robert. Din cînd în cînd, mai coboară pe plajă. Chiar acum vreo două săptămîni l-am zărit acolo, urlînd la apa pustie. Era beat — în vremea din urmă e aproape tot timpul beat — dar nu e el omul care să aibă vedenii. M-am gîndit că-i furios, însă Vera, care era cu mine, zicea că-i speriat. Oricum, l-am lăsat acolo; nici ei, nici mie nu ne ardea de strigoii sau de țicnelile lor.

Așa că nu știu. Poate că atunci cînd șade în sera lui și se uită la frunzișul lucios ce atîrnă în aerul jilav și îmbîcsit, poate că atunci Bătrînul vede într-adevăr un lucru care face ca un loc să însemne pentru el mai mult decît altul. Nu știu.

Și încă ceva. Cred că astea-s ultimele lui clipe și mai cred că și el o știe. Cred că plimbarea aia lungă cu mașina prin New Orleans a fost defilarea lui de îngropăciune. Ambulanța seamănă întrucîtva cu un dric.

TRECE CONDORUL

A FOST o perioadă bună pentru Bătrîn, se gîndi Stanley, toată vara aceea strălucitoare și începutul toamnei. Pînă într-o vineri seară, pe la sfîrșitul lui octombrie, cînd se porni semnalul de alarmă pe intercomunicații, urletul aparatelor electronice răsunînd în toate încăperile deodată, obligîndu-i pe toți să dea buzna spre odaia Bătrînului. După asta a urmat morfina și oxigenul și coborîtul cu liftul și urcatul în ambulanță.

Cu toate că mai erau două scaune în spate, chiar lîngă targă (Bătrînul își pierduse cunoștința și horcăia), numai infirmiera se așeză acolo. Domnul Robert veni lînă Stanley în față. Era o noapte rece și totuși sudoarea îi curgea șiroaie ; ochii i se căscaseră înfricoșați.

Pe șoselele întunecoase, învăluite pe alocuri în ceţurile toamnei, Stanley gonea cît putea. În decursul acelei jumătăți de oră cît dură drumul, observă Stanley, domnul Robert nu întoarse nici măcar o singură dată capul să se uite la Bătrîn. Nu făcea nimic altceva decît să repete la nesfîrșit :

— Mai repede, mai repede !

Glasul răgușit și monoton continuă astfel pînă cotiră pe strada principală din Collinsville și intrară pe poarta spitalului Pine Tree.

Doi asistenți în halate albe așteptau afară. Aproape mai înainte chiar ca roțile să se oprească, ei și deschiseseră ușa. Doctorul Bătrînului traversă în fugă pasajul de beton, cu părul fluturînd și bătînd în verde datorită strălucitoarelor lămpi fluorescente.

Se repeziră claie peste grămadă să împingă căruciorul în direcția din care tocmai veniseră. *Uită-te la ei. Mai întîi le vezi mutrele dolofane dînd buzna spre tine și imediat după asta spinările zdravene îndepărtîndu-se în pripă.*

Doamne, Doamne, își zise Stanley, urmărindu-i cum se strîng asemenea unui cîrd de păsări, cum se grămădesc și dispar în obscuritatea de dincolo de ușă. *Doamne, Doamne, nimic mai abitir ca banii care să facă picioarele să se miște...*

Alese un loc de parcare pe care scria „Rezervat pentru Intendentul șef“ și trase acolo.

Coborî din mașină și, luînd-o peste porțiunea betonată, își aținti privirea dincolo de ferestrele clădirii cu două etaje a spitalului, spre cerul acelei nopți. Nici o stea încă, se gîndi el în mod automat. *Am s-o sun pe Vera să-i spun că întîrzii.*

Exista un telefon la intrare, se zărea chiar prin geam, un aparat din material plastic de un roșu aprins, însă Stanley se hotărî să-l folosească pe cel de la colț. După ce termină de vorbit cu Vera, rămase pe loc, în întunecimea aceea friguroasă și întrețesută de umbre, reflectînd : Spitalul e singura construcție nouă din oraș, spitalul și drumul plătit din banii statului — fîșia de beton îngustă și netedă de pe Main Street.

Nu era absolut nimic de văzut în Collinsville. Căsuțe albe, verande cu brizbrizuri, lume lenevind serile în balansoare, șapte sau opt prăvălii cu fațade de sticlă pe care nimeni nu părea să le spele vreodată, un bar, un magazin de mărunțișuri, o cafenea și două benzinării, una dintre ele servind și ca stație pentru autobuzele de cursă lungă. Trenuri cu orar fix nu mai existau. Singurul lucru care se mai întîmpla la gară era vara, cînd magaziile și platformele erau ticsite pînă la refuz cu pepeni verzi așteptînd să fie încărcați.

Era un orășel urît, însă norocos. Norocos pentru că în apropierea lui locuia Bătrînul. Norocos pentru că fiica Bătrînului își dedicase viața operelor de binefacere.

Stanley o luă alene înapoi. Chiar la acest ceas timpuriu al serii, orașul era complet potolit și

doar cîteva lumini aprinse mai arătau că în casele de pe o parte și de pe alta a străzilor goale trăiesc totuși oameni. Trecu pe lîngă un gard înalt de mărăcini și rupse o rămurică înflorită. Încă o mai ținea în mînă cînd traversă porțiunea de la intrare, iluminată fluorescent, și încă o mai mirosea distrat în momentul în care ajunse lîngă ușă. Se opri brusc și se uită la crenguța încărcată de flori. Era măslin dulce, botezat pe alocuri și tufișul mortului și purtat pe la priveghiuri și înmormîntări. O azvîrli cît colo ; crenguța căzu pe iarbă și dispăru în verdele șters al pajiștei. Nu el o să-i bage ghinionul înăuntru. Nu el o să-l zorească pe Bătrîn.

Recunoscu Mercedesul galben, decapotabil, parcat chiar în fața intrării. Sosiseră fetele Bătrînului. Stanley respiră adînc și, călcînd apăsat, milităreşte, tăie exact în două dreptunghiul ușii, cu o mare precizie, pentru a nu se opri decît în mijlocul holului, drept la centru.

Ia uite la mine, omule, la mine și la uniforma mea invizibilă.

Păcat că n-avea de mers mai departe. Mărșăluia cu atîta eleganță ! Dar de la intrare pînă la ușa Bătrînului nu erau decît vreo cinci pași.

Rezerva în care fusese adus Bătrînul se afla în mod evident într-o aripă specială a clădirii. Se compunea dintr-un salon spațios și, lipit de acesta, un dormitor. În momentul acela ușa era larg deschisă și personalul spitalului se vîntura dintr-o parte într-alta, întovărășit de fîșîitul grăbit și scorțos al halatelor de bumbac și de scîrțîitul pantofilor cu tălpi de crep, trăgînd și împingînd

la roțile de cauciuc ale cărucioarelor doldora de ustensile medicale.

Trebuiau să pară ocupați.

Stanley rămase intenționat în mijlocul salonului. Oamenii forfoteau zeloși pe lîngă el, dar nimeni nu-i ceru să se dea la o parte. *Pun rămășag pe-o monedă de cinci cenți că nimeni nu-mi cere să mă dau la o parte. Eu care le stau drept în cale...*

Alături de el, domnul Robert zise :

— Bătrînul și credinciosul Stanley ! Știam eu c-ai să fii aici !

E beat, își spuse Stanley. De unde și-o fi procurat băutura ? Nu, asta-i frică, își completă el gîndul.

— Hei, bătrîne Stanley, de cît timp ești la noi ?

— Din '46.

— De mult... Știi, cred că, de data asta, cardiograma o să ne demonstreze că a fost vorba de cu totul altceva...

Tăcu, frecîndu-și vîrtos fața cu amîndouă palmele. Pielea, acoperită de pete, căpătase o culoare ca aceea a zidurilor putrede și coșcovite.

— Mă simt, fir-aș al dracului, de parcă eu ar trebui să mă curăț.

Se duse pînă în fundul încăperii, zgîindu-se prin fereastra bine ștearsă la terenul de parcaj.

— În mașină nu-i nimic de băut ?

— Am venit cu ambulanța, domnule.

— Uite ce, du-te la prăvălie și adu-mi o sticlă de scotch.

— E aproape ora zece. Au închis.

— Sigur, sigur că da.

Își lăsă urma degetelor pe geamul curat.

Din dormitor își făcu apariția domnișoara Margaret. Pe dată domnul Robert se răsuci pe călcîie ; dintre atîția alți pași, pe ai ei îi recunoscuse fără greș.

— Cum e ?

Căutătura rece și stăpînită a ochilor căprui lunecă peste Stanley, care în aceeași clipă își aminti că ar fi trebuit să-și îndrepte cravata. Privirea ei ajunse și la Robert, învăluindu-l ușor, pentru ca repede să se îndepărteze de el și să se fixeze asupra holului, ca și cum ar fi nimerit peste o priveliște respingătoare.

— Încă mai trăiește, Robert.

— Slavă Domnului !

Ochii căprui se reîntoarseră, în silă, spre el.

— N-o lua razna, Robert.

— Ascultă, sînt îngrijorat !

— Toți sîntem.

Acum își făcu apariția și domnișoara Anna și se opri alături. *Seamănă într-adevăr între ele,* se gîndi Stanley. *Așa cum stau una lîngă alta, poți să-ți dai bine seama de asemănarea care de obicei îți scapă.*

— Cum e ? i se adresă Robert.

— Nu-i decît o clipă de cînd m-ai întrebat același lucru și pe mine, zise Margaret.

— S-ar putea să se fi schimbat ceva.

— Nu, Robert, spuse Anna, nu s-a schimbat nimic.

Trăsăturile feței îi erau puțin mai rigide, mai încremenite parcă. Răsfrînt așa în lacul sticlos de pe pereții orbitor luminați, ovalul acela perfect arăta și mai sever, linia gurii și mai aspră.

Șuvița lată de păr argintiu ieșea brutal în relief, ca o creastă.

— Ascultă, zise Robert, ce-ar fi să-l ducem cu avionul la New Orleans ?

— N-are nici un rost să-l mutăm, Robert.

— Vreau să stau de vorbă cu idiotul ăla de doctor.

— Nu prea ești în formă pentru așa ceva, Robert, constată Anna.

— Hai, gata acum, zise Margaret.

Îl luă de braț și, cu prefăcută drăgălășenie, îl ademeni spre ușă. Continuînd să-l țină de braț, îl conduse afară.

— Uite, îi zise, ia-ți o ambulanță pînă acasă...

Firul subțire al glumei se rupse sec în întuneric.

— Nu pari tulburată deloc !

Frica îi dispăruse din voce. Acum nu era decît îmbufnat.

Îl bătu ușurel pe braț, cu gingășie :

— Hai, Robert, du-te acasă.

— Ca și cum n-ați fi decît voi, tu și cu Anna. Eu nu mai contez deloc.

— M-am săturat să-mi tot fac nervi, spuse tăios Margaret și se întoarse înapoi.

Adresîndu-se lui Stanley, zise :

— La nevoie, bagă-l și cu forța în casă.

CÎND VENI dimineața la lucru, Stanley găsi sticla de scotch spartă în holul de lîngă scări. Se rostogolise sub scrinul pîntecos și masiv, lăsînd în urmă o dîră lată cleioasă.

Domnișoara Anna, se gîndi Stanley, o să se înfurie. Parchetul ăsta era ceva aparte ; provenea

dintr-o locuință faimoasă — a lui Jefferson Davis sau Alexander Hamilton, ori poate a generalului Beauregard ? Luă sticla, fără să-i pese cîtuși de puțin de scursura lipicioasă, apoi se duse la bucătărie. Cînd apăru Vera, tocmai bea o ceașcă de cafea.

— Ghici ce-am văzut ?

— Vreo dihanie cu patru capete sau altceva de genul ăsta ?

— Știi unde-i domnul Robert ?

— Bănuiesc că zace pe undeva pe sus.

Vera îl privi și ochii ei migdalați îi jucau înveseliți.

— Nu, zise ea.

Dincolo de ferestrele largi ale bucătăriei, goniți de vînt, nori grei acopereau cerul. Stanley se chiorî la ei.

— Vera, îți mai amintești cum le spuneam noi norilor ălora cînd eram copii ?

— Da, răspunse ea, episcopi.

— De ce oare ?

— Așa, un nume.

— Nu prea arată a episcopi... Unde e el ?

— Pe terenul de tenis.

— Dumnezeule, cum o fi ajuns acolo ?

— Într-o mînă ține o rachetă de tenis și-n cealaltă o sticlă.

— Îți aduci aminte cum l-am cărat aici, acum cîțiva ani, după ce leșinase pe teren ?

— Să nu mai încerci din nou, zise Vera. Nu mai ești la fel de tînăr.

— Știi, Bătrînul încă mai trăiește.

— Toate-s la voia Domnului.

Lui Stanley răspunsul acesta i se păru deosebit de ciudat, pentru că Vera nu era religioasă. Nu și-o amintea să mai fi spus vreodată un lucru atît de pios.

Îl zăriră pe domnul Robert urcînd panta. Umbla destul de sigur pe picioare, cînd, deodată, se împiedică de șirul de gardenii de pe marginea grădinii cu ierburi aromatice, se împletici printre ele și-și recăpătă echilibrul tocmai pe la jumătatea savantului aranjament de verdeață, cu brazdele lui scunde, atît de îngrijite, atît de ordonate. Șovăi o clipă, măsură din priviri casa, atent, apoi o porni de-a dreptul prin grădină, culcînd la pămînt toate plantele întîlnite în cale.

— S-a zis cu Mount Vernon, spuse Stanley.

Era o imitație perfectă după reședința și mormîntul lui Washington din Virginia.

— Crezi că și George Washington se ducea acasă clătinîndu-se în halul ăsta ? o întrebă el.

Domnul Robert traversă grădina, ocoli ultimul strat de azalee, o porțiune ceva mai mare, și urcă scările într-o ținută perfect verticală, fără măcar să se sprijine de grilaj. În momentul în care deschise ușa, o rafală de vînt i-o smulse din mînă, izbind-o de perete și făcînd ca toate ghivecele agățate de zid să zăngăne și să se cutremure din cîrlige.

Nici nu păru să audă pocnitura :

— Ah, da, bună dimineața. Stanley și Vera. Bună dimineața.

Arăta mult mai rău decît după o noapte de beție și o dimineață petrecută dormind de-a dreptul pe gazon. Fire de iarbă și rămășițe de flori

galbene şi roşii i se lipiseră de costumul cenuşiu, ca şi cum ar fi încercat să se deghizeze. Ochii întunecaţi îi erau cufundaţi în orbite. De acolo, din adîncul obrajilor scofîlciţi şi acoperiţi cu o barbă soioasă de un negru pămîntiu, priveau cu un aer iscoditor, lacomi de viaţă, strîns încleştaţi de viaţă, torturaţi parcă de implacabila creştere a părului.

Părul, se gîndi brusc Stanley, părul care mai creşte şi după ce murim...

Domnul Robert se legănă uşor, foarte uşor, ca bătut de vînt.

— Aţi văzut vreodată cum se ţin racii de momeală atunci cînd îi scoţi din apă, aţi văzut vreodată asta ?... Uite, aşa mă simt eu acuma. Nici mai mult, nici mai puţin decît aşa.

Se învîrti puţin prin bucătărie, avu o clipă de îndoială la intrarea în sufragerie, apoi pătrunse în hol. Se opri, rezemîndu-se cu un braţ de balustradă. Tăcut, Stanley se strecură după el.

— Azi-noapte am scăpat o sticlă aici, Stanley. Ai găsit-o ?

— Da, domnule.

— A stricat lustrul parchetului, nu ?

— Da, domnule.

Stanley se gîndi neliniştit : Oare are de gînd să leşine, sau ce ? Numai de-ar face-o odată, una din două !

— Perfect. E parchetul generalului Beauregard şi să-l ia dracu. Eşti bun să suni la Bătrîn ?

Stanley formă numărul.

— E domnişoara Margaret.

Pentru un moment, Stanley avu impresia că o să renunţe la telefon. Pînă la urmă însă domnul Robert luă receptorul. Mîinile lui, observă dintr-o dată Stanley, erau murdare, cu negreală sub unghii, cu jegul marcînd vizibil porii şi striaţiile pielii. Glasul îi suna totuşi normal :

— Bună, drăguţă. Cum se mai simte papà ?

Stanley se reîntoarse la cafeaua lui.

— Nu mai controlezi păsările ? întrebă Vera.

— În absenţa Bătrînului nu văd nici un motiv s-o fac.

— De ce să nu te uiţi ?

— Eşti curioasă ? În legătură cu păsările ?

Cu paşii săi măsuraţi, de majordom, Stanley străbătu holul din faţă, trecu pe lîngă intrarea liftului — perfect închisă, ca o gură cu buzele strînse — şi se apropie de uşile duble de sticlă ale serei.

Cînd le deschise, un aer greu şi îmbîcsit îl izbi violent, cu forţa parcă a unui lucru material. Ţinîndu-şi răsuflarea şi ferindu-se de frunzele cărnoase şi încovoiate ale orhideelor, se strecură repede prin lăstărişul tîrîtor de verdeaţă.

Păsările ciripeau de zor. Fîlfîiau din aripi sus în copaci, doborînd la pămînt albele flori de gardenia ; se legănau pe jucărelele lor caraghioase, se învîrteau nebuneşte prin spaţiile goale din partea de sus a coliviei.

Domnul Robert îşi făcu şi el apariţia.

— Stanley, văd că ghiceşti gîndul omului. Adu-mi micul dejun.

— Aici ?

— În locul unde stă Bătrînul.

Arătă scaunul din nuiele de răchită, alb și înalt, instalat sub o legătură încolăcită de flori de bougainvillaea.

— Da, domnule, spuse Stanley. Doriți cafea sau ceai ?

Domnul Robert nu auzi.

— Bătrînețea, ea te dă gata. Și totul se schimbă pe lume cînd nu ții seama de ea.

Începu să rîcîie, distrat, vîrfurile uriașei ferigi care-i atingea umărul.

— Ai idee care-i cel mai nenorocit lucru ? Primul fir de păr alb. E îngrozitor... Știi, ar fi trebuit să mă lase să vorbesc cu Bătrînul...

— Cafea sau ceai, domnule ?

— Voiam să vorbesc cu Bătrînul. Nu, nu, se odihnește... Întotdeauna-s acolo, ori una, ori alta...

Se răsuci în loc și porni să se plimbe, cu capul aplecat, aproape lipit de corzile de viță picurînd de apă.

Stanley aduse și cafea și ceai. Era mai ușor decît să obțină un răspuns.

Robert își petrecu ziua întreagă lungit pe două scaune, cu o pernă brodată cu flori albastre sub cap, dormind. Nu-și schimbă hainele, nici nu se bărbieri. La un moment dat Stanley îl găsi urinînd peste un ficus gigantic.

— Asta-i ce cred eu despre toată povestea, Stanley, explică el. Uită-te la copacul ăla caraghios cu frunzele în formă de vioară, și la celălalt de colo. Ia uite ce vinișoare roșii are pe dedesubtul frunzelor ! Stăteam așa pe scaun și priveam : a naibii chestie ! Niciodată n-am observat-o pînă acum. Doar să faci pipi pe ei, atîta merită.

PE STANLEY spitalele nu-l deranjau deloc. Întotdeauna i se păruseră niște locuri de liniște și odihnă, vag prietenoase, într-un fel impersonal, locuri unde te relaxai și unde ți se poartă de grijă. Aflase asta cu douăzeci de ani în urmă, în armată, unde un spital era cel mai minunat loc din lume, la adăpost de orice necazuri. Cel mai bun loc în care să stai... Putea să aprecieze întocmai cînd se pregătea vreun raid aerian mai serios, după șirul celor care solicitau examene medicale, rînduiți la intrare și sprijinind zidurile clădirii. Toți nefericiții ăia speriați încercînd să nu plece cu avionul... *Iar eu*, se gîndea Stanley, *eu stau și mă uit și zîmbesc în sinea mea și nimic nu mi se vede pe față. Pentru că pe mine nu mă interesează. Sînt un negru și nu am ce căuta în războaiele voastre. Nu trebuie decît să torn băuturi și să car tăvile pentru cei ce se întorc...*

Lui Stanley îi mai plăcea și astăzi mirosul oxigenului țîșnind din rezervor. Puțin insinuant, puțin înțepător. Așa cum de fapt mirosea și camera Bătrînului în clipa de față.

Domnișoara Margaret zise :

— Tata dorește să-ți dăruiască ceva, Stanley. Iar eu vreu să înțelegi exact despre ce-i vorba.

Stanley dădu din cap.

— Tata ți-a dăruit astăzi două sute de pogoane de baltă, o parte din terenurile Bonaventura.

— Da, doamnă.

— Acum n-au nici o valoare, nu-s decît niște semne acolo, pe o hartă topometrică, dar dacă aștepți cinci ani...

— Pot să aștept, spuse Stanley.

— Tata păstrează pămîntul ăsta de douăzeci de ani. Şi, ca de obicei, a avut dreptate. Statul va cumpăra indiscutabil cea mai mare parte din terenuri. Înţelegi ce înseamnă asta ?

— Da, răspunse Stanley. Da, doamnă.

Domnişoara Margaret schiţă un început de zîmbet.

— Sînt sigură că înţelegi. Tata plănuieşte să înfiinţeze un centru comercial. Proprietatea ta e situată în colţul de nord-vest. În afara acestei suprafeţe, o să mai ai şi o parcelă corespunzătoare, destul de măricică pentru locuinţă şi acareturile legate de ea.

Stanley socoti atent, pe îndelete.

— O să valoreze o groază de bani.

Margaret zîmbi scurt.

— În cel mai rău caz, trei sferturi de milion. Eu aş aprecia însă cam la un milion şi jumătate.

Dacă mie îmi dai atît, se gîndi deodată Stanley, cu cît te alegi tu ?... Lacom, îşi zise el, devin lacom... Spuse :

— Nu pricep de ce.

Din nou zîmbetul ei străluci o clipă.

— Pentru că tata a ţinut la tine.

(Îi aruncă o privire rapidă şi hotărî că într-adevăr domnişoara Margaret folosise timpul trecut.)

— Pentru că vrea să fii liber să faci tot ce doreşti, adăugă ea.

Stanley cugetă : E plata din urmă. Pentru că se aşteaptă să moară.

Bătrînul întrebă :

— Ştii ce este un condor, Stanley ?

— Da, domnule, răspunse Stanley. Mi-aţi povestit despre condor.

— Un loc potrivit ca să păstrezi praful de aur.

Bătrînul chicoti. Un sunet şters, fără bucurie.

— În penele lui se păstrează praful de aur, repetă el.

— Da, domnule.

De ce oare, se gîndi Stanley, simt aşa, ca un fior în ceafă, ca o adiere de vînt care-mi zburleşte firele de păr, cînd de fapt aici nu există nici un pic de vînt ?

— Iar indienii — ei ziceau că le duce veşti pe lumea cealaltă. Îi umpleau penele cu praf de aur şi îi îngropau împreună cu morţii. În felul ăsta, sufletul va avea întotdeauna bani.

Se uită la mine, îşi spuse Stanley. Eu, marea pasăre neagră. Unde aveţi de gînd să puneţi aurul, domnu' Oliver ? Nici pomeneală de pene pe mine, domnu' Oliver, ca să băgaţi praful de aur. Nu sînt condorul dumneavoastră, aşa că nu vă mai uitaţi la mine.

— Într-o vreme vedeam mereu condorii, spuse Bătrînul. Am uitat unde s-a întîmplat asta. Întotdeauna zburau sus, sus de tot, planînd pe curenţii de aer, în cercuri largi, pe deasupra munţilor. Toată lumea stătea şi-i urmărea pînă dispăreau în zare.

Pe urmă, pleoapele îngroşate ale Bătrînului îi căzură peste ochi. Ritmul respiraţiei se schimbă. Adormise.

Îl auziră pe domnul Robert venind din hol.

— Afurisită zi, nu ? Cînd crezi că o să stea vîntul ?

Zgomotos, cu o bună dispoziție ușor alcoolică. Îi răspunseră mai multe glasuri, într-o explozie de rîs și conversație.

— Are farmec, comentă Margaret.

Luă o sticlă de colonie și și-o duse la nas.

— Se simte mai bine, îi explică Robert cuiva din partea cealaltă a ușii. În definitiv, de la atac au trecut trei zile !

Margaret se uită drept în ochii lui Stanley și se strîmbă dezgustată.

— Hei, zise Robert, ia uite cine-i aici !

— Zece minute mai devreme, și l-ai fi găsit pe papà treaz, Robert.

— Fir-ar să fie, făcu el dîndu-și la o parte părul de pe frunte. Știam eu c-ar fi trebuit s-o pornesc mai devreme, dar tocmai vorbeam la birou.

Margaret destupă din nou sticluța cu colonie, cu aerul că abia atunci ia cunoștință de existența ei.

— Așa ? Chiar mă întrebam cînd o să fii îndeajuns de treaz ca să poți telefona.

Fața lui măslinie se înroși.

— Spuneau că ai avut tu grijă de toate.

Margaret ridică disprețuitor din umeri, închise sticla și o puse la loc, cu un țăcănit sec, pe suportul de sticlă. Robert se răsuci pe călcîie, cu tocurile scîrțîind pe vinilinul de jos, azvîrlind cuvintele peste umăr.

— Stanley, am nevoie de tine să mă duci pînă la club !

Stanley aruncă o privire rapidă spre domnișoara Margaret.

— Bănuiesc că se referă la Yacht Club, spuse ea. Și probabil că ăsta-i cel mai potrivit loc pentru el.

Se uită la forma jalnică, cenușie și atît de vlăguită, încît abia mai mișca cearșaful cu care era învelită.

— O să doarmă vreo trei-patru ceasuri. Stanley, n-ai și tu impresia că astăzi tata păstrează o taină, că ne ascunde ceva ?

De afară, domnul Robert strigă :

— Hai, Stanley, vino odată !

— Poți să pleci, zise domnișoara Margaret. Și să ai grijă ca la ora opt să-l aduci înapoi.

STANLEY ÎL conduse la Yacht Club.

— Să vedem dacă pot agăța vreo femeiușcă de pe-aici, spuse domnul Robert în timp ce cobora din mașină.

Stanley parcă limuzina și rămase un moment să privească în jur — terasa, grădinile cu mese și scaune vopsite în alb, umbrelele complet închise, obișnuitele grupuri de tineri veniți să-și petreacă week-end-ul jucînd discuri sau tenis, ori pur și simplu flecărind la intrare. Picături grele de ploaie, semănînd aidoma cu niște mormoloci, începură să cadă, pentru ca tot atît de neașteptat să înceteze. Nu peste multă vreme se va dezlănțui furtuna.

Stanley intră pe ușa prevăzută cu o rețea de protecție împotriva gîzelor, pe care scria : „Numai pentru angajați." Se abătu mai întîi pe la bucătărie. Prea devreme ; în afară de fetele care pregăteau salatele — trupuri tinere și subțiri,

păr strîns cu grijă sub bonetele albe — nu mai era nimeni acolo.

— Bună, frumoaselor !

Chicotiră spre el şi-i făcură semn, fluturînd din mîinile lor negre pline de pătrunjel verde. O luă pe coridorul de beton uşor jilăvit şi mirosind a mare. Împinse uşa de la bufetul salariaţilor. Uşa aceasta era ţinută închisă, cu aparatul de aer condiţionat în permanenţă în funcţiune. Era dorinţa lui Howard, responsabilul bufetului.

Uşa scîrţîi, însă alunecă lin. Iar Howard îi strigă :

— Hei, prietene, încotro ?

Stătea pe scaunul său obişnuit, cu maldărele de grăsime revărsîndu-i-se pe de lături asemenea umpluturii dintr-o prăjitură. Ani de zile cîntase la trombon în formaţia de alămuri Evrica din New Orleans. Pînă se îngrăşase prea tare ca să mai poată defila. „Parc-aş fi călcat pe jeratic, omule ! Şi tălpile şi muşchii de la picioare îmi lua foc, nu alta. Şi fiecare gură de aer mă dădea gata..." Iar despre ultima paradă la care participase : „Tocma' cîntam *Ţineţi pasul strîns* şi după aia nu mai ştiu decît că m-am trezit că mă uit în sus la peticu' ăla de cer şi lumea se uita la mine şi sîngele-mi curgea pe guler de la izbitura la cap. După asta m-am gîndit că nu mai e altceva de făcut decît să mă odihnesc."

Stanley se aşeză la masă, faţă-n faţă cu el.

— Stau şi eu şi mă gîndesc, Howard. De ce nu te reîntorci tu la trombonul ăla ?

Howard îşi arătă veşnicul lui rînjet cu gura pînă la urechi.

— În afară de acordeon, acum nu mai cînt la nimic, prietene. N-am chef să simt din nou aripile morţii deasupra.

Stanley se uită fix la faţa de masă din material plastic transparent.

— Tu ce crezi, aripile morţii au pene ?

— De unde naiba să ştiu ?

— S-ar putea ca penele astea să fie negre ?

— Ei, omule, vorbeşti prostii. Bere ?

Stanley dădu din cap afirmativ. Howard se ridică încet, cu scaunul scîrţîind sub el, şi se duse în spatele tejghelei. Luă berea, într-o cutie de tablă, şi paharul încă picurînd de apă, şi-şi făcu un semn în carnetul de socoteli.

— Plata în contul lui, ca de obicei ?

Stanley încuviinţă :

— Unul dintre foloasele slujbei.

— E aici ? întrebă Howard.

— Sus la etaj.

— Altă căzătură ?

Cam cu trei săptămîni în urmă, domnul Robert se prăbuşise pe scările care duceau la debarcader.

— La opt trebuie să fie înapoi la spital.

— Bătrînul trage să moară ?

Stanley simţi ca un fel de sfîrşeală la stomac.

— De ce să moară tocmai acum, cînd atîtea alte dăţi a scăpat mereu cu viaţă ?

— Moartea, rosti solemn Howard, e ultima încercare.

— Iarăşi ai trecut pe la biserică.

— Toţi avem nevoie de ajutorul lui Dumnezeu.

— Poate c-aş face mai bine să mă conving dacă a urcat de-adevărat sus.

La bar serveau trei chelneri în veste albe. Stanley îi salută printr-o mişcare a capului ; îi cunoştea pe toţi, personalul clubului nu se schimba niciodată.

— E afară ?

— Asta-i comanda lui, îi explică unul dintre oameni, arătîndu-i tava.

O tavă imensă, vreo opt sau zece pahare, iar în mijloc un pocal simplu, cu picior butucănos, un pocal de birt, plin cu un lichid incolor, două cuburi de gheaţă şi două măsline lipite una de alta pe fund.

— Ar fi cazul să recunoşti asta, Stanley.

— Bineînţeles c-o recunosc.

Băutura lui : Martini. Semn foarte rău. Dincolo de barul întunecos, cu pereţii lambrisaţi, se vedea terasa scînteind în lumina galbenă a unei după-amiezi de octombrie prevestitoare de furtună. Cea mai strălucitoare lumină din întreg anul, se gîndi Stanley, cînd poţi să vezi la kilometri depărtare. Genul acela de lumină care îngreuiază vînătoarea şi face distanţele anevoie de apreciat.

Pe domnul Robert, Stanley nu-l observă dintr-o dată, în schimb zări o mulţime de lume îngrămădită în jurul uneia dintre mese — tineri ascultînd anecdote în dialectul cajun ; fetişcanele se dădeau în vînt după el. „Maimuţelor ăstora mici le par grozav de amuzant", îi explicase odată domnul Robert. „Le apar drept tipul clasic de babac. Şi e ciudat cîte dintre ele se dau în vînt după bărbaţi maturi..."

Povestea, îşi spuse Stanley, era destul de aproape de adevăr. Domnul Robert nu exagera niciodată. Pentru el, Yacht Clubul din Collinsville se dovedea cel mai straşnic teren de vînătoare.

Chelnerul cu tava de băuturi a domnului Robert se apropie de grup, se chinui să treacă prin el şi, nereuşind, făcu un ocol şi încercă prin cealaltă parte. Grupul se fărîmiţă — Stanley se gîndi la felul în care se sparge o farfurie — apoi se strînse la loc. Pe cei mai mulţi dintre ei îi recunoscu : tînărul Rousel ; cele două surori Clark ; fiica lui Boissac, cea care se măritase şi divorţase chiar din liceu ; verii Robinson, semănînd atît de mult încît unii ziceau că-s fraţi. Şi încă vreo cîţiva pe care nu-i cunoştea — întotdeauna în zilele de week-nd mişunau fel de fel de străini. Ridicîndu-se în picioare şi continuînd să rîdă, o fată îşi croi drum afară din amestecătura aceea de oameni şi scaune. Parc-aş şti eu de undeva părul ăsta, se gîndi Stanley ; ei, da, peste ea şi Sailfish-ul ei am dat noi acolo în golf. Acelaşi păr negru cu reflexe albăstrii, aceeaşi faţă rotundă, nebronzată.

Fata îşi întoarse privirile şi făcu semn de salut cu mîna. Domnul Robert se ridică şi el şi-i întoarse salutul pe deasupra mulţimii instalate pe scaune. Imediat se aşeză la loc. Fata rămase descumpănită, o figură receptivă şi rugătoare, nemişcată în lumina de un galben incendiat.

Poftim, îşi spuse Stanley, iată şi ultima achiziţie. Îndrăgostită pînă peste urechi, nici nu-i de mirare că domnul Robert era atît de grăbit să ajungă aici.

Un chelner încărcat cu o tavă plină de pahare zise :

— Hei, Stanley, a venit Vera.

O găsi la bufet, bînd whisky cu gheață — nu-i plăcea berea — și discutînd cu Howard.

— Nu mă așteptam să te văd.

— Tocmai mă întorceam de la Rachel cînd ți-am zărit mașina.

N-avea cum să-ți scape, se gîndi Stanley ; singura limuzină pe multe mile împrejur.

— Arăți bine, îi spuse el. Rochia asta te face să pari mai tînără.

— Prea tînără pentru mine, răspunse ea.

Îmbrăcat într-o uniformă de un albastru spălăcit, proaspăt scrobită și purtînd un centiron de polițist lustruit lună, Milo Thomas, paznicul de noapte, apăru și el pe ușă.

— Ce mai faceți, doamna Vera ? Tu ce mai spui, Stanley ?

Se așeză pe unul din taburetele roșii de lîngă tejghea.

Era exact ora șase. Milo pontase de venire și intrase să-și ia prima porție de băutură. Treaba lui era să umble de colo pînă colo pe toată durata serii, pînă se închidea barul și pleca Howard acasă ; în zilele de duminică, asta se întîmpla pe la ora două. Clubul îi oferea patru rații de băutură pe noapte, gratuit, ceea ce consuma în plus urmînd să-și plătească singur.

Howard întinse pe tejghea o foaie de hîrtie și începu să șușotească cu Milo. În fiecare seară din săptămînă se îndeletniceau cu pronosticurile asupra partidelor de fotbal, Howard telefonînd din cînd în cînd bookmakerului ca să verifice

cota rămășagurilor. Duminicile își calculau ceea ce realizaseră.

— Tu ai pariat săptămîna asta ? întrebă Vera.

Stanley clătină din cap. Uneori îi mai dădea lui Howard cîte cinci dolari să parieze pentru el.

— Nici măcar nu-s în stare să-mi amintesc ce echipe joacă în săptămîna asta.

— Ai economisit cinci dolari, constată Vera.

În pofida strădaniilor depuse, cu toate telefoanele date ca să forțeze norocul, Howard nu reușise încă să cîștige nici măcar o etapă.

Stanley urmări cu atenție mutrele celor doi, gheboșați și înghesuiți unul în altul, în colțul acela al micului bar. Îi plăcea Howard, și-i plăcea Milo, și-i plăcea să stea aici în încăperea aceasta fără ferestre, cu uriașul televizor în culori în permanență dereglat din cauza atîtor mîini care-i răsuceau butoanele. (I-l dăruise Bătrînul. „Îți pierzi atîta vreme așteptînd“, îi spusese el cu ani în urmă lui Stanley, „încît ar fi cazul să ai și tu un aparat bun la care să te uiți.“ În fiecare an, la întîi martie, aparatul era înlocuit în mod regulat cu unul nou.)

— Vera !

Se întinse peste masă și-i puse mîna pe braț ca să fie sigur că-i atentă.

— Astăzi Bătrînul mi-a dat niște bani, o adevărată avere.

Ochii ei mari și rotunzi părăsiră grupul de la bar și se întoarseră spre el.

— Sîntem doi negri bogați.

— Asta nu-i prea vesel, Stanley.

— Vor să înființeze un centru comercial.

Fără să vrea, repeta cuvintele domnişoarei Margaret.

— Partea noastră ar putea să valoreze — ezită, aproape speriat să rostească cifra — cam la un milion de dolari.

— Dar de ce ? întrebă Vera.

— Pentru că e senil, răspunse supărat Stanley. Ce altceva ? Crede c-o să mă ţină o veşnicie. Sînt mesagerul lui şi am penele umplute cu aur.

— E prea mult.

Vera îşi trecu uşor degetele prin păr. Îşi controlă cocul şi Stanley ştia că face asta numai cînd e nervoasă sau tulburată.

— Putem să mergem oriunde vrem, zise el, oriunde. Întotdeauna ţi-ai dorit să călătoreşti.

Într-adevăr. Uneori ajungea chiar să viseze cu ochii deschişi la asta. Hai să plecăm, zicea ea, undeva unde toate feţele să fie negre. Cîteodată mi se face silă să tot văd feţe albe...

— Nu ne trebuie mulţi bani, spuse ea. N-avem copii să le purtăm de grijă.

— Nu-i vorba numai de copii.

Dintr-o dată, Stanley descoperi că ceea ce o făcea să sufere era lipsa copiilor.

— Nu ţi-ar plăcea să fii o adevărată negresă bogată ? Închipuieşte-ţi numai cum ar crăpa de ciudă unii dintre blestemaţii ăştia de fermieri de prin jur...

Ochii ei abandonară televizorul pentru a se fixa asupra lui.

— Nu mă interesează. Şi nici pe tine, nu ?

Argumentul i se retrase înapoi în minte, acolo, la locul lui, printre confuzele imagini atavice cu cruci arzînd şi trupuri de negri spînzuraţi. În el

clocotea o mînie, şi ar fi făcut orice să scape de ea. O mînie care, odată cu succesele din ce în ce mai mari dobîndite în lumea albilor, creştea şi ea necontenit. Din cînd în cînd o simţea cutremurîndu-i întreaga fiinţă. Trebuia atunci să-şi recapituleze tot şirul de realizări ; am o casă nouă mai bună decît a oricărui om alb, o bucătărie utilată cu toate ustensilele pe care şi le-ar putea dori o nevastă de alb, şi am un salariu mai mare decît oricare ins din orăşelul ăsta, am contul meu la bancă... Atîtea lucruri, dar am tot o faţă neagră... Doamne, Dumnezeule !

— Ba da, zise Stanley. Mi-ar plăcea să am o groază de bani.

VERA MAI bău un pahar, şi se apucară să joace pocher cu Howard şi Milo. După o oră, Stanley cîştigase un dolar şi jumătate.

— Mă întorc imediat, spuse Milo.

Era şapte treizeci. Ora lui de rond. Trebuia să iasă pe uşa de serviciu, să ocolească clădirea, să coboare la debarcader, unde schimba două-trei vorbe cu responsabilul, şi de-acolo înapoi. Totul nu-i lua decît vreo zece minute.

Sosi şi gheaţa pentru seara aceea şi Howard se apucă s-o depoziteze în răcitoare.

— S-a făcut vremea să mă ocup de el, constată Stanley.

— În regulă, zise Vera. Mă duc şi eu acasă.

Milo se întoarse, cu mantaua şiroindu-i de apă pe umeri.

— Fir-ar să fie de ploaie, iar eu toată noaptea fără cizme !

— Plouă ?

Degetele Verei se îndreptară automat spre coc, netezindu-şi-l, ocrotindu-şi-l. Stanley se ridică încet în picioare.

— Asta înseamnă că cel puţin nu va trebui să umblu prin toate terasele după el.

— Plouă şi a început şi furtuna, zise Milo. Ştiţi, un idiot tocmai acum şi-a găsit să plece cu barca în larg. I-am zărit luminile. Iar eu, cît e noaptea de lungă, cu picioarele ude.

Stanley o sărută pe Vera pe obraz:

— Pe curînd, bătrînico.

— Ai să întîrzii ?

— Cum o să întîrzii ? Sînt convins că domnul Robert şi-a aranjat o întîlnire pentru la noapte. Nu trebuie decît să-l duc să-l vadă pe Bătrîn şi pe urmă îl las în legea lui.

Vera zîmbi, dinţii ei regulaţi scoţînd la iveală o strălucire slabă.

În seara asta e tristă, se gîndi Stanley. Ce păcat că n-aveau copii. Poate că s-ar cuveni să găsească prin jur unul şi să-l crească. Îşi puteau permite asta, sigur îşi puteau permite.

Coridorul fără ferestre se şi umpluse de mirosul ploii de-afară, iar pe jos se vedeau urme de noroi.

Vera se strecură pe uşă şi dispăru spre maşina ei. Stanley auzi răpăitul ploii pe pietriş şi şuierul puternic al vîntului. Urcă alene scările, simţind cum berea băută i se lasă greu în picioare. Doi băieţi împingeau spre oficiu cărucioarele cu vesela murdară, semn că începuseră să servească în sala restaurantului. Asta o să mai împuţineze îngrămădeala de la bar, îşi spuse Stanley, şi-o să-i fie mai uşor să-l găsească pe domnul Robert. Oamenii se supărau cînd trebuia să-şi croiască drum

cu coatele printre ei, însă domnul Robert nu era omul care să răspundă vreodată la un semnal discret. Într-adevăr, Stanley trebuia să-l bată pe umăr ca să-l facă să se mişte din loc.

Barul era aproape gol. Nu mai rămăseseră decît patru cheflii, fiecare dintre ei stînd izolat în mijlocul unor grămezi de taburete libere. Domnul Robert nu era printre ei. Automat, Stanley îşi aruncă ochii pe terasă. Măturată de ploaie şi numai cu cîte o zdreanţă de la şerveţelele de hîrtie fluturînd prin crăpăturile pardoselii şi cu două-trei scaune răsturnate de violenţa furtunii, era şi ea complet pustie.

Stanley căută în restaurant. Nimic. Pe urmă, prin toaletele pentru bărbaţi; îl găsise de cîteva ori adormit acolo. Nu însă de astă-dată. Poate în sala de biliard; uneori, dacă miza era destul de mare, i se mai întîmpla şi lui să joace. Uitîndu-se la ceas, cuprins de un val de nelinişte, Stanley o luă la trap prin hol. Trecu pe lîngă doi tineri, cu ploaia scurgîndu-li-se şiroaie de pe impermeabile, cu umbrela întoarsă pe dos din cauza vîntului.

— Afară toarnă cu găleata, Stanley, spuse băiatul.

Stanley dădu din cap, politicos. Nu-i recunoscuse, deşi ei îl ştiau — sigur, sigur că da, devenise un personaj la fel de important ca domnul Robert sau Bătrînul.

Eu, bătrînul şi impecabilul însoţitor, se gîndi Stanley în timp ce călcîiele sale bocăneau zgomotos pe duşumelele parchetate. Servitorul fără cusur. Bătrînul Majordom Negru, Bătrînul Prieten al Familiei Care-Şi Cunoaşte Locul... Îşi

schimbă mersul, tîrşîindu-şi puţin paşii, înclinîndu-se uşor într-o parte, cu gîtul aplecat, într-o ţinută reverenţioasă... Ei, ce părere aveţi despre asta ? Bătrînul şi Credinciosul Cum-Îl Cheamă îndeplinindu-şi obligaţiile...

Stanley era atît de convins că domnul Robert se află în sala de biliard, încît un moment avu chiar impresia că *e* acolo... Rezemat de masă, cu tacul ridicat...

Nu e aici, constată Stanley. Atunci unde e ? Îmi face vreo farsă ?

Telefonă la spital :

— Domnişoară Margaret, domnul Robert e acolo ?

— L-ai pierdut ?

O vagă umbră de iritare.

— Se pare că nu-i nicăieri pe-aici.

— Aşteaptă o clipă.

Vocea ei se îndepărtă de aparat :

— Anna, Stanley l-a pierdut pe Robert. Ai tu vreo idee pe unde-ar putea să fie ?

— Nu l-am pierdut, ripostă arţăgos Stanley.

— Scuză-mă, zise domnişoara Margaret. Cheile de la maşină sînt la tine ?

— Da, doamnă.

— În cazul ăsta e pe undeva pe-acolo. Dobitocul ! Papà e de faţă, se simte bine şi-l aşteaptă.

Stanley sesiză falsul entuziasm din glasul ei.

— Interesează-te şi tu. Vezi dacă ştie cineva.

— Da, doamnă.

— Papà vrea să-l vadă. O clipă, te rog... Ce-ai spus, papà ?

Un murmur prelungit şi şoapte la capătul firului.

— Spune-i că papà ţine să-l vadă în astă-seară.

În timp ce i se închidea telefonul, Stanley o mai auzi spunînd : „Nu cumva te-ai aştepta la..." Apoi doar bîzîitul liniei.

O să meargă să-i întrebe pe ceilalţi.

Străbătu repede marele hol, trecînd din nou pe la intrare. Uriaşele uşi din faţă erau spălate de o neîntreruptă pînză de apă, ca şi cum asupră-le ar fi fost îndreptat un furtun de pompieri.

Pe fată — fata cu părul negru a domnului Robert — nu o observă decît după ce îl strigă ea :

— Stanley !

— Da, doamnă.

Tot e bine, se gîndi el, cel puţin ştiu că domnul Robert nu-i cu ea.

— Stanley, l-ai văzut cum a plecat ? Vreau să-ţi spun că eram aproape să mor cînd a luat-o de-a dreptul prin ploaie. Nici nu făcuse bine cinci paşi şi se putea vedea cum îi ţîşneşte apa din pantofi, aşa de tare ploua.

Stanley se uită chiorîş la ea. Fii politicos, îşi spuse. Nu eşti decît un prăpădit de negru, fii politicos...

— Cine ?...

Şi acum poţi să adaugi aşa, ca pe un gînd care-ţi vine ceva mai tîrziu. Întotdeauna binevoitor, las-o pe fată să priceapă că nu-ţi face plăcere ; cine naiba e ea ?

— ...doamnă.

— Nu ţi-a spus ?

Îşi dădu părul pe spate cu amîndouă mîinile, repede, trăgîndu-şi-l de pe frunte pînă după urechi. Ca să vadă mai bine, se întrebă Stanley, sau ca să audă mai bine ?

— Ne-a invitat pe toţi, înţelegi, pe toţi care eram acolo pe terasă şi stăteam de vorbă, ne-a invitat în seara aceasta la el acasă.

— Da, doamnă, zise Stanley. Cine ?

— Domnul Caillet.

Asta era.

— V-a invitat domnul Robert în seara asta ?

— Ne-a povestit despre pavilionul lui de distracţii ; pe urmă ne-a spus să venim în astă-seară să facem o petrecere. Nu glumea, nu-i aşa ?

— Nu, răspunse Stanley.

Pavilionul de distracţii se afla în păduricea de pini, nu departe de porţile de la intrarea pe proprietate, o cabană în stil elveţian pe marginea unui mic lac.

— Îşi primeşte deseori prietenii acolo. E locul lui preferat, adăugă Stanley.

— Cînd i-am explicat că nu avem suficiente maşini, a spus că pe unii dintre noi o să ne transporţi dumneata.

Fata zîmbi, zîmbetul blînd şi sfios şi speriat al unui copil.

— Chiar a pariat cu mine pe un dolar că el ajunge primul.

— Cu ce a plecat ?

— Păi, zicea că pe vîntul ăsta barca-i cel mai rapid mijloc...

Stanley îşi aduse aminte de cuvintele lui Milo : Un idiot tocmai acum şi-a găsit să plece cu barca în larg...

— Mda, mormăi Stanley, mda.

— E ceva rău în asta ? Zicea că e în perfectă siguranţă, doar o mică furtună.

— Nu ştiu dacă e în siguranţă sau nu, spuse Stanley.

Se duse la telefonul din biroul administratorului.

— Domnişoară Anna, o informă el, domnul Robert a plecat acasă cu barca.

— Acum ? În seara asta ? !

— Bănuiesc că a uitat de spital. A invitat nişte persoane la pavilionul de distracţii şi s-a luat la întrecere cu ei.

Fără să se mişte de lîngă telefon, domnişoara Anna spuse :

— Papà, se pare că Robert a pornit într-o plimbare pe mare.

O pauză. Apoi, ceva mai slab şi înfundat din cauza depărtării de receptor, glasul domnişoarei Margaret : „Neisprăvitul !"

— Stanley, te rog să vii înapoi aici, zise domnişoara Anna.

Fata încă îl mai aştepta :

— N-o să păţească nimic, nu-i aşa ?

Ia te uită cîtă iubire, se gîndi Stanley. Şi toată iubirea asta pentru domnul Robert !

— Nu ştiu, răspunse el.

Nu avea pelerină de ploaie, aşa că va trebui s-o ia la fugă. Tălpile îi alunecau pe caldarîmul ud, iar vîntul îi tăia răsuflarea. Aproape în aceeaşi clipă îl scutură un val de frig, un tremurat violent, ca şi cum ploaia i-ar fi pătruns prin îmbrăcăminte, pînă la piele.

Sări în maşină, împiedicîndu-se de volan şi lovindu-se la coapsă. Se lăsă pe banchetă, frecîndu-şi cîtva timp locul, înjurînd în gînd, cu portiera deschisă şi privind cum, pe măsură ce se

îmbibă de apă, căptușeala ei moale din piele de căprioară se întunecă la culoare, devenind mai întîi cafenie, apoi neagră.

Terenul de parcare era blocat de două mașini cu barele de protecție agățate între ele. Șoferii se mai ciondăniră o vreme în ploaie, pe urmă intrară, clătinîndu-se, în local.

Ca să-i mai tragă o dușcă, se gîndi Stanley.

Săltă limuzina într-o parte, peste bordură și, tăind-o de-a dreptul prin straturile de flori, țîșni în stradă. Zece minute mai tîrziu, parca în fața intrării de la urgență.

În odaia Bătrînului, domnișoara Anna surîdea răbdătoare ; domnișoara Margaret era furioasă ; doctorul Bătrînului, Doyle, părea derutat ; infirmiera (tot domnișoara Hollisher, care-și schimbase rochia, constată Stanley) încerca să se facă invizibilă, băgată într-un ungher.

Din momentul în care Stanley păși pe ușă, ochii Bătrînului se fixară asupra lui. Vrea să-mi spună ceva, se gîndi Stanley, și-și concentrează în asta toată energia.

— Dar, domnule, tocmai îi explica doctorul, nu trebuie să rămîneți în starea aceasta de agitație. La sănătatea dumneavoastră delicată, e o formă de sinucidere.

Ochii Bătrînului nu-l slăbeau deloc. Se folosește de mine, cugetă Stanley, ca să-și adune puterile. Se sprijină de mine ca să-și mai tragă nițel sufletul. Încetișor.

Niciodată nu mai văzuse ochi atît de adînci. Ca niște conuri larg deschise în sus. Ai putea să intri în ochii aceia și să mergi și să tot mergi

pînă cînd, undeva jos, să dai peste zidul acela orb dincolo de care se termină totul. Ochii aceia care pulsau și proiectau lumina, imense și rotunde explozii de lumină...

Domnișoara Anna îl scutură de umăr. Stanley se mută din raza privirii Bătrînului.

— E ceva în neregulă, Stanley ?

— Nu, doamnă.

N-avea nici un rost să încerce să-i explice.

Ea se întoarse din nou spre Bătrîn.

— Zău, papà, am anunțat paza de coastă. Fii înțelegător. Watkins a aprins toate reflectoarele din jurul casei. E tot ce poți face.

Din cealaltă latură a patului, Margaret spuse :

— E o barcă bună, papà, iar el e un marinar priceput. Dacă nu-i chiar așa de beat ca să-și piardă cunoștința, o să se descurce fără nici o dificultate. O să nimerească peste farul de la Hatcher's Point și de-acolo o ia direct spre casă. A mai făcut-o de-atîtea ori.

Bătrînul scutură din cap a negație.

Stanley se gîndi : Habar n-am avut că poate să-și miște capul în felul ăsta ; paralizia e mai puțin gravă decît credeam noi.

— N-a venit, spuse Bătrînul.

Un moment, se așternu o tăcere mormîntală ; nimic altceva decît ploaia izbind în fereastra dinspre răsărit și vîntul după colțul clădirii și geamătul continuu al copacilor zbuciumați de furtună.

Dacă ar mai avea lacrimi, se gîndi Stanley, în clipa asta ar plînge... O durere ascuțită și pătrunzătoare, și Stanley plîngea pentru el.

Ochii Bătrînului îl descoperiră iarăşi ; văzură lacrimile. Şi tot ochii Bătrînului prinseră să clipească pentru a scăpa de ele.

Dumnezeule, se întrebă Stanley, e chiar aici, în propria mea fiinţă ?

— Aşa e Robert, papà, spuse Margaret pe un ton împăciuitor. Uită.

Din marginea cealaltă a patului, Anna interveni :

— Într-un fel sau altul, Robert ne-a dezamăgit pe toţi, papà.

— Voiam să vină, zise Bătrînul.

Cristos răstignit pe cruce, reflectă Stanley. Dar cu cîte o femeie de fiecare parte. Am văzut asta pe undeva printr-o biserică, probabil în Anglia, în timpul războiului. O biserică celebră, numai că am uitat unde... Singurele locuri pe cale le-am văzut vreodată, singurele locuri care au vreo importanţă, au fost cînd eram în armată. Dar acum, Vera şi cu mine sigur o să plecăm. La noapte am s-o întreb pe Vera unde doreşte să meargă.

Margaret comentă :

— N-ar fi nostim ca neisprăvitul să se fi înecat de-a binelea ?

Imediat, doctorul Doyle deveni neliniştit şi aruncă o privire spre uşă.

Pur şi simplu, ar putea să facă stînga-mprejur, se gîndi Stanley, şi să iasă din cameră şi nimeni nu l-ar observa. Erau prea preocupate de treburile lor ca să le mai pese de el.

— Nu.

Vocea Annei era calmă şi corect modulată, nici afectată, nici ştearsă, vocea egală a unei doamne distinse şi desăvîrşite. Ca întreaga ei înfăţişare

de altfel, cu pielea netedă şi strălucitoare, cu părul brăzdat de o şuviţă argintie. O cucoană plină de conştiinţa bogăţiei şi demnităţii ei. Lustrul pe care numai banul îl dă.

La fel de frumoasă ca banul însuşi, îşi spuse Stanley.

— Nu, repetă Anna, nu ar fi nostim. Ar fi o ironie.

Margaret îşi înălţă brusc capul, iritată de a i se fi corectat cuvîntul.

— Ar fi o foarte mare ironie dacă ar muri ca Anthony, completă Anna.

De data aceasta, doctorul chiar se îndreptă spre uşă. Stanley îl urmări amuzat.

Ochii lui speriaţi, de un albastru înceţoşat, se încrucişară cu ai lui Stanley şi atunci se opri.

Doctore Doyle, doctore Doyle, se gîndi Stanley, eşti prins. Iar cel care te-a prins sînt eu.

— Ştii, spuse Margaret, deseori m-am întrebat în legătură cu Anthony. Cred că a vrut să moară.

— Nu mai mult decît Robert.

Bătrînul se mişcă. Îşi întrerupseră convorbirea.

— Nu, zise Bătrînul.

Distinct. Limpede. În atmosfera imobilă, cuvîntul vibră îndelung.

— Nu ce, papà ? îl întrebă domol Anna. Nu, în ce-l priveşte pe Anthony ? Sau în legătură cu Robert ?

Ochii Bătrînului se închiseră.

Se joacă, îşi spuse Stanley. În spatele pleoapelor, e mereu la pîndă, pregătit să se năpustească.

Anna se rezemă de spătarul scaunului şi-şi reluă croşetatul.

— *S-a dezlănţuit* furtuna, comentă ea. Presupun că ar trebui să fiu mai îngrijorată pentru Robert, dar cred că într-adevăr nu-mi fac griji.

— Margaret îşi face, spuse încet Bătrînul.

Pleoapele îi rămăseseră închise. Buzele abia de i se mişcară. Un moment se întrebară cu toţii cine vorbise.

— Margaret îşi face..., repetă el, şi faţa i se destinse, mai-mai să zîmbească.

— Să mă ia dracul dacă-mi fac, ripostă Margaret, în timp ce toate privirile se întoarseră şi se aţintiră asupra ei.

Îşi face griji, se pomeni Stanley repetîndu-şi mereu şi mereu. Da, îşi face, îşi face...

— Şi puştiul, ce s-a întîmplat cu puştiul ?...

Ce l-a apucat ? se întrebă Stanley.

— Papă, ştii că Anthony era bolnav. Ştii că...

Anna ezită, iar Stanley îi ghici nervozitatea ascunsă, suferinţa gonindu-i prin sînge, zbătîndu-i-se năvalnic sub înfăţişarea aceea împietrită.

— ...ştii că a avut leucemie.

— Ar fi trebuit să-l aduc acasă.

Acum, Bătrînul rostea vorbele gîfîit, ca şi cum ar fi alergat.

— El mi-a cerut-o, însă nu l-am ascultat.

O lungă tăcere. Bătrînul părea într-adevăr să fi adormit.

Margaret se ridică în picioare, scuturîndu-se din toate încheieturile, ca un dulău.

— Are dreptate, Anna. În loc să-l fi ţinut întemniţat toată vara acolo, ar fi trebuit să-l aduci în oraş.

Anna se ridică şi ea în picioare, cu rochia căzîndu-i în falduri impecabile de jur împrejur.

Se uită cu o evidentă scîrbă la bucata de carne cu care se înrudea şi care se afla de partea cealaltă a patului tatălui ei :

— Cu toţii ar fi trebuit să procedăm altfel.

Margaret şovăi :

— Ah, naiba s-o ia, ce rost are să ne certăm ? Mă duc să fac o plimbare cu maşina.

— Nu mi-ar strica nici mie puţin aer proaspăt, spuse Anna. Vin şi eu cu tine.

Margaret îşi umflă obrajii şi se maimuţări, rotindu-şi degetul într-o mişcare circulară, batjocoritor-triumfătoare :

— Uraaa !

Ţăcănitul tocurilor răsună scurt pe coridor, apoi orice zgomot se stinse.

Recîştigîndu-şi statura şi proporţiile, asemenea unui balon care creşte şi tot creşte, domnişoara Hollisher ieşi la iveală din ungherul ei. Doctorul Doyle moşmondea ceva la instalaţiile sale, tot închizînd şi deschizînd micile supape şuierătoare. Descoperi un lucru care nu-i plăcea ; ciocăni nervos într-un aparat de măsurat.

— Mă întorc imediat, şopti el către domnişoara Hollisher. Vreau să schimb asta.

Ea îşi dădu aprobarea, plină de importanţă, printr-o încuviinţare din cap.

Stanley îşi privi mîinile. Ajunsese să şi le sprijine de tăblia patului, odihnindu-şi-le acolo, cu degetele negre încovoiate pe fier, încleştate ca nişte gheare. Se văzu pe sine aidoma unei păsări, o uriaşă pasăre neagră, cocoţată pe patul Bătrînului, aşteptînd...

Îşi descleştă degetele.

— Ei, i se adresă el domnişoarei Hollisher, o să mă călătoresc şi eu.
— Nu, spuse Bătrînul.
Stanley sări ca ars, un adevărat salt prin aer.
— E timpul să mă duc acasă, bîigui el ca pe o scuză.
— Nu, repetă Bătrînul, şi ochii i se deschiseră largi. Nu acum.
— Sînt ud.
— Schimbă-te, porunci Bătrînul.
Domnişoara Hollisher se ridică şi ea de pe scaun :
— Stanley e obosit, domnule. Rămîn eu aici.
— Prostul naibii, rosti abia auzit Bătrînul. Repede !
Domnişoara Anna, care era o gospodină atît de prevăzătoare, se îngrijise şi de astă-dată ca Stanley să aibă, în camera de gardă, un dulăpior al lui cu îmbrăcăminte de schimb. Îşi scoase hainele ude, sfîşiindu-şi, din cauza grabei, cămaşa. Ce-mi pasă, se gîndi el, sînt bogat, îmi pot permite. Îşi şterse picioarele de noroi şi azvîrli prosoapele peste grămada de rufe. Îşi trase chiloţii pe dos şi trebui să şi-i scoată din nou ; în sfîrşit, reuşi să-şi pună uniforma neagră de majordom.
A adormit, îi comunicau pe muteşte buzele domnişoarei Hollisher, exact în clipa în care ochii Bătrînului se deschiseră brusc.
E formidabil, se gîndi Stanley ; se ascunde acolo sub pleoape, tocmai ca să mă zorească.
— Adu maşina, zise Bătrînul.
— Am lăsat-o la intrare.
— Ajută-mă să mă ridic.

— Nu, nu ! Nu, nu ! protestă domnişoara Hollisher.
— S-aduc căruciorul, propuse Stanley.
— Merg pe jos, hotărî Bătrînul.
Infirmiera se repezi să-l oprească, dar nimeri peste braţul lui Stanley. Acesta îi desprinse degetele :
— Potoleşte-te, domnişoară Hollisher.
— Ce-ce-ce faceţi ?
Era atît de surescitată, încît se bîlbîia.
— Vrea să se scoale, îi explică răbdător Stanley.
— Am să chem doctorul, asta am să fac. V-aţi pierdut minţile !
Ochii Bătrînului se îndreptară spre ea, pironind-o cu toată sila şi ura de care erau în stare.
— Cară-te, femeie !
— Ai auzit ce-a spus.
Stanley o luă de umeri şi o împinse uşurel, înapoi pe scaun.
— Şi-acum, fără istericale ; dar dacă te mai ridici o dată, îţi ard una de nu te vezi.
Ochii întunecaţi ai Bătrînului îl învăluiră mîngîietori.
Ca pe un cîine care a făcut o treabă bună, se gîndi Stanley.
Domnişoara Hollisher deschise gura şi şi-o închise la loc, cu o uşoară plescăitură.
Stanley îşi petrecu braţul pe după mijlocul Bătrînului, îl ridică şi-l puse pe picioare. Porniră încet, foarte încet. Chiar şi aşa, după doi paşi, pe Bătrîn îl lăsară puterile, iar Stanley trebui să-l ţină aproape în braţe. Nu că ar fi greu, îşi spuse Stanley ; numai că, să ţi se lase aşa în coastă,

e incomod. Dacă aş putea să-l duc în braţe, ar fi uşor, dar uite-l că vrea să simtă pămîntul sub picioare.

Iar picioarele lui, cu pantofii tîrşîiţi pe plăcile alunecoase de faianţă, tulburau liniştea spitalului.

Stanley începu să numere secundele. Patruzeci şi cinci, patruzeci şi şase. Culoarul rămînea gol. Nimic altceva decît pereţii de un verde pal, ca un acvariu viu luminat, şi luciul de oglindă al pardoselii. Şi picioarele Bătrînului, mişcîndu-se debil şi stîngaci, asemenea unor aripioare de peşte.

Cel puţin nu erau puşi în situaţia de a trebui să explice cuiva unde se duc.

Şaptezeci şi şase, şaptezeci şi şapte...

Ajunseră la uşă ; maşina se afla acolo, scînteind şi şiroind de apă, chiar în faţa intrării. Bătrînul îşi suci capul în toate părţile. În ochii lui licări ceva. O undă de veselie, o sclipire de rîs. Stanley era sigur. Acolo departe, în străfundul acelor adîncuri, cu picioarele încrucişate sub el, stătea un copilaş. (Stanley aproape că-l vedea aievea. Sau nu era decît propria sa imagine reflectată ?) Stătea şi rîdea.

Bătrînul ridică încet mîna şi-i arătă ceva.

— Ce ? întrebă Stanley. Ce anume ?

— Alarma.

Vocea Bătrînului era absolut clară.

— Dă alarma, adăugă el.

Arăta drept spre avertizorul roşu de incendiu.

— Să dau alarma, domnule ?

Stanley se uită ţintă la cofretul din zid :

— Cred c-ar trebui spart geamul, sau cam aşa ceva.

— Dă-i drumul, zise Bătrînul.

Sprijinindu-l pe Bătrîn cu dreapta, Stanley izbi puternic cu pumnul în geam. Geamul plesni. N-are nici un rost să-mi bag mîna şi să mi-o nenorocesc, se gîndi el. Dar, ia stai o clipă... geamul a plesnit, aşa că... Apăsă într-o parte. Nu mergea. Forţă în sus. Prea tare ; deodată geamul pocni şi căzu ţăndări pe jos.

Facem un tărăboi nemaipomenit, se gîndi Stanley. Şi pe urmă : Ce importanţă are cît zgomot facem, cînd tocmai ne pregătim să tragem alarma ?

Bătrînul se încordă tot şi încercă să apuce semnalul. Nu reuşi. Stanley îşi strecură mîna stîngă sub cotul care tremura de efort, îi propti braţul şi i-l ridică el. Degetele Bătrînului bîjbîiră puţin şi se încleştară pe mîner. Şi-l răsuci.

Chiar de la primul val de sunete, Stanley îl urcă pe Bătrîn în maşină, uşurel, fără să se grăbească. Soneria se dezlănţuise undeva, afară, şi urletul ei apărea înfundat şi întrerupt de violenţa vîntului şi ploii.

Motorul porni pe nesimţite. Treptat, dispăru şi vuietul rămas în urmă. Acum nu se mai auzea decît fîşîitul ştergătoarelor şi răpăitul inegal al ploii pe tabla de oţel. Stanley conducea calm şi sigur pe sine, în limitele vitezei legale, atent la alte maşini. Ca şi cum ar fi transportat un lucru foarte preţios. De parcă uriaşa limuzină neagră ar fi fost umplută cu aur. Prudent, cu multă băgare de seamă.

Bătrînul nu scotea o vorbă — la un moment dat, Stanley îl controlă prin oglindă — cu capul aplecat într-o parte, rezemat de peretele căptuşit cu piele maronie, aproape lipit de micul bec ro-

tund. Iar becul era aprins. Îl aprinsese oare anume, sau îi atinsese întîmplător comutatorul în clipa cînd îi căzuse capul ? Lumina moale a becului despărţea scaunul din spate de cel din faţă, astfel încît Bătrînul călătorea într-un alt compartiment, separat de cel al lui Stanley.

Stanley opri sub refugiul de intrare a maşinilor, pe latura de apus a clădirii. De pe acoperişul de sticlă, dinţat pe margini, apa se scurgea uniform, în şiroaie compacte. Frînă atît de lin, încît, dacă nu ar fi încetat răpăitul ploii peste capotă şi parbriz, ar fi fost greu de spus cînd oprise cu adevărat.

Capul Bătrînului încă mai zăcea într-o parte, însă ochii şi-i ţinea deschişi. Stanley îi îndreptă capul, după care îl luă în braţe şi-l duse în casă. Căruciorul se afla, ca întotdeauna, lîngă uşă. Îl puse în el şi rămase în picioare, la spatele Bătrînului, aşteptînd ordinele.

Casa are un miros ciudat, remarcă el. Pe timp mai rece, instalaţia de aer condiţionat nu funcţiona bine şi aerul stătut plutea prin încăperi ca nişte mici braţe de apă moartă în calea ventilaţiei. Iată una dintre zonele acestea îmbîcsite. Mirosul de motorină, destul de slab în restul locuinţei, era puternic aici.

Bătrînul spuse ceva, atît de şoptit încît, ca să poată auzi, Stanley trebui să se aplece peste el.

— Dă-i drumul.

— Unde ?

Ochii întunecaţi scăpărară şi-l fulgerară mînioşi şi Stanley adăugă repede :

— În seră ?

Scăpărarea se stinse. Aşadar, asta era, se gîndi Stanley.

Roţile prevăzute cu pneuri de cauciuc scîrţîiră la trecerea peste scîndurile late, ca să alunece apoi fără nici un zgomot, într-o mişcare elastică, pe pardoseala din plăci de ardezie a serei.

— Scaunul ! porunci Bătrînul, fixîndu-şi privirea într-acolo.

Uriaşul său scaun cu spătar înalt în formă de evantai. Leagănul său din împletitură de răchită, capitonat şi moale. Tronul, cum îl numea domnişoara Margaret. Locul în care stătea zile în şir, urmărind zbaterea păsărilor în colivia de bambus.

Stanley îl ridică pe sus, aşa cum făcuse de mii de ori mai înainte. Pare mai uşor, se gîndi el. Aproape că pluteşte în mîinile mele.

În colivia lor, păsările erau liniştite. Nici un sunet, nici o fluturare de aripi. Stanley îl lăsă jos pe Bătrîn şi-i înveli picioarele cu o pătură subţire de lînă.

Acum, îşi spuse Stanley, Bătrînul e gata instalat în colivia lui. Probabil că o să-şi bage şi el capul sub aripă şi-o să doarmă la fel ca păsările.

Rotunzi şi strălucitori, ochii Bătrînului îl pîndeau neclintiţi.

— Stai, îi zise.

— Da, domnule.

Cutia cu ţigările de foi fusese deplasată cu cîţiva centimetri de la locul ei obişnuit de pe masă. O luă şi o readuse la normal.

Bătrînul trăgea aerul în piept şi-l dădea afară şi fiecare respiraţie îi era însoţită de cîte o mică şuierătură. Stanley aştepta, cu mîinile la spate, în poziţia lui de „pe loc repaus", căznindu-se să

numere formele întunecate, îngrămădite claie peste grămadă, ale păsărilor din colivie. Sună telefonul.

Automat, întinse mîna să răspundă.

— Nu, zise Bătrînul cu glas tunător.

Stanley sări imediat înapoi. Ca răspuns la graba lui, Bătrînul zîmbi uşor, un zîmbet strîmb, dispreţuitor, un zîmbet trufaş din alte vremuri.

Un craniu care rînjeşte, se gîndi Stanley. Lăsă telefonul să sune în neştire.

Zgomotul trezi cîteva păsări care începură să bată din aripi şi să cîrîie. Din capătul celălalt al serei, se auzi un pocnet înfundat. Una din florile acelea mari şi bogate căzuse ruptă de propria-i greutate.

— N-ar trebui să le chemăm pe fiicele dumneavoastră, domnule ?

Stanley îşi dădu seama că vorbeşte în şoaptă.

Păsările se potoliră. Ceva mai departe, dincolo de floarea desprinsă, se făcu auzit un susur grăbit : începuse să curgă apa dintr-o stropitoare.

— N-am nevoie de ele, spuse Bătrînul. Iar acum poţi să pleci şi tu, adăugă el.

După aceasta, rămase tăcut, cu capul odihnindu-i-se moale pe scaunul capitonat.

Stanley făcu cîţiva paşi înapoi şi se retrase pe o porţiune cu dale netede, sub bolta deasă de bougainvillaea. În toată încăperea nu ardea decît o mică lampă, una singură, chiar lîngă scaunul Bătrînului. De jur împrejurul lor se întindea o beznă compactă, un spaţiu orb încărcat de răsuflarea frunzelor umede şi a pămîntului jilav, unde în afară de răpăitul monoton al ploii pe acoperişul de sticlă totul amuţise. Stanley rămase drept,

perfect imobil, cu muşchii voit relaxaţi, cu mintea voit goală. Din cînd în cînd îl înjunghiau tălpile şi atunci îşi trecea greutatea corpului de pe un picior pe altul, dar nu se mişcă din loc şi nici nu se aşeză. Stătea de pază, neclintit, în ascunzătoarea sa întunecoasă. Îl putea vedea pe Bătrîn, silueta vagă şi fără culoare în lumina nedesluşită, şi putea să vadă o fîşie îngustă din colivia păsărilor. Le privi pe amîndouă, pe rînd, îndelung. Nimic nu se clintea.

Nu pricepu prea bine cum de şi-a dat seama. Atîta numai că, într-un anume fel, el, Stanley, parcă se desprinsese de la pămînt. Simţi cum aerul umed din jur se schimbă, simţi cum se înfioară frunzele şi se pătrund de răul triumfător. Nu se apropie. Îşi întoarse doar ochii, cît mai departe de batjocoritoarea aroganţă a acelor rămăşiţe.

Bătrînul murise.

STANLEY SE retrase cu spatele, neîndrăznind să-şi întoarcă faţa de la forma aceea aşezată în scaun, de-atîta vreme muribundă, şi moartă abia acum cu adevărat. Îşi căută pe dibuite drumul spre uşă, cu frunzele ştergîndu-i în trecere gîtul, obligîndu-l să-şi tragă între umeri capul şi să se gheboşeze la adăpostul gulerului. Apucă bîjbîind clanţa, o răsuci şi păşi în corpul principal al clădirii, tot cu spatele.

După ce uşa de sticlă se închise, Stanley făcu stînga-mprejur.

Casa, luminată ca ziua, nu se schimbase deloc.

— Ciudat, zise cu voce tare.

Îl încerca un sentiment foarte bizar, ca și cum ar fi pierdut chiar o parte din propria-i ființă. I-o luase oare Bătrînul cu el ?

În timp ce trecea prin oficiu, zări strălucirea farurilor pe aleea mașinilor. Intră în bucătărie, își umplu un pahar cu apă, dar îl lăsă jos neatins.

— Stanley ! îl strigă domnișoara Margaret.

Nu-i răspunse. Scoase din buzunar cheia limuzinei și o azvîrli pe masă.

— Unde naiba ești, Stanley ?

Deschide ușa. Vîntul dinspre răsărit i-o smulse din mînă și-o trînti tare de peretele interior. Nu-și mai bătu capul s-o închidă la loc. Străbătu veranda și coborî scările. Vîntul sufla foarte puternic ; înainta în contra lui și parcă s-ar fi izbit cu pieptul de un zid elastic.

— Stanley !

Cele două surori se aflau acum pe verandă.

— Unde o fi ?

Se răsuci, cu vîntul lovindu-l lateral peste față.

— N-a avut nevoie de voi, le strigă.

Dar vîntul învîrteji și deformă sunetele pînă nu se mai înțelese nimic.

— Pe unde-o fi ?

Așadar, nu auziseră.

În strălucirea orbitoare a reflectorului din curte, îl văzu pe domnul Robert. Susținut de Watkins, vomita în iarba de după colțul clădirii.

Trecuse prin toate întîmplările acestea, se gîndi Stanley, și nu se alesese cu nimic altceva decît cu o mahmureală de bețiv... Nostim ! Fără să fie la mai mult de o sută de pași de el, i se părea totuși la mile depărtare. Ca și cum l-ar fi privit prin celălalt capăt al unui telescop...

Cineva îl îmbrînci într-o parte. Stanley aproape că alunecă pe cărămizile ude. Alergînd și tăind-o de-a dreptul peste gazon, domnișoara Margaret se aplecă deasupra domnului Robert.

Pe veranda uscată, la adăpost de ploaie, domnișoara Anna stătea perfect liniștită. Foarte dreaptă, foarte subțire, semăna cu o lumînare lungă și albă.

Stanley continuă să se îndepărteze de casă. În urma lui încă se mai auzeau țipete, glasuri spulberate în vînt, umflate de vînt, plesnind ca rufele pe o frînghie. Dar n-avea urechi pentru ele. Asemenea Bătrînului, și pentru el se sfîrșise aici.

Picăturile de ploaie i se prelingeau în ochi, încețoșîndu-i vederea. Nu-i nimic. Cunoștea fiecare cotitură de pe terenurile astea, fiecare pietricică. O să fie ciudat să nu mai vină înapoi, să nu mai vină niciodată pe acest drum, ca și cum, într-un anumit sens, ar fi murit.

Două dintre reflectoarele casei îi proiectau umbra înainte, pe cărare, o uriașă, inegală umbră tremurătoare, ca niște aripi negre fluturîndu-i într-o parte și-n alta.

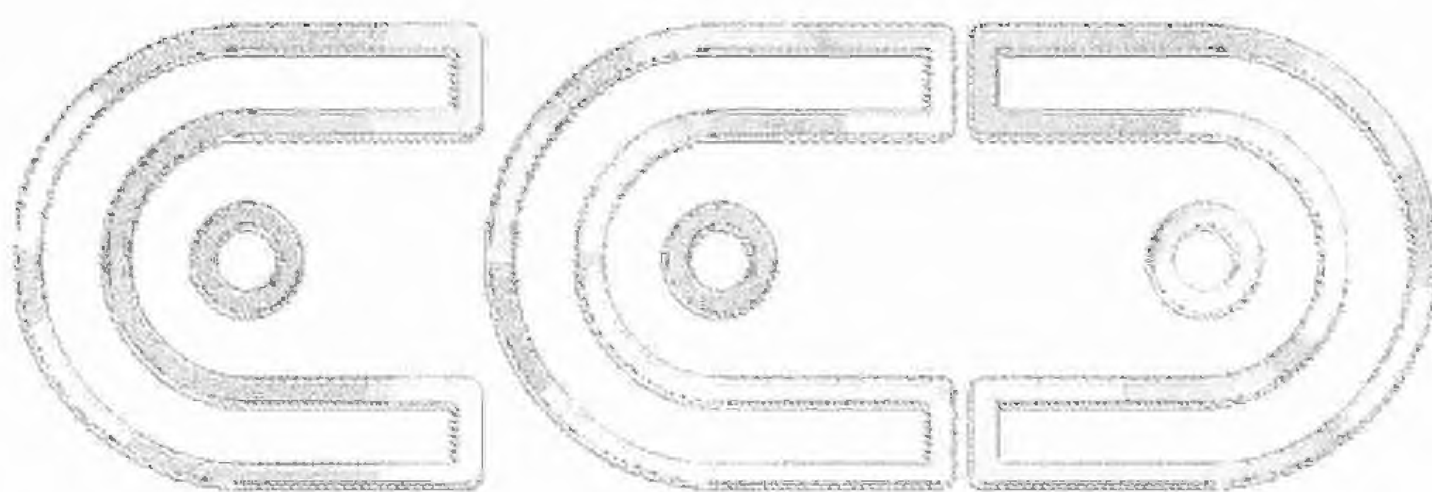
Lector: MARIA VONGHIZAS
Tehnoredactor: ELENA BABY

Tiraj 40.130. ex. broşate. Bun de tipar 25.11.1975. Coli tipar 15,75.

Tiparul executat sub comanda
nr. 1455 la
Întreprinderea Poligrafică
„13 Decembrie 1918"
str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97,
Bucureşti,
Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

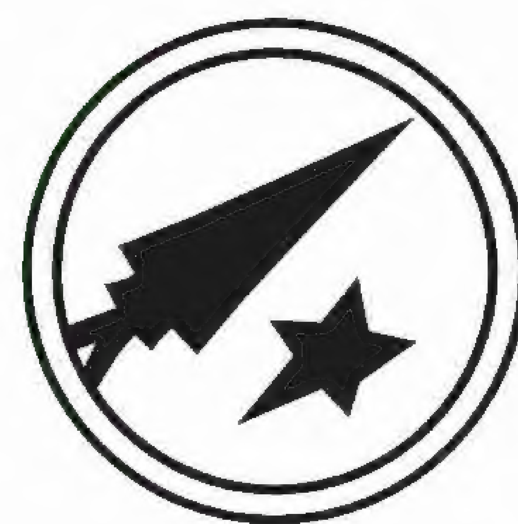

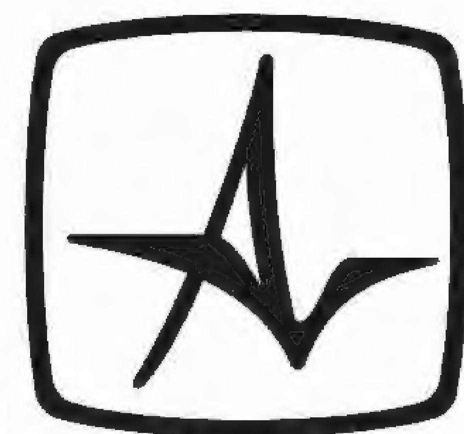

și

CAT Graur

Antwerpen

2024

